



GÜNCEL-2025

GÖREVDE YÜKSELME SINAVI

Konu Anlatımlı

Çözümlü Soru Bankası



Ankara -2025

Büro Memur-Sen Adına Sahibi
Yusuf YAZGAN
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa KAHRAMAN
Genel Başkan Yardımcısı

Yayın Kurulu

Ahmet KIZIL

Halil KÜÇÜKDEVLET

Abdullah KOYUNCU

Kaan ÇETİNBAŞ

Zekeriya KÖFTERCİOĞLU

Mustafa KAHRAMAN

Editör/Yazar
Hizmet Hazırlama Basım, Yayın AR-GE sorumlusu
Orhan DOĞAN

OCAK-2025

Tüm hakları Büro Memur Sen'e aittir. Büro Memur Sendikasının izni alınmadan kısmen veya tamamen çoğaltılması veya farklı biçimlere çevrilmesi yasaktır.



BÜRO MEMUR-SEN GENEL MERKEZİ

Zübeyde Hanım Mh. Sebze Bahçeleri Cd. No:86 Kat:7 06400 Altındağ/Ankara

Tel : 0 (312) 230 11 39-42 | Fax : 0 (312) 230 11 45

E-posta: buromemursen@buromemursen.org.tr |

www.buromemursen.org.tr





BÜRO MEMUR-SEN

BÜRO MEMURLARI SENDİKASI



Ne diyordu şair:

“Tohum saç, bitmezse toprak utansın!
Hedefe varmayan mızrak utansın
Hey gidi küheylan, koşmana bak sen;
Çatlarsan doğuran kısrak utansın!
Ustada kalırsa bu öksüz yapı;
Onu sürdürmeyen çirak utansın!”

İşte bizler; 25 yıl önce toprağa bereketli tohum saçan Ustaların inşa ettiği yapıyı öksüz bırakmayacak ve yarınlara taşıyacak medeniyet çalışanlarıyız.

1995 yılında faaliyete başlayan Büro Memur-Sen olarak, kurulduğumuz günden bu yana hak ve adalet merkezli çalışmalar yürüttük. Kamu görevlilerinin hakları için verdiğimiz mücadelenin yanı sıra üyelerimizin kariyer ve kişisel gelişim hedefleri doğrultusunda onlara destek sunmayı bir görev bildik.

Çalışanların görevde yükselmelerini, kariyerlerini ve hemen her konuda uzmanlaşmalarını asıl hedef olarak belirleyen sendikamızın bugünlere gelmesinde emeği geçen tüm kurucularımıza, Şube Başkanlarımıza, İl Başkanlarımıza ve asıl kahramanlar olan **üyelerimize** teşekkürlerimi sunuyorum.

Sermaye Piyasası Kurulu Çözümlü Konu Anlatımlı Soru Bankası isimli kitabı hazırlayan ekibe ve projeyi yürüten Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyelerimize, katkı sunan herkese emeklerinden dolayı teşekkür ediyor saygılarımı sunuyorum.

Sınava hazırlanan tüm üyelerimize başarı dilekleriyle...

Yusuf YAZGAN
Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1-T.C.ANAYASASI	5
ÇÖZÜMLÜ TESTLER	77
2-İNKILAP TARİHİ VE ULUSAL GÜVENLİK.....	102
ÇÖZÜMLÜ TESTLER.....	138
3-TÜRKÇE VE ÇÖZÜMLÜ TESTLER.....	157
4-657 SAYILI KANUN.....	200
ÇÖZÜMLÜ TESTLER.....	270
5-4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU.....	297
ÇÖZÜMLÜ TESTLER.....	304
6.BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESAS VE USULLER HAKKINDA YÖNETMELİK	321
ÇÖZÜMLÜ TESTLER.....	332
7. RESMÎ YAZIŞMALARDA UYGULANACAK USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK	339
ÇÖZÜMLÜ TESTLER.....	356
8. 6362 SAYILI SERMAYE PİYASASI KANUNU (7. KISIM)	371
9.SERMAYE PİYASASI KURULU TEŞKİLAT, GÖREV, VE ÇALIŞMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ	385
ÇÖZÜMLÜ TEST.....	422
10. SERMAYE PİYASASI KURULU ÜYELERİ VE PERSONELİNİN UYACAKLARI MESLEKİ VE ETİK İLKELER HAKKINDA YÖNETMELİK.....	428
ÇÖZÜMLÜ TEST.....	431
11.ÜST KADEME KAMU YÖNETİCİLERİ İLE KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA ATAMA USÛLLERİNE DAİR CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ.....	438
ÇÖZÜMLÜ TEST.....	453

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI**BAŞLANGIÇ****BİRİNCİ KISIM
GENEL ESASLAR**

- I.Devletin Şekli
- II. Cumhuriyetin nitelikleri
- III.Devletin bütünlüğü, resmi dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti
- IV. Değiştirilemeyecek hükümler
- V. Devletin temel amaç ve görevleri
- VI. Egemenlik
- VII. Yasama yetkisi
- VIII.Yürütme yetkisi ve görevi
- IX. Yargı yetkisi
- X. Kanun önünde eşitlik
- XI. Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

BAŞLANGIÇ

Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve onun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen

hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkmayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere.

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.

BİRİNCİ KISIM GENEL ESASLAR

I. Devletin şekli: Madde 1

Türkiye Devleti bir **Cumhuriyettir**.

II. Cumhuriyetin nitelikleri:-Madde 2

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

III. Devletin bütünlüğü, Resmî dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti :Madde 3

Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.

Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, **beyaz ay yıldızlı al bayraktır**.

Milli marşı "**İstiklal Marşı**"dır.

Başkenti **Ankara'dır**.

IV. Değiştirilemeyecek hükümler: Madde 4

– Anayasanın 1 inci maddesindeki Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki hüküm ile, 2 nci maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3 üncü maddesi hükümleri değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

V. Devletin temel amaç ve görevleri:

Madde 5 – Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

VI. Egemenlik:-Madde 6

Egemenlik, kayıtsız şartsız **Milletindir**.

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

VII. Yasama yetkisi:-Madde 7

Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez

ÖRNEK SORU:1

1982 Anayasasına göre aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyetin niteliklerinden birisi değildir?

- A) Atatürk milliyetçiliğine bağlı
- B) Demokratik bir devlet olduğu
- C) Laik bir devlet olduğu
- D) Federal bir devlet olduğu
- E) Hukuk devleti olduğu

ÇÖZÜM: D

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir. Doğru cevap D seçeneğidir.

VIII. Yürütme yetkisi ve görevi: Madde 8 –

Yürütme yetkisi ve görevi, **Cumhurbaşkanı** tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

IX. Yargı yetkisi:Madde 9

Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

X. Kanun önünde eşitlik:-Madde 10

Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.)Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. **(Ek cümle: 7/5/2010-5982/1 md.)** Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

XI.Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü:-Madde 11

Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.

ÖRNEK SORU:2

1982 Anayasasına göre yasama ve yürütme görevi aşağıdakilerden hangisi tarafından yerine getirilir?

Yasama

- A) TBMM
- B) Bakanlar
- C) TBMM
- D) Mahkemeler
- E) TBMM

Yürütme

- Cumhurbaşkanlığı
- TBMM
- Bakanlar
- TBMM
- Mahkemeler

ÇÖZÜM: A

Yasama görevi TBMM, yürütme yetkisi ise Cumhurbaşkanı tarafından yerine getirilir. Doğru cevap A seçeneğidir.

İKİNCİ KISIM**Temel Haklar ve Ödevler****BİRİNCİ BÖLÜM****Genel Hükümler**

- I-Temel hak ve hürriyetlerin niteliği
- II. Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması
- III. Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılamaması
- IV Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması
- V. Yabancıların durumu

İKİNCİ KISIM**TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER****BİRİNCİ BÖLÜM****Genel Hükümler****I. Temel hak ve hürriyetlerin niteliği**

Madde 12 – Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

II. Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması: Madde 13 – (Değişik: 3/10/2001-4709/2 md.)

Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

III. Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılmaması:-Madde 14 – (Değişik: 3/10/2001-4709/3 md.)

Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.

Anayasa hükümlerinden hiçbirisi, Devlete veya kişilere, Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.

Bu hükümlere aykırı faaliyette bulunanlar hakkında uygulanacak müeyyideler, kanunla düzenlenir.

IV-Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması:Madde 15

Savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.

Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin

yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.

V. Yabancıların durumu:-Madde 16

Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir.

ÖRNEK SORU:3

I-Dokunulmaz

II-Devredilemez

III-Vazgeçilmez

1982 Anayasasına göre temel hak ve hürriyetlerin niteliği ile ilgili olarak yukarıdaki numaralı cümlelerde verilenlerin hangisi veya hangileri doğrudur?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E) I-II-III

ÇÖZÜM: E

Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz,devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Doğru cevap E seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:4

1982 Anayasasına göre temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak aşağıdakilerden hangisi ile sınırlanabilir?

A)Milletlerarası Antlaşmayla

B)Anayasayla

C)Kanunla

D)Cumhurbaşkanı Kararıyla

E) Cumhurbaşkanı Kararnamesiyle

ÇÖZÜM: C

Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak **kanunla** sınırlanabilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

**İKİNCİ BÖLÜM
KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ****İKİNCİ BÖLÜM****Kişinin Hakları ve Ödevleri**

I. Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı

II. Zorla çalıştırma yasağı

III. Kişi hürriyeti ve güvenliği

IV. Özel hayatın gizliliği ve korunması

A. Özel hayatın gizliliği

B. Konut dokunulmazlığı

C. Haberleşme hürriyeti

V. Yerleşme ve seyahat hürriyeti

VI. Din ve vicdan hürriyeti

VII. Düşünce ve kanaat hürriyeti

VIII. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti

IX. Bilim ve sanat hürriyeti

X. Basın ve yayımla ilgili hükümler

A. Basın hürriyeti

B. Süreli ve süresiz yayın hakkı

C. Basın araçlarının korunması

D. Kamu tüzelkişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı

E. Düzeltme ve cevap hakkı

XI. Toplantı hak ve hürriyetleri

A. Dernek kurma hürriyeti

B. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı

XII. Mülkiyet hakkı

XIII. Hakların korunması ile ilgili hükümler

A. Hak arama hürriyeti

B. Kanunî hâkim güvencesi

C. Suç ve cezalara ilişkin esaslar

XIV. İspat hakkı

XV. Temel hak ve hürriyetlerin korunması

TEMEL HAK VE HÜRRİYETLER

KİŞİNİN HAK VE HÜRRİYETLERİ

- Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı
- Zorla çalıştırma yasağı
- Kişi hürriyeti ve güvenliği
- Özel hayatın gizliliği ve korunması
- Yerleşme ve seyahat hürriyeti
- Din ve vicdan hürriyeti
- Düşünce ve kanaat hürriyeti
- Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti
- Bilim ve sanat hürriyeti
- Basın ve yayım hürriyeti
- Toplantı hak ve hürriyetleri
- Mülkiyet hakkı
- Hak arama hürriyeti
- İspat hakkı

SOSYAL VE EKONOMİK HAKLAR

- Ailenin korunması ve çocuk hakları
- Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
- Kamu yararı
- Çalışma ve sözleşme hürriyeti
- Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt
- Ücrette adalet sağlanması
- Sağlık, çevre ve konut
- Gençlik ve spor
- Sosyal güvenlik hakları
- Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması
- Sanatın ve sanatçının korunması

SİYASİ HAK VE HÜRRİYETLER

- Türk vatandaşlığı
- Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları
- Kamu hizmetlerine girme hakkı
- Vatan hizmeti
- Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı

İKİNCİ BÖLÜM

Kişinin Hakları ve Ödevleri

I. Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı Madde 17

Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır.

II. Zorla çalıştırma yasağı: Madde 18

Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır.

Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar; olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma sayılmaz.

III. Kişi hürriyeti ve güvenliği:-Madde 19

Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.

Şekil ve şartları kanunda gösterilen: Mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi; bir mahkeme kararının veya

kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya tutuklanması; bir küçüğün gözetim altında ıslahı veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi; toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede tedavi, eğitim veya ıslahı için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi; usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren, ya da hakkında sınır dışı etme yahut geri verme kararı verilen bir kişinin yakalanması veya tutuklanması; halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz.

Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yokedilmesini veya değiştirilmesini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hakim kararıyla tutuklanabilir. Hakim kararı olmadan yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir; bunun şartlarını kanun gösterir.

Yakalanan veya tutuklanan kişilere, yakalama veya tutuklama sebepleri ve haklarındaki iddialar herhalde yazılı ve bunun hemen mümkün olmaması halinde sözlü olarak derhal, toplu suçlarda **en geç** hakim huzuruna çıkarılıncaya kadar bildirilir.

(Değişik birinci cümle: 3/10/2001-4709/4 md.) Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç **en geç kırksekiz saat** ve toplu olarak işlenen suçlarda **en çok dört gün** içinde hâkim önüne çıkarılır. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hakim kararı olmaksızın hürriyetinden yoksun bırakılamaz. Bu süreler olağanüstü hal ve savaş hallerinde uzatılabilir.

(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/4 md.)

Kişinin yakalandığı veya tutuklandığı, yakınlarına derhal bildirilir.

Tutuklanan kişilerin, makul süre içinde yargılanmayı ve soruşturma veya kovuşturma sırasında serbest bırakılmayı isteme hakları vardır. Serbest bırakılma ilgilinin yargılama süresince duruşmada hazır bulunmasını veya hükmün yerine getirilmesini sağlamak için bir güvenceye bağlanabilir.

Her ne sebeple olursa olsun, hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir.

(Değişik: 3/10/2001-4709/4 md.) Bu esaslar dışında bir işleme tâbi tutulan kişilerin uğradıkları zarar, tazminat hukukunun genel prensiplerine göre, Devletçe ödenir.

ÖRNEK SORU: 5

I-Angarya yasaktır (*Yerleşme ve seyahat hürriyeti*)

II- Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.(Kişi hürriyeti ve güvenliği)

III- Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.(Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı)

IV-Kimsenin konutuna dokunulamaz.(Konut Dokunulmazlığı)

V-Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir (Haberleşme Hürriyeti)

1982 Anayasasının kişinin hakları ve ödevleri ile ilgili olarak yukarıdaki numaralı cümlelerde parantez içinde yanlış açıklama yapılan kişi hak ve ödevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

ÇÖZÜM: A**II. Zorla çalıştırma yasağı:-Madde 18**

Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:6

Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç **en geç** (.....) saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok (.....)gün içinde hâkim önüne çıkarılır.

1982 Anayasasına göre yukarıdaki boşluğa gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)24 4
B)36 4
C)48 4
D)72 4
E) 86 4

ÇÖZÜM: C

Yakalanan veya tutuklanan kişilere, yakalama veya tutuklama sebepleri ve haklarındaki iddialar herhalde yazılı ve bunun hemen mümkün olmaması halinde sözlü olarak derhal, toplu suçlarda en geç hakim huzuruna çıkarılıncaya kadar bildirilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

IV. Özel hayatın gizliliği ve korunması**A. Özel hayatın gizliliği:-Madde 20**

Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. **(Mülga üçüncü cümle: 3/10/2001-4709/5 md.)**

(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/5 md.)

Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranmaz ve bunlara el konulamaz. Yetkili merciin kararı **yirmidört**

saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren **kırksekiz saat** içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/2 md.) Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.

**B. Konut dokunulmazlığı:-Madde 21
(Değişik: 3/10/2001-4709/6 md.)**

Kimsenin konutuna dokunulamaz. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz. Yetkili merciin kararı **yirmidört saat** içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren **kırksekiz saat** içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.

**C. Haberleşme hürriyeti:Madde 22 –
(Değişik: 3/10/2001-4709/7 md.)**

Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.

Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması

sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. Yetkili merciin kararı **yirmidört saat** içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını **kırksekiz saat** içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar.

İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.

V. Yerleşme ve seyahat hürriyeti: Madde 23 – Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir.

Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak;

Seyahat hürriyeti, suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek;

Amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir.

(Değişik fıkra: 7/5/2010-5982/3 md.) Vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hâkim kararına bağlı olarak sınırlanabilir.

Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından yoksun bırakılamaz.

VI. Din ve vicdan hürriyeti:-Madde 24

Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.

14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir.

Kimse, ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz.

Din ve ahlak eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında

yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır.

Kimse, Devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne suretle olursa olsun dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz.

VII. Düşünce ve kanaat hürriyeti

Madde 25 – Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir.

Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

VIII. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti

Madde 26 – Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin

gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

(Mülga fıkra: 3/10/2001-4709/9 md.)

Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/9 md.)

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir.

IX. Bilim ve sanat hürriyeti

Madde 27 – Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

Yayma hakkı, Anayasanın 1 inci, 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümlerinin değiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılamaz.

Bu madde hükmü yabancı yayınların ülkeye girmesi ve dağıtımının kanunla düzenlenmesine engel değildir.

X. Basın ve yayımla ilgili hükümler

A. Basın hürriyeti:-Madde 28

Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

(Mülga ikinci fıkra: 3/10/2001-4709/10 md.)

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarlar veya bastırılanlar veya aynı amaçla, basanlar,

başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hakim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenir. Dağıtımı önleyen yetkili merci, bu kararını **en geç yirmidört saat** içinde yetkili hakime bildirir. Yetkili hakim bu kararı **en geç kırksekiz saat** içinde onaylamazsa, dağıtım önleme kararı hükümsüz sayılır.

Yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, kanunla belirtilecek sınırlar içinde, hakim tarafından verilen kararlar saklı kalmak üzere, olaylar hakkında yayım yasağı konamaz.

Sürelili veya süresiz yayınlar, kanunun gösterdiği suçların soruşturma veya kovuşturmasına geçilmiş olması hallerinde hakim kararıyla; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli güvenliğinin, kamu düzeninin, genel ahlakın korunması ve suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle toplatılabilir. Toplatma kararı veren yetkili merci, bu kararını **en geç yirmidört saat** içinde yetkili hakime bildirir; hakim bu kararı **en geç kırksekiz saat** içinde onaylamazsa, toplatma kararı hükümsüz sayılır.

Sürelili veya süresiz yayınların suç soruşturma veya kovuşturması sebebiyle zapt ve müsaderesinde genel hükümler uygulanır.

Türkiye'de yayımlanan sürelili yayınlar, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyetin temel ilkelerine, milli güvenliğe ve genel ahlaka aykırı yayımlardan mahkum olma halinde, mahkeme kararıyla geçici olarak kapatılabilir. Kapatılan sürelili yayının açıkça devamı niteliğini taşıyan her türlü yayın yasaktır; bunlar hakim kararıyla toplatılır.

B. Süreli ve süresiz yayın hakkı:

Madde 29 – Süreli veya süresiz yayın önceden izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Süreli yayın çıkarabilmek için kanunun gösterdiği bilgi ve belgelerin, kanunda belirtilen yetkili mercie verilmesi yeterlidir. Bu bilgi ve belgelerin kanuna aykırılığının tesbiti halinde yetkili merci, yayının durdurulması için mahkemeye başvurur.

Süreli yayınların çıkarılması, yayım şartları, mali kaynakları ve gazetecilik mesleği ile ilgili esaslar kanunla düzenlenir. Kanun, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayımlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, mali ve teknik şartlar koyamaz.

Süreli yayınlar, Devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin veya bunlara bağlı kurumların araç ve imkanlarından eşitlik esasına göre yararlanır.

C. Basın araçlarının korunması

Madde 30- (Değişik: 7/5/2004-5170/4 md.)

Kanuna uygun şekilde basın işletmesi olarak kurulan basımevi ve eklentileri ile basın araçları, suç aleti olduğu gerekçesiyle zapt ve müsadere edilemez veya işletilmekten alıkonulamaz.

D. Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı

Madde 31 – Kişiler ve siyasi partiler, kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme ve yayım araçlarından yararlanma hakkına sahiptir. Bu yararlanmanın şartları ve usulleri kanunla düzenlenir.

(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/11 md.)

Kanun, millî güvenlik, kamu düzeni, genel ahlâk ve sağlığın korunması sebepleri dışında, halkın bu araçlarla haber almasını, düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve

kamuoyunun serbestçe oluşmasını engelleyici kayıtlar koyamaz.

E. Düzeltme ve cevap hakkı:-Madde 32

Düzeltme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir.

Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren **en geç yedi gün** içerisinde karar verilir.

XI. Toplantı hak ve hürriyetleri**A. Dernek kurma hürriyeti**

Madde 33 – (Değişik: 3/10/2001-4709/12 md.)

Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir. Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Dernek kurma hürriyeti ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.

Dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonulabilir. Ancak, millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, derneği faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, **yirmidört saat** içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını **kırksekiz saat** içinde açıklar; aksi halde, bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Birinci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde Devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir.

Bu madde hükümleri vakıflarla ilgili olarak da uygulanır.

B. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı: Madde 34 – (Değişik: 3/10/2001-4709/13 md.)

Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırsız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

XII. Mülkiyet hakkı: Madde 35

Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.

XIII. Hakların korunması ile ilgili hükümler

A. Hak arama hürriyeti: Madde 36

Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.

C. Kanuni hakim güvencesi: Madde 37

Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz.

Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.

C. Suç ve cezalara ilişkin esaslar

Madde 38 – Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mahkumiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.

Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılmaz.

Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/15 md.) Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez.

Ceza sorumluluğu şahsidir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/15 md.) Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/15 md; Mülga fıkra: 7/5/2004-5170/5 md.)

(Değişik onuncu fıkra: 7/5/2004-5170/5 md.) Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.

İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. Silahlı Kuvvetlerin iç düzeni bakımından bu hükme kanunla istisnalar getirilebilir.

(Değişik son fıkra: 7/5/2004-5170/5 md.) Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın

gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez.

XIV. İspat hakkı:-Madde 39

Kamu görev ve hizmetinde bulunanlara karşı, bu görev ve hizmetin yerine getirilmesiyle ilgili olarak yapılan isnatlardan dolayı açılan hakaret davalarında, sanık, isnadın doğruluğunu ispat hakkına sahiptir. Bunun dışındaki hallerde ispat isteminin kabulü, ancak isnat olunan fiilin doğru olup olmadığının anlaşılmasında kamu yararı bulunmasına veya şikayetçinin ispata razı olmasına bağlıdır.

XV. Temel hak ve hürriyetlerin korunması

Madde 40 – Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.

ÖRNEK SORU:7

1982 Anayasasına göre düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç kaç gün içerisinde karar verilir.

- A)15
- B)7
- C)10
- D)30
- E)40

ÇÖZÜM: B

Düzeltilme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:8

Memur Murtaza : Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz demiştir.

1982 Anayasasına memur Murtaza aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

- A)Kanuni hakim güvencesi
- B)İspat hakkı
- C)Mülkiyet hakkı
- D)Düzeltilme ve cevap hakkı
- E) Basın hürriyeti

ÇÖZÜM: A

Kanuni hakim güvencesi Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:9

1982 Anayasasında yer alan “Hiçbir kimse veya organ kaynağını anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz.” hükmü, aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Kanun önünde eşitlik
- B) Anayasanın bağlayıcılığı
- C) Yargı yetkisi
- D) Egemenlik
- E) Yürütme yetkisi

ÇÖZÜM: D

Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz hükmü egemenlik ile ilgilidir. Doğru cevap D seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:10

- I- Kişi hakları ve ödevleri
- II- Temel haklar
- III- Sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri hakkında Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleme yapılabilir?

- A) Yalnız III
- B) Yalnız I
- C) Yalnız II
- D) I-II
- E) I-II-III

ÇÖZÜM: A

Sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleme yapıldığından doğru cevap A seçeneğidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler**

- I. Ailenin korunması ve çocuk hakları
- II. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
- III. Kamu yararı
 - A. Kıyılardan yararlanma
 - B. Toprak mülkiyeti
 - C. Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması
 - D. Kamulaştırma
 - E. Devletleştirme ve özelleştirme
- IV. Çalışma ve sözleşme hürriyeti
 - V. Çalışma ile ilgili hükümler
 - A. Çalışma hakkı ve ödevi
 - B. Çalışma şartları ve dinlenme hakkı
 - C. Sendika kurma hakkı
 - D. Sendikal faaliyet (Mülga) 52 296
 - VI. Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt
 - A. Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı
 - B. Grev hakkı ve lokavt
 - VII. Ücrette adalet sağlanması
 - VIII. Sağlık, çevre ve konut
 - A. Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması
 - B. Konut hakkı

IX. Gençlik ve spor

A. Gençliğin korunması

B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim

X. Sosyal güvenlik hakları

A. Sosyal güvenlik hakkı

B. Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler

C. Yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşları

XI. Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması

XII. Sanatın ve sanatçının korunması

XIII. Devletin iktisadî ve sosyal ödevlerinin sınırları

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler****I. Ailenin korunması ve çocuk hakları**

Madde 41 – Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/4 md.) Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/4 md.) Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.

II. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi :-

Madde 42 – Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.

Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.

İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.

Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

(Ek fıkra: 9/2/2008-5735/2 md.; iptal: Anayasa Mahkemesinin 5/6/2008 tarihli ve E.: 2008/16, K.: 2008/116 sayılı Kararı ile.)

Devlet, maddi imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez.

Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası antlaşma hükümleri saklıdır.

III. Kamu yararı

A. Kıyılardan yararlanma:-Madde 43

Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanım amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkan ve şartları kanunla düzenlenir.

B. Toprak mülkiyeti: Madde 44

Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır. Kanun, bu amaçla, değişik tarım bölgeleri ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini tesbit edebilir. Topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlanması, üretimin düşürülmesi, ormanların küçülmesi ve diğer toprak ve yeraltı servetlerinin azalması sonucunu doğuramaz.

Bu amaçla dağıtılan topraklar bölünemez, miras hükümleri dışında başkalarına devredilemez ve ancak dağıtılan çiftçilerle mirasçıları tarafından işletilebilir. Bu şartların kaybı halinde, dağıtılan toprağın Devletçe geri alınmasına ilişkin esaslar kanunla düzenlenir.

C. Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması: Madde 45

Devlet, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırır.

Devlet, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri alır.

D. Kamulaştırma

Madde 46 – (Değişik: 3/10/2001-4709/18 md.)

Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir.

Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir. Ancak, tarım reformunun uygulanması, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskân projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödenme şekli kanunla gösterilir. Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde, taksitlendirme süresi beş yılı aşamaz; bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir.

Kamulaştırılan topraktan, o toprağı doğrudan doğruya işleten küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli, her halde peşin ödenir.

İkinci fıkrada öngörülen taksitlendirmelerde ve herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır.

E. Devletleştirme ve Özelleştirme

Madde 47 – Kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüsler, kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde devletleştirilebilir.

Devletleştirme gerçek karşılığı üzerinden yapılır. Gerçek karşılığın hesaplanma tarzı ve usulleri kanunla düzenlenir.

(Ek fıkra: 13/8/1999-4446/1 md.) Devletin, kamu iktisadi teşebbüslerinin ve diğer kamu tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan işletme ve varlıkların özelleştirilmesine ilişkin esas ve usuller kanunla gösterilir.

(Ek fıkra: 13/8/1999-4446/1 md.) Devlet, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzelkişilere yaptırabileceği veya devredebileceği kanunla belirlenir.

IV. Çalışma ve sözleşme hürriyeti

Madde 48 – Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.

Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.

V. Çalışma ile ilgili hükümler

A. Çalışma hakkı ve ödevi:- Madde 49

Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.
(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/19 md.) Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

(Mülga fıkra: 3/10/2001-4709/19 md.)

B. Çalışma şartları ve dinlenme hakkı

Madde 50 – Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz.

Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir.

C. Sendika kurma hakkı: Madde 51 – (Değişik: 3/10/2001-4709/20 md.)

Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.

Sendika kurma hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir.

Sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

(Mülga dördüncü fıkra: 7/5/2010-5982/5 md.)

İşçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin bu alandaki haklarının kapsam, istisna ve sınırları gördükleri hizmetin niteliğine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Sendika ve üst kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, Cumhuriyetin temel niteliklerine ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz.

D. Sendikal faaliyet:-Madde 52 – (Mülga: 23/7/1995-4121/3 md.)

VI. Toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt

A. Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı Madde 53

– İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.

Toplu iş sözleşmesinin nasıl yapılacağı kanunla düzenlenir.

(Ek fıkra: 23/7/1995-4121/4 md.; Mülga üçüncü fıkra: 7/5/2010-5982/6 md.)

(Mülga dördüncü fıkra: 7/5/2010-5982/6 md.)

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/6 md.) Memurlar ve diğer kamu görevlileri, toplu sözleşme yapma hakkına sahiptirler.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/6 md.) Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurabilir. Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları kesindir ve toplu sözleşme hükmündedir.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/6 md.) Toplu sözleşme hakkının kapsamı, istisnaları, toplu sözleşmeden yararlanacaklar, toplu sözleşmenin yapılma şekli, usulü ve yürürlüğü, toplu sözleşme hükümlerinin emeklilere yansıtılması, Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun teşkili, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar kanunla düzenlenir.

B. Grev hakkı ve lokavt:-Madde 54 – Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçiler grev hakkına sahiptirler. Bu hakkın kullanılmasının ve işverenin lokavta başvurmasının usul ve şartları ile kapsam ve istisnaları kanunla düzenlenir.

Grev hakkı ve lokavt iyiniyet kurallarına aykırı tarzda, toplum zararına ve milli serveti tahrip edecek şekilde kullanılamaz.

(Mülga üçüncü fıkra: 7/5/2010-5982/7 md.)

Grev ve lokavtın yasaklanabileceği veya ertelenebileceği haller ve işyerleri kanunla düzenlenir.

Grev ve lokavtın yasaklandığı hallerde veya ertelendiği durumlarda erteleme sonunda, uyuşmazlık Yüksek Hakem Kurulunca çözülür. Uyuşmazlığın her safhasında taraflar da anlaşarak Yüksek Hakem Kuruluna başvurabilir. Yüksek Hakem Kurulunun kararları kesindir ve toplu iş sözleşmesi hükmündedir.

Yüksek hakem kurulunun kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

(Mülga yedinci fıkra: 7/5/2010-5982/7 md.)

Greve katılmayanların işyerinde çalışmaları, greve katılanlar tarafından hiç bir şekilde engellenemez.

VII. Ücrette adalet sağlanması:-Madde 55 – Ücret emeğin karşılığıdır.

Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır.

(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/21 md.)

Asgarî ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur.

VIII. Sağlık, çevre ve konut

A.Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması

Madde 56 – Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.

Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir.

B. Konut hakkı:-Madde 57

Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak

tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler.

IX. Gençlik ve spor

A. Gençliğin korunması:-Madde 58

Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.

B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim

Madde 59 – Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.

Devlet başarılı sporcuyla korur.

(Ek fıkra: 17/3/2011-6214/1 md.) Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.

X. Sosyal güvenlik hakları

A.Sosyal güvenlik hakkı:-Madde 60

Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir.

Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.

B. Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler:-Madde 61

Devlet harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malül ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar.

Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır.

Yaşlılar, Devletçe korunur, Yaşlılara Devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir.

Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır.

Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur.

C.Yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşları

Madde 62 – Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.

XI. Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması

Madde 63 – Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir.

XII. Sanatın ve sanatçının korunması

Madde 64 – Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır.

XIII. Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları

Madde 65 – (Değişik: 3/10/2001-4709/22 md.)

Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir.

ÖRNEK SORU: 11

(I)Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar KamuGörevlileri Hakem Kuruluna başvurabilir.(II)Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları kesin değildir.

(III)Toplu iş sözleşmesinin nasıl yapılacağı kanunla düzenlenir. (IV)Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz. (V)Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun teşkili, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar kanunla düzenlenir.

1982 Anayasasına göre sendika kurma hakkı ve sendikal faaliyetler ile ilgili yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış yapılmıştır?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E) V

ÇÖZÜM: B

Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararlarıkesindir ve toplu sözleşme hükmündedir.Doğru cevap B seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 12

1982 Anayasasına göre aşağıdakilerden hangisi sosyal ve ekonomik haklardan birisi değildir?

- A)Konut hakkı
- B)Gençliğin korunması
- C)Sporun geliştirilmesi ve tahkim
- D)Sendika kurma hakkı
- E) Vatan hizmeti

ÇÖZÜM:E

Vatan hizmeti hakkı siyasi hak ve ödevlerdendir. Doğru cevap E seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 13

I-Sosyal ve Ekonomik Haklar

II-Siyasi Haklar

III-Kişinin hakları ve ödevleri

1982 Anayasasına göre sosyal güvenlik hakkı yukarıdaki öncülde verilenlerin hangisi veya hangileri ile ilgili bir hak türüdür?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E) I-II-III

ÇÖZÜM: A

Sosyal Güvenlik Hakkı Sosyal ve ekonomik haklar ile ilgilidir. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:14

1982 Anayasasına göre çalışma şartları ve dinlenme hakkı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kimse, yaşına ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz
- B) Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar
- C) Kimse, cinsiyetine uymayan işlerde çalıştırılmaz
- D) Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.
- E) Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

ÇÖZÜM: E

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir. Doğru cevap E seçeneğidir.

Büro Memur-Sen

**DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SİYASİ HAKLAR VE ÖDEVLER****DÖRDÜNCÜ BÖLÜM****Siyasî Haklar ve Ödevler**

- I. Türk vatandaşlığı
- II. Seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakları
- III. Siyasî partilerle ilgili hükümler
 - A. Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma
 - B. Siyasî partilerin uyacakları esaslar
- IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı
 - A. Hizmete girme
 - B. Mal bildirimi
- V. Vatan hizmeti
- VI. Vergi ödevi
- VII. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı

**DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Siyasi Haklar ve Ödevler*****I. Türk vatandaşlığı***

Madde 66 – Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür.

Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türk'tür. **(Mülga ikinci cümle: 3/10/2001-4709/23 md.)**

Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilir.

Hiçbir Türk, vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.

Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz.

II. Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları

Madde 67 – Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/5 md.) Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/5 md.) Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir.

Bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/5 md.) Silah altında bulunan er ve erbaşılar ile askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariçteza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutuk evlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hakim in yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır.

(Ek fıkra: 23/7/1995-4121/5 md.) Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/24 md.) Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **bir yıl** içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz.

III. Siyasi partilerle ilgili hükümler

A. Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma

Madde 68 – (Değişik: 23/7/1995-4121/6 md.)

Vatandaşlar, siyasi parti kurma ve usulüne göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptir. Parti üyesi olabilmek için **onsekiz yaşını** doldurmuş olmak gerekir.

Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Siyasi partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.

Siyasi partilerin tüzük ve programları ile eylemleri, Devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, insan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, millet egemenliğine, demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olamaz; sınıf veya zümre diktatörlüğünü veya herhangi bir tür diktatörlüğü savunmayı ve yerleştirmeyi amaçlayamaz; suç işlenmesini teşvik edemez.

Hakimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasi partilere üye olamazlar.

Yüksek öğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak **kanunla** düzenlenebilir. Kanun bu elemanların, siyasi partilerin merkez organları dışında kalan parti görevi almalarına cevaz veremez ve parti üyesi yüksek öğretim elemanlarının yüksek öğretim kurumlarında uyacakları esasları belirler. Yüksek öğretim öğrencilerinin siyasi partilere üye olabilmelerine ilişkin esaslar **kanunla** düzenlenir

Siyasi partilere, Devlet, yeterli düzeyde ve hakça mali yardım yapar. Partilere yapılacak yardımın, alacakları üye aidatının ve bağışların tabii olduğu esaslar **kanunla** düzenlenir.

Siyasi Partilere Üye Olamayacaklar	Siyasi Partilere Üye Olabilecekler
Hakimler ve savcılar	Yüksek öğretim elemanları(Kanunla)
Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları,	Yüksek öğretim öğrencileri(Kanunla)
Devlet memurları	Kamu işçileri
işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri	
Silahlı Kuvvetler mensupları	
Yükseköğretim öncesi öğrenciler	

ÖRNEK SORU: 15

- I-Kamu işçileri
- II-Yüksek öğretim elemanları
- III-Hakimler ve savcılar

1982 Anayasasına göre yukarıdaki öncülde verilenlerden hangisi veya hangileri siyasi partilere üye olabilirler?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E)II-III

ÇÖZÜM:D

Yüksek öğretim elemanları(Kanunla)
Kamu işçileri siyasi partilere üye olabilirler.
Doğru cevap D seçeneğidir.

B.Siyasi partilerin uyacakları esaslar **Madde 69 – (Değişik: 23/7/1995-4121/7 md.)**

Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir.

Siyasi partiler, ticari faaliyetlere girişemezler.

Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir. Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım sağlar. Anayasa Mahkemesinin bu denetim sonunda vereceği kararlar kesindir.

Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır.

Bir siyasi partinin tüzüğü ve programının 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde temelli kapatma kararı verilir. Bir siyasi partinin 68 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir. **(Ek cümle: 3/10/2001-4709/25 md.)** Bir siyasî parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarınınca kararlılık içinde işlendiği

takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/25 md.) Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.

Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz. Bir siyasî partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak **beş yıl** süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.

Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasî partiler temelli olarak kapatılır.

(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/25 md.) Siyasî partilerin kuruluş ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasî partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir.

Büro Memur-Sen

ÖRNEK SORU: 16

Bir siyasî partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak kaç yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar?

- A)5
- B)6
- C)7
- D)8
- E)10

ÇÖZÜM:A

Bir siyasî partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak **beş yıl** süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar.Doğru cevap A seçeneğidir.

IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı

A. Hizmete girme

Madde 70 – Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.

Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.

B. Mal bildiri

Madde 71– Kamu hizmetine girenlerin mal bildiriminde bulunmaları ve bu bildirimlerin tekrarlanma süreleri kanunla düzenlenir. Yasama ve yürütme organlarında görev alanlar, bundan istisna edilemez.

V. Vatan hizmeti

Madde 72 – Vatan hizmeti, her Türkün hakkı ve ödevidir. Bu hizmetin Silahlı Kuvvetlerde veya kamu kesiminde ne şekilde yerine getirileceği veya getirilmiş sayılacağı kanunla düzenlenir.

VI. Vergi ödevi

Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflik, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.

VII. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı

Madde 74 – Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu gecikmeksizin, dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

(Mülga üçüncü fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.)

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.) Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.) Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla **dört yıl** için seçilir. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada **en çok** oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada **en fazla** oy alan aday seçilmiş olur.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/8 md.) Bu maddede sayılan hakların kullanılma biçimi, Kamu Denetçiliği Kurumunun kuruluşu, görevi, çalışması, inceleme sonucunda yapacağı işlemler ile Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerinin nitelikleri, seçimi ve özlük haklarına ilişkin usul ve esaslar **kanunla** düzenlenir.

ÖRNEK SORU: 17

1982 Anayasasına göre aşağıdakilerden hangisi siyasi hak ve ödevlerden birisi değildir?

- A) Mal bildirimini
- B) Vatan hizmeti
- C) Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı
- D) Türk vatandaşlığı
- E) Sendikal faaliyetlerde bulunma hakkı

ÇÖZÜM: E

Sendikal faaliyetlerde bulunma siyasi hak ve ödevlerden olmadığından doğru cevap E seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:18

1982 Anayasasına göre siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine aşağıdaki mahkemelerden hangisinin vereceği karar ile sonuçlandırılır?

- A) Sayıştay Başkanlığı
- B) Danıştay Başkanlığı
- C) Yargıtay Başkanlığı
- D) Anayasa Mahkemesi
- E) Uyuşmazlık Mahkemesi

ÇÖZÜM: D

Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır. Doğru cevap D seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:19

1982 Anayasasına göre kaç yaşını doldurmuş olanlar seçme ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir?

- A) 15
- B) 30
- C) 18
- D) 20
- E) 25

ÇÖZÜM: C

Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir. Doğru cevap C seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:20

Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kaç yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

ÇÖZÜM: A

Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz. Doğru cevap a seçeneğidir.

ÜÇÜNCÜ KISIM**CUMHURİYETİN TEMEL ORGANLARI****BİRİNCİ BÖLÜM****Yasama**

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi

A. Kuruluşu

B. Milletvekili seçilme yeterliliği

C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi

D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler

E. Seçimlerin genel yönetim ve denetimi

F. Üyelikle ilgili hükümler

1. Milletin temsili

2. Andçime

3. Üyelikle bağdaşmayan işler

4. Yasama dokunulmazlığı
 5. Milletvekilliğinin düşmesi
 6. İptal istemi
 7. Ödenek ve yolluklar
- II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri
- A. Genel olarak
 - B. Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi
 - C. Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması
 - D. Milletlerarası andlaşmaları uygun bulma
 - E. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme (Mülga)
 - F. Savaş hali ilânı ve silahlı kuvvet kullanılmasına izin verme
- III. Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili hükümler
- A. Toplanma ve tatil
 - B. Başkanlık Divanı
 - C. İçtüzük, siyasî parti grupları ve kolluk işleri
 - D. Toplantı ve karar yeter sayısı
 - E. Görüşmelerin açıklığı ve yayımlanması
- IV. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları

Büro Memur-Sen

ÜÇÜNCÜ KISIM

CUMHURİYETİN TEMEL ORGANLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

Yasama

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi

A. Kuruluşu:

Madde 75 – (Değişik: 23/7/1995-4121/8 md.)

Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen **altıyüz** milletvekilinden oluşur.

B. Milletvekili seçilme yeterliliği

Madde 76 – Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, askerlikle ilişkisi olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam **bir yıl** veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, Resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.

Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

ÖRNEK SORU:21

1982 Anayasasına göre milletvekili seçilme yeterliliği ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A)Yirmibir yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir
B) Hakimler ve savcılar görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.
C) Yüksek yargı organları mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.
D)Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.
E)Silahlı Kuvvetler mensupları görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

ÇÖZÜM: A

Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir. Doğru cevap A seçeneğidir.

C. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönem

Madde 77 – (Değişik: 21/1/2017-6771/4 md.)

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri **beş yılda** bir aynı günde yapılır.

Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde 101 inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır.

D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler

Madde 78 – Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin **bir yıl** geriye bırakılmasına karar verebilir.

Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir. Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden **otuz ay** geçmedikçe ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerinin **üç ay** içinde yapılmasına karar verilir.

Genel seçimlere **bir yıl** kala, ara seçimi yapılamaz.

(Ek fıkra: 27/12/2002-4777/2 md.)

Yukarıda yazılı hallerden ayrı olarak, bir ilin veya seçim çevresinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde üyesinin kalmaması halinde, boşalmayı takip eden doksan günden sonraki ilk Pazar günü ara seçim yapılır. Bu fıkra gereği yapılacak seçimlerde Anayasanın 127 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.

ÖRNEK SORU:22

1982 anayasasına göre genel seçimlere kaç yıl kala, ara seçim yapılamaz?

- A)5
B)4
C)3
D)2
E)1

ÇÖZÜM: E

Genel seçimlere bir yıl kala, ara seçimi yapılamaz. Doğru cevap E seçeneğidir.

E. Seçimlerin genel yönetim ve denetimi

Madde 79 – Seçimler, yargı organlarının genel yönetim ve denetimi altında yapılır.

Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün

yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçim tutanaklarını ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kurulundur. Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz.

Yüksek Seçim Kurulunun ve diğer seçim kurullarının görev ve yetkileri **kanunla** düzenlenir.

Yüksek Seçim Kurulu **yedi asıl ve dört yedek üyeden** oluşur. Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir. Bu üyeler, salt çoğunluk ve gizli oyla aralarından bir başkan ve bir başkanvekili seçerler.

Yüksek Seçim Kuruluna Yargıtay ve Danıştaydan seçilmiş üyeler arasından ad çekme ile ikişer yedek üye ayrılır. Yüksek Seçim Kurulu Başkanı ve Başkanvekili ad çekmeye girmezler.

Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halkoyuna sunulması, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, işlemlerinin genel yönetim ve denetimi de milletvekili seçimlerinde uygulanan hükümlere göre olur.

F. Üyelikle ilgili hükümler

1. Milletin temsili

Madde 80 – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçtikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler.

2. Andçime

Madde 81 – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, göreve başlarken aşağıdaki şekilde ant içerler:

"Devletin varlığı ve bağımsızlığını vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma; hukukun üstünlüğüne, demokratik ve laik Cumhuriyete ve Atatürk

ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma; toplumun huzur ve refahı, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerden yararlanması ülküsünden ve Anayasaya sadakattan ayrılmayacağıma; büyük Türk milleti önünde namusum ve şerefim üzerine ant içerim".

3. Üyelikle bağdaşmayan işler

Madde 82 – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda; özel gelir kaynakları ve özel imkanları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, vekili olamazlar, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı Resmî veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. **(Mülga ikinci cümle: 21/1/2017-6771/16 md.)**

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan diğer görev ve işler **kanunla** düzenlenir.

4. Yasama dokunulmazlığı

Madde 83 – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisce başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçimden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zamanaşımı işlemez.

Tekrar seçilen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma, Meclisin yeniden dokunulmazlığını kaldırmasına bağlıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

5. Milletvekilliğinin düşmesi

Madde 84 – (Değişik: 23/7/1995-4121/9 md.)

İstifa eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi, istifanın geçerli olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca tespit edildikten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca kararlaştırılır.

Milletvekilliğinin kesin hüküm giyme veya kısıtlanma halinde düşmesi, bu husustaki kesin mahkeme kararının Genel Kurula bildirilmesiyle olur.

82 nci maddeye göre milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, yetkili komisyonun bu durumu tespit eden

raporu üzerine Genel Kurul gizli oyla karar verir.

Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak **bir ay** içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebilir.

MİLLETVEKİLLİĞİN SONA ERMESİ	
Kendiliğinden	Meclis Kararı veya Yargı Kararı
T.C Vatandaşlığının kaybı	İstifa
Ölüm	Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmama.
Gaiplik	Kesin hüküm giyilmesi
Cumhurbaşkanı seçilmesi	

6. İptal istemi

Madde 85 – (Değişik: 23/7/1995-4121/10 md.)

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine 84 üncü maddenin birinci, üçüncü veya dördüncü fıkralarına göre karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak **yedi gün** içerisinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekili, kararın, Anayasaya, kanuna veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Anayasa Mahkemesi, iptal istemini **onbeş gün** içerisinde kesin karara bağlar.

7. Ödenek ve yolluklar

Madde 86 – (Değişik birinci cümle: 21/11/2001-4720/1 md.) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri **kanunla** düzenlenir.Ödeneğin aylık tutarı en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktarı, yolluk da ödenek miktarının yarısını aşamaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile bunların emeklileri T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler ve üyeliği sona erenlerin istekleri halinde ilgileri devam eder.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine ödenecek ödenek ve yolluklar, kendilerine T.C. Emekli Sandığı tarafından bağlanan emekli aylığı ve benzeri ödemelerin kesilmesini gerektirmez.

Ödenek ve yollukların **en çok üç aylığı** önceden ödenebilir.

ÖRNEK SORU: 23

1982 Anayasasına göre Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen kaç milletvekilinden oluşur?

- A)800
- B)650
- C)750
- D)450
- E) 600

ÇÖZÜM:E

Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen altıyüz milletvekilinden oluşur. Doğru cevap E seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 24

1982 Anayasasına göre seçimlerin genel yönetimi ve denetimi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A)Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur
- B)Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından

üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir

C)Üyeler, salt çoğunluk ve gizli oyla aralarından bir başkan ve bir başkanvekili seçerler.

D)Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine Yargıtay Başkanlığına itiraz edilebilir.

E)Yüksek Seçim Kurulunun ve diğer seçim kurullarının görev ve yetkileri **kanunla** düzenlenir.

ÇÖZÜM: D

Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir mercie başvurulamaz. Doğru cevap D seçeneğidir.

II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri

A. Genel olarak

Madde 87 – (Değişik: 21/1/2017-6771/5 md.)

Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının **beşte üç** çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.

B. Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi

Madde 88 – Kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir.

Kanun tasarılarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir.

C. Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması

Madde 89 – Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları **onbeş gün** içinde yayımlar.

Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. (**Ek cümle: 3/10/2001-4709/29 md.**) Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tabi değildir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu üye tamsayısının salt çoğunluğuyla aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir.

Anayasa değişikliklerine ilişkin hükümler saklıdır.

D. Milletlerarası antlaşmaları uygun bulma

Madde 90 – Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak antlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan antlaşmalar, Devlet Maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde bu antlaşmalar, yayımlarından başlayarak **iki ay** içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.

Milletlerarası bir antlaşmaya dayanan uygulama antlaşmaları ile

kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari antlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisince uygun bulunması zorunluluğu yoktur; ancak, bu fıkraya göre yapılan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren antlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz.

Türk kanunlarına değişiklik getiren her türlü antlaşmaların yapılmasında birinci fıkra hükmü uygulanır.

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (**Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.**) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır.

E. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme

Madde 91 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

F. Savaş hali ilanı ve silahlı kuvvet kullanılmasına izin verme

Madde 92 – Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde savaş hali ilanına ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşmaların veya milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği haller dışında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde veya ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması halinde

Cumhurbaşkanı da, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verebilir.

ÖRNEK SORU:25

1982 anayasasına göre Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları kaç gün içinde yayımlar?

- A)60
- B)45
- C)15
- D)30
- E) 10

ÇÖZÜM: C

Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar. Doğru cevap C seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 26

Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi aşağıdakilerden hangisindedir?

- A)Türkiye Büyük Millet Meclisi
- B)İçişleri Bakanı
- C)Genelkurmay Başkanı
- D)Milli Savunma Bakanı
- E)Cumhurbaşkanı

ÇÖZÜM: A

Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Doğru cevap A seçeneğidir.

Büro Memur-Sen

TBMM'NİN GÖREVLERİ	
1	Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak
2	Savaş ilânına karar vermek,
3	Bütçe ve kesin hesap kanunu tasarılarını görüşmek ve kabul etmek,
4	Genel ve özel af ilânına karar vermek
5	Anayasa'yı değiştirmek
6	Para basılmasına karar vermek,
7	Olağanüstü hâl kararını onaylamak, süresini her defasında 4 ayı geçmemek üzere uzatmak, kaldırmak
8	Olağanüstü hal süresince Cumhurbaşkanının çıkaracağı Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini onaylamak,
9	TBMM Başkanını ve Başkanlık Divanı üyelerini seçmek,
10	Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulma
11	Anayasa Mahkemesine üye seçmek,(3 üye)
12	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyelerini seçmek (9 üye)
13	Sayıştay Başkan ve üyelerini seçmek
14	Kamu Başdenetçisini seçmek,
15	Süresi dolmadan TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek
16	Milletvekili dokunulmazlığını kaldırmak,
17	Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine ve yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin vermek,
18	Hakimler ve Savcılar Kurulu'na üye seçmek (7 üye)

III. Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili hükümler

A. Toplanma ve tatil

Madde 93 – (Değişik birinci fıkra: 23/7/1995-4121/11 md.) Türkiye Büyük Millet Meclisi, her yıl Ekim ayının ilk günü kendiliğinden toplanır.

Meclis, bir yasama yılında **en çok üç ay** tatil yapabilir; ara verme veya tatil sırasında Cumhurbaşkanınca toplantıya çağrılır.

Meclis Başkanı da doğrudan doğruya veya üyelerin beşte birinin yazılı istemi üzerine, Meclisi toplantıya çağırır.

Ara verme veya tatil sırasında toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisinde, öncelikle bu toplantıyı gerektiren konu görüşülmeden ara verme veya tatile devam edilemez.

B. Başkanlık Divanı

Madde 94 – Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanlık Divanı, Meclis üyeleri arasından seçilen Meclis Başkanı, Başkanvekilleri, Katip üyeler ve İdare Amirlerinden oluşur.

Başkanlık Divanı, Meclisteki siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında Divana katılmalarını sağlayacak şekilde kurulur. Siyasi parti grupları Başkanlık için aday gösteremezler.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. **(Değişik ikinci cümle: 7/5/2010-5982/10 md.)** İlk seçilenlerin görev süresi **iki yıldır**, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi ise o yasama döneminin sonuna kadar devam eder.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan adayları, Meclis üyeleri içinden, Meclisin toplandığı günden itibaren **beş gün** içinde, Başkanlık Divanına bildirilir, Başkan seçimi gizli oyla yapılır. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada

üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, Başkan seçilmiş olur. Başkan seçimi, aday gösterme süresinin bitiminden itibaren, **beş gün** içinde tamamlanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillerinin Katip Üyelerinin ve İdare Amirlerinin adedi, seçim nisabı, oylama sayısı ve usulleri, **Meclis İktüzüğünde** belirlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başkanvekilleri, üyesi buldukları siyasi partinin veya parti grubunun Meclis içinde veya dışındaki faaliyetlerine; görevlerinin gereği olan haller dışında, Meclis tartışmalarına katılamazlar; Başkan ve oturumu yöneten Başkanvekili oy kullanamazlar.

C. İctüzük siyasi parti grupları ve kolluk işleri

Madde 95 – Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını, kendi yaptığı içtüzük hükümlerine göre yürütür.

İctüzük hükümleri, siyasi parti gruplarının, Meclisin bütün faaliyetlerine üye sayısı oranında katılmalarını sağlayacak yolda düzenlenir. Siyasi parti grupları, **en azyirmi üyeden** meydana gelir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün bina, tesis, eklenti ve arazisinde kolluk ve yönetim hizmetleri Meclis Başkanlığı eliyle düzenlenir ve yürütülür. Emniyet ve diğer kolluk hizmetleri için yeteri kadar kuvvet ilgili makamlarca Meclis Başkanlığına tahsis edilir.

D. Toplantı ve karar yeter sayısı

Madde 96 – (Değişik birinci fıkra: 31/5/2007-5678/3 md.) Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının **en az üçte biri** ile toplanır. Türkiye Büyük Millet

Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

(Mülga ikinci fıkra: 21/1/2017-6771/16 md.)

E. Görüşmelerin açıklığı ve yayımlanması

Madde 97 – Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki görüşmeler açıktır ve tutanak dergisinde tam olarak yayımlanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzük hükümlerine göre kapalı oturumlar yapabilir, bu oturumlardaki görüşmelerin yayımı Türkiye Büyük Millet Meclisi kararına bağlıdır.

Meclisteki açık görüşmelerin, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisce başkaca bir karar alınmadıkça, her türlü vasıta ile yayımı serbesttir.

IV. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları

Madde 98 – (Değişik: 21/1/2017-6771/6 md.)

- * Yazılı Soru
- * Meclis Araştırması
- * Genel Görüşme
- * Meclis Soruşturması

Türkiye Büyük Millet Meclisi; Meclis araştırması, genel görüşme, Meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır.

Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir.

Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

Meclis soruşturması,

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında 106 ncı maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca yapılan soruşturmada ibarettir.

Yazılı soru, yazılı olarak **en geç onbeş gün** içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.

Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru önergelerinin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile araştırma usulleri Meclis içtüzüğü ile düzenlenir.

B. Gensoru

Madde 99 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

C. Meclis soruşturması

Madde 100 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

ÖRNEK SORU: 27

1982 Anayasasına göre TBMM'nin toplanma ve tatil faaliyetleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Meclis Başkanı da doğrudan doğruya veya üyelerin beşte birinin yazılı istemi üzerine, Meclisi toplantıya çağırır
- B) Türkiye Büyük Millet Meclisi, her yıl Ekim ayının beşinci günü kendiliğinden toplanır
- C) Meclis, bir yasama yılında en çok üç ay tatil, yapabilir;
- D) Ara verme veya tatil sırasında toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisinde, öncelikle bu toplantıyı gerektiren konu görüşülmeden ara verme veya tatile devam edilemez
- E) Ara verme veya tatil sırasında Cumhurbaşkanınca toplantıya çağrılır.

ÇÖZÜM: B

Türkiye Büyük Millet Meclisi, her yıl Ekim ayının ilk günü kendiliğinden toplanır. Doğru cevap B seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 28

1982 Anayasasına göre yazılı soru, en geç kaç gün içinde cevaplanmak zorundadır?

- A)10
- B)20
- C)30
- D)15
- E) 25

ÇÖZÜM: D

Yazılı soru, yazılı olarak **en geç onbeş gün** içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir. Doğru cevap D seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 29

Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görev ve yetkilerinden biri değildir?

- A) Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak;
- B)Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek
- C)Para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek
- D)Hakimler ve Savcılar Kuruluna üye seçmek.
- E)Bakanları atamak.

ÇÖZÜM:E

Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası anlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde

öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir. Doğru cevap E seçeneğidir.

TBMM 'NİN NİTELİKLİ ÇOĞUNLUK İLE YAPTIĞI İŞLEMLER

Üye Tamsayısının Beşte Üç Çoğunluğu (360 Milletvekili)	. Genel ve özel af . Anayasa değişikliği kabulü . Hakimler ve Savcılar Kurulu üye seçimi . Cumhurbaşkanı Yardımcısı hakkında meclis soruşturması açılması . Hakimler ve Savcılar Kurulu üye seçimi . Bakan hakkında meclis soruşturması açılması . Cumhurbaşkanı hakkında ceza soruşturması açılması
Üye Tamsayısının Üçte İki Çoğunluğu (400 Milletvekili)	. TBMM Başkan seçimi . Kamu Başdenetçi seçimi

**İKİNCİ BÖLÜM
YÜRÜTME****İKİNCİ BÖLÜM****Yürütme**

- I. Cumhurbaşkanı
 - A. Adaylık ve seçimi
 - B. Seçimi (Mülga)
 - C. Andıçmesi
 - D. Görev ve yetkileri
 - E. Cumhurbaşkanı'nın cezai sorumluluğu
 - F. Cumhurbaşkanı yardımcıları, Cumhurbaşkanı'na vekâlet ve bakanlar
 - G. Cumhurbaşkanı Genel Sekreterliği (Mülga)
 - H. Devlet Denetleme Kurulu
- II. Bakanlar Kurulu
 - A. Kuruluş (Mülga)
 - B. Göreve başlama ve güvenoyu (Mülga)
 - C. Görev sırasında güvenoyu
 - D. Görev ve siyasî sorumluluk (Mülga)
 - E. Bakanlıkların kurulması ve bakanlar (Mülga)
 - F. Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu (Mülga)
 - G. Tüzükler (Mülga)
 - H. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesi

Büro Memur-Sen

- I. Millî Savunma
 1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı
 2. Millî Güvenlik Kurulu
- III. Olağanüstü hal yönetimi
 2. Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddî şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilânı (Mülga)
 3. Olağanüstü hallerle ilgili düzenleme (Mülga)
 - B. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali (Mülga)
- IV. İdare
 - A. İdarenin esasları
 1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği
 2. Yönetmelikler
 - B. Yargı yolu
 - C. İdarenin kuruluşu
 1. Merkezî idare
 2. Mahallî idareler
 - D. Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler
 1. Genel ilkeler
 2. Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence
 - E. Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları
 1. Yükseköğretim kurumları

2. Yükseköğretim üst kuruluşları
3. Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar
- F. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, radyo ve televizyon kuruluşları ve kamuyla ilişkili haber ajansları
- G. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- H. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
- İ. Diyanet İşleri Başkanlığı
- J. Kanunsuz emir

Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri ile nitelikleri seçimi ve diğer hususlar Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 8, 101,103,104,105 ve 106. Maddelerinde belirtilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM Yürütme

1. Cumhurbaşkanı A. Adaylık ve seçimi

Madde 101 – (Değişik: 21/1/2017-6771/7 md.)

Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi **beş yıldır**. Bir kimse **en fazla iki defa** Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte **en az** yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile **en az** yüzbin seçmen aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada **en çok** oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde, sadece Cumhurbaşkanı seçimi yenilenir.

Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usul ve esaslar **kanunla** düzenlenir.

B. Seçimi

Madde 102 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

C. Andıçmesi

Madde 103 – Cumhurbaşkanı, göreve başlarken Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde aşağıdaki şekilde andıçer:

"Cumhurbaşkanı sıfatıyla, Devletin varlığı ve bağımsızlığını, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma, Anayasaya, hukukun üstünlüğüne, demokrasiye, Atatürk ilke ve inkılaplarına

ve laik Cumhuriyet ilkesine bağlı kalacağıma, milletin huzur ve refahı, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerinden yararlanmasını sağlama ve Türkiye Cumhuriyeti'nin şan ve şerefini korumak, yüceltmek ve üzerime aldığım görevi tarafsızlıkla yerine getirmek için bütün gücümle çalışacağıma Büyük Türk Milleti ve tarih huzurunda, namusum ve şerefim üzerine andiçerim."

ÖRNEK SORU:30

A kişisi Cumhurbaşkanlığı için aday olmak istemektedir. 1982 Anayasasına göre en az kaç bin seçmen A kişisini Cumhurbaşkanlığına aday gösterebilir?

- A)Ellibin
- B)Yüzbin
- C)Yüzellibin
- D)ikiyüzbin
- E)Üçyüzbin

ÇÖZÜM:B

Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüzbin seçmen aday gösterebilir.Doğru cevap B seçeneğidir.

D. Görev ve yetkileri

Madde 104 – (Değişik: 21/1/2017-6771/8 md.)

Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.

Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyeti'ni ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.

Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.

Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.

Kanunları yayımlar.

Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.

Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesiyle Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.

Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanları atar ve görevlerine son verir.

Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenler.

Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyeti'nin temsilcilerini gönderir, Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul eder. Milletlerarası andlaşmaları onaylar ve yayımlar.

Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar.

Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.

Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır.

Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen

konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir.

Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

Cumhurbaşkanı, ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

ÖRNEK SORU:31

Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanlar ve üst kademe kamu yöneticilerinin atanmalarına ilişkin usul ve esaslar aşağıdakilerden hangisi ile düzenlenir?

- A) Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle
- B) Cumhurbaşkanlığı kararıyla
- C) Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle
- D) Kanun ile
- E) Cumhurbaşkanlığı yönetmeliğiyle

ÇÖZÜM: C

Cumhurbaşkanı yardımcılarını ile bakanları atar ve görevlerine son verir.

Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenler. Doğru cevap C seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:32

Aşağıdakilerden hangisinin atanmasında Cumhurbaşkanı görev almaz?

- A) Danıştay üyeleri
- B) Yargıtay üyeleri
- C) Anayasa mahkemesi üyeleri
- D) Üst kademe yöneticiler
- E) Bakanlar

ÇÖZÜM: B

Yargıtay üyelerinin tamamı Hakimler ve Savcılar Kurulunca seçilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

E. Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu
Madde 105 – (Değişik: 21/1/2017-6771/9 md.)

Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi **en geç bir ay** içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren **on gün** içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren **on gün** içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının **üçte ikisinin** gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması **üç ay** içinde

tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı, seçim kararı alamaz.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı'nın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı'nın görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.

F.Cumhurbaşkanı yardımcıları, Cumhurbaşkanı vekâlet ve bakanlar
Madde 106 – (Değişik: 21/1/2017-6771/10 md.)

Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir.

Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde, **kırkbeş gün** içinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılır. Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanlığına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanı'na ait yetkileri kullanır. Genel seçime bir yıl veya daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de Cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir. Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder. Kalan süreyi tamamlayan Cumhurbaşkanı açısından bu süre dönemden sayılmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinin yapılacağı tarihte her iki seçim birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanı'nın hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanı'na vekâlet eder ve Cumhurbaşkanı'na ait yetkileri kullanır.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, 81 inci maddede yazılı şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde andiçerler. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, Cumhurbaşkanı'na karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında görevleriyle ilgili suç işledikleri iddiasıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi **en geç bir ay** içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir.

Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu **iki ay** içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir.

Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır ve dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması **üç ay** içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır.

Bu kişilerin görevde buldukları sürede, görevleriyle ilgili işledikleri iddia edilen suçlar bakımından, görevleri

bittikten sonra da beşinci, altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanır.

Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer.

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, görevleriyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır.

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

ÖRNEK SORU: 33

- I- Yurt dışına çıkma
- II- Hastalık
- III-Ölüm

1982 Anayasasına göre yukarıdakilerden hangisi veya hangilerinin varlığı halinde Cumhurbaşkanı'na vekalet edilebilir?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E) I-II-III

ÇÖZÜM: E

Öncülde verilenlerin hepsinin varlığı halinde Cumhurbaşkanlığına vekalet edilebilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 34

Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanların görevleri ile ilgili aşağıdaki mahkemelerden hangisinde yargılanırlar?

- A)Anayasa Mahkemesi
- B) Uyuşmazlık Mahkemesi
- C) Yargıtay
- D) Danıştay
- E)Sayıştay

ÇÖZÜM: A

Anayasa Mahkemesi. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 35

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması aşağıdakilerden hangisiyle düzenlenir?

- A)Kanunla
- B)Yönetmelikle
- C)Cumhurbaşkanı kararıyla
- D)Cumhurbaşkanı kararnamesiyle
- E)Cumhurbaşkanlığı yönetmeliği

ÇÖZÜM: D

Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir. Doğru cevap D seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 36

1982 Anayasasına göre silahlı Kuvvetlerin komutanı olarak savaşta başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı adına aşağıdakilerden hangisi yerine getirir?

- A)Cumhurbaşkanı Yardımcısı
- B)Milli Savunma Bakanı
- C)İçişleri Bakanı
- D)Genelkurmay Başkanı
- E)TBMM

ÇÖZÜM: D

silahlı Kuvvetlerin komutanı olarak savaşta başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı adına Genelkurmay Bakanı yerine getirir. Doğru cevap D seçeneğidir.

Cumhurbaşkanı Genel Sekreterliği

Madde 107 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

H. Devlet Denetleme Kurulu

Madde 108 – İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü idari soruşturma, inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar.

Yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.

Devlet Denetleme Kurulunun Başkan ve üyeleri, Cumhurbaşkanınca atanır.

Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işleri, **Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle** düzenlenir.

ÖRNEK SORU:37

1982 Anayasasına göre Cumhurbaşkanı adaylık ve seçim süreci ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Cumhurbaşkanı olabilmek için 40 yaşını doldurmuş olmak gerekir.
- B) Cumhurbaşkanı halk tarafından seçilir.
- C) Bir kimse en fazla üç defa Cumhurbaşkanı seçilebilir
- D) Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır.
- E) Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüzbin seçmenaday gösterebilir.

ÇÖZÜM: C

Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir. Doğru cevap c seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:38

Memur Murtaza : Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü idari soruşturma, inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapan bir kurumdan bahsetmiştir.

1982 Anayasasına göre Murtaza'nın 'nın bahsetmiş olduğu kurum veya kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi Teknolojileri Kurumu
- B) Devlet Denetleme Kurumu
- C) Sermaye Piyasası Kurumu
- D) Bankacılık Denetleme Düzenleme Kurumu
- E) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

ÇÖZÜM: B

Devlet Denetleme Kurumu . Doğru cevap B seçeneğidir.

II. Bakanlar Kurulu

A. Kuruluş

Madde 109 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

B. Göreve başlama ve güvenoyu

Madde 110 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

C. Görev sırasında güvenoyu

Madde 111 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

D. Görev ve siyasi sorumluluk

Madde 112 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

E. Bakanlıkların kurulması ve bakanlar

Madde 113 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

F. Seçimlerde geçici Bakanlar Kurulu

Madde 114 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

G. Tüzükler

Madde 115 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

H. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yenilenmesi

Madde 116 – (Değişik: 21/1/2017-6771/11 md.)

Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının beşte üç çoğunluğuyla seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır.

Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.

Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder.

Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır.

İ. Milli Savunma**1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı**

Madde 117 – Başkomutanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi varlığından

ayrılmaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur.

Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Cumhurbaşkanı sorumludur.

Cumhurbaşkanınca atanan Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.

(Mülga dördüncü fıkra: 21/1/2017-6771/16 md.)

(Mülga beşinci fıkra: 21/1/2017-6771/16 md.)

2. Milli Güvenlik Kurulu

Madde 118 – (Değişik birinci fıkra: 3/10/2001-4709/32 md.) Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından kurulur.

Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir.

(Değişik birinci cümle: 3/10/2001-4709/32 md.) Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Cumhurbaşkanına bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Cumhurbaşkanınca değerlendirilir. Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Cumhurbaşkanı yardımcıları ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir.

Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu

Cumhurbaşkanı yardımcısının başkanlığında toplanır.

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

III. Olağanüstü hal yönetimi

Madde 119 – (Değişik: 21/1/2017-6771/12 md.)

Cumhurbaşkanı; savaş, savaş gerektirecek bir durumun başgöstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi **altı ayı** geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

Olağanüstü hal ilanı kararı, verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.

Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında **dört ayı** geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz.

Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlandıracağı veya geçici olarak

durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir.

Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hâli hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri **üç ay** içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.

2. Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilanı

Madde 120 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

3. Olağanüstü hallerle ilgili düzenleme

Madde 121 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

B. Sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali

Madde 122 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

ÖRNEK SORU: 39

1982 Anayasasına göre aşağıdakilerden hangisi Milli Güvenlik Kurulu üyesideğildir?

- A) Cumhurbaşkanı
- B) Cumhurbaşkanı yardımcısı
- C) Adalet Bakanı
- D) İçişleri Bakanı
- E) Jandarma Genel Komutanı

ÇÖZÜM: E

Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından kurulur. Doğru cevap E seçeneğidir.

IV. İdare

A. İdarenin esasları

1. İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği

Madde 123 – İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya **Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle** kurulur.

2. Yönetmelikler

Madde 124 – Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

Hangi yönetmeliklerin Resmî Gazetede yayımlanacağı kanunda belirtilir.

B. Yargı yolu

Madde 125 – İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. (**Ek hüküm: 13/8/1999-4446/2 md.**) Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir. (...) (**Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.**) Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma

hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.

İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.

(**Değişik birinci cümle: 7/5/2010-5982/11 md.**) Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez.

İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.

Kanun, olağanüstü hallerde, seferberlik ve savaş halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlandırabilir.

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

ÖRNEK SORU: 40

1982 Anayasasına göre idari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, ne zaman başlar?

- A) Yazılı bildirim tarihinde
- B) Tebliğ tarihinden itibaren 1 hafta
- C) Tebliğ tarihinden itibaren 2 hafta
- D) Tebliğ tarihinden itibaren 1 ay
- E) Tebliğ tarihinden itibaren 60 gün

ÇÖZÜM: A

İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar. Doğru cevap A seçeneğidir.

C. İdarenin kuruluşu

1. Merkezi idare

Madde 126 – Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır.

İllerin idaresi **yetki genişliği** esasına dayanır.

Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri kanunla düzenlenir.

2. Mahalli idareler

Madde 127 – Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/12 md.) Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre **beş yılda** bir yapılır. **(Mülga ikinci cümle: 21/1/2017-6771/16 md.)** Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.

Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, **İçişleri Bakanı**, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde

yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

D.Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler

1. Genel ilkeler

Madde 128 – Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. **(Ek cümle: 7/5/2010-5982/12 md.)** Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.

2. Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence

Madde 129 – Memurlar ve diğer kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlüdürler.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları mensuplarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemez.

(Değişik üçüncü fıkra: 7/5/2010-5982/13 md.) Disiplin kararları yargı denetimi dışında bırakılamaz.

Silahlı Kuvvetler mensupları ile hakimler ve savcılar hakkındaki hükümler saklıdır.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari merciin iznine bağlıdır.

E.Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları

1. Yükseköğretim kurumları

Madde 130 – Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından **kanunla** kurulur.

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

Kanun, üniversitelerin ülke sathına dengeli bir biçimde yayılmasını gözetir.

Üniversiteler ile öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler. Ancak,

bu yetki, Devletin varlığı ve bağımsızlığı ve milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunma serbestliği vermez.

Üniversiteler ve bunlara bağlı birimler, Devletin gözetimi ve denetimi altında olup, güvenlik hizmetleri Devletçe sağlanır.

Kanunun belirlediği usul ve esaslara göre; **rektörler** Cumhurbaşkanınca, **dekanlar** ise Yükseköğretim Kurulunca seçilir ve atanır.

Üniversite yönetim ve denetim organları ile öğretim elemanları; Yükseköğretim Kurulunun veya üniversitelerin yetkili organlarının dışında kalan makamlarca her ne suretle olursa olsun görevlerinden uzaklaştırılmazlar.

Üniversitelerin hazırladığı bütçeler; Yükseköğretim Kurulunca tetkik ve onaylandıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığına sunulur ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tabi tutularak yürürlüğe konulur ve denetlenir.

Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, mali işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim kuruluna ve üniversitelere

Devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir.

Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir.

2. Yükseköğretim üst kuruluşları

Madde 131 – Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim - öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile **Yükseköğretim Kurulu** kurulur.

(Değişik ikinci fıkra: 7/5/2004-5170/8 md.) Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler tarafından seçilen ve sayıları, nitelikleri, seçilme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasından rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek sureti ile Cumhurbaşkanınca atanan üyeler ve Cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya seçilen üyelere kurulur.

Kurulun teşkilatı, görev, yetki, sorumluluğu ve çalışma esasları **kanunla** düzenlenir.

3. Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar

Madde 132 - Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları özel kanunlarının hükümlerine tabidir.

F. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, radyo ve televizyon kuruluşları ve kamuya ilişkili haber ajansları

Madde 133 - (Değişik: 8/7/1993-3913/1 md.)

Radyo ve televizyon istasyonları kurmak ve işletmek kanunla düzenlenecek şartlar çerçevesinde serbesttir.

(Ek fıkra: 21/6/2005-5370/1 md.) Radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla kurulan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu **dokuz üyeden** oluşur. Üyeler, siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, görev ve yetkileri, üyelerinin nitelikleri, seçim usulleri ve görev süreleri kanunla düzenlenir.

Devletçe kamu tüzelkişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzelkişilerinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esastır.

G. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

Madde 134 – Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu" kurulur.

Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu için Atatürk'ün vasiyetnamesinde

belirtilen mali menfaatler saklı olup kendilerine tahsis edilir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun; kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkileri kanunla düzenlenir.

H. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları

Madde 135 – Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/13 md.) Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/13 md.) Bu meslek kuruluşları ve üst kuruluşları organlarının seçimlerinde siyasi partiler aday gösteremezler.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/13 md.) Bu meslek kuruluşları üzerinde Devletin idari ve mali denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/13 md.) Amaçları dışında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirlediği merciin veya Cumhuriyet savcısının istemi üzerine mahkeme kararıyla son verilir ve yerlerine yenileri seçilir.

(Değişik fıkra: 23/7/1995-4121/13 md.)

Ancak, milli güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, meslek kuruluşlarını veya üst kuruluşlarını faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, **yirmidört saat** içerisinde görevli hakim onayına sunulur. Hakim, kararını **kırksekiz saat** içinde açıklar; aksi halde, bu idari karar kendiliğinden yürürlükten kalkar.

İ. Diyanet İşleri Başkanlığı

Madde 136 – Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir.

J. Kanunsuz emir

Madde 137 – Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilirse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz.

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Askeri hizmetlerin görülmesi ve acele hallerde kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.

ÖRNEK SORU:41

1982 anayasasına göre sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle kişilerin cezalarını hafifletme veya kaldırma yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A)Cumhurbaşkanı
- B)Adalet Bakanı
- C)TBMM
- D)Cumhurbaşkanı yardımcısı
- E)İçişleri Bakanı

ÇÖZÜM:A

Cumhurbaşkanı. Doğru cevap A seçeneğidir.

Büro Memur-Sen

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Yargı**

- I. Genel hükümler
 - A. Mahkemelerin bağımsızlığı
 - B. Hâkimlik ve savcılık teminatı
 - C. Hâkimlik ve savcılık mesleği
 - D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması
 - E. Mahkemelerin kuruluşu
 - F. Devlet Güvenlik Mahkemeleri (Mülga)
 - G. Adalet hizmetlerinin denetimi
 - H. Askerî yargı (Mülga)
 - II. Yüksek mahkemeler
 - A. Anayasa Mahkemesi
 - 1. Kuruluşu
 - 2. Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi
 - 3. Görev ve yetkileri
 - 4. Çalışma ve yargılama usulü
 - 5. İptal davası
 - 6. Dava açma süresi
 - 7. Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi
 - 8. Anayasa Mahkemesinin kararları
 - B. Yargıtay
 - C. Danıştay
 - D. Askerî Yargıtay (Mülga)
 - E. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi (Mülga)
 - F. Uyuşmazlık Mahkemesi
- III. Hâkimler ve Savcılar Kurulu
- IV. Sayıştay

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yargı

I. Genel hükümler

A. Mahkemelerin bağımsızlığı

Madde 138 – Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

B. Hakimlik ve savcılık teminatı

Madde 139 – Hakimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.

C. Hakimlik ve savcılık mesleği

Madde 140 – Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hakim ve savcılar olarak görev yaparlar. Bu görevler meslekten hakim ve savcılar eliyle yürütülür.

Hakimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.

Hakim ve savcılarının nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin kovuşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlarından dolayı soruşturma yapılması ve yargılanmalarına karar verilmesi, meslekten çıkarmayı gerektiren suçluluk veya yetersizlik halleri ve meslek içi eğitimleri ile diğer özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre **kanunla** düzenlenir.

Hakimler ve savcılar **altmışbeş yaşını** bitirinceye kadar hizmet görürler; askeri hakimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunda gösterilir.

Hakimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, Resmî ve özel hiçbir görev alamazlar.

Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.

Hakim ve savcı olup da adalet hizmetindeki idari görevlerde çalışanlar, hakimler ve savcılar hakkındaki hükümlere tabidirler. Bunlar, hakimler ve savcılara ait esaslar dairesinde sınıflandırılır ve derecelendirilirler, hakimlere ve savcılara tanınan her türlü haklardan yararlanırlar.

D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması

Madde 141 – Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.

Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur.

Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.

Davaların **en az** giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.

E. Mahkemelerin kuruluşu

Madde 142 – Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir.

(Ek fıkra: 21/1/2017-6771/13 md.) Disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askerî mahkemeler kurulabilir.

F. Devlet Güvenlik Mahkemeleri

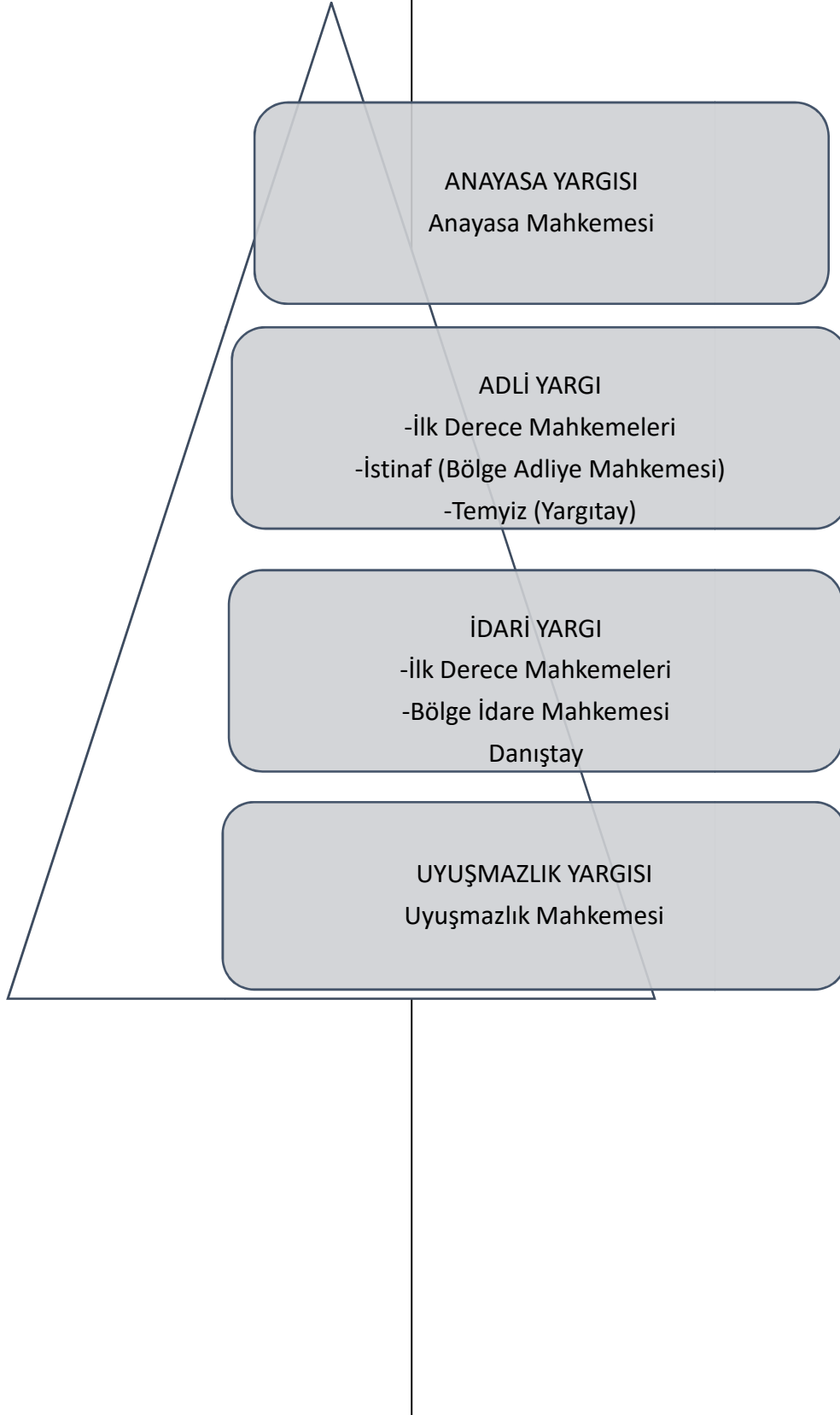
Madde 143 – (Mülga: 7/5/2004-5170/9 md.)

G. Adalet hizmetlerinin denetimi

Madde 144 – (Değişik: 7/5/2010-5982/14 md.)

Adalet hizmetleri ile savcılarının idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığınca denetimi, adalet müfettişleri ile hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçiler; araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri ise adalet müfettişleri eliyle yapılır. Buna ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

TÜRK YARGI SİSTEMİ

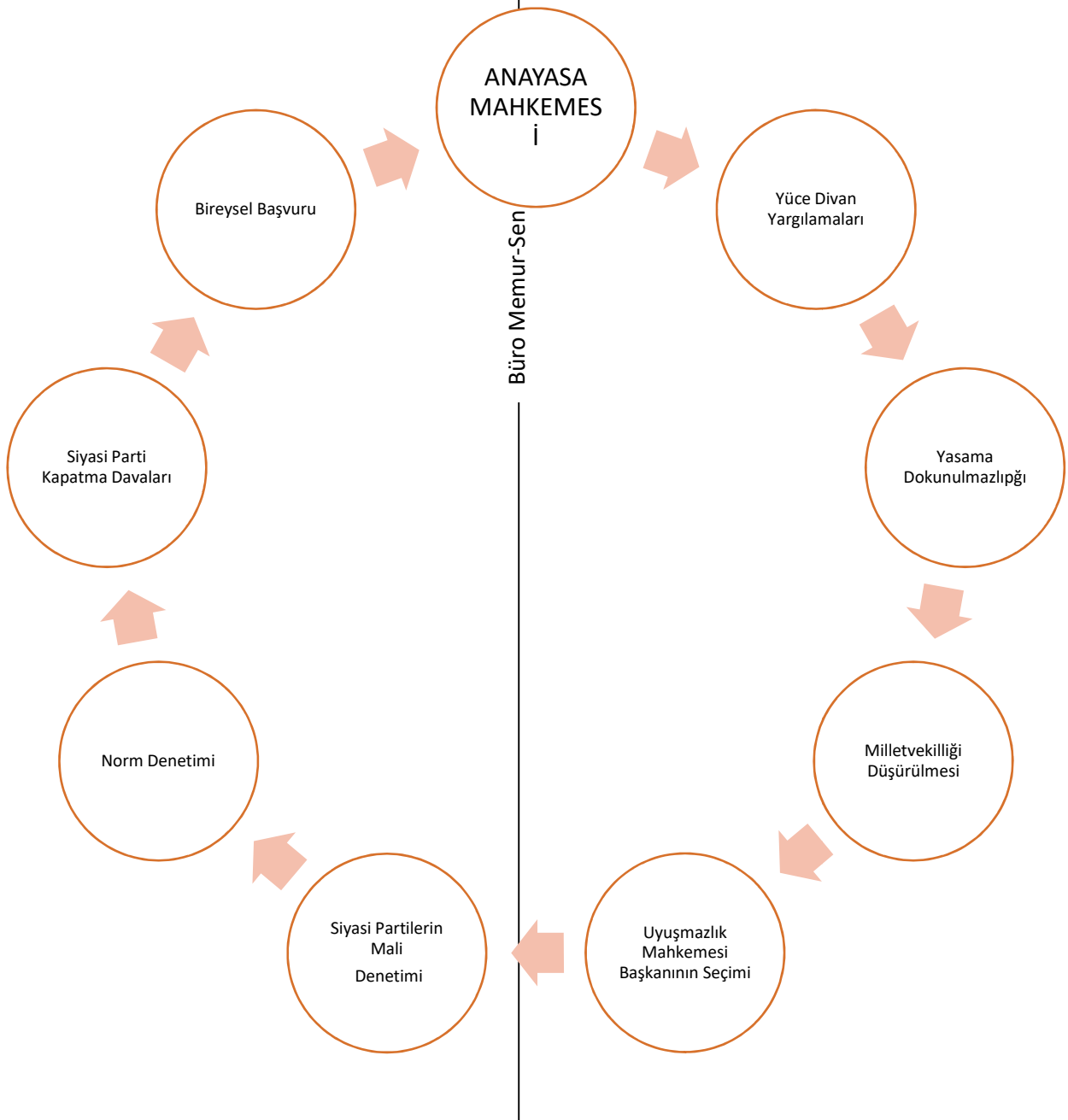


YARGI KOLLARI

YARGI KOLU	ANAYASA YARGISI	ADLİ YARGI	İDARİ YARGI	UYUŞMAZLIK YARGISI
ÜST DERECE MAHKEMESİ	ANAYASA MAHKEMESİ	YARGITAY	DANIŞTAY	UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
İKİNCİ DERECE MAHKEMESİ	ANAYASA MAHKEMESİ	BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ Büro Memur-Son	BÖLGE İDARE MAHKEMESİ	UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
İLK DERECE MAHKEMESİ	ANAYASA MAHKEMESİ	Hukuk Ceza	İDARİ MAHKEMELERİ	UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

H. Askeri yargı**Madde 145 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)****II. Yüksek mahkemeler**

1. Anayasa Mahkemesi
2. Yargıtay
3. Danıştay
4. Uyuşmazlık Mahkemesi

A. Anayasa Mahkemesi

1. Kuruluşu

Madde 146 – (Değişik: 7/5/2010-5982/16 md.)

Anayasa Mahkemesi **onbeş** üyeden kurulur.

TBMM Genel Kurulunun Anayasa Mahkemesine Üye Seçimi

1 Üye	Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapılacak gizli oylamayla seçilir.
2 Üye	Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından her boş üyelik için göstereceği üçer aday içinden yapılacak gizli oylamayla seçilir.

TBMM Genel Kurulunda Anayasa Mahkemesine üye seçimi için yapılacak oylamada her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada salt çoğunluk aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır, üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday üye seçilmiş olur.

Büro Memur-Sen

Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesine Üye Seçimi

3 Üye	Yargıtay Genel Kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş üyelik için gösterilecek üçer aday içinden seçilir.
2 Üye	Danıştay Genel Kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş üyelik için gösterilecek üçer aday içinden seçilir.
3 Üye	En az ikisi hukukçu olmak üzere Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan ve yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden seçilir.
4 Üye	Üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hakim ve savcılar ile en az 5 yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçilir.

Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulundan Anayasa Mahkemesi üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerde, her boş üyelik için, en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır. Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday için yapılacak seçimde en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır.

Anayasa Mahkemesine üye seçilebilmek için, kırkbeş yaşın doldurulmuş olması kaydıyla; yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent unvanını kazanmış, avukatların **en az** yirmi yıl fiilen avukatlık yapmış, üst kademe yöneticilerinin yükseköğrenim görmüş ve **en az** yirmi yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış, birinci sınıf hâkim ve savcılarının adaylık dahil **en azyirmi yıl** çalışmış olması şarttır.

Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile **dört yıl** için bir Başkan ve iki başkanvekili seçilir. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Anayasa Mahkemesi üyeleri aslî görevleri dışında Resmî veya özel hiçbir görev alamazlar.

2. Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi

Madde 147 – (Değişik birinci fıkra: 7/5/2010-5982/17 md.) Anayasa Mahkemesi üyeleri **oniki yıl** için seçilirler. Bir kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi seçilemez. Anayasa Mahkemesi üyeleri altmışbeş yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar. Zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolan üyelerin başka bir görevde çalışmaları ve özlük işleri **kanunla** düzenlenir.

Anayasa Mahkemesi üyeliği, bir üyenin hakimlik mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymesi halinde kendiliğinden; görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceğinin kesin olarak anlaşılması halinde de, Anayasa Mahkemesi üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararı ile sona erer.

3. Görev ve yetkileri

Madde 148 – Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz.

Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa

değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır. Şekil bakımından denetleme, Cumhurbaşkanınca veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin beşte biri tarafından istenebilir. Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren **on gün** geçtikten sonra, şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açılmaz; def'i yoluyla da ileri sürülemez.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

ANAYASA MAHKEMESİNİN YÜCE DİVAN SIFATI İLE YARGILAYACAĞI KAMU GÖREVLİLERİ	
1	Cumhurbaşkanı
2	Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
3	Cumhurbaşkanı yardımcıları
4	Bakanlar
5	Yargıtay Başkanı ve Üyeleri
6	Danıştay Başkanı ve Üyeleri
7	Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Vekili
8	Danıştay Cumhuriyet Başsavcısı ve Vekili
9	Hakimler ve Savcılar Kurulu Başkanı ve Üyeleri
10	Sayıştay Başkanı ve Üyeleri
11	Genelkurmay Başkanı
12	Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları

Yüce Divanda, savcılık görevini Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet Başsavcı vekili yapar.

(Değişik beşinci fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir. Genel Kurulun yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesindir.

Anayasa Mahkemesi, Anayasa ile verilen diğer görevleri de yerine getirir.

4. Çalışma ve yargılama usulü

Madde 149 –(Değişik: 7/5/2010-5982/19 md.)

Anayasa Mahkemesi, iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır. Bölümler, başkanvekili başkanlığında **dört üyenin** katılımıyla toplanır. Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında **en azon üye** ile toplanır. Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir.

Siyasî partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılır, bireysel başvurular ise bölümlerce karara bağlanır.

Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır.

Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, Genel Kurul ve bölümlerin yargılama usulleri, Başkan, başkanvekilleri ve üyelerin disiplin işleri kanunla; Mahkemenin çalışma esasları, bölüm ve komisyonların oluşumu ve işbölümü kendi yapacağı içtüzükle düzenlenir.

Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler. Ancak, bireysel başvurularda duruşma yapılmasına karar verilebilir. Mahkeme ayrıca, gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir ve siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasını dinler.

5. İptal davası

Madde 150 – Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde **en fazla** üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve üye tamsayısının **en azbeşte biri** tutarındaki

üyelere aittir. (Mülga son cümle: 21/1/2017-6771/16 md.)

6. Dava açma süresi

Madde 151 – Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya içtüzüğün Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak **altmış gün** sonra düşer.

7. Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi

Madde 152 – Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.

Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia, temyiz merciince esas hükümlerle birlikte karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere **beş ay** içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.

Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.

8. Anayasa Mahkemesinin kararları

Madde 153 – Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak **bir yılı** geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.

Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar.

B. Yargıtay

Madde 154 – Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından **Hakimler ve Savcılar Kurulunca** üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.

Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri ve daire başkanları kendi üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu

ve gizli oyla **dört yıl** için seçilirler; süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcı vekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından **dört** yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Yargıtay'ın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcıvekilinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre **kanunla** düzenlenir.

C. Danıştay

Madde 155 – Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

(Değişik ikinci fıkra: 13/8/1999-4446/3 md.) Danıştay, davaları görmek, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında **iki ay** içinde düşüncesini bildirmek, idari uyuşmazlıkları çözmek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir.

Danıştay üyelerinin dörtte üçü, birinci sınıf idari yargı hakim ve savcıları ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulu; dörtte biri, nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından **Cumhurbaşkanı**; tarafından seçilir.

Danıştay Başkanı, Başsavcı, başkanvekilleri ve daire başkanları, kendi üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla **dört yıl** için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

Danıştayın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire

başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri, idari yargının özelliği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre **kanunla** düzenlenir.

D. Askeri Yargıtay

Madde 156 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

E. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi

Madde 157 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

F. Uyuşmazlık Mahkemesi

Madde 158 – Uyuşmazlık Mahkemesi adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye yetkilidir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluşu, üyelerinin nitelikleri ve seçimleri ile işleyişi kanunla düzenlenir. Bu mahkemenin Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar.

Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır.

III. Hakimler ve Savcılar Kurulu

Madde 159 – (Değişik: 7/5/2010-5982/22 md.)

Hâkimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.

(Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.)

Hâkimler ve Savcılar Kurulu **onüç üyeden** oluşur; **iki daire** halinde çalışır.

(Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.)

Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı kurulun tabii üyesidir.

Kurulun, **üç üyesi** birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri

Yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasında, **bir üyesi** birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasında Cumhurbaşkanınca; **üç üyesi** Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.

Öğretim üyeleri ile avukatlar arasında seçilen üyelere, **en az** birinin öğretim üyesi ve **en az** birinin de avukat olması zorunludur.

Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir

Komisyon her **bir üyelik** için üç adayı, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasında, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının **üçte iki** çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde **en çok** oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

(Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.) Üyeler **dört yıl** için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.

(Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.) Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki **otuz gün** içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır.

Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.

Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasında daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekiline devredebilir.

Kurul, adli ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun ve diğer mevzuata (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairesinin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında

soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.

Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.

Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.

Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.

Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

HAKİMLER VE SAVCILAR KURULUNUN OLUŞUMU

ÜYE SAYISI	C.BAŞKANI TARAFINDAN SEÇİLEN ÜYE SAYISI	TBMM'NİN SEÇTİĞİ ÜYE SAYISI	ADALET BAKANI VE BAKAN YARDIMCISI
13	4	7	2

ÖRNEK SORU:42

Hakimler ve Savcılar Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki (.....)içinde yapılır.

1982 anayasasına göre yukarıdaki boşluğa gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)60
- B)45
- C)30
- D)15
- E) 10

ÇÖZÜM:C

Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır.Doğru cevap C seçeneğidir.

HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU ÜYE DAĞILIMI(13)					
CUMHURBAŞKANI (4)	TBMM (7)		ADALET BAKANI (1)	ADALET BAKAN YARDIMCISI(1)	
3 ÜYE (Adli Yargı Hakim ve Savcıları arasından)	3 ÜYE (Yargıtay)		Adalet Bakanı	Adalet Bakan Yardımcısı	
1 ÜYE (İdari yargı hakim ve savcıları arasından)	1 ÜYE (Danıştay)				
	3 ÜYE (Yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından)	Büro Meclis-Ser			
4	7		1	1	13

IV. Sayıştay

Madde 160 – Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden **onbeş gün** içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz.

Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır.

(Ek üçüncü fıkra: 29/10/2005-5428/2 md.) Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.

Sayıştayın kuruluşu, işleyişi, denetim usulleri, mensuplarının nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ve diğer özlük işleri, Başkan ve üyelerinin teminatı **kanunla** düzenlenir.

(Mülga son fıkra: 7/5/2004-5170/10 md.)

ÖRNEK SORU: 43

1982 Anayasasına göre aşağıdakilerden hangisi yüksek mahkemelerden birisi değildir?

- A)Yargıtay
- B)Danıştay
- C)Anayasa Mahkemesi
- D)Sayıştay
- E)Uyuşmazlık Mahkemesi

ÇÖZÜM: D

Sayıştay. Doğru cevap D seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:44

1982 Anayasasına göre Anayasa Mahkemesi üyeleri kaç yıl için seçilirler?

- A)12
- B)15
- C)17
- D)20
- E) 30

ÇÖZÜM:A

Anayasa Mahkemesi üyeleri oniki yıl için seçilirler. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 45

1982 Anayasasına göre Anayasa Mahkemesi aşağıdakilerden hangisini yüce divan sıfatıyla yargılayamaz?

- A) Cumhurbaşkanı,
- B)Adli Yargı Adalet Komisyonu Başkanı
- C) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
- D)Yargıtay Başkanını
- E) Hakimler ve Savcılar Kurulu Üyelerini

ÇÖZÜM: B

Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları,Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını,Cumhuriyet Başsavcı vekilini, Hakimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar. Doğru cevap B seçeneğidir.

DÖRDÜNCÜ KISIM**Malî ve Ekonomik Hükümler****BİRİNCİ BÖLÜM****Malî Hükümler**

- I. Bütçe
 - A. Bütçe ve kesinhesap
 - B. Bütçenin görüşülmesi (Mülga)
 - C. Bütçelerde değişiklik yapılabilme esasları (Mülga)
 - D. Kesinhesap (Mülga)
 - E. Kamu iktisadî teşebbüslerinin denetimi

DÖRDÜNCÜ KISIM**MALİ VE EKONOMİK HÜKÜMLER****BİRİNCİ BÖLÜM****Mali Hükümler****I. Bütçe****A. Bütçe ve kesin hesap**

Madde 161 – (Değişik: 21/1/2017-6771/15 md.)

Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından **en azyetmişbeş gün** önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine

sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun **ellibeş gün** içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılmaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilerek uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.

Merkezî yönetim kesin hesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak **en geçaltı ay** sonra Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesin hesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak **en geçyetmişbeş gün** içinde Meclise sunar.

Kesin hesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildirimini Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştay'ca sonuçlandırılmamış denetim

ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesin hesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.

B. Bütçenin görüşülmesi

Madde 162 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

C. Bütçelerde değişiklik yapılabilme esasları

Madde 163 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

D. Kesin hesap

Madde 164 – (Mülga: 21/1/2017-6771/16 md.)

E. Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi

Madde 165 – Sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esasları kanunla düzenlenir.

Büro Memur-Sen

İKİNCİ BÖLÜM

Ekonomik Hükümler

- I. Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey
- II. Piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi
- III. Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi
- IV. Ormanlar ve orman köylüsü
 - A. Ormanların korunması ve geliştirilmesi
 - B. Orman köylüsünün korunması
- V. Kooperatifçiliğin geliştirilmesi
- VI. Tüketiciler ile esnaf ve sanatkârların korunması
 - A. Tüketicilerin korunması
 - B. Esnaf ve sanatkârların korunması

İKİNCİ BÖLÜM

Ekonomik Hükümler

I. Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey

Madde 166 – Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir.

Planda milli tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengeyi sağlayıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici tedbirler öngörülür; yatırımlarda toplum yararları ve gerekleri gözetilir; kaynakların verimli şekilde kullanılması

hedef alınır. Kalkınma girişimleri, bu plana göre gerçekleştirilir.

Kalkınma planlarının hazırlanmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanmasına, uygulanmasına, değiştirilmesine ve bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/23 md.)

Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında Cumhurbaşkanına istişarî nitelikte görüş bildirmek amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulur. Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluş ve işleyişi kanunla düzenlenir.

II. Piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi

Madde 167 – Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.

Dış ticaretin ülke ekonomisinin yararına olmak üzere düzenlenmesi amacıyla ithalat, ihracat ve diğer dış ticaret işlemleri üzerine vergi ve benzeri yükümlülükler dışında ek mali yükümlülükler koymaya ve bunları kaldırmaya kanunla Cumhurbaşkanına yetki verilebilir.

III. Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi

Madde 168 – Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle

yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir.

IV. Ormanlar ve orman köylüsü

A. Ormanların korunması ve geliştirilmesi

Madde 169 – Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.

B. Orman köylüsünün korunması

Madde 170- Ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması,

ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.

Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır.

Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır.

V. Kooperatifçiliğin geliştirilmesi

Madde 171 – Devlet, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır.

(Mülga son fıkra : 23/7/1995-4121/15 md.)

VI. Tüketiciler ile esnaf ve sanatkarların korunması

A. Tüketicilerin korunması

Madde 172 – Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.

B. Esnaf ve sanatkarların korunması

Madde 173 – Devlet, esnaf ve sanatkarı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır.

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

I. İnkılâp kanunlarının korunması

BEŞİNCİ KISIM ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

I. İnkılap kanunlarının korunması

Madde 174 – Anayasanın hiçbir hükmü, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkiye Cumhuriyetinin laiklik niteliğini koruma amacını güden, aşağıda gösterilen inkılap kanunlarının, Anayasanın halkoyu ile kabul edildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlerinin, Anayasaya aykırı olduğu şeklinde anlaşılabilir ve yorumlanamaz:

1. 3 Mart 1340 tarihli ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu;
2. 25 Teşrinisani 1341 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanun;
3. 30 Teşrinisani 1341 tarihli ve 677 sayılı Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıklar ile Bir Takım Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun;
4. 17 Şubat 1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisiyle kabul edilen, evlenme akdinin evlendirme memuru önünde yapılacağına dair medeni nikah esası ile aynı kanunun 110 uncu maddesi hükmü;
5. 20 Mayıs 1928 tarihli ve 1288 sayılı Beynelmilel Erkamın Kabulü Hakkında Kanun;
6. 1 Teşrinisani 1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki hakkında Kanun;
7. 26 Teşrinisani 1934 tarihli ve 2590 sayılı Efendi, Bey, Paşa gibi Lakap ve Unvanların Kaldırıldığına dair Kanun;

8. 3 Kanunuevvel 1934 tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun.

ALTINCI KISIM

Geçici Hükümler

YEDİNCİ KISIM SON HÜKÜMLER

I. Anayasanın değiştirilmesi, seçimlere ve halkoymasına katılma:

Madde 175 – (Değişik: 17/5/1987-3361/3 md.)

Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının **en az** üçte biri tarafından yazıyla teklif edilebilir. Anayasanın değiştirilmesi hakkındaki teklifler Genel Kurulda iki defa görüşülür. Değişirme teklifinin kabulü Meclisin üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür. Anayasanın değiştirilmesi hakkındaki tekliflerin görüşülmesi ve kabulü, bu maddedeki kayıtlar dışında, kanunların görüşülmesi ve kabulü hakkındaki hükümlere tabidir.

Cumhurbaşkanı Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları, bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderebilir. Meclis, geri gönderilen Kanunu, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile aynen kabul ederse Cumhurbaşkanı bu Kanunu halkoyuna sunabilir.

Meclisce üye tamsayısının beşte üçü ile veya üçte ikisinden az oyla kabul edilen Anayasa değişikliği hakkındaki Kanun, Cumhurbaşkanı tarafından Meclise iade edilmediği takdirde halkoyuna sunulmak üzere Resmî Gazetede yayımlanır.

Doğrudan veya Cumhurbaşkanının iadesi üzerine, Meclis üye tamsayısının

üçte iki çoğunluğu ile kabul edilen Anayasa değişikliğine ilişkin kanun veya gerekli görülen maddeleri Cumhurbaşkanı tarafından halkoyuna sunulabilir. Halkoymasına sunulmayan Anayasa değişikliğine ilişkin Kanun veya ilgili maddeler Resmî Gazetede yayımlanır.

Halkoyuna sunulan Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların yürürlüğe girmesi için, halkoymasında kullanılan geçerli oyların yarısından çoğunun kabul oyu olması gerekir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların kabulü sırasında, bu Kanunun halkoymasına sunulması halinde, Anayasanın değiştirilen hükümlerinden, hangilerinin birlikte hangilerinin ayrı ayrı oylanacağını da karara bağlar.

Halkoymasına, milletvekili genel ve ara seçimlerine ve mahalli genel seçimlere iştiraki temin için, kanunla para cezası dahil gerekli her türlü tedbir alınır.

II. Başlangıç ve kenar başlıklar

Madde 176 – Anayasanın dayandığı temel görüş ve ilkeleri belirten başlangıç kısmı, Anayasa metnine dahildir.

Madde kenar başlıkları, sadece ilgili oldukları maddelerin konusunu ve maddeler arasındaki sıralama ve bağlantıyı gösterir. Bu başlıklar, Anayasa metninden sayılmaz.

III. Anayasanın yürürlüğe girmesi

Madde 177 – Bu Anayasa, halkoyması sonucu kabul edilip Resmî Gazetede yayımlanması ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası olur ve aşağıda gösterilen istisnalar ile bu istisnaların yürürlüğe girmesine ait hükümler dışında bütünüyle yürürlüğe girer.

a) İKİNCİ KISIM II. Bölümdeki; kişi hürriyeti ve güvenliği, basın ve yayımla ilgili hükümler, toplantı hak ve hürriyetleri,

III. Bölümdeki çalışma ile ilgili hükümler, toplu iş sözleşmesi, grev hakkı ve lokavt ile ilgili hükümler,

Bu hükümler yeni kanunları çıkarıldığında veya mevcut kanunlarda değişiklik yapıldığında ve her halde **en geç** Türkiye Büyük Millet Meclisi göreve başladığında yürürlüğe girer. Ancak bu hükümler yürürlüğe girinceye kadar mevcut kanunlar ve Milli Güvenlik Konseyinin bildiri ve kararları uygulanır.

b) İKİNCİ KISIM'daki; siyasi faaliyette bulunma hakları ile siyasi partilerle ilgili hükümler, bunlara dayalı olarak yeniden hazırlanacak Siyasi Partiler Kanununun; Seçme ve seçilme hakkı ise yine bu hükümlere dayalı olarak hazırlanacak Seçim Kanununun;

Yayımlanması ile yürürlüğe girer.

c) ÜÇÜNCÜ KISIM'daki; yasama ile ilgili hükümler;

Bu hükümler ilk milletvekili genel seçimi sonucunun ilanı ile birlikte yürürlüğe girer. Ancak bu bölümdeki Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerine ilişkin hükümleri, 29 Haziran 1981 gün ve 2485 sayılı Kurucu Meclis Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi göreve başlayınca kadar Milli Güvenlik Konseyince yerine getirilir.

d) ÜÇÜNCÜ KISIM'daki; Cumhurbaşkanı başlığı altındaki görev ve yetkileri ile Devlet Denetleme Kurulu, Bakanlar Kurulu başlığı altındaki tüzükler, Milli Savunma, olağanüstü yönetim usulleri, idare başlığı altındaki mahalli idareler ile Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu hariç diğer hükümler ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri hariç yargıya ilişkin bütün hükümler Anayasanın halkoylaması sonucunda kabulünün Resmî Gazetede ilanı ile birlikte yürürlüğe girer. Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kuruluna ait yürürlüğe girmeyen hükümler Türkiye Büyük Millet Meclisinin göreve başlaması

ile, mahalli idareler ile Devlet Güvenlik Mahkemelerine ilişkin hükümler ise ilgili kanunların yayımlanması ile yürürlüğe girer.

e) Anayasanın halkoylaması sonucu kabulünün ilanı ile birlikte yürürlüğe girecek hükümleri ve mevcut ve kurulacak kurum, kuruluş ve kurullar için yeniden kanun yapılması veya mevcut kanunlarda değişiklik yapılması gerekiyorsa bunlara ilişkin işlemler mevcut kanunların Anayasaya aykırı olmayan hükümleri veya doğrudan Anayasa hükümleri, Anayasanın 11 inci maddesi gereğince uygulanır.

f) Kesinhesap kanunu tasarılarının görüşülme usulünü düzenleyen 164 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü 1984 yılından itibaren uygulanmaya başlanır.

ÇÖZÜMLÜ TEST:1

1. Dilekçe hakkı 1982 Anayasasının hangi başlığı altında düzenlenmiştir?

- A) Siyasi Haklar ve Ödevler
- B) Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler
- C) Kişinin Hakları ve Ödevleri
- D) Temel Haklar Ve Ödevler
- E) Genel Esaslar

2. 1982 Anayasasına göre Genelkurmay Başkanı aşağıdakilerden hangisine bağlı olarak görev yapar?

- A) Cumhurbaşkanlığı
- B) Türkiye Büyük Millet Meclisi
- C) Milli Savunma Bakanı
- D) İçişleri Bakanı
- E) Adalet Bakanı

3. Temel Hak ve Hürriyetler aşağıdakilerden hangisi ile sınırlanabilir?

- A) Kanun
- B) Cumhurbaşkanlığı kararnamesi
- C) Cumhurbaşkanlığı kararı
- D) Yönetmelik
- E) Genelge

4. 1982 Anayasasına göre aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin görev ve yetkilerinden birisi değildir?

- A) Genel ve özel af ilânına karar vermek
- B) Kanun koymak
- C) Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak
- D) Para basılmasına karar vermek
- E) Savaş ilanına karar vermek

5. 1982 Anayasasına göre aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanının görevleri arasında yer almaz?

- A) Kanunları yayınlamak
- B) Bakanları atamak
- C) Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini göndermek
- D) Kamu Başdenetçisini seçmek.
- E) Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek.

6. 1982 Anayasasına göre Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde kaçını almış olan siyasi partiler aday gösterirler?

- A) %2
- B) %3
- C) %5
- D) %7
- E) %10

7.

I-Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla dört yıl için seçilir.

II-Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.

III-Kamu Denetçiliği Kurumunun kuruluşu, görevi, çalışması, inceleme sonucunda yapacağı işlemler ile Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerinin nitelikleri, seçimi ve özlük haklarına ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

1982 Anayasası'nda yer alan kamu denetçisine başvurma hakkı ve Kamu Denetçiliği Kurumu ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E) I-II-III

8.1982 Anayasası'na göre, siyasi partilerin mali denetimini aşağıdakilerden hangisi tarafından yapılır?

- A)Sayıştay Başkanlığı
- B)Yargıtay Başkanlığı
- C)Anayasa Mahkemesi
- D)Danıştay Başkanlığı
- E)Adalet Bakanlığı

9.1982 Anayasası'na göre, Anayasa'nın değiştirilmesi usulü ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi Meclis üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür.

B)Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi Meclis üye tamsayısının beşte iki çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür.

C) Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte ikisinin teklifi Meclis üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür.

D)Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi Meclis üye tamsayısının beşte bir çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür.

E)Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi Meclis üye tamsayısının beşte dört çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür.

10.

I- Cumhurbaşkanı

II- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

III-Bakanlar

IV-Rektörler

V-Belediye Başkanları

1982 Anayasası'na göre, yukarıdakilerden hangileri görevleri ile ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinde yargılanır?

A)I-II

B)I-II-III

C)I-III-IV-V

D)I-II-III-IV

E) I-II-III-IV-V

11.1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi kişinin hakları ve ödevleri arasında yer almaz?

A) Zorla çalıştırma yasağı

B) Kişi hürriyeti ve güvenliği

C) Özel hayatın gizliliği

D)Kamulaştırma

E) Konut dokunulmazlığı

12.Seçimler 1982 Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisinin genel yönetim ve denetimi altında yapılır?

A)Yargının

B)Yüksek Seçim Kurulu

C)Yasamanın

D)Cumhurbaşkanlığı

E)Yürütmenin

13.1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyetin niteliklerinden biri değildir?

A) İnsan haklarına saygılı

B) Atatürk milliyetçiliğine bağlı

C)Demokratik

D)Dini

E)Sosyal

14.1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi sosyal güvenlik açısından özel olarak korunması gerekenlerden biri değildir?

A)Harp şehitleri

B)Vazife şehitleri

C)Malüller

D)Gaziler

E)Kadınlar

15. Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi siyasi haklar ve ödevler arasında yer almaz?

- A) Mal bildirimi (m. 71)
- B) Sosyal güvenlik hakkı (m. 60)
- C) Vatan hizmeti (m. 72)
- D) Vergi ödevi (m. 73)
- E) Dilekçe hakkı (m. 74)

16. Cumhurbaşkanının katılmadığı zamanlarda Milli Güvenlik Kurulu aşağıdakilerden hangisinin başkanlığında toplanır?

- A) Milli Savunma Bakanı
- B) Adalet Bakanı
- C) İçişleri Bakanı
- D) Genelkurmay Başkanı
- E) Cumhurbaşkanı Yardımcısı

17. Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nda Yüksek Mahkemeler arasında düzenlenmemiştir?

- A) Anayasa Mahkemesi
- B) Yargıtay
- C) Bölge Adliye Mahkemesi
- D) Danıştay
- E) Uyuşmazlık Mahkemesi

18. 1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Millî Güvenlik Kurulunda yer almaz?

- A) Dışişleri Bakanı
- B) Kara Kuvvetleri Komutanı
- C) Deniz Kuvvetleri Komutanı
- D) Sahil Güvenlik Komutanı
- E) Milli Savunma Bakanı

19. 1982 Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi, Anayasa Mahkemesinin görevlerinden biri değildir?

- A) Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler.
- B) Bireysel başvuruları karara bağlar.
- C) Yüce divan sıfatıyla yargılama yapmak
- D) Siyasi partilerin kapatma davasını açmak
- E) Siyasi partilerin mali denetimi

20.1982 Anayasasına göre merkezî yönetim kesin hesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç kaç ay sonra Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur?

- A)3 ay
- B)4 ay
- C)6 ay
- D)9 ay
- E)10 ay

21.

I-Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

II-Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

III-Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

1982 Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru usulü ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E) I-II-III

22.İş Mahkemesinde açtığı dava ret edilen işçi Ogün İstinaf ve Yargıtay'a da başvurmuş ancak istediği sonucu elde edememiştir. İşçi Ogün bireysel başvuruda bulunmak istemektedir.

1982 Anayasasına göre işçi Ogün bireysel başvuruyu aşağıdaki mahkemelerden hangisine yapmalıdır?

- A)Yargıtay Başkanlığına
- B)Danıştay Başkanlığına
- C)Anayasa Mahkemesine
- D)Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine
- E)Bölge Adliye Mahkemesine

23.

I- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

II- Meclis Soruşturması Komisyonu

III- Meclis Araştırma Komisyonu

1982 Anayasası'na göre siyasi partiler yukarıdakilerden hangisinin organlarına aday gösterebilir?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E) I-II-III

24. Kanunların şekil bakımından denetimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapıp yapılmadığı ile sınırlıdır.

B) Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır

C) Şekil bakımından denetleme, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin beşte üçü tarafından istenebilir.

D) Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren on gün geçtikten sonra, şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açılmaz.

E) Şekil bakımından denetleme Cumhurbaşkanınca istenebilir.

25. Anayasada doğrudan düzenlenmeyen hak hangisidir?

A) Bireysel başvuru hakkı

B) Dilekçe hakkı

C) Kamu denetçisine başvurma hakkı

D) Kamu hizmetlerine girme hakkı

E) Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı

26. 1982 Anayasası'na göre Yüksek Seçim Kurulu üyelerini aşağıdakilerden hangisi seçer?

A) Yargıtay ve Danıştay

B) Cumhurbaşkanı

C) Anayasa Mahkemesi

D) Hakimler ve Savcılar Kurulu

E) Türkiye Büyük Millet Meclisi

27. Genelkurmay Başkanı görev ve yetkilerinden dolayı aşağıdakilerden hangisine karşı sorumludur?

A) İçişleri Bakanına

B) Cumhurbaşkanına

C) Milli Güvenlik Kuruluna

D) Türkiye Büyük Millet Meclisine

E) Milli Savunma Bakanına

28. Hâkimler ve Savcılar Kurulu ile ilgili 1982 Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Adalet Bakanı Kurulun hem üyesi hem de başkanıdır.

B) Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur.

C) Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir daha seçilemez.

D) Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.

E) Adalet Bakanlığı bakan yardımcısı Kurulun doğal üyesidir.

29.1982 Anayasası'na göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını aşağıdakilerden hangisi seçer?

- A)Cumhurbaşkanı
- B)Hakimler ve Savcılar Kurulu
- C)Adalet Bakanı
- D)Yargıtay Genel Kurulu
- E)Türkiye Büyük Millet Meclisi

30.1982 Anayasası'na göre Sayıştay'ın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren kaç gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler?

- A)10
- B)15
- C)30
- D)45
- E)90

ÇÖZÜMLER

1.A

Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı Anayasanın 74. Maddesinde düzenlenen siyasi hak ve ödevlerdendir. Doğru cevap A seçeneğidir.

2-C

Genelkurmay Başkanlığı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıkları Milli Savunma Bakanına bağlıdır. Doğru cevap C seçeneğidir.

3-A

Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir.(Madde 13) Doğru cevap A seçeneğidir.

4.C

Cumhurbaşkanı Milletlerarası anlaşmaları onaylar ve yayımlar.(Madde 104) Doğru cevap C seçeneğidir.

5-D

Kamu Başdenetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla dört yıl için seçilir.(Madde 74) Doğru cevap D seçeneğidir.

6-C

Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile

en az yüzbin seçmen aday gösterebilir.
Doğru cevap C seçeneğidir.

7-B

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.(Madde 74).doğru cevap B seçeneğidir.

8-C

Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir.(Madde 69) Doğru cevap C seçeneğidir.

9-A

Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte biri tarafından yazıyla teklif edilebilir. Anayasanın değiştirilmesi hakkındaki teklifler Genel Kurulda iki defa görüşülür. Değiştirme teklifinin kabulü Meclisin üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür.(Madde 175) Doğru cevap A seçeneğidir.

10-B

Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay (...)85 Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcı vekilini, Hakimler ve Savcılar (...)86 Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan

dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar. 87 88 (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/18 md.) Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları (...)89 da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.(Madde 148)

Rektörler ve belediye başkanları yüce divanda yargılanmazlar. Doğru cevap B seçeneğidir.

11-D

KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ (M. 17-40)
Kişinin dokunulmazlığı,maddi ve manevi varlığı (m. 17)
Zorla çalıştırma yasağı (m. 18)
Kişi hürriyeti ve güvenliği (m. 19)
Özel hayatın gizliliği (m. 20)
Konut dokunulmazlığı (m. 21)
Haberleşme hürriyeti (m. 22)
Yerleşme ve seyahat hürriyeti (m. 23)
Din ve vicdan hürriyeti (m. 24)
Düşünce ve kanaat hürriyeti (m. 25)

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti (m. 26)
Bilim ve sanat hürriyeti (m. 27)
Basın hürriyeti (m. 28)
Sürelili ve süresiz yayın hakkı (m. 29)
Basın araçlarının korunması (m. 30)
Kamu tüzelkişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı (m. 31)
Düzeltilme ve cevap hakkı (m.32)
Dernek kurma hürriyeti (m. 33)
Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı (m. 34)
Mülkiyet hakkı (m. 35)
Hak arama hürriyeti (m. 36)
Kanuni hâkim güvencesi (m. 37)
Suç ve cezalara ilişkin esaslar (m. 38)

İspat hakkı (m. 39)
Temel hak ve hürriyetlerin korunması (m. 40)

Doğru cevap D seçeneğidir.

12.A

Seçimler ve halkoyması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.(Madde 67) Doğru cevap A seçeneğidir.

13-D

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.(Madde 2). Doğru cevap D seçeneğidir.

14-E

Madde 61 – Devlet harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malül ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar.Doğru cevap E seçeneğidir.

15.B

Siyasi Haklar ve Ödevler (m. 66-74)
Türk vatandaşlığı (m. 66)
Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı (m. 67)
Parti kurma, partiye girme ve partilerden

ayrılma (m. 68)
Siyasi partilerin uyacakları esaslar (m. 69)
Kamu hizmetine girme (m. 70)
Mal bildirimi (m. 71)
Vatan hizmeti (m. 72)
Vergi ödevi (m. 73)
Dilekçe hakkı (m. 74)

Sosyal güvenlik hakkı siyasi haklar ve ödevlerden olmadığından doğru cevap B seçeneğidir.

16.E

Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu Cumhurbaşkan yardımcısının başkanlığında toplanır.(Madde 118)Doğru cevap E seçeneğidir.

17-C

Danıştay

Anayasa Mahkemesi

Yargıtay

I-U:Uyuşmazlık Mahkemesi

Bölge Adliye Mahkemeleri yüksek mahkeme olmadığından doğru cevap C seçeneğidir.

18-D

Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, Adalet, Millî Savunma, İçişleri,

Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından kurulur. Doğru cevap D seçeneğidir.

19-D

Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır.(Madde 69) Doğru cevap D seçeneğidir.

20.C

Merkezî yönetim kesin hesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.(Madde 161) Doğru cevap C seçeneğidir.

21-C

I ve II Doğru III ise yanlıştır.

Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir. (Madde 148) Doğru cevap C seçeneğidir.

22-C

Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. (Madde 148) Doğru cevap C seçeneğidir.

23-E

I- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

II- Meclis Soruşturması Komisyonu

III- Meclis Araştırma Komisyonu

Üçüne de aday gösterebilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

24-C

Şekil bakımından denetleme, Cumhurbaşkanınca veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin beşte biri tarafından istenebilir.(Madde 148) doğru cevap C seçeneğidir.

25-E

Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı anayasamızda doğrudan düzenlenen bir hak olmadığından doğru cevap E seçeneğidir.

26-A

Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur. Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından üye tamsayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir.(Madde 79) doğru cevap A seçeneğidir.

27-B

Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Cumhurbaşkanı sorumludur.(Madde 117) Doğru cevap B seçeneğidir.

28-C

Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.(Madde 159) Doğru cevap C seçeneğidir.

29-A

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.(Madde 158) Doğru cevap A seçeneğidir.

30.B

Sayıştay'ın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler.(Madde 160) Doğru cevap B seçeneğidir

ÇÖZÜMLÜ TEST-2

1.1982 Anayasasına göre kanun önünde eşitlik ilkesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir

B)Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür

C)Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda değildir.

D)Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz

E) Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

2.I-Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür.

II-Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapalıdır.

III-Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türk'tür.

1982 Anayasasına göre Türk vatandaşlığı ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri yanlıştır?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E)I-II-III

3.

I- Ticari faaliyetlere girişemezler.

II-Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım almak.

III-Yurt dışında teşkilatlanmak

1982 Anayasasına göre yukarıdakilerden hangisi veya hangileri siyasi partiler için getirilen yasaklardandır?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E)I-II-III

4.

I-Seçim için yenileme kararı alma işlerinde

II-Yüce divana sevk kararlarında

III-Hakimler ve Savcılar Kurulan üye seçme işlemleri

1982 Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan yukarıdaki oylamaların hangisinde nitelikli çoğunluk aranmaktadır?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E)I-II-III

5.1982 Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A)Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanlık Divanı, Meclis üyeleri arasından seçilen Meclis Başkanı, Başkanvekilleri, Katip üyeler ve İdare Amirlerinden oluşur

B)Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır.

C)Başkan seçimi, aday gösterme süresinin bitiminden itibaren, on gün içinde tamamlanır

D)Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan adayları, Meclis üyeleri içinden, Meclisin toplandığı günden itibaren beş gün içinde, Başkanlık Divanına bildirilir, Başkan seçimi gizli oyla yapılır.

E)Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillerinin Katip Üyelerinin ve İdare Amirlerinin adedi, seçim nisabı, oylama sayısı ve usulleri, Meclis İçtüzüğünde belirlenir.

6.1982 Anayasasına göre herhangi bir sebeple boşalan bakanlığa en geç kaç gün içinde atama yapılır?

A)10

B)15

C)20

D)30

E)45

7.

I-Cumhurbaşkanı yardımcıları

II-Bakanlar

III-Bakan Yardımcıları

1982 Anayasasına göre Meclis soruşturması yukarıdakilerden hangileri hakkında yapılır?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E)I-II-III

8.Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği (.....) aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından (.....) yıl için seçilirler.

1982 Anayasasına göre yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A	Altışar	Dört
B	Beşer	Dört
C	Üçer	Dört
D	Üçer	Beş
E	Dörder	Dört

9.1982 Anayasası'na göre Danıştay kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkındaki düşüncesini ne kadarlık sürede bildirir?

A)15 gün

B)1 ay

C)2 ay

D)3 ay

E)6 ay

10.1982 Anayasası'na göre mahkemelerin bağımsızlığı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Hakimler ve Savcılar Kurulu yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere genelge gönderir.

B)Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır.

C)Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

D)Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez

E))Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

11.

I- Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur ; üç daire halinde çalışır.

II- Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcılar arasında, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasında TBMM; tarafından seçilir.

III-Kurulun bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasında Cumhurbaşkanınca seçilir.

1982 Anayasası'na göre, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun oluşumu ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E)I-II-III

12.

I-Yargıtay ve Danıştay üyeleri

II-Üst kademe yöneticileri

III-Sayıştay başkan ve üyeleri

**Yukarıdakilerden
Cumhurbaşkanınca
Mahkemesine üye seçilebilir?**

**hangileri
Anayasa**

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E)I-II-III

13.1982 Anayasası'na göre Sayıştay ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesi yargılar.

B) Sayıştay'ın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulabilir.

C) Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir

D) Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır.

E) Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.

14.1982 Anayasası'na göre, TBMM'yle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen altıyüz milletvekilinden oluşur

B) Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

C) Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin iki yıl geriye bırakılmasına karar verebilir.

D) Hakimler ve savcılar ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler

E) Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır

15.1982 Anayasası'na göre aşağıdakilerden hangisi milletvekili seçilmeye engel olan durumlardan biri değildir?

A) Kısıtlılık

B) Kamu hizmetinden yasaklılık

C) Onsekiz yaşını doldurmuş olmak

D) İlkokulu mezunu olmak

E) Taksirli suçlar dahil toplam üç yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar.

16.1982 Anayasası'na göre, TBMM Başkanlığı seçiminin ilk oylamasının yapılabilmesi için en az kaç üyenin toplanması gerekir?

- A)200
- B)210
- C)214
- D)300
- E) 400

17.1982 Anayasası'na göre, Anayasa Mahkemesi Başkanı aşağıdakilerden hangisi seçer?

- A)Cumhurbaşkanı
- B)TBMM
- C)Adalet Bakanı
- D)Anayasa mahkemesi üyeleri
- E)Cumhurbaşkanı yardımcısı

18.Devlet Denetleme Kurulu aşağıdakilerden hangisini denetleyemez?

- A) Yargı organları
- B) Sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşları
- C)Kamu Kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşları
- D) Her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşları
- E) Kamuya yararlı derneklerle vakıfları

19.1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi Anayasa Mahkemesinin yetkileri arasında yer almaz?

- A)Kanunların Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler.
- B)Kanun hükmünde kararnemelerin Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler.
- C)Anayasa değişikliklerini Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler.
- D)Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler.
- E)Anayasa Mahkemesi, Anayasa ile verilen diğer görevleri de yerine getirir.

20.1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi yerleşme hürriyetinin sınırlandırılması sebeplerinden biri değildir?

- A)Suç işlenmesini önlemek
- B)Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak
- C)Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek
- D)Genel ahlakın korunması
- E) Kamu mallarını korumak;

21. Aşağıdaki hak ve hürriyetlerden hangisi “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” başlığı altında düzenlenmemiştir?

- A) Mal bildirimini
- B) Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi
- C) Çalışma hakkı ve ödevi
- D) Sendika kurma hakkı
- E) Konut hakkı

22. Anayasası'nın başlangıç metninde aşağıdakilerden hangisi yer almamıştır?

- A) Egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu
- B) Yürütme yetkisi ve görevi
- C) Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı
- D) Kuvvetler ayrımı
- E) laiklik ilkesi

23.

I-Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

II-Kanunun belirlediği usul ve esaslara göre; rektörler Cumhurbaşkanınca, dekanlar ise Rektörlerce seçilir ve atanır.

III-Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler tarafından seçilen ve sayıları, nitelikleri, seçilme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasından rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek sureti ile Cumhurbaşkanınca atanan üyeler ve Cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya seçilen üyelerden kurulur.

Yükseköğretim kurumları ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I-II
- E) I-II-III

24. Aşağıdakilerden hangisinin, Anayasa Mahkemesinin üyelerinin seçiminde aday gösterme yetkisi yoktur?

- A) Sayıştay Genel Kurulunun
- B) Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından
- C) Yargıtay Genel Kurulunun
- D) Danıştay Genel Kurulunun
- E) Hakimler ve Savcılar Kurulunun

25. 1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi kişinin hakları ve ödevleri arasında yer almaz?

- A) Kişi hürriyeti ve güvenliği
- B) Zorla çalıştırma yasağı
- C) Çalışma hakkı ve ödevi
- D) Özel hayatın gizliliği ve korunması
- E) Yerleşme ve seyahat hürriyeti

26. 1982 Anayasasına göre siyasi partilerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Vatandaşlar, siyasi parti kurma ve usulüne göre partilere girme ve partilerden ayrılma hakkına sahiptir. Parti üyesi olabilmek için onsekiz yaşını doldurmuş olmak gerekir.
- B) Yükseköğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak yönetmelikle düzenlenebilir.
- C) Hakimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri siyasi partilere üye olamazlar.
- D) Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.
- E) Siyasi partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.

27.Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A)Hâkimler ve Savcılar Kurulu 21 üyeden oluşur.

B)Üç daire halinde çalışır.

C)Üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.

D)Kurulun Başkanı Adalet Bakanı yardımcısıdır.

E) Kurulun, yedi üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcılar arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanınca seçilir.

28.1982 Anayasası'na göre, bir siyasi partinin Anayasa Mahkemesince kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak kaç yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar?

A)3

B)4

C)5

D)8

E)10

29.1982 Anayasası'na göre millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz. Yetkili merciin kararını kaç saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur?

A)12

B)24

C)36

D)48

E)60

30.1982 Anayasası'na göre Grev ve lokavtın yasaklanabileceği veya ertelenebileceği haller aşağıdakilerden hangisiyle düzenlenir?

- A) Kanunla
- B) Yönetmelikle
- C) Cumhurbaşkanı kararnamesiyle
- D) Cumhurbaşkanı kararıyla
- E) Cumhurbaşkanlığı yönetmeliğiyle

31. Aşağıdakilerden hangisi TBMM 'nin belli bir konuda bilgi edinmek için yaptığı incelemidir?

- A) Meclis araştırması
- B) Genel görüşme
- C) Meclis soruşturması
- D) Yazılı soru
- E) Bilgi edinme

32. Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır.

Yukarıdaki ifade 1982 Anayasasının kişinin hakları ve ödevleri bölümünün hangi başlığı altında düzenlenmiştir?

- A) Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı
- B) Zorla çalıştırma yasağı
- C) Kişi hürriyeti ve güvenliği
- D) Özel hayatın gizliliği
- E) Haberleşme hürriyeti

33. Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nın başlangıç metninde yer almamıştır?

- A) Millet iradesinin mutlak üstünlüğü,
- B) Egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu
- C) Siyasi faaliyetlerde bulunma
- D) Kuvvetler ayrımı
- E) Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı

ÇÖZÜMLER

1-C

*Kanun önünde eşitlik***Madde 10**

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. Doğru cevap C seçeneğidir.

2-B

Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz.(Madde 66) Doğru cevap B seçeneğidir.

3-D

I ve II Doğru III ise yanlış olduğundan doğru cevap D seçeneğidir.

4-E

I-Seçim için yenileme kararı alma işlerinde

II-Yüce divana sevk kararlarında

III-Hakimler ve Savcılar Kurulan üye seçme işlemleri

Nitelikli çoğunluk her üçünde de arandığından doğru cevap E seçeneğidir.

5.C

Başkan seçimi, aday gösterme süresinin bitiminden itibaren, beş gün içinde tamamlanır. Doğru cevap C seçeneğidir.

6-B

15 gün. Doğru cevap B seçeneğidir.

7-D

Meclis soruşturması, ve bakanlar hakkında 106 ncı maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca yapılan

soruşturmada ibarettir. Doğru cevap D seçeneğidir.

8-B

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilirler(Madde 154) Doğru cevap B seçeneğidir.

9-C

Danıştay, davaları görmek, (...)98 kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirmek, (...)99 idari uyuşmazlıkları çözmek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir.(Madde 155) Doğru cevap C seçeneğidir.

10.-A

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.(Madde 138) Doğru cevap A seçeneğidir.

11-C

Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır. (Değişik fıkra: 21/1/2017-6771/14 md.) Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Kurulun tabîi üyesidir.

Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcıları

arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasında Cumhurbaşkanınca;

Üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.(Madde 159) Doğru cevap C seçeneğidir.

12-D

Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer.

Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay (...)78 genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer(Madde 146) Doğru cevap D seçeneğidir.

13-B

Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz. (Madde 160) Doğru cevap B seçeneğidir.

14-C

D. Seçimlerin geriye bırakılması ve ara seçimler Madde 78 – Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkan görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

15-E

Taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar (Madde 76) Doğru cevap E seçeneğidir.

16.A

Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır.(MADDE 96)

$600/3=200$

Doğru cevap A seçeneğidir.

17.D

Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için bir Başkan ve iki başkanvekili seçilir.Doğru cevap D seçeneğidir.

18-A

Devlet Denetleme Kurulu

Madde 108 – İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluştaki, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü idari soruşturma, inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar. 50 (...) 51 yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.

Doğru cevap A seçeneğidir.

19-C

Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler.(Madde 148)doğru cevap C seçeneğidir.

20-D

Yerleşme ve seyahat hürriyeti

Madde 23 – Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak; Seyahat hürriyeti, suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek; Amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir. Doğru cevap D seçeneğidir.

21-A

Mal bildirimi siyasi hak ve ödevlerden olduğundan doğru cevap A seçeneğidir.

22-B

Yürütme yetkisi ve görevi genel esaslarda yer aldığından doğru cevap B seçeneğidir.

23-B

Kanunun belirlediği usul ve esaslara göre; rektörler Cumhurbaşkanınca, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca seçilir ve atanır. (Madde 130) Doğru cevap B seçeneğidir.

24-E

1. Kuruluşu

Madde 146 – (Değişik: 7/5/2010-5982/16 md.) Anayasa Mahkemesi onbeş üyeden kurulur. 77 Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay (...)78 genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi

Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.

Hakimler ve Savcılar Kurulunun aday gösterme yetkisi olmadığından doğru cevap E seçeneğidir.

25-C

Çalışma hakkı ve ödevi Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler kısmında düzenlendiğinden doğru cevap C seçeneğidir.

26-B

Yüksek öğretim elemanlarının siyasi partilere üye olmaları ancak kanunla düzenlenebilir.(Madde 68) Doğru cevap B seçeneğidir.

27-C

Üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir(Madde 159) Doğru cevap C seçeneğidir.

28.C

Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesinin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmî

Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar. (Madde 69) Doğru cevap C seçeneğidir.

29-B

Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. (Madde 21) Doğru cevap B seçeneğidir.

30-A

Grev ve lokavtın yasaklanabileceği veya ertelenebileceği haller ve işyerleri kanunla düzenlenir. (Madde 54) Doğru cevap A seçeneğidir.

31-A

Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir. Doğru cevap A seçeneğidir.

32-B

Zorla çalıştırma yasağı

Madde 18 – Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır. Doğru cevap B seçeneğidir.

33-C

Siyasi faaliyetlerde bulunma. Doğru cevap C seçeneğidir.

İNKILAP TARİHİ TRABLUSGARP SAVAŞI(1911 -1912)

Savaşın Sebepleri:

- İtalya'nın gelişen sanayisi için ham madde ve pazar araması.
- Trablusgarp'ın İtalya'ya yakın olması,
- Osmanlı Devleti'nin askeri güç olarak Trablusgarp da zayıf olması

Savaşın Gelişimi:

- Mustafa Kemal ve Enver Paşa gibi vatansever subaylar Trablusgarp'ı savunmak için Libya'ya gitti.

Savaşın Sonuçları:

Savaş sonrasında Osmanlı Devleti ile İtalya arasında Uşi Antlaşması imzalandı.

Bu antlaşmaya göre;

- Trablusgarp İtalya'ya bırakıldı.
- Kuzey Afrika'daki son toprak parçası da Osmanlı Devleti'nin elinden çıktı.
- On İki ada Balkan Savaşı sonuçlanan kadar geçici olarak İtalya'ya bırakıldı.
- Osmanlı Devleti Libya'daki Müslümanları düşünerek antlaşmaya "Trablusgarp dini bakımından Osmanlı halifesine bağlı olacak." maddesi ekletti.
- Bu savaş Mustafa Kemal'in ilk askeri başarısıdır. Derne ve Tobrukta önemli başarılar kazanıldı.
- Mustafa Kemal Paşa terfi ederek binbaşı oldu.

1.Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki varlığı aşağıdaki savaşların hangisi ile sona ermiştir?

- A)Osmanlı-Rus Savası
- B)Trablusgarp Savası
- C)I.Dünya Savası
- D)II.Balkan Savası
- E)I.Balkan Savası

ÇÖZÜM:B

İtalya ile Osmanlı Devleti arasında Uchi (Uşi) Antlaşması imzalandı (18 Ekim 1912). Trablusgarp İtalya'ya bırakıldı. Böylece Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki varlığı sona erdi. Doğru cevap B seçeneğidir.

I.BALKAN SAVAŞI (1912)

Savaşa Katılan Devletler:

Yunanistan, Bulgaristan, Karadağ, Sırbistan ve Osmanlı Devleti.

Savaşın Sebepleri:

-Fansız ihtilalinin getirdiği Milliyetçilik akımı sonucunda Avrupa devletlerinin Balkan devletlerini kışkırtmaları ve desteklemeleri.

Savaşın Gelişimi:

-Orduda birlik ve beraberlik olmaması, ordunun terhis edilmiş olması savaşın kaybedilmesinin en önemli nedenidir.

-Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp da İtalya ile savaş halinde olması ordunun yorgun düşmesi gibi nedenlerle savaş kaybedildi.

Savaşın Sonuçları:

-Londra Antlaşması ile Osmanlı Devleti Edirne ve Kırklareli de başata olmak üzere Midye-Enez hattının batısındaki bütün topraklardan çekildi.

-Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti. (En son bağımsızlığını ilan eden son Balkan devleti Arnavutluktur.)

-Ege Denizindeki Osmanlı hâkimiyeti bu savaş ile sona buldu.

2.Osmanlı Devleti'nin Ege Denizindeki hâkimiyeti aşağıdaki savaşların hangisi ile sona ermiştir?

- A)I.Balkan Savaşı
- B)II.Balkan Savaşı
- C)Trablusgarp Savaşı
- D)I.Dünya Savaşı
- E)Kurtuluş Savaşı

ÇÖZÜM: A

Ege Denizindeki Osmanlı hakimiyeti I.Balkan Savaşı ile sona erdiğinden doğru cevap A seçeneğidir.

II. BALKAN SAVAŞI (1913)

Savaşa Katılan Devletler:

-Yunanistan, Sırbistan, Romanya , Osmanlı Devleti, Bulgaristan.

Savaşın Sebebi:

I. Balkan Savaşı'ndan sonra yapılan Londra Antlaşması sonucunda Bulgaristan'ın diğer Balkan devletlerine göre daha fazla toprak alması.

Savaşın Sonuçları:

Bu savaş sonucunda Osmanlı Devleti Bulgaristan arasında İstanbul Anlaşması

(1913),Yunanistan arasında Atina Antlaşması (1913) imzalandı.

-Osmanlı Devleti Edirne ve Kırklareli'yi kurtardı.

3.Aşağıdaki devletlerden hangisi I.Balkan Savaşına katılmamıştır?

- A)Bulgaristan
- B)Romanya
- C)Yunanistan
- D)Karadağ
- E)Osmanlı Devleti

ÇÖZÜM. B

Karadağ'ın saldırısıyla başlayan I. Balkan Savaşı'nda; Sırbistan, Bulgaristan ve Yunanistan savaşa katılmış, Romanya ise savaşa katılmamıştır. Doğru cevap B seçeneğidir

4.I.Balkan Savaşı devam ederken aşağıdaki devletlerden hangisi bağımsızlığını ilan etmiştir?

- A)Polonya
- B)Yugoslavya
- C)Hırvatistan
- D)Selanik
- E)Arnavutluk

ÇÖZÜM:-E

Balkan Savaşı sırasında Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti. Doğru cevap E seçeneğidir.

5.Osmanlı Devleti, Edirne ve Kırklareli'yi aşağıdaki savaşların hangiyle kurtarmıştır?

- A)Osmanlı-Rus Savaşı
- B)Trablusgarp Savaşı
- C)I.Dünya Savaşı
- D)II.Balkan Savaşı
- E)I.Balkan Savaşı

ÇÖZÜM-D

Osmanlı Devleti II.Balkan Savaşıyla Edirne ve Kırklareli'yi kurtarmıştır.Doğru cevap D seçeneğidir.

I.DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)

Savaşın Sebepleri;

-Fransız İhtilal'inin getirdiği milliyetçilik, adalet, hürriyet, eşitlik gibi kavramların yayılması,

-Avrupa da başlayan ham madde ve Pazar arayışının getirdiği sömürge elde etme arzusu.

-I.Dünya Savaşının en temel nedeni **sömürgecilik yarışı** ve **milliyetçilik** akımıdır.

-Rusya'nın sıcak denizlere inme arzusu.

İttifak Devletleri	İtilaf Devletleri
Almanya	Rusya
Osmanlı	İngiltere
Avusturya Macaristan	Fransa

6.I.Dünya Savaşında itilaf ve ittifak devletleri yanından savaşa en son katılan devletler aşağıdakilerden hangisidir?

	İtilaf (En son katılan devlet)	İttifak (En son katılan devlet)
A	Japonya	Amerika Birleşik Devleti
B	Bulgaristan	İtalya
C	Yunanistan	Bulgaristan
D	Sırbistan	İtalya
E	İtalya	Bulgaristan

ÇÖZÜM:C

Birinci Dünya Savaşına İtilaf devletleri yanında en son katılan devlet Yunanistan; ittifak devletleri yanında ise Bulgaristan'dır. Doğru cevap C seçeneğidir.

7.I.Dünya Savaşından ilk çekilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Avusturya-Macaristan
- B)Yunanistan
- C)Bulgaristan
- D)Rusya
- E)Japonya

ÇÖZÜM: E

Birinci Dünya Savaşından ilk çekilen devlet Japonya'dır. Doğru cevap E seçeneğidir.

Osmanlı Devletinin Savaştığı Cepheler:

1.Dünya Savaşında Osmanlının Savaştığı Cepheler		
Taarruz Cepheleri (2 KK)	Savunma Cepheleri	Yardım Cepheleri
Kafkasya	Çanakkale	Makedonya
Kanal	Irak	Galiçya
	Suriye – Filistin	Romanya
	Hicaz – Yemen	

Almanların Osmanlı Devleti'ni Savaşta Çekmekteki Amaçları:

- Yeni cepheler açmak, kendi yüklerini hafifletmek
- Osmanlı'nın jeopolitik konumundan yararlanmak
- Halifenin nüfuzundan faydalanmak (Cihat ilanı)

A-Taarruz Cepheleri:

Kafkas Cephesi:

-Bu cephenin açılması Almanya isteği ile olmuştur

-Ruslarla birlikte bu bölgede yaşayan Ermenilerle de savaşıldı.

-Rusya'nın Doğu Anadolu'da ilerlemesini engellemek amacıyla açılmıştır.

-Harbiye Nazırı Enver Bey komutasındaki Osmanlı orduları Sarıkamış Harekâtında ağır kış şartlarından dolayı başarısız oldu.

-Mustafa Kemal Paşa Muş ve Bitlis'i Rusya'dan almış ve bunun sonucunda albaylıktan tuğgeneralliğe terfi etmiştir.

-1915 yılından bu cephe ile ilgili olarak tehcir kanunu çıkartılmıştır. (Ermeniler göç ettirilmiştir.)

Kanal Cephesi:

-Bu cephede Almanya'nın isteği üzerine açıldı.

-İngilizlerin sömürgeleri ile bağlantısını kesmek ve Mısır'ı almak amacıyla açılmıştır.

B-Savunma Cepheleri:

Çanakkale Cephesi:

-İtilaf Devletleri tarafından Rusya'ya yardım edebilmek, İstanbul ve boğazları alarak Osmanlı Devletini savaş dışı bırakmak amacıyla açılmıştır.

-Mustafa Kemal :Ben size taarruz değil ölmeyi emrediyorum” emrini vermiştir.

-Savaş sonunda Mustafa Kemal Paşa “Hamdolsun ki İstanbul'u kurtardık.” demiştir.

Sonuçları:

-Rusya da Bolşevik ihtilali çıktı. Rusya savaştan çekildi.

-Yarım milyona yakın insan öldü

-Mustafa Kemal'in tanınmasında ve milli mücadelenin lideri olmasında çok etkili olmuştur.

-Mustafa Kemal albay oldu.

-1.Dünya Savaşının uzamasına neden oldu.

-Bulgaristan İttifak Devletlerinin yanında savaşa girdi.

Irak Cephesi:

-Musul petrollerini ele geçirmek amacıyla İngilizler tarafından bu cephe açılmıştır.

-Halil Kut Paşa komutasındaki askerlerimiz İngilizlere karşı başarılar elde ettiler. Ancak İngilizler bu cephede amaçlarına ulaştılar.

Suriye-Filistin Cephesi:

-İngilizler ve Arapların ortak açtığı cephedir.

Suriye ve Filistin kaybedilmiştir.

Hicaz –Yemen Cephesi:

-Osmanlı Devleti kutsal topraklar olan Mekke ve Medine’yi kurtarmak için bu cephede İngilizler ve Araplara karşı savaşmıştır.

-İtilaf Devletleri Arapları isyan ettirmek suretiyle ayaklandırmışlardır.

-Çöl Kaplanı lakaplı Fahreddin Paşa Medine müdafaasını yapmıştır.

-Bu bu gelişmeler ümmetçilik fikrinin önemini kaybettiğini göstermiştir.

C-Yardım Cepheleri:

Galiçya, Romanya ve Makedonya Cepheleri: Bu cepheler aynı zamanda savunma amaçlı cephelerdir. Müttefiklerimize yardımcı olmak amacıyla sınırlarımız dışında açılan cephelerdir. Başarılı olunamamıştır.

8.Osmanlı Devletinin I.Dünya Savaşında savaştığı cepheler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A)Osmanlı Devleti Galiçya cephesinde yardım amaçlı savaştı
- B)Osmanlı Devleti Kanal cephesinde taarruz amaçlı savaştı.
- C)Osmanlı Devleti Kafkas cephesinde taarruz amaçlı savaştı.
- D) Osmanlı Devleti Çanakkale cephesinde taarruz amaçlı savaştı
- E)Osmanlı Devleti Suriye-Filistin cephesinde savunma amaçlı savaştı.

8-D

Osmanlı Devleti Çanakkale cephesinde savunma amaçlı savaştı. Doğru cevap D seçeneğidir.

9.

I-Osmanlı Devleti ilk olarak Doğu Anadolu’da, Ruslara karşı savaştı.

II- Bu cephede Almanların en büyük hedefi Bakü petrollerini ele geçirmektir.

III-Rus ilerleyişini durdurmak ve Kafkasya üzerinden Orta Asya Türklerini, Turancılık fikri merkezinde Osmanlı ile birleştirmek isteyen Enver Paşa, Sarıkamış Harekâtı’nı başlattı.

Yukarıdaki öncüllerde özellikleri verilen I.Dünya Savaşında Osmanlı Devletinin savaştığı cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Kafkas Cephesi
- B)Kanal Cephesi
- C)Çanakkale Cephesi
- D)Irak Cephesi
- E) Suriye -Filistin Cephesi

9-A

Öncülde verilenler Kafkas Cephesiyle ilgili olduğundan doğru cevap A seçeneğidir.

10.

I-Bu cephe İngiltere tarafından açılmıştır.
II-Orta Doğu petrolerini kontrol altında tutmak amaçlanmıştır.
III-Kafkaslarda Ruslarla birleşmek diğer bir amaçtır.

Yukarıdaki öncüllerde özellikleri verilen I.Dünya Savaşında Osmanlı Devletinin savaştığı cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Kafkas Cephesi
- B)Kanal Cephesi
- C)Çanakkale Cephesi
- D)Irak Cephesi
- E) Suriye -Filistin Cephesi

10-D

Öncülde verilenler Irak Cephesiyle ilgili olduğundan doğru cevap D seçeneğidir.

11.Medine'yi Fahrettin Paşa komutasındaki Türk askerlerinin olağanüstü bir şekilde müdafaa ettiği cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Kafkas Cephesi
- B)Kanal Cephesi
- C)Çanakkale Cephesi
- D)Irak Cephesi
- E) Hicaz-Yemen Cephesi

11-E

Medine'yi Fahrettin Paşa komutasındaki Türk askeri olağanüstü bir şekilde müdafaa etmiştir. Bu cephe Hicaz-Yemen Cephesidir. Doğru cevap E seçeneğidir.

ABD'nin 1917 yılında savaşa itilaf devletleri yanında girmesiyle itilaf devletleri 1.Dünya Savaşını kazanmış oldu.

1.Dünya Savaşı'nın Sonuçları:

-Avrupa'nın siyasi haritası yeniden şekillendi.

-Savaşı kaybeden devletler ağır şartlarla dolu antlaşmalar imzalamak zorunda kaldılar.

-Dünya barışını sağlamak amacıyla Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kuruldu.

-1.Dünya Savaşından en karlı çıkan devlet İngiltere oldu.

-Yenilen devletlerde rejim değişiklikleri oldu.

-Yugoslavya, Çekoslovakya, Polonya, Macaristan, Finlandiya ve SSCB gibi yeni devletler kuruldu.

- Sömürgecilik yerini manda ve himayeye bıraktı.

1.Dünya Savaşı Sonrası İmzalanan Antlaşmalar

Versay Antlaşması: Almanya – İtilaf Devletleri (28 Haziran 1919)

Saint Germain Antlaşması: Avusturya – İtilaf Devletleri (10 Eylül 1919)

Nöyi Antlaşması: Bulgaristan – İtilaf Devletleri (27 Kasım 1919)

Trianon Antlaşması: Macaristan – İtilaf Devletleri (4 Haziran 1920)

Sevr Antlaşması: Osmanlı Devleti- İtilaf Devletleri (10 Ağustos 1920)

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI: (30 Ekim 1918)

-Antlaşmanın imzalanmasının en önemli nedeni Wilson ilkelerinde yer alan yenen devletler yenilen devletlerden toprak almayacaklardır maddesidir.

-Osmanlı Devleti ile İtilaf devletleri arasında savaş sonunda imzalanan ateşkes antlaşmasıdır.

-Padişah V. Mehmet Reşat ölmüş yerine VI. Mehmet Vahdettin geçmişti. İktidarda Ahmet İzzet Paşa Hükümeti bulunuyordu.

-Antlaşmayı Osmanlı Devleti adına Bahriye Nazırı Rauf (Orbay) Bey başkanlığındaki bir heyet, İtilaf Devletleri adına da İngiliz Amiral Calthorp imzalamıştır.-İtilaf Devletlerinin güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa; İtilaf Devletleri herhangi bir stratejik noktayı işgal etme hakkına sahip olacaktı(7. Madde).-Bu madde Osmanlı Devletinin her yerini işgale açık hale getirmiştir.-Ermenilere bırakılması düşünülen doğudaki altı ilde (Erzurum, Van, Bitlis , Diyarbakır, Elazığ ve Sivas) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu bölgeleri de işgal edebileceklerdi (24. Madde).

-Bu madde ile doğuda bir Ermeni Devleti kurmak amaçlanmıştır.

-Osmanlı ordusu terhis edilecek.

-Boğazlar tüm devletlere açık tutulacaktır.

12.(I)İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak (II) Boğazlar İtilaf Devletleri'ne açılacak, Karadeniz'e girişler serbest olacak, Karadeniz ve Çanakkale'deki istihkâmlar İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek (III) Vilayet-i Sitte denilen altı doğu ilinde (Erzurum, Van, Bitlis, Sivas, Harput, Diyarbakır) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri buraları işgal hakkına sahip olacak (IV)İzmir ve çevresi Yunanistan'a bırakılacak.(V) Suriye, Irak, Hicaz, Yemen, Trablusgarp ve Bingazi'de Osmanlı kuvvetleri ve subayları en yakın İtilaf Devletleri komutanlığına teslim olacak.

Mondros Ateşkes Antlaşmasına göre (30 Ekim 1918) yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A)I
 - B)II
 - C)III
 - D)IV
 - E) V
- 12-D

IV numaralı cümlede yanlış bilgi kullanımı vardır. Doğru cevap D seçeneğidir.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI'NDAN SONRAKİ İŞGALLER

İngiltere: Musul (ilk işgal edilen yer), Urfa, Antep ve Maraş'ı işgal etmiş, ayrıca İzmit, Eskişehir, Afyon, Samsun, Merzifon ve Batum'a asker çıkarmıştır

Fransa: Adana (Çukurova) ve Hatay (Dört Yol) işgal etmiştir.

İtalya : Antalya ve Konya çevresini işgal etmiştir.

İtilaf devletleri: İstanbul'u fiilen işgal etmiştir. (13 Kasım 1918)

KURTULUŞ SAVAŞI

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgaller karşısında Damat Ferit Hükümetinin sessiz kalması Türk halkını harekete geçirdi. Türk halkı Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri kurarak işgaller karşısında teşkilatlanmaya ve sesini duyurmaya çalıştı. Bu cemiyetlerin bazıları şunlardır:

- Millî Cemiyetler Yunanistan'ın Doğu Trakya'yı işgalini engellemek için kuruldu. Mavri Mira Cemiyetine karşı mücadele etti.

- **Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti** İzmir'in Yunanlar tarafından işgalini önlemek için kuruldu. Bölgenin Türk yurdu olduğunu kanıtlamak için çalışmalar yürüttü.

- **İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti** İzmir ve çevresinin Yunanlara verilmesini önlemek için kuruldu. Bölgedeki millî direnişi teşkilatlandırmak için Balıkesir ve Alaşehir'de kongreler düzenledi.

- **Redd-i İlhak Cemiyeti:** İzmir'in işgali üzerine kurulmuş bir millî cemiyettir. **Cemiyet**, Kuvâ-yi Milliye hareketinin başlamasını sağlamış ve İzmir'in Yunanlarca işgaline karşı koymuştur. Ayrıca, **Balıkesir Kongresi ve Alaşehir Kongresi'ni** düzenlemiştir.

- **Kilikyalılar Cemiyeti:** Çukurova bölgesinin Fransızlar tarafından işgalini ve Ermenilerin bölgedeki olumsuz faaliyetlerini engellemek için kuruldu.

- **Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti:** Ermeni ve Pontus Rumlarının bölgedeki faaliyetlerine karşı koymak için Trabzon'da kuruldu.

- **Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti:** Erzurum ve diğer doğu vilayetlerinin Ermenilere verilmesini engellemek amacıyla kuruldu.

- **Milli Kongre Cemiyeti:** Türklerin haklı davasını basın-yayın yoluyla dünyaya duyurmak için İstanbul'da kuruldu.

- **Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti** Vatan savunmasında kadınlara da büyük görev düştüğü bilinciyle Sivas valisinin eşi Melek Reşit Hanım öncülüğünde Sivas'ta kuruldu.. (www.atam.gov.tr)

Milli Cemiyetler	
Cemiyet Adı	Kuruluş Yeri
İzmir Müdafaa-i Hukuk-u Osmaniye	İzmir
Reddi İlhak	İzmir
Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	Trabzon
Şark Vilayetleri (Doğu Anadolu) Cemiyeti	Erzurum
Trakya Paşaeli Cemiyeti	Trakya
Kilikyalılar Cemiyeti	Adana ve Çukurova
Anadolu Kadınları Müdafaa-i Cemiyeti	Sivas
Milli Kongre Cemiyeti	Basın yayın yoluyla haklı mücadelemizi bütün dünyaya duyurmuştur.
Gizli Karakol Cemiyeti	

AZINLIKLAR TARAFINDAN KURULAN CEMİYETLER

Azınlıklar Tarafından Kurulan Cemiyetlerin amacı bağımsız devlet kurmaktır.

-Etnik-i Eterya : İzmir ve Doğu Trakya'nın Yunanistan'a katmak için Rum Patrikhanesi tarafından İstanbul'da kuruldu.

-Mavri Mira Cemiyeti: Fener Rum Patriği tarafından kurulmuştur. Merkezi İstanbul'dur.

-Pontus Rum Cemiyeti :Doğu Karadeniz de Rum devleti kurmayı hedefleyen bu

cemiyet, Türkleri bölgeden göç etmeye zorladı.

-Hınçak ve Taşnak Cemiyeti: Doğu Anadolu'da bağımsız bir Ermeni Devleti kurmak için kuruldu.

Azınlıklar Tarafından Kurulan Cemiyetler	
Cemiyet Adı	Kuranlar
Mavri Mira	Rum
Etnik-i Eterya	Rum
Pontus Rum	Rum
Hınçak-Taşnak	Ermeni

MİLLÎ VARLIĞA DÜŞMAN CEMİYETLER

Anadolu'da bağımsız olarak yaşamının mümkün olmadığına inanan bazı Müslümanlar da çeşitli cemiyetler kurdular. Bunlar içinde kendi emellerini gerçekleştirmek isteyenlerin yanında, büyük bir devletin himayesi altına girilmesi gerektiğini savunanlar da vardı. Bu cemiyetlerin bazıları şunlardır:

-İngiliz Muhipleri Cemiyeti: İstanbul'da kurulan ve Damat Ferit Hükûmeti tarafından da desteklenen bu cemiyet, İngiliz mandası altına girilmesi gerektiğini savunuyordu.

-Wilson Prensipleri Cemiyet İstanbul'da kurulan bu cemiyet, Osmanlı Devleti'nin varlığını koruyabilmesi için Amerikan mandasına girmesi gerektiğini savunuyordu.

-Kürt Teali Cemiyeti

Wilson İlkelerinden esinlenerek kurulan ve İngilizler tarafından desteklenen bu cemiyet Doğu Anadolu'da ayrı bir devlet kurmak istiyordu.

-Sulh ve Selamet-i Osmaniye Cemiyet

Ülkenin kurtuluşunun "padişah ve halifenin emirlerine sıkı sıkıya bağlı kalmakla" gerçekleşeceğini savunuyordu.

13.Aşağıdakilerden hangisi azınlıklardan tarafından kurulan cemiyetlerden biri değildir?

- A)Taşnak Sütyun ve Hınçak Cemiyetleri
- B)Wilson Prensipleri Cemiyeti
- C)Pontus Rum Cemiyeti
- D)Etnik-i Eterya Cemiyeti
- E) Mavri Mira Cemiyeti

13-B

Wilson Prensipleri Cemiyeti: Halide Edip, gibiOsmanlı aydınları tarafından kurulan cemiyet, kurtuluşun ancak Amerika mandasına girmekle mümkün olabileceğini savunuyordu. Millî Varlığa Düşman Cemiyetlerdendir. Doğru cevap B seçeneğidir

14.Adana ve çevresini işgal eden Fransızlar ve Fransız ordusunda yer alan Ermenilerin saldırılarına karşı bölgede silahlı direnişi başlatan milli cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti
- B)Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti (Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti)
- C) İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- D)Kilikyalılar Cemiyeti
- E)Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

14-D

Kilikyalılar Cemiyeti: Adana ve çevresini işgal eden Fransızlar ve Fransız ordusunda yer alan Ermenilerin saldırılarına karşı bölgede silahlı direnişi başlatan milli cemiyettir. Doğru cevap D seçeneğidir.

15.(.....)cemiyetinin amacı, Türkler aleyhine basın ve yayın yoluyla yapılan olumsuz propagandaları engellemektir.

Yukarıdaki boşluğa gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Milli Kongre Cemiyeti
- B)Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti (Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti)
- C) İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- D)Kilikyalılar Cemiyeti
- E)Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

15-A

Milli Kongre Cemiyetinin amacı , Türkler aleyhine basın ve yayın yoluyla yapılan olumsuz propagandaları engellemektir. Doğru cevap A seçeneğidir.

16.Balıkesir ve Alaşehir Kongrelerini düzenleyerek İzmir'in Yunanlılara verilmesine karşı çıkan cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti
- B)Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti (Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti)
- C) İzmir Redd-i İlhak Cemiyeti
- D)Kilikyalılar Cemiyeti
- E)Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

16-C

İzmir **Redd-i İlhak Cemiyeti**, İzmir'in işgali üzerine kurulmuş bir millî cemiyettir. **Cemiyet**, Kuvâ-yi Milliye hareketinin başlamasını sağlamış ve İzmir'in Yunanlarca işgaline karşı koymuştur. Ayrıca, Balıkesir Kongresi ve Alaşehir Kongresi'ni düzenlemiştir.

KUVAY-I MİLLİYE:

-Mondros Ateşkes Antlaşmasının 7. Maddesini bahane ederek Anadolu'yu işgale başlayan İtilaf Devletlerine karşı Osmanlı Devleti'nin sessiz kalması ve gerekli tedbirleri almaması üzerine Türk Milletinin vatanını koruma ve bağımsız yaşama isteğinin bir sonucu olarak ortaya çıkan teşkilata, Kuvay-ı Milliye (Milli Kuvvetler) denir.

-Kuvay-ı Milliye'nin kurulmasında; Mondros Ateşkes Antlaşması gereğince Osmanlı ordularının terhis edilerek devletin savunmasız kalması, Osman Devleti'nin işgallere sessiz kalması ve azınlıkların taşkın hareketlerde bulunması etkili oldu.

-Kuvay-ı Milliye birlikleri; düzenli ordu kuruluncaya kadar düşmanı oyalamış halk kuvvetleridir.

-Kuvay-ı Milliye kuvvetleri tarafından işgallere karşı ilk silahlı direniş 19 Aralık 1918'de Hatay-Dört Yol'da Fransızlara karşı oldu.

PARİS BARIŞ KONFERANSI (18 OCAK 1919)

İtilaf Devletleri'nin temsilcileri mağlup devletleri ile yapacakları barış antlaşmalarının şartlarını belirlemek için Paris'te toplanmıştır.

İZMİR'İN İŞGALİ (15 MAYIS 1919)

Yunanlar Paris Konferansı'nda alınan karara dayanarak 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal etmişler, özellikle Hasan Tahsin'in attığı ilk kurşunla beraber katliamlara girişmişlerdir.

İzmir'in işgalinin önemli sonuçları:

- Kuvay-i Milliye'nin doğmasına yol açmıştır.

MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI (19 MAYIS 1919)

-Mustafa Kemal'in 9. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a gönderilmiştir. Samsun'a resmi görevle gönderilmesinin sebebi; bölgedeki karışıklıklara son vermek, silahların toplanmasını ve teslimini sağlamak, sorumluluk alanında millî amaçlı girişimlere izin vermemektir.

HAVZA GENELGESİ -29 Mayıs 1919:

Mustafa Kemal Havza Genelgesi ile halkın işgallere karşı tepki göstermesini ve böylece millî bilincin uyanmasını sağlamak istemiştir.

AMASYA GENELGESİ(22 Haziran 1919)

-Kurtuluş Savaşı'nın amacı, gerekçesi ve yöntemi belirtilmiştir.

-Vatanın bütünlüğü milletin istiklali tehlikedir.(Milli mücadelenin gerekçesi)

-İstanbul Hükümeti üzerine aldığı görevi yerine getirememektedir.(Gerekçe)

-Milletin bağımsızlığını yine milletin azim

ve kararı kurtaracaktır.(Milli mücadelenin yöntemi)

-Kurtuluş Savaşı'nın mücadele safhası başlamıştır.

-İlk defa milli bir kurulun oluşturulmasından bahsedilmiştir.

-İlk defa "milli egemenlikten bahsedilmiştir.

-İlk defa İstanbul hükümetinin görevini yerine getiremediğinden bahsedilmiştir.

-Sivas Kongresinin toplanmasına karar verilmiştir.

17.Kurtuluş Savaşı'mızın amacı, gerekçesi ve yöntemi ilk kez aşağıdakilerden hangisinde açıklanmıştır?

- A)Sivas Kongresi
- B)Erzurum Kongresi
- C)Misakı Milli
- D)Amasya Genelgesi
- E) Havza Genelgesi

17-D

Amasya Genelgesinde Millî Mücadele'nin amacı, gerekçesi ve yöntemi açıklanmıştır. Doğru cevap D seçeneğidir.

ERZURUM KONGRESİ

(23 Temmuz-7 Ağustos 1919)

-Erzurum Kongresi öncesinde (8 Temmuz 1919) Mustafa Kemal askerlik görevinden istifa etmiştir.

-Doğu Anadolu Müdafa-i Hukuk ve Trabzon Müdaffa-i Hukuk Cemiyeti girişimleri ile bölgedeki Ermeni tehlikesine karşı toplandı.

-Mustafa Kemal Kongreye başkanlık yapmıştır.

-Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür,parçalanamaz.(İlk defa milli sınırlardan bahsedilmektedir)

-Toplanması bakımından bölgesel ancak alınan kararlar bakımından ulusal bir kongredir.

-Kuvayi milliyeyi etkin milli iradeyi hakim kılmak esastır.(ulusal bağımsızlık)

-İlk defa manda ve himaye reddedildi.(Tam bağımsızlık)

-İlk kez yeni bir devlet kurma düşüncesi ortaya çıkmıştır.

-Temsil Heyeti ilk kez bu kongrede oluşturuldu.

18-Aşağıdakilerden hangisi, Erzurum Kongresi'nde görüşülen konulardan biri değildir?

- A)Manda ve himaye
- B)Milli sınırlar
- C)Azınlık hakları
- D)Mebusan Meclisinin toplanması
- E) Savaş tazminatı

18-E

Kongrede savaş tazminatları konusu görüşülmemiştir. Doğru cevap E seçeneğidir.

SİVAS KONGRESİ(4-11 Eylül 1919)

- Milli bir kongredir.
- Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar aynen kabul edildi.
- İstanbul Hükümeti kongrenin toplanmasını önlemek için Mustafa Kemal'i tutuklanması emrini verdi.
- Yararlı cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi.
- Manda ve himaye kesin olarak reddedildi. Sivas Kongresi toplanış ve alınan kararlar bakımından ulusal bir kongredir.
- Kamuoyu oluşturmak ve milli mücadelenin sesini duyurabilmek için İrade-i Milliye adıyla gazete çıkartılmaya başlandı.
- Temsil heyeti tüm yurdu kapsar şekilde genişletildi.
- Temsil Heyeti Ali Fuat Cebesoy'u Batı Anadolu Kuvay-ı Milliye komutanlığına atadı.(Yürütme görevini böylece kullandı)
- Kongre sonrası Damat Ferit Hükümeti istifası İstanbul Hükümetine karşı kazanılan ilk siyasi başarıdır.

19.Aşağıdakilerden hangisinde, milli güçlerin birleştirilmesine karar verilmiştir?

- A)Sivas Kongresi
- B)Erzurum Kongresi
- C)Misakı Milli
- D)Amasya Görüşmesi
- E) Havza Genelgesi

19-A

Millî cemiyetler, Sivas Kongresinde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi.Doğru cevap A seçeneğidir.

AMASYA GÖRÜŞMELERİ (20 Ekim 1919)

- Ali Rıza Paşa Hükümeti Bahriye Nazırı Salih Paşa ile Temsil Heyeti (Mustafa Kemal) arasında yapıldı.
 - Mebuslar Meclisinin toplanmasını sağlamak.
 - İstanbul'da meclisin toplanması kararlaştırıldı.
- Sonucu:**
-İstanbul Hükümeti bu görüşme ile Temsil Heyetini resmen tanımış oldu.

20.Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, İstanbul Hükümeti'nce tanınacaktır kararı aşağıdakilerden hangisinde alınmıştır?

- A)Sivas Kongresi
- B)Erzurum Kongresi
- C)Misakı Milli
- D)Amasya Görüşmesi
- E) Havza Genelgesi

20-D

Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, İstanbul Hükümeti'nce tanınacaktır.Amasya Görüşmelerinde alınan kararlardandır. Doğru cevap D seçeneğidir.

Temsil Heyetinin Ankara'ya Gelişi
(27 Aralık 1919)

-Milli Mücadelenin merkezinin Ankara'ya taşınması; Ankara'nın merkezi ve güvenli olması, Anadolu'nun diğer bölgeleriyle haberleşme imkanının uygun olması, Batı Anadolu'da Yunanlılarla yapılacak mücadele için daha uygun bir yer olmasından dolayıdır.

SON OSMANLI MEBUSAN MECLİSİ VE MİSAK-I MİLLİ 28 Ocak 1920:

-Mebuslar Meclisi için ülke genelinde seçimler yapıldı.

-12 Ocak 1920'de İstanbul'da toplandı.

-Temsil Heyeti taraftarı mebuslar tarafından Felah-ı Vatan grubu kuruldu.

-28 Ocak 1920'de Misak-ı Milli ilan edildi.

Misak-ı Milli kararları ile Erzurum ve Sivas Kongresi kararlarında belirtilen vatanın sınırları belirlendi

Alınan Kararlar:

*Vatan bir bütündür, parçalanamaz.

*Mondros imzalandığı esnada işgal altında bulunan Arap memleketlerinin durumu halkın serbestçe vereceği oya göre düzenlenmelidir (Musul, Kerkük, Hatay kastedilmektedir.)

*Kars, Ardahan, Artvin, Batum ve Batı Trakya'da halk oylamasına başvurulabilir.

*Kapitülasyonlar hiçbir şekilde kabul edilemez.

*İstanbul'da güvenlik sağlanırsa Boğazlar tüm devletlere açık olacaktır.

* Dış borçlar imkân dâhilinde ödenecektir.

*Azınlık hakları çevre ülkelerdeki Müslümanlara tanınan haklar oranında olacaktır.

İSTANBUL'UN İŞGALİ: (16 Mart 1920)

-Misak-ı Milli kararlarının yayınlanmasının ardından İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etmişler ve Mebusan Meclisini basarak tutukladıkları meclis üyelerini Malta'ya sürgüne göndermişlerdir.

-Bu işgal Ankara'da TBMM nin açılmasına imkan sağlamıştır.

21.Batı Trakya ile Kars, Ardahan ve Artvin'de halkoyuna başvurulması aşağıdakilerin hangisinde kabul edilmiştir?

A)Sivas Kongresi

B)Erzurum Kongresi

C)Misakı Milli

D)Amasya Görüşmesi

E) Havza Genelgesi

21-C

Halkın oyu ile anavatana katılan üç sancak; Kars, Ardahan ve Batum'da gerekirse yine halk oylamasına başvurulabilir. Misakı Millide alınan bir karardır. Doğru cevap C seçeneğidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN AÇILIŞI

23 Nisan 1920:

-İstanbul'un işgal edilmesi ve Mebuslar Meclisi'nin dağıtılması üzerine yeniden seçim yapıldı. İstanbul'dan kaçan ve yeni seçilen milletvekilleri birlikte Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldı.

-İlk meclis güçler birliği ilkesine göre kuruldu. (yasama-yürütme- yargı)

-Meclisin başkanı hükümetinde başkanıdır. Egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğu ve meclisin üstünde bir gücün olmadığı belirtilmiştir.

-Kurucu meclistir.

-Meclis hükümeti sistemi vardır.

-İlk başkanı Mustafa Kemal'dir.(24 Nisan 1920)

-TBMM nin açılmasıyla Temsil Heyetinin görevi sona ermiş oldu.

-TBMM 390 milletvekilinden oluşmasına karşın Meclis açılışına 155 milletvekili katılmıştır.

22. Anlaşma Devletlerinin İstanbul'u işgal edip Osmanlı Mebusan Meclisi'ni kapatmaları, aşağıdaki olaylardan hangisine yol açmıştır?

- A) Anayasanın Hazırlanmasına
B) Çerkez Ethem İsyanına
C) TBMM'nin Ankara'da açılmasına
D) Amasya Görüşmelerine
E) TBMM'nin İstanbul'da açılmasına
22.C

TBMM nin Ankara'da açılmasına imkan tanımıştır. Doğru cevap C seçeneğidir.

TBMM'ye KARŞI AYAKLANMALAR

-Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar Osmanlı Hükümeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar Osmanlı Hükümeti ve İtilaf Devletleri İş Birliğiyle Çıkarılan Ayaklanmalar :

Kuvâ-yı Millîye Liderlerinin Çıkardığı Ayaklanmalar :

Çerkez Ethem Ayaklanması

-Demirci Mehmet Efe Ayaklanması

Osmanlı Hükümeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar

- Ahmet Anzavur Ayaklanması

-Kuvâ-yı İnzibatiye (Hilafet Ordusu) Ayaklanması

Osmanlı Hükümeti ve İtilaf Devletleri İş Birliğiyle Çıkarılan Ayaklanmalar

-Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı Ayaklanmaları

-Afyon Ayaklanması

-Konya Ayaklanması, Yozgat Ayaklanması, Millî Aşireti Ayaklanması

Büro Memur-Sen

İstanbul Hükümetinin Çıkardığı Ayaklanmalar	1-Kuvayi İnzibatiye
	2-Anzavur Ahmet Ayaklanması
Kuvâ-yı Millîye Liderlerinin Çıkardığı Ayaklanmalar	1-Çerkez Ethem Ayaklanması
	2-Demirci Mehmet Efe Ayaklanması
Osmanlı Hükümeti ve İtilaf Devletleri İş Birliğiyle Çıkarılan Ayaklanmalar	1-Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı Ayaklanmaları
	2-Afyon Ayaklanması
	3-Konya Ayaklanması
	4-Yozgat Ayaklanması
	5-Milli Aşireti Ayaklanması
Azınlıkların Çıkardığı Ayaklanmalar	Bağımsız devlet kurmak isteyen Rum ve Ermeniler.

TBMM'nin Ayaklanmaları Önlemek İçin Aldığı Tedbirler;

-Hiyanet-i Vataniye Kanunu çıkartıldı.(Vatana ihanet edenlerin yargılanması hakkında kanun- (ilk yargılanan kişi Damat Ferit Paşa'dır

-İstiklal Mahkemeleri kuruldu.(Yargı yetkisi)

-İstanbul Hükümeti ile haberleşmelere son verildi.

-İstanbul Hükümeti'nin fetvalarına karşı Ankara Müftüsü Rifat Börekçi ve diğer din adamlarının fetvaları Anadolu'ya dağıtıldı.(Milli mücadeleye yanlılarının haklılığı konusunda)

23. Aşağıdakilerden hangisi I.TBMM ne karşı yapılan ayaklanmalardan birisi değildir?

- A) Anzavur Ayaklanması
- B) Şeyh Sait Ayaklanması
- C) Konya Ayaklanması
- D) Demirci Mehmet Efe Ayaklanması
- E) Çerkez Ethem Ayaklanması

23-B

Şeyh Sait Ayaklanması Cumhuriyet dönemi ayaklanmasıdır. Doğru cevap B seçeneğidir.

24. Aşağıdakilerden hangisi TBMM nin ayaklanmaları önlemek için aldığı tedbirlerden birisi değildir?

- A) Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkartıldı
- B) İstiklal Mahkemeleri kuruldu
- C) İstanbul Hükümeti ile haberleşmelere son verildi.
- D) İstanbul Hükümeti'nin fetvalarına karşı Ankara Müftüsü Rifat Börekçi ve diğer din adamlarının fetvaları Anadolu'ya dağıtıldı
- E) Kurtuluşun padişaha bağlı olmakla mümkün olacağı yönünde karar alındı.

24-E

TBMM yeni meclis ile birlikte ulusal egemenliğe dayalı bir devlet kurma amacıyla olduğundan doğru cevap E seçeneğidir.

SEVR ANTLAŞMASI(10 Ağustos 1920)

Sevr Barış Antlaşması, Damat Ferit Paşa'nın oluşturduğu Saltanat Şurası (Hadi Paşa, Rıza Tevfik Bey, Reşat Halis Bey) tarafından imzalanmıştır.

-Sevr antlaşmasının esasları İtalya'nın San-Remo kentinde belirlendi.

-Osmanlı Saltanat Şurası tarafından onaylandı.

-Damat Ferit Paşa tarafından imzalandı.

-TBMM tarafından tanınmadığı için yürürlüğe girmedi.

Maddeleri:

-Doğu Trakya, Batı Anadolu ve Ege adaları Yunanistan'a bırakılacak.

-Suriye Fransa'ya, Arabistan ve Irak İngiltere'ye, Güneybatı Anadolu, Rodos ve On İki Ada İtalya'ya bırakılacak.

- Doğu Anadolu'da iki yeni devlet kurulacak.

-İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti olarak kalacak fakat azınlıkların hakları gözetilmezse şehir Türklerin elinden alınacak

-Azınlıkların hakları genişletilecek.

-Boğazlar; içinde Türklerin bulunmadığı uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek, savaş zamanı dahi bütün gemilere açık olacak. Bu komisyonun ayrı bütçesi ve bayrağı olacak.

-Zorunlu askerlik kaldırılacak, asker sayısı sınırlandırılacak ve ordunun ağır silahı olmayacak. Osmanlı Devleti savaş tazminatı ödeyecek.

-Kapitülasyonlardan bütün devletler faydalanacak. Osmanlı Devleti'nin maliyesi İtilaf Devletlerinin denetiminde olacak.

Önemi Ve Sonuçları:

*Mebusan Meclisi tarafından onaylanmadığı için geçersiz sayılmıştır.

*İlk kez Boğazlar Komisyonundan bahsedilmiştir.

* TBMM, imzalayanları vatan haini ilan etmiştir.

25. İrade-i Milliye Gazetesi'nin çıkarılması kararı aşağıdakilerden hangisinde alınmıştır?

- A)Amasya Genelgesi
- B)Sivas Kongresi
- C)Erzurum Kongresi
- D)TBMM Açılışı
- E)Misak-ı Milli

25-B

İrade-i Millîye (Sivas Kongresi'nde çıkarılmıştır.Doğru cevap B seçeneğidir.

26.Son Osmanlı Mebusan Meclisinde onaylanan karar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevr Barış Antlaşması
- B)İstiklal mahkemelerinin kurulması hakkında kanun
- C) Misak-ı Milli kararları
- D) 1921 Anayasası
- E)TBMM nin açılışına ilişkin karar

26-C

Son Osmanlı Mebusan Meclisinin yaptığı en yararlı iş Misak-ı Milli Kararının kabulüdür. Doğru cevap C seçeneğidir.

Büro Memur-Sen

KURTULUŞ SAVAŞI

MUHAREBELER DÖNEMİ

DOĞU CEPHESİ

-Ermenilerle mücadele edildi.
-Mondros Ateşkes Anlaşmasına uymayarak ordusunu dağıtmayan Kazım Karabekir Paşa Doğu Anadolu bölgesinde Ermenileri yenilgiye uğratmış ve 3 Aralık 1920 tarihinde Ermenistan ile TBMM arasında Gümrü Antlaşması imzalanmıştır.
-Gümrü Antlaşması TBMM'nin uluslar arası alanda kazandığı ilk siyasi başarıdır.

27.TBMM'yi tanıyan ilk devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Yunanistan
- B)Fransa
- C)Rusya
- D)Ermenistan
- E)İtalya

27.D

Bu antlaşma Kazım Karabekir tarafından imzalanmıştır. TBMM'yi ve Misak-ı-millî'yi tanıyan ilk devlet Ermenistan'dır.Doğru cevap D seçeneğidir.

GÜNEY CEPHESİ

-Bu cephede Fransızlar ve Ermenilere karşı Kuvay-ı Milliye birlikleri tarafından başarılı mücadeleler verildi.

-Bu cephe Sakarya Savaşı sonrasında Fransızlarla yapılan Ankara Antlaşması (20 Ekim 1921) sonucunda kapandı.

-Ankara Antlaşması ile Hatay dışındaki bugünkü Suriye sınırimız çizilmiştir.

-Ankara Antlaşması ile İtilaf Devletleri arasında ayrılık meydana gelmiş ve yeni Türk devletini tanıyan ilk İtilaf Devleti Fransa olmuştur.

BATI CEPHESİ:

Savaşın Adı	Yapıldığı devlet
I.İnönü Savaşı	Yunanlar
II.İnönü Savaşı	Yunanlar
Eskişehir-Kütahya Savaşları	Yunanlar
Sakarya Meydan Muharebesi	Yunanlar
Büyük Taarruz	Yunanlar

I. İNÖNÜ SAVAŞI- 6-10 OCAK 1921:

- Yunanlılara karşı kazanılan I. İnönü Savaşından sonra;
- Sovyet Rusya ile Moskova Anlaşması yapıldı (16 Mart 1921).
- TBMM Hükümeti Londra Konferansı'na davet edildi (21 Şubat-12 Mart 1921). Londra Konferansı'na davet edilen TBMM Hükümeti İtilaf devletleri tarafından tanınmış oluyordu.
- Londra Konferansında İstanbul Hükümetini Tevfik Paşa, TBMM hükümetini Bekir Sami Bey temsil etmiştir.
- Düzenli ordunun ilk zaferidir.
- Afganistan ile dostluk antlaşması yapıldı.
- 20 Ocak 1921'de İlk Anayasa (Teşkilat-ı Esasiye) ilan edildi.
- 12 Mart 1921'de İstiklal Marşı kabul edildi.

1.İnönü Savaşının Sonuçları	
Moskova Antlaşması	Sovyet Rusya TBMM ni tanıdı.
İstiklal Marşının Kabulü	12 Mart 1921
Londra Konferansı	23 Şubat-12 Mart 1921
Afganistan ile dostluk antlaşması	1 Mart 1921
Teşkilatı Esasiye' nin Kabulü	20 Ocak 1921

II.İNÖNÜ SAVAŞI-26 MART- 1 NİSAN 1921

-Yunanlılara karşı kazanılan II. İnönü Savaşı'ndan sonra halkın orduya olan güveni daha da arttı.

-Bu zaferden sonra İtalya işgal ettiği yerlerden çekilmeye başladı.

ESKİŞEHİR-KÜTAHYA SAVAŞLARI 10-24 TEMMUZ 1921

-Eskişehir, Kütahya ve Afyon Yunanlıların eline geçti.

-Türk ordusu Sakarya Nehri'nin doğusuna çekildi.

-Mecliste huzursuzluklar yaşandı. Meclisin Kayseri'ye taşınması bile gündeme geldi.

-5 Ağustos 1921 tarihinde Mustafa Kemal meclisin tüm yetkilerini üç aylığına alarak Başkomutan olarak ilk defa ordunun başına geçti.

-Bu kanunla Mustafa Kemal Paşa Başkomutan seçildi. Ayrıca Meclis tüm yetkilerini Mustafa Kemal Paşa'ya devretti. Bu kanun 1922'de süresiz olarak uzatıldı

- Kütahya-Eskişehir Muharebeleri, yeni kurulan düzenli ordunun Batı Cephesi'nde kaybettiği tek savaştır.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ:

-Sakarya Meydan Muharebesi, Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası kabul edilen savaştır.

-Tekalif-i Milliye Emirleriyle Türk Ordusunun eksiklerinin bir kısmı büyük ölçüde tamamlanmış ve ordu savaşa hazırlanmaya çalışılmıştır.

-23 Ağustos'ta Yunanlılar taarruza başlamışlardır. Mustafa Kemal Paşa "Hattı Müdafaa yoktur, Sathı müdafaa vardır. O sath bütün vatandır" diyerek orduyu coşturmuş ve 22 gün süren savaş sonunda 13 Eylül 1921'de Türk ordusu büyük bir zaferle Yunan ordusunu gerisin geri kaçmak zorunda bırakmıştır.

Sakarya Meydan Muharebesi Sonuçları

1-1683 Viyana bozgunundan beri devam eden Batı karşısındaki gerileme durmuştur.

2- Yunanlılar savunmaya, Türkler taarruza geçmişlerdir

3- TBMM, Mustafa Kemal Paşa'ya "Mareşallik" rütbesi ile "Gazilik" unvanı vermiştir.

4- Fransızlar bu savaştan sonra TBMM ile Ankara Antlaşması'nı imzalamıştır.(Hatay hariç Türkiye-Suriye sınırı çizildi. Suriye'de bulunan Süleyman Şah Türbesi Türk toprağı kabul edildi.Güney cephesi kapandı.)

5-Rusya'nın kontrolünde Gürcistan ve Azerbaycan ile Kars Antlaşması imzalanmış ve bu antlaşmayla birlikte Doğu sınırlarımız kesinlik kazanmıştır.

6-Ordumuzun en büyük kaybı bu savaşta olmuştur.

28.Türkiye'nin doğu sınırını belirleyen antlaşmaların doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A)Gümrü Antlaşması –Moskova Antlaşması - Kars Antlaşması

B)Ankara Antlaşması –Moskova Antlaşması - Kars Antlaşması

C)Gümrü Antlaşması –Moskova Antlaşması – Ankara Antlaşması

D)Gümrü Antlaşması – Ankara Antlaşması - Kars Antlaşması

E)Gümrü Antlaşması –Moskova Antlaşması –Mudanya Antlaşması

28-A

Gümrü Antlaşması –Moskova Antlaşması - Kars Antlaşması

BÜYÜK TAARRUZ VE BAŞKOMUTANLIK (DURLUPINAR) MEYDAN SAVAŞI (26 - 30 AĞUSTOS/18 EYLÜL 1922)

-Sakarya Meydan Savaşı'nda Yunan ordusunu yenilgiye uğratan Mustafa Kemal, 26 Ağustos 1922 sabahı Büyük Taarruz'u başlattı.

-30 Ağustosta Başkomutanlık Meydan Savaşıyla Dumlupınar'ın kuzeyinde düşman ordusu yok edildi. Mustafa Kemal "Ordular! İlk hedefimizi Akdeniz'dir. İleri" emrini vermesi üzerine taarruza geçen Türk ordusu önünde kaçan Yunan ordusunu İzmir'e kadar kovaladı. 9 Eylülde İzmir düşman işgalinden kurtarıldı.

-18 Eylülde Batı Anadolu tamamen düşmandan temizlendi.

MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI (11 EKİM 1922)

-TBMM, İngiltere, Fransa ve İtalya katıldı.

-Boğazlar, İstanbul ve Doğu Trakya savaşmadan kurtarıldı.

-Osmanlı Devleti hukuken sona erdi.

-Mondros Ateşkes Antlaşması hükümsüz hale geldi.

-Milli Mücadele'nin savaş dönemi sona erdi.

29.Aşağıdaki antlaşmaların hangisinde, Yunanlıların Doğu Trakya'yı boşaltması hükmüne yer verilmiştir?

A)Lozan Antlaşması

B) Moskova Antlaşması

C) Mudanya Ateşkes Antlaşması

D) Kars Antlaşması

E) Ankara Antlaşması

29-C

Yunanlılar Doğu Trakya'yı 15 gün içerisinde boşaltacaklar, bölge 30 gün içerisinde TBMM Hükümeti yönetimine devredilecektir hükmüne Mudanya Ateşkes Antlaşmasında yer verilmiştir. Doğru cevap C seçeneğidir.

30.

I-Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan temsilcileriyle Kars Antlaşması (13 Ekim 1921) imzalanması

II- İtilaf devletlerinin İzmir ve Trakya'yı içeren yeni barış projelerini 22-26 Mart 1921 tarihinde TBMM'ye sunmaları

III-TBMM tarafından Başkomutan Mustafa Kemal'e, kanunla "Mareşal" rütbesi ve "Gazi" unvanının verilmesi.

IV-Türklerin 1683'te Viyana önlerinden başlayan geri çekiliş döneminin sona ermesi.

Yukarıdaki gelişmeler aşağıdaki savaşlardan hangisinin sonuçları arasındadır?

- A) Sakarya Meydan Muharebesi
- B) Kütahya-Eskişehir Savaşları
- C) Başkomutanlık Savaşı
- D) II. İnönü Savaşı
- E) I. İnönü Savaşı

30-A

Öncülde verilenler Sakarya Meydan Muharebesinin sonuçlarındandır. Doğru cevap A seçeneğidir.

31-TBMM'nin ilk askeri ve siyasi zaferi aşağıdaki antlaşmalardan hangisi ile kazanılmıştır?

- A) Lozan Antlaşması
- B) Moskova Antlaşması
- C) Mudanya Ateşkes Antlaşması
- D) Gümrü Antlaşması
- E) Ankara Antlaşması

31-D

Gümrü Antlaşması TBMM nin ilk askeri ve siyasi zaferidir. Doğru cevap D seçeneğidir.

32.

I-TBMM'nin kurduğu düzenli ordunun Batı Cephesi'nde kazandığı ilk askerî zaferdir.

II-İsmet Bey'in rütbesi generalliğe yükseldi.

III-Sovyet-Rusya ile Moskova Antlaşması'nın imzalanması

Yukarıdaki öncülde verilenler aşağıdaki savaşların hangisinin sonucunda yaşanmıştır?

- A) Sakarya Meydan Muharebesi
- B) Kütahya-Eskişehir Savaşları
- C) Büyük Taarruz
- D) II. İnönü Savaşı
- E) I. İnönü Savaşı

32-E

I. İnönü Savaşı öncülde bahsedilen savaşın sonucunda yaşanan gelişmelerdir. Doğru cevap E seçeneğidir.

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

(24 Temmuz 1923)

-Konferansa katılan devletler; Türkiye, İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan, Japonya, Romanya, Yugoslavya.

-Sovyet Rusya ve Bulgaristan Boğazlar sorunu görüşülürken katıldı.

-ABD gözlemci olarak katıldı.

-Türk heyeti başkanı İsmet İnönü'dür.

-Mustafa Kemal Paşa'nın kesinlikle taviz verilmemesini istediği Kapitülasyonlar ve Misak-ı Milli'dir.

-Görüşülen konular;

-Lozan Antlaşması⁶ (24 Temmuz 1923) ▪ Yunanistan, Karaağaç ve çevresini savaş tazminatı olarak Türkiye'ye verecek.

Sınırlar:

- Türkiye-Yunanistan sınırı, Meriç Nehri olacak.

-Türkiye-Suriye sınırı, Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması'nda olduğu gibi kabul edilecek.

- Türkiye-İrak sınırı, TBMM ile İngiltere arasında 9 ay içinde yapılacak ikili görüşmelerle çözülecek.

Boğazlar:

-İstanbul ve Çanakkale Boğazları, Türkiye başkanlığındaki "Uluslararası Boğazlar Komisyonu" tarafından yönetilecek.

-Boğazların her iki yakası askerden arındırılacak.

-Boğazlardan geçiş serbest ve ücretsiz olacak

-Boğazların savunulması Milletler Cemiyetinin güvencesi altında olacak.

Adalar:

-İmroz ve Bozcaada dışındaki adalar Yunanistan'a bırakılacak.

-Yunanistan bu adalarda askerî yığınak yapmayacak.

Azınlıklar:

-Anadolu'daki bütün gayrimüslimler Türk vatandaşı kabul edilecek.

-Anadolu'daki (İstanbul hariç) Rumlar ile **Yunanistan'daki (Batı Trakya hariç)**

Türkler mübadele edilecek.

Kapitülasyonlar kaldırılacak.

Osmanlı borçları:

- Düyûn-u Umûmiye Teşkilatı kaldırılacak.

-Borçlar, Türkiye ile Osmanlı Devleti'nden ayrı

33-

I-Yunanistan Sınırı

II-İrak Sınırı

III-Suriye Sınırı

Lozan Barış Antlaşması'nda (24 Temmuz 1923) yukarıdaki öncülde verilenlerden hangisinde anlaşma sağlanamamıştır?

A)I-II-III

B)II-III

C)I-III

D)Yalnız II

E) Yalnız III

33-D

Irak Sınırı: Musul sorunu nedeniyle, Irak sınırı Lozan'da belirlenemedi. Doğru cevap D seçeneğidir.

34.

- I- Boğazlar Sorunu
- II- Yabancı Okullar
- III-Kapitülasyonlar
- IV- Osmanlı Borçları
- V- Nüfus Mübadelesi

Yukarıdaki numaralı cümlelerde belirtilenlerin hangisi Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra tekrar gündeme gelen konulardan birisi değildir?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

34-C

Kapitülasyonlar tamamen ve kesin olarak kaldırılmıştır. Doğru cevap C seçeneğidir.

İzmir İktisat Kongresi-17 Şubat 1923:

- Misak-ı İktisadi (ekonomik ant) kabul edildi.
- Devletçilik ilkesi benimsenmiştir.
- Cumhuriyetin İlanı 29 Ekim 1923:
- Meclis hükümeti sisteminden, kabine sistemine geçildi.
- İlk Cumhurbaşkanlığına Mustafa Kemal seçildi.
- Türkiye Cumhuriyetinin ilk Başbakanı İsmet İnönü, ilk Meclis Başkanı da Fethi Okyar oldu.

A-SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR

Siyasi Alandaki Gelişmeler

- Saltanatın Kaldırılması (1 Kasım 1922)
- Ankara'nın Başkent İlan Edilmesi (13 Ekim 1923) Cumhuriyetin İlanı (29 Ekim 1923)
- Halifeliğin Kaldırılması (3 Mart 1924)

Halifeliğin Kaldırıldığı 3 Mart 1924'te:

Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi. Bütün eğitim kurumları Millî Eğitim Bakanlığına bağlanarak eğitimde birlik sağlandı.

Erkan-ı Harbiye Vekâleti kaldırıldı. Yerine Genelkurmay Başkanlığı kurularak ordu siyasetten ayrıldı.

Şeriye ve Evkâf Vekâleti kaldırıldı. Yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu.

1924 Anayasası'nın Kabulü (20 Nisan 1924)

Atatürk Dönemi'nde 1924 Anayasası'nda aşağıdaki değişiklikler yapıldı:

1928'de "Devletin dini İslam'dır." maddesi Anayasa'dan çıkarıldı. Böylece anayasa laikleşmiş oldu.

1934'te kadınlara da seçme-seçilme hakkını veren madde anayasaya eklendi. Böylece siyasal alanda kadın-erkek eşitliği sağlanmış oldu. 1937'de Atatürk ilkeleri anayasaya eklendi.

TBMM'nin açılışı-23 Nisan 1920

Çok partili rejim denemeleri

Kadınlara siyasi hakların verilmesi(seçme ve seçilme)

LAİKLEŞME AŞAMALARI	
Saltanatın Kaldırılması	Kılık, kıyafet ve şapka kanununun kabul edilmesi
Halifeliğin Kaldırılması	Tekke,zaviye ve türbelerin kapatılması
Şer'iyeye ve Evkaf Vekaleti (Din İşleri Bakanlığı) kaldırılması	Medeni Kanununun Kabulü
Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Eğitim-Öğretim Birliği)	
Medreselerin Kapatılması	

B-HUKUK ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

-Medeni Kanun'un kabulü-17 Şubat 1926 (İsviçre medeni kanunu esas alınarak hazırlandı).

-Medeni Kanun ile: Resmî nikâh zorunlu hâle getirildi. Tek eşle evlilik esası getirildi. Boşanmada mahkeme kararı zorunlu kılındı. Mirasta kadın-erkek eşitliği sağlandı. Kadınlara istediği mesleği yapma hakkı tanındı.

-Ceza Kanunu (İtalya'dan alındı) yürürlüğe girmesi.

-Borçlar Kanunu'nun yürürlüğe girmesi.

-Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girmesi.

Hukuk Alanında Yapılan İnkılaplar	
Borçlar Kanunu	İsviçre
Ticaret Kanunu	Almanya
Medeni Kanunu	İsviçre
Ceza Kanunu	İtalya
İdare Hukuku	Fransa

C-EĞİTİM ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- 1.Tevhid-i Tedrisat Kanunu
- 2.Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun
- 3.Yeni Türk Harflerinin Kabulü
- 4.Türk Tarih Kurumu'nun Kurulması
- 5.Türk Dil Kurumu'nun Kurulması.

Eğitim ve Kültür Alanında Yapılan Yenilikler

Tevhid-i Tedrisat Kanunu (1924)

Harf İnkılabı ve Millet Mektepleri (1928) Millet Mekteplerinde halka yeni Türk alfabesini öğrettiği için Mustafa Kemal Atatürk'e, 24 Kasım 1928'de, "Başöğretmen" unvanı verilmiştir.

Türk Tarih Kurumu (1931)

Atatürk, tarih bilimine ve Türk çocuklarının tarihlerini bir bütünlük içinde öğrenmelerine büyük önem vermiştir. Bu amaçla Türk tarihinin köklerini araştırmak ve Türklerin dünya medeniyetine katkılarını ortaya çıkarmak amacıyla Türk Tarih Kurumu kurulmuştur (1931).

Türk Dil Kurumu (1932)

Atatürk'ün talimatıyla Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarıp geliştirerek bilim dili hâline gelmesini sağlamak ve aydınların dili ile halkın dili arasındaki açığı kapatmak için Türk Dil Kurumu

kurulmuştur (1932).

Üniversite Reformu (1933)

İstanbul Üniversitesinin kurulması-1933
Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin kurulması-1935

D-SOSYAL ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- Şapka Kanununun çıkartılması (1925)
- Tekke ve Zaviyelerin kapatılması (1925)
- Miladi Takvimin kabul edilmesi (1926)
- Uluslar arası saatlerin kabul edilmesi (1926)
- Uluslar arası rakamların kabul edilmesi (1930)
- Kadınlara seçme-seçilme hakkının verilmesi (1930-1933-1934)
- Ölçü ve tartı birimlerini değiştirilmesi (1931)
- Soyadı Kanununun çıkartılması (1934)
- Hafta sonu tatilinin değişmesi (1935)

Şapka Kanunu-25 Kasım 1925 (Mustafa Kemal Kastamonu seyahatinde şapka giymiştir.)

Tekke ve Zaviyelerin kapatılması-30 Kasım 1925

Halkın dinî duygularının kötüye kullanılmasını önlemek için Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması Hakkındaki Kanun

çıkarılarak tekke ve zaviyeler kapatıldı (1925).

Takvim, saat, ölçüler ve rakamlarda değişiklik(ilk olarak miladi takvim 1 Ocak 1926 tarihinde kullanılmaya başlandı.)

Soyadı Kanunu'nu kabulü-1934

24 Kasım 1934'te TBMM, Türk milleti adına, Gazi Mustafa Kemal'e "Atatürk" soyadını vermiş ve bu soyadının başkaları tarafından alınması yasaklanmıştır.

Kadın Hakları-(1930 belediye seçimlerine katılma, 1933 muhtarlık seçimlerine katılma, 1934 milletvekili seçme ve seçilme).

E-EKONOMİK ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

İzmir İktisat Kongresinin toplanması (17 Şubat 1923)

- İş Bankasının kurulması (1924)
- Aşar vergisini kaldırılması (1925)
- Kabotaj Kanununun çıkartılması (1 Temmuz 1926)
- Teşvik-i Sanayi Kanununun çıkartılması (1927)
- Merkez Bankasının kurulması (1930)
- Sümerbank'ın kurulması (1933)
- Maden Tetkik ve Arama *Enstitüsünün kurulması (1935)
- Etibank'ın kurulması (1935)
- Tarım Kredi Kooperatiflerinin kurulması (1929)

1.Beş yıllık kalkınma planı (1933)

2.Beş yıllık kalkınma planı Not: 2.Dünya savaşı nedeniyle uygulanmadı

İzmir İktisat Kongresinin toplanması.

Misak-ı İktisadi'nin kabulü.

Tarım Alanında Yapılan İnkılaplar:

-Aşar vergisinin kaldırılması-17 Şubat 1925

-Tarım Kredi Kooperatifleri'nin açılması.

-Ziraat Bankası'nın çiftçilere kredi desteğini artırması.

Ticaret Alanında Yapılan İnkılaplar:

-İş Bankası'nı kurulması.

-Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması.

19 Nisan 1926'da çıkarılan Kabotaj Kanunu ile Türk kara sularında gemi işletme ayrıcalığı yabancılardan alınarak Türk vatandaşlarına devredildi.

Sanayi Alanında Yapılan yenilikler :

Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkarılması.

-Planlı ekonomiye geçilmesi.

-Beş yıllık kalkınma planının yapılması.

-Etibank ve MTA'nın kurulması.

-Sümerbank'ın kurulması

ATATÜRK DÖNEMİ DİŞ POLİTİKASI

-Boğazlar Sorunu:

-Etabli Sorunu:

-Musul Sorunu:

-Yabancı Okullar Sorunu:

-Osmanlı Borçları Sorunu:

-Hatay Sorunu:

ATATÜRK İLKELERİ

1-Cumhuriyetçilik

Egemenlik halka aittir. Devlet yönetiminde milli iradeyi esas alır.

-Saltanatın kaldırılması

-Halifeliğin kaldırılması

-Cumhuriyetin ilanı

Cumhuriyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

2-Milliyetçilik

Milli mücadelenin kazanılmasında önemli rol üstlenmiştir.

Atatürk milliyetçiliği ırkçı değil,birleştirici ve bütünleştiricidir.

-Türk Tarih Kurumunun kurulması

-Türk Dil Kurumunun kurulması

-Kabotaj Kanunu

Milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

3-Halkçılık

Kanun önünde eşitliği esas alır.

Sınıf ve zümre egemenliğini bu ilke kabul etmez.

Cumhuriyetçilik ve milliyetçilik ilkesinin doğal sonucudur.

-Aşar vergisinin kaldırılması

-Soyadı Kanunu

-Ayrıcalık belirten unvanların kaldırılması

Halkçılık ilkesi ile ilgilidir.

4-Devletçilik

Yatırımların devlet tarafından yapılması esasına dayanır.

-Kapitülasyonların kaldırılması

-Beş Yıllık Kalkınma Planları

-Bankalarının kurulması

Devletçilik ilkesi ile ilgilidir.

5-Laiklik

Din ve devlet işlerinin ayrılmasını ifade eder.

Kuralların akla ve bilime dayanmasını esas alır.

- Şeriye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması

- Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması

Laiklik ilkesi ile ilgilidir.

6-İnkılâpçılık

Yeniliği esas alır.

İlerlemeyi de esas alır.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanları (1922 - 2014)

Mustafa Kemal Atatürk (1922 - 1938)

İsmet İnönü (1938 - 1950)

Celal Bayar (1950 - 1960)

Cemal Gürsel (1960 - 1966)

Cevdet Sunay (1966 - 1973)

Fahri Korutürk (1973 - 1980)

Kenan Evren (1982 - 1989)

Turgut Özal (1989 - 1993)

Süleyman Demirel (1993 - 2000)

Ahmet Necdet Sezer (2000 - 2007)

Abdullah Gül (2007 - 2014)

Recep Tayyip Erdoğan (2014 -)

35-

I. Cumhuriyetin ilanı

II. Türk Tarih Kurumunun açılması

III. Türk Medeni Kanununun kabulü

IV. Teşvik-i sanayi kanunu

V. Çok partili hayata geçiş denemeleri

Yukarıdaki gelişmeler aşağıda verilen Atatürk ilkeleriyle eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır ?

A)Cumhuriyetçilik

B)Milliyetçilik

C)Halkçılık

D)Devletçilik

E)Laiklik

35-E

I. Cumhuriyetin ilanı-Cumhuriyetçilik

II. Türk Tarih Kurumunun açılması-
Milliyetçilik

III. Türk Medeni Kanununun kabulü-Halkçılık

IV. Teşvik-i sanayi kanunu-Devletçilik

V. Çok partili hayata geçiş denemeleri-
Cumhuriyetçilik

Laiklik bu eşleştirmelerin dışında kaldığından doğru cevap E seçeneğidir.

36.

- I. Aşar vergisinin kaldırılması
II. Türk Medeni Kanununun kabulü
III. Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi

Yukarıdaki öncülde verilenler aşağıdaki hangi Atatürk ilkesi ile ilişkilidir?

- A) Cumhuriyetçilik
B) Milliyetçilik
C) Halkçılık
D) Devletçilik
E) Laiklik

36-C

Aşar vergisinin kaldırılması . Türk Medeni Kanununun kabulü . Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi. Halkçılık ilkesi ile ilişkilidir. Doğru cevap C seçeneğidir.

37-

- I- Türk Tarih Kurumunun açılması
II- Türk Dil Kurumunun açılması
Yukarıdaki öncülde verilenler aşağıdaki hangi Atatürk ilkesi ile ilişkilidir?

- A) Cumhuriyetçilik
B) Milliyetçilik
C) Halkçılık
D) Devletçilik
E) Laiklik

37. B

- Türk Tarih Kurumunun açılması
Türk Dil Kurumunun açılması
Milliyetçilik ilkesi ile ilişkilidir.
Milliyetçilik ilkesi ile ilişkilidir.
Doğru cevap B seçeneğidir
Yararlanılan Kaynaklar:

38-Kronoloji ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) 21 Haziran 1934'te Soyadı Yasası kabul edildi
B) 5 Aralık 1934 'te Anayasa değişikliği yapılarak, Türk kadınlarına milletvekili seçme ve seçilme hakkı verildi.
C) 14 Haziran 1935'te Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin kuruluş yasası mecliste onaylanarak kabul edildi.
D) 5 Temmuz 1936 da Montreux Boğazlar Sözleşmesi imzalandı.
E) 28/29 Ekim 1937 de Atatürk, son kez Ankara'da Cumhuriyet Bayramı törenlerine katıldı.

38-D

20 Temmuz 1936 da Montreux Boğazlar Sözleşmesi imzalandı. Doğru cevap D seçeneğidir.

MEB İnkılap Tarihi kitabı.

(<https://www.ttk.gov.tr/tarihveegitim/ata-turk-ilkeleri-belleten-makale/>)

KRONOLOJİ

1881-1908

19 Mayıs 1881 - Ali Rıza Efendi ile Zübeyde Hanım'ın "MUSTAFA" adını verdikleri çocukları, Selanik Kasımiye Mahallesi, İslahane Caddesi'ndeki evde, bugün müze olarak kullanılan iki katlı pembe evde dünyaya geldi.

1888-1893 - Mustafa çok kısa bir süre Mahalle Okulu'nda okuduktan sonra, modern eğitim yapan Şemsi Efendi ilkokulu'nu bitirdi. Babası ölünce, annesiyle dayısının çalıştığı çiftliğe gitti. Orada tarla bekledi, daha sonra annesiyle Selanik'te oturan teyzesinin yanına döndü. Burada kısa bir süre Mülkiye Hazırlık Okulu'na devam etti.

1893 - Küçük Mustafa, Selanik Askeri Okulu'na (rüştiye'ye) girdi. Sınıfta aynı adı taşıyan Matematik Öğretmeni Mustafa, sınıf birincisi olan küçük Mustafa'nın adını "Mustafa Kemal" olarak değiştirdi.

1906 - Mustafa Kemal, Manastır Askeri Okulu'na (idadiye) girdi.

13 Mart 1899 - Mustafa Kemal, İstanbul'da Harp Okulu'na girdi.

10 Şubat 1902 - Mustafa Kemal, Harp Okulu'ndan mezun oldu. Kurmay Okulu'nda öğrenci iken tarihsel konulara ilgi duydu. Bu sıralarda kimi arkadaşlarıyla el yazısı bir dergi çıkardı.

11 Ocak 1905 - Mustafa Kemal, Harp Akademisi'nden Kurmay Yüzbaşı rütbesi ile mezun oldu. Merkezi Şam'da bulunan 5. ordu emrine verildi.

1906 - Mustafa Kemal, arkadaşlarıyla Şam'da "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni" kurdu.

1907 - Mustafa Kemal, gizlice Selânik'e giderek, bu cemiyetin orada bir şubasını açtı.

1909-1910

13 Nisan 1909 - Mustafa Kemal, Selanik'te bulunduğu sırada, İstanbul'da, 31 Mart Olayı oldu. Mahmut Şevket Paşa komutasındaki Hareket Ordusu, Selanik'ten İstanbul'a yürümeye başladı. Mustafa Kemal, bu ordunun kurmaybaşkanı idi.

22 Eylül 1909 - Mustafa Kemal, Selanik'te toplanan İttihat ve Terakki Kongresi'ne katıldı. Burada yaptığı konuşmada: "Devletin iç ve dış tehlikelere karşı koyabilmesi için güçlü bir orduya ve partiye ihtiyacı bulunduğunu, fakat bunların ayrı ayrı çalışması gerektiğini" söyledi. Bu görüşünden dolayı ittilahatçılarla arası açıldı.

1910-1911

1910 - Mustafa Kemal, Arnavutluk isyanının bastırılmasında kurmay başkanı olarak görev yaptı. Aynı yıl içinde, Fransız ordularının manevralarını " izlemek üzere bir askerî heyetle Fransa'ya gitti.

13 Eylül 1911 - Mustafa Kemal, İstanbul'daki Genelkurmay Karargâhı'nda görevlendirildi.

5 Ekim 1911 - Mustafa Kemal, Tobruk'ta ve Derne'de italyanlara karşı savunma savaşlarına katıldı.

27 Kasım 1911 - Mustafa Kemal, Trablusgarp'ta bulunduğu sırada binbaşılığa terfi etti.

1912-1913

9 Ocak 1912 - Mustafa Kemal, Trablus-İtalyan-Osmanlı Savaşı'nda Tobruk saldırısını başarıyla yürüttü.

8 Ekim 1912 - Mustafa Kemal, Balkan Savaşı'nın çıkması üzerine anavatana dönerek, Bolayır'da kurulan kolordunun harekât şubesi müdürlüğüne getirildi.

25 Kasım 1912 - Mustafa Kemal, Çanakkale Boğazi Kuvayı Birlikleri Harekât Şubesi Müdürlüğü'ne atandı.

1913 - Mustafa Kemal, Kolordu Kurmay Başkanı olarak Edirne'nin kurtarılmasına katıldı.

1914-1915

1 Mart 1914 - Mustafa Kemal, yarbaylığa terfi etti.

2 Şubat 1915 - Mustafa Kemal Eceabat (Maydos)'ta bulunan 19. Tümen Komutanlığı'na atandı,

18 Mart 1915 - İngiliz ve Fransızların büyük bir donanma ile Çanakkale Boğazi'nı zorlamaları üzerine. Mustafa Kemal, burada düşman birliklerini denize dökerek Çanakkale Deniz Zaferi'ni kazandı.

25 Nisan 1915 - Mustafa Kemal komutasındaki Türk birlikleri, Arıburnu'nda çıkarma yapan İngiliz ve Anzaklar'ın saldırılarını durdurdu.

1 Haziran 1915 - Mustafa Kemal, Albaylığa terfi etti.

8/9 Ağustos 1915 - Mustafa Kemal, Anafartalar Komutanlığı'na atandı. 10 Ağustos'ta düşmanı yenilgiye uğrattı.

17 Ağustos 1915 - Mustafa Kemal, Kireçtepe Zaferi'ni kazandı.

21 Ağustos 1915 - Mustafa Kemal, ikinci Anafartalar Zaferi'ni kazandı.

19 Aralık 1915 - Düşmanlar sayısız ölü bırakarak, bir daha dönmek üzere gittiler.

1916-1917

14 Ocak 1916 - Mustafa Kemal, Edirne'de bulunan 16. Kolordu Komutanlığı'na atandı.

1 Nisan 1916 - Mustafa Kemal, Tuğgeneralliğe terfi etti.

6/7 Ağustos 1916 - Mustafa Kemal. 7. Ordu Komutanı iken, 18 Martta 2. Ordu Komutanlığı'na getirildi.

5 Temmuz 1917 - Mustafa Kemal, 7. Ordu Komutanlığı'na atandı.

20 Eylül 1917 - Mustafa Kemal, 7. Ordu Komutanı iken memleketin ve ordunun durumunu açıklayan tarihsel bir rapor hazırladı.

15 Aralık 1917 - Mustafa Kemal, Velihaht Vahdettin'le Almanya'ya gönderildi.

5 Ocak 1918 - Mustafa Kemal, Almanya'dan geri döndü.

16 Ağustos 1918 - Mustafa Kemal, yeniden 7. Ordu Komutanlığına getirildi. Düşmana karşı Halep'in kuzeyinde bir savunma hattı kurdu.

26 Ekim 1918 - Halep yakınlarında düşman saldırısını durdurdu.

31 Ekim 1918 - Mustafa Kemal, Limon Fon Sanders'ten Yıldırım Orduları

Komutanlığı'nı teslim aldı.

13 Kasım 1918 - Mustafa Kemal, İstanbul'a döndü.

21 Kasım 1918 - Mustafa Kemal, Fethi Bey'le (Okyar) İstanbul'da Mımbır Gazetesi'ni çıkarttı.

1919

20 Nisan 1919 - Mustafa Kemal, 9. Ordu Müfettişliği'ne atandı.

30 Nisan 1919 - Mustafa Kemal, 9. Ordu Müfettişi olarak Anadolu'ya tayin edildi.

15 Mayıs 1919 - Mustafa Kemal, Vahdettin'le görüştü.

16 Mayıs 1919 - Mustafa Kemal, Bandırma Vapuru'yla İstanbul'dan Samsun'a hareket etti.

19 Mayıs 1919 - Mustafa Kemal, Salı günü sabah saat sekizde Samsun'a çıktı.

28 Mayıs 1919 - Mustafa Kemal Paşa, Havza'da yayınla dığı genelge ile Kurtuluş Savaşı'm başlattı.

21/22 Haziran 1919 - Mustafa Kemal Paşa, Amasya'da millî mücadeleyi başlatan, "Amasya Genelgesi"ni yayınladı.

25 Haziran 1919 - Mustafa Kemal Paşa, Amasya'dan Sivas yoluyla Erzurum'a hareket etti.

3 Temmuz 1919 - Mustafa Kemal Paşa, "Doğu İlleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" toplantısına katılmak üzere Erzurum'a geldi.

8 Temmuz 1919 - Mustafa Kemal Paşa, çok sevdiği askerlik mesleğinden istifa etti.

Türk ulusunun bir kişisi olarak vatani ve ulusu kurtarmak için çalışmalara başladığını açıkladı.

23 Temmuz 1919 - Mustafa Kemal Paşa, Erzurum Kongresi'nde, Temsil Heyeti Başkanlığı'na seçildi. Bu toplantıda, "Misak-ı Millî Kararları" kabul edildi.

4 Eylül 1919 - Mustafa Kemal Paşa, Sivas Kongresi Başkanlığı'na seçildi.

11 Eylül 1919 - Mustafa Kemal, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Temsil Heyeti Başkanlığı'na seçildi.

12 Eylül 1919 - Mustafa Kemal, illere ve komutanlıklara, İstanbul Hükümeti ile her türlü haberleşmenin kesildiğini bildirdi.

20/22 Ekim 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın Amasya'da İstanbul Hükümeti temsilcileri ile görüştü ve Amasya Protokolü'nü imzaladı.

7 Kasım 1919 - Mustafa Kemal, Erzurum'dan milletvekili seçildi.

27 Aralık 1919 - Mustafa Kemal Paşa, Temsil Heyeti ile Sivas üzerinden Ankara'ya geldi.

28 Aralık 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'lularla yaptığı konuşmada: "Vatani düşman istilâsından mutlaka kurtaracağız. Fakat vazifemiz bununla bitmeyecektir. Medenî milletler arasında yerimizi alacağız." diyordu.

1920

10 Ocak 1920 - "Hâkimiyet-i Milliye" Gazetesi Ankara'da kuruldu.

12 Ocak 1920 - Meclis-i Mebusan İstanbul'da toplandı.

28 Ocak 1920 - "Misak-ı Millî", Meclis-i Mebusan'ın İstanbul'da yaptığı gizli toplantıda kabul edildi.

16 Mart 1920 - Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'un İtilâf Devletleri tarafından işgalini. İstanbul Hükümeti'ne ve bütün devletlere gönderdiği bir yazı ile protesto etti.

19 Mayıs 1920 - Mustafa Kemal Paşa, Anadolu'ya geçen Osmanlı milletvekillerine bir çağrıda bulunarak, olağanüstü yetkilere sahip ve ulusun gerçek iradesini temsil edecek bir meclisin Ankara'da toplanmasını istedi.

23 Nisan 1920 - Mustafa Kemal Paşa, Ankara'da Hacı Bayram Camii'nde kılınan Cuma namazından sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açtı.

24 Nisan 1920 - Mustafa Kemal Paşa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçildi.

11 Mayıs 1920 - Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'da toplanan bir Divan-ı Harp tarafından idam cezasına varptıldı. Bu karar, 24 Nisan 1920 günü padişah tarafından onaylandı.

10 Ağustos 1920 - İstanbul Hükümeti ile İtilâf Devletleri arasında, Türkiye'yi parçalayan ve bağımsızlığımızı sona erdiren SEVR ANTLAŞMASI imzalandı.

13 Eylül 1920 - Halkçılık programı, Mustafa Kemal Paşa tarafından TBMM'sinde okundu.

29 Eylül 1920 - TBMM'si kuvvetleri, Sarıkamış'ı düşman istilâsından kurtardı.

30 Ekim 1920 - TBMM'si kuvvetleri, Kars'ı

düşman işgalinden kurtardı.

8/9 Aralık 1920 - Ali Fuat (Cebesoy) Paşa, Moskova Büyükelçiliğine; Genelkurmay Başkanı İsmet Bey (İnönü) de Batı Cephesi Komutanlığı'na atandı.

2/3 Aralık 1920 - Türkiye-Ermenistan arasındaki sınırı çizen belge, TBMM'si ile Rusya arasında yapılan Gümrü Antlaşmasıyla tespit edildi.

5 Aralık 1920 - Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'dan gelen Osmanlı delgelei ile (izzet ve Salih Paşalar) Bilecik Tren İstasyonu'nda görüştü.

25 Aralık 1920 - Mustafa Kemal Paşa; "Hiçbir kimse, hiçbir neden ve sebeple Ankara'daki Hükümet'in bilgisi olmadan kuvvet toplamaya yetkili değildir, "bildirisini yayınladı.

29 Aralık 1920 - Kuva-i Seyyare Komutanı Çerkez Ethem ve arkadaşlarının ulusal otoriteye karşı oldukları anlaşıldı.

10 Ocak 1921 - Yunanlılarla yapılan Birinci İnönü Savaşı'nda, Mustafa Kemal Paşa, İnönü'ye çektiği bir telgrafta: "... Bu başarının kutsal topraklarımızı düşman istilâsından tamamiyle kurtaracak olan kesin zafere bir hayırlı başlangıç olmasını Allah'dan dilerim., "diyordu.

20 Ocak 1921 - Yeni Türk Devleti'nin ilk Anayasası kabul edildi.

12 Mart 1921 - Mehmet Akif'in yazdığı İstiklâl Marşı, TBMM'si tarafından millî marş olarak kabul edildi.

16 Mart 1921 - TBMM'si ile Rusya arasında "Moskova Antlaşması" imzalandı.

1 Nisan 1921 - Yunanlılara karşı İkinci

İnönü Zaferi kazanıldı. Mustafa Kemal Paşa, ismet İnönü'ye çektiği telgrafta: "Siz orada yalnız düşmanı değil, ulusun makûs talihini de yendiniz." diyordu.

10 Mayıs 1921 - Mustafa Kemal Paşa'nın önerisiyle, TBMM'sinde "Anadolu ve Rumeli Mûdafaa-i Hukuk Grubu" kuruldu; Mustafa Kemal, bu grubun başkanlığına seçildi.

21 Haziran 1921 - Mustafa Kemal Paşa. Fransız elçisi F. Boullion ile Ankara'da görüştü.

5 Ağustos 1921 - TBMM'si tarafından geniş yetkilere dayalı üç aylık süre ile Mustafa Kemal Paşa'ya Başkomutanlık yetkisi verildi. Bunun üzerine kürsüye gelen Başkomutan Gazi Mustafa Kemal, yaptığı konuşmada şöyle diyordu: "Efendiler., düşmanı kesinlikle yeneceğimize dair olan güvenim bir dakika olsun sarsılmamıştır. Bu dakikada, bu gönül dolusu güvenimi, yüksek heyetinize karşı, bütün millete karşı ve bütün âleme karşı ilân ederim".

23 Ağustos 1921 - Bu tarihte 22 gün ve 22 gece süren Sakarya Meydan Savaşı başladı. Başkomutan, or-duya yayınladığı bir emirde: "Mûdafaa hattı yoktur; müdaffa sathı vardır. O sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz." diyordu.

19 Eylül 1921 - Mustafa Kemal Paşa'ya TBMM tarafından "Mareşallik ve Gazi" unvanı verildi.

20 Ekim 1921 - Fransa Hükümeti'nin Ankara Hükümeti'ni tanınması ve Fransa, Türkiye arasında Ankara Antlaşmasının imzalanması.

5 Ocak 1922 - Fransızların çekilmesiyle Türk Ordusu'nun Adana'ya girişi.

26 Ağustos 1922 - Mustafa Kemal Paşa, Büyük Taarruz'u, Kocatepe'den saat 05.30'da topçu ateşiyle başlattı.

30 Ağustos 1922 - Mustafa Kemal Paşa, Dumlupınar'da Yunan ordusunu kesin yenilgiye uğrattı. Başkomutanlık Meydan Savaşı'nı kazandı.

30/31 Ağustos 1922 - Kütahya kurtuldu. Belediyeye Türk Bayrağı çekildi. 1 Eylül 1922 - Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutanlık emri: "Ordular! İlk hedefiniz Akdenizdir, ileri!"

2 Eylül 1922 - Yunan askeri birlikleri komutanı General Trikopis ile Digenis esir alındı. Ertesi günü Mustafa Kemal'in huzuruna getirildiler.

9 Eylül 1922 - Türk ordusu İzmir'e girdi. Türk Bayrağı Kadife Kale'ye çekildi.

10 Eylül 1922 - Başkomutan Gazi Mustafa Kemal İzmir'e geldi. Aynı gün Türk Ordusu, Bursa'yı düşmandan geri aldı.

3 Ekim 1922 - Mudanya Konferansı toplandı. Bu tarihte Batı Cephesi Komutanı ismet Paşa, İngiltere delegesi General Harrington, Fransız delegesi General Charpy ile İtalyan delegesi General Monbelli bir araya geldiler.

11 Ekim 1922 - Mudanya Ateşkesi imza edildi.

1 Kasım 1922 - Mustafa Kemal'in emriyle, TBMM'si tarafından saltanat kaldırıldı.

17 Kasım 1922 - Vahdettin, İngiliz savaş gemisi Malaya ile İstanbul'dan ayrıldı.

20 Kasım 1922 - Lozan'da barış görüşmelerinin başlaması.

25 Kasım 1922 - Edirne'deki düşman yönetiminin TBMM'si Hükümetine geçmesi.

26 Kasım 1922 - Çanakkale'deki yönetimin TBMM'si Hükümeti'ne geçmesi.

2 Aralık 1922 - Anadolu'daki yenilgileri nedeniyle Yunan hükümet üyeleri ile Yunan orduları başkomutanı Hacıanesti Atina'da idam edildi.

1923 - 1924

14 Ocak 1923 - Mustafa Kemal Paşa'nın annesi Zübeyde Hanım, İzmir'de öldü.

20 Ocak 1923 - Mustafa Kemal Paşa, Lâtife Hanım'la evlendi. 5 Ağustos 1925 günü boşanarak ayrıldılar.

4 Şubat 1923 - Lozan Konferansı, önemli görüş ayrılıkları nedeniyle kesildi.

17 Şubat 1923 - Mustafa Kemal Paşa'mn emriyle İzmir'de ik kez "Türkiye İktisat Kongresi" toplandı.

23 Nisan 1923 - 4 Şubat'ta kesilen Lozan Konferansı'nın yeniden başlaması.

24 Temmuz 1923 - Lozan Barış Antlaşması imzalandı.

13 Ekim 1923 - Çıkarılan bir yasayla Ankara, Hükümet merkezi yapıldı.

29 Ekim 1923 - Anayasa değişikliği yapılarak Cumhuriyet ilân edildi. Gazi Mustafa Kemal, meclisin gizli oylamasında, oybirliği ile Cumhurbaşkanlığına seçildi.

3 Mart 1924 - Eğitimi birleştiren yasa kabul edildi. Halifelik kaldırıldı. Osmanlı hanedanı Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışına çıkartıldı.

20 Nisan 1924 - Yeni Anayasa (Teşkilât-ı Esasiye Kanunu) kabul edildi).

1925-1926

13 Şubat 1925 - Doğu'da Şeyh Sait isyanı başladı. 13 Mayıs 1925 tarihinde bu isyan kesin olarak bastırıldı.

27 Ağustos 1925 - Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal, şapka ile inebolu Türk Ocağı'na geldi. Kastamonu gezisi boyunca giysi yeniliği hakkında konferanslar verdi, toplantılar yaptı.

2 Eylül 1925 - Tekke, zaviye ve türbeler kapatıldı. Din görevlileri hakkında giysi değişikliği ile ilgili kararname çıkarıldı.

25 Kasım 1925 - Şapka Kanunu onaylanarak yürürlüğe girdi.

30 Kasım 1925 - Tekke, zaviye ve türbelerde çalışan kişilerin tüm unvanları bir yasa çıkartılarak yasaklandı.

26 Aralık 1925 - Bir yasa çıkartılarak uluslararası saat ve takvim kabul edildi.

17 Şubat 1926 - Medenî Kanun kabul edildi. Türk kadını medenî haklara kavuştu. Çok evlilik yasaklandı. Hukuk düzenimiz çağdaşlaştı.

20 Mayıs 1926 - İlkokul öğretmenleri hakkında yasa çıkartıldı.

5 Haziran 1926 - Türkiye, İngiltere ve Irak arasında, Türk-İrak sınırını belirten

antlaşma

imzalandı.

15/6 Haziran 1926 - Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya İzmir'de suikast düzenlendi. Eylemi düzenleyenler yakalanarak idam edildi. Bu üzücü olaydan sonra Gazi Mustafa Kemal, Türk Ulusu'na yayınladığı bir duyuruda şöyle diyordu: "Benim naçiz vücudum elbet toprak o lacaktır; fakat, Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır".

3 Ekim 1926 - Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal'in ilk heykeli, İstanbul Sarayburnu'na dikildi.

1927- 1928

15/20 Ekim 1927 - Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Büyük Söylev'ini okudu.

1 Kasım 1927 - Gazi Mustafa Kemal Paşa, ikinci kez Cumhurbaşkanı seçildi.

4 Kasım 1927 - Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın ikinci heykeli, Ankara Etnografya Müzesi önüne dikildi.

28 Ekim 1927 - Türkiye'de ilk kez nüfus sayımı yapıldı. O tarihteki nüfusumuzun 13 milyon 650.000 olduğu belirlendi.

10 Nisan 1928 - Anayasa değişikliği yapılarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Lâik bir devlet haline getirildi.

24 Mayıs 1928 - Uluslararası rakamların kullanılmasıyla ilgili yasa çıkartıldı.

28 Mayıs 1928 - "Millet Mektepleri" açıldı. Türk vatandaşlığı yasası çıkartıldı.

1 Kasım 1928 - Yeni Türk Harfleri'nin kabul ve uygulanmasıyla ilgili yasa TBMM'si tarafından onaylanarak yürürlüğe girdi.

1929-1930-1931

5 Ocak 1929 - TBMM'sinden çıkartılan bir yasa ile Anadolu-Bağdat, Mersin, Tarsus, Adana demir yolları ile Haydarpaşa Limanı satın alındı.

3 Nisan 1930 - Menemen'de Cumhuriyete karşı ayaklanma yapıldı. Öğretmen yedeksubay Kubilây bu olayda şehit edildi.

12 Nisan 1931 - Atatürk'ün emriyle Türk Tarih Kurumu kuruldu.

15 Nisan 1931 - Gazi Mustafa Kemal, üçüncü kez Cumhurbaşkanı seçildi.

25 Ekim 1931 - Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal, Balkan Konferansı'nın Ankara'da yapılan kapanış toplantısında: "... Balkan milletleri kardeştir... . İnsanları mesut edeceğim diye onları birbirine boğazlatmak insanlık dışıdır", diyordu.

1932- 1933

12 Temmuz 1932 - Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal'in emriyle Türk Dil Kurumu kuruldu.

4 Ekim 1932 - Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal, Diyarbakır gazetesi sahibine verdiği bir demeçte: "Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı, Makedonyalı, hep bir ırkın evlâtları, hep aynı cevherin damarlarıdır", diyordu.

26 Ekim 1933 - Türk kadınlarına köy ihtiyar heyetlerine seçilme ve seçme hakkı tanındı.

29 Ekim 1933 - Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal, Cumhuriyetin onuncu yıl dönümü törenlerinde "ONUNCU YIL SÖYLEVİ"ni okudu. Bu söylevinin bir

yerinde şöyle diyordu:".. Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti bundan sonraki inkişafıyla, geleceğin yüksek medeniyet ufkundan yeni bir güneş gibi doğacaktır.. Ne mutlu Türk'üm diyene!"

1934- 1935

21 Haziran 1934 - Soyadı Yasası kabul edildi. Bütün Türk yurttaşlarının öz adından başka bir soyadı taşımaları zorunlu hale getirildi.

24 Kasım 1934 - Gazi Mustafa Kemal'e, TBMM'sinin çıkardığı bir yasa ile 'ATATÜRK' soyadı verildi.

3 Aralık 1934 - Hangi dinden olursa olsun, ülkemizde din adamlarının mâbet ve âyinler dışında dinsel giysi kullanmaları yasaklandı.

5 Aralık 1934 - Anayasa değişikliği yapılarak, Türk kadınlarına milletvekili seçme ve seçilme hakkı verildi.

14 Haziran 1935 - Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin kuruluş yasası mecliste onaylanarak kabul edildi.

11 Aralık 1935 - Atatürk, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin kuruluş yıldönümü nedeniyle yapılan törene gönderdiği kutlama yazısında şöyle diyordu: "Yüksek Türk! Senin için yüksekliğin hududu yoktur, işte parola budur!..."

1936- 1937

20 Temmuz 1936 - Montreux Boğazlar Sözleşmesi imzalandı. Boğazlar tamamiyle Türk egemenliğine geçti. Türk askeri, "gayri askeri" adı verilen yerlere girdi.

9 Ekim 1936 -Türk Hükümeti, Fransız Hükümeti'ne bir nota vererek Antakya ve İskenderun sancağına bağımsızlık verilmesini istedi.

27 Ocak 1937 - Hatay'ın Bağımsızlığı, Milletler Cemiyeti tarafından kabul edildi.

5 Şubat 1937 - TBMM'sinin aldığı bir kararla, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na: "Cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, devletçilik, lâiklik, devrimcilik" ilkeleri kondu.

9 Haziran 1937 - Ankara Tıp Fakültesi'nin kurulması için yasa çıkartıldı.

11 Haziran 1937 - Atatürk, Trabzon'dan, Cumhuriyet Hükümeti'ne, bütün çiftliklerini ve mallarını Türk Ulusuna bağışladığını bildirdi.

25 Ekim 1937 - İnönü Başbakanlıktan çekildi. Başbakanlığa Celâl Bayar atandı.

28/29 Ekim 1937 - Atatürk, son kez Ankara'da Cumhuriyet Bayramı törenlerine katıldı.

1938

14 Ocak 1938 - Türkiye, Irak, İran, Afganistan arasında kurulan "Sâdâbat Paktı", TBMM'si tarafından onaylandı.

19 Mayıs 1938 - Atatürk, son kez 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı gösterilerini izledi. Rahatsız olmasına karşın Hatay sorunuyla ilgili güney gezisine çıktı.

20 Mayıs 1938 - Atatürk, Mersin'de askeri geçit törenini izledi.

24 Mayıs 1938 - Atatürk, Adana'da askeri geçit törenini izledi.

3 Temmuz 1938 - Antakya'da Türk ve Fransız askeri heyetleri arasında, Hatay'la ilgili bir antlaşma imzalandı.

4 Temmuz 1938 - Hatay bunalımı nedeniyle feshedilen Türk Fransız Dostluk Anlaşması Ankara'da yeniden imzalandı.

5 Temmuz 1938 - Türk askeri birlikleri, coşkun sevgi gösterileri içinde Hatay ve İskenderun'a girdi. Anlaşmada öngörülen yerlerde göreve başladı.

2 Eylül 1938 - Hatay Millet Meclisi toplandı; Tayfun Sökmen'i Devlet Başkanı seçti.

7 Eylül 1938 - Hatay Millet Meclisi Başkanı A. Melek, Hükümet Programı'nı sunuşunda şöyle diyordu: ".. Programımızın ruhu ve esası KEMALİZM rejimi ve bütün icabatıdır.."

17 Ekim 1938 - Atatürk, yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak ilk komaya girdi.

29 Ekim 1938 - Atatürk'ün bulunamadığı Cumhuriyet Bayramı büyük bir üzüntü içinde kutlandı. Cumhuriyetin 15. yıl dönümü nedeniyle Atatürk'ün hasta yatağından Türk Ordusu'na yayınladığı son bildiride şöyle diyordu: "... Zaferleri ve mazisi insanlık tarihi ile başlayan, her zaman zaferle beraber medeniyet ışıklarını taşıyan Kahraman Türk Ordusu Türk vatanının ve Türklük dünyasının şan ve şerefini, iç ve dış her türlü tehlikelere karşı korumaktan ibaret olan görevini her an yapmaya hazır ve amade olduğuna benim ve büyük milletimizin tam bir inan itimatınız vardır".

8 Kasım 1938 - Atatürk'ün hastalığının ağırlaştığını bildiren bir rapor yeniden yayınlandı.

10 Kasım 1938 - Saat dokuzu beş geç, Türk Ulusu'nun yetiştirdiği bu en büyük Türk, son nefesini vererek hayattan ayrıldı.

21 Kasım 1938 - Atamızın tabutu, geçici olarak Etnografya Müzesi'ne kondu.

10 Kasım 1953 - Atamızın tabutu, yapılan büyük bir törenle bugünkü Anıt-Kabre kaldırıldı."

(<https://www.meb.gov.tr/ataturk/Hayati/Kronoloji> erişim tarihi 15/11/2020)

İNKILAP TARİHİ

1. Aşağıdakilerden hangisi, Erzurum Kongresi'nde görüşülen konulardan biri değildir?

- A) Yeni anayasa
- B) Bağımsızlığın koşulsuz olarak gerçekleştirilmesi
- C) Mebusan meclisinin toplanması
- D) Manda ve himaye
- E) Milli sınırlar

2. Sivas'ta millî bir kongre toplanması, aşağıdakilerden hangisinde kararlaştırılmıştır?

- A) Erzurum kongresi
- B) Havza genelgesi
- C) Amasya genelgesi
- D) Balıkesir kongresi
- E) Alaşehir kongresi

3. I-Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: Edirne

II-Kilikyalılar Cemiyeti: Adana

III-İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyet : İzmir

Milli cemiyetlerin faaliyet yerleri ile ilgili yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I-II
- E) I-II-III

4.

Mustafa Kemal, Ankara'da görüştüğü milletvekillerinden

I-Meclis'te bir Müdafaa-i Hukuk Grubu oluşturulması,

II- Erzurum ve Sivas Kongrelerinde alınan kararların kabul edilmesi

III-Meclis başkanı olarak kendisinin seçilmesi

Yukarıdaki numaralı cümlelerde verilenlerden hangilerini yapmalarını istemiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I-II
- E) I-II-III

5. Aşağıdakilerden hangisi Misak-ı Milli de halkoylaması yapılacak yerlerden birisi değildir?

- A) Erzurum
- B) Kars
- C) Ardahan
- D) Batum
- E) Batı Trakya

6.16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal eden itilaf devletleri Millî Mücadele yanlısı milletvekillerini aşağıdaki hangi ülkeye sürgüne gönderdiler?

- A)İngiltere
- B)Fransa
- C)Cezayir
- D)Malta
- E)Kanada

7.TBMM nin 23 Nisan 1920 tarihli ilk gün toplantısına kaç milletvekili katılmıştır?

- A)110
- B)115
- C)120
- D)150
- E)200

8.Aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin ayaklanmalarına karşı aldığı tedbirlerden birisi değildir?

- A)Ankara müftüsünün fetva hazırlaması
- B)Anadolu ajansının kurulması
- C)Düzenli ordunun kurulması
- D) Hâkimiyet-i Millîye gazetesinin çıkarılması
- E)İstiklal mahkemelerinin kurulması

9. 1920-1924 yılları arasında kaç İstiklal mahkemesi görev yapmıştır?

- A)10
- B)12
- C)13
- D)14
- E) 15

10.Mustafa Kemal "Siyasi, adli, ekonomik ve mali bağımsızlığımızı yok etmeye ve sonuç olarak yaşama hakkımızı inkâra ve ortadan kaldırmaya yönelik olan antlaşma bizce mevcut değildir." Sözüyle aşağıdaki hangi antlaşmayı işaret etmiştir?

- A)Mondros ateşkes antlaşması
- B)Sevr antlaşması
- C)Lozan antlaşması
- D)Montrö antlaşması
- E)Moskova antlaşması

11.Paris Barış Konferansı'nda istediklerini elde edemeyen hangi devlet II. İnönü Savaşı'ndan sonra, Anadolu'da işgal ettikleri yerlerden çekilmeye başlamıştır?

- A)Yunanistan
- B)İtalya
- C)Rusya
- D)Fransa
- E)İngiltere

12. Batum'un Gürcistan'a bırakılacağı hükmü aşağıdaki hangi antlaşmada yer almıştır?

- A) Kars antlaşması
- B) Lozan antlaşması
- C) Moskova antlaşması
- D) Türk-Afgan dostluk antlaşması
- E) Londra antlaşması

13. Maarif (Eğitim) Kongresi (16-21 Temmuz 1921) aşağıdaki savaşlardan hangisi devam ederken toplanmıştır?

- A) I. İnönü Savaşı
- B) II. İnönü Savaşı
- C) Eskişehir-Kütahya Savaşları
- D) Gediz Savaşı
- E) Sakarya Meydan Muharebesi

14. Lozan Barış Antlaşmasında aşağıdaki konulardan hangisi görüşülmemiştir?

- A) Yeraltı kaynakları
- B) Boğazlar
- C) Kapitülasyonlar
- D) Azınlıklar
- E) Suriye sınırı

15. (.....) 'da Türk kadınına belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verilmesiyle atıldı. (.....) 'te Türk kadını muhtarlık seçimlerine katılma hakkı elde etti

Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A	1930	1933
B	1933	1935
C	1930	1935
D	1929	1930
E	1930	1936

16. Atatürk: "Siyasal, askerî zaferler ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazlarsa meydana gelen zaferler devamlı olmaz, az zamanda söner sözünü aşağıdakilerden hangisinde söylemiştir?

- A) Sanayi ve Maden Bankası kurulmasında
- B) İzmir İktisat Kongresinde
- C) Birinci beş yıllık sanayi planında
- D) Türkiye İş Bankasının kurulmasında
- E) Maden Tetkik Arama Enstitüsünün kurulmasında

17.

I-1929'da Zirai Kredi Kooperatifleri kanunun çıkarılması

II-Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulması

III-1 Temmuz 1926'da çıkarılan Kabotaj Kanununun çıkarılması

Yukarıdakilerden hangileri tarım alanında yapılan inkılâplar ile ilgilidir?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E) I-II-III

18. 1877'de "Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti" olarak kurulan, 1923'te ise "Türkiye Hilâl-i Ahmer Cemiyeti" adını alan sağlık ve yardım kuruluşuna Atatürk tarafından aşağıdaki isimlerden hangisi verilmiştir?

A)Bezm-i alem

B)Hıfzıssıhha

C)Darülaceze

D)Kızılay

E)Yeşilay

19.

I-Kamu İktisadi Teşekküllerinin Kurulması

II-Teşvik-i Sanayi Kanunu

III-İzmir İktisat Kongresi

Yukarıdaki numaralı cümlelerde verilenler aşağıdaki hangi Atatürk ilkesiyle ilgilidir?

A)Cumhuriyetçilik

B)Devletçilik

C)Halkçılık

D)Milliyetçilik

E)Laiklik

20.Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya, Atina'da toplanarak 9 Şubat (.....) 'te Balkan Antantı'nı imzaladılar

Yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A)1930

B)1932

C)1934

D)1935

E)1936

21

I-Boğazlar Komisyonu kaldırıldı.

II-Boğazlar, Türkiye'nin başkanlığında uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecektir.

Yukarıdaki hükümler aşağıdaki hangi antlaşmalarda geçmiştir?

A	Mudanya	Montrö
B	Lozan	Mudanya
C	Montrö	Lozan
D	Montrö	Ankara
E	Lozan	Montrö

22.3 Ekim 1921'de Mudanya Ateşkes görüşmelerine TBMM adına aşağıdakilerden hangisi katılmıştır?

- A)İsmet Paşa
- B)Tevfik Bey
- C)Bekir Sami Bey
- D)Fethi Okyar
- E)Ali Fuat Cebesoy

23. Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı olarak aşağıdakilerden hangisi seçilmiştir?

- A)Kazım Karabekir
- B)Ali Fuat Cebesoy
- C)Fethi Okyar
- D)Refet Pele
- E)İsmet İnönü

24.

I-17 Şubat 1926 Türk Medeni Kanunu: İsviçre'den uyarlama yapılarak kabul edildi.

II-1 Mart 1926 Türk Ceza Kanunu: Almanya'dan uyarlama yapılarak kabul edildi.

III-29 Mayıs 1926 Ticaret Kanunu (deniz ticareti) . İsviçre'den uyarlama yapılarak kabul edildi.

Hukuk alanında yapılan reformlarla ilgili yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)I-III
- D)I-II
- E) I-II-III

25. Aşağıdakilerden hangisi güzel sanatlar alanında yapılan inkılaplardan birisi değildir?

- A) Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu)
- B) İstanbul üniversitesinin açılması
- C) 1932'de Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası
- D) 1934'te Millî Musiki Akademisi
- E) 1936'da Ankara Konservatuarı

ÇÖZÜMLER

1.A

Ulusal sınırlar Tam bağımsızlık, Ulusal irade

Azınlık hakları görüşülen konular olup yeni anayasa ile ilgili bir görüşme olmamıştır. Doğru cevap A seçeneğidir.

2-C

Sivas'ta millî bir kongre toplanması, Amasya Genelgesi ile kararlaştırılmıştır. Doğru cevap C seçeneğidir.

3-E

I-Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: Edirne (Doğru)

II-Kilikyalılar Cemiyeti: Adana (Doğru)

III-İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyet : İzmir (Doğru)

I-II-III Doğru cevap E seçeneğidir.

4-E

Mustafa Kemal, milletvekillerinden Meclis'te bir Müdafaa-i Hukuk Grubu oluşturulması, Erzurum ve Sivas Kongrelerinde alınan kararların kabul edilmesi ve kendisinin meclis başkanı olarak seçilmesini istemiştir. Doğru cevap E seçeneğidir.

5-A

Halkın oyu ile anavatana katılan üç sancak; Kars, Ardahan ve Batum'da

gerekirse yine halk oylamasına başvurulabilir. Batı Trakya'nın durumu halkın serbestçe vereceği oya göre belirlenmelidir.

Doğru cevap A seçeneğidir.

6-D

16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal eden itilaf devletleri Millî Mücadele yanlısı milletvekillerini Malta'ya sürgüne gönderdiler. Doğru cevap D seçeneğidir.

7-B

115 milletvekilinin katıldığı ilk gün toplantısına en yaşlı üye sıfatıyla, Sinop Milletvekili Şerif Bey başkanlık yaptı. Doğru cevap B seçeneğidir.

8-C

TBMM ayaklanmaları kuvay-i milli güçleri ile bastırıldığından doğru cevap C seçeneğidir.

9-D

1920-1924 yılları arasında 14 İstiklal mahkemesi görev yaptı. Doğru cevap D seçeneğidir.

10-B

Mustafa Kemal "Siyasi, adli, ekonomik ve mali bağımsızlığımızı yok etmeye ve sonuç olarak yaşama hakkımızı inkâra ve ortadan kaldırmaya yönelik olan Sevr Antlaşması bizce mevcut değildir." Sözüyle sevr antlaşmasını işaret etmiştir, doğru cevap B seçeneğidir.

11-B

Paris Barış Konferansı'nda istediklerini elde edemeyen İtalyanlar, Yunanların II. İnönü Savaşı'ndaki yenilgileri üzerine, Anadolu'da

işgal ettikleri yerlerden çekilmeye başladılar. Doğru cevap B seçeneğidir.

12-C

Batum, Gürcistan'a bırakılacaktır hükmü Moskova antlaşmasında geçmiştir. Doğru cevap C seçeneğidir.

13-C

Maarif (Eğitim) Kongresi (16-21 Temmuz 1921 Kütahya-Eskişehir savaşı devam ederken toplanmıştır. Doğru cevap C seçeneğidir.

14-A

Yeraltı kaynakları görüşülmediğinden doğru cevap A seçeneğidir.

15-A

1930'da Türk kadınına belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı 1933'te Türk kadını muhtarlık seçimlerine katılma hakkı elde etti.

Doğru cevap A seçeneğidir.

16-B

Siyasal, askerî zaferler ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazlarsa meydana gelen zaferler devamlı olmaz, az zamanda sönerler sözünü Atatürk İzmir iktisat kongresinde söylemiştir. Doğru cevap B seçeneğidir.

17-D

I-1929'da Zirai Kredi Kooperatifleri kanunun çıkarılması: Tarım

II-Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulması: Tarım

III-1 Temmuz 1926'da çıkarılan Kabotaj Kanununun çıkarılması: Ulaştırma

I-II. Doğru cevap D seçeneğidir.

18-D

877’de “Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti” olarak kurulan, 1923’te ise “Türkiye Hilâl-i Ahmer Cemiyeti” adını alan sağlık ve yardım kuruluşuna Atatürk tarafından Kızılay adı verildi. Doğru cevap D seçeneğidir.

19-B

İzmir İktisat Kongresi

Teşvik-i sanayi kanunu

Beş yıllık kalkınma planları

Devlet bankalarının kurulması

Kamu İktisadi Teşekkülleri

Devletçilik ilkesiyle ilgilidir.

Doğru cevap B seçeneğidir.

20.C

Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya, Atina’da toplanarak 9 Şubat 1934’te Balkan Antantı’nı imzaladılar. Doğru cevap C seçeneğidir.

21-C

I-Boğazlar Komisyonu kaldırıldı.(Montrö)

II-Boğazlar, Türkiye’nin başkanlığında uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecektir. (Lozan)

Doğru cevap C seçeneğidir.

22-A

3 Ekim 1921’de Mudanya Ateşkes görüşmelerine TBMM adına Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa katıldı. Doğru cevap A seçeneğidir.

23-E

Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk Cumhurbaşkanı; İsmet Paşa da ilk Başbakanı olarak seçildi. Doğru cevap E seçeneğidir.

24-C

17 Şubat 1926 Türk Medeni Kanunu kabul edildi. İsviçre’den

1 Mart 1926 Türk Ceza Kanunu kabul edildi. İtalya’dan.

29 Mayıs 1926 Ticaret Kanunu (deniz ticareti) kabul edildi. İsviçre’den.

15 Mayıs 1929 Ticaret Kanunu (kara ticareti) kabul edildi. Almanya

30 Haziran 1932 İcra ve İflas Kanunu kabul edildi. İsviçre’den.

Doğru cevap C seçeneğidir.

25-B

İstanbul üniversitesinin açılması eğitim reformu ile ilgilidir. Doğru cevap B seçeneğidir.

ÇÖZÜMLÜ TEST:2

1.

Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra,

I. Adana,

II. Mersin,

III. Konya

İllerinden hangileri Fransızlar tarafından işgal edilmiştir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I-II-III

2.Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra Osmanlı topraklarında işgal edilen ilk yer aşağıdakilerden hangisidir?

A)Musul

B)Urfa

C)Antep

D)Antalya

E)Konya

3.Mustafa Kemal, Mondros Ateşkes Anlaşması imzalandığı sırada aşağıdaki hangi cephede görevliydi?

A)Hicaz-yemen cephesi

B)Suriye cephesi

C)Kanal cephesi

D)Çanakkale cephesi

E)Irak cephesi

4.

I. Batı Trakya

II. Makedonya

III-Arnavutluk

Osmanlı Devleti yukarıdakilerden hangilerini, Balkan Savaşları sonunda kaybetmiştir ?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I-II-III

5.

I-Galiçya

II-Makedonya

III-Romanya

Osmanlı Devleti müttefiklerine yardım amacıyla yukarıdaki cephelerden hangilerinde müttefiklerine yardım amacıyla savaşmıştır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I-II-III

6.Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devletinin son dönemlerinde siyasi ve sosyal hayatı etkileyen fikir akımlarından birisi değildir?

A)Feodalizm

B)İslamcılık

C)Türkçülük

D)Osmanlıcılık

E)Batıcılık

7.

Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin savaştığı

I. Kafkas,

II. Kanal

III. Hicaz ve Yemen

cephelerinden hangileri taarruz amacıyla açılmıştır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I-II-III

8.Doğu Trakya'nın Yunanlara verilmesine ve Mavri Mira Cemiyetinin zararlı çalışmalarına engel olmak amacıyla kurulan milli cemiyet aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

C)Milli Kno

D)

E)

9.

I-Hıyaneti vataniye Kanunu'nun çıkarılması

II-Ankara müftüsünün fetva yayınlaması

III-İstiklal Mahkemeleri kurulması

Yukarıdakilerden hangileri TBMM'nin ayaklanmalara karşı aldığı tedbirlerdendir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I-II-III

10.Sevr Barış Antlaşmasına göre Antalya, Konya, İçbatı Anadolu ve On İki Ada aşağıdaki devletlerden hangisine bırakılmıştır?

A)İtalya

B)Yunanlar

C)İngilizler

D)Fransızlar

E)Ermeniler

11-20 arasındaki sorularda aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları aşağıdaki uygun sözcüklerle tamamlayalım.

Amasya Görüşmeleri	12 Ocak 1920
Hürriyet ve İtilaf Fırkası	TBMM'nin Açılmasına
Paris Barış konferansı	Sevr
Kilikyalılar Cemiyeti	Birinci İnönü
Tekalifi Milliyet Emirleri	Sakarya Meydan Savaşı

11.16 Mart 1920'de İstanbul'un İtilaf Devletleri'nce resmen işgali,(.....) zemin hazırlamıştır.

12.(.....), Osmanlı Devleti'nin imzaladığı son antlaşmadır.

13.'.....) de İstanbul'da açılan Son Osmanlı Meclis-i Mebusan,Misak-ı Milli kararlarını tanıdı.

14.(.....) ile İstanbul Hük meti Temsil Kurulunu resmen tanımış oldu.

15.(.....) 1911'de İttihat ve Terakki Cemiyetine karşı kuruldu.

16.18 Ocak 1919'da Birinci Dünya Savaşı'nda yenilen devletlerin durumunu görüşmek ve yapılacak barış antlaşmalarının temel ilkelerini belirlemek üzere (.....) düzenlendi.

17.(.....) Adana ve çevresini, Fransız ve Ermeni işgallerine karşı korumak amacıyla kuruldu.

18.(.....) Zaferi, yeni kurulan düzenli ordunun ilk askerî başarısı oldu.

19.(.....) amacı- orduyu insan, taşıt, araç gereç bakımından desteklemek ve orduya gerekli yiyecek ve giyeceği sağlamaktır.

20.Mustafa Kemal, çok sevdiği askerlik mesleğine (.....) ile dönmüştür.

21. Ömer, Balkan Antantına katılan devletler ile ilgili bir tez hazırlamaktadır.

Aşağıdaki devletlerden hangisi Ömer'in hazırlayacağı tezde yer almamalıdır?

- A)Romanya
- B)Yunanistan
- C)Arnavutluk
- D)Türkiye
- E)Yugoslavya

22.

I-Osmanlı ordusu

II-Boğazlar

III-Demiryolları

IV-Tüneller

V-Bankalar

Yukarıdakilerden hangisi, 30 Ekim 1918 tarihinde Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşmasında yer alan konulardan biri değildir?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

23.Eğitmen Yalçın : Mondoros Mütarekesi'nin tek taraflı uygulanması ve İzmir'in Yunan ordusu tarafından işgaline karşı çıkmıştır. Atatürk'ün Anafartalar Grup Komutanlığından ayrılması üzerine bu görevi sürdürmüştür. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk Genelkurmay Başkanıdır.

Eğitmen Yalçın'ın bahsettiği milli mücadele kahramanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)İsmet İnönü
- B)Rauf Orbay
- C)Ali Fuat Cebesoy
- D)Kazım Karabekir
- E)Fevzi Çakmak

ÇÖZÜMLER

1.D

Fransızlar- Dörtyol (Hatay), Mersin ve Adana'yı işgal etti. Doğru cevap D seçeneğidir.

2-A

Modros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra Osmanlı topraklarında işgal edilen ilk yer Musul'dur. Doğru cevap A seçeneğidir.

3-B

Mustafa Kemal, Mondros Ateşkes Anlaşması imzalandığı sırada Suriye Cephesi'nde Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı görevindeydi. Doğru cevap B seçeneğidir.

4-E

Öncülde verilen yerler balkan savaşı sonrası kaybedildiğinden doğru cevap E seçeneğidir.

5-E

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nda Galiçya • Makedonya • Romanya cephelerinde müttefiklerine yardım amacıyla savaşmıştır. Doğru cevap e seçeneğidir.

6-A

Osmanlı Devleti'nin çöküntüye sürüklendiği dönemde devletin varlığını sürdürmek ve dağılmasını önlemek için bazı fikir akımları geliştirilmiştir.Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük ve batıcılıktır. Doğru cevap A seçeneğidir.

7-D

Taarruz Cepheleleri : Kanal ve Kafkas cepheleleri olduğundan doğru cevap D seçeneğidir.

8-B

9-E

İstanbul Hükümetinin yayımladığı fetvaya karşılık Ankara müftüsü Rifat Efendi Millî Mücadele'yi destekleyen bir fetva yayınladı.

29 İsan 1920'de Hıyanet-i Vatanîye (Vatana İhanet) Kanunu çıkarıldı.

Askerlikten kaçmayı önlemek için Firariler Kanunu çıkarıldı.

Doğru cevap E seçeneğidir.

10-A

Antalya, Konya, İçbatı Anadolu ve On İki Ada İtalya'ya bırakılacak. Doğru cevap A seçeneğidir.

11-TBMM Açılması

12-Sevr antlaşması

13-12 Ocak 1920

14-Amasya görüşmeleri

15-Hürriyet ve İtilaf Fırkası

16-Paris Barış Konferansı

17.Kilikyalılar Cemiyeti

18-Birinci İnönü

19-Tekalifi Milliye Emirleri

20-Sakarya Meydan Savaşı

21-C

Balkan Antantı, 9 Şubat 1934 tarihinde Atina'da Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında imzalanan anlaşmadır. Doğru cevap C seçeneğidir.

22-E

Bankalar. Doğru cevap E seçeneğidir.

23-E

Eğitmen Yalçın : Mondoros Mütarekesi'nin tek taraflı uygulanması ve İzmir'in Yunan ordusu tarafından işgaline karşı çıkmıştır. Atatürk'ün Anafartalar Grup Komutanlığından ayrılması üzerine bu görevi sürdürmüştür. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk Genelkurmay Başkanıdır.

Fevzi Çakmak. Doğru cevap E seçeneğidir.

(ULUSAL GÜVENLİK)

1-Devletin temel kuruluşunu ve fertlerin hak ve hürriyetlerini belirleyen temel hukuki düzenlemesine ne ad verilir?

- A)Genelge
- B)Yönetmelik
- C)Kanun Hükmünde Kararname
- D)Kanun
- E) Anayasa

2-..... devletin, anayasal düzeninin, millî varlığının ve bütünlüğünün uluslar arası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dahil bütün menfaatlerinin ve akdi hukukunun her türlü iç ve dış tehdide karşı korunması ve kollanmasını ifade eder”

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milli güç
- B)Coğrafi güç
- C)Siyasal güç
- D)Milli güvenlik
- E) Dış güvenlik

3-Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Cumhuriyetinin milli menfaatlerinden birisi değildir?

- A) Milli refah
- B)Vatan Savunması,
- C)Bölgede Barış,
- D)Ekonomik Refah,
- E) Millî Değerlerdir.

4-Numan: “Devletin bekası ve milletin refahını sağlamak için ulaşılmaması ve korunması gereken amaçlardır.”

Numan’ın tanımını yaptığı ulusal güvenlik terimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milli güç
- B) Milli menfaat
- C) Siyasal güç
- D) Milli güvenlik
- E) Dış güvenlik

5-Aysel: “ Elde edilmesi halinde millî menfaatlere ulaşmayı sağlayan sonuçlardır.”

Aysel’in tanımını yaptığı ulusal güvenlik terimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milli güç
- B) Milli menfaat
- C) Milli hedef
- D) Milli güvenlik
- E) Dış güvenlik

6- **Tanım:** Devletin millî menfaatlerini sağlamak için kullanabileceği insan gücü, askeri, psikososyal, coğrafi, politik, ekonomik, bilimsel-teknolojik ve idari güçlerden oluşan maddi ve manevi unsurların toplamıdır.

Yukarıda tanımı yapılan ulusal güvenlik terimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milli güvenlik
- B) Milli menfaat
- C) Milli hedef
- D) Milli güç
- E) Dış güvenlik

7-Başkomutanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi varlığından ayrılamaz ve tarafından temsil olunur.

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cumhurbaşkanı
- B) Bakan
- C) Milli Savunma Bakanı
- D) TBMM
- E) Anayasa mahkemesi

8-Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Sorumludur.

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cumhurbaşkanı
- B) Bakan
- C) Milli Savunma Bakanı
- D) TBMM
- E) Anayasa mahkemesi

9-Genelkurmay Başkanı; aşağıdakilerden hangisi tarafından atanır?

- A) Cumhurbaşkanı
- B) Bakan
- C) Milli Savunma Bakanı
- D) TBMM
- E) Anayasa mahkemesi

10-Savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına aşağıdakilerden hangisi yerine getirir?

- A)Cumhurbaşkanı
- B)Genelkurmay başkanı
- C)Milli Savunma Bakanı
- D)TBMM
- E) Anayasa mahkemesi

11-Aşağıdakilerden hangisi Millî Güvenlik Kurulu üyesi değildir?

- A)Cumhurbaşkanı
- B Cumhurbaşkanlığı yardımcısı,
- C)Adalet Bakanı
- D) Millî Savunma Bakanı
- E) TBMM Başkanı

12-Millî Güvenlik Kurulu kimin başkanlığında toplanır?

- A)Cumhurbaşkanı
- B Cumhurbaşkanlığı yardımcısı,
- C)Adalet Bakanı
- D) Millî Savunma Bakanı
- E) TBMM Başkanı

13-Aşağıdakilerden hangisi Millî Güvenlik Kurulu üyesi değildir?

- A) Genelkurmay Başkanı
- B)Sağlık Bakanı
- C)Hava Kuvvetleri Komutanı
- D)Deniz Kuvvetleri komutanı
- E) Kara Kuvvetleri Komutanı

14-Millî Güvenlik Kurulunun gündemi; Cumhurbaşkanı yardımcısı ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak düzenlenir.

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Cumhurbaşkanınca
- B)Bakan
- C)Milli Savunma Bakanı
- D)TBMM
- E) Anayasa mahkemesi

15-Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Millî Güvenlik Kurulu aşağıdakilerden hangisinin başkanlığında toplanır. ?

- A)Cumhurbaşkanı yardımcısı
- B)Genelkurmay başkanı
- C)Milli Savunma Bakanı
- D)TBMM Başkanı
- E) Anayasa Mahkemesi Başkanı

16-Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri aşağıdakilerden hangisi ile düzenlenir?

- A)Genelge
- B) Cumhurbaşkanlığı kararnamesi
- C)Kanun Hükmünde Kararname
- D)Kanun
- E) Anayasa

17-18 arasındaki soruları aşağıdaki paragrafa göre cevaplayınız?

(1)savaş, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi(2) ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

17-(1)

- A)Cumhurbaşkanı
- B Cumhurbaşkanı yardımcısı,
- C)Adalet Bakanı
- D) Millî Savunma Bakanı
- E) TBMM Başkanı

18-(2)

- A)6
- B)5
- C)4
- D)3
- E) 2

ÇÖZÜMLER:

1-E

Devletin temel kuruluşunu ve fertlerin hak ve hürriyetlerini belirleyen temel hukuki düzenleme **anayasadır**.

2-D

Millî Güvenlik devletin, anayasal düzeninin, millî varlığının ve bütünlüğünün uluslar arası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dahil bütün menfaatlerinin ve akdi hukukunun her türlü iç ve dış tehdide karşı korunması ve kollanmasını ifade eder”

3-A

- 1-Vatan Savunması,
- 2-Bölgede Barış,
- 3-Ekonomik Refah,
- 4-Millî Değerlerdir.

4-B

Millî Menfaat: Devletin bekası ve milletin refahını sağlamak için ulaşılmaması ve korunması gereken amaçlardır.

5- C

Millî Hedef : Elde edilmesi halinde millî menfaatlere ulaşmayı sağlayan sonuçlardır

6-D

Millî Güç : Devletin millî menfaatlerini sağlamak için kullanabileceği insan gücü, askeri, psikososyal, coğrafi, politik, ekonomik, bilimsel-teknolojik ve idari güçlerden oluşan maddi ve manevi unsurların toplamıdır.

7-A

Başkomutanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi varlığından ayrılamaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur.

8-A

Millî güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Cumhurbaşkanı sorumludur.

9-A

Cumhurbaşkanınca atanan Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir

10-B

Cumhurbaşkanınca atanan Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir

11-E

Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından kurulur.

12-A

Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının

başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından kurulur.

13-B

Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından kurulur.

14-A

Millî Güvenlik Kurulunun gündemi; Cumhurbaşkanı yardımcılığı ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir

15-A

Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Millî Güvenlik Kurulu Cumhurbaşkanı yardımcısının başkanlığında toplanır.

16-B

Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

17-A

Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddî şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

18-A

Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun başgöstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı

kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddî şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

TÜRKÇE DİL BİLGİSİ

SES BİLGİSİ

DÜZ	YUVARLAK	
	GENİŞ	DAR
KALIN	A	İ
İNCE	E	Ö

ÜNSÜZLER: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z

SERT ÜNSÜZLER: f, s, t, k, ç, ş, h, p

YUMUŞAK ÜNSÜZLER: b, c, d, g, ğ, j, l, m, n, r, v, y, z

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU

Bir kelimenin birinci hecesinde kalın bir ünlü (a, ı, o, u) bulunuyorsa diğer hecelerdeki ünlüler de kalın, ince bir ünlü (e, i, ö, ü) bulunuyorsa diğer hecelerdeki ünlüler de ince olur:

Örneğin: *adım, ayak, boyunduruk, burun, dalga, dudak, kırlangıç; beşik, bilezik, gelincik, gözlük, üzengi, vergi, yüzük vb.*

KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMU:

Bir kelimedede düz ünlüden sonra düz (a, e, ı, i), yuvarlak ünlüden sonra yuvarlak dar (u, ü) veya düz geniş (a, e) ünlüler bulunur: anlaşmalı, bilek, çilek, ısırarak, ılıklaşmak, kayıkçı, seslenmek, yeşil; boyunduruk, börekçi, çocuk, güreşmek, ocakçı, odun, özmek, sürmek, vurmak, yoklamak, yorgunluk, yumurta, yüreksiz vb.

TÜRKÇE SES OLAYLARI:

SES OLAYLARI	
1	Ünsüz Sertleşmesi
2	Ünlü Düşmesi
3	Ünsüz Yumuşaması
4	Ünlü Daralması
5	Ünsüz Türemesi
6	Kaynaştırma
7	Ünsüz Düşmesi
8	Ünsüz Değişimi

A-ÜNSÜZ SERTLEŞMESİ:

Türkçede sert ünsüzlerle f, s, t, k, ç, ş, h, p) biten sözcüklerin sonuna (c, d, g) ile başlayan bir ek geldiğinde bu ekin başındaki ses ç, k, t' ye dönüşür. Bu ses olayına ünsüz benzeşmesi (sertleşmesi) denir.

Sert ünsüzler: “ç, f, h, k, p, s, ş, t” seslerinden oluşmaktadır. Akılda kalıcılığını kolaylaştırmak adına bu sert ünsüzleri “FİSTİKÇİ ŞaHaP” şeklinde kodlayabiliriz.

Örneğin: Kitap+da:Kitapta

Unut+gan: Unutkan

Yurt+dan: Yurttan

B- ÜNLÜ DÜŞMESİ:

İki heceli bazı kelimeler ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında ikinci hecelerindeki dar ünlüler düşer:

nesil-i=nesli

ağız-ı = ağzı,

alın-ı= alını,

beniz-i= benzi,

burun-u= burnu,

gönül / gönlü,

oğul-u= oğlu;

Birleşik fiillerin oluşturulması sırasında “- etmek, -olmak, -eylemek” gibi yardımcı fiiller eklendiği sözcükte ünlü düşmesini meydana getirir.

Kayıp + olmak -> Kaybolmak

Şükür + etmek -> Şükretmek

Kahır – ol – du > Kahroldu

C- ÜNSÜZ YUMUŞAMASI : Türkçe sözcüklerin sonunda “p, ç, t, k” ünsüzleri yer alır ve sözcükten sonra da ünlü ile başlayan bir ek gelirse, sonda bulunan ünsüz seslerde bir yumuşama olur. Yani sözcük sonundaki “p, ç, t, k” ünsüzleri yumuşayarak “b, c, d, g, ğ”ye dönüşür.

Dilde gerçekleşen bu duruma ünsüz yumuşaması denir

Örnek: dolap-ı=dolabı
ağaç-ı =-agacı
kitap-ı =-kitabı
tabak-ı=tabağı

D-ÜNLÜ DARALMASI

Sonu düz-geniş ünlü ile biten sözcükler “-yor” ekini aldığı anda sözcüğün sonundaki “a” veya “e” sesi daralarak “ı, i, u, ü” seslerinden birine dönüşür:

- başla-yor = başlıyor
- gelme-yor=gelmiyor
kutla-yor=kutluyor
anla-yor =anlıyor

E-ÜNSÜZ TÜREMESİ:

Arapçadan dilimize giren ve özgün biçimlerinde sonunda ikiz ünsüz bulunan kelimeler Türkçede tek ünsüzle kullanılır. Bu kelimeler ünlüyle başlayan ek veya yardımcı fiille kullanıldıklarında sondaki ünsüz ikizleşir:

*hak (hakkı),
his (hissi),
ret (reddi),
şer (şerri),
tıp (tıbbı),
zam (zammı),
zan (zannı);
af (affetmek),
his (hissetmek)*

F-YARDIMCI ÜNSÜZLER) KAYNAŞTIRMA :

Ünlü harfle biten bir kelimenin üzerine, ünlü harf ile başlayan bir ek geldiğinde araya “n, s, ş, y” harflerinden biri girer:

Örnek: hava-y-ı

G-ÜNSÜZ DÜŞMESİ:

Türkçede “k” ünsüzü ile biten bazı kelimelere “-cık, -cik” eki getirildiğinde “k”

ünsüzünün düştüğü görülür. Dildeki bu olaya ünsüz düşmesi denilmektedir.

Yumuşak-cık> Yumuşacık

Sıcak-cık > Sıcacık

Minik-cik > minicik

Ufak-cık >ufacık

Ğ-ÜNSÜZ DEĞİŞİMİ (N M DEĞİŞİMİ)

Türkçede bir hece sonunda yer alan “n” ünsüzü “b” sesinden önce kullanıldığında yerini “m” ünsüzüne bırakır.

sakla(n)baç → sakla(m)baç

ka(n)bur → ka(m)bur

Sünbül -> Sümbül

H-ULAMA

Ünsüzle biten kelimelerden sonra ünlü ile başlayan kelimeler gelirse, önceki kelimenin son ünsüzü, sonraki kelimenin ilk ünlüsüne bağlanarak okunmasına ulama denir.

Korkma, sönmez bu şafaklar da yüzen al sancak;

Yeni bir ev satın aldık.

ÖRNEK SORU: Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde herhangi bir ses olayı olmamıştır?

A)Bu meseleyi sadece sana anlatabilirmiş.

B)Saçlarım yıldan yıla acımasızca ağarıyor.

C)Onun sana olan tavrından hepimiz rahatsızsınız.

D)Beni sadece beş dakika bekleyemedin.

E)Küçücük ellerini tuttum Elif isimli bebeğin.

ÇÖZÜM:

A şıkında sana kelimesinde ünlü değişimi, B şıkında ağarıyor kelimesinde ünsüz yumuşaması, C şıkında tavrından kelimesinde ünlü düşmesi ,E şıkında küçücük kelimesinde ünsüz düşmesi vardır. Dolayısıyla D şıkında herhangi bir ses olayı görülmemektedir.

Cevap: D

ÖRNEK SORU: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ünsüz değişimi” vardır?

- A) Çocuklar parkta oturan adama doğru koştu.
- B) Okulun önündeki arabalar süslenmişti.
- C) Ezel sabahları erken kalkarak spor yapıyor.
- D) Günlük güneşlik havada dolaştılar.
- E) Elmanın kabuğunu incecik doğramıştı

2. Çözüm: Ünsüz değişimi bir diğer adıyla ünsüz yumuşaması bu soruda E şıkında kabuğunu kelimesinde görülmektedir. Kabuk+unu= kabuğunu Cevap: E

ÖRNEK SORU: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ünsüz yumuşaması”nın örneği yoktur?

- A) Birkaç eski fotoğraf buldular sandığın içinde.
- B) Kan sızıyor bir halkın dinmeyen uğultusundan.
- C) Yaz gelince sık sık balık tutmaya gidiyoruz.
- D) Bana olan inancını hiçbir zaman kaybetmedi.
- E) Göndere çekildi ay yıldızlı bayrağımız.

ÇÖZÜM:

A şıkında sandık kelimesi, C şıkında git- fiili, D şıkında inanç kelimesi E şıkında ise bayrak kelimesinde ünsüz yumuşaması olmuştur. B şıkında ünsüz yumuşamasına örnek yoktur. Cevap: B

ÖRNEK SORU: Sonunda süreksiz sert ünsüzlerden (p, ç, t, k) biri bulunan sözcük, ünlü ile başlayan bir ek aldığında sondaki sert ses yumuşar.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bu kurala uymaz?

- A) Armut
- B) Suç
- C) Yürek
- D) Simit
- E) Kebap

ÇÖZÜM:

Suç kelimesi ünlü ile başlayan bir ek olsa bile bu kelime ünsüz yumuşaması olmaz. Cevap: B

SES BİLGİSİ TESTİ

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ünsüz düşmesine" uğramış birden çok sözcük kullanılmıştır?

- A) Küçücük fıçıcık içi dolu turşucuk bilmececi çok severim.
- B) Minicik umutlar hayata bağlılığımızı artırıyordu.
- C) Minicik elleriyle hazırladığı sıcacık kurabiyeleri misafirlere ikram etti.
- D) Daracık sokaklardan geniş dünyalara adım atan çocuklardık.
- E) Büyücek bir tarihi yapının önünde şaşkın şaşkın bakınıyorlardı.

Çözüm: Türkçede "-k" ünsüzüyle biten bazı kelimeler "-cık / -cik" eklerini aldıklarında sözcüğün sonundaki "-k" düşer. Bu ses olayına sessiz (ünsüz) düşmesi denir. Minicik ve sıcacık kelimeleri bu ses olayına örnektir. **YANIT C**

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde altı çizili sözcükte "ünsüz türemesi" görülmektedir?

- A) Dam üstüne çul serer
- B) Buradan bir atlı geldi geçti
- C) Hakkını helal et usta
- D) Ay akşamdan ışıktır yaylalar yaylalar
- E) Ah bu şarkıların gözü kör olsun

Çözüm: Sözcüğün aslında olmadığı halde sözcüğe ek getirildiğinde ya da sözcüğün başka bir sözcükle birleşmesi sonucunda bir sesin ortaya çıkmasına ünsüz türemesi denir. Hak kelimesi hakkı kelimesine dönüşürken k harfi türemiştir. **YANIT C**

3. Sonu sert ünsüzle biten tek heceli sözcüklerde genellikle ünsüz değişimi olmaz.

Aşağıdaki sözcüklerin hangisi bu kurala aykırı bir örnektir?

- A) Yat B) Put C) Kerpiç D) Kek E) Kurt
- Çözüm:** Kurt kelimesin sonuna bir ek geldiğinde sonundaki "t" sert seslisi "d" harfine dönüşür. Örnek: Kurdu ihtişamı göz kamaştırıyordu. **YANIT E**

4. Güneşten aldığımız enerjiyle daha temiz yarımlar düşlüyoruz.

Bu cümlede altı çizili sözcüklerde görülen ses olayları sırasıyla aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A) Ünlü Daralması – Ünsüz Benzeşmesi
- B) Ünsüz Değişimi – Ünsüz Benzeşmesi
- C) Ünsüz Değişimi – Ünsüz Türemesi
- D) Ünsüz Benzeşmesi – Ünlü Daralması
- E) Ünsüz Türemesi – Ünlü Düşmesi

Çözüm: Türkçe'de " p, ç, t, k, s, ş, h, f " harfleri ile biten sözcüklerden sonra, " c, d, g " harfleri ile başlayan ekler gelirse; ek ilk harfi " ç, t, k " olur. Bu kurala yumuşak sessizlerin sertleşmesi, kısaca **benzeşme** denir. Güneş-den >güneş(t)en olmuş. Son sesi **a** veya **e** olan fiil kök ve gövdelerine, şimdiki zaman eki (-yor) getirildiğinde kelime sonundaki sesli daralır. Düşle-yoruz >düşl(ü)yoruz olmuş. **YANIT D**

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ulama yoktur?

- A) Onlara anlat yağmur karşılıklı yağar
- B) Ruhların içindeki müzikle karşılıklı
- C) Senin resmin ince gerdanlığın siyah parlaklığı içinde ışıklı
- D) Işıklı ışiksiz yandan ve önden ışiksiz arkadan ve içten ışıklı
- E) Sen cuma gününün hürriyet kadar kutsal olduğunu onlara anlat

Çözüm: Ünsüzle biten kelimelerden sonra ünlü ile başlayan kelimeler gelirse, önceki kelimenin son ünsüzü, sonraki kelimenin ilk ünlüsüne bağlanarak okunabilir. Buna ulama denir. A şıkında bu kurala uygun kelimeler bulunmamaktadır. **YANIT A**

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, ünlü düşmesine (hece düşmesi) örnek bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Karnından gelen sesler, iftar saatinin habercisiydi.
- B) Domino taşları müthiş bir ahenkle devrildi.
- C) Artık tatlı faslına geçebiliriz.
- D) Bu İstanbul şehrinin yeni sefirine biat ediniz.
- E) Geçti dost kervanı eyleme beni.

Çözüm: Kimi sözcükler sonlarına ünlü ile başlayan bir ek ya da sözcük (bileşik sözcüklerde) geldiğinde zayıf olan orta hecelerini (ünlülerini) yitirirler. Karnından (karn), devrildi (devirmek), faslına (fasıl), şehrinin (şehir) kelimeleri bu kurala uymuştur. E şıkında bu kurala uygun bir kelime bulunmamaktadır. **YANIT E**

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisindeki altı çizili sözcükte, öteki altı çizili sözcüklerdeki ses olayı yoktur?

- A) Düşman tarafından etrafımız çevrildi.
- B) Ben bu oyunu bozarım.
- C) Dalgaların çağrısına sörf tahtasıyla cevap verdi.
- D) Omzunda bütün bir cihanı taşıyormuş gibi görünüyordu.
- E) Geçen gün burnuna sinek kaçmıştı.

Çözüm: Çevrildi (çevirmek), çağrısına (çağırma), omzunda (omuz), burnuna (burun) kelimeleri ek aldıklarında ünlü (hece) düşmesine uğramışlardır. Oyunu (oyun) kelimesinde ise böyle bir ses olayı yoktur. **YANIT B**

8.

- Ellerin ellerin ve parmakların
- Bir nar çiçeğini eziyor gibi
- Ellerinden belli oluyor bir kadın
- Denizin dibinde geziyor gibi
- Ellerin ellerin ve parmakların

Yukarıdaki dizelerden kaçincısında ünsüz yumuşamasına uğramış bir sözcük vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Çözüm: İkinci dizede sert sessizle biten çiçek kelimesi ek aldığı anda "k" harfi "ğ" harfine dönüşmüş ve çiçeği olmuştur. **YANIT B**

9. Aşağıdaki cümlelerden hangisindeki altı çizili sözcükte birden çok kaynaştırma harfi vardır?

- A) Deli Demir'in anlattıklarını tüm ruhumuzla dinliyorduk.
B) Ben gideyim yol gitsin.
C) Tarihin karşısına büyük günahlarla çıkılmamalıdır.
D) Sırayla bekleyen herkesi içeri alacağız.
E) Güneşin hüzmeleri nihayet bahçeye teşrif ettiler.

Çözüm: Türkçede iki ünlü harf yan yana gelmez. Bu nedenle ünlü ile biten bir kelimenin sonuna ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde iki ünlünün arasına “n, s, ş, y” harflerinden biri getirilir. Bu harflere **kaynaştırma harfi** veya **yardımcı ses**; bu olaya ise **kaynaşma** veya **kaynaştırma** denir. Karşı-s-ı-n-a kelimesindeki “s” ve “n” harfleri kaynaştırma harfleridir. **YANIT C**

10.

Bu hissikalbimden söküp almayın.

Altı çizili sözcüklerde, sırasıyla hangi ses değişiklikleri olmuştur?

- A) Hece düşmesi – ünlü türemesi
B) Ünsüz türemesi – ünlü düşmesi
C) Ünsüz benzeşmesi – ünlü daralması
D) Ünsüz türemesi – ünsüz yumuşaması
E) Ünlü düşmesi – ünsüz düşmesi

Çözüm: His kelimesi -i ekini aldığı anda “s” harfi türeyerek hissi kelimesine dönüşmüştür. Bu yüzden burada ünsüz türemesi vardır. Kalp kelimesi ise -i ekini aldığı anda “p” sert sessizi yumuşayarak “b” harfine dönüşmüştür. Bu nedenden dolayı ünsüz yumuşamasına uğramıştır. **YANIT D**

11. Hem kötüyüm karanlığım biraz çirkinim. Altı çizili sözcükteki ses olayının örneği aşağıdakilerden hangisinde yoktur?

- A) Benim yağmurumda gezinemezsin üşürsün
B) Benim için kirletme aydınlığını
C) Işığımı denesen hemen düşürürsün
D) Gözlerim hızlandırır tenhalığını
E) Ya ölmek ustalığını kazanırsın

Çözüm: Altı çizili sözcükte ünsüz yumuşaması vardır. Aynı ses olayı aydınlığını (aydınlık), ışığımı (ısıklık), tenhalığını (tenhalık), ustalığını (ustalık) kelimelerinde bulunmaktadır. A şıkkında ise böyle bir kelime bulunmamaktadır. **YANIT A**

12. Aşağıdakilerden hangisinde "ses yitimi" yoluyla oluşan bileşik sözcük kullanılmıştır?

- A) İnsan kaynana korkusundan su içmiştir.
B) Arabi, Farsi bilmem dile minnet eylemem.
C) Bana düşmez can vermek yumuşak bir kucakta.
D) Yüzüstü çok süründün ayağa kalk Sakarya.
E) Patron işe geç gelen personelin ayağını kaydirdi.

Çözüm: Kaynana kelimesi kayın ve ana kelimelerinin birleşiminden oluşmuştur. Bu birleşim sırasında “ı” harfi düşmüş ve kayınana yerine kaynana olmuştur. **YANIT A**

13. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ünlü daralmasının örneği vardır?

- A) Her sabah spor yaparak formunu koruyordu.
B) Bu böyle yarım kalmayacak.
C) Geminin güvertesinde ufukta göreceği bir karayı bekliyordu.
D) Artık demir almak zamanı geldi.
E) Bu sabah güneş açmakta çok nazlıydı.

Çözüm: Son sesi **a** veya **e** olan fiil kök ve gövdelerine, şimdiki zaman eki (-yor) getirildiğinde kelime sonundaki sesli daralır. Bunun sebebi “y”nin daraltıcı etkisidir: bekle-yor > bekl(i)yor olmuş. **YANIT C**

14.

Ağanın alını terlemezse ırgatın burnu kanamaz.

Bu atasözünde aşağıdakilerden hangisinin örneği vardır?

- A) Hece (ünlü) düşmesi
B) Ünlü daralması
C) Yazım yanlışı
D) Ünsüz benzeşmesi
E) Ulama

Çözüm: Alın-ı- > alını , burun-u- > burnu kelimelerinde görüldüğü gibi hece düşmesi olmuştur. **YANIT A**

15. İki ünlü arasında kalan sert ünsüzler yumuşayarak "b, c, d, ğ" ye dönüşür.

Aşağıdakilerden hangisinde bu kuralı örneklendirmeyen bir yumuşama olmuştur?

- A) Ertuğrul Gazi, kılıcını havada savurdu.
B) Pencerede yağmurun güzelliğini izliyorduk.
C) Ağlarsa anam ağlar, başkası yalan ağlar.
D) Rüzgar bütün papatyaları avucumdan uçuruverdi
E) Bardağı kırdığı için annesi kulağını çekti.

Çözüm: kılıç-ı-nı > kılıcını , güzellik-i-ni, avuç-um-dan > avucumdan, bardak-ı-nı > bardağını kelimelerinde yumuşama görülür. C şikkında ise böyle bir örnek yoktur. **YANIT C**

16. Aşağıdaki dizelerden hangisinde, büyük ünlü uyumuna uymayan iki ya da daha çok sözcük vardır?

- A) Bu yaşa erdirdin beni, gençtim almadın canımı
B) Ölmedim, bir gençlik ölümü saklı kaldı bende
C) Vakti vardıysa aşkın, onu beklemeliydi
D) Halbuki aşk, başka ne oldu hayatın mazereti
E) Ölümle paslanmış buldum sesimi

Çözüm: Dilimizdeki bir sözcüğün ilk hecesinde “a, ı, o, u” kalın sesli harflerinden biri varsa sonraki hecelerdeki sesli harfler de **kalın olmak zorundadır**; sözcüğün ilk hecesinde “e, i, ö, ü” ince sesli harflerinden biri varsa bundan sonra gelen sesli harfler de **ince olmak zorundadır**. Kalınlık-incelik uyumu olarak da bilinen bu kurala “büyük ünlü uyumu” diyoruz. Halbuki ve mazereti kelimeleri bu

kurala uymadığından D şıkında 2 tane bu kurala uymayan kelime vardır. **YANIT D**

17. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde ses olayı ile ilgili bir yanlışlıktan kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

- A) Bugün yine yalnız yemek yedim.
- B) Bizde bir yalnız bütün doğruları götürür.
- C) Dedem, "İstiklal harbinde yedi düvele karşı savaştık." derdi.
- D) Emekli olduktan sonra gönülümün sesini dinleyeceğim.
- E) Abdal ata binince bey oldum sanır, şalgam aşa girince yağ oldum sanır.

Çözüm: D şıkında gönül kelimesinin ek aldığı hece düşmesine uğraması gerekir. Yani gönül-üm-ün > gönlümün olması gerekirdi. Burada bir ses olayı olan hece düşmesinden kaynaklı yazım yanlışı yapılmıştır. **YANIT D**

18. Böylece bir kere daha (I)boynunlayız sayılı (II)yerlerinden En uzun boynun bu senin dayanmaya ya da (III)umudu kesmemeye Lâleli'den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız Birden nasıl oluyor sen (IV)yüreğimi (V)elliyorsun.

Yukarıdaki dizelerde numaralanmış sözcüklerin hangisinde bir ses olayı yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V

Çözüm: Boynunlayız kelimesinde "u" harfi düştüğünden hece düşmesi, umudu kelimesinde sert sessiz "t" harfi yumuşayarak "d" harfine dönüştüğünden ünsüz yumuşaması, yüreğimi kelimesinde "k" harfi sesli ile başlayan ek aldığı "ğ" harfine dönüştüğünden ünsüz yumuşaması, elliyorsun kelimesinde "e"

harfi daralarak "i" harfine dönüştüğünden ünlü daralması olmuştur. Yerlerinden kelimesinde ise bir ses olayı bulunmamaktadır. **YANIT B**

19. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ulama yoktur?

- A) Oydu bir bakışta tanıdım onu
- B) Kuşlar bakımından uçarı
- C) Çocuk tutumuyla beklenmedik
- D) Uzatmış ay aydınlık karanlığıma
- E) Nerden uzatmışsa تنها boynunu

Çözüm: C şıkında herhangi bir sessiz harf ile biten kelimedenden sonra sesli harf ile başlayan bir kelime bulunmadığından ulama olayı meydana gelmemiştir. **YANIT C**

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesi (sertleşme) yoktur?

- A) İkimiz birden sevinebiliriz göğe bakalım.
- B) Mutsuzluktan söz etmek istiyorum.
- C) Halbuki korkulacak hiçbir şey yoktu ortalıkta.
- D) Bütün kıyıları dolaştı durdu.
- E) herkesin yüzünün bir anıya karıştığı yoğun bir akşamdı.

Çözüm: B şıkında mutsuzluk-dan-> mutsuzluktan kelimesinde, C şıkında yokdu-> yoktu kelimesinde, D şıkında dolaşdı-> dolaştı kelimesinde ve E şıkında ise karışdı-ğı- > karıştığı kelimesinde ünsüz benzeşmesi vardır. **YANIT A**

I-YAZIM KURALLARI:

YAZIM (İMLA (KURALLARI	
1	Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler
2	Birleşik Kelimelerin Yazımı
3	Kısaltmaların Yazımı
4	Sayıların Yazımı
5	Pekiştirmeli sözlerin Yazımı
6	Ek Fiilin Yazılışı
7	Bulunma Durumu Eki -da / -de / -ta / -te'nin Yazılışı
8	İle'nin yazılışı
9	Bağlaç Olan ki'nin Yazılışı
10	Soru Eki mı / mi / mu / mü'nün Yazılışı
11	İkilemelerin yazılışı
12	Yazımı Karıştırılan Sözcükler

1-Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler:

A.Cümle büyük harfle başlar: *Ak akçe kara gün içindir.*

Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir. (Atatürk)

Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun noktalama işareti (nokta, soru, ünlem vb.) konur:

Atatürk "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!" diyor.

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz. (Nurullah Ataç)

UYARI: İki çizgi arasındaki açıklama cümleleri büyük harfle başlamaz:

Bir zamanlar -bu zamanlar çok da uzak değildir, bundan on, on iki yıl önce-Türk saltanatının maddi sınırları uçsuz bucaksız denilecek kadar genişti. (Yakup Kadri Karaosmanoğlu)

Bu sefer de onları -her zamanki yerlerinde bulmak ihtimaliyle- farkında olmadan aramıştım. (Ahmet Hamdi Tanpınar)

İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar:

Menfaat sandalyeye benzer: Başında taşırsan seni küçültür, ayağının altına alırsan yükseltir. (Cenap Şahabettin)

UYARI: İki noktadan sonra cümle ve özel ad niteliğinde olmayan örnekler sıralandığında bunlar büyük harfle başlamaz:

Bu eskiliği siz de çok evde görmüşsünüzdür: duvarlarda çiviler, çivi yerleri, lekeler... (Memduh Şevket Esental)

UYARI: Rakamla başlayan cümlelerde rakamdan sonra gelen kelime özel ad değilse büyük harfle başlamaz: *2007 yılında Türk Dil Kurumunun 75. yılını kutladık.*

Örnek niteliğindeki kelimelerle başlayan cümlede de ilk harf büyük yazılır: *"Banka, bütçe, devlet, fındık, kanepeler, menekşe, şemsiye" gibi yüzlerce kelime, kökenleri yabancı olmakla birlikte artık dilimizin malı olmuştur.*

"Et-, ol-" fiilleri, dilimizde en sık kullanılan yardımcı fiillerdir.

B. Dizeler büyük harfle başlar:

Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi

Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi. (Muhibbi)

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak

Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak. (Mehmet Akif Ersoy)

Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik

Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik. (Yahya Kemal Beyatlı)

C. Özel adlar büyük harfle başlar:

1. Kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar: *Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Kâzım Karabekir, Ahmet Haşim, Sait Faik Abasıyanık, Yunus Emre, Karacaoğlu,*

Âşık Ömer, Wolfgang von Goethe, Vilhelm Thomsen vb.

Takma adlar da büyük harfle başlar: *Muhibbi* (Kanuni Sultan Süleyman), *Demirtaş* (Ziya Gökalp), *Tarhan* (Ömer Seyfettin), *Aka Gündüz* (Hüseyin Avni, Enis Avni), *Kirpi* (Refik Halit Karay), *Deli Ozan* (Faruk Nafiz Çamlıbel), *Server Bedi* (Peyami Safa), *İrfan Kudret* (Cahit Sıtkı Tarancı), *Mehmet Ali Sel* (Orhan Veli Kanık) vb.

2. Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar: *Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk*, *Kaymakam Erol Bey*, *Dr. Alâaddin Yavaşca*; *Sayın Prof. Dr. Hasan Eren*; *Mustafa Efendi*, *Zeynep Hanım*, *Bay Ali Çiçekçi*; *Mareşal Fevzi Çakmak*, *Yüzbaşı Cengiz Topel*; *Mimar Sinan*, *Fatih Sultan Mehmet*, *Genç Osman*, *Deli Petro* vb.

Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar: *Baba Gündüz*, *Dayı Kemal*, *Hala Sultan*, *Nene Hatun*; *Gül Baba*, *Susuz Dede*, *Telli Baba* vb.

UYARI: Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar: *Tülay ablama gittim*. *Ayşe teyzemin keki çok güzel*.

3. Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar: *Uzak Doğu'dan gelen heyeti Vali dün kabul etti*.

4. Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar:

Sayın Bakan,

Sayın Başkan,

Sayın Rektör,

Sayın Vali,

Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar:

Sevgili Kardeşim,
Aziz Dostum,
Değerli Dinleyiciler,

5. Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar: *Boncuk*, *Fındık*, *Minnoş*, *Pamuk* vb.

6. Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar: *Alman*, *Arap*, *İngiliz*, *Japon*, *Rus*, *Türk*; *Kazak*, *Kırgız*, *Oğuz*, *Özbek*, *Tatar*; *Hacımusalı*, *Karakeçili* vb.

7. Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar: *Türkçe*, *Almanca*, *İngilizce*, *Rusça*, *Arapça*; *Oğuzca*, *Kazakça*, *Kırgızca*, *Özbekçe*, *Tatarca* vb.

8. Devlet adları büyük harfle başlar: *Türkiye Cumhuriyeti*, *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti*, *Amerika Birleşik Devletleri*, *Suudi Arabistan*, *Azerbaycan*, *Kırım Özerk Cumhuriyeti* vb.

9. Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar: *Müslümanlık*, *Müslüman*; *Hristiyanlık*, *Hristiyan*; *Musevilik*, *Musevi*; *Budizm*, *Budist*; *Hanefilik*, *Hanefi*; *Katoliklik*, *Katolik* vb.

10. Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar: *Tanrı*, *Allah*, *İlah*, *Cebrail*, *Zeus*, *Osiris*, *Kibele* vb.

UYARI: "Tanrı, Allah, İlah" sözleri özel ad olarak kullanılmadıklarında küçük harfle başlar: *Eski Yunan tanrıları*. *Müzik dünyasının ilahı*.

"Amerika'da kaçakçılığın allahları vardır." (Tarık Buğra)

11. Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar: *Merkür*, *Neptün*, *Satürn*; *Halley* vb.

UYARI: *Dünya*, *güneş*, *ay* kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar:

Biz dünyadan ayrı yaşarken dünya epey değişmiş. (Hüseyin Cahit Yalçın)

12. Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar

bildirdiğinde *doğu* ve *batı* sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır: *Batı medeniyeti*, *Doğu mistisizmi* vb.

UYARI: Bu sözler yön bildirdiğinde küçük yazılır: *Bursa'nın doğusu*, *Ankara'nın batısı* vb.

13. Yer adları (kita, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar: *Afrika, Asya; Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu; İstanbul, Taşkent; Turgutlu, Ürgüp; Akçaköy, Çayırbağı; Bahçelievler, Kızılay, Sarıyer* vb.

14. Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve *deniz, nehir, göl, dağ, boğaz* vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar: *Ağrı Dağı, Aral Gölü, Asya Yakası, Çanakkale Boğazı, Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı, Fırat Nehri, Süveyş Kanalı, Tuna Nehri, Van Gölü, Zigana Geçidi* vb.

UYARI: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar: *Konya ili, Etimesgut ilçesi, Uzungöl beldesi, Taflan köyü* vb.

15. Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen *mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak* kelimeleri büyük harfle başlar: *Halit Rifat Paşa Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, Karaköy Meydanı, Zafer Meydanı, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı, Nene Hatun Caddesi, Cemal Nadir Sokağı, İnkılap Sokağı* vb.

16. *Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt* vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar: *Dolmabahçe Sarayı, İshakpaşa Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi, Bilge Kağan Anıtı* vb.

17. Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda, yer adının ilk harfi büyük yazılır: *Hisar'dan, Boğaz'dan, Köşk'e* vb.

18. Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: *Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dil Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Devlet Malzeme Ofisi, Millî Kütüphane, Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği, Çankaya Lisesi, Anadolu Kulübü, Mavi Köşe Bakkaliyesi; Türk Ocağı, Yeşilay Derneği, Muharip Gaziler Derneği, Emek İnşaat; Bakanlar Kurulu, Türk Dili Dergisi Yayın*

Danışma Kurulu, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı; Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü vb.

19. Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: *Medeni Kanun, Türk Bayrağı Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği* vb.

20. Kurum, kuruluş, kurul, merkez, bakanlık, üniversite, fakülte, bölüm, kanun, tüzük, yönetmelik ve makam sözleri asılları kastedildiğinde büyük harfle başlar:

Türkiye Büyük Millet Meclisi her yıl 1 Ekim'de toplanır. Bu yıl ise Meclis, yeni döneme erken başlayacak.

Türk Dil Kurumu çalışmalarını titizlikle sürdürüyor. Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Kurumun 21 Mayıs 2009 tarihinde Kars'ta düzenlediği toplantıda kullanıma açıldı.

2876 sayılı Kanun bu yıl yeniden gözden geçiriliyor.

Yazarlara ödenecek telif ücreti, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği'ne göre düzenlenmektedir. Yapılan işlem Yönetmelik'in 4'üncü maddesine aykırı düşmektedir.

21. Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar: *Nutuk, Safahat, Kendi Gök Kubbemiz, Anadolu Notları, Sinekli Bakkal; Türk Dili, Türk Kültürü, Varlık; Resmî Gazete, Hürriyet, Milliyet, Türkiye, Yeni Asır; Kaplumbağa Terbiyecisi; Yorgun Herkül; Saraydan Kız Kaçırma, Onuncu Yıl Marşı* vb.

UYARI: Özel ada dâhil olmayan *gazete, dergi, tablo* vb. sözler büyük harfle başlamaz: *Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi, Halı Dokuyan Kızlar tablosu* vb.

UYARI: Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında *ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de* sözleriyle *mı, mi, mu, mü* soru eki küçük harfle yazılır: *Mai ve*

Siyah, Suç ve Ceza, Leyla ile Mecnun, Turfanda mı, Turfa mı?, Diyorlar ki, Dünyaya İkinci Geliş yahut Sır İçinde Esrar, Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe, Ben de Yazdım, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu vb. Özel adın tamamı büyük yazıldığına ve, *ile, ya, veya, yahut, ki, da, de* sözleriyle *mı, mi, mu, mü* soru eki de büyük harfle yazılır: *DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAKÜLTESİ* vb.

22. Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar: *Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Nevruz Bayramı, Miraç Kandili; Anneler Günü, Öğretmenler Günü, Dünya Tiyatro Günü, 14 Mart Tıp Bayramı, Hıdırellez* vb.

23. Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır: *VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Kitle İletişim Araçlarında Türkçenin Kullanımı Bilgi Şöleni, Karamanlı Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı* vb.

24. Tarihi olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar: *Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele, Cilalı Taş Devri, İlk Çağ, Lale Devri, Cahiliye Dönemi, Buzul Dönemi, Millî Edebiyat Dönemi, Servetifünun Dönemi'nin, Tanzimat Dönemi'nde* vb.

25. Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar: *Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Avrupalı, Avrupalılaşmak, Asyalılık, Darvinci, Konyalı, Bursalı* vb.

2-Ayrı Yazılan Birleşik Kelimeler:

1. Etmek, edilmek, eylemek, olmak, olunmak yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiiller, ilk kelimesinde herhangi bir ses düşmesi veya türemesine uğramazsa ayrı yazılır: *alt etmek, arz etmek, azat etmek, dans etmek, el etmek, göç etmek, ilan etmek, kabul etmek, kul etmek, kul olmak,*

not etmek, oyun etmek, söz etmek, terk etmek, var olmak, yok etmek, yok olmak vb.

2. Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.

Gök cisimleri: *Çoban Yıldızı, Kervan Yıldızı, Kutup Yıldızı, kuyruklu yıldız; gök taşı, hava taşı, meteor taşı* vb.

1. Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *birbiri (< biri biri), kaynana (< kayın ana), kaynata (< kayın ata), nasıl (< ne asıl), niçin (< ne için), pazartesi (< pazar ertesi), sütlaç sütlü-aş* vb .

3-Kısaltmaların Yazımı

Bir kelimenin, terimin veya özel adın, içerdiği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesi ve simgeleştirilmesidir. Kısaltmalarla ilgili kurallar şunlardır:

Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla

yapılır: *TBMM* (Türkiye Büyük Millet Meclisi), *TDK* (Türk Dil Kurumu), *ABD*(Amerika Birleşik Devletleri); *KB* (Kutadgu Bilig); *TD* (Türk Dili), *TK* (Türk Kültürü), *TDED*(Türk Dili ve Edebiyatı

Dergisi); *B* (batı), *D* (doğu), *G* (güney), *K* (kuzey); *GB* (güneybatı), *GD*(güneydoğu), *KB* (kuzeybatı), *KD* (kuzeydoğu) vb

4-Sayıların Yazılışı

1. Sayılar harflerle de yazılabilir: bin yıldan beri, on dört gün, haftanın beşinci günü, üç ayda bir, yüz soru, iki hafta sonra, üçüncü sınıf vb

Buna karşılık saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır: 17.30'da, 11.00'de, 1.500.000 lira, 25 kilogram, 150 kilometre, 15 metre kumaş, 1.250.000 kişi vb.

Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir: saat dokuzu beş geçe, saat

yediye çeyrek kala, saat sekizi on dakika üç saniye geçe, mesela saat onda vb.

Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir: 1 milyar 500 milyon kişi, 3 bin 255 kalem, 8 trilyon 412 milyar vb.

5-Pekiştirmeli Sözlerin Yazılışı

Sıfat veya zarf görevindeki pekiştirmeli sözler bitişik yazılır: apaçık, apak, büsbütün, çepeçevre, çırılçıplak, dümdüz, düpedüz, gömgök, güpegündüz, kapkara, kupkuru, masmavi, mosmor, paramparça, sapaşğlam, sapsarı, sırlıklam, sırsıklam, sipsivri, yemyeşil vb.

6-Ek Fiilin Yazılışı

Ek fiilin çekimli biçimleri (idi, imiş, ise) ayrı yazılabildiği gibi bitişik olarak da yazılabilir. Ünsüzle biten kelimelere bitişik olarak yazıldığında i ünlüsü düşer, ayrıca büyük ünlü uyumuna uyar: yorgun-du (yorgun idi), güzel-miş (güzel imiş), gelir-se (gelir ise) vb.

7-Bulunma Durumu Eki -da / -de / -ta / -te'nin Yazılışı

Bulunma durumu eki getirildiği kelimeye bitişik yazılır: devede (deve-de) kulak, yolda (yol-da) kalmak, ayakta (ayak-ta) durmak, işte (iş-te) çalışmak vb. Yurtta sulh, cihanda sulh. (Atatürk)

8-ile'nin Yazılışı

ile, ayrı olarak yazılabildiği gibi kelimelere eklenerek de yazılabilir. ile, ünsüzle biten kelimelere bitişik olarak yazıldığında i ünlüsü düşer ve büyük ünlü uyumuna uyar: bulut-la (bulut ile), çiçek-le (çiçek ile), kuş-la (kuş ile) vb.

9-Bağlaç Olan ki'nin Yazılışı

Bağlaç olan ki ayrı yazılır: bilmem ki, demek ki, kaldı ki vb.

Türk dili, dillerin en zenginlerindedir; yeter ki bu dil, şuurla işlensin. (Atatürk)

Geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer.

Birkaç örnekte ki bağlacı kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılır: belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki, sanki. Bu örneklerden çünkü sözünde ek aynı zamanda küçük ünlü uyumuna uymuştur.

Şüphe ve pekiştirme göreviyle kullanılan ki sözü de ayrı yazılır: Ders bitti, zil çaldı mı ki? Seni öyle göreceğim geldi ki Birkaç örnekte "ki" bağlacı kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılır: *Belki, çünkü, mademki, meğerki, oysaki, sanki.*

SONBAHÇEM

Sanki Oysaki Mademki Belki Halbuki Çünkü Eğerki Meğerki, Neyseki şeklinde kısaltabiliriz.

10-Soru Eki mı / mi / mu / mü'nün Yazılışı

Bu ek gelenekleşmiş olarak ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar: Kaldı mı? Sen de mi geldin? Olur mu? İnsanlık öldü mü?

Soru ekinden sonra gelen ekler, bu eke bitişik olarak yazılır: Verecek misin? Okuyor muyuz? Çocuk muyum? Gelecek miydi? Güler misin, ağlar mısın?

Bu ek sorudan başka görevlerde kullanıldığında da ayrı yazılır: Güzel mi güzel! Yağmur yağdı mı dışarı çıkamayız.

UYARI: Birleşik fiillerde mi soru eki iki kelimenin arasına da gelebilir: Vaz mı geçtin

11-İkilemelerin yazılışı

İkilemeler ayrı yazılır: adım adım, ağır ağır, akın akın, allak bullak, aval aval (bakmak), çeşit çeşit, derin derin, gide gide, güzel güzel, karış karış, kös kös (dinlemek), kucak kucak, şıpır şıpır, tak tak (vurmak), takım takım, tıkr tıkr, yavaş yavaş, kırk elli (yıl), üç beş (kişi), yüz yüz elli (yıllık) vb.

- **Şey** her zaman ayrı yazılır

bir şey , her şey vb
- **her sözcüğünün** sadece 3 tanesi bitişik yazılır.

herhalde, herkes , herhangi

-Özel isimlerle yapılan tamlamalar büyük harfle yazılır

Şüphan Dağı, Beyşehir Gölü, Haymana Platosu

-sever sözcüğü bitişik yazılır.

vatansever

-Büyük harflere gelen ekler kısaltmanın okunuşuna göre yazılır.

TBMM'ye

Kurum ve kuruluş kısaltmaları büyük harfle yapılır ve araya noktalama işareti konulmaz.

12-Yazımı Karıştırılan Sözcükler:

Yanlış

Doğru

apdest -

abdest

acanta -

acente

broşür -

broşür

kontür -

kontör

idda -

iddia

kiprik -

kirpik

makina -

makine

klavuz -

kılavuz

yanlız -

yalnız

yalnış -

yanlış

yurtiçi -

yurt içi

yer yüzü -

yeryüzü

yüzyüze -

yüz yüze

kuzey batı - kuzeybatı

iş başı -

işbaşı

hergün -

her gün

herşey -

her şey

SEVER (DAİMA BİTİŞİK YAZILIR)

Vatansever

Yurtsever

Hayvansever

Sanatsever

Futbolsever

ŞEY HER ZAMAN AYRI YAZILIR

Her şey

Bir şey

Hiçbir şey

HER SÖZCÜĞÜNÜN BİTİŞİK YAZILDIĞI 3 ÖRNEK

Herhalde

Herhangi

Herkes

BAŞ SÖZCÜĞÜNÜN YAZIMI
Baş başa (ayrı yazılır)
Başhekim
Başçavuş
Başkomiser
Başkatip
Başkent

ÜLEŞTİRME SAYI SIFATI RAKAMLA YAZILMAZ
2'şer (Yanlış) =ikişer
3'er (Yanlış)=üçer
5'er (yanlış) =beşer

BİTİŞİK YAZILAN BİRLER
Birçok
Biraz
Birkaç

ÖRNEK SORU: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A)Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'ya gelen Türklerin sayısı her geçen gün artmıştır.

B)Osmanlı Devleti'nin kuruluşu uzun ve meşakkatli bir süreçtir.

C)Son dönemde yetişmiş olan yazar ve şairlerimiz Türkçe'nin zengin bir dil olduğunun kanıtıdır.

D)Dilimizde toplumumuzun yapısını anlatan birçok atasözü bulunur.

E)Doktor, annemin pazartesi günü taburcu olabileceğini söyledi.

ÇÖZÜM:

C şıkında Türkçenin kelimesinde kesme işareti kullanıldığı için yazım yanlışı vardır. Yapım eki alan kelimeler de kesme işareti kullanılmaz. Cevap: C

ÖRNEK SORU: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde akrabalık bildiren kavramların yazımında yanlışlık yapılmıştır?

A) Osman eniştesi dün akşam kaza yapmış.

B) Kübra Teyze pikniğe katılamayacakmış.

C) Fatma halam her sene tatile bize gelir.

D) Aysel Hanım, Ahmet Dayıma beni şikâyet etmiş.

E)Erdal Amca bakkalı kardeşine devretmiş.

ÖRNEK SORU: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmaya uygun bir ek getirilmemesinden kaynaklanan bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Akademik çalışmalarını TÜBİTAK'ın sağladığı bursla devam ettirdi.
- B) Saat 18.30'da başlayacak milli maç TRT'den naklen verilecekti.
- C) Öğrencilik yıllarında Van'ın Edremit ilçesindeki KYK'da kalmıştı.
- D) Kulüplerin yarın yapacağı toplantı TFF'nin tesislerinde gerçekleştirilecek.
- E) Bir bahar günüydü saat 16.00'da TBMM'nin önünde buluşup yola çıkmıştık

ÇÖZÜM

C şıkında kısaltma KYK'da değil KYK'de şeklinde yazılmalıdır. Cevap: C

YAZIM KURALLARI

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Geçen akşam oynadığımız maç çok heyecanlıydı.
- B) En büyük gezegenin jüpiter olduğunu yeni öğrendim.
- C) Pazar günü bir kaç arkadaşla piknik yapacağız.
- D) Endişelenme, ergeç bu sorunu da çözeceksin.
- E) Yeni elemanlardan üçyüz lira kesinti yapılacakmış.

Çözüm: " Gezegen isimleri büyük harfle başlar, doğrusu Jüpiter olmalıdır./ Birkaç kelimesi bitişik yazılmalıdır./ İki kelimeler her zaman ayrı yazılır, doğrusu er geç olmalıdır./ Birden fazla kelimedenden oluşan rakamlar ayrı yazılır. **YANIT A**

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Eski dostlarımla ancak bu akşam uzun uzun dertleşe bildik.
- B) İşin doğrusu bu soruyu yanlış yapmana şaşırdım.
- C) Sapanca Gölü sandığımdan daha da güzelmiş.
- D) İzmir'in kuzeydoğusunda kalan bir şehir söyler misin?
- E) Anlattıkları beni allak bullak etmeye yetti.

Çözüm: Kurallı birleşik fiiller her zaman bitişik yazılır, doğrusu dertleşebildik olmalıdır. **YANIT A**

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Yarınki toplantı Sedef Sokak'ta yapılacaktı.
- B) Eminönü Cami iki ay kadar kullanıma kapalı kalabilir.
- C) Ünlü işadami düğününü Çırağan Sarayı'nda yaptı.
- D) Domates festivali bu yıl Uzundere Köyü'nde kutlanacak.
- E) Bu fotoğrafları Manavgat Şelalesi'nde çekirdik.

Çözüm: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar. **YANIT D**

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözün yazımı yanlıştır?

- A) Bu konuşma baştanışağı yalan dolu arkadaşlar.
- B) Senin verdiği çizimler hala sapasağlam duruyor.
- C) Kahvaltıda süzme peynir göremedim ben.
- D) Öğrenciler Ahmet Bey'in peşi sıra yürüyecekler.
- E) Kadın çocuğunu mağazada yana yakıla arıyordu.

Çözüm: İkillemeler her zaman ayrı yazılır, doğrusu baştan aşağı olmalıdır. **YANIT A**

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı vardır?

- A) Ege Denizi'ndeki fırtına üç gün sürdü.
- B) Kutlu İlçesi'ndeki gösteriye çevre köyler de katıldı.
- C) Benim çalıştığım köy, Süphan Dağı'nın eteklerinde bir köydü.
- D) Bu hafta, Beyşehir Gölü'nde tekne turu yapacağız.
- E) İlk tanışmamız Aşıklar Tepesi'nde olmuştu.

Çözüm: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar. **YANIT B**

6.

(I) Selma Hanım dün akşam (II) Hemşire Ayşe Bilgiç ile birlikte (III) Cemre mahallesi / (IV) Güvercin Sokak'ta oturan hasta yakınlarını ziyaret etmiş. Onları (V) Emine teyzem karşılamış.

Bu parçadaki altı çizili sözlerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Çözüm: Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen "mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak" kelimeleri büyük harfle başlar. **YANIT C**

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “de” lerin yazımıyla ilgili bir yazım yanlış vardır?

- A) Akşamki dizide çok heyecanlı sahneler vardı.
B) Seneye yazılacağı lise de özel sergiler yapıyormuş.
C) Çantasındaki defterler de kalemler de oldukça düzenliydi.
D) Sana bıraktığım romanlardan birini de kaybetmiş.
E) Bu hastalıkta sigara içmeninde payı var.

Çözüm: Bağlaç olan “da, de” ayrı yazılır. Kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar. Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamında bozulma olmaz. **YANIT E**

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “de” veya “mi” nin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Kitapta çıkan bilmecelerin hepsini Zehra mı yaptı?
B) Toplantıyı ne zaman bitireceğini size de mi söylemedi?
C) Sen de bu maçta oynayacak mısınız?
D) Sonucu buldunuzmu bulmadınızı, biz nerden bilelim.
E) Elindeki poşette çocuklara da mı kitap var?

Çözüm: Bağlaç olan “da, de” ayrı yazılır. Kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar. Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamında bozulma olmaz. Bulunma durum eki getirildiği sözcüğe bitişik yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamında bozulma olur. Soru eki olan “mi” ayrı yazılır ve kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar. **YANIT D**

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ki” nin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Benimki senin elbisen kadar gösterişli değil.
B) Sen sakın olki onlar da ciddiyetini anlasınlar.
C) Müdür’ün bu konudaki fikirleri çok abartılı.
D) Aşağıdaki bavulların hepsini getirdin mi?
E) Bütün yemekleri elindeki tepsiye koyacaklar.

Çözüm: Bağlaç olan “ki” ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlede bozulma olmaz. **YANIT B**

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “mi” nin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Kardeşleri Üniversiteden mezun oldu mu acaba?
B) Onu bu ekibin başına usta mı yapacaklar dersin?
C) Siz ağaçların güneş görmeden büyümeyeceğini bilemiyor musunuz?
D) Bu noktaya kaç senede geldiğimizi bilmiyorlar mı?
E) Yaşlıların uykusuzluk sorunları son yıllarda mı bu kadar arttı?

Çözüm: Soru eki olan “mi” ayrı yazılır ve kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar. **YANIT C**

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ki” nin yazımında yanlışlık yapılmamıştır?

- A)Gördümki babamdaki anlayış kimsede yok.
B)Sene sonu gelmeden kenardaki yazılarımı toparlamalıyım.
C)Onlarda aradığın malzeme yokki, ne diye bekliyorsun.
D)Bugünkü oturumda ilkokullar vardı, yarın ki oturum ortaokullar için.
E) Sendeki bu inadı anlamıyorum, iş işten geçti artık.

Çözüm: Bağlaç olan “ki” ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlede bozulma olmaz.**YANIT C**

12.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bitişik yazılması gereken bir sözcüğün ayrı yazılmasından dolayı bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A)Akşam çayın yanına güzel bir tavuk göğsü yapmıştı.
B)Annenin üstündeki narçiçeği kazağa bayıldım.
C)Dünkü davette ana yemek pilav yanında alinazikti.
D)Şehrin her yerini o çirkin gökdelenlerle doldurdular.
E)Bu çantanın koyu mavi modeli kalmamış.

Çözüm: Sözcüklerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında benzetme yoluyla anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik sözcükler bitişik yazılır. İkinci kelimesi “-an / -en, -r / -ar / -er / -ır / -ir, -maz / -mez, -mış / -miş” sıfat-fiil eklerini alarak kalıplaşan birleşik sözcükler bitişik yazılır.**YANIT A**

13.Aşağıdakilerin hangisinde yazımı yanlış olan sözcükler birlikte verilmiştir?

- A)Biçerdöver-dedikodu
B)Altınbaş-aslanagzı
C)İşbirliği-günortası
D)Döner sermaye-güler yüz
E) Çağ dışı-yanı sıra

Çözüm: Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.**YANIT C**

14. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Gölün en güzel kıyısındaymış eviniz.
B) Şiir gibi yağmur yağıyor dışarda.
C) Unutabilirmiyiz sence bu yaşananları.
D) Aklımda hala o eski günlerin tadı.
E) Sonsuza kadar sürecek bir sevgi istemişti.

Çözüm: Soru eki olan “mi” ayrı yazılır ve kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar. Doğrusu “Unutabilir miyiz” olmalıdır.**YANIT C**

15. Aşağıdakilerin hangisinde kelimelerin küçük/büyük yazımıyla ilgili bir bilgi yanlıştır?

- A) Cümle içinde başkasından aktarılan ve tırnak içine alınan cümleler büyük harfle başlar.
B) Hayvanlara verilen özel adlar küçük harfle başlar.
C) Akrabalık bildiren sözcükler başa geldiğinde veya lakap yerine kullanıldığında büyük harfle başlar.
D) Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar.
E) Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her sözcüğü büyük harfle başlar.

Çözüm: Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar. **YANIT B**

16. Aşağıdakilerin hangisinde kelimelerin bitişik yazımıyla ilgili bir bilgi yanlıştır?

- A) "Dış, iç, sıra" sözleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler bitişik yazılır.
B) Ev sözcüğüyle kurulan bileşik sözcükler bitişik yazılır.
C) İki veya daha çok sözcükten oluşmuş Türkçe yer adları bitişik yazılır.
D) Ses düşmesine uğrayan bileşik sözcükler bitişik yazılır.
E) Hane, name, zade kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Çözüm: "Dış, iç, sıra" sözleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır. **YANIT A**

17. Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ikinci isim özel isme dâhil ise ve ikisi birden kastedilen kavramı karşılıyorsa, ikinci isim de büyük harfle başlar.

Bu kurala göre, aşağıdaki cümlelerde altı çizili bölümlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Havaalanının yanındaki lokantada mutlaka Van Gölü kahvaltısı yapmalısın.
B) Yeni yapılacak geçit Toros dağlarını 3 yerden kesecekmış.
C) Kuzenim adını Aras Nehri'nden almış.
D) "Ağrı Dağı'nın eteğinde" diye başlayan türkü nasıldı?
E) Küre dağlarının Karadeniz'de olduğunu bilmiyor musun?

Çözüm: Aras Nehri özel isme dahil değildir. Doğrusu Aras nehri olmalıdır. **YANIT C**

18.

1. huzurevi
2. dersane
3. bakarkör
4. biçerdöver
5. rastgele

Numaralanmış sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

Çözüm: "-r / -ar / -er, -maz / -mez ve -an / -en" sıfat-fiil ekleriyle kurulan sıfat tamlaması yapısındaki birleşik kelimeler ayrı yazılır. Doğrusu bakar kör olmalıdır. **YANIT C**

19. Bu işe başladın mı bil ki, etraftan eleştiriler alacaksın. Oysa sen de onlar da aynı eğitime sahip insanlarsınız. Mesele rakibini hor görmemekte.

Bu cümledeki yazım yanlışının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıfatlaştıran "ki"nin ayrı yazılması
- B) Hal olan "-de"nin ayrı yazılması
- C) Bağlaç olan "ki"nin bitişik yazılması
- D) "mi" ekinin bitişik yazılması
- E) "eleştiri" kelimesinin yanlış yazılması

Çözüm: Soru eki olan "mi" ayrı yazılır. Doğrusu başladın mı olmalıdır. **YANIT D**

20- Aşağıdakilerden hangisinde yazımı yanlış olan kelimeler birlikte verilmiştir?

- A) Yalıçapkını-kedigözü
- B) Gelivermek-düşeyazmak
- C) Dalgakıran-hayırsever
- D) Şıpsevdi-çitkırıldım
- E) Altgeçit-kuşüzümü

Çözüm: Hayvan türlerinden birinin adıyla kurulan ve nesne, eşya ve alet adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler ayrı yazılır. Doğrusu alt geçit-kuş üzümü olmalıdır. **YANIT E**

KAVRAMA TESTİ:

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmıştır?

- A) Sen ya da o mutlaka buraya gelecek.
- B) Kızı da geldi gelini de
- C) *Gidip te gelmemek var, gelip te görmemek var*
- D) Ayşe de geldi Fatma da
- E) Sen de mi abi.

2.

- I- Ayrı yazılan birleşik kelimeler
- II- Büyük harflerin kullanıldığı yerler
- III- Deyimlerin yazılışı
- IV- İkilemelerin yazılışı

Yukarıdaki yazım yanlışları eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Azerbaycan, Ermenistan'a savaş ilan etti.
- B) Nene Hatun savaşın kahramanıdır.
- C) Bu işi çantada keklik görüyordu.
- D) Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak (Ahmet Haşim)
- E) *Güzelliğin on par'etmez*

Bu bendeki aşk olmasa (Âşık Veysel)

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Demet Eczanesi ilin en büyük eczanesiydi.
- B) Başhekim korona ile mücadele için yeni pandemi hastanesi açtı.
- C) Akşamüstü yağmur birden bastırdı.
- D) Stajyer avukat stajına başladı.
- E) Herşey vatan için .

4. 1228 tarihinde (I) Mengücekliler tarafından yapılan (II) Divriği Ulu Camii birçok kez onarım geçirmiştir. (III) Kale Mahallesi'nde yüksek bir tepenin üzerinde yer almaktadır. (IV) 13. yy. da (V) Mengüceklilerin eseri olarak tarihe geçmiştir.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5.

I-2020 yılında Fen Edebiyat Fakültesini bitirdim.

II- Makale yazmaya yazar olarak başladım.

III- İlk yazılarım Belleten ve Biliğ gibi dergilerde yayınladım.

IV- İlk dergimi Kızılay meydanında sattım.

V- İlk kazandığım parayla tiyatroya gittim.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Kuru Beldesi gençliğimin geçtiği bir yerdi.

B) Bugün Somuncu Baba'yı ziyaret ettik.

C) Bu yıl ülkemize en çok turist Rusya'dan geldi.

D) Ankara Kalesi restorasyonu tamamlandı.

E) Medeni Kanun 2012 yılında yürürlüğe girdi.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmalara getirilen ek ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Milli maç TRT'den naklen yayınlanacak.
- B) THY'de uçuşlar yıl sonu başlıyor.
- C) TDK'da bu yıl kitap sayımı yapılacak.
- D) TBMM'nin gündemi erken seçim.
- E) İTÜ'den sınav erteleme duyurusu.

(I) Ankara'nın ilçesi Beypazarı, Ankara'nın (II) 98 kilometre batısında yer alır. Bilinen ilk adı "kaya doruğu ülkesi" anlamına gelen (III) Lagania olan Beypazarı, konakları ile meşhurdur. (IV) İnözü Vadisi girişinde yer alan Boğazkesen Kümbeti ve bir çok tarihi konağı barındıran (V) Alaaddin sokak gezilecek ve görülecek yerlerdendir.

8. Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Ahmed Haşim 1884'de Bağdat'da doğdu, 4 Haziran 1933'de Kadıköy'de hayatını kaybetti. Ahmed Haşim 1907'te mezun olunca Reji İdaresine memur olarak girdi. Çeşitli yerlerde memur olarak çalışan Ahmet Haşim, daha çok öğretmenlik yaptı.

Yukarıdaki paragrafta kaç yazım yanlış yapılmıştır?

- A) 5
- B) 4
- C) 3
- D) 2
- E) 1

10.

I- Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar.

II-Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.

III- Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar.

IV-Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında *ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de* sözleriyle *mı, mi, mu, mü* soru eki küçük harfle yazılır.

V-Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.

Büyük harflerin yazımı ile ilgili yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinin örneğinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A)(I) Topkapı Sarayı zengin çinileri ile sanatseverleri bekliyor.

B)(II) Türk Ceza kanunu 2004 tarihinde yürürlüğe girdi.

C)(III) Genç Kalemler dergisi Ömer Seyfettin tarafından çıkarılmıştır.

D)(IV) Leyla ile Mecnun dizisi başladı.

E)(V)Lale Devri'nin usta şairi Nedim'dir.

ÇÖZÜMLER

1-C

A *da ya* sözüyle birlikte kullanılan *da* ayrı yazılır: *ya da*

B de bağlaç olan *da / de* ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar: *Kızı da geldi gelini de.*

C de Ayrı yazılan *da / de* hiçbir zaman *ta / te* biçiminde yazılmaz: *Gidip de gelmemek var, gelip de görmemek var (Gidip te gelmemek var, gelip te görmemek var değil)*

D de *Da / de* bağlacını kendisinden önceki kelimededen kesme ile ayırmak yanlıştır: *Ayşe de geldi (Ayşe'de geldi değil)*

E de Bağlaç olan *da / de* ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar.

2-

A *da Etmek, edilmek, eylemek, olmak, olunmak* yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiiller, ilk kelimesinde herhangi bir ses düşmesi veya türemesine uğramazsa ayrı yazılır: *alt etmek, arz etmek, azat etmek, dans etmek, el etmek, göç etmek, ilan etmek, kabul etmek, kul etmek, kul olmak, not etmek, oyun etmek, söz etmek, terk etmek, var olmak, yok etmek, yok olmak vb.*

Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar: *Baba Gündüz, Dayı Kemal, Hala Sultan,*

Nene Hatun; Gül Baba, Susuz Dede, Telli Baba vb.

C de Deyimler ayrı yazılır: *akıntıya kürek çekmek, çam devirmek, çanak tutmak, gönlünden geçirmek, göz atmak, kulak asmak, kulak vermek, çantada keklik, devede kulak, yağlı kuyruk, yüz görümlüğü vb.*

D de İkillemeler ayrı yazılır: *adım adım, ağır ağır, akın akın, allak bullak, aval aval* (bakmak), *çeşit çeşit, derin derin, gide gide, güzel güzel, karış karış, kös kös* (dinlemek), *kucak kucak, şıpır şıpır, tak tak* (vurmak), *takım takım, tıkır tıkır, yavaş yavaş, kırk elli* (yıl), *üç beş* (kişi), *yüz yüz elli* (yıllık) vb.

E de kesme işareti dışarıda kaldığından doğru cevap E seçeneğidir.

3-

A da hane, zade, name, zede sözcükleriyle oluşmuş birleşik kelimeler **bitişik** yazılır:Eczane

B de Baş sözcüğüyle oluşmuş birleşik kelimeler:başhekim

C de Alt, üst, üzeri kelimeleriyle oluşmuş birleşik kelimeler:**akşamüstü**
D de stajyer avukat yazımı doğrudur.

E de her şey ayrı yazılmalıdır. Doğru cevap E seçeneğidir.

4-

I. Mengüçekliler — Yazımı doğru. Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve

bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz.

II. Divriği Ulu Camii — Yazımı doğru. Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün sözcükleri büyük harfle başlar.

III. Kale Mahalesi'nde - Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar

IV. 13.yy.da — Yazımı doğru. Sonunda nokta olan kısaltmalara gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

V.Mengücekli ahmed — Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar.

Cevap E seçeneğidir.

5-D

IV numara da Kızılay meydanında" — Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar. Buna göre "Kızılay Meydanı'nda" şeklinde yazılmalıydı.

6-A

Koru Beldesi" — "Koru beldesi" şeklinde yazılmalıydı. Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar: Sakarya ili, Geyve ilçesi vb.

7-C

Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde ise kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır: *BDT'ye, TDK'den, THY'de, TRT'den, TL'nin* vb

TDK -Te De Ke şeklinde okunur.

TDK'de bu yıl kitap sayımı yapılacak .

Doğru cevap C seçeneğidir.

8-E

Mahalle, meydan, bulvar, **cadde**, **sokak** **adlarında** geçen mahalle, meydan, bulvar, **cadde**, **sokak** kelimeleri büyük harfle başlar: Halit Rifat Paşa Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, Karaköy Meydanı, Zafer Meydanı, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı, Nene Hatun **Caddesi**, Cemal Nadir Sokağı. Büyük harfle başlar. Doğru cevap E seçeneğidir.

9-B

Ahmed Haşim 1884'te Bağdat'ta doğdu, 4 Haziran 1933'te Kadıköy'de hayatını kaybetti. Ahmed Haşim 1907'de mezun olunca Reji İdaresine memur olarak girdi. Çeşitli yerlerde memur olarak çalışan Ahmet Haşim, daha çok öğretmenlik yaptı.4 yazım yanlışı yapılmıştır. Doğru cevap B seçeneğidir.

10-B

Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar

Türk Ceza Kanunu. Doğru cevap B seçeneğidir.

2-NOKTALAMA İŞARETLERİ:

NOKTALAMA İŞARETLERİ	
.	Nokta
,	Virgül
;	Noktalı virgül
...	Üç nokta
?	Soru
!	Ünlem
—	Uzun çizgi
“ ”	Tırnak
‘ ’	Tek tırnak
"	Denden
()	Ayraç
[]	Köşeli ayraç
{ }	Kaşlı ayraç
'	Kesme

Büro Memur-Sen

Nokta (.)

1. Cümlelerin sonuna konur: Türk Dil Kurumu, 1932 yılında kurulmuştur.

Saatler geçtikçe yollara daha mahzun bir ıssızlık çöküyordu. (Reşat Nuri Güntekin)

2. Bazı kısaltmaların sonuna konur: Alb. (albay), Dr. (doktor), Yrd.

Doç. (yardımcı

doçent), Prof. (profesör), Cad. (cadde), Sok.

(sokak), s. (sayfa), sf. (sıfat), vb. (ve

başkası, ve benzeri, ve benzerleri, ve bunun

gibi), Alm. (Almanca), Ar. (Arapça), İng. (İn

gilizce) vb.

3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur: 3. (üçüncü), 15. (on beşinci); II.

Mehmet, XIV. Louis, XV. yüzyıl; 2. Cadde,

20. Sokak, 4. Levent vb.

4. Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur: 3, 4

ve 7. maddeler; XII – XIV. yüzyıllar arasında vb.

5. Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur:

6. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: 29.5.1453, 29.X.1923 vb.

UYARI: Tarihlerde ay adları yazıyla da yazılabilir. Bu durumda ay adlarından önce ve sonra nokta kullanılmaz: 29 Mayıs 1453, 29 Ekim 1923 vb.

7. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: Tren 09.15'te kalktı. Toplantı 13.00'te başladı.

Tören 17.30'da, hükümet daireleri kapandıktan yarım saat sonra başlayacaktır. (Tarık Buğra)

8. Kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonuna konur:

Agâh Sırrı Levend, Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri, TDK Yayınları, Ankara, 1960.

9. Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur: 1.000, 326.197, 49.750.812 vb.

10. Genel Ağ adreslerinde kullanılır: <http://tdk.org.tr>

11. Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır: 4.5=20, 12.6=72 vb

Virgül (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur:

Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve

sevimli odanın havasında erir gibi oldum. (Halide Edip Adıvar)

Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller
Dillenmiş ağızlarda tutuk dilli
gönüller (Faruk Nafiz Çamlıbel)

Zindana atılan mahkûmlar gibi titreşerek,
haykırarak geri geri kaçmaya
uğraşıyorduk. (Hüseyin Rahmi Gürpınar)
Köyde kim çaresiz kalırsa, kimin işi
bozulursa İstanbul yolunu tutar. (Ömer Seyfettin)

2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

Umduk, bekledik, düşündük. (Yakup Kadri Karaosmanoğlu)

3. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur:

Saniye Hanımefendi, merdivenlerde
oğlunun ayak seslerini duyar duymaz,
hasretlisini karşılamaya atılan bir genç
kadın gibi koltuğundan fırlamış ve ona
kapıyı kendi eliyle açmaya gelmişti. (Yakup
Kadri Karaosmanoğlu)

4. Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur:

Zemin bu kadar koyu bir kırmızıya
dönüşünce, bir an için de olsa,
belirginliğini yitiriverdi sivilceleri. (Elif
Şafak)

Şimdi, efendiler, müsaade buyurursanız,
size bir sual sorayım. (Atatürk)

Nihat sabaha kadar uyuyamadı ve şafak
sökerken Faik'e bol
da geçerli olacaktır.

Noktalı Virgül (;)

1. Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur: Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan; kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca adları verilir.

Türkiye, İngiltere, Azerbaycan; Ankara, Londra, Bakü.

2. Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur: Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.

At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır. (Atasözü)

3. İki'den fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznenin sonuna noktalı virgül konabilir:

Yeni usul şiiirimiz; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu. (Yahya Kemal Beyatlı)

İki Nokta (:)

1. Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konur:

Millî Edebiyat akımının temsilcilerinden bir kısmını sıralayalım: Ömer Seyfettin, Halide Edip Adıvar, Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul, Ali Canip Yöntem.

2. Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna konur:

Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi: Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. (Atatürk)

Kendimi takdim edeyim: Meclis kâtiplerindenim. (Falih Rifki Atay)

3. Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için kullanılır: a:ile, ka:til, usu:le, i:cat.

4. Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur:

5. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur:

– Buğdayla arpadan başka ne biter bu topraklarda?

Ziraatçı sayar:

– Yulaf, pancar, zerzevat, tütün... (Falih Rifki Atay)

6. Genel Ağ adreslerinde kullanılır: <http://tdk.org.tr>

7. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır: 56:8=7, 100:2=50 vb.

Üç Nokta (...)

1. Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur:

Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da bu yanı... (Tarık Buğra)

2. Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı açık yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur: Kılavuzu karga olanın burnu b...tan çıkmaz.

Arabacı B...'a yaklaştığını söylüyor, ikide bir fırsat bularak arabanın içine doğru başını çeviriyordu. (Ahmet Hamdi Tanpınar)

3. Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur:

... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı... (Tarık Buğra)

4. Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur:

Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz! (Faruk Nafiz Çamlıbel)

Binaenaleyh, biz her vasitadan, yalnız ve ancak, bir noktadan istifade ederiz. O noktadan şudur: Türk milletini, medeni cihanda layık olduğu mevkiye isat etmek ve Türk cumhuriyetini sarsılmaz

temelleri üzerinde, her gün, daha ziyade takviye etmek... (Atatürk)

5. Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur:

Gölgeler yaklaştılar. Bir adım kalınca onu kıyafetinden tanıdılar:

— Koca Ali... Koca Ali, bel!.. (Ömer Seyfettin)

UYARI: Ünlem ve soru işareti sonra üç nokta yerine iki nokta konulması yeterlidir:

Gök ekini biçer gibi!.. Başaklar daha dolmadan. (Tarık Buğra)

Nasıl da akşam oldu?.. Nasıl da yavrucuklar sustu?.. Nasıl da serçecikler yuvalarına sığındı?..(Necip Fazıl Kısakürek)

6. Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır:

— Yabancı yok!

— Kimsin?

— Ali...

— Hangi Ali?

— ...

— Sen misin, Ali usta?

— Benim!..

— Ne arıyorsun bu vakit buralarda?

— Hiç...

— Nasıl hiç? Suya çekicini mi düşürdün yoksa!..

— !.. (Ömer Seyfettin)

UYARI: Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta

Soru İşareti (?)

1. Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur:

Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı? (Faruk Nafiz Çamlıbel)

Atatürk bana sordu:

— Yeni yazıyı tatbik etmek için ne düşündünüz? (Falih Rıfkı Atay)

2. Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur:

Gümrükteki memur başını kaldırdı:

— Adınız?

3. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır: Yunus Emre (1240 ?-1320), (Doğum yeri: ?) vb.

1496 (?) yılında doğan Fuzuli...

Ankara'dan Antalya'ya arabayla üç saatte (?) gitmiş.

Ünlem İşareti (!)

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur:Hava ne kadar da sıcak! Aşk olsun! Ne kadar akıllı adamlar var! Vah vah!

Ne mutlu Türk'üm diyene! (Atatürk)

2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur:

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri! (Atatürk)

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. (Atatürk)

Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle! (Yahya Kemal Beyatlı)

Dur, yolcu! Bilmeden gelip bastığın

Bu toprak bir devrin battığı yerdir. (Necmettin Halil Onan)

UYARI: Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulabileceği gibi cümlenin sonuna da konabilir:

Arkadaş, biz bu yolda türküler tutturuken Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz! (Faruk Nafiz Çamlıbel)

3. Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayrıç içinde ünlem işareti kullanılır:

İsteseymiş bir günde bitirirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).

Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

Kısa Çizgi (-)

1. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur:

Soğuktan mı titriyordum, yoksa heyecandan, üzüntüden mi bil-

mem. Havuzun suyu bulanık. Kapının saatleri 12'yi geçmiş. Kanepeler-

lerde kimseler yok. Tramvay ne fena gıcırdadı! Tramvayda-

ki adam bir tanıdık mı idi acaba? Ne diye öyle dönüp dönüp baktı?

Yoksa kimseciklerin oturmadığı kanepelerde bu saatte pek başıboşlar mı oturur? (Sait Faik Abasıyanık)

Uzun Çizgi (—)

Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna **konuşma çizgisi** de denir.

Frankfurt'a gelene herkesin sorduğu şunlardır:

— Eski şehri gezdin mi?

— Rothschild'in evine gittin mi?

— Goethe'nin evini gezdin mi? (Ahmet Haşim)

Oyunlarda uzun çizgi konuşanın adından sonra da konabilir:

Sıtkı Bey — Kaleyi kurtarmak için daha güzel bir çare var. Gerçekten ölecek adam ister.

İslam Bey — Ben daha ölmedim. (Namık Kemal)

UYARI: Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.

Arabamız tutarken Erciyes'in yolunu:

"Hancı dedim, bildin mi Maraşlı Şeyhoğlu'nu?" (Faruk Nafiz Çamlıbel)

Tırnak İşareti (" ")

1. Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır: Türk Dil Kurumu binasının yan cephesinde Atatürk'ün "Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir." sözü yazılıdır. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin ön cephesinde Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." vecizesi yer almaktadır. Ulu önderin "Ne mutlu Türk'üm diyene!" sözü her Türk'ü duygulandırır.

Bakınız, şair vatanı ne güzel tarif ediyor:

"Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır. Toprak eğer uğruna ölen varsa vatandır."

UYARI: Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti, ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır:

"İzmir üzerine dünyada bir şehir daha yoktur!" diyorlar. (Yahya Kemal Beyatlı)

2. Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır: Yeni bir "barış taarruzu" başladı.

3. Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır:

Bugün öğrenciler "Kendi Gök Kubbemiz" adlı şiiri incelediler.

Kesme İşareti (')

1. Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır: Kurtuluş Savaşı'nı, Atatürk'üm, Türkiye'mizin, Fatih Sultan Mehmet'e, Muhibbi'nin, Gül Baba'ya, Sultan Ana'nın, Mehmet Emin Yurdakul'dan, Kâzım Karabekir'i, Yunus Emre'yi, Ziya Gökalp'tan, Refik Halit Karay'mış, Ahmet Cevat Emre'dir, Namık Kemal'se, Şinasi'yle, Alman'sınız, Kırgız'ım, Karakeçili'nin, Osmanlı Devleti'ndeki, Cebrail'den, Çanakkale Boğazı'nın, Samanyolu'nda, Sait Halim Paşa Yalısı'ndan, Resmî Gazete'de, Millî Eğitim Temel Kanunu'na, Telif Hakkı Yayın ve

Satış Yönetmeliği'ni, Eski Çağ'ın, Yükselme Dönemi'nin, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'na vb.

“Onun için Batı'da bunlara birer fonksiyon buluyorlar.” (Burhan Felek)

1919 senesi Mayıs'ının 19'uncu günü Samsun'a çıktım. (Atatürk)

Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğu zaman ekten önce kesme işareti kullanılır: Hisar'dan, Boğaz'dan vb.

Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme işareti kullanılır: Bu Kanun'un 17. maddesinin c bendi... Yukarıda adı geçen Yönetmelik'in 2'nci maddesine göre... vb.

Özel adlar için yay ayrıç içinde bir açıklama yapıldığında kesme işareti yay ayrıçtan önce kullanılır: Yunus Emre'nin (1240?-1320), Yakup Kadri'nin (Karaosmanoğlu) vb.

Ek getirildiğinde Avrupa Birliği kesme işareti ile kullanılır: Avrupa Birliği'ne üye ülkeler.

UYARI: Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturma ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz: Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türk Dil Kurumundan, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığının; Bakanlar Kurulunun, Danışma Kurulundan, Yürütme Kuruluna; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112'nci Birleşiminin 2'nci Oturumunda; Mavi Köşe Bakkaliyesinden vb.

UYARI: Başbakanlık, Rektörlük vb. sözler ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde Başbakanlığa, Rektörlüğe vb. biçimlerde yazılır.

UYARI: Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz: Türklük,

Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Müslümanlık, Hristiyanlık, Avrupalı, Avrupalılaşmak, Aydın, Konyalı, Bursalı, Ahmetler, Mehmetler, Yakup Kadri, Türklerin, Türklüğün, Türkleşmekte, Türkçenin, Müslümanlıkta, Hollandalıdan, Hristiyanlıktan, Atatürkçülüğün vb.

UYARI: Sonunda p, ç, t, k ünsüzlerinden biri bulunan Ahmet, Çelik, Halit, Şahap; Bosna-Hersek; Kerkük, Sinop, Tokat, Zonguldak gibi özel adlara ünlüyle başlayan ek getirildiğinde kesme işaretine rağmen Ahmedî, Halidî, Şahabî; Bosna-Hersekî; Kerküğü, Sinobu, Tokadı, Zonguldağı biçiminde son ses yumuşatılarak söylenir.

UYARI: Özel adlar yerine kullanılan “o” zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz ve kendisinden sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

2. Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur: Nihat Bey'e, Ayşe Hanım'dan, Mahmut Efendi'ye, Enver Paşa'ya; Türk Dil Kurumu Başkanı'na vb.

3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur: TBMM'nin, TDK'nin, BM'de, ABD'de, TV'ye vb.

4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur: 1985'te, 8'inci madde, 2'nci kat; 7,65'lik, 9,65'lik, 657'yle vb.

5. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur: Başvurular 17 Aralık'a kadar sürecektir. Yabancı Sözlere Karşılıklar Kılavuzu'nun veri tabanının Genel Ağ'da hizmete sunulduğu gün olan 12 Temmuz 2010 Pazartesi'nin TDK için önemi büyüktür.

6. Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır:

Bir ok attım karlı dağın ardına
Düştü m'ola sevdiğimin yurduna
İl yanmazken ben yanarım derdine

Engel aramızı açtı n'eyleyim (Karacaoğlan)
Şems'in gözlerine bir şüphe çörekledi:
"Dostum ne'n var? Her şey yolunda
mı?" (Elif Şafak)
Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa (Âşık Veysel)

NOKTALAMA İŞARETLERİ TESTİ

1. Her müslüman korkutucu ve muştucudur. Kendi adına korkutup muştulamaz () korkutmak ve muştulamak, bir miras ve bir ödevdir ona.

Yukarıdaki cümlede parantezle gösterilen yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (.) B) (:) C) (;) D) (...) E) (,)

Çözüm: Aralarında şekil ve anlamca ilişki bulunan, birbirine bağlaçsız bağlanan ve aralarındaki duraklama kısa olan cümlelerin arasına noktalı virgül konulur.

YANIT C

2. Fakat yol otomobillere yasak olduğundan o da herkes gibi tramvaya biner () kimse kendisine dikkat etmez.

Yukarıdaki cümlede parantezle gösterilen yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (.) B) (:) C) (;) D) (...) E) (,)

Çözüm: Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için aralarına virgül konur. **YANIT E**

3. Çocuk merakla sordu () "Bana ne getirdin?"

Yukarıdaki cümlede parantezle gösterilen yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (.) B) (:) C) (;) D) (...) E) (,)

Çözüm: Bir cümleden sonra alıntı bir cümle geliyorsa veya bir söz naklediliyorsa iki nokta kullanılır. **YANIT B**

4.

Hava kan, toprak kan, tüm insanlar kan ()
Yukarıdaki cümlede parantezle gösterilen yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (.) B) (:) C) (;) D) (...) E) (,)

Çözüm: Bitmemiş veya bitirilmemiş cümlelerin sonuna üç nokta konur. **YANIT D**

5. Evimizi, bahçemizi nasıl buldunuz ()
Yukarıdaki cümlede parantezle gösterilen yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (?) B) (:) C) (;) D) (...) E) (,)

Çözüm: Soru anlamı taşıyan cümle ve kelimelerden sonra soru işareti kullanılır. **YANIT A**

6. Haykırdı, ak tolgalı beylerbeyi "ilerle()"
Yukarıdaki cümlede parantezle gösterilen yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (.) B) (:) C) (;) D) (!) E) (,)

Çözüm: Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra ünlem işareti konur. **YANIT D**

7. İstanbul() a gelene, herkesin sorduğu bazı sorular vardır.

Yukarıdaki cümlede parantezle gösterilen yere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (') B) (:) C) (;) D) (!) E) (,)

Çözüm: Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle (') ayrılır. **YANIT A**

8. İhtiyar (I), şoförü baştan aşağı süzdü. Onun dalgın(II), acemi (III), umarsız olduğunu düşündü. Fakat şoför uyanık(IV), tecrübeli (V), duyarlı bir insandı.

Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerdeki virgüllerden hangisi kaldırılırsa, cümlede bir anlam karışıklığı meydana gelir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Çözüm: (I)'de virgül varken ihtiyar bir adamın şoförü süzmesinden, virgül kaldırıldığında ise bir adamın ihtiyar şoförü süzdüğü manası çıkar. Hangisi olduğunun yani anlam karışıklığının meydana gelmemesi için virgül kaldırılmamalıdır. **YANIT A**

9.

Türklerim, iştin()
Üstten gök çökmedikçe()
alttan yer delinmedikçe
ülkenizi() törenizi kim bozabilir sizin()

Yukarıdaki parçada parantezle gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

A) (;) (;) (,) (.)
B) (;) (,) (,) (...)
C) (!) (,) (,) (?)
D) (!) (,) (,) (...)
E) (;) (;) (;) (...)

Çözüm: Birinci paranteze seslenme, hitap içerdiği için ünlem işareti gelecektir. İkinci paranteze sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için virgül gelir. Üçüncü paranteze birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelimeleri ayırmak için virgül gelir. Sonuncu paranteze ise soru eki veya sözü içeren cümle olduğu için soru işareti konur. **YANIT C**

10-

- I. Yabancı yok
- II. Kimsin
- III. Ali
- IV. Hangi Ali
- V. Sen misin, Ali usta

Yukarıdaki konuşmada numaralanmış cümlelerin hangi ikisinin sonuna diğerlerinden farklı noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) II. ve IV.
- B) I. ve II.
- C) III. ve V.
- D) I. ve III.
- E) IV. ve V.

Çözüm: II, IV ve V nolu cümlelerin sonuna soru işareti gelmesi gerekirken I nolu cümlelerin sonuna ünlem işareti, III nolu cümlelerin sonuna ise üç nokta getirilmelidir. **YANIT D**

11.

Sadece kitapları ile değil() yaşamı ile de çok büyük ilgi çekmiş() ölümüyle bile yöneticileri korkutmuş bir aydın()dahi ()

Yukarıda parantezlerle belirtilen yerlere aşağıdakilerden hangisinde verilen noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (:) (,) (,) (.) B) (:) (;) (,) (...) C) (;) (,) (,) (...)
- D) (.) (,) (,) (.) E) (.) (;) (;) (...)

Çözüm: Birinci paranteze, aralarında şekil ve anlamca ilişki bulunan cümlelerin arasına geldiği için noktalı virgül gelmelidir. İkinci paranteze sıralı cümleleri birbirine bağladığından üçüncü paranteze ise aynı görevde kullanılan kelimeleri birbirinden ayırdığı için virgül getirilir. Dördüncü paranteze ise bitmemiş cümle olduğundan üç nokta gelecektir. **YANIT C**

12. .

Tüm Türk topluluklarının, milletlerinin ortak kültürüdür (I) Dede Korkut (II) Dedem Korkut (III) Korkut Ata (IV) Atam Korkut olarak da bilinir (V)

Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerden hangisine noktalı virgül (;) getirilmelidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Çözüm: Noktalı virgül, içerisinde birden fazla virgül kullanılmış cümlelerde öznenin kendinden hemen sonra gelen öğelere karışmamasını sağlamak için kullanıldığından (II)nolu yere gelmelidir. **YANIT B**

13.

15.yy sonlarına kadar noktalama işaretleri nokta (I) virgül (II) iki nokta ile sınırlıydı (III) Amerika ve İngiltere’de farklı adlarla anılsa da görevleri küçük ve basitti (IV) Metin sesli okunurken etkileyici yerlerde durmak (V) Yunan ilahi metinlerde de kullanılıyordu.

Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerden hangisine iki nokta (:) getirilmelidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Çözüm: Açıklama yapılacak yerlerde iki nokta kullanılır. Dolayısıyla (IV) nolu yerden sonra açıklama geleceğinden iki nokta konulur. **YANIT D**

14.

Binaenaleyh (I) biz her vasıttan (II) yalnız ve ancak, bir noktainazardan istifade ederiz. O noktainazar şudur (III) Türk milletini, medeni cihanda layık olduğu mevkiye isat etmek ve Türk cumhuriyetini sarsılmaz temelleri üzerinde (IV) her gün, daha ziyade takviye etmek (V)

Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerden hangisine üç nokta (...) konulması uygun olur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Çözüm: Üç Nokta, sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur. Dolayısıyla (V) nolu yere üç nokta getirilmelidir. **YANIT E**

15.

I. Üsküdar'dan mı, Hisar'dan mı, Kavaklardan mı ()
II. Sana uğurlar olsun () Ayrılıyor yolumuz!
III. Türkiye, İngiltere, Azerbaycan () Ankara, Londra, Bakü.
IV. Kendimi takdim edeyim () Meclis kâtiplerindenim.
V. Yeni yazıyı tatbik etmek için ne düşündünüz ()

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde, parantezle () gösterilen yere noktalı virgül (;) getirilmelidir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Çözüm:, Noktalı virgül, cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur. Dolayısıyla Türkiye, İngiltere ve Azerbaycan ülke isimleri olarak bir takım; Ankara, Londra ve Bakü ise şehir adları olarak ayrı bir

takımdır. Bu yüzden bunları ayırmak adına noktalı virgül konur. **YANIT C**

16. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde virgül (,) kullanılmasına gerek yoktur?

A) Acı acıyı bastırır su sancıyı.
B) Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste.
C) Altın yerde paslanmaz taş yağmurdan ıslanmaz.
D) Aşk ağlatır dert söyler.
E) Abdestsiz sofuya namaz dayanmaz.

Çözüm: İlk dört şıkta sıralı cümleler olduğundan: Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için virgül kullanılır. **YANIT E**

17. Aşağıdakilerden hangisinde ilk sözcükten sonraki virgülün kaldırılması cümlenin anlamında değişiklik ya da karışıklığa neden olmaz?

A) Genç, adamın arkasından koşuyordu.
B) Yabancı, gazeteciye tüm bildiklerini anlattı.
C) Küçük, ağacın arkasına saklandı.
D) Bu gece, eğlenceleri içlerine sinmedi.
E) Zehra, mesleğini aşkla yapan bir başöğretmendir.

Çözüm: İlk dört şıkta virgül kaldırıldığında anlam bozukluğu oluyor. Örneğin: A şıkta virgül kaldırıldığında gencin adamın arkasından mı koştuğu yoksa birinin genç adamın arkasından mı koştuğu karışıyor. **YANIT E**

18. Mors kodunda () İngiliz alfabesi ve noktalama işaretleri ifade edilir () Bu harf ve noktalama işaretlerini anlatmak için iki farklı mors kodu vardır () Amerikan Mors Alfabesi ve Uluslararası Mors Alfabesi () **Boş bırakılan yerlerde aşağıdaki işaretlerden hangisinin kullanılacağı yer yoktur?**

- A) Nokta
- B) Virgül
- C) Üç nokta
- D) İki nokta
- E) Ünlem işareti

Çözüm: Birinci paranteze virgül, ikinci paranteze nokta, üçüncü paranteze iki nokta ve dördüncü paranteze üç nokta gelecektir. **YANIT E**

19.

"Tamlamalarda tamlayanla tamlananın ve ikilemelerin arasında herhangi bir noktalama işareti kullanılmaz."

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir noktalama yanlışlığı vardır?

- A) Eğri büğrü fikirlerin adamıydı.
- B) Ütrünün üstündeki lekeler yavaş yavaş siliniyordu.
- C) Topaç, yolun ortasında döndü, döndü; sonunda düştü.
- D) Aramıza abuk, sabuk adamlar girdi.
- E) Bir varmış, bir yokmuş.

Çözüm: A ve B şıkında yukarıda belirtilen kurala uyulmuş ve ikilemenin arasına noktalama işareti girmemiş. C şıkında ise anlamı güçlendirmek için virgül konulmuş olan "döndü, döndü" bir ikileme değildir. E şıkında ise sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için virgül konularak bir kural ihlali yapılmamıştır. Oysa D şıkında " abuk sabuk" ikilemesinde tamlanan ve tamlayan

arasına virgül konularak kural ihlali yapılmıştır. **YANIT D**

20.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?

- A) Onun için Batı'da bunlara birer fonksiyon buluyorlar.
- B) Erzurum'lu olmak gurur vericidir.
- C) 1919 senesi Mayıs'ının 19'uncu günü Samsun'a çıktım.
- D) Engel aramızı açtı n'eyleyim.
- E) Başvurular 17 Aralık'a kadar sürecektir.

Çözüm: Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrıldığından dolayı A ve C şıklarında kesme işareti kullanılmıştır. D şıkında, seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kesme işareti kullanılmıştır. E şıkında ise belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için kesme işareti konulmuştur. B şıkında Erzurumlu kelimesinin kesme işareti ile ayrılmasına gerek yoktur. **YANIT B**

CÜMLENİN TEMEL ÖGELERİ:

Cümlelerin var olabilmesi için gerekli olan, yargıdan sorumlu öğelerdir.

Yüklem
Özne

1-ÖZNE

Bir cümlede bildirilen işi yapan, yüklem bildirdiği durumu üzerine alan kimse veya şey, fail, süje: *Çocuk uyudu. Çocuk henüz küçüktür* cümlelerinde *çocuk* sözü öznedir

ÖRNEK SORU:

Cümlede yükleme sorulan konu olan kim ve konu olan ne sorularının cevabı aşağıdaki hangi öğedir?

- A)Özne
- B)Nesne
- C)Dolaylı Tümleç
- D)Zarf Tümleci
- E)Yüklem

ÇÖZÜM: A

Yükleme sorulan kim ve ne sorularının cevabı öznedir. Doğru cevap A seçeneğidir.

2-YÜKLEM

Cümlede oluş, iş ve hareket bildiren kelime veya kelime grubu, haber, mahmul

"*Çocuk çalışkandır*" ve "*Çocuk çok çalışır*" örneklerinde "*çalışkandır*" ve "*çalışır*" birer yüklemidir.

ÖRNEK SORU

Aşağıdakilerden hangi öğe iş oluş ve hareket bildirmektedir?

- A)Özne
- B)Nesne
- C)Dolaylı Tümleç
- D)Zarf Tümleci
- E)Yüklem

ÇÖZÜM: E

İş, oluş hareket yüklem bildirir. Doğru cevap E seçeneğidir.

CÜMLENİN YARDIMCI ÖGELERİ

Cümlelerin kurulması için mutlaka gerekli olmayan ama yargıyı çeşitli yönleriyle tamamlayan, açıklayan ve geliştiren öğelerdir. Cümlelerin yardımcı öğeleri şunlardır:

Nesne
Dolaylı Tümleç (Yer tamlayıcısı)
Zarf Tümleci
Edat Tümle

3-NESNE

Öznenin yapmış olduğu işten etkilenen öğedir.

1- Belirtili Nesne:

Belirme hali eki (-ı,-i,-u, -ü, -(n)ı, -(n)i, -(n)u, -(n)ü) almış olan nesnelere "belirtili nesne" olarak tanımlanmaktadır.

2-Belirtisiz Nesne

Belirme hali eki (-ı,-i,-u, -ü, -(n)ı, -(n)i, -(n)u, -(n)ü) almamış olan nesnelere ise cümlede **belirtisiz nesne** olarak tanımlanmaktadır.

4-DOLAYLI TÜMLEÇ

Eylemin anlamını tümleyen ve yönelme, kalma, çıkma durumlarından birinde bulunan veya ilgeç alan tümleç: Çocuklar eve geldi; Bu haksızlığa dayanılır mı? ; Okulun bahçesine çam ağaçları dikildi; Çocuklar evde kaldı; Başımın üstünde yeriniz var; Dün Ali'nin evinde toplantı vardı; Bugünkü Birleşmiş Milletler toplantısından önemli haberler bekleniyor; Çocuklar evden uzaklaştılar ; Bu konuyu çeşitli yönlerden açıklayınız; Adam gibi otur; Bu plağı sizin için çalışıyorum; Ali

hastalığından dolayı okula gelememiş örneklerinde olduğu gibi.

5-ZARF TÜMLECİ:

Cümlede yüklem anlamını zaman, tarz, ölçü, yer, yön vb. bakımlardan daha belirgin duruma getiren, sınırlayan kelime veya kelime gruplarından oluşan tümleş

6-EDAT TÜMLECİ

Tek başına anlamı olmayan, sonuna geldiği sözle cümledeki diğer kelimeler arasında ilişki kuran kelime türü, ilgeç: *Ev gibi huzur köşesi olmaz. Çocuk sabaha karşı uyudu*

ÖRNEK SORU:

Erzincan Yöresinde meydana gelen deprem Türk milletinde derin üzüntü yarattı.

Yukarıdaki cümlede cümlenin hangi ögesi yoktur?

- A)Özne
- B)Yüklem
- C)Dolaylı Tümleş
- D)Zarf Tümleş
- E)Belirtisiz Nesne

ÇÖZÜM: D

Yarattı (yüklem)
Yaratmaya konu olan ne ? Erzincan Yöresinde meydana gelen deprem (Özne)
Kimde yarattı (Dolaylı tümleş , Türk Milletinde
Ne yarattı (belirtisiz nesne)derin üzüntü
Doğru cevap D seçeneğidir.

CÜMLENİN TEMEL ÖGELERİ:

1.

Yüklem; kip ve kişi eki alıp iş, oluş, hareket bildirerek cümleyi bir yargıya bağlayan sözcük ya da sözcük öbeğidir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yüklem bulunmamaktadır?

- A) Bugün evi temizleyeceğim.
- B) O dağın arkasında bir dağ daha var.
- C)Onun tam ortasında küçük ama çok güzel bir göl...
- D)Yalnız benim için bak yeşil yeşil...
- E) Allah ol deyince oluverir.

Çözüm: C şıkında cümleyi yargıya bağlayacak herhangi bir kelime bulunmadığından yüklem yoktur.**YANIT C**

2.

Yüklem, eylem almış ad soylu bir sözcükten veya sözcük öbeğinden oluşabilir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde böyle bir örnek bulunmaktadır ?

- A)Rafadan Tayfalar Sakarya'da gösterime girdi.
- B) Yahya Kemal'i Sessiz Gemi şiiriyle tanıdım.
- C)Eşek gözleri, dünyanın en güzeldir.
- D) Dağlardan yankılanan ses herkesi korkutmuştu.
- E)Demir kapının gıcirtısı olacakların habercisiydi.

Çözüm:C şıkında dünyanın en güzeli söz öbeği kip eki alarak yüklem olmuştur.**YANIT C**

3.

Özne, cümlede işi, oluşu, hareketi yapan veya olanı bildiren ögedir. Yükleme “kim? – ne?” soruları sorularak bulunur.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde özne bulunmamaktadır ?

- A) İşin ustalık isteyen kısmını Tornacı Mehmet bilir.
- B) O güzel insanlar, o güzel atlara binip gittiler.
- C) Akrebin kiskacında yoğurmuş bizi kader
- D) Aldırma böyle gelmiş bu dünya böyle gider.
- E) Yarın iş mahkemesine gidilecek.

Çözüm:A şıkında bilir yüklemine: “Kim bilir?” sorusu sorulduğunda Tornacı Mehmet bilir cevabını alırız. Böyle Tornacı Mehmet özne olur. Aynı şekilde yükleme “kim? – ne?” sorularını sorduğumuz şıklardan: B şıkında o güzel insanlar, C şıkında kader , D şıkında ise dünya özne olur. E şıkında ise gidilecek yüklemine sorduğumuz “kim gidecek?-ne gidecek?” sorularının cevabını alamayız.**YANIT E**

4.Cümlede sözcük durumunda olmayıp yüklem aldıkları kişi ekinden anlaşılırsa, buna gizli öznedir. Gizli özne yüklem taşıdığı şahıs ekinden anlaşılır. Yüklem taşıdığı şahıs ekinin gösterdiği zamir öznedir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde gizli özne bulunmaktadır ?

- A) Ben senden önce ölmek isterim.
- B)Rüzgarların en ferahlatıcısı senden esiyor.
- C)Tek yanlı aşk kişiyi nasıl aptallaştırıyor.
- D) Her yerde seni arıyorum.
- E)Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

Çözüm:A şıkında “ben”, B şıkında “rüzgarların en ferahlatıcısı”, C şıkında “tek yanlı aşk”, E şıkında “meçhule giden bir gemi” ifadeleri öznedir. D şıkında ise arıyorum ifadesindeki –um kişi ekinden anlaşılacağı üzere; yükleme “arayan kim?” sorusu sorulduğunda arayanın 1. tekil şahıs zamiri “ben” olduğu ortaya çıkar. Cümlede sözcük durumunda değildir ama vardır. Dolayısıyla gizli öznedir.**YANIT D**

5.Nesne, öznenin yaptığı işten etkilenen ögedir. Yükleme sorulan “neyi? – kimi?” sorularıyla belirtili nesne, “ne?” sorusuyla belirtisiz nesne bulunur.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında aşağıdaki cümlelerden hangisinde nesne bulunmamaktadır?

- A)Mataramın içindeki tuzlu suyu boşalttım.
- B)Bugün bana verdiğin işi bitirdim.
- C) Selin yaz tatilinde Bodrum’a gitti.
- D) Borsaya yatırdığım parayı çektim.
- E)Taraftar tribünleri boşalttı.

Çözüm: A şıkında “neyi boşalttım” sorusuna cevap olarak “mataramın içindeki tuzlu suyu” ifadesi nesne olur. B şıkında “neyi bitirdim?” sorusuna cevap olarak “bana verdiğin işi” ifadesi nesne olur. D şıkında “neyi çektim?” sorusuna cevap olarak “ borsaya yatırdığım parayı” ifadesi nesne olur. E şıkında “neyi boşalttı ?” sorusuna cevap olarak “tribünleri” ifadesi nesne olur. C şıkında ise bu soruların cevabı olacak bir ifade bulunmadığından nesne yoktur.**YANIT C**

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde belirtili nesne bulunmaktadır ?

- A) Ben bir güzel gördüm.
- B) Dehlizin sonunda ışığı gördüm.
- C) Sana sarı laleler aldım çiçek pasajından
- D) Baba bana bir masal anlat.
- E) Güllerin içinden koşarak koşarak gel.

Çözüm:A,C,D,E şıklarında yükleme “ne?” sorusu sorulduğunda cevap alındığı için belirtisiz nesne vardır. B şıkında ise gördüm yüklemine sorulan “neyi?” sorusu ışığı olarak cevaplanabildiğinden belirtili nesne olur.

YANIT B

7. Dolaylı tümleç, yüklemi; yer, yön bakımından tamamlayan ögedir. Yükleme sorulan “kime, kimde, kimden, nereye, nerede, nereden, neye, neyde, neyden” sorularının cevabı olur. Bu sorulara göre, dolaylı tümleç olan öge “-e, -de, -den” durum eklerinden birini alır.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında aşağıdaki cümlelerden hangisinde dolaylı tümleç bulunmaktadır?

- A) Bugün kayıtların son günüydü.
- B) Herkes suçu ispatlanana kadar suçsuzdur.
- C) Hızlı tren istasyondan ayrıldı.
- D) Şu karşı dağları duman kaplamış.
- E) Bu sabah sulu kar yağacakmış.

Çözüm:C şıkında yüklem = aktarır Nereden ayrıldı? : istasyondan = dolaylı tümleç **YANIT C**

8. Zarf Tümleçleri, yüklemi; durum, zaman, miktar, yer-yön ve sebep gibi yönlerden tamamlayan ögelerdir. Yükleme sorulan “nasıl, ne zaman, ne kadar, neden, niçin, niye” sorularıyla bulunur.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında aşağıdaki cümlelerden hangisinde zarf tümleci bulunmaktadır?

- A) İşte biz o gün tükeneceğiz.
- B) Gurbetten kara haber mi var?
- C) Bu yerlerde kimler ağlamış ?
- D) Dikenler üstünde gözyaşları var.
- E) Arabalar korna çalıyordu.

Çözüm:A şıkında tükeneceğiz =yüklem Ne zaman tükeneceğiz? : o gün = zarf tümleci.

Diğer şıklarda “nasıl, ne zaman, ne kadar, neden, niçin, niye” sorularının cevabı olacak bir kelime yoktur. **YANIT A**

9. Evliya Çelebi, İstanbul’un üç denizinin sınırlarını çizerken, gemiciler, denizciler ve ziyaretçilerden duyduklarını aktarır.

Bu cümlenin ögeleri ve öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zarf tümleci – Dolaylı tümleç – Özne – Yüklem
- B) Özne – Nesne – Zarf tümleci – Yüklem
- C) Özne – Zarf tümleci – Nesne – Yüklem
- D) Nesne – Dolaylı tümleç – Özne – Yüklem
- E) Zarf tümleci – Özne – Nesne – Yüklem

Çözüm:Yüklem: aktarır Kim aktarır? : Evliya Çelebi = Özne Neyi aktarır?: denizciler ve ziyaretçilerden duyduklarını = Nesne

Ne zaman aktarır?: İstanbul'un üç denizinin sınırlarını çizerken = Zarf tümleci
YANIT C

10.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öğelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Ekrem Bey / bu sabah / formundaydı.
- B) Fenerbahçe Kulübü taraftarları/ İtalya'dan gelecek yeni transferi/ bekliyorlar.
- C) Bu sene/meyveler/ hızlı/ oldu.
- D) Sana/ büyük bir /sır/ söyleyeceğim.
- E) Tahta kapının yorgun kolu/ bir anda/ yere /düşüverdi.

Çözüm:A şıkında formundaydı yüklem. Kim formundaydı? : Ekrem Bey = özne. Ne zaman? : bu sabah= zarf tümleci.

B şıkında bekliyorlar yüklem. Bekleyen kim? : Fenerbahçe Kulübü taraftarları= özne. Kimi bekliyorlar ? : İtalya'dan gelecek yeni transferi = nesne.

C şıkında oldu yüklem. Ne oldu ? : meyveler = özne. Ne zaman ? : Bu sene = zarf tümleci. Nasıl oldu ? : hızlı = zarf tümleci

D şıkında söyleyeceğim yüklem. Söyleyen kim? : ben = gizli özne. Ne söyleyeceğim ? : büyük bir sır= nesne. Kime söyleyeceğim ? sana = dolaylı tümleç. Dolayısıyla nesne yanlış bölünmüş.

E şıkında ise düşüverdi yüklem. Ne düşüverdi ? : Tahta kapının yorgun kolu = Özne. Nasıl düşüverdi ? : bir anda = Zarf tümleci. Nereye düşüverdi ? : yere = Dolaylı tümleç.**YANIT D**

11.Aşağıdaki dizelerden hangisi nesne-yüklemden oluşmuştur?

- A)Kar yağdığında kirlenen birşeydi yüzüm
- B) Gözlerin İstanbul oluyor birden
- C) Ulur aya karşı kirli çakallar
- D) Bakar ürkek ürkek tavşanlar dağa
- E)Üfleyeni kalmamış kınalı kaval hüznünü yaşadım.

Çözüm:A şıkının öge dizilişi zarf tümleci/ zarf tümleci/ yüklem/özne 'dir.

B şıkının öge dizilişi Özne/nesne/yüklem/zarf tümleci 'dir.

C şıkının öge dizilişi Yüklem/dolaylı tümleç/özne 'dir.

D şıkının öge dizilişi Yüklem/zarf tümleci/özne/dolaylı tümleç'dir.

E şıkında Yaşadım =yüklem
Ne yaşadım? : üfleyeni kalmamış kınalı kaval hüznü = nesne**YANIT E**

12.Aşağıdaki cümlelerden hangisi dolaylı tümleç ve yüklemden oluşmuştur?

- A) Bugün bu iş bitecek.
- B) Yarın açıklanacak enflasyon oranı, maaşa yapılacak zam oranını belirleyecek.
- C) Karlı kayın ormanında yürüyorum.
- D) Zaman senden doğan pınardır.
- E) Pas verecek arkadaş bulamayınca çalımı bastı.

Çözüm:A şıkkı : Zarf tümleci/ özne/ yüklem.

B şıkkı : özne/nesne/yüklem.

D şıkkı : özne/zarf tümleci/ yüklem.

E şıkkı : zarf tümleci/nesne/yüklem.

C şıkında yürüyorum yüklem.

Nerede yürüyorum ? : karlı kayın ormanında = dolaylı tümleç.**YANIT C**

13.Söz dizimi Özne-Zarf tümleci-Nesne-Yüklem biçiminde olan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karın yağdığını görünce, kar tutan toprağı anlayacaksın.
B) Sarı saçlarını deli gönlüme bağlamışlar.
C) Yusuf Kenan dağların karı eridiğinde malı alacak.
D) Sakaryaspor bu sene bir üst lige çıkacak.
E) Polis eylemcileri göz altına aldı.

Çözüm:A şıkkı : Zarf tümleci/ Nesne /Yüklem,
B şıkkı: Nesne/Dolaylı Tümleç /Yüklem,
C şıkkı : Özne/Zarf tümleci/Nesne/yüklem,
D şıkkı: Özne/ zarf tümleci/dolaylı tümleç/yüklem,
E şıkkı: Özne/ nesne/yüklem.**YANIT C**

14.

- I.Limon ağaçlarının altında sessizce yatıyordu.
II.Aynı bankta, bir daha görüşeceğimiz zamanı bekliyorum.
III.Zaman senin ellerinden akan bir çeşmedir.
IV.Sen beni geçtiğinde büyük adam olacaksın.

Numaralanmış cümlelerden hangi ikisi öğeleri ve öge dizilişi bakımından özdeştir?

- A) I. ve II. B) II. ve III. C) III. ve IV. D) II. ve IV. E) I. ve IV.

Çözüm: I. şık Dolaylı tümleç/zarf tümleci/yüklem
II. şık Dolaylı tümleç/ zarf tümleci/ yüklem
III. şık Özne/zarf tümleci/yüklem.
IV. şık Özne/zarf tümleci/nesne/yüklem
YANIT A

15.Aşağıdaki altı çizilen öğelerden hangisi zarf tümleci değildir?

- A) Ben senin gelişini usul usul beklerim.
B) Kalem ustası olduğun zaman hayatını yazabilirsin.
C) Ölüm dünyanın hiçbir yerinde istenilecek bir şey değildir.
D)İhlamlar çiçek açtığına sana geleceğim.
E)Yorgun atlar gibi atıyordu kalbim...

Çözüm:A ve E şıkkındaki yükleme sorulan "nasıl" sorusu ile alt çizili kelimeler bulunur ve zarf tümleci olur. B ve D şıkkındaki yüklem sorulan "ne zaman" sorusu ile altı çizili kelimeler bulunur ve zarf tümleci olur. C şıkkında ise yükleme sorulan "nerede" sorusu ile altı çizili kelimeyi buluruz bu da dolaylı tümleç olur.
YANIT C

16.

- I. Gözlerim bu sabah müthiş bir ışığa maruz kaldı.
II. Çarşıda bizi gördüğünü kimseye söyleme, dediler.
III. Modern zamanlarda insan insanı özlüyor.
IV. Güllerin bülbüllere naz yaptığı saatlerde uyandım.

Numaralanmış cümlelerden hangi ikisi iki öğeli bir cümledir?

- A) I. ve II. B) II. ve III. C) III. ve IV.
D) I. ve III. E) II. ve IV.

Çözüm:

I.şık: özne/zarf tümleci/dolaylı tümleç/yüklem
II. şık: nesne/yüklem
III. şık: zarf tümleci/ özne/nesne/ yüklem
IV. şık: zarf tümleci/ yüklem **YANIT E**

17.

Dünya bilmeyecek

Derin çekilen son sigaranın sebebini

Yukarıdaki dizelerde ikinci dize temel yüklem hangi öğesidir?

- A) Belirtili nesne
- B) Belirtisiz nesne
- C) Özne
- D) Zarf tümleci
- E) Dolaylı tümleş

Çözüm: Bilmeyecek yüklem.

Kim bilmeyecek? : dünya =özne.

Neyi bilmeyecek?: Derin çekilen son sigaranın sebebini = belirtili nesne. **YANIT A****18.** Melisa bilgisayarını açtığında hatasını anladı.**Aşağıdaki cümlelerden hangisi, öğeleri ve öge dizilişi bakımından bu cümleyle özdeştir?**

- A) Atlar açlıktan yorgun düşmüştü.
- B) Çiftçiler hasat zamanı ekinleri toplar.
- C) Balıkçılık bir takım riskleri içeren bir meslektir.
- D) Bu özgür kalmış atların son şarkısıdır.
- E) Seni burada görmek istemiyorum.

Çözüm: Anladı yüklem.

Kim anladı ? : Melisa = özne.

Neyi anladı ? : hatasını = nesne.

Ne zaman anladı ? : bilgisayarını açtığında = zarf tümleci.

Bu cümlelerin öge dizilişi: Özne/zarf tümleci/nesne/yüklem şeklinde olur.

Diğer şıkların öge dizilimi şu şekildedir :

- A) Özne/dolaylı tümleş/ yüklem,
- B) Özne/zarf tümleci/nesne/yüklem,
- C) Özne/zarf tümleci/yüklem.
- D) Özne/yüklem.

E) Nesne/dolaylı tümleş/yüklem. **YANIT B****19.** İçindeki o uğursuz sesin varlığı, seslerin çoğalmak hünerinin arttığı bu zamanlarda, beynini derin dehlizlere sokan düşüncelerin müsebbibiymi.**Bu cümlelerin öğeleri ve öge dizilişi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?**

- A) Özne – Nesne – Yüklem
- B) Özne – Dolaylı tümleş – Yüklem
- C) Nesne – Zarf tümleci Yüklem
- D) Nesne – Dolaylı tümleş – Yüklem
- E) Özne – Zarf tümleci – Yüklem

Çözüm:Beynini derin dehlizlere sokan düşüncelerin müsebbibiymi yüklem.

Beynini derin dehlizlere sokan düşüncelerin müsebbibi nedir? : İçindeki o uğursuz sesin varlığı= özne.

Beynini derin dehlizlere sokan düşüncelerin müsebbibi ne zaman olur? : seslerin çoğalmak hünerinin arttığı bu zamanlarda = zarf tümleci.

YANIT E**20.** Enflasyon, vatandaşın emeğini eritirken,faiz cebindeki alıp, başkasının malına mal katar.**Yukarıdaki cümlede temel cümleciğin öznesi aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Enflasyon
- B) vatandaşın emeğini eritirken
- C) faiz
- D) başkasının malı
- E) katar

Çözüm: Katar yüklem.

Kim katar ? : faiz = özne.

YANIT-E

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU**KISIM - I****Genel Hükümler****BÖLÜM: 1****KAPSAM, AMAÇ, TEMEL İLKELER,
İSTİHDAM ŞEKİLLERİ****Kapsam:**

Madde 1 – (Değişik: 30/5/1974 - KHK-12/1 md.; Aynen kabul 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır.

Sözleşmeli ve geçici personel hakkında bu Kanunda belirtilen özel hükümler uygulanır.

(Değişik: 19/2/1980 - 2261/5 md.)

Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları, Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehtaran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera

ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.⁽¹⁾

Amaç:

Madde 2 – (Değişik: 23/12/1972 - KHK-2/1 md.)

Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler.

(Mülga birinci cümle: 13/2/2011 - 6111/117 md.) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.

TEMEL İLKELER:

Madde 3 – Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

Sınıflandırma:

A) (Değişik: 31/7/1970 - 1327/2 md.) Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer:

B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat:

C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

İstihdam şekilleri:

Madde 4 – (Değişik: 30/5/1974 - KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür.

A) Memur:

Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır.

Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.

B) Sözleşmeli personel:

Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hüllere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Cumhurbaşkanınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde, ihdas edilen pozisyonlarda, mali yıllı sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar

verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.

Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Cumhurbaşkanınca karar verilen görevlerde sözleşme ile çalıştırılanlar da bu fıkra kapsamında istihdam edilebilir.

(Ek paragraf: 20/11/2017-KHK-696/17 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/17 md.) Özelleştirme uygulamaları sebebiyle iş akitleri kamu veya özel sektör işverenince feshedilen ve 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı bulunmayan personel de bu fıkra kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanıncaya kadar istihdam edilebilir. Bu kapsamda istihdam edileceklerin sayısı, öğrenim durumlarına göre çalışma şartları ve bunlara ödenecek ücretler ile diğer hususlar Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁽¹⁾

(Ek fıkra: 5/7/1991 - KHK-433/1 md.; Mülga: 27/12/1991 - KHK-475/11 md.)

(Ek fıkra: 5/7/1991 - KHK-433/1 md.; Mülga: 27/12/1991 - KHK-475/11 md.)

C) **(Mülga: 20/11/2017 - KHK-696/17 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/17 md.)**

D) İşçiler:

(Değişik birinci cümle: 4/4/2007 - 5620/4 md.) (A), (B) ve (C) fıkralarında belirtilenler dışında kalan ve ilgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan sürekli işçiler ile mevsimlik veya kampanya işlerinde ya da orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde ilgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında altı aydan az olmak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan geçici işçilerdir. Bunlar

hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Dört istihdam şekli dışında personel çalıştırılmayacağı:

Madde 5 – (Değişik: 23/12/1972 - KHK-2/1 md.)

Bu Kanuna tabi kurumlar, dördüncü maddede yazılı dört istihdam şekli dışında personel çalıştıramazlar.

ÖRNEK SORU:1

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre“Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.” **Şeklinde tanımlanan temel ilke aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Sınıflandırma
- B)Liyakat
- C)Kariyer
- D)Derecelendirme
- E)Uzmanlaşma

ÇÖZÜM: C

Kariyer: Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetişme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır. Doğru **cevap C** seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:2

- I-Memur
- II-Sözleşmeli personel
- III-İşçi

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdakilerden hangisi veya hangileri istihdam şekillerindendir?

- A)Yalnız I
- B)I-III
- C)II-III
- D)I-II
- E) I-II-III

ÇÖZÜM:E

Memur,sözleşmeli personel ve işçiler.

BÖLÜM: 2**ÖDEVLER VE SORUMLULUKLAR**

Sadakat
Tarafsızlık ve Devlete Bağlılık
Davranış ve İşbirliği
Amirlerin Görev ve Sorumlulukları
Memurların Görev ve Sorumlulukları
Kişisel Sorumluluk ve Zarar
Kişilerin Uğradıkları Zararlar
Mal Bildirimi
Basına bilgi veya demeç verme:
Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki
verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve
iadesi:

Sadakat:**Madde 6 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/1 md.)**

Devlet memurları, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına sadakatla bağlı kalmak ve milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını sadakatla uygulamak zorundadırlar.Devlet memurları bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirtirler ve özlük dosyalarına konulacak aşağıdaki "Yemin Belgesi" ni imzalayarak göreve başlarlar.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına, Atatürk İnkılap ve İlkelerine, Anayasada ifadesi bulunan Türk Milliyetçiliğine sadakatla bağlı kalacağıma; Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını milletin hizmetinde olarak tarafsız ve eşitlik ilkelerine bağlı kalarak uygulayacağıma; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyip,

koruyup bunları geliştirmek için çalışacağıma; insan haklarına ve Anayasanın temel ilkelerine dayanan milli, demokratik, laik, bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilerek, bunları davranış halinde göstereceğime namusum ve şerefim üzerine yemin ederim.

Tarafsızlık ve devlete bağlılık:**Madde 7 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/2 md.)**

Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar; görevlerini yerine getirirlerken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar; hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar.

Devlet memurları her durumda Devletin menfaatlerini korumak mecburiyetindedirler. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına aykırı olan, memleketin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle veya derneğe katılamazlar, bunlara yardım edemezler,

Davranış ve işbirliği:

Madde 8 – Devlet memurları, resmi sıfatlarının gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını hizmet içindeki ve dışındaki davranışlarıyla göstermek zorundadırlar.

Devlet memurlarının işbirliği içinde çalışmaları esastır.

Yurt dışında davranış:

Madde 9 – Devlet memurlarından sürekli veya geçici görevle veya yetişme, inceleme ve araştırma için yabancı memleketlerde bulunanlar Devlet itibarını veya görev haysiyetini zedeleyici fiil ve davranışlarda bulunamazlar.

Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları:⁽¹⁾**Madde 10 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/3 md.)**

Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun ve diğer mevzuatla belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmektен görevli sorumludurlar.⁽¹⁾

Amir, maiyetindeki memurlara hakkaniyet ve eşitlik içinde davranır. Amirlik yetkisini kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslar içinde kullanır.⁽¹⁾

Amir, maiyetindeki memurlara kanunlara ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine aykırı emir veremez ve maiyetindeki memurdan hususi bir menfaat temin edecek bir talepte bulunamaz, hediyesini kabul edemez ve borç alamaz.⁽¹⁾

Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları:

Madde 11 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/4 md.)

Devlet memurları kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.⁽¹⁾

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Acele hallerde kamu düzeninin ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.

Kişisel sorumluluk ve zarar:**Madde 12 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/5 md.)**

Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir.

Kişilerin uğradıkları zararlar:

Madde 13 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır.

(Ek: 26/3/2002 - 4748/3 md.)

İşkence ya da zalimane, gayri insani veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararlar sonucunda Devletçe ödenen tazminatlardan dolayı sorumlu personele rücu edilmesi hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

12 nci maddeyle bu maddede belirtilen zararların nevi, miktarlarının tespiti, takibi, amirlerin sorumlulukları ve yapılacak işlemlerle ilgili diğer hususlar Cumhurbaşkanınca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.⁽²⁾

Mal bildirimini:

Madde 14 – Devlet memurları, kendileriyle, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimini verirler.

Basına bilgi veya demeç verme:

Madde 15 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/7 md.)

Devlet Memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler. Bu konuda gerekli bilgi ancak bakanın yetkili kılacağı görevli illerde valiler veya yetkili kılacağı görevli tarafından verilebilir.

Askeri hizmet ile ilgili bilgiler özel kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yetkili, kıldığı personel dışın da hiç bir kimse tarafından açıklanamaz.⁽³⁾

Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi:

Madde 16 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/8 md.)

Devlet memurları görevleri ile ilgili resmi belge araç ve gereçleri, yetki verilen mahaller dışına çıkaramazlar, hususi işlerinde kullanamazlar.

Devlet memurları görevleri icabı kendilerine teslim edilen resmi belge, araç ve gereçleri görevleri sona erdiği zaman iade etmek zorundadırlar. Bu zorunluluk memurun mirasçılara da şamildir.

ÖRNEK SORU:3

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre devlet memurları asli devlet memurluğuna atanmalarından sonra en geç ne kadarlık bir sürede yetkili amirlerin huzurunda yemin edip yemin belgesini imzalarlar?

- A)1 ay
- B)3 ay
- C)1 yıl
- D)2 yıl
- E)3 yıl

ÇÖZÜM: A

Devlet memurları bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirtirler ve özlük dosyalarına konulacak aşağıdaki "Yemin Belgesi"ni imzalayarak göreve başlarlar. Doğru cevap A seçeneğidir.

**BÖLÜM: 3
GENEL HAKLAR**

Uygulamayı isteme hakkı:
Güvenlik:
Emeklilik:
Çekilme:
Müracaat, şikayet ve dava açma:
Sendika kurma:
İzin:
Kovuşturma ve yargılama:
İsnat ve iftiralara karşı koruma:

Uygulamayı isteme hakkı:

Madde 17 – Devlet memurları, bu kanun ve diğer mevzuata göre tayin ve tesbit olup yürürlükte bulunan hükümlerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahiptirler.⁽¹⁾

Güvenlik:

Madde 18 – Kanunlarda yazılı haller dışında Devlet memurunun memurluğuna son verilmez, aylık ve başka hakları elinden alınamaz.

Emeklilik:

Madde 19 – Devlet memurlarının, özel kanununda yazılı belirli şartlar içinde, emeklilik hakları vardır.

Çekilme:

Madde 20 – Devlet memurları, bu kanunda belirtilen esaslara göre memurluktan çekilebilirler.

Müracaat, şikayet ve dava açma:

Madde 21 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/9 md.)

Devlet memurları kurumlarıyla ilgili resmi ve şahsi işlerinden dolayı müracaat; amirleri veya kurumları tarafından kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı şikayet ve dava açma hakkına sahiptirler.

Müracaat ve şikayetler söz veya yazı ile en yakın amirden başlayarak silsile yolu ile şikayet edilen amirler atlanarak yapılır.

Müracaat ve şikayetler incelenerek en kısa zamanda ilgiliye bildirilir. Müracaat ve şikayetlerle ilgili esas ve usuller Cumhurbaşkanınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Sendika kurma:

Madde 22 – (Mülga: 23/12/1972 - KHK-2/5 md.; Yeniden düzenleme: 12/6/1997 4275/1 md.)

Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler.

İzin

Madde 23 – Devlet memurları, bu kanunda gösterilen süre ve şartlarla izin hakkına sahiptirler.

Kovuşturma ve yargılama:

Madde 24 – Devlet memurlarının görevleri ile ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması ve haklarında dava açılması özel hükümlere tabidir.

İsnat ve iftiralara karşı koruma:

Madde 25 – Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikayetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu isnat sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun en büyük amiri, illerde valiler, isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet Savcılığından isterler.

ÖRNEK SORU: 4

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi genel haklardan birisi değildir?

- A)Güvenlik
- B)Emeklilik
- C)Grev
- D)Çekilme
- E)Müracaat ve şikayet

ÇÖZÜM: C

Grev yasaklardandır. Doğru cevap Seçeneğidir.

BÖLÜM: 4**YASAKLAR**

Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı:
Grev yasağı:
Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı:
Hediye alma, menfaat sağlama yasağı:
Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı:

Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı:

Madde 26 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/10 md.)

(Mülga birinci fıkrası: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Devlet memurlarının kamu hizmetlerini aksatacak şekilde memurluktan kasıtlı olarak birlikte çekilmeleri veya görevlerine gelmemeleri

veya görevlerine gelipte Devlet hizmetlerinin ve işlerinin yavaşlatılması veya aksatılması sonucunu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunmaları yasaktır.

Grev yasağı:

Madde 27 – Devlet memurlarının greve karar vermeleri, grev tertiplenmeleri, ilan etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır.

Devlet memurları, herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamaz, grevi destekleyemez veya teşvik edemezler.

Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı:⁽¹⁾

Madde 28 – (Değişik: 30/5/1974 - KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). **(Ek cümle: 8/8/2011 - KHK-650/38 md.; iptal cümle: Anayasa Mahkemesinin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113, K.: 2012/108 sayılı Kararı ile.; (...)⁽¹⁾ Yeniden düzenleme son cümle: 2/1/2014 - 6514/9 md.)** Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde

veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz.

(Değişik ikinci fıkra: 8/8/2011 - KHK-650/38 md.; İptal ikinci fıkra: Anayasa Mahkemesinin 18/7/2012 tarihli ve E.: 2011/113 K.: 2012/108 sayılı Kararı ile⁽¹⁾ ; Yeniden düzenleme: 2/1/2014 - 6514/9 md.) Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır.⁽²⁾

Eşleri, reşit olmayan veya mahcur olan çocukları, yasaklanan faaliyetlerde bulunan memurlar bu durumu 15 gün içinde bağlı oldukları kuruma bildirmekle yükümlüdürler,

Hediye alma, menfaat sağlama yasağı:

Madde 29 – Devlet memurlarının doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemeleri ve görevleri sırasında olmasa dahi menfaat sağlama amacı ile hediye kabul etmeleri veya iş sahiplerinden borç para istemeleri ve almaları yasaktır.

(Ek fıkra: 25/5/2004 - 5176/9 md.) Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir.

Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı:

Madde 30 – Devlet memurunun, denetimi altında bulunan veya kendi görevi veya mensup olduğu kurum ile ilgisi olan bir teşebbüsten, doğrudan doğruya veya aracı eliyle her ne ad altında olursa olsun bir menfaat sağlaması yasaktır.

Gizli bilgileri açıklama yasağı:

Madde 31 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/11 md.)

Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır.

KISIM - II SINIFLANDIRMA

- 1-GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI
- 2-TEKNİK HİZMETLER SINIFI
- 3-SAĞLIK HİZMETLERİ VE YARDIMCI SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI
- 4-EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI
- 5-AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI
- 6-DİN HİZMETLERİ SINIFI
- 7-EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI
- 8-JANDARMA HİZMETLERİ SINIFI
- 9-SAHİL GÜVENLİK HİZMETLERİ SINIFI
- 10-YARDIMCI HİZMETLER SINIFI
- 11-MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLERİ SINIFI
- 12-MİLLİ İSTİHBARAT HİZMETLERİ SINIFI

Sınıf:

Madde 32 – (Mülga: 30/5/1974 - KHK-12/7 md.; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/7 md.)

Kadroların tespiti:

Madde 33 – (Değişik: 30/5/1974 - KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Kadrosuz memur çalıştırılmaz.

(Değişik ikinci fıkra: 2/7/2018 - KHK-703/182 md.) Kadrolar, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde gösterildiği şekilde düzenlenir.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 - KHK-703/182 md.)

(Mülga dördüncü fıkra: 2/7/2018 - KHK-703/182 md.)

Kadroların hazırlanması:

Madde 34 – (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/182 md.)

Kadro cetvelleri:

Madde 35 – (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/182 md.)

Tesis edilen sınıflar:

Madde 36 – (Değişik: 30/5/1974 - KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalıştırılan memurların sınıfları aşağıda gösterilmiştir.

I - GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI:

Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder.

II-TEKNİK HİZMETLER SINIFI:⁽¹⁾

Bu Kanunun kapsamına giren kurumlarda meslekleriyle ilgili görevleri fiilen ifa eden ve meri hükümlere göre yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar, jeolog, hidrojeolog, hidrolog, jeofizikçi, fizikçi, kimyager,

matematikçi, istatistikçi, yöneylemci (Hareket araştırmacısı), matematiksel iktisatçı, ekonomici ve benzeri ile teknik öğretmen okullarından mezun olup da, öğretmenlik mesleği dışında teknik hizmetlerde çalışanlar, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi veya bölümlerinden mezun şehir plancısı, yüksek şehir plancısı, yüksek Bölge Plancısı, 3437 ve 9/5/1969 tarih 1177 sayılı Kanunlara göre tütün eksperleri yetiştirilenler ile müskirat ve çay eksperleri, fen memuru, yüksek tekniker, tekniker teknisyen ve emsali teknik unvanlara sahip olup, en az orta derecede mesleki tahsil görmüş bulunanlar, Teknik Hizmetler sınıfını teşkil eder⁽¹⁾⁽²⁾

III-SAĞLIK HİZMETLERİ VE YARDIMCI SAĞLIK HİZMETLERİ SINIFI:

Bu sınıf, sağlık hizmetlerinde (Hayvan sağlığı dahil) mesleki eğitim görerek yetişmiş olan tabip, diş tabibi, eczacı, veteriner hekim gibi memurlar ile bu hizmet sahasında çalışan yüksek öğrenim görmüş fizikoterapist, tıp teknolojü, ebe, hemşire, sağlık memuru, sosyal hizmetler mütehasısı, biyolog, psikolog, diyetçi, sağlık mühendisi, sağlık fizikçisi, sağlık idarecisi ile ebe ve hemşire, hemşire yardımcısı, (Fizik tedavi, laboratuvar, eczacı, diş anestezi, röntgen teknisyenleri ve yardımcıları, çevre sağlığı ve toplum sağlığı teknisyeni dahil) sağlık savaş memuru, hayvan sağlık memuru ve benzeri sağlık personelini kapsar.

(Ek paragraf: 10/7/2003-4924/11 md.) Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetler, lüzumu halinde bedeli döner sermaye gelirlerinden ödenmek kaydıyla, Bakanlıkça tespit edilecek esas ve usullere

göre hizmet satın alınması yoluyla gördürülebilir.

IV-EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI:

Bu sınıf, bu Kanun kapsamına giren kurumlarda eğitim ve öğretim vazifesiyle görevlendirilen öğretmenleri (...)⁽⁴⁾ kapsar.⁽³⁾⁽⁴⁾

V - AVUKATLIK HİZMETLERİ SINIFI:

Avukatlık hizmetleri sınıfı, Özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan memurları kapsar.

VI - DİN HİZMETLERİ SINIFI:

Din hizmetleri sınıfı, özel kanunlarına göre çeşitli derecelerde dini eğitim görmüş olan ve dini görev yapan memurları kapsar.

VII - EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI.⁽¹⁾⁽³⁾

Bu sınıf, özel kanunlarına göre çarşı ve mahalle bekçisi, polis, komiser muavini, komiser, başkomiser emniyet müfettişi, polis müfettişi, emniyet amiri ve emniyet müdürü ve emniyet müdürü sıfatını kazanmış emniyet mensubu memurları kapsar.⁽²⁾

VIII - JANDARMA HİZMETLERİ SINIFI (Ek : 25/7/2016 – KHK-668/22 md.)⁽³⁾⁽⁴⁾

Bu sınıf Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında bulunan subay, astsubay ve uzman jandarmaları kapsar.

IX - SAHİL GÜVENLİK HİZMETLERİ SINIFI(Ek : 25/7/2016 – KHK-668/25 md.)⁽⁴⁾

Bu sınıf Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında bulunan subay ve astsubayları kapsar.

X - YARDIMCI HİZMETLER SINIFI:

Yardımcı hizmetler sınıfı, kurumlarda her türlü yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak, müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek; hizmet yerlerini temizleme, aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışmak veya basit iklim rasatlarını yapmak; ilaçlama yapmak veya yaptırmak veya tedavi kurumlarında hastaların ve hastanelerin temizliği ve basit bakımı ile ilgili hizmetleri yapmak veya kurumlarda koruma ve muhafaza hizmetleri gibi anahizmetlere yardımcı mahiyetteki görevlerde her kurumun özel bünyesine göre ve yine bu mahiyette olmak üzere ihdasına lüzum gördüğü yardımcı hizmetleri ifa ile görevli bulunanlardan 4 üncü maddenin (D) bendinde tanımlananların dışında kalanları kapsar.⁽²⁾

(Ek: 28/3/1988 – KHK-318/1 md.)

Bu sınıfa dahil personel tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerden hizmet yerlerinin ve tedavi kurumlarının temizlenmesi, tesisatın bakım ve işletilmesi ve benzeri nitelikteki hizmetlerin üçüncü şahıslara ihale yoluyla gördürülmesi mümkündür.

(Ek fıkra:18/5/1994 – KHK-527/1 md.; Mülga: 28/2/1995 - 4081/3 md.)

XI - MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMETLERİ SINIFI:⁽³⁾⁽⁴⁾

Bu sınıf, valiler ve kaymakamlar ile bu sıfatları kazanmış olup İçişleri Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışanları ve maiyet memurlarını kapsar.

XII - MİLLİ İSTİHBARAT HİZMETLERİ SINIFI:⁽³⁾⁽⁴⁾

Bu sınıf, Milli İstihbarat Teşkilatı kadrolarında veya bu teşkilat emrinde

çalıştırılanlardan özel kanunlarında gösterilen veya Cumhurbaşkanınca tespit edilen görevleri ifa edenleri kapsar.

Yükselinebilecek derecenin üstünde bir dereceye yükselme.⁽⁵⁾

Madde 37 – (Yeniden düzenleme 29/11/1984 – KHK-243/2 md.)

Bu kanun hükümlerine göre öğrenim durumları, hizmet sınıfları ve görev unvanları itibarıyla azami yükselebilecekleri derecelerin dördüncü kademesinden aylık almaya hak kazanan ve son sekiz yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir.

Kademe:

Madde 38 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Sınıf dışında kadro ihdas edilemeyeceği:

Madde 39 – Bu kanuna tabi kurumlarda sınıflar dışında memurluk kadroları ihdas edilemez.

Memuriyete girişte yaş:

Madde 40 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/11 md.)

Genel olarak 18 yaşını tamamlayanlar Devlet memuru olabilirler.

Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az 15 yaşını doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanununun 12 nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartıyla Devlet memurluklarına atanabilirler.

Sınıflandırmada öğrenim unsuru:

Madde 41 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12/1 md.; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Genel olarak ortaokulu bitirenler memur olabilirler. Ortaokul mezunlarından istekli bulunmadığı takdirde ilkokulu bitirenlerin de alınması caizdir. Bir sınıfta belli görevlere atanabilmek veya bu görevlerde belli derecelere yükselebilmek için, kuruluş kanunları veya bu kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve kuruluş kanunlarına dayanılarak çıkarılacak yönetmelikler ile işin gereğine göre daha yüksek öğrenim dereceleri veya muayyen fakülte, okul veya öğrenim dallarını veya meslek içi veya meslekle ilgili eğitim programlarını bitirmiş olmak veya yabancı dil bilmek gibi şartlar konulabilir.⁽¹⁾

Yetiştirme ve deneme süresi:

Madde 42 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/13 md.)

Göstergeler:

Madde 43 – (Değişik: 12/2/1982 - 2595/1 md.)

Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylık ve ek göstergeleri aşağıda gösterildiği şekilde tespit edilir:

A) Aylık Göstergesi: Bütün sınıflar itibarıyla her derece ve kademenin aylıklarının hesaplanmasına esas teşkil edecek Aylık Gösterge Tablosu aşağıdaki I Numaralı Cetvelde gösterilmiştir.

B) (Değişik: 9/4/1990 - KHK-418/2 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/2/1992 tarihli ve E. 1990/22, K. 1992/6 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/5/1994 - KHK-527/2 md.) Ek Gösterge: Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları; hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak bu kanuna ekli I ve II sayılı

cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanır. II sayılı cetvelde yer alan unvanlarda değişiklik yapmaya ve yeni unvanlar ilave etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.⁽¹⁾

Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde buldukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz. Kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atanarlara uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamaz.

(Değişik: 23/2/1995 - KHK-547/7 md.) Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkan ve Üyelikleri, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkan ve üyelikleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Başkan ve Üyelikleri, Müşavir ve 1'inci dereceden uzman ünvanlı kadrolara atanarlara bu kadrolarda buldukları sürece daha önce almış oldukları en yüksek ek gösterge üzerinden ödeme yapılır.

Kadroları Milli İstihbarat Hizmetleri Sınıfına dahil olanlara, bu maddede gösterilen emsallerini geçmemek üzere Cumhurbaşkanı tarafından tespit edilecek ek gösterge rakamları uygulanır.⁽²⁾

Çalışma yaş hadleri:

Madde 44 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/15 md.)

Memurun başka sınıfta ve derecesinin altında bir görevde çalıştırılmayacağı:

Madde 45 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Hiç bir memur sınıfının dışında ve sınıfının içindeki derecesinin altında bir derecenin görevinde çalıştırılmaz.

(Değişik: 12/2/1982 - 2595/2 md.)

5 inci ve daha aşağı derecelerdeki kadrolara, derece yükselmesi için gerekli nitelikleri haiz memur bulunmaması hallerinde, 36 ncı maddede belirtilen öğrenim durumları itibariyle tespit olunan yükselinebilecek dereceyi aşmamak ve karşılık gösterilecek kadro derecesi kazanılmış hak aylık derecelerinin üç üst derecesinden fazla olmamak kaydıyla, bu dereceler karşılık gösterilerek, kendi derecesi ile aynı sınıftan memur atanması mümkündür.

Bu gibiler, işgal ettikleri kadroda kazanılmış derece ve kademelerinin aylığını almaya devam ederler ve kazanılmış aylıklarındaki kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi genel esaslara göre yapılır. Karşılık gösterilen kadrolar, ilgililer için kazanılmış hak teşkil etmez.

ÖRNEK SORU: 5

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre genel olarak kaç yaşını tamamlayanlar devlet memuru olabilirler?

- A)18
- B)20
- C)19
- D)17
- E)16

ÇÖZÜM: A

Genel olarak 18 yaşını tamamlayanlar Devlet memuru olabilirler.

ÖRNEK SORU: 6

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre biyolog ve pisikolog hangi hizmet sınıfına girer?

- A)Genel İdare Hizmetleri
- B)Teknik Hizmetler Sınıfı
- C)Yardımcı Hizmetler Sınıfı
- D)Emniyet Hizmetleri Sınıfı
- E)Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı

ÇÖZÜM: E

Bu sınıf, sağlık hizmetlerinde (Hayvan sağlığı dahil) mesleki eğitim görerek yetişmiş olan tabip, diş tabibi, eczacı,

veteriner hekim gibi memurlar ile bu hizmet sahasında çalışan yüksek öğrenim görmüş fizikoterapist, tıp teknolojü , ebe, hemşire, sağlık memuru, sosyal hizmetler mütehassısı, biyolog, psikolog, diyetçi, sağlık mühendisi, sağlık fizikçisi, sağlık idarecisi ile ebe ve hemşire, hemşire yardımcısı, (Fizik tedavi, laboratuvar, eczacı, diş anestezi, röntgen teknisyenleri ve yardımcıları, çevre sağlığı ve toplum sağlığı teknisyeni dahil) sağlık savaş memuru, hayvan sağlık memuru ve benzeri sağlık personelinin kapsar. Doğru cevap E seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:7

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre, kurumlarda her türlü yazı ve dosya dağıtmak ve toplamak, müracaat sahiplerini karşılamak ve yol göstermek; hizmet yerlerini temizleme, aydınlatma ve ısıtma işlerinde çalışmak veya basit iklim rasatlarını yapmak; ilaçlama yapmak veya yaptırmak veya tedavi kurumlarında hastaların ve hastanelerin temizliği ve basit bakımı ile ilgili hizmetleri yapmak hangi hizmet sınıfına girer?

- A) Genel İdare Hizmetleri
- B) Teknik Hizmetler Sınıfı
- C) Yardımcı Hizmetler Sınıfı
- D) Emniyet Hizmetleri Sınıfı
- E) Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı

ÇÖZÜM:C

Yardımcı Hizmetler Sınıfı. Doğru cevap C seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:8

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre çarşı ve mahalle bekçisi, polis, komiser muavini, komiser, başkomiser emniyet müfettişi, polis müfettişi, emniyet amiri ve emniyet müdürü hangi hizmet sınıfına girer?

- A) Genel İdare Hizmetleri
- B) Teknik Hizmetler Sınıfı
- C) Yardımcı Hizmetler Sınıfı
- D) Emniyet Hizmetleri Sınıfı
- E) Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı

ÇÖZÜM: D

Emniyet Hizmetleri Sınıfı. Doğru cevap D

KISIM - III DEVLET MEMURLUĞUNA ALINMA

BÖLÜM:1

Usul

Atama yapılacak boş kadroların bildirilmesi:

Madde 46 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/12 md.)

Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları (Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı hariç), personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını,

sınıf ve derecelerini belirterek Devlet Personel Başkanlığına bildirirler.

Duyurma:

Madde 47 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/13 md.)

Devlet Personel Başkanlığı atama yapılacak boş kadroların sınıf ve derecelerini, kadroların buldukları kurum ve yerlerini, kadrolara alınacak personel sayılarını, alınacak personelin genel ve özel şartlarını, en son başvurma tarihini, başvurulacak mercileri, sınav yerlerini ve zamanlarını ve gerek görülen diğer bilgileri başvurma süresinin bitiminden en az 15 gün önce Resmi Gazete, radyo, televizyon ve ülke çapında tirajı yüksek gazetelerden asgari biri ve uygun görülecek diğer araçlar ile duyurur.

Sınavsız atama yapılacak yerlere kadro adedinden fazla istekli bulunduğu takdirde açılacak sınavın gün ve yeri yukarıdaki şartlara uygun olarak ayrıca duyurulur.

BÖLÜM : 2

ŞARTLAR

Genel ve özel şartlar:

Madde 48 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/14 md.)

Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel ve özel şartlar aranır.

A) Genel şartlar:

1. Türk Vatandaşı olmak,⁽¹⁾
2. Bu Kanunun 40 nci maddesindeki yaş şartlarını taşımak,
3. Bu Kanunun 41 nci maddesindeki öğrenim şartlarını taşımak,
4. Kamu haklarından mahrum bulunmamak,

5. (Değişik: 23/1/2008 - 5728/317 md.) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, (...)⁽¹⁾ zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.⁽¹⁾

6. Askerlik durumu itibarıyla;

- a) Askerlikle ilgisi bulunmamak,
- b) Askerlik çağına gelmemiş bulunmak,
- c) Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,

7. 53 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek (...)⁽²⁾ akıl hastalığı (...)⁽²⁾ bulunmamak.

8. (Ek: 3/10/2016 – KHK-676/74 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/60 md.) Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.

B) Özel şartlar:

1. Hizmet göreceği sınıf için 36 ve 41 nci maddelerde belirtilen öğretim ve eğitim kurumlarının birinden diploma almış olmak,
2. Kurumların özel kanun veya diğer mevzuatında aranan şartları taşımak.

Sınavlara katılma:

Madde 49 – (Yeniden düzenleme: 12/5/1982 - 2670/15 md.)

(Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/5 md.) Duyurulan Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet Memuru olarak girmek isteyenler, belirlenen şartları yerine getirerek başvurularını yaparlar.

Devlet kamu hizmet ve görevlerine girmek isteyenlerden ilan edilen şartları haiz bulunmayanlar bu sınavlara katılamazlar ve bu husus başvuru merciler tarafından kendilerine bir yazı ile bildirilir.

Sınav şartı:

Madde 50 – (Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/6 md.)

Devlet kamu hizmet ve görevlerine Devlet memuru olarak atanacakların açılacak Devlet memurluğu sınavlarına girmeleri ve sınavı kazanmaları şarttır.

Sınavların yapılmasına dair usul ve esaslar ile sınava tabi tutulmadan girilebilecek hizmet ve görevler ve bunların tabi olacağı esaslar Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir genel yönetmelikle düzenlenir.

(Mülga üçüncü fıkra: 13/2/2011-6111/99 md.)

(Ek: 30/5/1997 – KHK-572/14 md.;
Mülga dördüncü fıkra: 13/2/2011 - 6111/99 md.)⁴²⁰⁰

Sınav sonuçları:

Madde 51 – (Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/7 md.)

Sınav sonuçları, ilgili kurumda teşkil edilen sınav komisyonlarının sorumluluğunda belirlenecek başarılı olanların isimleri başarı sıralarına göre ilan edilir ve yazı ile de ilgililere bildirilir.

ilan edilen sınav sonuçları müteakip sınav tarihine kadar geçerlidir.

Kurumların memur ihtiyaçlarını karşılama şekli:

Madde 52 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/18 md.)

Kurumların memur ihtiyaçları yayınlanan sınav sonuçlarında belirlenen başarı sırasına göre ilgili kurumlarca atama yapılmak suretiyle karşılanır.

Müteakip sınav dönemine kadar kurumların acil ihtiyaçları; sınavlara girip kazanmış ancak yeterli kadro olmaması nedeni ile ataması yapılamayanlardan; yayınlanan başarı sırasına göre karşılanabilir.

Yapılan atamalar, ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Engelli personel çalıştırma yükümlülüğü.⁽¹⁾⁽²⁾

Madde 53 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/99 md.)

Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. % 3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.⁽²⁾

Engelliler için sınavlar, ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavlardan ayrı zamanlı olarak, engelli kontenjanı açığı bulunduğu sürece engel grupları ve eğitim durumları itibarıyla sınav sorusu hazırlanmak ve ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle merkezi olarak yapılır veya yaptırılır.⁽²⁾

Engelli personel çalıştırma yükümlüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetimi ile engellilerin Devlet memurluğuna

yerleştirilmesinden Devlet Personel Başkanlığı sorumludur. Engelli açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları engellilere ilişkin taleplerini her yılın Ekim ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır. Devlet Personel Başkanlığı kurum ve kuruluşların bildirimine üzerine, engelli kontenjanlarına yerleştirme yapabilir veya yaptırabilir.⁽²⁾

Engellilerin memurluğa alınma şartlarına, merkezi sınav ve yerleştirmenin yapılmasına, eğitim durumu ve engel grupları dikkate alınarak kura usulü ile yapılacak yerleştirmelere, engellilerin görevlerini yürütmelerinde hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceğine, kamu kurum ve kuruluşlarınca engelli personel istihdamı ile ilgili istatistiksel verilerin bildirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar Özürlüler İdaresi Başkanlığının görüşü alınarak Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.⁽²⁾

ÖRNEK SORU: 9

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % kaç oranında engelli çalıştırmak zorundadır?

- A)3
- B)5
- C)2
- D)1
- E)4

ÇÖZÜM: A

Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. Doğru cevap A seçeneğidir.

BÖLÜM: 3

ADAYLIK

Adaylığa kabul edilme:

Madde 54 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/19 md.)

Sınavlarda başarılı olanlardan Devlet memurluğuna girmek isteyenler başarı listesindeki sıraya ve 47 nci maddeye göre ilan edilen kadro sayısı kadar, kurumlarınca memur adayı olarak atanırlar.

Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.

Adayların yetiştirilmesi:

Madde 55 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/20 md.)

Aday olarak atanan memurların önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilahare sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulmaları ve Devlet memuru olarak atanabilmeleri için başarılı olmaları şarttır.

Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır.

Eğitim süreleri, programları, değerlendirme esasları ve hangi kurumların sorumluluğunda yapılacağı ve diğer hususlar Cumhurbaşkanınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.⁽¹⁾

Adaylık devresi içinde göreve son verme:⁽²⁾

Madde 56 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/21 md.)

Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir.

İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Adaylık süresi sonunda başarısızlık:

Madde 57 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/22 md.)

(Değişik birinci fıkra: 10/9/2014 - 6552/67 md.) Adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir. İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhâl Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Adaylık devresi içinde veya sonunda, 56 ncı ve bu madde hükümlerine göre ilişkileri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) 3 yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar.

ÖRNEK SORU: 10

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aday olarak atanmış devlet memurunun adaylık süresi (.....) yıldan az (.....) yıldan çok olamaz.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boşluğa gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) 2 4
- B) 3 6
- C) 4 5
- D) 1 2
- E) 2 3

Büro Memur-Sen

ÇÖZÜM: D

Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz.

Doğru cevap D seçeneğidir.

ADAY MEMURLUK

Aday Süresi	Memurluk	En az 1 yıl en çok iki yıl
Temel Eğitim		10 günden az 2 aydan çok olamaz – Sınavdan en az 60 olmak gerekir
Hazırlayıcı Eğitim		Bir aydan az üç aydan çok olamaz - Sınavdan en az 60 olmak gerekir

Büro Memur-Sen

KISIM - IV
HİZMET ŞARTLARI VE ŞEKİLLERİ

BÖLÜM: 1

Atanma

Asli memurluğa atanma.⁽¹⁾**Madde 58 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/23 md.)**

Adaylık devresi içinde eğitimde başarılı olan adaylar disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile onay tarihinden geçerli olmak üzere asli memurluğa atanırlar.

Asli memurluğa geçme tarihi adaylık süresinin sonunu geçemez.

İstisnai memurluklar:

Madde 59 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975-1897/1 md.)

(Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/8 md.) Cumhurbaşkanlığı⁽¹⁷⁾ ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına, Bakan Yardımcılıklarına,⁽¹⁴⁾ (...) ⁽²⁾⁽¹⁷⁾ (...) ⁽³⁾ Savunma Sanayii Müsteşarlığına ait Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı ve Müşavir Avukat kadrolarına,⁽¹⁵⁾ Toplu Konut (...) ⁽⁴⁾ İdaresi Başkanlığına ait Başkan, Başkan Yardımcısı, Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Uzman, Uzman Yardımcısı, Müşavir Avukat ve Şube Müdürleri (Uzman)⁽⁴⁾, (...) ⁽¹⁷⁾ Özelleştirme İdaresi Başkanlığında Başkan, Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Proje Grup Başkanı ve Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine⁽⁵⁾ (...) ⁽¹⁷⁾ Bakanlık Müşavirlikleriyle Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliklerine, (...) ⁽¹⁷⁾ Türkiye İstatistik Kurumu Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine, (...) ⁽¹⁴⁾ Avrupa Birliği Bakanlığı Başkanlıklarına (İdari Hizmetler

Başkanlığı hariç),⁽⁹⁾⁽¹⁴⁾Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Basın Müşaviri ve Hukuk Müşaviri,⁽¹⁰⁾ Gelir İdaresi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine, (...)⁽¹⁷⁾ Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında veya kadro açıklamalar bölümünde özel nitelikli olarak gösterilen görev yerlerine, Özel Kalem Müdürlüklerine, Valiliklere, Büyükelçiliklere, Elçiliklere, Daimi Temsilciliklere, Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığına,⁽¹²⁾ dış kuruluşlarda çalışma müşavirlikleri nezdinde görevlendirilecek sendika uzmanlıklarına, Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliklerine, Diyanet İşleri Başkanlığı Başkanlık Müşaviri (4 adet), Diyanet İşleri Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri,⁽¹¹⁾ Milli İstihbarat Teşkilatı memurluklarına, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Müşavirliklerine, Hukuk Müşavirliğine ve Genel Sekreter Sekreterliğine, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ve Başkanlık Müşavirliğine,⁽¹⁶⁾ Anayasa Mahkemesi Basın Müşavirliğine,⁽¹³⁾ Nükleer Düzenleme Kurumunun Başkan Yardımcılıkları ve Daire Başkanlıklarına,⁽¹⁸⁾ bu Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve dereceye yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın tahsis edilmiş derece aylığı ile memur atanabilir. Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirlikleri ile Devlet Konservatuvarında görevlendirilecek uluslararası ün yapmış üstün yeteneklere sahip Devlet sanatçılarının, olimpiyat şampiyonluğu

veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla Dünya şampiyonluğu kazananlar arasından atanacak spor müşavirlerinin⁽⁶⁾ atama ve ilerlemelerinde de bu hükümler uygulanır.⁽⁶⁾⁽⁷⁾⁽⁸⁾⁽⁹⁾⁽¹⁰⁾⁽¹²⁾⁽¹³⁾⁽¹⁴⁾⁽¹⁵⁾⁽¹⁶⁾⁽¹⁸⁾

Birinci fıkrada sayılan memurların buldukları bu kadrolar emeklilik aylığının hesabında ve diğer memurluklara naklen atanmalarında herhangi bir sınıf için kazanılmış hak sayılmaz. Bu görevlerde bulunan memurların emeklilik kıdemleri yürümekte devam eder.

(Son fıkra mülga: 11/9/1987 – KHK-276/13 md.; Aynen kabul: 24/2/1988 - 3409/13 md.)

İstisnai memurluklara atanmada aranacak şartlar:

Madde 60 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

İstisnai Devlet memurluklarına 48 inci maddede yazılı genel şartları taşıyan kimselerden atanmalar yapılabilir.

Kuruluş kanunlarındaki veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerindeki özel hükümler saklıdır.⁽¹⁾

Ancak, Devlet sanatçılarında aranacak nitelikler bir yönetmelikle belirtilir. Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğine atanabilmek için ise, bir yabancı dili çok iyi bilmek ve özel yönetmeliğinde belirtilecek diğer nitelikleri taşımak şarttır.

İstisnai memurluklara atanana bu Kanunun uygulanacak hükümleri:

Madde 61 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen Kabul: 15/5/1975-1897/1 md.)

60 ıncı madde gereğince istisnai memurluklara atanana hakkında bu

Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi dışında kalan bütün hükümleri uygulanır.

Ancak istisnai bir memuriyet kadrosuna atananlar, atandıkları kadronun derece aylığının ilk kademesini kazanılmış hak olarak elde ettikleri tarihten itibaren, haklarında bu kanunun kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine dair hükümleri uygulanır.

Şu kadar ki, (...) ⁽²⁾ Bakanlıklar özel kalem müdürlüklerine, valiliklere, büyükelçiliklere, elçiliklere, daimi temsilciliklere atananların, atandıkları derecelerde geçirdikleri süreler, kazanılmış hak sayılmamak şartıyla, kademe ilerlemesinde (üst dereceye atanmaları halinde 161 inci maddenin A bendi uyarınca) değerlendirilir. ⁽²⁾

Bakan müşaviri

Madde 61/A- (Ek: 2/7/2018 - KHK-703/172 md.)

Bakanlıklarda, özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakana danışmanlık yapmak üzere bakan müşaviri atanabilir. Bakan müşavirleri doğrudan bakana bağlı olarak çalışır.

Bakan müşavirleri, bakanın görev süresiyle sınırlı olarak görev yapar. Bakanın görevi sona erdiğinde, bakan müşavirlerinin görevi de sona erer. Bakan müşavirleri gerektiğinde bakanın görev süresi dolmadan da görevden alınabilir.

Bakan müşaviri kadrolarına bu Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve dereceye yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın atama yapılabilir. Ancak bu şekilde atanmış olmak, kamu kurum ve kuruluşlarındaki diğer herhangi bir kadro, pozisyon ve

göreve atanma veya kamuda herhangi bir statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez.

Bakan müşaviri kadrolarına açıktan atananlardan görevi sona erenlerin veya görevden alınanların memuriyetle ilişkileri kesilir.

Kamu görevlisi iken bakan müşavirliğine atananlar, görevleri sona erdiğinde veya görevden alındıklarında, yönetici kadro, pozisyon ve görevleri hariç olmak üzere önceki kadro veya pozisyonlarına en geç bir ay içinde atanırlar. Bu şekilde atanacaklar için uygun boş kadro veya pozisyon bulunmaması hâlinde, söz konusu kadro veya pozisyonlar başka bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve kurumların kadro veya pozisyon cetvellerinin ilgili bölümlerine eklenmiş sayılır. Atama işlemi tamamlanıncaya kadar bunların her türlü mali ve sosyal hak ve yardımları kurumları tarafından ödenmeye devam olunur.

Bakan müşaviri kadrolarında görev yapanlara mevzuatında bakanlık müşaviri kadrosuna bağlı mali ve sosyal hak ve yardımlar aynı usul ve esaslar dahilinde ödenir. Bakanlık müşavirlerine yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar, bu maddeye göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Bunlar emeklilik hakları bakımından da bakanlık müşavirine denk kabul edilir. Atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresi:

Madde 62 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle;

a) Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü,

b) Başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini,

izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar. Savaş ve olağanüstü hallerde bu süre Cumhurbaşkanlığı Kararı ile kısaltılabilir.⁽¹⁾

Yukarıdaki süreler;

1-Kanuni izinlerin kullanılması veya geçici bir görevin yapılması sırasında başka bir göreve atanan memurlar için izin veya geçici görevin bitimi,

2 -Hesaplarını, yerlerine gelenlere devir zorunda bulunan sayman ve sayman mutemetleri için devrin sona ermesi,

3-Eski görevlerine devamları kurumlarınca yazılı olarak tebliğ edilenler için yerlerine atanan memurların gelmesi veya yeni görev yerlerine hareketlerinin kurumlarınca tebliği,tarihinde başlar.

(Değişik: 12/2/1982 - 2595/4 md.)

Yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda memurlara atama emirleri tebliğ edilince yollukları, ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca derhal ödenir. Memurun izinli ve raporlu olması tebligata engel olmamakla beraber (a) ve (b) bentlerindeki süreler izin ve rapor müddetinin bitmesinde başlar.

Bu maddede geçen "yer" deyiminin kapsamı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte belirtilir.

İşe başlamama halinde yapılacak işlem:

Madde 63 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

(Değişik: 12/5/1982 - 2670/24 md.) Bir göreve ilk defa veya yeniden atananlardan belge ile isbatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın 62 nci maddedeki süre içinde işe başlamayanların atanmaları iptal edilir ve bunlar 1 yıl süreyle Devlet memuru olarak istihdam edilemezler. Bunların belge ile isbatı mümkün zorlayıcı sebepler nedeniyle göreve başlamama hali iki ayı aştığı takdirde atama işlemi atamaya yetkili makamlarca iptal edilir.

Başka yerdeki bir göreve atananlardan 62 nci maddedeki süre içinde hareket ederek belli yol süresi sonunda yeni görevlerine başlamayanlara, eski görevlerinden ayrılış ve yeni görevlerine başlayış tarihleri arasında aylık verilmemek şartı ile 10 günlük bir süre daha verilebilir. Belge ile ispatı mümkün zorlayıcı sebepler olmaksızın bu süre sonunda da yeni görevlerinde işe başlamayanlar memuriyetten çekilmiş sayılırlar.

Atamalarda Göreve başlama

- 1-Aynı yere atanan: takip eden iş günü
- 2- Farklı yere atanan: takip eden 15 gün içinde

Tayinlerde göreve başlama

- 1- Takip eden iş günü
- 2- Farklı yere atanan: takip eden 15 gün içinde

ÖRNEK SORU: 11

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren kaç gün içerisinde atandıkları yerdeki görevine başlamak zorundadır?

- A)25
- B)20
- C)10
- D)30
- E) 15

ÇÖZÜM: E

Başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini,doğru cevap E seçeneğidir.

Büro Memur-Sen

BÖLÜM : 2**DEVLET MEMURLUĞUNDA İLERLEME VE YÜKSELMELER****Kademe ve kademe ilerlemesi: ⁽¹⁾****Madde 64 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/100 md.)**

Kademe; derece içinde, görevin önemi veya sorumluluğu artmadan, memurun aylığındaki ilerlemedir.

Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için bulunduğu kademede en az bir yıl çalışmış olması ve bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması şartları aranır.

72 nci madde gereğince belirli bir süre görev yapmak üzere, mecburî olarak sürekli görevle atanan memurlardan kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde bulunanlara, bu yörelerde fiilen çalışmak suretiyle geçirilen her iki yıl için bir kademe ilerlemesi daha verilir. Yıllık izinde geçirilen süreler fiilen çalışılmış sayılır. İki yıldan az süreler dikkate alınmaz. Son sekiz yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.

Bu maddede belirtilen şartları haiz her sınıf ve derecedeki memurlar, hak kazandıkları tarihten geçerli olmak üzere ve başkaca bir işleme gerek kalmaksızın bir ileri kademeye ilerlemiş sayılırlar.

Kademe ilerlemesi ile ilgili onay mercii atamaya yetkili amirdir. Onay mercileri kademe ilerlemeleri ile ilgili yetkilerini devredebilirler.

Kademe ilerlemesine hak kazanamayan memurlar, kurumlarınca her ay alınacak toplu onaylarla belirlenir. Kademe

ilerlemesi yapmış sayılanlardan ilerlemeye müstahak olmadıkları sonradan tespit edilenlerin kademe ilerlemeleri, ilerlemiş sayıldıkları tarihten geçerli olmak üzere iptal edilir.

Kademe ilerlemelerinin toplu onayla yapılması:

Madde 65 – (Mülga: 13/22011 - 6111/117 md.)

Derece yükselmelerinde ve kademe ilerlemelerinde onay merci:

Madde 66 – (Mülga: 13/22011 - 6111/117 md.)

Kadrosuzluk sebebiyle derece yükselmesi yapamayanların aylıkları:

Madde 67 – (Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/10 md.)⁽¹⁾

Diğer şartları taşımakla birlikte üst derecelerde (...) ⁽¹⁾ kadro olmadığı için derece yükselmesi yapamayan memurların kazanılmış hak aylıkları, öğrenim durumları itibarıyla yükselebilecekleri dereceyi aşmamak şartıyla işgal etmekte oldukları kadroların üst derecelerine yükseltilir.

Derece yükselmesinin usul ve şartları:

Madde 68 – (Değişik: 12/2/1982 - 2595/5 md.)

A) Derece yükselmesi yapılabilmesi için:

a) **(Değişik: 26/6/1984 - KHK 241/4 md.)** Üst derecelerden boş bir kadronun bulunması,

b) Derecesi içinde en az 3 yıl ve bu derecenin 3 üncü kademesinde 1 yıl bulunmuş,

c) Kadronun tahsis edildiği görev için öngörülen nitelikleri elde etmiş,

d) **(Mülga: 13/2/2011 - 6111/101 md.)**

olması şarttır.

B) (Değişik: 4/5/1984 – KHK-199/1 md.) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.⁽²⁾

(Değişik ikinci paragraf: 13/2/2011 - 6111/101 md.) Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,

b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subay lıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için

tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.

(Ek fıkra: 26/8/1993 – KHK-501/1 md.; İptal Anayasa Mahkemesinin 6/10/1993 tarihli ve E. 1993/32, K. 1993/32 sayılı kararı ile)

Bu bent hükümlerine göre atananlar atandıkları kadronun aylık (Ek gösterge dahil) ve diğer haklarından yararlanırlar. Bu suretle üst dereceye atananların bu kadrolarda geçirdikleri her yıl kademe ilerlemesi ve her "3" yıl derece yükselmesi sayılmak suretiyle kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükselmesinde göz önüne alınır. Ancak atandıkları kadro aylıkları, başka görevlere atanma halinde kazanılmış hak sayılmaz.

(Ek paragraf: 2/7/2018 - KHK-703/172 md.) Cumhurbaşkanı onayıyla yapılan atamalarda Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde öngörülen hizmet süresi şartları aranır. Üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda bu bentte öngörülen hizmet süresi yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olarak uygulanır. Ancak bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınır.

C) **(Ek: 13/2/2011 - 6111/101 md.)** Derece yükselmesi ile ilgili onay mercii atamaya yetkili amirdir. Müşterek kararla atanmış olanların derece yükselmeleri, ilgili bakanın veya yetkili kıldığı makamın onayı ile yapılır. Üst derece kadroya atanmış olup da kazanılmış hak ve emeklilik

keseneğine esas aylık dereceleri daha aşağıda bulunanların (45 inci maddenin ikinci fıkrasına göre yapılan atamalar hariç), kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükseltilmeleri için, bu hâlin devamı süresince yukarıda belirtilen onay aranmaz.

İdari görevlere atanma:

Madde 69 – (Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/11 md.)

Kurumlar, Eğitim ve Öğretim, Sağlık ve Yardımcı Sağlık ve Teknik Hizmetler Sınıflarına dahil memurlardan, kariyerlerinden yararlanmak istediklerini 2 - 4 üncü dereceler arasındaki idari görevlere ait olup kazanılmış hak derecelerinin iki altındaki derecelerden tesbit ve ihdas edilmiş kadrolara atayabilirler.

Bu suretle atanan memurların aylıkları kazanılmış hak dereceleri üzerinden ödenir. Ancak kazanılmış aylık dereceleri ve kariyer hizmet sınıfları için tesbit edilen ek gösterge, zam ve tazminatlar ile atandıkları görevlerin ek gösterge, zam ve tazminatlarının farklı olması halinde fazla olanı ödenir.

İstisnai memurluklarda derece yükselmeleri ve kademe ilerlemeleri:

Madde 70 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/29 md.)

Bir sınıftan başka bir sınıfa geçme:

Madde 71 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

(Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/12 md.) Memurların eşit dereceler arasında veya derece yükselmesi suretiyle sınıf değiştirmeleri caizdir. Bu şekilde sınıf

değiştireceklerin geçecekleri sınıf ve görev için bu Kanunda, kuruluş kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen niteliklere sahip olmaları şarttır. Bu durumda sınıfları değişenlerin eski sınıflarının derecesinde elde ettikleri kademelerde geçirdikleri süreler yeni sınıflardaki derecelerinde dikkate alınır.⁽¹⁾

Kurumlar, memurlarını meslekleri ile ilgili sınıftan genel idare hizmetleri sınıfına veya genel idare hizmetleri sınıfından meslekleri ile ilgili sınıfa, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle atayabilirler.

Eski sınıflarında, görev alacakları yeni sınıfa göre memurluğa daha yüksek bir derece ve kademededen başlamış olup da sınıf değiştirenlerin yeni görevlerindeki ilk ilerleme süreleri eski sınıflarında kazandıkları derece ve kademelere tekabül eden süre kadar uzatılır ve bu süre tamamlanıncaya kadar kendilerine sınıf değiştirmeleri sırasında buldukları derecede kademe ilerlemesi verilmez.

BÖLÜM: 3

YER DEĞİŞTİRMELER

Yer değiştirme suretiyle atanma:

Madde 72 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/25 md.)

Kurumlarda yer değiştirme suretiyle atanmalar; hizmetlerin gereklerine, özelliklerine, Türkiye'nin ekonomik, sosyal, kültürel ve ulaşım şartları yönünden benzerlik ve yakınlık gösteren iller gruplandırılarak tespit edilen bölgeler arasında adil ve dengeli bir sistem içinde yapılır.

(Değişik: 9/4/1990 - KHK-418/5 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/2/1992 tarihli ve E. 1990/22, K. 1992/6

Sayılı Kararı ile; yeniden düzenleme: 18/5/1994 – KHK-527/5 md.) Yeniden veya yer değiştirme suretiyle yapılacak atamalarda; aile birimini muhafaza etmek bakımından kurumlar arasında gerekli koordinasyon sağlanarak memur olan diğer eşin de isteği halinde ataması, atamaya tabi tutulan memurun atandığı yere 74 ve 76 ncı maddelerde belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır. Yer değiştirme suretiyle atanmaya tabi memurun atandığı yerde eşinin atanacağı teşkilatın bulunmaması ya da teşkilatı olmakla birlikte niteliğine uygun münhal bir görev bulunmaması ve ilgilinin de talebi halinde, bu personele eşinin görev süresi ile sınırlı olmak üzere aşağıdaki şartlarda izin verilebilir.

(Ek: 9/4/1990 – KHK-418/5 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/2/1992 tarihli ve E. 1990/22, K. 1992/6 Sayılı Kararı ile; yeniden düzenleme: 18/5/1994 – KHK-527/5 md.) Bu suretle izin verilenlere, aylık ve diğer ödemelerine karşılık olarak, aylık (taban ve kıdem aylığı dahil), ek gösterge, zam ve tazminatlarının kanuni kesintiler düşüldükten sonraki net miktarının, eşleri;

a) Olağanüstü Hal Bölgesine dahil illerle bu illere mücavir olarak belirlenen illerde görevli olanlara % 60'ı,

b) Kalkınmada 1 inci derecede öncelikli yörelerde görevli olanlara % 50'si,

c) Kalkınmada 2 nci derecede öncelikli yörelerde görevli olanlara % 25'i, kurumlarınca kadro tasarrufundan ödenir.

Eşleri diğer yörelerde görevli olanlar ise ücretsiz izinli sayılır.

(Ek: 9/4/1990 – KHK-418/5 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/2/1992 tarihli ve E. 1990/22, K. 1992/6 Sayılı Kararı ile; yeniden düzenleme: 18/5/1994 – KHK-527/5 md.) Yukarıda sayılanların kadroları eşlerinin görevlendirme süresiyle sınırlı olarak saklı tutulur. Ancak, bu süre memuriyet boyunca 4 yılı hiç bir surette geçemez. Bunların kademe ilerlemesi; emeklilik ve diğer bütün hakları ve yükümlülükleri devam eder. Ancak ücretsiz izin verilenlerin bu sürelerinin emeklilikten sayılabilmesi için kesenek ve kurum karşılıklarının her ay kendileri tarafından T.C. Emekli Sandığına yatırılması gerekir.

(Ek fıkra: 6/2/2014 - 6518/10 md.) İlgili mevzuatı uyarınca verilecek rapora göre kendisi, eşi veya birinci derece kan hısımlığı bulunan bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri engelli olan memurların engellilik durumundan kaynaklanan yer değiştirme taleplerinin karşılanması için düzenlemeler yapılır.

(Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/13 md.) Memurların atanamayacakları yerler ve bu yerlerdeki görevler ile kurumların özellik arz eden görevlerine atanabilmeleri için hangi kademelerde ne kadar hizmet etmeleri gerektiği ve yer değiştirme ile ilgili atama esasları Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir. Kurumlar atamaya tabi olacak personeli için bu yönetmelik esaslarına göre Devlet Personel Başkanlığının görüşünü almak suretiyle bir personel ve atama planı hazırlar.

Karşılıklı olarak yer değiştirme:
Madde 73 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul; 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Aynı Kurumun başka başka yerlerde bulunan aynı sınıftaki memurları, karşılıklı olarak yer değiştirme suretiyle atanmalarını isteyebilirler. Bu isteğin yerine getirilmesi atamaya yetkili amirlerince uygun bulunmasına bağlıdır.

Memurların bir kurumdan diğerine nakilleri:

Madde 74 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Memurların bu Kanuna tabi kurumlar arasında, kurumların muvafakati ile kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde derece yükselmesi suretiyle, buldukları sınıftan veya öğrenim durumları itibariyle girebilecekleri sınıftan, bir kadroya nakilleri mümkündür. Kazanılmış hak derecelerinin altındaki derecelere atanabilmeleri için ise atanacakları kadro derecesi ile kazanılmış hak dereceleri arasındaki farkın 3 dereceden çok olmaması ve memurların isteği de şarttır.

Aşağı dereceye atananların 68 inci maddede yazılı süre kaydı aranmaksızın eski derecelerine tekrar atanmaları caizdir.

Kazanılmış hak derecelerinden aşağı derecelere atananların aylık derece ve kademeleri genel hükümlere göre tespit edilmekle beraber, atandıkları bu derecelerde geçirdikleri süreler (kesenek ve karşılık farklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartıyla)

emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

13/12/1960 tarihli ve 160 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumlarla bu Kanuna tabi kurumlar arasındaki nakillerde de yukarıdaki hükümler uygulanır. Aynı kanunun 4 üncü maddesi kapsamına giren kurumlarda çalışıp 657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden, hizmete giriş dereceleri 36 ncı madde ile tespit edilen giriş derecelerinin üzerinde olanların ilk ilerleme ve yükselmeleri için kanuni bekleme sürelerine yukarıda yazılı dereceler arasındaki sürelerle tekabül eden süre kadar ilave edilir.⁽¹⁾

Memurların diğer kurumlardan bu Kanuna tabi kurumlara geçmeleri:

Madde 75 – (Mülga: 23/12/1972 – KHK-2/5 md.)

Memurların kurumlarınca görevlerinin ve yerlerinin değiştirilmesi:

Madde 76 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları buldukları kadro derecelerine eşit veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler.

Memurlar istekleri ile, kurumlarında kazanılmış hak derecelerinin en çok üç derece altında aynı veya başka yerlerdeki kadrolara atanabilirler.

Aşağı dereceye atananların 68 inci maddede yazılı süre kaydı aranmaksızın eski derecelerine tekrar atanmaları mümkündür.

Kazanılmış hak derecelerinden aşağı derecelere atananların aylık derece ve kademeleri genel hükümlere göre tespit edilmekle beraber, atandıkları bu derecelerde geçirdikleri süreler (kesenek ve karşılık farklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartıyla) emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

Yabancı bir memleket veya uluslararası kuruluşta hizmet alma:

Madde 77 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

(Değişik birinci fıkra: 13/2/2011 - 6111/102 md.) Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında on yıla, uluslararası kuruluşlarda yirmibir yıla kadar aylıksız izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkraya göre izin alan memurların kadro ile ilişkileri devam eder ve yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda görevde geçen süreler için emeklilik hakları 5434 sayılı Kanunun 31 inci maddesi hükümlerine uyulmak kaydı ile saklı kalır.

Bu kimselerin görevlerine dönmek istemeleri halinde; bu Kanunun sınav veya seçme ile ilgili hükümleri dikkate alınmak suretiyle, yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda geçirdikleri hizmet sürelerinin her yılı bir kademe ilerlemesine ve her 3 yılı bir derece

yükselmesine esas olacak şekilde ve boş kadro bulunduğu takdirde değerlendirilir.

Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme:

Madde 78 – Mesleklerine ait öğrenimini bitirerek Devlet memurluğuna alınmış ve asli memur olarak atanmış olanlardan mesleklerine ait hizmetlerde yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere dış memleketlere:

a) Kurumlarınca açılacak seçme veya yarışma sınavlarında başarı gösterenlere,

b) Dış burslara dayanılarak gönderilenlere,

iki yıla kadar ayrılma müsaadesi verilebilir.

Gerekirse bu süre en çok bir kat uzatılabilir.

Bilgilerini artırmak için yabancı memlekete gönderilenlerin hak ve yükümlülükleri:

Madde 79 – (Değişik: 28/7/1971 - 1449/1 md.)

(Değişik birinci fıkra: 18/5/1994 – KHK-527/6 md.) 78 inci maddede yazılı olanlar kadrolarında bırakılırlar. Kadro karşılığı sözleşme ile istihdam edilenlerin sözleşmeleri devam eder ve (Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kurumlarınca kendilerine maaşsız izin verilmesi uygun görülenler hariç) aylık ve diğer her türlü ödemeleri ile sözleşme ücretlerinin Kanuni kesintilerinden sonra kalan net tutarının % 60'ını Kurumlarından alırlar. Bunların kademe ilerlemesi; emeklilik ve diğer bütün hakları ve yükümlülükleri devam eder. İzin bitiminde yol süresi hariç 15 gün içinde görevlerine dönerler. Bunlardan

kurumlarınca kendilerine maaşsız izin verilmesi uygun görülenlerin bu süreleri keseneklerinin ve karşılıklarının kendileri tarafından her ay T.C. Emekli Sandığına gönderilmesini kabul etmeleri şartıyla emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir.

(Değişik: 22/8/1989 – KHK-378/2 md.) (Değişik birinci cümle: 23/7/2010-6009/60 md.)

Kurumlarınca gönderilenlerden, uluslararası kuruluşlarda staj yapan ve çalışma esas ve usulleri ile misyon şeflikleriyle ilişkileri Devlet Personel Başkanlığının görüşü üzerine Dışişleri Bakanlığınca belirlenen memurlara, gittikleri ülkelerde sürekli görevle bulunan ve dokuzuncu derecenin birinci kademesinden aylık alan meslek memurlarına ödenmekte olan yurtdışı aylığı tutarı, diğerlerine bu tutarın 2/3'ü ödenir. (Değişik son cümle: 17/9/2004-5234/1 md.) Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine maaşsız izin verilenler ile Cumhurbaşkanınca kurumlar itibarıyla belirlenen kontenjan dışında gönderilenler hariç olmak üzere, burslu gidenlerin aldıkları burs miktarları bu miktarın altında ise aradaki fark kurumlarınca kendilerine ayrıca ödenir.⁽¹⁾

(Değişik: 12/2/1982 - 2595/6 md.)

Bu suretle yapılacak fark ödeme, her türlü vergiden müstesnadır.

Sürelerinin bitiminde görevlerine başlamayanlar çekilmiş sayılırlar. Bu suretle çekilmiş sayılanlar aylık ve yol giderleri de dahil olmak üzere kendilerine kurumlarca yapılmış bulunan bütün masrafları iki kat olarak ödemeye mecburdurlar.

Görevlerine başlayıp da yükümlü buldukları mecburi hizmetini bitirmeden ayrılanlar veya bir ceza sebebi ile memurluktan çıkarılmış olanlar mecburi hizmetlerinin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarı iki kat olarak ödemek zorundadırlar.

Bilgilerini artırmak üzere dış memleketlere gönderilme esasları ⁽¹⁾

Madde 80 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

(Ek birinci fıkra: 17/9/2004-5234/1 md.)
Şahsen özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine maaşsız izin verilenler dışında her yıl yurt dışına gönderilebilecek Devlet memurlarının kurumlar itibarıyla sayıları, Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenir. ⁽²⁾

78 ve 79 uncu maddelerde yazılı olanların ayırma ve seçilme usul ve şartları, çalışmalarının nasıl izleyip denetleneceği, haklarındaki disiplin kovuşturmasının ne suretle yapılacağı ve geri çağrılmalarını gerektirecek haller, bu Kanunun 2 nci maddesi gereğince bir yönetmelikle düzenlenir. ⁽³⁾

MİT mensupları hakkında yukarıdaki esaslar, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanacak bir talimatla belirtilir. ⁽⁴⁾

Silah altına alınma:

Madde 81 – Hazarda ve seferde muvazaflık hizmeti dışında silah altına alınan Devlet memurları, silah altında buldukları sürece izinli sayılırlar.

Terhis edilenlerin görevlerine dönmeleri:

Madde 82 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Hazarda eğitim ve manevra maksadiyle veya seferde muvazaflık hizmeti dışında silah altına alınan memurların terhislerinden sonra görevlerine başlamaları, 62 ve 63 üncü maddelerin yer değiştirme suretiyle atamaya ilişkin hükümlerine tabidir

Muvazzaf askerliğe ayrılan memurların terhislerinde göreve başlatılmaları ile muvazzaf askerlikte geçen sürelerin kademe ve derece intibaklarında değerlendirilmesi:

Madde 83 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/26 md.)

Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren 30 gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami 30 gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar.

Bunların muvazzaf askerlikte geçen süreleri muvazzaf askerliğe ayrıldıkları sırada iktisap etmiş oldukları derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir. Bu gibilerin muvazzaf askerliğe ayrılmadan önce işgal ettikleri kadroda kazandıkları kademe ilerlemeleri ayrıca gözönünde bulundurulur. Askerlik öncesi kademe ilerlemeleri ile askerlikte geçen süre toplamının 3 yılı aşan kısmı usulü dairesinde üst dereceye terfi ettikleri zaman bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir.

Muvazzaf askerliğini yaptıktan sonra Devlet memurluğuna girenlerin kademe intibakları:

Madde 84 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/37 md.)

Muvazzaf askerlik görevini yaptıktan sonra Devlet memurluğuna atananlar adaylık esaslarına tabi olurlar ve muvazzaf askerlikte geçen süreleri asaletlerinin tasdikinden sonra kademe ilerlemesi yapılmak ve sınav veya seçmeye tabi tutulmak suretiyle derece yükseltilmesinde de değerlendirilir.

Seferde veya talim ve manevra için hizada silah altına alınanların askerlik sürelerinin kademe ve derece intibakları:

Madde 85 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/38 md.)

Devlet memurlarından muvazzaflık hizmeti dışında talim ve manevra maksadıyla veya seferde silah altına alınanların kademe ilerlemeleri devam eder. Bu süre içinde derece yükselmesi gerektiğinde terhislerinden sonra açık kadro bulunması ve sınav veya seçmede başarı göstermeleri şartıyla silah altında geçen süreleri yükselecekleri üst derecenin kademelerinde dikkate alınır.

Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları:

Madde 86 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, ilkökul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diğ tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir. ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

Aynı kurumdan (...) ⁽⁴⁾ ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkökul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir. ⁽⁴⁾

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekalet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.

(Ek fıkra: 12/7/2013-6495/8 md.)

Açıktan vekil olarak atanarlara, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için iki gün yıllık izin verilir. Bu izin kullanımında, bir sonraki yıla devredilme hâli dışında Devlet memurları için öngörülen hükümler uygulanır.

İkinci görev yasağı:⁽¹⁾

Madde 87 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Memurlara;

a) Bu Kanuna tabi kurumlarda,

b) Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi kurumlar ile sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait bankalarda,

c) Özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulan banka ve kuruluşlarda,⁽¹⁾

ç) Yukarıdaki bentlerde yazılı idare, kuruluş ve bankalar tarafından sermayelerinin yarısından fazlasına katılmak suretiyle kurulan kuruluşlarla bunların aynı oranda katılmaları ile vücut bulan kurumlarda,

İkinci görev verilemez; bu kurumlardan her ne ad ile olursa olsun para ödenemez ve yarar sağlanamaz.

Ancak, bu Kanunun memurlara ikinci görev verilmesini öngören hükümleri ile hakem, tasfiye memuru ve bilirkişilere takdir olunan İl Genel Meclisi ve İl Daimi Encümeni başkanları, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulan ve asli görevlerinin devamı niteliğinde olmayan çeşitli kurul, komisyon, heyet ve jüri çalışmalarına, Üniversiteler, Akademiler, Türkiye ve Orta

- Doğu Amme İdaresi Enstitüsü ve özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulan araştırma kurumları tarafından idareyle ilgili olarak yapılan inceleme ve araştırma çalışmalarına katılanlar için özel kanunlarınca gösterilen veya bu kanunlara dayanılarak tespit edilen ücretlerin ödenmesine ilişkin hükümler saklıdır.⁽¹⁾

İkinci görev verilecek memurlar ve görevler:

Madde 88 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan Devlet memurlarına esas görevlerinin yanında;

A) Özel kanunlarla, Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle veya bunların verdiği yetkiye dayanılarak memurlara gördürülmesi öngörülen sürekli hizmetler,⁽²⁾

B) Mesleki bilgisi ile ilgili olarak, hizmet olanakları elverişli bulunmak ve atamaya yetkili amir tarafından uygun görülmek şartıyla;

1) **(Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/15 md.)** 87 nci maddede yazılı kurumların tabiplikleri, dış tabiplikleri, eczacılıkları, kimyagerlikleri, veterinerlikleri, avukatlıkları ile Adli Tıp Kurumu Uzmanlıkları,

2) Asıl görevlerinin bulunduğu bucak, ilçe ve zorunlu hallerde iller belediyelerinin yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar ve mimarlarca yürütülmesi gereken teknik hizmetleri,

İkinci görev olarak verilebilir.

(Değişik: 23/2/1995 – KHK-547/8 md.) Asıl görevlerinin yanında;

a) **(Değişik: 4/7/2012-6354/ 3 md.)**

Tabiplere; il ve ilçe sağlık müdürlüğü, il sağlık müdür yardımcılığı, halk sağlığı müdürlüğü, halk sağlığı müdür yardımcılığı, sağlık grup başkanlığı, baştabiplik, baştabip yardımcılığı ile il sağlık ve halk sağlığı müdürlüklerinde ilgili mevzuatı uyarınca tabipler tarafından yürütülmesi öngörülen şube müdürlükleri,

b)Diş hekimlerine ve veterinerlere, meslekleri ile ilgili baştabiplik,

c)Veteriner, dişhekimisi ve eczacılara; baştabip yardımcılığı,

d)Öğretmenlere; okul ve enstitü müdürlüğü, başyardımcılığı ve yardımcılığı görevleri,

ikinci görev olarak yaptırılabilir.

Ders görevi:

Madde 89 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir.

Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı,ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar Cumhurbaşkanı kararı ile tespit olunur.⁽¹⁾

Birleşmeyecek görevler:

Madde 90 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Devlet memurlarına, vekalet görevi, ikinci görev veya ders

görevlerinden ancak birisi verilebilir. Öğretmenlerin idari görevi bu hükmün dışındadır. Bir memurun üstünde birden çok ücretli vekalet görevi veya ikinci görev bulunamaz.

Kadroları kaldırılan devlet memurları:

Madde 91 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/103 md.)

Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç altı ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar. Bu memurlar, kurumlarında atama imkânı bulunmaması hâlinde aynı süre içinde başka bir kurumdaki kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Bunlar, atama işlemi yapılıncaya kadar kurumlarında niteliklerine uygun işlerde çalıştırılır ve yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait malî haklardan ve sosyal yardımlardan yararlanmaya devam ederler.

Söz konusu memurların eski kadrolarına ait en son ayda aldığı malî haklar kapsamında fiilen yapılmakta olan her türlü ödemeler toplamının net tutarının, atandıkları yeni kadrolarına ait malî haklar kapsamında fiilen yapılmakta olan her türlü ödemeler toplamının net tutarından fazla olması hâlinde, aradaki fark, farklılık giderilinceye kadar, atandıkları kadrolarda veya bu kadrolardan istekleri dışında atandıkları başka kadrolarda kaldıkları sürece, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Aylık mutad olarak yapılmayıp belirli bir dönemi kapsayan ödemelerin ödendiği tarih itibarıyla net tutarları toplamının yılı içinde çalışılan aylara bölünmesi suretiyle bulunacak tutarı, en son ayda aldığı aylık

tutarına ilave edilir. Fazla çalışma ücreti, fiilen yapılan ders karşılığı ödenen ek ders ücreti ve nöbet ücreti gibi ilave bir çalışmanın karşılığında elde edilen ödemeler aylık tutarına ilave edilmez.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilen memurların 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının boş kadrolarından Devlet Personel Başkanlığınca tespit edilen kadroya, anılan Başkanlık tarafından kırkbeş gün içinde ataması teklif edilir. Devlet Personel Başkanlığı tarafından gönderilen atama teklif yazısının atamayı yapacak kamu kurum ve kuruluşuna intikalinden itibaren otuz gün içinde bu kurum ve kuruluş tarafından atama işlemlerinin yapılması zorunludur. Bunlardan unvanları müdür ve daha üst olanlar ile danışma işlevlerine ilişkin kadrolarda çalışanlar Araştırmacı kadrolarına, diğerleri ise durumlarına uygun kadrolara atanırlar.

Memurluktan çekilenlerin yeniden atanmaları:

Madde 92 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/27 md.)

İki defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi istekleriyle çekilenlerden veya bu Kanun hükümlerine göre çekilmiş sayılanlardan tekrar memurluğa dönmek isteyenler, ayrıldıkları sınıfta boş kadro bulunmak ve bu sınıfın niteliklerini taşımak şartıyla ayrıldıkları tarihte almakta oldukları aylık derecesine eşit bir derecenin aynı kademesine veya 71 inci madde hükümlerine uyulmak

suretiyle diğer bir sınıfta eşit derecedeki kadrolara atanabilirler.

(Mülga ikinci fıkra: 29/11/1984 – KHK-243/56 md.)

657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanlar, boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurumlardaki memuriyetlere atanabilirler.

Yasama görevinde veya bakan olarak geçirilen her yıl bir kademe ilerlemesi ve her iki yıl bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

Emeklilerin yeniden hizmete alınması:

Madde 93 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli olanlardan (5434 sayılı Kanunun 104 üncü maddesine göre emeklilikle ilgili görevlere yeniden atanamayacaklar hariç) sınıfında yazılı nitelikleri taşımakta bulunanlar kanunun 92 nci maddesi hükümlerine göre kurumlarda boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memurluğa alınabilirler.

(Mülga ikinci fıkra: 12/5/1982 - 2670/41 md.)

ÖRNEK SORU: 12

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre son kaç yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır?

- A)10
B)5
C)8
D)4
E) 3

ÇÖZÜM: C

8 yıl doğru cevap C seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:13

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren kaç gün içinde kurumlarına başvurmak zorundadır?

- A)15
B)30
C)20
D)60
E) 40

ÇÖZÜM: B

Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren 30 gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami 30 gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar. Doğru cevap B seçeneğidir.

BÖLÜM: 4**Memurluğun Sona Ermesi****Çekilme:**

Madde 94 – Devlet memuru bağlı olduğu kuruma yazılı olarak müracaat etmek suretiyle memurluktan çekilme isteğinde bulunabilir. **(Ek hüküm: 31/7/1970 - 1327/75 md.)** Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz 10 gün devam etmesi halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunmuş sayılır.

Çekilmek isteyen memur yerine atanan kimsenin gelmesine veya çekilme isteğinin kabulüne kadar görevine devam eder. Yerine atanan kimse bir aya kadar gelmediği veya yerine bir vekil atanmadığı takdirde, üstüne haber vererek görevini bırakabilir.

Olağanüstü mazeretle çekilenler, üstüne haber vermek şartıyla bir ay kaydına tabi değildirler.

Çekilmede devir ve teslim süresi:

Madde 95 – Çekilen Devlet memurlarından devir ve teslim ile yükümlü olanlar, bu işlemlerin sonuna kadar görevlerini bırakamazlar. Hizmet icaplarına

göre devir ve teslim işlemleri için gerekli süreler, yönetmelikte belirtilir.

Olağanüstü yönetim hallerinde çekilme usulü:

Madde 96 – (Değişik: 15/8/2017 – KHK-694/27 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/27 md.)

Olağanüstü hal, seferberlik ve savaş hallerinde veya genel hayata müessir afetlere uğrayan yerlerdeki Devlet memurları, çekilme istekleri kabul edilmedikçe veya yerine atanacaklar gelip işe başlamadıkça görevlerini bırakamazlar.

Çekilen ve çekilmiş sayılanların yeniden atanmaları:

Madde 97 – (Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/17 md.)

Memurlardan mali ve cezai sorumlulukları saklı kalmak üzere;

A) 94 üncü maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkrasına uygun olarak memuriyetten çekilenler altı ay geçmeden,

B) Bu Kanuna göre çekilmiş sayılanlar ile 94 üncü maddenin 2 nci fıkrasına uymadan görevlerinden ayrılanlar bir yıl geçmeden,

C)95 inci maddede yazılı zorunluluklara uymayanlar 3 yıl geçmeden,

D)96 ncı maddeye aykırı hareket edenler hiçbir surette,

Devlet memurluğuna alınamazlar.

Memurluğun sona ermesi:

Madde 98 – Devlet memurlarının

a) Bu kanun hükümlerine göre memurluktan çıkarılması;

b) Memurluğa alınma şartlarından her hangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması veya memurlukları sırasında bu şartlardan her hangi birini kaybetmesi;

c) Memurluktan çekilmesi;

ç) İstek, yaş haddi, malûllük (...)⁽¹⁾ sebeplerinden biri ile emekliye ayrılması;⁽¹⁾

d) Ölümü;

hallerinde memurluğu sona erer.

BÖLÜM: 5

ÇALIŞMA SAATLERİ, İZİNLER

Çalışma saatleri:

Günlük çalışma saatlerinin tesbiti:

Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışma saat ve usulünün tesbiti:

Yıllık izin

Hastalık ve Refakat izni

İyileşme Halinde Göreve Dönüş

Doğum izni, Süt izni ve Yarım Gün

Çalışma izni

Doğum izni

Süt izni

Yarım Gün Çalışma izni

Mazeret izni

Aylıksız (Ücretsiz) izin

Sağlık Nedeniyle Aylıksız izin

Doğum Nedeniyle Aylıksız izin

İsteğe Bağlı Aylıksız izin

Askerlik Nedeniyle Aylıksız izin

Çalışma saatleri:⁽¹⁾

Madde 99 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir.

Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir.

Ancak bu kanuna, özel kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine veya bunlara dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir.⁽¹⁾

Cumhurbaşkanı, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.⁽¹⁾

Günlük çalışma saatlerinin tesbiti:⁽²⁾

Madde 100 – Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Cumhurbaşkanınca, illerde valiler tarafından tesbit olunur.⁽²⁾

(Ek fıkra: 13/2/2011 - 6111/104 md.) Ancak engelliler için; engel durumu, hizmet gerekleri, iklim ve ulaşım şartları göz önünde bulundurulmak suretiyle günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile öğle dinlenme süreleri merkezde üst yönetici, taşrada mülki amirlerce farklı belirlenebilir.⁽³⁾

(Ek fıkra: 13/2/2011 - 6111/104 md.) Memurların yürüttükleri hizmetin özelliklerine göre, bu madde uyarınca tespit edilen çalışma saat ve süreleri ile görev yerlerine bağlı olmaksızın çalışabilmeleri mümkündür. Bu hususa ilişkin usûl ve esaslar, Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁽²⁾

Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışma saat ve usulünün tesbiti:

Madde 101 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/105 md.)

Günün yirmidört saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri kurumlarınca düzenlenir.

Ancak, kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde hamileliğin yirmi dördüncü haftasından önce ve her hâlde hamileliğin yirmi dördüncü

haftasından itibaren ve doğumdan sonraki iki yıl süreyle gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez. Engelli memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.⁽⁴⁾⁽⁵⁾

Yıllık izin:

Madde 102 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/46 md.)

Devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür. Zorunlu hallerde bu süreler gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün eklenebilir.

Yıllık izinlerin kullanılışı:

Madde 103 – Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir. Birbirini izliyen iki yılın izni bir arada verilebilir. (Değişik cümle: 6/7/1995 – KHK-562/2 md.) Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer.

Öğretmenler yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayılırlar. Bunlara, hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında, ayrıca yıllık izin verilmez.

Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir.

Mazeret izni: ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

Madde 104 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/106 md.)

A) Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresine iki hafta eklenir. Ancak beklenen doğum tarihinden sekiz hafta öncesine kadar

sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki üç haftaya kadar kurumunda çalışabilir. Bu durumda, doğum öncesinde bu rapora dayanarak fiilen çalıştığı süreler doğum sonrası analık izni süresine eklenir. Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılmayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir. **(Ek cümle: 29/1/2016 - 6663/6 md.)** Doğum öncesi analık izninin başlaması gereken tarihten önce gerçekleşen doğumlarda ise doğum tarihi ile analık izninin başlaması gereken tarih arasındaki süre doğum sonrası analık iznine ilave edilir. Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilir. **(Ek cümleler: 29/1/2016 - 6663/6 md.)** Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyile birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, çocuğun teslim edildiği tarihten itibaren sekiz hafta süre ile izin verilir. Bu izin evlatlık kararı verilmeden önce çocuğun fiilen teslim edildiği durumlarda da uygulanır.

B) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine on gün babalık izni; kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine yedi gün izin verilir.

C) (A) ve (B) fıkralarında belirtilen hâller dışında, merkezde atamaya yetkili amir, ilde vali, ilçede kaymakam ve yurt

dışında diplomatik misyon şefi tarafından, birim amirinin muvafakati ile bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde, mazeretleri sebebiyle memurlara on gün izin verilebilir. Zaruret hâlinde öğretmenler hariç olmak üzere, aynı usûlle on gün daha mazeret izni verilebilir. Bu takdirde, ikinci kez verilen bu izin, yıllık izinden düşülür.

D) Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda günde birbuçuk saat süt izni verilir. Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, kadın memurun tercihi esastır.

E) **(Ek: 20/2/2014 - 6525/7 md.)** Memurlara; en az yüzde 70 oranında engelli ya da süregen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar mazeret izni verilir.⁽¹⁾

F) **(Ek: 29/1/2016 - 6663/6 md.)** Doğum sonrası analık izni süresi sonunda kadın memur, isteği hâlinde çocuğun hayatta olması kaydıyla analık izni bitiminde başlamak üzere ayrıca süt izni verilmeksizin birinci doğumda iki ay, ikinci doğumda dört ay, sonraki doğumlarda ise altı ay süreyle günlük çalışma süresinin yarısı kadar çalışabilir. Çoğul doğumlarda bu süreler birer ay ilave edilir. Çocuğun engelli doğması veya doğumdan sonraki on iki ay içinde çocuğun engellilik durumunun tespiti hâllerinde bu süreler

on iki ay olarak uygulanır. Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşleri de, istekleri üzerine (A) fıkrası uyarınca verilen sekiz haftalık iznin bitiminden itibaren bu haktan aynı esaslar çerçevesinde yararlanır. Memurun çalışacağı süreler ilgili kurum tarafından belirlenir.⁽³⁾⁽⁴⁾

G) Yıllık izin ve mazeret izinleri sırasında fiili çalışmaya bağlı her türlü ödemeler hariç malî haklar ile sosyal yardımlara dokunulmaz.⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

Hastalık ve refakat izni.⁽¹⁾

Madde 105 – (Değişik: 13/2/2011-6111/107 md.)

Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde onsekiz aya kadar, diğer hastalık hâllerinde ise oniki aya kadar izin verilir.

Memurun, hastalığı sebebiyle yataklı tedavi kurumunda yatarak gördüğü tedavi süreleri, hastalık iznine ait sürenin hesabında dikkate alınır.

Bu maddede yazılı azamî süreler kadar izin verilen memurun, bu iznin sonunda işe başlayabilmesi için, iyileştigi dair raporu (yurt dışındaki memurlar için mahallî usûle göre verilecek raporu) ibraz etmesi zorunludur. İzin süresinin sonunda, hastalığının devam ettiği resmî sağlık kurulu raporu ile tespit edilen memurun izni, birinci fıkrada belirtilen süreler kadar uzatılır, bu sürenin

sonunda da iyileşemeyen memur hakkında emeklilik hükümleri uygulanır.

Bunlardan gerekli sağlık şartlarını yeniden kazandıkları resmî sağlık kurullarınca tespit edilen ve emeklilik hakkını elde etmemiş olanlar, yeniden memuriyete dönmek istemeleri hâlinde, niteliklerine uygun kadrolara öncelikle atanırlar.

Görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memur, iyileşinceye kadar izinli sayılır.

Hastalık raporlarının hangi hallerde, hangi hekimler veya sağlık kurulları tarafından verileceği ve süreleri ile bu konuya ilişkin diğer hususlar, Sağlık, Maliye ve Dışişleri Bakanlıkları ile Sosyal Güvenlik Kurumunun görüşleri alınarak Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır.

İyileşme halinde göreve dönüş:

Madde 106 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Raporları verecek hekim ve sağlık kurulları hakkında Yönetmelik:

Madde 107 – (Mülga: 31/5/2006 - 5510/106 md.)

Aylıksız izin:⁽³⁾

Madde 108 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/108 md.)

A) Memura, 105 inci maddenin son fıkrası uyarınca verilen iznin bitiminden itibaren, sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, istekleri üzerine onsekiz aya kadar aylıksız izin verilebilir.

B) Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca verilen izin süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine yirmidört aya kadar aylıksız izin verilir.⁽²⁾

C) **(Değişik birinci cümle: 29/1/2016 - 6663/7 md.)** Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, 104 üncü maddenin (A) fıkrası uyarınca verilen sekiz haftalık iznin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca izin kullanılması hâlinde bu iznin bitiminden itibaren, istekleri üzerine yirmi dört aya kadar aylıksız izin verilir. Evlat edinen her iki eşin memur olması durumunda bu süre, eşlerin talebi üzerine yirmidört aylık süreyi geçmeyecek şekilde, birbirini izleyen iki bölüm hâlinde eşlere kullanılabilir.

D) Özel burs sağlayan ve bu burstan istifade etmesi için kendilerine aylıksız izin verilenler de dâhil olmak üzere burslu olarak ya da bütçe imkânlarıyla yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle

yurtdışında geçici olarak görevlendirilen memurlar veya diğer personel kanunlarına tâbi olanlar ile yurtdışına kamu kurumlarınınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri ile 77 nci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi içinde aylıksız izin verilebilir.

E) Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla iki defada kullanılmak üzere, toplam bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir. Ancak, (...) ⁽¹⁾ olağanüstü hâl veya genel hayata müessir afet hâli ilan edilen bölgelere 72 nci madde gereğince belli bir süre görev yapmak üzere zorunlu olarak sürekli görevle atananlar hakkında bu bölgelerdeki görev süreleri içinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.⁽¹⁾

F) Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması hâlinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

G) Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince görev yeri saklı kalarak aylıksız izinli sayılır.

ÖRNEK SORU: 14

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre memurların haftalık çalışma süresi genel olarak kaç saattir?

- A)50
- B)40
- C)30
- D)20
- E) 15

ÇÖZÜM: B

Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir. Doğru cevap B seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 15

Devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için (.....) gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için (.....)gündür.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boşluklara gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)20 30
- B)20 40
- C)15 30
- D)25 50
- E) 15 30

ÇÖZÜM: A

Devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 16

Kadın memura; doğumdan önce (.....), doğumdan sonra (.....) hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boşluklara gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)5 5
B)6 6
C)8 8
D)10 10
E) 9 12

ÇÖZÜM: C

Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

BÖLÜM: 6**ÖZLÜK DOSYASI**

Memur bilgi sistemi, özlük dosyası:⁽³⁾

Madde 109 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/109 md.)

Memurlar, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar. Her memur için bir özlük dosyası tutulur.

Özlük dosyasına, memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri; varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur.

Memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde, hizmet gerekleri yanında özlük dosyaları göz önünde bulundurulur.

Özlük dosyalarının tutulma esasları ile özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usûl ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca belirlenir.

Başarı, üstün başarı değerlendirmesi ve ödül:⁽¹⁾

Madde 122 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/110 md.)

Görevli oldukları kurumlarda olağanüstü gayret ve çalışmaları ile emsallerine göre başarılı görev yapmak suretiyle; kamu kaynağında önemli ölçüde tasarruf sağlanmasında, kamu zararının oluşmasının önlenmesinde ve önlenemez kamu zararlarının önemli ölçüde azaltılmasında, kamusal fayda ve gelirlerin beklenenin üzerinde artırılmasında veya

sunulan hizmetlerin etkinlik ve kalitesinin yükseltilmesinde somut olaylara ve verilere dayalı olarak katkı sağladıkları tespit edilen memurlara, merkezde bağlı veya ilgili bakan, illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından başarı belgesi verilebilir. **(Ek cümle: 22/5/2012 - 6318/44 md.)** Türk Silahlı Kuvvetlerinde (...) ⁽²⁾ görevli Devlet memurları için Millî Savunma Bakanı bu yetkisini devredebilir. Üç defa başarı belgesi alanlara üstün başarı belgesi verilir. ⁽²⁾

Üstün başarı belgesi verilenlere, merkezde bağlı veya ilgili bakan ve illerde valiler tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % 200'üne kadar ödül verilebilir.

Bu maddeye göre bir malî yıl içinde ödüllendirileceklerin sayısı, kurumun yılbaşındaki dolu kadro mevcudunun binde onundan, Gümrük Müsteşarlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kadroları için binde yirmisinden fazla olamaz. Yıl içinde ödüllendirilen personel sayısı kurumlarınca izleyen yılın Ocak ayı sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. ⁽³⁾

Kamu kurum ve kuruluşları yürütmekte oldukları hizmetlerin özelliklerini göz önünde bulundurarak memurlarının başarı, verimlilik ve gayretlerini ölçmek üzere, Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla, değerlendirme ölçütleri belirleyebilir.

ÖRNEK SORU: 17

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre merkezde aşağıdakilerden hangisi başarı belgesi verir?

- A)Vali
- B)Kaymakam
- C)Genel Müdür
- D)Bakan
- E) Daire Başkanı

ÇÖZÜM: D

Memurlara, merkezde bağlı veya ilgili bakan, illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından başarı belgesi verilebilir. Doğru cevap D seçeneğidir.

BÖLÜM: 7 DİSİPLİN

Disiplin amiri ve disiplin cezaları:

Uyarma Cezası

Kınama Cezası

Aylıktan Kesme Cezası

Kademe İlerlemesinin Durdurulması Cezası

Devlet Memurluğundan Çıkarma Cezası

Devlet Memurluğundan Çıkarma Cezası Diğer Hükümler

Disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullar:

Zamanaşımı

Karar Süresi

Karar Usulü, Memurun Hakkı, Uygulama ve Cezaların Silinmesi

Savunma hakkı

Cezai kovuşturma ile disiplin kovuşturmasının bir arada yürütülmesi

Uygulama

Disiplin cezalarının bir süre sonra özlük dosyasından silinmesi

Disiplin Kurulları ve Amirleri ile İtirazlar

Disiplin Kurulları ve Amirleri

İtiraz

Disiplin amiri ve disiplin cezaları:

Madde 124 – (Değişik birinci fıkra: 29/11/1984 – KHK-243/25 md.) Disiplin amirleri; kurumların kuruluş ve görev özellikleri dikkate alınarak Devlet Personel Başkanlığı'nın görüşüne dayanılarak özel yönetmeliklerinde tayin ve tesbit edilecek amirlerdir.

(Değişik: 12/5/1982 - 2670/30 md.) Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacı ile kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve yönetmeliklerin

Devlet memuru olarak emrettiği ödevleri yurt içinde veya dışında yerine getirmeyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara, yasakladığı işleri yapanlara durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre 125 inci maddede sıralanan disiplin cezalarından birisi verilir.⁽¹⁾

Disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiil ve haller:

Madde 125 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/31 md.)

Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

A -Uyarma : Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

- Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak,
- Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terketmek,
- Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek,
- Usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak,
- Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak,
- Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz kalmak,

g) Belirlenen kıyafet ve kılık hükümlerine aykırı davranmak,

h) Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak.

B - Kınama : Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kusurlu davranmak,

b) Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek,

c) Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak,

d) Hizmet dışında Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

e) Devlete ait resmi araç,gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak,

f) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek,

g) İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak,

h) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak,

ı) Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak,

j) Verilen emirlere itiraz etmek,

k) Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak,

l) Kurumların huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak.

m) **(Ek:17/9/2004 - 5234/1 md.)** Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek.

C - Aylıktan kesme : Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak,

b) Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek,

c) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak,

d) Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak,

e) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek,

f) Görev yeri sınırları içerisinde her hangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak,

g) **(Mülga: 13/2/2011 - 6111/111 md.)**

h) **(Mülga: 13/2/2011 - 6111/111 md.)**

ı) Hizmet içinde Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

j) **(Mülga: 13/2/2011 - 6111/111 md.)**

D-Kademe ilerlemesinin durdurulması : Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademe ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulmasıdır.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek,

b) Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek,

c) Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlamak,

d) Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak,

e) Görev yeri sınırları içinde herhangi bir yeri toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz kullanmak veya kullandırmak,

f) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek,

g) **(Mülga:17/9/2004 - 5234/33 md.)**

h) Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak,

ı) Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak,

j) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak,

k) Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak,

l) Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarete bulunmak veya bunları tehdit etmek,

m) Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında, haklı bir sebep göstermeksizin ödeme kabiliyetinin üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışlarıyla Devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın borcunu ödemediği yurda dönmek,

n) Verilen görev ve emirleri kasten yapmamak,

o) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak.

E - Devlet memurluğundan çıkarma : Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,⁽¹⁾

b) Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek,

c) Siyasi partiye girmek,

d) Özürsüz olarak (...) ⁽²⁾ bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek,

e) Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,

- f) (Değişik: 13/2/2011 - 6111/111 md.) Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak,
- g) Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,
- h) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak
- ı) Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek,
- j) Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak,
- k) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı fiilleri işlemek.

l) (Ek: 3/10/2016 – KHK-676/75 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/61 md.) Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak.

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.⁽¹⁾

Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmalarını olumlu olan ve ödül veya başarı belgesi alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir.⁽¹⁾

Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezaları verilir.

Öğrenim durumları nedeniyle yükselebilecekleri kadroların son kademelerinde bulunan Devlet memurlarının, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının verilmesini gerektiren hallerde, brüt aylıklarının ¼'ü – ½'si kesilir ve tekerrüründe görevlerine son verilir.

Özel kanunların disiplin suçları ve cezalarına ilişkin hükümleri saklıdır.

Yukarıda yazılı disiplin kovuşturmasının yapılmış olması, fiilin genel hükümler kapsamına girmesi halinde, sanık hakkında ayrıca ceza kovuşturması açılmasına engel teşkil etmez.

Disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullar:

Madde 126 – (Değişik birinci fıkra: 29/11/1984 – KHK-243/27 md.) Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından; kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde Valiler tarafından verilir.

(Değişik fıkralar: 12/5/1982 - 2670/32 md):

Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir.

Disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya yetkili amirler 15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler.

Özel kanunların disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurullarla ilgili hükümleri saklıdır.

Zamanaşımı:

Madde 127 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/33 md.)

Bu Kanunun 125 inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren;

a)Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına,

b)Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına,

Başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Karar süresi:

Madde 128 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/34 md.)

Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde vermek zorundadırlar.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hallerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna 15 gün içinde tevdi edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren 30 gün içinde soruşturma evrakına göre kararını bildirir.

Memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, memurun bağlı

bulduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna tevdiinden itibaren azami altı ay içinde bu kurulca, karara bağlanır.

Yüksek disiplin kurullarının karar usulü, memurun hakkı:⁽¹⁾

Madde 129 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/35 md.)

Yüksek disiplin kurulları kendilerine intikal eden dosyaların incelenmesinde, gerekli gördükleri takdirde, ilgilinin özlük dosyasını ve her nevi evrakı incelemeye, ilgili kurumlardan bilgi almaya, yeminli tanık ve bilirkişi dinlemeye veya niyabeten dinletmeye, mahallen keşif yapmaya veya yaptırmaya yetkilidirler.

Hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur, (...) ⁽²⁾ soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir. ⁽²⁾

Savunma hakkı:

Madde 130 – Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez.

Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Cezai kovuşturma ile disiplin kovuşturmasının bir arada yürütülmesi:

Madde 131 – Aynı olaydan dolayı memur hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmaya başlanmış olması, disiplin kovuşturmasını geciktiremez.

Memurun ceza kanununa göre mahkûm olması veya olmaması halleri, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olamaz.

(Ek: 6/10/1983 - 2910/1 md.) 160 sayılı Devlet Personel Dairesi Kurulması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde sayılan kuruluşlarda çalışan personel hakkında; görevden doğan veya görevi sırasında işledikleri suçlarla kişisel suçları sebebiyle Cumhuriyet savcıları veya (...) ⁽²⁾ sorgu hakimlikleri veya Memurun Muhakematı hakkında Kanun uyarınca yetkili kurullarca yapılan soruşturma sonunda düzenlenen takipsizlik, meni muhakeme, iddianame, talepname veya lüzumu muhakeme karar suretleri ile ilgili mahkemelerce verilen kesinleşmiş karar suretleri bu personelin bağlı olduğu bakanlık veya kurum veya kuruluşa gönderilir. ⁽¹⁾⁽²⁾

Uygulama:

Madde 132 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/36 md.)

Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve derhal uygulanır.

Aylıktan kesme cezası, cezanın verilmiş tarihini takip eden aybaşında uygulanır.

Verilen disiplin cezaları üst disiplin amirine, Devlet memurluğundan çıkarma cezası ayrıca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. ⁽³⁾

(Değişik dördüncü fıkra: 13/2/2011 - 6111/112 md.) Aylıktan kesme cezası ile tecziye edilenler 5 yıl, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziye edilenler 10 yıl boyunca daire başkanı kadrolarına, daire başkanı kadrosunun dengi ve daha üstü kadrolara, bölge ve il teşkilatlarının en üst yönetici kadrolarına, düzenleyici ve denetleyici

kurumların başkanlık ve üyeliklerine, vali ve büyükelçi kadrolarına atanamazlar.

(Mülga beşinci fıkra: 13/2/2011 - 6111/112 md.)

Disiplin cezalarının bir süre sonra özlük dosyasından silinmesi: ⁽¹⁾

Madde 133 – (Değişik: 12/5/1982 - 2670/37 md.)

Disiplin cezaları memurun özlük dosyasına işlenir. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene, diğer cezaların uygulanmasından 10 sene sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

Memurun, yukarıda yazılan süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse, isteğinin yerine getirilmesine karar verilerek bu karar özlük dosyasına işlenir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının özlük dosyasından çıkarılmasında disiplin kurulunun mütalaası alındıktan sonra yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

Disiplin kurulları ve disiplin amirleri:

Madde 134 – (Değişik: 2/2/1981 - 2381/2 md.)

Disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere Kurum merkezinde bir Yüksek Disiplin Kurulu ile her ilde, bölge esasına göre çalışan kuruluşlarda bölge merkezinde ve kurum merkezinde ayrıca Milli Eğitim müdürlüklerinde birer Disiplin Kurulu bulunur. ⁽²⁾

(Değişik: 12/2/1982 - 2670/38 md.) Bu kurulların kuruluş, üyelerinin

görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri ve disiplin amirlerinin tayin ve tespitinde uygulanacak esaslar ile bunların yetki ve sorumlulukları gibi hususlar Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.⁽³⁾

İtiraz:

Madde 135 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/113 md.)

Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir.

İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren yedi gündür. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren otuz gün içinde kararlarını vermek zorundadır.

İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

İtiraz süresi ve yapılacak işlem:

Madde 136 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

ÖRNEK SORU: 18

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre “Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak” aşağıdaki hangi disiplin cezasını gerektirir?

- A)Uyarma
- B)Aylıktan Kesme
- C)Kademe İlerlemesinin Durdurulması
- D)Devlet Memurluğundan Çıkarma
- E) Kınama

ÇÖZÜM: C

Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektirir. Doğru cevap C seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 19

Büro Memur Sen Sakarya Şube Başkanı Adalet Bakanlığında görev yapan bir memura verilen disiplin cezasına itiraz etmiştir.

İtirazında 657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre devlet memuruna (.....) günden az olmamak üzere savunma için süre verilmesi gerekirken buna uyulmadığından bahsetmiştir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boşluklara gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 7
- B) 10
- C) 15
- D) 30
- E) 45

ÇÖZÜM: A

Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 20

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet kaç yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar?

- A) 5
- B) 3
- C) 4
- D) 6
- E) 2

ÇÖZÜM: E

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar. Doğru cevap E seçeneğidir.

DİSİPLİN MEVZUATI

	Uyarma	Kınama	Aylıktan Kesme	Kademe İlerlemesinin Durdurulması	Memurluktan Çıkarma
Ceza Verecekler	Disiplin Amiri	Disiplin Amiri	Disiplin Amiri	Atamaya Yetkili Amir	Yüksek Disiplin Kurulu
Soruşturma Süresi	1 ay	1 ay	1 ay	1 ay	6 ay
Savunma Süresi	7 gün	7 gün	7 gün	7 gün	7 gün
Ceza Zamaşımı Süresi	2 yıl	2 yıl	2 yıl	2 yıl	2 yıl
Silinme Süresi Talep	5 yıl	5 yıl	10 yıl	10 yıl	

BÖLÜM: 8 GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA

Görevden uzaklaştırma
Yetkililer:
Görevden uzaklaştıran amirin sorumluluğu
Ceza kovuşturması sırasında görevden uzaklaştırma
Görevden uzaklaştırılan veya görevinden uzak kalan memurların hak ve yükümlülüğü:
Tebirin kaldırılması:
Görevden uzaklaştırma tebirinin kaldırılmasında amirin takdiri:
Süre

Görevden uzaklaştırma:

Madde 137 – Görevden uzaklaştırma, Devlet kamu hizmetlerinin gerektirdiği hallerde, görevi başında kalmasında sakınca görülecek Devlet memurları hakkında alınan ihtiyati bir tebirdir.

Görevden uzaklaştırma tedbirini, soruşturmanın herhangi bir safhasında da alınabilir.

Yetkililer:

Madde 138 – Görevden uzaklaştırmaya yetkililer şunlardır.

- Atamaya yetkili amirler;
- Bakanlık ve genel müdürlük müfettişleri;
- İllerde valiler;
- İlçelerde kaymakamlar (ilçe idare şube başkanları hakkında valinin muvafakati şarttır.)

Valiler ve kaymakamlar tarafından alınan görevden uzaklaştırma tedbiri, memurun kurumuna derhal bildirilir.

Görevden uzaklaştıran amirin sorumluluğu:

Madde 139 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Görevinden uzaklaştırılan Devlet memurları hakkında görevden uzaklaştırmayı izleyen 10 iş günü içinde soruşturmaya başlanması şarttır.

Memuru görevden uzaklaştırdıktan sonra memur hakkında derhal soruşturmaya başlamayan, keyfi olarak veya garaz veya kini dolayısıyla bu tasarrufu yaptığı, yaptırılan soruşturma sonunda anlaşılacak amirler, hukuki, mali ve cezai sorumluluğa tabidirler.

Ceza kovuşturması sırasında görevden uzaklaştırma:

Madde 140 – Haklarında mahkemelerce cezai kovuşturma yapılan Devlet memurları da 138 inci maddedeki yetkililer tarafından görevden uzaklaştırılabilirler.

Görevden uzaklaştırılan veya görevinden uzak kalan memurların hak ve yükümlülüğü:

Madde 141 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul; 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının üçte ikisi ödenir. Bu gibiler bu Kanunun öngördüğü sosyal hak ve yardımlardan faydalanmaya devam ederler.

143 üncü maddede sayılan durumların gerçekleşmesi halinde, bunların aylıklarının kesilmiş olan üçte biri kendilerine ödenir ve görevden uzakta geçirdikleri süre, derecelerindeki kademe ilerlemesinde ve bu sürenin derece yükselmesi için gerekli en az bekleme süresini aşan kısmı, üst dereceye yükselmeleri halinde, bu derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir.

Tedbirin kaldırılması:

Madde 142 – Soruşturma sonunda disiplin yüzünden memurluktan çıkarma veya cezai bir işlem uygulanmasına lüzum kalmıyan Devlet memurları için alınmış olan görevden uzaklaştırma tedbirini, 138 inci maddedeki yetkililerce (Müfettişler tarafından görevden uzaklaştırılanlar hakkında atamaya yetkili amirlerce) derhal kaldırılır.

Görevden uzaklaştırma tedbirini kaldırmıyan görevli hakkında 139 uncu madde hükmü uygulanır.

Memurun göreve tekrar başlatılması zorunlu olan haller:

Madde 143 – Soruşturma veya yargılama sonunda yetkili mercilerce:

- a) Haklarında memurluktan çıkarmadan başka bir disiplin cezası verilenler;
- b) Yargılamanın men'ine veya beraatine karar verilenler;
- c) Hükümden evvel haklarındaki kovuşturma genel af ile kaldırılanlar;
- ç) Görevlerine ve memurluklarına ilişkin olsun veya olmasın memurluğa engel olmayacak bir ceza ile hükümlü olup cezası ertelenenler;

Bu kararların kesinleşmesi üzerine haklarındaki görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılır.

Görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılmasında amirin takdiri:

Madde 144 – 140 ıncı ve 142 nci maddelerde 143 üncü maddenin a, b, c fıkralarında yazılı olanlar hakkındaki görevden uzaklaştırma tedbiri, Devlet memurunun soruşturmaya konu olan fiillerinin, hizmetlerini devama engel olmadığı hallerde her zaman kaldırılabilir.

Süre:

Madde 145 – Görevden uzaklaştırma; bir disiplin kovuşturması icabından olduğu takdirde en çok 3 ay devam edebilir. Bu süre sonunda hakkında bir karar verilmediği takdirde memur görevine başlatılır.

Bir ceza kovuşturması icabından olduğu takdirde görevinden uzaklaştırmaya yetkili amir (Müfettişlerin görevinden uzaklaştırdıkları memurlar hakkında atamaya yetkili amir) ilgilinin durumunu her iki ayda bir inceleyerek görevine dönüp dönmemesi hakkında bir karar verir ve ilgiliye de yazı ile tebliğ eder.

ÖRNEK SORU: 21

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre görevden uzaklaştırılan ve görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınan memurlara bu süre içinde aylıklarının kaçta kaç ödenir?

- A) Beşte ikisi
- B) Dörtte ikisi
- C) Dörtte biri
- D) Üçte ikisi
- E) Üçte biri

ÇÖZÜM: D

Üçte ikisi ödenir. Doğru cevap D seçeneğidir.

**KISIM - V
MALİ HÜKÜMLER****Kapsam:**

Madde 146 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Bu Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren memurlar aylık, ücret, ödenek, hizmetle ilgili her çeşit ödeme ve bunların şekil ve şartları bakımından bu Kanundaki hükümlere, aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamına giren memurlar özel kanunlardaki hükümlere tabidir.

Memurlara kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği görevler karşılığında bu Kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenemez, hiçbir

yarar sağlanamaz. (Gençlik ve Spor hizmetleri uygulamasında fiilen görevlendirilecekler hariç.)⁽¹⁾

(Mülga üçüncü fıkra: 2/11/2011 – KHK-659/18 md.)⁽²⁾

(Değişik: 23/2/1995 – KHK-547/9 md.) Bu Kanun gereğince ödenecek aylık, taban aylığı, kıdem aylığı zam ve tazminatlar ile diğer ödemeler toplamının brüt tutarı, bulunulan yerde İş Kanunu gereğince işçiler için tespit olunan asgari ücretin aylık tutarından az olamaz: az olması halinde, aradaki fark memurun diğer özlük hakları ile ilgilendirilmeksizin tazminat olarak ödenir.⁽¹⁾

Deyimler:

Madde 147 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Bu Kanunda geçen;

A)Aylık: Bu Kanuna tabi kurumlarda görevlendirilen memurlara hizmetlerinin karşılığında, kadroya dayanılarak ay itibariyle ödenen parayı,

B)Sözleşmeli ücreti: 4 üncü maddenin (B) bendi gereğince çalıştırılan personele ödenen parayı,

C) Gündelik: 4 üncü maddenin (C) ve (D) bentleri gereğince çalıştırılan personele ödenen parayı,

Ç) Ödül: Kanunun 123 üncü maddesinde yazılı hallerde memurlara ödenen parayı,

D)Temsil giderleri: Belirli yetki ve sorumluluk makamlarını işgal eden memurlara temsili mahiyette ve görevleri icabı olarak yaptıkları gerçek giderleri karşılamak üzere ilgili kurumların bütçelerine bu maksat için konulan

ödenekten özel yönetmeliği hükümleri gereğince ödenen parayı,

E) Ders görevi ücreti: Bu Kanuna tabi kurumlara ait her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmenlik veya öğretim üyeliği yapan öğretmen, öğretim üyesi ve diğer memurlara ders saati itibarıyla ödenen parayı,

F) Fazla çalışma ücreti: Kurumların, bu Kanunun 178 inci maddesinde yazılı esaslar çerçevesinde normal çalışma saatleri dışında çalıştırdıkları memurlara, fazla çalışma saati itibarıyla ödenen parayı,

G) a) İş gücünü zammı: Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara ödenen parayı,

b) İş riski zammı: Hayat ve sağlık için tehlike arz eden hizmetlerde çalışanlara ödenen parayı,

c) Eleman teminindeki güçlük zammı: Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için ödenen parayı,

d) Mali sorumluluk tazminatı: Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla vezne açısından sorumlu veznedarlara ödenen parayı,

İfade eder

Gösterge tabloları:

Madde 148 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/51 md.)

Kademe aylığı:

Madde 149 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/52 md.)

Kademe aylığı 36 ncı maddede gösterilen sınıflara ait genel gösterge tablosundaki derecelere dahil

kademelerden her biri için tespit edilen gösterge rakamına tekabül eden aylıktır.

Derece aylığı:

Madde 150 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/53 md.)

Derece aylığı 36 ncı maddede yer alan sınıflara ait genel gösterge tablosundaki derecelerin her birinin muhtevi bulunduğu yatay kademe aylıklarını topluca ifade eder.

Derecelerin ilk ve en yüksek kademe aylıkları:

Madde 151 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/54 md.)

Gösterge tablosunda yer alan derecelerden her birindeki 1 inci kademe göstergesine tekabül eden miktar o derecenin ilk kademe aylığını; aynı derecenin son kademe göstergesine tekabül eden miktar da o derecenin en yüksek kademe aylığını gösterir.

Zam ve Tazminatlar⁽¹⁾

Madde 152 –

I - Zamlar

a) Niteliği ve çalışma şartları bakımından güç olan işlerde çalışanlara iş gücünü zammı,

b) Hayat ve sağlık için tehlike arzeden hizmetlerde çalışanlara iş riski zammı,

c) Sayıştay'a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla, vezne açısından malen sorumlu olan veznedar ve diğer görevlilere mali sorumluluk zammı,

d) Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için temininde güçlük zammı,ödenir

II- Tazminatlar: (Değişik: 20/3/1997 – KHK-570/9 md.)

Görevin önem, sorumluluk ve niteliği, görev yerinin özelliği, hizmet süresi, kadro unvan ve derecesi ve eğitim seviyesi gibi hususlar göz önüne alınarak bu Kanunda belirtilen en yüksek Devlet Memuru aylığının (ek burs verilemeyeceği:

Her sınıfın son aylık derecesi ve en çok aylık miktarı:

Madde 153 – (Mülga: 23/12/1972 – KHK-2/5 md.)

Katsayı:

Madde 154 – (Değişik: 13/7/1993 – KHK-486/24 md.)

Aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı ile memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı üçer veya altışar aylık dönemler itibariyle uygulanmak üzere Genel Bütçe Kanunu ile tespit olunur. Ancak mali yılın ikinci yarısında, memleketin ekonomik gelişmesi genel geçim şartları ve Devletin mali imkanları gözönünde bulundurulmak suretiyle Cumhurbaşkanı bu katsayıları ikinci yarının tamamı veya üçer aylık dönemleri itibariyle uygulanmak üzere değiştirmeye yetkilidir.⁽³⁾

Katsayılardaki değişiklik aylıklarda artış veya eksilish sayılmaz.

Memurlara ödenecek aylık tutarları:

Madde 155 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/56 md.)

Bu kanunun 36 ncı maddesinde yer alan sınıflara ait gösterge tablosundaki rakamların, genel bütçe kanununda o yıl için tespit edilen katsayı ile çarpılması sonunda bulunacak miktar, sınıfların derece ve kademelerindeki memurların aylık tutarlarını gösterir.

Yurt dışında aylıklar:

Madde 156 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/57 md.)

Kurumların yurt dışı kuruluşlarına dahil kadrolarında görev alan Devlet memurlarının aylıkları, 155 inci maddeye göre tespit edilen brüt aylık tutarın, Cumhurbaşkanı tarafından tespit edilecek emsal ile çarpılmasından hasil olacak miktar üzerinden ödenir. Asıl aylığın ödeme miktarı ile emsali tutarı arasındaki fark, her türlü vergiden müstesnadır.⁽²⁾

(Mülga ikinci fıkra: 29/6/2012- 6338/3 md.)

Dış memleketler aylık katsayısı:

Madde 157 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

156 ncı maddede yazılı katsayılar her yabancı memleketin ekonomik durumu, para ve geçim şartları ile memurun temsil görevi ve aile yükümlülüğü gözönünde tutulmak suretiyle saptanır ve aynı usul uyarınca değiştirilir.

Adayların aylıkları:

Madde 158 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Herhangi bir sınıfta aday olarak göreve başlayanlar bu Kanunun 54 üncü maddesindeki esaslara göre, girecekleri derecenin hak edecekleri kademe aylığını alırlar.

Aday memurlara, asaletleri tasdik edilinceye kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz.

Asaleti onaylanan memurların kademe ilerlemeleri:

Madde 159 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Adaylık süresi sonunda bu Kanun hükümlerine göre asıl memurluğa atananların adaylıkta geçirdikleri süreler, kademe ilerlemelerinde ve derece yükselmelerinde değerlendirilir.

Kademe ilerlemesinde verilecek aylık:

Madde 160 – Kademe ilerlemesinde memur bir ileri kademeye ait göstergeye tekabül eden aylığı alır.

(Mülga ikinci fıkra: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Derece değişikliğinde verilecek aylık:

Madde 161 – (Değişik: 12/2/1982 - 2595/10 md.)

Derece yükselmesi veya daha aşağı bir dereceye atama halinde,

A) **(Değişik: 26/6/1984 – KHK-241/8 md.)** Bulunduğu dereceden yukarı derecelere atanan memur;

a) 68 nci maddenin (B) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yeni girdiği derecenin ilk kademe göstergesine,

b) Yeni girdiği derecenin ilk kademe göstergesi evvelce iktisap ettiği göstergeden düşük ise, iktisap ettiği göstergeye eşit olan kademenin göstergesine,

Tekabül eden aylığı alır.

Alt derecede eşit göstergeli kademede geçirilen süre dikkate alınır.

B) Kazanılmış hak aylık derecelerinden daha aşağı bir dereceye atanan memur, kazanılmış hak aylık dereceleri saklı kalmak kaydıyla,

a)Atandığı derecede eski derecesinde almakta olduğu kademe göstergesine,

b)Atandığı derecede eşit gösterge yok ise, eski göstergesine en yakın kademenin göstergesine,

Tekabül eden aylığı alır.

Başka sınıfa geçen memurun alacağı aylık:

Madde 162 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/61 md.)

İstisnai memurluklardan ayrılanların durumu:

Madde 163 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/62 md.)

İstisnai memuriyetlere:

a) Bu Kanuna tabi kurumlardan atanmış olanlar, ayrıldıkları sınıfa dönmek istedikleri takdirde, istisnai

memuriyetlerde geçirmiş oldukları süre, bu Kanunda derece terfi için belirtilen esaslara göre girebilecekleri yeni derecenin tayininde normal derece terfi sürelerine karşılık sayılır.

Bu gibilerin, derece terfi süresine karşılık sayılan süreden geri kalan kısmı kademe terfiinde dikkate alınır.

Bu gibiler, aynı şartlardan faydalanarak, 71 inci madde hükümlerine uyulmak kaydıyla, başka bir sınıfa da girebilirler.

b) Bu Kanuna tabi olmıyan kurumlardan atananlar, bu Kanuna tabi kurumlarda bir göreve atanmayı istedikleri takdirde, istisnai memuriyette geçirilen süre (a) fıkrasındaki esaslara göre ve girilecek derecenin sınav veya seçmesini başarmak kaydıyla, derece ve kademe ilerlemesine sayılır. Bu gibiler için adaylık hükümleri uygulanmaz.

Aylığın ödeme zamanı ve Esasları

.(1)

Madde 164 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Memurlara aylıkları her ayın başında peşin ödenir. Emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde o aya ait peşin ödenen aylık, geri alınmaz.

Sözleşmeli personelin ücretleri sözleşme şartlarına göre; geçici personelin gündelikleri gün hesabıyla hafta veya ay sonlarında ödenir.

(Ek: 5/7/1991 – KHK-433/2 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/5/1992 tarihli ve E. 1991/33, K. 1992/32 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/5/1994 – KHK-527/7 md.) Aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümlerine göre almakta bulunan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri (sözleşmeli statüdeki personel dahil) ile kamu ve özel kesimde iş kanunlarına göre istihdam edilen işçilere çeşitli adlar altında yapılan nakdi ve ayni nitelikteki tüm ödemelerin hesaplanma kolaylığını ve basitliğini sağlamak amacıyla, bordro düzenlemesine, tahakkuk ve ödeme işlem ve sürelerine ilişkin esas ve usulleri tesbit etmeye, aydan daha kısa ya da daha uzun sürelerde yapılan ödemelerin aylık dönemler itibarıyla tahakkuk ettirilmesi ve ödenmesine karar vermeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

(Ek: 5/7/1991 – KHK-433/2 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/5/1992

tarihli ve E. 1991/33, K. 1992/32 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/5/1994 – KHK-527/7 md.) Üçüncü fıkra kapsamına giren personelin her türlü özlük haklarının ve tahakkuk işlemlerinin belli merkezlerden yapılabilmesi ve ödemelerin bankacılık sistemi aracılığı ile gerçekleştirilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmaya ve gerekli tedbirleri almaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Açıktan atanmada aylığa hak kazanma :

Madde 165 – (Değişik : 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Bir göreve açıktan aday veya asıl memur olarak atananlar, göreve başladıkları günden itibaren aylığa hak kazanırlar.

Bu suretle göreve başlamada ilk aylık, gün hesabıyla ay sonunda ödenir.

Kademe ilerlemesinde aylığa hak kazanma :

Madde 166 – (Değişik : 12/2/1982 - 2595/11 md.)

Kademe ilerlemesinde Devlet Memuru, bu ilerlemeye müstehak olduğu tarihi takip eden ay başından itibaren aynı derecenin bir ileri kademesine ait aylığa hak kazanır.

Derece değişikliğinde aylığa hak kazanma:

Madde 167 – (Değişik: 30/5/1973 – KHK-5/7 md.)

Derece yükselmesinde veya daha aşağı derecelere atamada memur, yükseldiği veya atandığı derecenin görevine başladığı tarihi takip eden ay başından itibaren bu derecenin 161 inci maddeye göre kazandığı kademe aylığını alır.

(Ek: 12/2/1982 - 2595/12 md.)

Ancak, yürütülmekte olan görevin niteliğinde bir değişme olmaması halinde derece yükselmesine ilişkin onayın geçerlilik tarihini takip eden ay başından itibaren bu derecenin 161 inci maddeye göre kazandığı kademe aylığını alır.

Başka bir sınıfa geçmede aylığa hak kazanma:

Madde 168 – (Mülga: 23/12/1972 – KHK-2/5 md.)

Görev yeri değiştirilen memurların aylıkları:

Madde 169 – (Değişik - 28/3/1988 – KHK-318/3 md.)

Buldukları yerden başka yerlerdeki görevlere nakledilen ve 62 nci maddede belirtilen süre içinde yeni görevlerinde işe başlayan memurlarla, yer değiştirme suretiyle başka kurumlara atanan memurların aylıkları, işe başladıkları tarihi takip eden ay başından itibaren yeni görev yerinde ödenir. Eski görev yerinde alınan aylıklar için kurumlar arasında herhangi bir hesaplaşma yapılmaz.

İzin veya geçici görevde iken görev yeri değiştirilen memurların aylıkları:

Madde 170 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Kanuni izinlerin kullanılması sırasında veya geçici bir görevde iken asıl görev yeri değiştirilen memurların aylıkları, izin veya geçici görevin sona ermesine kadar eski görev yerlerinde kadro tasarrufundan ödenir.

Sayman ve sayman mutemetlerinin devir süreleri ve aylıkları:

Madde 171 – (Değişik : 17/9/2004 – 5234/1 md.)

Hesaplarını, görevi devralanlara devir zorunluluğu bulunan saymanların devir süresi yedi gündür. Devir teslim süresinin aylık ödeme zamanına rastlaması halinde bu aya ait aylıkları eski görev yerinde, kadro tasarrufundan ödenir.

Sayman mutemetleri için devir süresi iki gündür.

Görev yeri değiştirilenlerden eski görevlerine devamları tebliğ edilenlerin aylıkları:

Madde 172 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Görev yerleri değiştirilen memurlardan görevlerine devamları kurumlarınca yazılı olarak tebliğ edilenlerin aylıkları eski görev yerlerinde kadro tasarrufundan ödenir.

Vekalet aylığına hak kazanma:

Madde 173 – (Mülga: 23/12/1972 – KHK-2/5 md.)

Vekalet görevinin fiilen yapılması şartı:

Madde 174 – Vekalet aylıklarının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması şarttır.

Vekalet, ikinci görev aylık ve ücretleri ile diğer ödemeler:

Madde 175 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise (Köy ve kasaba imamlığı kadrolarına atananlara 146 ncı maddede yazılı asgari ücret aylık tutarından aşağı olmamak üzere) üçte ikisi verilir. Buldukları yerden başka bir yerdeki bir göreve vekalet suretiyle atananlara, Harcırah Kanununun geçici görevle başka yere gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır.

(Ek : 4/7/2001 – KHK-631/5 md.)

Ancak, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.

(Değişik: 26/6/1984 – KHK-241/9 md.) 88 inci maddeye göre ikinci görev verilen memurlara, bu görevleri karşılığında aylık ödenebilmesi için boş bir kadroya ait görevin ikinci görev olarak yürütülmesi gerekir. Bu şekilde görevlendirilenlere, görevlendirildikleri kadro derecesinin ilk kademe aylığının üçte ikisi ödenir. Ancak, sağlık grup başkanlığı, baştabip ve baştabip yardımcılığı hizmetlerinin ikinci görev olarak yürütülmesi halinde kadro şartı aranmaz ve bu hizmetleri yürütenlere almakta oldukları aylığın üçte ikisi ikinci görev aylığı olarak ödenir.⁽¹⁾

(Değişik: 22/8/1989 – KHK-378/4 md) Açıktan vekil olarak atananlar bu Kanunla memurlara tanınan sosyal haklardan da yararlanırlar ve bunlara ödenecek vekalet aylığının hesabına memuriyet taban aylığı da dahil edilir.

Ders ve konferans ücretleri:

Madde 176 – (Değişik: 3/4/1998 - 4359/1 md.)

(Değişik birinci fıkra: 21/3/2006 - 5473/3 md.) Bu Kanunun 89 uncu maddesine göre kendilerine ders görevi verilenlere, ders saati başına gündüz öğretimi için 140, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için 150 gösterge rakamının bu Kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenir.

(Değişik ikinci fıkra: 27/3/2015 - 6639/9 md.) Bu ücretler, özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitim ve öğretim gördüğü kurumlarda görevli öğretmen ve yöneticiler ile bu öğrencilere yönelik olarak açılan özel sınıf öğretmenlerine ve cezaevlerinde görevli öğretmenlere %25,

Millî Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi kapsamında görev alan yönetici ve öğretmenlere %100 fazlasıyla ödenir.

Bu madde kapsamında ücretle ders vermek üzere yükseköğretim kurumlarından görevlendirilen öğretim elemanlarına 2914 sayılı Kanun hükümlerine göre ek ders ücreti ödenir.

Konferans ücreti her yıl bütçe kanunlarında gösterilir.⁽²⁾

Yolluk giderleri ve gündelikleri:

Madde 177 – Bu Kanun hükümlerine tabi Devlet memurlarından bir görevin ifası için sürekli veya geçici olarak görev yerinden ayrılanların yol giderleri ve gündelikleri, yolluklar hakkındaki özel kanun hükümlerine göre ödenir.

Sözleşmeli olarak çalıştırılanların yol masrafları ile gündelikleri sözleşmelerindeki şartlara göre ödenir.

Fazla çalışma ücreti:

Madde 178 – (Değişik: 5/7/1991 – KHK-433/3 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/5/1992 tarihli ve E. 1991/33, K. 1992/32 sayılı Kararı ile, Yeniden düzenleme: 18/5/1994 - KHK-527/8 md.)

A) 99 ve 100 üncü maddeler hükümleri uyarınca tespit olunan günlük çalışma saatleri dışında;

a) Salgın hastalık ve tabii afetler gibi olağanüstü hallerin olması (Bu hallerin devamı süresince),

b) Fabrika, atelye, şantiye, işletme gibi yerlerde İş Kanununa tabi olarak işçi çalıştıran kurumlarca hizmetin gereği olarak işçi ile birlikte çalışma saatleri ve günü dışında çalışmanın zorunlu bulunması,

hallerine münhasır olmak üzere, yapılan fazla çalışmalar ücretle karşılanır.

Yukarıda sayılan hallerde yaptırılacak fazla çalışmanın süresi ve saat başına ödenecek ücret Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenir.⁽¹⁾

B) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 14/2/1997 tarihli ve E: 1997/20, K: 1997/32 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 3/4/1998 - 4359/4)

Kurumlar gerektiği takdirde personelini günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çaiştirabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir. Ancak, bu suretle verilecek iznin en çok on günlük kısmı yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilir.

Fazla çalışmanın uygulama esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Milli İstihbarat Teşkilatı mensuplarına ödenecek fazla çalışma ücretleri ve diğer hususlar Cumhurbaşkanı tarafından onaylanacak bir talimatla tesbit edilir.⁽²⁾

Temsil giderleri ve yönetmeliği:

Madde 179 – Hangi kurumlarda hangi sınıf ve kadrolardaki Devlet memurlarının görevler icabı temsili mahiyette masraf yapabilecekleri ve bu masrafların sarfı ile ilgili usul ve şartlar ve bunların sarf alanları ilgili kurumların görüşleri alınarak Maliye Bakanlığı ve Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı ile birlikte hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir.

Sürekli görevle yurt dışında bulunan memurların aylıkları:

Madde 180 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Sürekli görevle yurt dışına atanan memurların aylıkları görevlerine başladıkları tarihten itibaren; sürekli görevle yurt dışına gönderilen veya kurumların yurt dışı kuruluşlarına dahil kadrolarında görev alan memurlardan görevlerine başladıktan sonra yurt içinde veya yurt dışında başka bir göreve atanmaların aylıkları ise atanma emrinin

tebliği tarihini izleyen onbeşinci gün sonuna kadar 156 ncı maddedeki esaslara göre ödenir.

Yurt dışında bulunanlardan yerlerine atanmaların gelişine kadar bekleme emri alanların aylıkları, atama emirlerinin tebliğ tarihinden itibaren, iki ayı geçmemek üzere aynı maddeye göre ödenir.

(Ek: 4/7/2001 – KHK-631/6 md.)

Sürekli görevle yurt dışına atanan memurlara, yıllık izin ile 181 inci maddede belirtilen hal dışında, yurt içinde geçirilen süreler için yurt dışı aylığı ödenmez. Ancak, yurt dışı görev süresince toplam dört ayı geçmemek üzere, yurt içinde yataklı tedavi kurumlarında yatarak görülen tedavi süresince 156 ncı maddeye göre belirlenen emsal katsayısının 1/3'ü esas alınarak yurt dışı aylığı ödenir.

Yurt dışındaki memurlardan geçici görevle merkeze çağrılanların aylıkları:

Madde 181 – Sürekli görevle yurt dışına gönderilen Devlet memurları, geçici görevle en çok bir ay süre ile merkeze çağrılabilir. Bu süre içinde aylığı katsayılı ödenir.

Yurt dışında görevli memurlardan farklı katsayılı memlekete atanmaların aylıkları:

Madde 182 – Yukardaki maddelerde gösterilen memurların, aylıklarına uygulanmakta bulunan ödeme katsayılarından farklı ödeme katsayısı uygulanan bir başka memlekete naklen atanmalarında 180 inci madde hükmü uygulanır.

Hazarda eğitim ve manevra için silah altına alınanların aylıklarının ödenmesi:

Madde 183 – Hazarda muvazafılık hizmeti dışında eğitim ve manevra maksadiyle silah altına alınan Devlet memurlarının aylıkları kendi kurumlarınca tam olarak ödenir.

Devlet memurlarından rütbeli olanların rütbe aylığı tutarı, bağlı buldukları kurumdan aldıkları aylık tutarından fazla olanlara, aradaki fark askeri kurumlarına katılmaları veya yeni rütbeyi kazandıkları tarihten itibaren silah altında buldukları sürece Milli Savunma Bakanlığı tarafından ödenir.

Seferde muvazafılık hizmeti dışında silah altına alınan memurların aylıklarının ödenmesi:

Madde 184 – Seferde muvazafılık hizmeti dışında, silah altına alınan Devlet memurlarına rütbeli olsun olmasın silah altında buldukları sürece aylıkları aşağıdaki hükümlere göre ödenir.

Yedek subay, yedek askeri memur ve yedek astsubay olanların rütbelerine ait aylıkları Milli Savunma Bakanlığınca ödenir.

Bunların aylıkları bağlı buldukları kurumdan aldıkları aylık tutarından eksikse aradaki fark kurumlarınca ödenir

B) (A) bendi dışında kalan ve rütbesiz memurların aylıklarının tamamı kurumlarınca ödenir.

Sefer haline geçişte silah altında bulunan memurların aylıkları:

Madde 185 – Sefer haline geçiş sırasında 183 üncü maddeye göre silah altında bulunan Devlet memurlarının aylıkları adı geçen maddeye; sefer haline geçişten sonraki aylıkları 184 üncü maddeye göre ödenir.

Silah altına alınmazdan önce kadrolarından açıkta bulunanların aylıkları:

Madde 186 – Hazarda eğitim ve manevra veya seferde muvazafılık hizmeti dışında silah altına alınan Devlet memurlarından, silah altına alınmazdan önce kadroları kaldırılanlar, görevden uzaklaştırılanlar hakkında, silah altında buldukları sürece aşağıdaki hükümler uygulanır:

A) Bunlardan yedek subay, yedek askeri memur veya yedek astsubay olanların rütbe aylıklarının açık aylıklarından fazla veya eksik olmasına göre haklarında 183 ve 184 üncü madde hükümleri uygulanır.

B) (A) bendi dışında kalan ve rütbesiz memurlara kanuni hakları olan açık aylığının verilmesine devam olunur.

KISIM - VI

Sosyal Haklar ve Yardımlar

Emeklilik hakları:

Madde 187 – Devlet memurlarının emeklilik ve malûllük hallerinde kendilerinin, ölümleri halinde dul ve

yetimlerinin sahip buldukları haklar emeklilik kanunlarıyla düzenlenir.

Hastalık ve analık sigortası:

Madde 188 – A) Devlet memurlarının hastalık, analık ve görevden doğan kaza ile mesleki hastalık,

B) Devlet memurlarının eşleri ve bakmakla yükümlü oldukları ana, baba ve çocuklarının hastalık ve analık,

C) Bir kanuna dayanılarak emekli veya malûllük aylığı alanların (Sosyal Sigortalar Kurumunca uygulanan iş kazaları ile meslek hastalıkları, malûllük ve yaşlılık sigortalarından gelir veya aylık bağlananlar hariç) hastalık ve analık,

Ç) (C) bendinde belirtilen emekli veya malûllük aylığı alanların aile fertlerinin hastalık ve analık,

D) Bir kanuna dayanılarak dul veya yetim aylığı alanların (Sosyal Sigortalar Kurumundan gelir veya aylık alanlar hariç) hastalık ve analık.

Hallerinde, gerekli sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Bu sigorta yardımları özel kanunlarla düzenlenir.

Bu sigortalardan tanınan hak ve sağlanan yardımlar, genel sosyal sigorta rejimleri ile kabul edilen hak ve yardımlardan az olamaz.

Yeniden işe alıştırma:

Madde 189 – Malûllük aylığı bağlanan Devlet memurlarından çalışma gücünün artırılabilmesi umulanlar eski sınıflarında veya yeni sınıf veyahut meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tabi tutulabilirler.

İşe alıştırmanın ne suretle ve hangi esaslara göre yapılacağı özel kanununda gösterilir.

Ek sosyal sigorta ve Yardımlaşma:

Madde 190 – (Mülga: 12/2/1982 - 2595/19-a)

Memurların sosyal tesis ihtiyaçları:

Madde 191 – (Yeniden düzenleme: 29/11/1984 – KHK-243/29 md.)

Devlet Memurları için lüzum ve ihtiyaç görülen yerlerde çocuk bakımevi ve sosyal tesisler kurulabilir.

Bunların kuruluş ve işletme esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığınca birlikte hazırlanacak genel yönetmelikle belirlenir.

Devlet memurları için konut kredisi:
Madde 192 – (Yeniden düzenleme: 29/11/1984 – KHK-243/30 md.)

Devlet Memurlarından T. C. Emekli Sandığına tabi hizmeti 10 yıl ve daha fazla olanlara, istekleri üzerine Toplu Konut Fonundan özel şartlarla ve öncelikle konut kredisi verilebilir.

Bu krediden faydalanma şartları ile kredi borcunun memurlardan tahsili ve her yıl ödenecek toplam kredi tutarı gibi diğer hususlar Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Devlet memurları için konut:

Madde 193 – (Değişik: 31/7/1970 - 1327/69 md.)

Devlet memurlarının lüzum ve zaruret görülen yerlerle kiralık konut ihtiyaçları, Cumhurbaşkanınca onanacak programlar gereğince, genel ve katma bütçelere her yıl konulacak ödeneklerle tesis edilecek fondan karşılanır.⁽¹⁾

Bu madde hükmü özel kanunlarla düzenlenir.

Bazı devlet memurları için konut tahsisi:

Madde 194 – (Mülga: 9/11/1983 - 2946/12 md.)

Mahrumiyet yeri ödeneği:

Madde 195 – (Mülga: 2/12/1993 - 3920/2 md.)

Ödeme usulü ve mahrumiyet yeri derecesi:

Madde 196 – (Mülga: 2/12/1993 - 3920/2 md.)

Miktarı:

Madde 197 – (Mülga: 2/12/1993 - 3920/2 md.)

Mahrumiyet yeri ödeneğinin ödenme usulü:

Madde 198 – (Mülga: 2/12/1993 - 3920/2 md.)

Öğrenim bursları ve yurtları:

Madde 199 – Mahrumiyet yerlerinde çalışan Devlet memurları görev yerlerinde çocuğunun girmesi gereken orta dereceli okul bulunmadığı takdirde, bu dereceli okullarda okuma hakkını kazanmış bulunan çocuklarını yatılı okullarda okutmak isterlerse, pansiyon ücret indiriminden faydalanırlar.

Bu indirim her yıl bütçe kanunu ile tesbit olunan pansiyon ücretlerinden en azının çocukların her biri için % 50 si

oranındadır. İndirim sonucunda meydana çıkan fark Devlet bütçesinden ödenir.

Ancak, memurlar çocuklarını daha yüksek ücretli okul pansiyonlarından veya Milli Eğitim Bakanlığının denetimi altında faaliyette bulunan özel pansiyonlardan faydalandırmak isterlerse aradaki ücret farkı kendileri tarafından ödenir.

Sınıfta kalan çocuklar için burs verilemeyeceği:

Madde 200 – Pansiyonlarda ücret indiriminden faydalanan memurların çocukları sınıfta kalırlarsa aynı sınıf için ikinci sene bu haktan faydalanamazlar.

Mahrumiyet yerinden başka yere atanan, ölen, emekliye ayrılanların burs haklarının devamı:

Madde 201 – Öğrenim yılı içinde mahrumiyet yeri ödeneğine tabi olmayan yerlerdeki bir göreve atanan veya ölen veyahut emekliye ayrılan memurların çocukları için yapılan indirim, buldukları ders yılı sonuna kadar kendi isteğiyle atananlar için de, atandıkları tarihteki taksit dönemi sonuna kadar devam eder.

Aile yardımı ödeneği:⁽¹⁾

Madde 202 – Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.

(Değişik: 27/6/1989 - KHK - 375/10 md.) Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırılmış) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir. **(Mülga ikinci cümle: 13/2/2011 - 6111/117 md.)** Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir. **(Ek: 9/4/1990 - KHK-418/7 md.; iptal: Anayasa Mahkemesinin 5/2/1992 tarihli ve E. 1990/22, K. 1992/6 sayılı Kararı ile, Yeniden düzenleme: 18/5/1994 - KHK-527/9 md.)** Bu fıkrada yer alan gösterge rakamlarını 3 katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾

Dul memurların çocukları için yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Boşanma veya ayrılık vukuunda mahkeme bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtir.

Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de bu ödenek verilir.

Aile yardımı ödeneğinin ödeme usulü:

Madde 203 – Aile yardımı ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklariyle birlikte ödenir.

Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir.

Aile yardımı ödenekleri hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.

Aile yardımı ödeneğine hak kazanma:

Madde 204 – Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden ay başından itibaren hak kazanır.

Aile yardımı ödeneği hakkını kaybetme:

Madde 205 – Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneği hakkını eşinden boşanma veya eşinin ölümü, çocuk için ödenen yardım ödeneği hakkını da çocuğun ölümü veya 206 ncı maddedeki hallerin vukuunu takip eden ay başından itibaren kaybeder.

Çocuk için aile yardımı ödeneği verilmeyecek haller:

Madde 206 – Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:

1. Evlenen çocuklar,

2. **(Değişik: 21/4/2005 - 5335/28 md.)** 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışamayacak derecede malûllükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.),

3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),

4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar.

Doğum yardımı ödeneği:

Madde 207 – (Mülga: 27/3/2015 - 6637/23 md.)

Ölüm yardımı ödeneği:

Madde 208 – (Değişik birinci fıkra: 6/7/1995 – KHK-562/4 md.) Devlet memurlarından: memur olmayan eşi ile (...) ⁽¹⁾ aile yardımı ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) tutarında, memurun ölümü halinde sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) iki katı tutarında, ölüm yardımı ödeneği verilir. ⁽¹⁾

Ölüm yardımı ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haczedilemez.

Yurt dışında sürekli görevde bulunan memurlara verilecek ölüm yardımı ödeneğinde 156 ncı maddede yazılı katsayı uygulanmaz.

Tedavi yardımı:

Madde 209 – (Mülga: 31/5/2006-5510/106 md.)

Cenaze giderleri:

Madde 210 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Devlet memurlarının ölümü halinde cenaze giderleri (cenazenin başka yere nakil dahil) kurumlarınca ödenir. Sürekli veya geçici görevle veyahut 78 inci maddeye göre yurt dışında bulunan Devlet memurlarından ölenlerin ve yurt dışında sürekli görevlerde bulunanların eşleri, bakmakla yükümlü oldukları ana, baba ve (...) ⁽²⁾ çocuklarının cenazelerini yurda getirmek için yapılması zorunlu olan giderler kurumlarınca karşılanır.

209 uncu madde ile bu madde hükümleri Maliye ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak yönetmeliğe göre uygulanır.

Giyecek yardımı:

Madde 211 – Devlet memurlarından hangilerinin ne şekilde giyecek yardımından faydalanacakları Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit olunur.

Yiyecek yardımı:

Madde 212 – Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlıyacakları bir yönetmelik ile tesbit olunur.

Yakacak yardımı:

Madde 213 – (Mülga: 27/6/1989 – KHK-375/32 md.)⁽¹⁾

(31/7/1970 tarih ve 1327 sayılı Kanun ile bu araya eklenen numarasız “Ek Madde” 4/7/2001 tarih ve 631 sayılı KHK ile bu Kanuna 152 nci madde olarak işlenmiş ve yerine konulmuştur.)

KISIM - VII**Devlet Memurlarının Yetiştirilmesi**

Kurumların memurlarını hizmet içinde yetiştirme esasları:

Madde 214 – (Değişik : 31/7/1970 - 1327/72 md.)

Devlet memurlarının yetiştirmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim, Devlet Personel Başkanlığı tarafından ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak yönetmelikler dahilinde yürütülür.

Eğitim birimleri:

Madde 215 – Her kurumda, yetiştirme faaliyetlerini düzenlemek, yürütmek ve değerlendirmekle görevli bir "Eğitim birimi" kurulur. Birden çok birim kurulan kurumlarda bunlardan biri "Merkez Eğitim Birimi" adını alır.

Eğitim merkezleri:

Madde 216 – Kurumlar kendi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim merkezleri açabilirler. Kurumlararası eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere, Cumhurbaşkanı kararıyla, kurumlararası eğitim merkezleri de açılabilir.⁽²⁾

Eğitim birim ve merkezlerinin kuruluş ve işleyişleri Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınmak suretiyle kurumlarınca hazırlanacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Devlet memurları eğitimi genel planı:

Madde 217 – Devlet memurları eğitimi genel planı, Cumhurbaşkanı kararıyla yürürlüğe konulur.⁽³⁾

Yurt dışında yetiştirme:

Madde 218 – Devlet memurları, yabancı memleketlerin hizmetle ilgili kurumlarında veya yetiştirme - eğitim merkezlerinde de yetiştirilebilirler.

Bunlardan sınıflarının kapsadığı hizmetlerin niteliği bakımından, aynı zamanda belirli bir dalda öğrenim ve ihtisas yapması gerektiği kurumları ve Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığınca kararlaştırılmış olanlara öğrenim veya ihtisas yapma müsaadesi verilebilir.

Bu maddede söz konusu olan Devlet memurları hakkında 79 uncu madde hükümleri uygulanır.

Rapor verme:

Madde 219 – Kurumlar yıllık eğitim programlarına göre yapmakta oldukları eğitim çalışmalarının sonuçlarını her altı aylık dönemin bitiminden en geç bir ay sonra Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığına bir raporla bildirmek zorundadırlar.

Koordinasyon ve denetleme:

Madde 220 – Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı kurumları yurt içi ve yurt dışı eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında yol göstermek, yetiştirme faaliyetlerini

koordine etmek ve denetlemekle görevlidir.

Devlet memurluğuna eleman yetiştirilmesi:

Madde 221 – Kurumlar belirli sınıflardaki memurluklara eleman yetiştirmek amacıyla:

A) Kendi bünyeleri içerisinde mesleki öğretim ve eğitim yapabilirler.

B) Yurt içindeki öğrenim kurumlarında öğrenci okutabilir ve ihtisas yaptırabilirler.

C) Dış memleketlerde öğrenci okutabilir ve ihtisas yaptırabilirler.

Seçme usulü:

Madde 222 – Kurumlarca yurt içinde veya yurt dışında okutulacak öğrenciler yarışma sınavı ile seçilirler.

Öğrenci okutma şartlarını düzenleyen yönetmelikler:

Madde 223 – Hangi kurumların ve sınıfların eleman ihtiyaçlarını karşılamak üzere okul ve kurslar açabileceği, yurt içinde veya dışında hangi öğrenim dallarında öğrenci okutabileceği, okutulacak öğrencilerin ayrılma ve seçilme usulleri, çalışmalarının izlenip denetlenmesi, çıkarılma veya geri çağırılma usulleri, ilgili kurumların ve Devlet Planlama Teşkilatının görüşleri alınmak suretiyle, Milli Eğitim ve Maliye Bakanlıklarıyla Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları yönetmeliklerde belirtilir.

Öğrenimi sırasında Devlet hesabına okuma hakkını kaybeden veya öğrenim kurumunu terk edenler için kurumlarınca yapılmış masraflar kendilerinden faizi ile birlikte tahsil olunur. Özel kanun ve yüklenme senedi hükümleri saklıdır.

Mecburi hizmet:

Madde 224 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12/1 md.; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Cumhurbaşkanınca belirtilen her derecedeki öğretim kurumları ve öğretim dalları dışında kalan kurum ve dallarda Devlet tarafından okutulanlardan,

a) Yurtiçinde Devlet hesabına okutulan öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim süreleri kadar,

b) Yurtdışındaki öğretim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim sürelerinin iki katı kadar,

Mecburi hizmetle yükümlüdürler.⁽¹⁾

(Değişik: 14/1/1988 – KHK-311/2.md.) Yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere 3 ay ve daha fazla süre ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın yurtdışında kaldıkları sürenin iki katı kadar mecburi hizmet yüklenir.

Mecburi hizmet yükümlülüğününün 13/12/1960 tarihli ve 160 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin a, b, d fıkraları kapsamına giren kurumlar arasında devri mümkündür. Mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar, yarışma sınavına tabi tutulmaksızın atanırlar.⁽¹⁾

Mecburi hizmetle ilgili yükümlülükler:

Madde 225 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar yetiştirme, eğitim veya staj sürelerinin bitiminden itibaren en çok iki ay içinde kurumlarına başvurmak zorundadırlar.

Bunlardan;

a) Başvurma tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde bir göreve atanmayanların mecburi hizmet yükümlülükleri kalkar. Mecburi hizmetin (d) fıkrasına göre krediye dönüştürülmesi istendiği takdirde bu süre istemin karara bağlandığı tarihten başlar. Bu durumun oluşuna kendi kusuru ile sebep olan memurlar bundan doğan zararı tazminle yükümlüdürler.

b) Başvurmayanlar veya atanma için gerekli belgelerini tamamlamayanlar yol giderleri de dahil olmak üzere, kendilerine kurumlarınca yapılmış bulunan bütün giderleri yüzde elli fazlasıyla ödemek zorundadırlar.

c) Atanıp da yükümlü buldukları mecburi hizmeti bitmeden ayrılmış veya bir ceza sebebiyle memurluktan çıkarılmış olanlar mecburi hizmetlerinin eksik kalan kısmı ile orantılı tutarı yüzde elli fazlasıyla ödemek zorundadırlar.

d) Hizmetlerine lüzum olmadığına Cumhurbaşkanınca karar verilenlerin mecburi hizmet yükümlülükleri krediye dönüştürülebilir.⁽²⁾

e) İlk ve orta dereceli okullar ile, kurslarda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okutulan parasız yatılı öğrencilerin mecburi hizmetlerine, bu kanuna tabi kurum ve kuruluşlarda ihtiyaç olmaması halinde Millî Eğitim Bakanlığı bunların mecburi hizmet yükümlülüğünü kaldırmaya yetkilidir. Bu fıkraya göre kurumların, ihtiyacı olup olmadığı bir aylık süre verilmek ve Resmi Gazete'de ilan edilmek suretiyle tespit olunur.

Askerlikte geçen süre mecburi hizmetten sayılmaz.

Mecburi hizmetini yapmakta iken yasama organına seçilenlerin yükümlülükleri seçildikleri sürece ertelenir.

Mecburi hizmet:

Madde 224 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12/1 md.; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Cumhurbaşkanınca belirtilen her derecedeki öğretim kurumları ve öğretim dalları dışında kalan kurum ve dallarda Devlet tarafından okutulanlardan,

a) Yurtiçinde Devlet hesabına okutulan öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim süreleri kadar,

b) Yurtdışındaki öğretim kurumlarında Devlet hesabına öğrenimlerini bitiren öğrenciler (Tatiller dahil) öğrenim sürelerinin iki katı kadar,

Mecburi hizmetle yükümlüdürler.⁽¹⁾

(Değişik: 14/1/1988 – KHK-311/2.md.) Yetiştirilmek, eğitilmek, bilgilerini artırmak veya staj yapmak üzere 3 ay ve daha fazla süre ile dış memleketlere gönderilen memurlara gönderilme şekillerine bakılmaksızın yurtdışında kaldıkları sürenin iki katı kadar mecburi hizmet yüklenir.

Mecburi hizmet yükümlülüğünün 13/12/1960 tarihli ve 160 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin a, b, d fıkraları kapsamına giren kurumlar arasında devri mümkündür. Mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar, yarışma sınavına tabi tutulmaksızın atanırlar.⁽¹⁾

Mecburi hizmetle ilgili yükümlülükler:

Madde 225 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Mecburi hizmetle yükümlü bulunanlar yetiştirme, eğitim veya staj sürelerinin bitiminden itibaren en çok iki ay içinde kurumlarına başvurmak zorundadırlar.

Bunlardan;

a) Başvurma tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde bir göreve atanmayanların mecburi hizmet yükümlülükleri kalkar. Mecburi hizmetin (d) fıkrasına göre krediye dönüştürülmesi istendiği takdirde bu süre istemin karara bağlandığı tarihten başlar. Bu durumun oluşuna kendi kusuru ile sebep olan memurlar bundan doğan zararı tazminle yükümlüdürler.

b) Başvurmayanlar veya atanma için gerekli belgelerini tamamlamayanlar yol giderleri de dahil olmak üzere, kendilerine kurumlarınca yapılmış bulunan bütün giderleri yüzde elli fazlasıyla ödemek zorundadırlar.

c) Atanıp da yükümlü buldukları mecburi hizmeti bitmeden ayrılmış veya bir ceza sebebiyle memurluktan çıkarılmış olanlar mecburi hizmetlerinin eksik kalan kısmı ile orantılı tutarı yüzde elli fazlasıyla ödemek zorundadırlar.

d) Hizmetlerine lüzum olmadığına Cumhurbaşkanınca karar verilenlerin mecburi hizmet yükümlülükleri krediye dönüştürülebilir.⁽²⁾

e) İlk ve orta dereceli okullar ile, kurslarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okutulan parasız yatılı öğrencilerin mecburi hizmetlerine, bu kanuna tabi kurum ve kuruluşlarda ihtiyaç olmaması halinde Milli Eğitim Bakanlığı bunların mecburi hizmet yükümlülüğünü kaldırmaya yetkilidir. Bu fıkra göre kurumların, ihtiyacı olup olmadığı bir aylık süre verilmek ve Resmi

Gazete'de ilan edilmek suretiyle tespit olunur.

Askerlikte geçen süre mecburi hizmetten sayılmaz.

Mecburi hizmetini yapmakta iken yasama organına seçilenlerin yükümlülükleri seçildikleri sürece ertelenir.

KISIM – VIII

Çeşitli Hükümler

Danışma kurulları:

Madde 226 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Yüksek danışma kurulu:

Madde 227 – (Mülga: 13/2/2011 - 6111/117 md.)

Kamu personeli yüksek kurulu karar verme usulü:

Madde 228 – (Mülga: 30/5/1974 – KHK-12/7 md.; aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/7 md.)

Devlet memurları yüksek kurulu:

Madde 229 – (Mülga: 30/5/1974 – KHK-12/7 md.; aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/7 md.)

Diğer personel için kurulacak kurullar:

Madde 230 – (Mülga: 30/5/1974 – KHK-12/7 md.; aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/7 md.)

Kamu personeli bilgi sistemi:⁽¹⁾

Madde 231 – (Değişik: 13/2/2011 - 6111/114 md.)

Devlet Personel Başkanlığı, kuruluş kanunlarına ve bütçe türlerine bağlı kalınmaksızın, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapılarına ve personeline ilişkin konularda, gerekli

gördüğü bilgi ve belgeleri kamu kurum ve kuruluşlarından talep eder. Kamu kurum ve kuruluşları bu bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdür.

Kamu kurum ve kuruluşları; atama, yer değiştirme, görevde yükselme, unvan değişikliği ve Devlet Personel Başkanlığınca belirlenecek diğer personel hareketlerini bildirmek zorundadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar ile istisna tutulacak kamu kurum ve kuruluşları Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁽²⁾

Türk silahlı kuvvetlerinde çalışan memurlara uygulanmayacak maddeler:

Madde 232 – (Değişik: 23/12/1972 – KHK-2/1 md.)

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliğinin, Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanununun ve bunlar hakkında halen yürürlükte bulunan diğer mevzuatın uygulanmasını sağlama bakımından Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan sivil memurlar, sözleşmeli ve geçici personel ile işçiler hakkında bu kanunun;

Çalışma saatleri hakkındaki 99 uncu,

Günlük çalışma saatlerinin tespiti hakkındaki 100 üncü,

Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmette çalışma saat ve usulünün tespiti hakkındaki 101 inci, fazla çalışma ücreti hakkındaki 178 inci,

Görevden uzaklaştırmaya yetkilileri sayan 138 inci,

maddeleri hükümleri uygulanmaz.

Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan memurlara uygulanmaya devam olunacak hükümler:

Madde 233 – Bu kanunun 7 nci bölümünde yer alan "Disiplin" e ait 124, 136 ncı maddelerindeki hükümlerin Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan sivil memurlar ile sözleşmeli ve yevmiyeli personel hakkında uygulanmasından, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanun ve Yönetmeliği, Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanunu ve konu ile ilgili diğer hükümleri saklıdır.

İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri öğrenim üyeleri ve yardımcılara uygulanmayacak maddeler:

Madde 234 – (Mülga: 23/12/1972 – KHK-2/5 md.)

Dışişleri Bakanlığınca derhal gerekli görülecek kadrolar:

Madde 235 – (Mülga: 31/7/1970 - 1327/73 md.)

22 Ocak 1962 tarihli ve 1 sayılı kanunun değiştirilmesi:

Madde 236 – (22/1/1962 - 1 sayılı Kanunun 1 inci maddesini değiştiren hüküm olup, söz konusu kanun 9/10/1984 - 3053 sayılı kanunun 6 ncı maddesiyle yürürlükten kaldırılmakla hükmü kalmamıştır.

DEĞERLENDİRME TESTİ: 1

1-657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre kaç tür istihdam şekli bulunmaktadır?

- A)1
- B)2
- C)3
- D)4
- E)5

2.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi devlet memurlarının ödev ve sorumluluklarından birisi değildir?

- A)Emeklilik
- B)Sadakat
- C)Tarafsızlık
- D)Davranış ve işbirliği
- E)Basına bilgi ve demeç verme

3.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi devlet memurlarının genel haklarından birisi değildir?

- A)Güvenlik
- B)Emeklilik
- C)Çekilme
- D)İzin
- E) Hediye alma

4.İş Kanunu çerçevesinde, sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle istihdam edilen kamu görevlisine (.....) denir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Memur
- B)Sözleşmeli personel
- C)Geçici işçi
- D)Sürekli işçi
- E)Sözleşmeli işçi

5.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullanılacak izinler, pozisyon unvan ve nitelikleri, sözleşme hükümlerine uyulmaması hallerindeki müeyyideler, sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdamına dair hususlar ile sözleşme esas ve usulleri aşağıdakilerden hangisince belirlenir?

- A)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
- B)Adalet Bakanı
- C)Cumhurbaşkanı
- D)Çalışma Genel Müdürü
- E)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

6.Sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içerisinde Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri halinde, fesih tarihinden itibaren kaç yıl geçmedikçe kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler?

- A)Bir yıl
- B)İki yıl
- C)Üç yıl
- D)Dört yıl
- E)Beş yıl

7. (A), (B) ve (C) fıkralarında belirtilenler dışında kalan ve ilgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan sürekli işçiler ile mevsimlik veya kampanya işlerinde ya da orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde ilgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında (.....) az olmak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan geçici işçilerdir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)3 aydan
- B)4 aydan
- C)6 aydan
- D)9 aydan
- E)12 aydan

8.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre zararların nevi, miktarlarının tespiti, takibi, amirlerin sorumlulukları ve yapılacak işlemlerle ilgili diğer hususlar aşağıdakilerden hangisiyle düzenlenir?

- A)Cumhurbaşkanı kararnamesi
- B)Cumhurbaşkanı yönetmeliği
- C)Kanun
- D)Genelge
- E)Cumhurbaşkanlığı Kararı

9.Devlet memurları, bu kanun ve diğer mevzuata göre tayin ve tespit olunup yürürlükte bulunan hükümlerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahip oldukları genel hak aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Güvelik
- B)Emeklilik
- C)Çekilme
- D)Uygulamayı isteme hakkı
- E)İzin

10.Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikayetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu isnat sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun (.....) , illerde (.....) , isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet Savcılığından isterler.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yerlere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A	Cumhurbaşkanlığı	Belediye Başkanı
B	Genel Sekreter	Hakimler
C	Kaymakam	Valiler
D	Valiler	Valiler
E	En büyük amiri	Valiler

11. Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az (.....) veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Genel müdür
- B)Dire başkanı
- C)Araştırmacı
- D)Şube müdürü
- E)Şef

12.657 sayılı Devlet Memuru Kanunu aşağıdaki belirtilenlerin hangisinde uygulanır?

- A) Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri;
- B) Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar
- C) Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları
- D) Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları,
- E) Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri

13.

I-İl Özel İdareleri

II-Belediyeler

III- Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu yukarıdakilerden hangileri hakkında uygulanmaz?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E) I-II-III

14. Aşağıdakilerin hangisinde 657 sayılı Kanunun temel ilkeleri kanun metninde yer aldığı şekliyle doğru sırasıyla verilmiştir?

- A) Sınıflandırma-liyakat-kariyer
- B) Kariyer-liyakat-sınıflandırma
- C) Sınıflandırma-kariyer-liyakat
- D) Kariyer-sınıflandırma –liyakat
- E) Liyakat-kariyer-sınıflandırma

15. 657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir?

- A) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu
- B) Kamu Görevlileri Etik Kurulu
- C) Yüksek İstişare Kurulu
- D) Yüksek Hakem Kurulu
- E) Yüksek Denetleme Kurulu

16. 657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi genel idare hizmetleri sınıfından yer alır?

- A) Öğretmen
- B) Jeofizikçi
- C) Kimyager
- D) Sosyal hizmetler mütehasısı
- E) Zabıt katibi

17. 657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre çarşı ve mahalle bekçisi aşağıdaki hizmet sınıflarından hangisine girer?

- A) Emniyet Hizmetleri Sınıfı
- B) Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı
- C) Teknik Hizmetler Sınıfı
- D) Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı
- E) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı

18. 657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi memur sınıflarından birisi değildir?

- A) Emniyet Hizmetleri Sınıfı
- B) Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı
- C) Teknik Hizmetler Sınıfı
- D) Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı
- E) Hakimler ve Savcılar Sınıfı

19-657 sayılı Devlet memurları Kanunda kaç adet hizmet sınıfı öngörülmüştür?

- A) 8
- B) 10
- C) 12
- D) 14
- E) 15

20.

I-Vali, kaymakam, maiyet memurları mülki idare amirleri hizmet sınıfına tabiidir.

II-Tabip, diş tabibi, veteriner hekim Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfına tabiidir.

III-Mübaşir, hizmetli genel idare hizmetleri sınıfına tabiidir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E) I-II-III

21.

Öğretmen Mehmet Ali Bey derste öğrencilerine aşağıdaki numaralı cümlelerde parantez içinde bırakılan yere doğru ise (D) yanlış ise (Y) harfi koyarak sıralama yapmalarını istemiştir. Buna göre;

I- Anonim şirket ortağı olabilir ()

II- Komandit şirkette komanditer ortak olabilir ()

III- Kitap ve makale, yazabilir ve telif ücreti elde edebilir.()

657 sayılı Kanuna göre memurların ticari faaliyetleriyle ilgili olarak yukarıdaki numaralı cümlelerde (D) ve (Y) şeklinde belirtilen sıralama aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A	Yanlış	Yanlış	Yanlış
B	Yanlış	Doğru	Doğru
C	Doğru	Yanlış	Doğru
D	Doğru	Doğru	Yanlış
E	Doğru	Doğru	Doğru

22.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre ilkokulu bitiren bir devlet memurunun en son yükselebileceği derece aşağıdakilerden hangisidir?

A)7

B)5

C)4

D)3

E)2

23.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre liseyi bitiren bir devlet memurunun en son yükselebileceği derece aşağıdakilerden hangisidir?

- A)7
- B)5
- C)4
- D)3
- E)2

24.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre üniversite mezunu (4 yıllık) bir devlet memurunun en son yükselebileceği derece aşağıdakilerden hangisidir?

- A)7
- B)5
- C)4
- D)3
- E)1

25.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre 2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler memuriyete giriş derece ve kademesi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A)10/2
- B)10/3
- C)11/3
- D)11/2
- E)9/1

26. Avukatlık stajını açıkta iken yapanlara (.....) , memuriyette iken yapanlara (.....) kademe ilerlemesi uygulanır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II
A	Üç	İki
B	İki	Bir
C	İki	İki
D	Bir	İki
E	Bir	Bir

Büro Memur-Sen

27.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre dört yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan öğretmenlik hizmetinde çalışanlar, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Erkek Teknik Öğretmen Okulu ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu mezunları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ile uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu mezunları(1), Teknik Eğitim Fakültesi (Yüksek Teknik Öğretmen Okulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) mezunları(2), öğrenimlerine göre tesbit edilen giriş derece ve kademelerine aşağıdakilerden hangisi eklenir?

- A)1 kademe
- B)2 kademe
- C)1 derece
- D)2 derece
- E) 3 derece

28.

I-Doktora üstü üniversite doçentliği unvanını üniversitede görevli iken kazananlara bir derece, diğer memuriyetlerde iken bu unvanı kazananlara iki kademe ilerlemesi uygulanır.

II-Master derecesini alıp bir kademe ilerlemesinden yararlanan memura, mesleği ile ilgili öğrenim dalında doktora yaptığı takdirde iki kademe ilerlemesi uygulanır

III-Memuriyete girmeden önce veya memurlukları sırasında ortaokul ve dengi veya lise ve dengi öğrenim üzerine hizmet içi eğitim sayılmayan ve öğrenim süreleri en az aralıksız 1 veya 2 öğrenim yılı olan ve kurumlarınca açılan mesleki kursları bitirenler hakkında; 1 yıllık öğrenim için 1 kademe, 2 yıldan az olmayan öğrenim için 1 derece yükselmesi uygulanır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E) I-II-III

29. Özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin (.....) ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)2/3
- B)1/3
- C)3/3
- D)1/4
- E)1/2

30.2010 tarihinde memuriyete giren birisinin hiçbir disiplin cezası almaması koşuluyla bir üst dereceye yükseltilebileceği tarih aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A)2015
- B)2016
- C)2017
- D)2018
- E)2020

ÇÖZÜMLER

1-C

Devlet Memurları Kanunu, “memur”, “sözleşmeli personel” ve “işçi” olmak üzere üç istihdam şekli vardır. Doğru cevap C seçeneğidir.

2-A

Emeklilik memurların genel haklardan olduğundan doğru cevap A seçeneğidir.

3-E

Hediye alma memurların yasak olduğu fiillerde düzenlendiğinden doğru cevap E seçeneğidir.

4-D

Sürekli işçi İş Kanunu çerçevesinde, sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle istihdam edilen kamu görevlileridir. Doğru cevap D seçeneğidir.

5-C

Sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullanılacak izinler, pozisyon unvan ve nitelikleri, sözleşme hükümlerine uyulmaması hallerindeki müeyyideler, sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdamına dair hususlar ile sözleşme esas ve usulleri Cumhurbaşkanınca belirlenir.(Madde 4) Doğru cevap C seçeneğidir.

6-A

Bu şekilde istihdam edilenler, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içerisinde

Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri halinde, fesih tarihinden itibaren bir yıl geçmedikçe kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler. Doğru cevap A seçeneğidir.

7-C

6 ay. Doğru cevap C seçeneğidir.

8-B

Cumhurbaşkanlığı yönetmeliği ile düzenlenir. Doğru cevap B seçeneğidir.

9-D

Uygulamayı isteme hakkı:

Madde 17 – Devlet memurları, bu kanun ve diğer mevzuata göre tayin ve tespit olunup yürürlükte bulunan hükümlerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahiptirler. Doğru cevap D seçeneğidir.

10-E

İsnat ve iftiralara karşı koruma:

Madde 25 – Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikayetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu isnat sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun en büyük amiri, illerde valiler, isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet Savcılığından isterler. Doğru cevap E seçeneğidir.

11-A

En az genel müdür. Doğru cevap A seçeneğidir.

12-B

Kapsam:

Madde 1 – (Değişik: 30/5/1974 - KHK-12/1 md.; Aynen kabul 15/5/1975 - 1897/1 md.) Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır. Doğru cevap B seçeneğidir.

13-C

Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları, Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehtaran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulamacı uzman memurları ve stajyerleri; **Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel**; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir. Doğru cevap C seçeneğidir.

14-C

Temel ilkeler ;

S: Sınıflandırma

A

K :Kariyer

A

L:Liyakat

Sakaldaki sesli harfler dikkate alınmadan kodlama yaparak doğru sıralamayı verebiliriz.

Temel ilkeler:

Madde 3 – Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır: Sınıflandırma: A) (Değişik: 31/7/1970 - 1327/2 md.) Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır. Kariyer: B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır. Liyakat: C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkânlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

Doğru cevap C seçeneğidir.

15-B

(Ek fıkra: 25/5/2004 - 5176/9 md.) Kamu Görevlileri Etik Kurulu, hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir.(Madde 29)

Doğru cevap B seçeneğidir.

16-E

GENEL İDARE HİZMETLERİ SINIFI: Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen

memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder.

Zabıt katibi genel idare hizmetleri sınıfından yer aldığından doğru cevap E seçeneğidir.

17-A

- EMNİYET HİZMETLERİ SINIFI:(1)(3) Bu sınıf, özel kanunlarına göre çarşı ve mahalle bekçisi, polis, komiser muavini, komiser, başkomiser emniyet müfettişi, polis müfettişi, emniyet amiri ve emniyet müdürü ve emniyet müdürü sıfatını kazanmış emniyet mensubu memurları kapsar.Doğru cevap A seçeneğidir.

18-E

Hakimler ve Savcılar Sınıfı olmadığından doğru cevap E seçeneğidir.

19-C

Devlet Memurları Kanunu memurlar için 12 adet hizmet sınıfı öngörmüştür. Bu hizmet sınıfları şunlardır:

Genel İdare Hizmetleri Sınıfı 2- Teknik Hizmetler Sınıfı 3- Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı 4- Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı 5- Avukatlık Hizmetleri Sınıfı 6- Din Hizmetleri Sınıfı 7- Emniyet Hizmetleri Sınıfı 8- Jandarma Hizmetleri Sınıfı 9- Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı 10- Yardımcı Hizmetler Sınıfı, 11- Mülki İdare Amirliği Hizmetler Sınıfı 12- Millî İstihbarat Hizmetleri Sınıfı.

Doğru cevap C seçeneğidir.

20-D

I-Vali, kaymakam, maiyet memurları mülki idare amirleri hizmet sınıfına tabiidir. (D)

II-Tabip, diş tabibi, veteriner hekim Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfına tabiidir.(D)

III-Mübaşir, hizmetli genel idare hizmetleri sınıfına tabiidir.(Y) –Yardımcı hizmetler sınıfı olduğundan doğru cevap D seçeneğidir.

21-E

I- Anonim şirket ortağı olabilir (D)

II- Komandit şirkette komanditer ortak olabilir (D)

III- Kitap ve makale, yazabilir ve telif ücreti elde edebilir.(D)

Doğru cevap E seçeneğidir.

22-A

ÖĞRENİM DURUMLARI	GİRİŞ		YÜKSELİNEBİLECEK	
	Derece	Kademe	Derece	Kademe
İlkokulu bitirenler	15	1	7	Son
Ortaokulu bitirenler	14	2	5	Son
Ortaokul dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	14	3	5	Son
Ortaokul üstü 1 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	1	4	Son
Ortaokul üstü 2 yıl mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	13	2	4	Son
Liseyi bitirenler	13	3	3	Son
Lise dengi mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	12	2	3	Son
Lise veya dengi okullar üstü 1 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	11	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 2 yıl veya Ortaokul üstü en az 5 yıllık mesleki veya teknik öğrenimi bitirenler	10	1	2	Son
Lise veya dengi okullar üstü 3 yıl teknik veya mesleki öğrenimi bitirenler	10	2	2	Son
2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	2	1	Son
3 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	10	3	1	Son
4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	1	1	Son
5 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	2	1	Son
6 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler	9	3	1	Son

Tabloya göre 7 derece en son yükselebilecekleri derece olduğundan doğru cevap A seçeneğidir.

23.D

3 derece en son yükelebilecek derece olduğundan lise mezunları için doğru cevap D seçeneğidir.

24-E

1 derece en son yükelebilecek derece olduğundan üniversite mezunları (4 yıllık) için doğru cevap E seçeneğidir.

25-A

2 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenler 10/ 2

Doğru cevap A seçeneğidir.

26-B

Avukatlık stajını açıkta iken yapanlara iki, memuriyette iken yapanlara bir kademe ilerlemesi uygulanır. Doğru cevap B seçeneğidir.

27-C

Dört yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenlerden yüksek mühendis, mühendis, yüksek mimar, mimar sıfatını almış olanlar ile bunlardan öğretmenlik hizmetinde çalışanlar, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Erkek Teknik Öğretmen Okulu ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu mezunları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ile uygulamalı Endüstri Sanatları Yüksek Okulu mezunları(1), Teknik Eğitim Fakültesi (Yüksek Teknik Öğretmen Okulu ve Güzel Sanatlar Fakültesi, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) mezunları(2), öğrenimlerine göre tesbit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece eklenir. Doğru cevap C seçeneğidir.

28-E

I-II-III doğru olduğundan doğru cevap E seçeneğidir.

29-A

Özel okullarda öğretmenlik veya yöneticilik yaptıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı emrinde memuriyet kabul edenlerin özel okullarda geçen hizmet sürelerinin 2/3 ünün her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir. Doğru cevap A seçeneğidir.

30-D

Yükselenebilecek derecenin üstünde bir dereceye yükselme:(5)

Madde 37 – (Yeniden düzenleme 29/11/1984 – KHK-243/2 md.) Bu kanun hükümlerine göre öğrenim durumları, hizmet sınıfları ve görev unvanları itibariyle azami yükelebilecekleri derecelerin dördüncü kademesinden aylık almaya hak kazanan ve son sekiz yıllık süre içinde herhangi bir disiplin cezası almayanların kazanılmış hak aylıkları kadro şartı aranmaksızın bir üst dereceye yükseltilir.

2010 yılında memuriyete giren birisinin 8 yıl içinde hiçbir disiplin cezası almadığı düşünüldüğünde 2018 yılı içinde bir kamede ilerlemesinden yararlanır.

Doğru cevap D seçeneğidir.

DEĞERLENDİRME TESTİ:2

1.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre “Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde güçlük bulunan elemanlar için ödenen parayı” ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A)İş güclüğü zammı
- B)İş riski zammı
- C)Eleman temininde güçlük zammı
- D)Mali sorumluluk tazminatı
- E)Aylık

2.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi sosyal haklardan birisi değildir?

- A)Emeklilik Yardımı
- B)Hastalık ve Analık Sigortası
- C)Aile Yardımı Ödeneği
- D)Fazla mesai
- E) Giyecek ve Yiyecek Yardımı

3.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre infaz ve koruma memurları aşağıdaki hangi hizmet sınıfına girer?

- A)Milli istihbarat Hizmetleri Sınıfı
- B)Genel İdare Hizmetleri Sınıfı
- C)Teknik Hizmetler Sınıfı
- D)Emniyet Hizmetleri Sınıfı
- E)Yardımcı Hizmetler Sınıfı

4.Avukatlık stajını açıkta iken yapanlara iki, memuriyette iken yapanlara bir kademe ilerlemesi uygulanır.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	Birinci Boşluk	İkinci Boşluk
A	2 Kademe	1 Kademe
B	2 Kademe	2 Kademe
C	1 Kademe	2 Kademe
D	1 Kademe	3 Kademe
E	2 Kademe	3 Kademe

5.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre teknik hizmetler sınıfında görev almak şartıyla teknikerlere, istatistikçilere öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine kaç derece veya kademe verilir?

- A) 3 derece
- B)2 derece
- C)1 derece
- D)1 kademe
- E) 2 kademe

6.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre görev yapan memurlara mazeret izni (Süt İzni Verilmeksizin İlave Analık İzni) birinci Doğumda (.....) İkinci Doğumda (.....) Üçüncü Doğumda (.....) olmak üzere günlük çalışma süresinin yarısı kadar verilir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	Birinci Boşluk	İkinci boşluk	Üçüncü Boşluk
A	2 ay	4 ay	8 ay
B	1 ay	2 ay	4 ay
C	2 ay	4 ay	6 ay
D	1 ay	2 ay	3 ay
E	1 ay	3 ay	4 ay

7.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre memurlara; en az yüzde 70 oranında engelli ya da süreğen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde kaç güne kadar mazeret izni verilir?

- A)5
- B)10
- C)15
- D)20
- E)30

8. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda bu bentte öngörülen hizmet süresi yükseköğrenim gördükten sonra kaç yıl olarak uygulanır?

- A)1
- B)2
- C)3
- D)4
- E)5

9.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aylıksız izin ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Memura, 105 inci maddenin son fıkrası uyarınca verilen iznin bitiminden itibaren, sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, istekleri üzerine onsekiz aya kadar aylıksız izin verilebilir

B)Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca verilen izin süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine yirmidört aya kadar aylıksız izin verili

C)Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla iki defada kullanılmak üzere, toplam bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir

D)Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince görev yeri saklı kalarak aylıklı izinli sayılır.

E) Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması hâlinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur.

10.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre genel İdare hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda bulunanlarla üst yönetim görevi yapan personelden; üçüncü derece kadrolarda bulunanlar için yüzde kaç oranında özel hizmet tazminatı verilir?

A)%80

B)%70

C)%60

D)%50

E) %40

11.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre ek göstergeler ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Ek Gösterge: Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları; hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak bu kanuna ekli I ve II sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanır

B)Kadroları Milli İstihbarat Hizmetleri Sınıfına dahil olanlara, bu maddede gösterilen emsallerini geçmemek üzere Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanı tarafından tespit edilecek ek gösterge rakamları uygulanır

C)II sayılı cetvelde yer alan unvanlarda değişiklik yapmaya ve yeni unvanlar ilave etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir

D)Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde buldukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz.

E) Kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atanana uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamaz.

12.

I-Devlete karşı işlenen suçlar

II-Yüz kızartıcı suçlar

III-Kaçakçılık ve ihaleye fesat karıştırmak

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki numaralı cümlelerde verilenlerin hangileri memuriyete engel teşkil eder?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E)I-II-III

13.(.....) yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A)Dışişleri Bakanlığı

B)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

C)Adalet bakanlığı

D)Cumhurbaşkanı

E)Milli Savunma Bakanı

14.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi istisnai memurluklarımdan birisi değildir?

- A)Büyükelçi
- B)Öğretim görevlisi
- C)Gelir İdaresi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
- D)Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkan Yardımcısı
- E)Bakan yardımcılığı

15.657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre açıktan vekil olarak atananlara, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için kaç gün yıllık izin verilir?

- A)2
- B)3
- C)4
- D)5
- E)6

16.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi tabiplere ikinci görev olarak verilemez?

- A) Sağlık müdürlüğü
- B)Sağlık müdür yardımcılığı
- C)Sağlık grup başkanlığı
- D)Genel sekreterlik
- E) Baştabiplik

17.Kadın memura; doğumdan önce altı, doğumdan sonra altı hafta olmak üzere toplam oniki hafta süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi altı haftalık analık izni süresine üç hafta eklenir. Ancak beklenen doğum tarihinden altı hafta öncesine kadar sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki dört haftaya kadar kurumunda çalışabilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre mazeret izni (süreler) ile ilgili olarak yukarıdaki cümlede kaç yanlış yapılmıştır?

- A)2
- B)3
- C)5
- D)6
- E)7

18.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, diğer hastalık hâllerinde en fazla kaç aya kadar izin verilir?

- A)9
- B)12
- C)18
- D)24
- E)36

19.

I-Vekâlet aylıklarının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılması şarttır.

II-Kurum içinden veya diğer kurumlardan vekâlet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.

III-Bir göreve vekâleten atanan memurlara vekâlet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise (Köy ve kasaba imamlığı kadrolarına atananlara 146 ncı maddede yazılı asgari ücret aylık tutarından aşağı olmamak üzere) üçte biri verilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre vekalet ile ilgili yukarıdaki numaralı cümlelerin doğru-yanlış sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III
A	Doğru	Doğru	Yanlış
B	Doğru	Yanlış	Doğru
C	Doğru	Doğru	Doğru
D	Yanlış	Doğru	Yanlış
E	Yanlış	Yanlış	Doğru

20.

I-Uyarma

II-Kınama

III-Aylıktan kesme

IV-Kademe ilerlemesinin durdurulması

V-Memurluktan çıkarma

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, yukarıdaki disiplin cezalarından hangisi yüksek disiplin kurulu tarafından verilir?

A)I

B)II

C)III

D)IV

E)V

21. Aşağıdakilerden hangisi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda memur olmak için aranan genel şartlardan biri değildir?

A) Türk Vatandaşı olmak

B) 18 yaşını doldurmuş olmak

C) Kamu haklarından mahrum bulunmamak

D)40 yaşını aşmamış olmak

E) Askerlikle ilgisi bulunmamak

22.

I. Bulunduğu kademede en az 1 yıl çalışmış olmak

II. Bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması

III-son iki yıl içerisinde herhangi bir disiplin cezası almamış olmak

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, bir memurun kademe ilerlemesinin yapabilmeleri ile ilgili yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E)I-II-III

23.657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu kanun ile ilgili yönetmelikler aşağıdakilerden hangisi tarafından yürürlüğe konulur?

A)Adalet Bakanınca

B) Cumhurbaşkanıca

C)İçişleri Bakanınca

D)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanınca

E)Aile ve Sosyal Politikalar Bakanınca

24.657 sayılı Devlet Memurları Kanuna göre disiplin soruşturmaları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Mağdur ya da ihbarcının ifadesi yeminsiz olarak alınır.

B)Şikâyetçi olan kişi, şikâyetinden vazgeçse dahi disiplin soruşturmasının tamamlanması ve gerekiyorsa cezası verilmesine engel teşkil etmez.

C)Savunma süresi tebliğin ertesi günü işlemeye başlar

D)Devlet memurunun disipline aykırı fiil veya hâline ilişkin doğrudan bilgi ve görgü sahibi olan tüm tanıkların kapsamlı bir şekilde beyanlarının alınması gerekir.

E) Hakkında disiplin soruşturması yapılan memurlar yeminli olarak dinlenir.

25.Devlet Memurları Kanununun 135 inci maddesine göre, uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtirazda süre kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren kaç gündür?

A)5

B)7

C)10

D)15

E)30

26. Memurlar, (.....) esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası
- B) Memuriyet giriş yılı
- C) Sicil numarası
- D) Doğum tarihi
- E) Sıra numarası

27. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, Bakanlık Disiplin Kurulunun kararı alındıktan sonra atamaya yetkili amirlerce verilen disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uyarma
- B) Kınama
- C) Aylıktan kesme
- D) Kademe ilerlemesinin durdurulması
- E) Devlet memurluğundan çıkarma

28. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre hizmet sınıfı ve unvan eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Hizmet Sınıf	Unvan
A	Teknik Hizmetler Sınıfı	Yöneylemci (Hareket araştırmacısı),
B	Genel İdare Hizmetleri Sınıfı	Şube müdürü
C	Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı	Öğretmen
D	Din Hizmetleri Sınıfı	Vaiz
E	Yardımcı Hizmetleri Sınıfı	Mübaşir

29. Kamu görevlisi iken bakan müşavirliğine atananlar, görevleri sona erdiğinde veya görevden alındıklarında, yönetici kadro, pozisyon ve görevleri hariç olmak üzere önceki kadro veya pozisyonlarına en geç (.....) ay içinde atanırlar

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bir
- B) İki
- C) Üç
- D) Dört
- E) Altı

30. **657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre kadrosu kaldırılan memurlar, en geç ne kadarlık süre içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar?**

- A) Bir ay
- B) Üç ay
- C) Altı ay
- D) Bir yıl
- E) İki yıl

31. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar aşağıdakilerden hangisi ile tespit olunur?**

- A) Cumhurbaşkanlığı yönetmeliği
- B) Cumhurbaşkanı kararnamesi
- C) Kanun
- D) Yönetmelik
- E) Cumhurbaşkanı kararı

32. **657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre amirin aylıktan kesme cezasını gerektiren fiilin gerçekleştiğini öğrenmesinden itibaren kaç ay içinde disiplin soruşturmasına başlatması gerekmektedir?**

- A) Bir
- B) İki
- C) Üç
- D) Dört
- E) Altı

33. Devlet Memurları Kanunu uyarınca, yükümlü oldukları devir ve teslim sürelerine uymaksızın görevini bırakan bir sayman devlet memurluğuna tekrar ne zaman dönebilir?

- A) **3 yıl geçtikten sonra**
- B) 2 yıl geçtikten sonra
- C) 1 yıl geçtikten sonra
- D) 6 ay geçtikten sonra
- E) 3 ay geçtikten sonra

34. “Kurumlar gerektiği takdirde personelini günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her (.....) saati için bir gün hesabı ile izin verilir.”

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A)3
- B)4
- C)5
- D)6
- E)8

35. Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında (.....) yıla, uluslararası kuruluşlarda (.....) yıla kadar aylıksız izin verilebilir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	Yabancı Memleket	Uluslararası Kuruluş
A	10	21
B	10	15
C	10	12
D	10	10
E	10	8

36.657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aşağıdaki fiillerden hangisi Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirir?

- A)Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek,
- B)Özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek
- C)Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek,
- D)Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak
- E)Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak,

37.657 Devlet Memurları Kanununa göre memurların izin hakları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için yirmi gün, hizmeti on yıldan fazla olanlar için 30 gündür.

B) Açıktan vekil olarak atanana, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için iki gün yıllık izin verilir

C) Memura babalık, evlilik ve ölüm halleri dışında zorunlu sebeplerde mazeretine bağlı toptan veya bölümler halinde 10 gün izin verilebilir.

D) Bu izinden yararlanmak isteyen memura, yarım zamanlı çalışmaya başladığı tarihi izleyen aybaşından itibaren, mali haklar ile sosyal yardımlarına ilişkin her bir ödeme unsurunun yarısı esas alınarak ödeme yapılır.

E) Yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olanlara isteği halinde en fazla bir defada kullanılması kaydıyla bir yıla kadar izin verilir.

ÇÖZÜMLER

1-C

Eleman teminindeki günlük zammı:

Temininde, görevde tutulmasında veya belli yerlerde istihdam edilmesinde günlük bulunan elemanlar için ödenen parayı ifade eder. Doğru cevap C seçeneğidir.

2-D

Fazla mesai. Doğru cevap D seçeneğidir.

3-B

Bu Kanunun kapsamına dahil kurumlarda yönetim, icra, büro ve benzeri hizmetleri gören ve bu Kanunla tespit edilen diğer sınıflara girmeyen memurlar Genel İdare Hizmetleri sınıfını teşkil eder. İnfaz korumu Memurları bu sınıfa girer. Doğru cevap B seçeneğidir.

4-A

Avukatlık stajını açıkta iken yapanlara iki, memuriyette iken yapanlara bir kademe ilerlemesi uygulanır. Doğru cevap A seçeneğidir.

5-C

Teknik hizmetler sınıfında görev almak şartıyla teknikerlere, istatistikçilere öğrenimlerine göre tespit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece verilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

6-C

Birinci Doğumda 2 ay İkinci Doğumda 4 ay Üçüncü Doğumda 6 ay olmak üzere günlük çalışma süresinin yarısı süt izni verilmek için ilave analık izni verilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

7-B

Memurlara; en az yüzde 70 oranında engelli ya da süreğen hastalığı olan çocuğunun (çocuğun evli olması durumunda eşinin de en az yüzde 70 oranında engelli olması kaydıyla) hastalanması hâlinde hastalık raporuna dayalı olarak ana veya babadan sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde on güne kadar mazeret izni verilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

8-E

Üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda bu bentte öngörülen hizmet süresi yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olarak uygulanır.(madde 68) Doğru cevap E seçeneğidir.

9-D

Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince görev yeri saklı kalarak **aylıksız izinli sayılır.**

Doğru cevap D seçeneğidir.

10-A

Üçüncü derece kadrolarda bulunanlar için % 80 ine

ÖZEL HİZMET TAZMİNATI VERİLİR. Doğru cevap A seçeneğidir.

11-B

Kadroları Milli İstihbarat Hizmetleri Sınıfına dahil olanlara, bu maddede gösterilen emsallerini geçmemek üzere Cumhurbaşkanı tarafından tespit edilecek ek gösterge rakamları uygulanır.(Madde 43) Doğru cevap B seçeneğidir.

12-E

Hepsi. Doğru cevap E seçeneğidir.

13-D

Cumhurbaşkanı, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.(Madde 99) Doğru cevap D seçeneğidir.

14-B

İstisnai memurluklar:

Madde 59 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975-1897/1 md.)

(Değişik: 29/11/1984 – KHK-243/8 md.) Cumhurbaşkanlığı⁽¹⁷⁾ ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına, Bakan Yardımcılıklarına,⁽¹⁴⁾ (...) ⁽²⁾⁽¹⁷⁾ (...) ⁽³⁾ Savunma Sanayii Müsteşarlığına ait Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı ve Müşavir Avukat kadrolarına,⁽¹⁵⁾ Toplu Konut (...) ⁽⁴⁾ İdaresi Başkanlığına ait Başkan, Başkan Yardımcısı, Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Uzman, Uzman Yardımcısı, Müşavir Avukat ve Şube Müdürleri (Uzman)⁽⁴⁾, (...) ⁽¹⁷⁾ Özelleştirme İdaresi Başkanlığında Başkan, Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Daire Başkanı, Proje Grup Başkanı ve Basın ve

Halkla İlişkiler Müşavirliğine⁽⁵⁾ (...)⁽¹⁷⁾ Bakanlık Müşavirlikleriyle Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliklerine, (...)⁽¹⁷⁾ Türkiye İstatistik Kurumu Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine, (...)⁽¹⁴⁾ Avrupa Birliği Bakanlığı Başkanlıklarına (İdari Hizmetler Başkanlığı hariç),⁽⁹⁾⁽¹⁴⁾ Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Başkan Yardımcısı, Başkanlık Müşaviri, Basın Müşaviri ve Hukuk Müşaviri,⁽¹⁰⁾ Gelir İdaresi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine, (...)⁽¹⁷⁾ Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında veya kadro açıklamalar bölümünde özel nitelikli olarak gösterilen görev yerlerine, Özel Kalem Müdürlüklerine, Valiliklere, Büyükelçiliklere, Elçiliklere, Daimi Temsilciliklere, Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığına,⁽¹²⁾ dış kuruluşlarda çalışma müşavirlikleri nezdinde görevlendirilecek sendika uzmanlıklarına, Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliklerine, Diyanet İşleri Başkanlığı Başkanlık Müşaviri (4 adet), Diyanet İşleri Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri,⁽¹¹⁾ Milli İstihbarat Teşkilatı memurluklarına, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Müşavirliklerine, Hukuk Müşavirliğine ve Genel Sekreter Sekreterliğine, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığında Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ve Başkanlık Müşavirliğine,⁽¹⁶⁾ Anayasa Mahkemesi Basın Müşavirliğine,⁽¹³⁾ Nükleer Düzenleme Kurumunun Başkan Yardımcılıklarına ve Daire Başkanlıklarına,⁽¹⁸⁾⁽²⁰⁾ bu Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve dereceye yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın tahsis edilmiş derece aylığı ile memur atanabilir. Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirlikleri ile Devlet Konservatuvarında görevlendirilecek uluslararası ün yapmış üstün yeteneklere sahip Devlet sanatçılarının, olimpiyat şampiyonluğu

veya olimpik spor dallarından birinde büyükler kategorisinde birden fazla Dünya şampiyonluğu kazananlar arasından atanacak spor müşavirlerinin⁽⁶⁾ atama ve ilerlemelerinde de bu hükümler uygulanır. Doğru cevap B seçeneğidir.

15-A

Açıktan vekil olarak atanana, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için iki gün yıllık izin verilir. Bu izin kullanımında, bir sonraki yıla devredilme hâli dışında Devlet memurları için öngörülen hükümler uygulanır.(madde 86) Doğru cevap A seçeneğidir.

16-D

Genel sekreterlik. Doğru cevap D seçeneğidir.

17-E

Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresine iki hafta eklenir. Ancak beklenen doğum tarihinden sekiz hafta öncesine kadar sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki üç haftaya kadar kurumunda çalışabilir.(Madde 104) 7 bilgi yanlışı olduğundan

Doğru cevap E seçeneğidir.

18-D

Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde onsekiz aya kadar, diğer hastalık hâllerinde ise oniki aya kadar izin verilir.(Madde 105) Doğru cevap D seçeneğidir.

19-A

I-II Doğru

III ise Yanlış

Vekalet, ikinci görev aylık ve ücretleri ile diğer ödemeler:

Madde 175 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise (Köy ve kasaba imamlığı kadrolarına atananlara 146 ncı maddede yazılı asgari ücret aylık tutarından aşağı olmamak üzere) **üçte ikisi verilir.**

Doğru cevap A seçeneğidir.

20-E

Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir.(Madde 126) Doğru cevap E seçeneğidir.

21-D

35 yaşını aşmamış olmak. Doğru cevap D seçeneğidir.

22-D

Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için bulunduğu kademedeki en az bir yıl çalışmış olması ve bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması şartları aranır.(Madde 64) I-II Doğru III ise yanlış olduğundan Doğru cevap D seçeneğidir.

23-B

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.(Madde 2) Doğru cevap B seçeneğidir.

24-E

Hakkında disiplin soruşturması yapılan memurlar yeminsiz olarak dinlenir. Doğru cevap E seçeneğidir.

25-B

İtirazda süre kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren 7 gündür. Doğru cevap B seçeneğidir.

26-A

Memurlar, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kaydolunurlar. Her memur için bir özlük dosyası tutulur.(Madde 109) Doğru cevap A seçeneğidir.

27-D

Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından; kademe ilerlemesinin durdurulması cezası,

memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler il disiplin kurullarının kararlarına dayanan hallerde Valiler tarafından verilir

28-E

Yardımcı Hizmetleri Sınıfı	Mübaşir
----------------------------	---------

Mübaşir Genel İdare Hizmetleri Sınıfının olduğundan

29-A

Kamu görevlisi iken bakan müşavirliğine atananlar, görevleri sona erdiğinde veya görevden alındıklarında, yönetici kadro, pozisyon ve görevleri hariç olmak üzere önceki kadro veya pozisyonlarına en geç bir ay içinde atanırlar. (Madde 61). Doğru cevap A seçeneğidir.

30-A

Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç altı ay içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar.(Madde 91) Doğru cevap C seçeneğidir.

31-E

Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar Cumhurbaşkanlığı kararı ile tespit olunur. Doğru cevap E seçeneğidir.

32-A

Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına başlanması

gerekmektedir. Doğru cevap A seçeneğidir.

34-E

Kurumlar gerektiği takdirde personeli günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çakıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

35-A

Yabancı memleketlerin resmî kurumları veya uluslararası kuruluşlarda kurumlarının muvafakati ile görev alacak memurlara, ilgili Bakanın onayı ile (her üç yılda bir Bakan onayı yenilenmek kaydıyla) memuriyeti süresince yabancı memleketlerin resmî kurumlarında on yıla, uluslararası kuruluşlarda yirmibir yıla kadar aylıksız izin verilebilir(Madde 77) Doğru cevap A seçeneğidir.

36-B

Özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek. Doğru cevap B seçeneğidir.

37-E

Yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olanlara isteği halinde en fazla iki defa kullanılması kaydıyla bir yıla kadar izin verilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU

Kanun Numarası : 4982

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

(Ek fıkra: 12/7/2013-6495/33 md.;

İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 4/12/2014 tarihli ve E.:2013/114, K.:2014/184 sayılı Kararı ile.)

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanunda geçen;

a) Kurum ve kuruluş: Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri,

b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki,

plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

e) Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

f)Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu, ifade eder.

ÖRNEK SORU: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre "Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve videokaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını" ifade eden tanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Belge
- B)Bilgi
- C)Başvuru sahibi
- D)Bilgi ve belgeye erişim
- E)Kurum ve kuruluş

ÇÖZÜM: A

Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını, ifade eder. Doğru cevap A seçeneğidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı

Madde 4- Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Bilgi verme yükümlülüğü

Madde 5- Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Başvurusu

Başvuru usulü

Madde 6- Bilgi edinme başvurusu, başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresini, başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapılır. Bu başvuru, kişinin kimliğinin ve imzasının veya yazının kimden neşet ettiğinin tespitine yarayacak başka bilgilerin yasal olarak belirlenebilir olması kaydıyla elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla da yapılabilir.

Dilekçede, istenen bilgi veya belgeler açıkça belirtilir.

İstenecek bilgi veya belgenin niteliği

Madde 7- Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

İstenecek bilgi veya belge, başvuru alan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

ÖRNEK SORU:

- I-Başvuru sahibinin adı ve soyadı,
- II-İmzası,
- III-Oturma yeri veya iş adresi

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre bilgi edinme başvurusunda yukarıdaki ifadelerden hangilerine yer verilmelidir?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)-II
- E)I-II-III

ÇÖZÜM: E

Bilgi edinme başvurusu, başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresinin yer alması gerektiğinden doğru cevap E seçeneğidir.

Yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler

Madde 8- Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış veya yayın, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya

belgeler, bilgi edinme başvurularına konu olamaz. Ancak, yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgelerin ne şekilde, ne zaman ve nerede yayımlandığı veya açıklandığı başvurulara bildirilir.

Gizli bilgileri ayırarak bilgi veya belge verme

Madde 9- İstenen bilgi veya belgelerde, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve bunlar birbirlerinden ayrılabiliriyorsa, söz konusu bilgi veya belge, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler çıkarıldıktan sonra başvuranın bilgisine sunulur. Ayırma gerekçesi başvurulara yazılı olarak bildirilir.

Bilgi veya belgeye erişim

Madde 10- Kurum ve kuruluşlar, başvuru sahibine istenen belgenin onaylı bir kopyasını verirler.

Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hâllerde, kurum ve kuruluşlar ilgilinin;

a) Yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini,

b) Ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini,

c) Görüntü kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini, sağlarlar.

Bilgi veya belgenin yukarıda belirtilenlerden farklı bir şekilde elde edilmesi mümkün ise, belgeye zarar vermemek koşuluyla bu olanak sağlarlar.

Başvurunun yapıldığı kurum ve kuruluş, erişimine olanak sağladığı bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücreti bütçeye gelir kaydedilmek üzere tahsil edebilir.

Bilgi veya belgeye erişim süreleri

Madde 11- Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru alan kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

10 uncu maddede belirtilen bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle onbeş iş günlük süre kesilir. Başvuru sahibi onbeş iş günü içinde ücreti ödemezse talebinden vazgeçmiş sayılır.

Başvuruların cevaplandırılması

Madde 12- Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun reddedilmesi hâlinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yolları belirtilir.

İtiraz usulü

Madde 13- Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.

Kurula itiraz, başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durdurur.

ÖRNEK SORU: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.
- B) Kurum ve kuruluşlar, başvuru sahibine istenen belgenin onaylı bir kopyasını verirler.
- C) Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi on iş günü içinde sağlarlar.
- D) Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.
- E) Kurum ve kuruluşlar, başvuru sahibine istenen belgenin onaylı bir kopyasını verirler.

ÇÖZÜM: C

Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Doğru cevap C seçeneğidir.

Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu

Madde 14- Bilgi edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine, (verilen kararları incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere; Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

Kurul; birer üyesi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önerecekleri ikişer aday, birer üyesi ceza hukuku, idare hukuku ve anayasa hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler, bir üyesi Türkiye Barolar Birliğinin baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip kişiler içinden göstereceği iki aday, iki üyesi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta olanlar ve bir üyesi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından Cumhurbaşkanınca seçilecek dokuz üyeden oluşur.

Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatları aranır.

Kurul Başkanı, kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.

Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır. Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilirler. Görev süresi dolmadan görevinden ayrılan üyenin yerine aynı usule göre seçilen üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar. Yeni seçilen Kurul göreve başlayınca kadar önceki Kurul görevine devam eder.

Kurul üyelerine 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla fiilen görev yaptıkları her gün için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödemelerde damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. **(Ek cümle: 17/11/2005-5432/2 md.)** Bir ayda fiilen görev yapılan gün sayısının dördü aşması halinde, aşan günler için huzur hakkı ödenmez.⁽³⁾

Kurul, belirleyeceği konularda komisyonlar ve çalışma grupları kurabilir; ayrıca gerekli gördüğü takdirde, ilgili bakanlık ile diğer kurum ve kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bilgi almak üzere toplantılarına katılmaya davet edebilir.

Kurulun sekreteryaya hizmetleri Adalet Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

Kurulun görev ve çalışmalarına ilişkin esas ve usuller Cumhurbaşkanlığınca hazırlanarak yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ÖRNEK SORU: 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu üyeleri aşağıdakilerin hangisi tarafından seçilir?

- A) Cumhurbaşkanı
- B) Yükseköğretim Kurulu Başkanı
- C) Danıştay Başkanı
- D) Türkiye Barolar Birliği Başkanı
- E) Adalet Bakanı

ÇÖZÜM: A

Cumhurbaşkanı. Doğru cevap A seçeneğidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkının Sınırları

Yargı denetimi dışında kalan işlemler

Madde 15- Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu Kanun kapsamına dahildir. Bu şekilde sağlanan bilgi edinme hakkı işlemin yargı denetimine açılması sonucunu doğurmaz.

Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 16- Açıklanması hâlinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 17- Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanca sebep olacak bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

ÖRNEK SORU: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre bilgi edinme başvurusu reddedilen başvuru sahibi aşağıdakilerden hangisine itiraz edebilir?

- A) Adalet Bakanlığı
- B) Cumhurbaşkanlığı
- C) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu
- D) Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığı
- E) Ticaret Bakanlığı

ÇÖZÜM: C

Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

İstihbarata ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 18- Sivil ve askerî istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Ancak, bu bilgi ve belgeler kişilerin çalışma hayatını ve meslek onurunu etkileyecek nitelikte ise, istihbarata ilişkin bilgi ve belgeler bilgi edinme hakkı kapsamı içindedir.

ÖRNEK SORU: 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kurul Cumhurbaşkanınca seçilecek dokuz üyeden oluşur.
- B) Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır.
- C) Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.
- D) Kurulun başkanı Adalet Bakanıdır.
- E) Kurulun sekretarya hizmetleri Adalet Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

ÇÖZÜM: D

Kurul Başkanı, kurul üyelerince kendi aralarından seçilir. Doğru cevap D seçeneğidir.

İdarî soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 19- Kurum ve kuruluşların yetkili birimlerince yürütülen idarî soruşturmalarla ilgili olup, açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde;

a) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak,

b) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak,

c) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek,

d) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek, bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 20- Açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde;

a) Suç işlenmesine yol açacak,

b) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanunî yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,

c) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,

d) Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlâl edecek,

Nitelikteki bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

4.4.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6.1.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri saklıdır.

Özel hayatın gizliliği

Madde 21- Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği

kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

Haberleşmenin gizliliği

Madde 22- Haberleşmenin gizliliği esasını ihlâl edecek bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Ticarî sır

Madde 23- Kanunlarda ticarî sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler ile, kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla sağlanan ticarî ve malî bilgiler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

Fikir ve sanat eserleri

Madde 24- Fikir ve sanat eserlerine ilişkin olarak yapılacak bilgi edinme başvuruları hakkında ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Kurum içi düzenlemeler

Madde 25- Kurum ve kuruluşların, kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkının kapsamı dışındadır. Ancak, söz konusu düzenlemeden etkilenen kurum çalışanlarının bilgi edinme hakları saklıdır.

Kurum içi görüş, bilgi notu ve tavsiyeler

Madde 26- Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu, teklif ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça bilgi edinme hakkı kapsamındadır.

Bilimsel, kültürel, istatistik, teknik, tıbbî, malî, hukukî ve benzeri uzmanlık alanlarında yasal olarak görüş verme yükümlülüğü bulunan kişi, birim ya da kurumların görüşleri, kurum ve kuruluşların alacakları kararlara esas teşkil etmesi kaydıyla bilgi edinme istemlerine açıktır.

Tavsiye ve mütalaa talepleri

Madde 27- Tavsiye ve mütalaa talepleri bu Kanun kapsamı dışındadır.

Gizliliği kaldırılan bilgi veya belgeler

Madde 28- Gizliliği kaldırılmış olan bilgi veya belgeler, bu Kanunda belirtilen diğer istisnalar kapsamına girmiyor ise, bilgi edinme başvurularına açık hâle gelir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Ceza hükümleri

Madde 29- Bu Kanunun uygulanmasında ihmâli, kusuru veya kastı bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, işledikleri fiillerin genel hükümler çerçevesinde ceza kovuşturması gerektirmesi hususu saklı kalmak kaydıyla, tâbi oldukları mevzuatta yer alan disiplin cezaları uygulanır.

Bu Kanunla erişilen bilgi ve belgeler ticarî amaçla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

Rapor düzenlenmesi

Madde 30- Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

a) Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,

b) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

c) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,

d) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

e) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını,

Gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları her yıl Şubat ayının sonuna kadar Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderirler. Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır.

Yönetmelik

Madde 31- Bu Kanunun uygulanması ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin yönetmelik, Kanunun yayımını takip eden altı ay içinde Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanarak (...) ⁽⁴⁾ yürürlüğe konulur.

Yürürlük

Madde 32- Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 33- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TEST:1

1.4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanuna göre aşağıdakilerden hangisinden bilgi istenmez?

A) Merkezi idare kapsamındaki kamu idareleri ile bunların bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşları.

B) Köyler

C) Mahalli idareler ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları

D) kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları

E) Üniversiteler

2.

I- Yargı denetimi dışında kalan işlemler

II-Devlet sırlarına ilişkin bilgi ve belgeler

III- İstihbarata ilişkin bilgi veya belgeler

IV-Sınav soru ve cevapları ile ilgili belgeler

V- Adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanuna göre yukarıdakilerden hangisi bilgi edinme kapsamındadır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

3.4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanuna göre bilgi edinme kanunu kapsamında yapılan başvuruların cevaplanma süresi ne kadardır?

A) 3 iş günü

B) 5 iş günü

C) 10 iş günü

D) 15 iş günü

E) 30 iş günü

4.4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanuna göre bilgi edinme istemi reddedilen memur Şenol'un itiraz edebileceği makam aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu

B) Cumhuriyet Başsavcılıkları

C) Adalet Bakanlığı

D) Cumhurbaşkanlığı (CİMER)

E) idare Mahkemesi

5. Kurum ve kuruluşlar, erişimine olanak sağladıkları bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden, ücret tahsil edebilir.

Buna göre başvuru sahibinin talebinden vazgeçmiş sayılmamak için ödeme belgesini sunması gereken süre aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) 5 iş günü
- B) 10 iş günü
- C) 15 iş günü
- D) 30 iş günü
- E) 60 iş günü

6. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanuna göre Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kuruluna Yargıtay ve Danıştay'dan kaçar üye seçilir?

- A) Üçer
- B) İkişer
- C) Birer
- D) Dörder
- E) Beşer

7. 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu üyeleri aşağıdakilerin hangisi tarafından seçilir?

- A) Cumhurbaşkanı
- B) Adalet Bakanı
- C) Hakimler ve Savcılar Kurulu
- D) Danıştay Başkanı
- E) Anayasa Mahkemesi Başkanı

8. 4982 Sayılı Kanuna göre, Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriye ne ad verilir?

- A) Kurum
- B) Başvuru sahibi
- C) Bilgi ve belgeye erişim
- D) Belge
- E) Bilgi

9. Memur Ali 4982 Sayılı Kanunda, "Kurul" olarak tanımlanan mercii merak etmiş ve araştırmıştır.

Memur Ali'nin araştırmaları sonucu ulaştığı "Kurul" ibaresinin adı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Dış İlişkiler Kurulu
- B) Hakimler ve Savcılar Kurulu
- C) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu
- D) Basın ve Halkla İlişkiler Kurulu
- E) CİMER

10.4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu" ile ilgili aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bilgi edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine, verilen kararları incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere; Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur

B)Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatleri aranmaz.

C) Kurul Başkanı, kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.

D) Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

E) Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır. Görev süresi sona erenler yeniden seçilebilirler

11.

I-Cumhurbaşkanınca seçilir

II- Kurul üyelerince kendi aralarından seçilir

III-Yargıtay Genel Kurulunca seçilir.

IV-Danıştay Genel Kurulunca seçilir.

V-Adalet Bakanı tarafından seçilir.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Başkanının seçimi ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangisi doğrudur?

A)I

B)II

C)III

D)IA

E)V

12.4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Bilgi edinme başvurusu, başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresini, başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapılır.

B) Başvuru, kişinin kimliğinin ve imzasının veya yazının kimden neşet ettiğinin tespitine yarayacak başka bilgilerin yasal olarak belirlenebilir olması kaydıyla elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla da yapılabilir.

C) Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi beş iş günü içinde sağlarlar.

D) Dilekçede, istenen bilgi veya belgeler açıkça belirtilir.

E) Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler.

13.4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kuruluna gönderilen raporların içeriğinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

B) Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,

C) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

D) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını,

E) Başvuruda bulunanların cinsiyete göre dağılımını

14.4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

B) Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyebilecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

C) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

D) Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

E) Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren Beş gün içinde Kurula itiraz edebilir.

15.4982 Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca oluşturulan Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun sekreteryaya hizmetleri aşağıdakilerden hangisi tarafından yürütülmektedir?

- A)Cumhurbaşkanlığı
- B)Adalet Bakanlığı
- C)İçişleri Bakanlığı
- D)Hakimler ve Savcılar Kurulu
- E)Danıştay başkanlığı

16.Memur Nurettin, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında ilgili kuruluşa başvuruda bulunmuş, fakat bilgi edinme başvurusu reddedilmiştir.

Bu durumda memur Nurettin öncelikle aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır?

- A)Ret kararına karşı dava açmalıdır.
- B)Ret kararına karşı istinaf yoluna başvurabilir.
- C)Ret kararına karşı Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilir.
- D)Ret kararına karşı Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir
- E)Ret kararına karşı CİMER'e şikâyette bulunabilir.

17.

- I-Eşitlik
- II-Tarafsızlık
- III-Gizlilik

Yukarıdakilerden hangisi veya hangileri i 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun ilkelerindedir?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I ve II
- E) I,II ve III

18.

I-Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir

II- Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir

III- Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu'na yapılacak itirazlar ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I ve II
- E) I,II ve III

19.Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden (.....) ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A)Bir
- B)İki
- C)Üç
- D)Dört
- E)Altı

20.Bu Kanunun uygulanması ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin yönetmelik, Kanunun yayımını takip eden altı ay içinde aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulur?

- A)Cumhurbaşkanlığı
- B)Adalet Bakanlığı
- C)İçişleri Bakanlığı
- D)Hakimler ve Savcılar Kurulu
- E)Yargıtay Başkanlığı

ÇÖZÜMLER

1-B

Köyler. Doğru cevap B seçeneğidir.

2-D

Sınav soru ve cevapları ile ilgili belgeler. Doğru cevap D seçeneğidir.

3-D

15 iş günü. Doğru cevap D seçeneğidir.

4-A

Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Doğru cevap A seçeneğidir.

5-C

10 uncu maddede belirtilen bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle onbeş iş günlük süre kesilir. Başvuru sahibi onbeş iş günü içinde ücreti ödemezse talebinden vazgeçmiş sayılır. Doğru cevap C seçeneğidir.

6-C

Kurul; birer üyesi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önerecekleri ikişer aday, birer üyesi ceza hukuku, idare hukuku ve anayasa hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler, bir üyesi Türkiye Barolar Birliğinin baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip kişiler içinden göstereceği iki aday, iki üyesi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta olanlar ve bir üyesi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından Cumhurbaşkanınca seçilecek dokuz üyeden oluşur. Doğru cevap C seçeneğidir.

7-A

Cumhurbaşkanı. Doğru cevap A seçeneğidir.

8-E

Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi, ifade eder. Doğru cevap E seçeneğidir.

9-C

Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu. Doğru cevap C seçeneğidir.

10-B

Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatları aranır. Doğru cevap B seçeneğidir.

11-B

Kurul Başkanı, kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.(Madde 14) Doğru cevap B seçeneğidir.

12-C

Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Doğru cevap C seçeneğidir.

13-E

Cinsiyete göre dağılım raporlarda yer olmadığından doğru cevap E seçeneğidir.

14-E

Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir.

15-B

Kurulun sekretarya hizmetleri Adalet Bakanlığı tarafından yerine getirilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

16-D

Ret kararına karşı Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir. Doğru cevap D seçeneğidir.

17-D

Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir. Doğru cevap D seçeneğidir.

18-E

Bilgi edinme istemi (...) reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.

Öncülde verilenlerin hepsi doğru olduğundan doğru cevap E seçeneğidir.

19-B

Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır. Doğru cevap B seçeneğidir.

20-A

Kanunun uygulanması ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin yönetmelik, Kanunun yayımını takip eden altı ay içinde Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulur. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÇÖZÜMLÜ TEST: 2

1.4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre Bilgi Edinme Kurul Başkanını aşağıdakilerden hangisi seçer?

- A)Cumhurbaşkanı
- B)TBMM
- C) Kurul Üyeleri Kendi aralarından seçer.
- D)Adalet Bakanlığı
- E)Anayasa Mahkemesi

2.4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre Türkiye de ikamet eden yabancılar aşağıdaki hangi ilke çerçevesinde bilgi edinme hakkından yararlanırlar?

- A) Karşılıklılık
- B)Evrensellik
- C)Nedensellik
- D)İyi niyet
- E) Adli yardımlaşma

3. 4982 sayılı bilgi edinme kanuna göre bilgi edinme değerlendirme kurulu her yılın hangi ayının sonuna kadar raporunu TBMM'ne gönderir?

- A)Ocak
- B)Mart
- C)Nisan
- D)Haziran
- E)Eylül

Büro Memur-Sen

4.4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre Cumhurbaşkanı aşağıdaki kurumların hangisinden Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna üye seçmez?

- A)Yargıtay
- B)Danıştay
- C)Türkiye Barolar Birliği
- D)Anayasa Mahkemesi
- E) Adalet Bakanlığı

5. I-Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu Kanun kapsamına dahil değildir.

II-Açıklanması hâlinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

III- Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanç sebep olacak bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre yukarıdaki numaralı cümlelerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E)I-II-III

6.4982 sayılı Bilgi edinme Hakkı Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Açıklanması hâlinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

B) Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanca sebep olacak bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

C) Sivil ve askerî istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamındadır.

D) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek, bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

E) Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu Kanun kapsamına dahildir.

7. Kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az (.....) gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A)30

B)15

C)10

D)7

E) 5

8.4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

B) Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun reddedilmesi hâlinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yolları belirtilmez.

C) Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

D) Bilgi edinme başvurusu, başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresini, başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa yapılır

E) Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir.

9. Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren (.....) gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını (.....) iş günü içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi (.....) iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A	15	30	15
B	15	15	15
C	30	30	30
D	15	30	30
E	15	15	30

10. Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi (.....) iş günü içinde sağlarlar. Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru alan kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim (.....) iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve (.....) iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A	15	15	45
B	15	30	15
C	30	30	45
D	15	30	45
E	15	15	45

11.

I- Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması hâlinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazançta sebep olacak bilgi veya belgeler

II- Açıklanması hâlinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler,

III-Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar,

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre yukarıdakilerden hangisi bilgi edinme hakkı kapsamındadır?

A)Yalnız III

B)Yalnız II

C)Yalnız I

D)I-II

E)I-II-III

12.

I-Kanunlarda ticarî sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler ile, kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla sağlanan ticarî ve malî bilgiler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

II-Haberleşmenin gizliliği esasını ihlâl edecek bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

III-Kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

IV-Kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az onbeş gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A)I

B)II

C)III

D)IV

E) I-II

13.4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

B) Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuruların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

C) Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi beş iş günü içinde sağlarlar.

D) Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

E)İstenen bilgi veya belge, başvuru alan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

14.

I- Bilgi edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine, verilen kararları incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere; Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

II- Kurul; Cumhurbaşkanınca seçilecek oniki üyeden oluşur.

III-Kurul üyeliğine önerilen adayların muvafakatları aranır.

IV-Kurul Başkanı, kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.

V- Kurul, en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yukarıdaki numaralı cümlelerden hangisi yanlıştır?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

15.Bilgi edinme başvurusu reddedilen birisi, ret kararının tebliği tarihinden itibaren en geç kaç gün içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir?

- A)3
- B) 5
- C) 15
- D)30
- E)60

16.Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını, ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Bilgi
- B)Belge
- C)Doküman
- D)Evrak
- E)Bilişim

17.Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu üyelerinin görev süresi kaç yıldır?

- A)3
- B)4
- C)5
- D)6
- E)7

18.

I-Yazılı olarak

II-Elektronik ortamda

III-Faks yoluyla

Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını başvuru sahibine yukarıdaki yollardan hangileri ile bildirirler?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E) I-II-III

19.4982 Sayılı Bilgi Edinme Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar

B) Başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır

C) Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler.

D) Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir.Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir.

E) Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi otuz iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.

20.4982 Sayılı Bilgi Edinme Kanuna göre Cumhurbaşkanınca seçilecek kaç üyeden oluşur?

A)3

B)5

C)7

D)9

E)11

ÇÖZÜMLER

1-C

Kurul Başkanı, kurul üyelerince kendi aralarından seçilir.Doğru cevap C seçeneğidir.

2-A

Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.Doğru cevap A seçeneğidir.

3-C

Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir.Doğru cevap C seçeneğidir.

4-D

Kurul; birer üyesi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önerecekleri ikişer aday, birer üyesi ceza hukuku, idare hukuku ve anayasa hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler, bir üyesi Türkiye Barolar Birliğinin baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip kişiler içinden göstereceği iki aday, iki üyesi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta olanlar ve bir üyesi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından Cumhurbaşkanınca seçilecek dokuz üyeden oluşur.

Doğru cevap D seçeneğidir.

5-A

Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu Kanun kapsamına dahildir (Madde 15) .Doğru cevap A seçeneğidir.

6- C

Sivil ve askerî istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.(Madde 18) Doğru cevap C seçeneğidir.

7-D

Kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.Doğru cevap D seçeneğidir.

8-B

Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun reddedilmesi hâlinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı **başvuru yolları belirtilir.** (Madde 12) Doğru cevap B seçeneğidir.

9-A

İtiraz usulü

Madde 13- Bilgi edinme istemi (...) ⁽¹⁾reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Kurula itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler.Doğru cevap A seçeneğidir.

10-B

Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvurulmuş kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

11-A

Yargı denetimi dışında kalan idarî işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bu Kanun kapsamına dahildir. Doğru cevap A seçeneğidir.

12-D

Kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir. Doğru cevap D seçeneğidir.

13-C

Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar. Doğru cevap C seçeneğidir.

14-B

Kurul; birer üyesi Yargıtay ve Danıştay genel kurullarının kendi kurumları içinden önerecekleri ikişer aday, birer üyesi ceza hukuku, idare hukuku ve anayasa hukuku alanlarında profesör veya doçent unvanına sahip kişiler, bir üyesi Türkiye Barolar Birliğinin baro başkanı seçilme yeterliliğine sahip kişiler içinden göstereceği iki aday, iki üyesi en az genel müdür düzeyinde görev yapmakta

olanlar ve bir üyesi de Adalet Bakanının önerisi üzerine bu Bakanlıkta idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından Cumhurbaşkanınca seçilecek dokuz üyeden oluşur. Doğru cevap B seçeneğidir.

15-C

15 gün. Doğru cevap C seçeneğidir.

16-B

Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını, Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.

17-B

Kurul üyelerinin görev süreleri dört yıldır. (Madde 14) Doğru cevap B seçeneğidir.

18-D

Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Doğru cevap D seçeneğidir.

19-E

Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi onbeş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler. Doğru cevap E seçeneğidir.

20-D

Cumhurbaşkanınca seçilecek dokuz üyeden oluşur. Doğru cevap D seçeneğidir.

BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESAS VE USULLER HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, gerçek ve tüzel kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun uygulanmasına dair esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik; merkezi idare kapsamındaki kamu idareleri ile bunların bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşlarının, köyler hariç olmak üzere mahalli idareler ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları ile birlik veya şirketlerinin, T.C. Merkez Bankası ve üniversiteler de dahil olmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz olarak enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır. ⁽¹⁾

Hukuki dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun 31 inci maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

a) Kurum ve kuruluş: 2 nci maddede geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak tüm makam ve mercileri,

b) Başvuru sahibi: 4982 sayılı Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların kayıtlarında yer alan 4982 sayılı Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları 4982 sayılı Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plan, film, fotoğraf, teyp ve

video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

e) Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

f) Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu,

g) Kanun: 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı, Bilgi Verme Yükümlülüğü ve Bilgi Verme Usulü

Bilgi edinme hakkı

Madde 5 - Herkes, Kanun ve bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usuller çerçevesinde bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerinden yararlanırlar. Bu kapsamdaki başvurular Türkçe olarak yapılır. Karşılıklılık ilkesi kapsamında bulunan ülkeler Dışişleri Bakanlığınca Resmi Gazetede ilan edilir.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Bilgi verme yükümlülüğü kapsamında alınacak tedbirler

Madde 6 - Kurum ve kuruluşlar, Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi, Kanunda ve bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere gerekli idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdür.

Kurum ve kuruluşlar, ellerinde mevcut olan ve bilgi edinme başvurusuna konu

olabilecek bütün bilgi veya belgeleri, bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif ederler. Bu amaçla kurum ve kuruluşların belge kayıt, dosyalama ve arşiv düzeniyle ilgili gerekli idari ve teknik tedbirler alınır.

Bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi edinme başvurularından kaynaklanan iş yükünün en aza indirilebilmesi amacıyla kurum ve kuruluşlar;

a) Görev ve hizmet alanlarına giren konulardaki bilgi veya belgelerin konularını ve bunların hangi birimde mevcut olduğunu ihtiva eden kurum dosya planlarını,

b) Görev ve hizmet alanlarına giren konulardaki temel nitelikli karar ve işlemlerini, mal ve hizmet alımlarını, satımlarını, projelerini ve yıllık faaliyet raporlarını,

c) Görev ve hizmet alanlarına giren konulardaki kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, tüzük, yönetmelik, Bakanlar Kurulu kararı veya diğer düzenleyici işlemlerin neler olduğunu, yayımlanmışsa hangi tarihli ve sayılı Resmi Gazetede yayımlandığını, görev ve hizmet alanlarıyla ilgili mevzuatın değişiklikleri işlenmiş halini,⁽¹⁾

bilgi iletişim teknolojilerini kullanmak suretiyle kamuoyunun bilgisine sunarlar.

Kesinleşen faaliyet ve denetim raporları uygun vasıtalarla kamuoyunun incelemesine açık hale getirilir.

Kurum ve kuruluşlar, Kanun ve bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde, bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi edinme başvurularından kaynaklanan iş yükünün en aza indirilebilmesi amacıyla kurumsal internet sayfalarını bu madde hükümlerine göre yeniden şekillendirir. Bu Yönetmelik kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, bu bilgileri tek tek birimler bazında, aynı kurumsal internet sayfası üzerinden; zorunlu hallerde kurumsal internet sayfasından link verilmek suretiyle birime ait internet sayfası üzerinden kamuoyunun bilgisine sunarlar.

Kurum ve kuruluşlar, görev ve hizmet alanlarına giren konulardaki bilgi veya belgelerin konularını ve bunların hangi birimde mevcut olduğunu ihtiva eden kurum dosya planlarını, konuyla ilgili mevzuatta belirlenmiş

ilkelere uygun olarak düzenlerler. Kurum dosya planları, kurum ve kuruluşların basın ve halkla ilişkilerle görevli birimlerinde oluşturulacak bilgi edinme birimlerinde bulundurulur ve bunlardan yeterli sayıda nüsha başvuru sahiplerinin istifadesine sunulur. Kurum dosya planlarının bir örneği de kurum ve kuruluşların kurumsal internet sayfalarından kamuoyunun bilgisine sunulur.

Bilgi edinme hakkının, elektronik ortamda kullanımını kolaylaştırmak maksadıyla, EK-1 ve EK-2'de yer alan başvuru formları ile kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimlerinin elektronik posta yoluyla başvuru kabul edecek elektronik posta adresleri, kurum ve kuruluşların internet sayfalarında yayımlanır. Bu başvuru formları ayrıca, başvuru sahiplerinin istifadesi amacıyla bilgi edinme birimlerinde sürekli bulundurulur.

İhtiyari olarak yayımlanabilecek bilgi veya belgeler

Madde 7 - Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi edinme başvurularından kaynaklanan iş yükünün en aza indirilebilmesi amacıyla, aşağıdaki türden bilgi veya belgeleri internet sayfaları üzerinden kamuoyunun bilgisine sunabilirler:

a) Teşkilat yapısı, görevler, bütçe, gelir ve giderler hakkındaki bilgi veya belgeler,

b) Personel sayısı ve statüleri hakkındaki bilgiler,

c) Verilen hizmetlere ilişkin bilgiler,

d) Karar alma, hizmet sunma ve politika oluşturma yöntemlerine ilişkin bilgiler,

e) Kamuyu etkileyen kararlar ve gerekçeleri, politikalar, bunlar hakkında idare tarafından yapılan değerlendirmeler ve bu kararların alınmasına dayanak teşkil eden temel bilgiler ve veriler,

f) Kayıt, dosyalama ve arşiv düzeninin tanıtımına ilişkin bilgiler,

g) Şikayet ve başvuruların yapılma usulü ve verileceği merci veya yetkili kişi hakkında bilgiler,

h) İstatistiki veriler, araştırma raporları, makaleler ve diğer belgeler.

Bilgi edinme birimlerinin oluşturulması

Madde 8- Kurum ve kuruluşların basın ve halkla ilişkilerle görevli birimlerinde, bilgi

edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi veya belgelere erişimin zamanında sağlanabilmesi amacıyla bilgi edinme birimleri oluşturulur.

Bünyesinde basın ve halkla ilişkilerle görevli birimi veya bu birime benzer görevler ifa eden birim bulunmayan kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi veya belgelere erişimin zamanında sağlanabilmesi amacıyla, kurum ve kuruluş içindeki bir birim bünyesinde bilgi edinme birimleri oluştururlar veya doğrudan kurum yöneticisine bağlı bilgi edinme yetkilisi görevlendirirler.

Bilgi edinme birimlerinde, yeterli sayıda personel görevlendirilir. Bu birimlerin, bilgi edinme başvurusu yapılabilmesini kolaylaştıracak fiziki mekana ve teknik donanımına sahip olması esastır.

Bu birimlerde görevli personel, bilgi edinme hakkını kullanacak kişilerin istekleri halinde, başvurunun nasıl yapılacağı, talep edilen bilgi veya belgenin kurum ve kuruluşun hangi biriminde bulunabileceği ve başvuru sonrasındaki işlemler konusunda bilgi verir, açıklama yapar, gerekli yardımı sağlar ve bilgi edinme başvurularıyla ilgili işlemleri yapar.

Bilgi edinme başvurusunda bulunan kişilerin, kurum ve kuruluşların ellerinde hangi konularda ve ne türden bilgi veya belgeler bulunduğu konusunda bilgilenmelerini sağlamak amacıyla, 6 ncı madde uyarınca kurum ve kuruluşlarca hazırlanacak kurum dosya planları, bilgi edinme birimlerinde bulundurulur ve bunlardan yeterli sayıda nüsha başvuru sahiplerinin istifadesine sunulur.

Kurum ve kuruluşların teşkilat yapısına, görev ve hizmet alanlarına ilişkin bilgiler, tanıtma veya eğitim amaçlı broşürler ve yayınlar, yıllık faaliyet raporları ile bütçe ve harcamalarına ilişkin raporlar bilgi edinme birimlerinde bulundurulabilir. Kişiler bu tür tanıtıcı yayınlardan istifade edebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi Edinme Başvurusu

Başvuru usulü

Madde 9 - Gerçek kişiler tarafından yapılacak bilgi edinme başvurusu; başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresini içeren dilekçeyle, istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum ve kuruluşta yapılır.

Tüzel kişiler tarafından yapılacak bilgi edinme başvurusu; tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçeyle, istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum ve kuruluşta yapılır.

Dilekçede, istenen bilgi veya belgeler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Bilgi veya belgeye erişimin kısa sürede sağlanabilmesi amacıyla, istenen bilgi veya belgenin konusu, varsa tarihi, sayısı ve kurum veya kuruluşun hangi biriminden istendiği ve ihtiyaç duyulan diğer hususlar dilekçede belirtilir.

Merkezi idarenin taşra teşkilatında bulunan bilgi veya belgelere ilişkin başvurular, valilik veya kaymakamlığa bağlı olarak faaliyette bulunan bilgi edinme yetkililerine veya taşra teşkilatında bulunan ilgili birimlere yapılır. İl ve ilçelerde bulunan birimler arasındaki koordinasyon ve bu işlemlere ilişkin raporların hazırlanması, valilik ve kaymakamlıklardaki bilgi edinme birimlerince sağlanır. Valilik ve kaymakamlıklarda bulunan bilgi edinme birimleri, merkez teşkilatını ilgilendiren konularda kendilerine yapılan başvuruları ilgili idareye gönderir ve durumu başvurana bildirir.

Başka bir kanun uyarınca yapıldığı belirtilmeyen başvurular, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yapılmış sayılır.

Başvuru dilekçelerinin veya başvuru formlarının, daktiloyle doldurulması veya bilgisayar çıktısı olması şartı aranmaz. Ancak başvuru dilekçeleri veya formları okunaklı ve anlaşılır bir şekilde yazılır veya doldurulur.

Başvurunun kurum ve kuruluşta ulaştığı tarih başvuru tarihidir.

Başvuru dilekçeleri posta yoluyla da kurum ve kuruluşlara gönderilebilir.

Başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimin kısa sürede sağlanabilmesi ve

bilgi edinme taleplerinin kolaylıkla işleme konulabilmesi amacıyla, başvuru sahipleri bilgi edinme başvurusuna dair dilekçelerini verirken, gerçek kişiler için EK-1'de, tüzel kişiler için EK-2'de yer alan formlardan isterlerse yararlanabilirler. Ancak, elektronik posta ve faks yoluyla başvuru yapacak gerçek ve tüzel kişilerin EK-1 ve EK-2'de yer alan formları doldurmaları zorunludur.

Elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla yapılacak başvurular

Madde 10 - Bilgi edinme başvurusu, kişinin kimliğinin ve imzasının veya yazının kimden neşet ettiğinin tespitine yarayacak başka bilgilerin yasal olarak belirlenebilir olması kaydıyla elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla da yapılabilir.

Gerçek kişiler tarafından elektronik posta yoluyla yapılacak başvurular, başvuru sahibinin adı ve soyadı, oturma yeri veya iş adresine ilave olarak kimlik doğrulama amacıyla kullanılacak T.C. kimlik numarası belirtilmek suretiyle, istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum ve kuruluşun bilgi edinme biriminin elektronik posta adresine EK-1'de yer alan form doldurulmak suretiyle yapılır.

Tüzel kişiler tarafından elektronik posta yoluyla yapılacak başvurular, tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin T.C. kimlik numarası belirtilmek suretiyle ve yetki belgesiyle birlikte, istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum ve kuruluşun bilgi edinme biriminin elektronik posta adresine EK-2'de yer alan form doldurulmak suretiyle yapılır. Yetki belgesi uygun elektronik araçlarla elektronik ortama aktarılarak gönderilir.

Gerçek veya tüzel kişiler tarafından, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereğince elektronik imza kullanılarak gönderilen başvurularda, T.C. kimlik numarası aranmaz.

Elektronik posta yoluyla yapılacak başvurularda, başvuru formunun kurum veya kuruluşun bilgi edinme biriminin elektronik posta adresine ulaştığı tarih, başvuru tarihidir.

Elektronik posta yoluyla yapılacak başvurular için, kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri, bu amaçla kurumsal bir elektronik posta adresi oluşturur ve internet sayfalarında yayımlar.

Kurum ve kuruluşlar elektronik ortamda yapılan başvuruya elektronik ortamda cevap verebileceği gibi, istenen bilgi veya belgenin niteliğine göre yazıyla da cevap verebilir. İstenen bilgi veya belgenin bu yollarla verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, söz konusu bilgi veya belgenin yerinde incelenebilmesi, not alınabilmesi, dinlenebilmesi, görülebilmesi veya izlenebilmesi imkanı sağlar.

Başvuru dilekçeleri faks yoluyla da, kurum ve kuruluşlara gönderilebilir. Ancak faks yoluyla yapılacak başvurularda ayrıca, gerçek kişiler ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişilerin T.C. kimlik numaraları belirtilir. Faks yoluyla iletilen dilekçelerde, dilekçe sahibi kendisine faks yoluyla cevap verilmesini isterse, cevap verilecek faks numarasını dilekçesinde ayrıca belirtir. Kurum ve kuruluşlar, faks yoluyla yapılan başvurulara, faks yoluyla veya elektronik ortamda cevap verebileceği gibi, istenen bilgi veya belgenin niteliğine göre yazıyla da cevap verebilir. İstenen bilgi veya belgenin bu yollarla verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, söz konusu bilgi veya belgenin yerinde incelenebilmesi, not alınabilmesi, dinlenebilmesi, görülebilmesi veya izlenebilmesi imkanı sağlar. Faks yoluyla gelen başvuru dilekçesinin kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimlerine ulaştığı tarih, başvuru tarihidir.

Özürlüler tarafından yapılacak başvurular

Madde 11 - Başvuruda bulunan kimsenin kimliğini tespit etmeye yarayacak başka bilgi veya özel işaretlerin bulunması halinde, özürlüler bakımından bu bilgi veya özel işaretler imza yerine geçmek üzere kullanılır.

İstenecek bilgi veya belgelerin niteliği

Madde 12 - Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

Kurum ve kuruluşlar; ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurular ile

tekemmül etmemiş bir işleme ilişkin bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.

Belli bir tarihte açıklanacağı, duyurulacağı önceden belirtilmiş olup, zamanından önce açıklanması halinde kamu yararını zedeleyecek veya kişisel menfaat temin etmek için kullanılacak bilgi veya belgeler, belirtilen tarihten önce açıklanamaz, erişimi sağlanamaz.

Yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler

Madde 13 - Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış veya kitap, broşür, ilan ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme başvurusuna konu olamaz.

Ancak birinci fıkrada belirtilen yollarla kamuoyuna açıklanmış veya kurum ve kuruluşlarca elektronik ortamda yayımlanmış kamunun erişimine açık bilgi veya belgelerin ne şekilde, ne zaman ve nerede yayımlandığı veya açıklandığı başvurulara bildirilir.

Başvuruların kabulü, değerlendirilmesi ve işleme konulması

Madde 14 - Başvuru dilekçeleri veya formları, kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri tarafından kabul edilir. Bilgi edinme birimleri, başvuru dilekçeleri veya formlarının 9 uncu maddede belirtilen şekilde verilir. Verilmediğinin kontrolünü yaptıktan sonra bunların evrak kayıtlarını yaparak hazır bulunmaları koşuluyla başvuru sahiplerine, başvurunun tarih ve sayısını gösteren bir makbuz verir.

Kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri dışındaki herhangi bir birimine ulaşan başvuru dilekçeleri veya formlar, işleme konulmadan derhal bilgi edinme birimlerine gönderilir.

9 uncu maddede belirtilen unsurları içermeyen başvuru dilekçeleri veya formları ile 10 uncu maddede belirtilen unsurları içermeyen elektronik posta yoluyla gönderilmiş başvuru dilekçeleri veya formları işleme konulmaz ve durum başvuru sahibine bildirilir.

Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu sonradan anlaşılan başvuru sahiplerinin dilekçeleri veya formları, bu durumun

anlaşıldığı tarihte hiç başvuru yapılmamış sayılarak işleme konulmaz.

Elektronik posta yoluyla yapılan bilgi edinme başvurularında, başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişilerin verdiği T.C. kimlik numarası, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasından, başvuru sahibi tarafından verilen ad ve soyadın doğru olup olmadığının tespiti amacıyla gerektiğinde sorgulanır. Gerçeğe aykırı ad ve soyadla yapılan başvurular işleme konulmaz.

Başvuru dilekçesi veya formu kaydedildikten sonra, en geç iki iş günü içinde kurum veya kuruluşun ilgili birimlerine gönderilir. Bu yazıda; başvurunun hangi birim tarafından cevaplanacağı ve başvuru sahibine hangi tarihe kadar cevap verilmesi gerektiği belirtilir. Bu tür yazıların hızlı bir şekilde ilgili birimlere iletilmesi için gerekli yetki devri işlemleri ilgili mevzuata uygun olarak yapılır.

Elektronik posta yoluyla gelen başvurular ilgili birimlere, elektronik ortamda veya başvurunun bilgisayar çıktısı iletilmek suretiyle gönderilir. Ayrıca başvurunun hangi birim tarafından cevaplanacağı ve istenen bilgi veya belge hakkında başvuru sahibine hangi tarihe kadar cevap verilmesi gerektiği belirtilir.

Kurum ve kuruluşlardaki bilgi edinme birimleri, Kanun ve bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre kurum ve kuruluşların ilgili diğer birimleriyle koordinasyon içinde görev ifa ederler.

Elektronik ortamda veya yazılı olarak alınan başvuruların bilgi veya belge güvenliği, kurum ve kuruluşlarda genel hükümlere göre sağlanır.

Başvuru sahiplerine yardım

Madde 15 - Bilgi edinme birimlerinde görevli personel, bilgi edinme başvurusunda bulunan kişilere yol göstermek ve Kanun kapsamında sahip oldukları hakları kullanabilmeleri için yardımcı olmakla yükümlüdür. Görevli personel bu amaçla, dilekçe veya formlardaki şekil noksanlıklarını başvuru sahiplerine başvuru anında belirtir ve bunların nasıl giderileceği konusunda yol gösterir.

İstenen bilgi veya belgelerin belirsizliği

Madde 16 - Başvuru dilekçesi veya formuyla istenen bilgi veya belgeler, yeterince açık ve anlaşılır değilse, kurum ve kuruluşlar başvurunun hangi nedenlerle yeterince açık ve anlaşılır olmadığını başvuru sahibine bildirebilir ve ek bilgiler sunmasını isteyebilir.

Bu takdirde 20 nci maddedeki on beş günlük süre, belirtilen noksanlıkların tam olarak giderildiği tarihten itibaren başlar.

Başvuru dilekçelerinin diğer kurum ve kuruluşlara yönlendirilmesi

Madde 17 - İstenen bilgi veya belge, başvuru kurum ve kuruluşta başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi veya formu bu kurum ve kuruluşun bilgi edinme birimine gönderilir ve durum ilgiliye bildirilir.

Bu şekilde yönlendirilen başvurunun bilgi veya belgenin bulunduğu kurum ve kuruluşta alındığı tarihte başvuru yapılmış sayılır. Sürelerin başlangıcında önceki başvuru dikkate alınmaz.

Kendisine bilgi edinme başvurusunda bulunulan kurum ve kuruluş, talep edilen bilgi veya belge kendisinde bulunmakla birlikte, istenen bilgi veya belgenin başka bir veya birden fazla kurum ve kuruluşta neşet ettiğini veya görev alanına girdiğini tespit ederse, bilgi veya belgeye erişimi sağlamadan önce, söz konusu kurum ve kuruluşlardan görüş alabilir. Bu takdirde bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve gerekçesi başvuru sahibine on beş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

Görüş sorulan kurum ve kuruluşta, görüş bildirmesi için beş iş gününden az süre verilemez. Görüş sorulan kurum ve kuruluş yetkilileri, ilgiliye süresinde cevap verilmesi konusunda, kendisine başvuru yapılan kurum ve kuruluş yetkilileriyle aynı sorumluluğu paylaşır.

Başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumunda, kendisine başvuru yapılan kurum ve kuruluş, diğer kurum ve kuruluşlardan istenen bilgi veya belgenin kendisinde bulunmayan kısmıyla ilgili olarak ilgili kurum ve kuruluşlardan bilgi veya belge talebinde bulunabilir. Bu takdirde bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve

bunun gerekçesi başvuru sahibine on beş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilgi veya Belgelere Erişim

Başvuruların cevaplandırılması

Madde 18 - Bilgi edinme birimlerince iletilen başvurular, kurum ve kuruluşların ilgili birimlerince cevaplandırılır.

Başvuruya cevap verecek birimin, istenen bilgi veya belgeyi kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlaması, başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşüne ihtiyaç duyulması veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumunda, 17 nci madde hükmü uygulanır.

Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Ancak, başvuru sahibine elektronik posta yoluyla verilecek cevaplar, kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri aracılığıyla gönderilir. Bu kapsamdaki bir başvuruya hazırlanan cevap, ilgili birim tarafından bilgi edinme birimlerine yazılı olarak veya elektronik ortamda gönderilir.

Başvurunun cevaplandığı tarih, kurum veya kuruluşun cevap yazısı üzerindeki tarihtir.

Bilgi edinme başvuruları hakkında gerekli inceleme ve araştırma, başvuruya cevap verecek birim tarafından yapılır ve başvurular, 20 nci maddede belirtilen süreler içinde cevaplandırılır.

Bütün başvurular olumlu veya olumsuz olarak cevaplandırılırken, başvuru sahibine gönderilecek yazının bir sureti, yazının ekleri hariç olmak üzere ayrıca bilgi edinme birimlerine gönderilir.

Başvurunun reddedilmesi halinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı yapılabilecek başvuru yolları ve süreleri belirtilir.

Kamu görevlilerinin ihmali veya kusurlu davranışları nedeniyle, Kanunda belirtilen süreler içinde başvurunun cevaplandırılmaması, kurum ve kuruluşların cevap verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Daha önce cevaplandırıldığı halde aynı kişiler tarafından yapılan tekrar mahiyetindeki başvurular ile soyut ve genel nitelikteki başvurular işleme konulmaz ve durum başvuru sahibine bildirilir.

Bilgi veya belgelere erişim usulü

Madde 19 - Kurum ve kuruluşlardan belge istenmesi halinde, başvuru sahibine istenen belgenin onaylı bir kopyası verilir. Elektronik ortamdaki bilgi veya belgeler, elektronik posta, veri kopyalamaya yarayan diskler ve diğer araçlarla verilebilir.

Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hallerde, kurum ve kuruluşlar başvuru sahibinin;

a) Yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini,

b) Ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini,

c) Görüntü kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini, sağlarlar.

Bu amaçla, erişimin nasıl, ne zaman ve nerede sağlanacağı ile gerekli görülen diğer hususlar, başvuru sahibine erişim süresi içinde bildirilir. Bu şekilde erişim sağlanırken, bilgi veya belgenin değiştirilmesi, imhası, çalınması veya diğer riskler değerlendirilerek, başvuru sahibine en az bir görevli nezaret eder ve gerekli diğer tedbirler alınır.

Bilgi veya belgenin yukarıda belirtilenlerden farklı bir şekilde elde edilmesi mümkün ise, belgeye zarar vermemek şartıyla erişim sağlanır.

Bilgi veya belgeye erişim süreleri

Madde 20 - Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi on beş iş günü içinde sağlarlar.

Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru

sahibine on beş iş günlük sürenin bitiminden önce bildiriler.

Gizli bilgileri ayırarak bilgi veya belge verme

Madde 21- İstenen bilgi veya belgelerde, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve bunlar birbirlerinden ayrılabilirse, söz konusu bilgi veya belge, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler çıkarıldıktan sonra başvuranın bilgisine sunulur. Ayırma gerekçesi başvurana yazılı olarak bildirilir.

Başvuru ücretleri

Madde 22 – (Değişik birinci fıkrası: 31/10/2005-2005/9585 K.) Kurum ve kuruluşlar, elektronik posta yoluyla erişim sağlananlar dahil, erişimine olanak sağladıkları bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden, bilgi veya belgelere erişimin gerektirdiği inceleme, araştırma, kopyalama, postalama ve diğer maliyet unsurları ile orantılı ölçüde ücret tahsil edebilir. Kurum ve kuruluşlarca uygulanacak bilgiye erişim ücret tarifesi Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir. Ancak erişimine olanak sağlanan bilgi veya belgelerin ilk on sayfalarının kopyaları için, postalama maliyeti dahil herhangi bir ücret alınmaz. ⁽¹⁾

Kurum ve kuruluşlar erişimini sağlayacakları bilgi veya belgelerin, erişim maliyeti tutarı ve ödemenin nereye yapılacağı hakkında başvuru sahibini, başvuru tarihinden itibaren on beş gün içinde bilgilendirir. Ancak, istenen bilgi veya belgenin, başvuru kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumunda, kurum ve kuruluşlar erişim maliyeti tutarı ve ödemenin nereye yapılacağı hakkında başvuru sahibini, başvuru tarihinden itibaren otuz gün içinde bilgilendirir.

Bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının kurum ve kuruluş tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle, on beş veya otuz iş günlük süreler kesilir. Başvuru sahibi, bildirim yapıldığı tarihten itibaren on beş iş günü içinde ödemeyi gerçekleştirdiğini

gösteren belgeyi sunmadığı takdirde talebinden vazgeçmiş sayılır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının, erişimine olanak sağladıkları bilgi veya belgeler için başvuru sahiplerinden talep edecekleri ücretler, ilgili kurum ve kuruluş bütçesine gelir olarak kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara veya bu saymanlıklar adına bankalar ve diğer finans kurumları veya PTT şubelerinde açılan hesaplara yatırılır.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, erişimine olanak sağladıkları bilgi veya belgeler için başvuru sahiplerinden talep edecekleri ücretler, ilgili meslek kuruluşları adına açılan hesaba yatırılır.

Kanunda istisna sayılan bilgi veya belgelere ilişkin talepler

Madde 23 - Kanunda bilgi edinme hakkının istisnaları olarak düzenlenen konularda yapılan bilgi edinme başvuruları reddedilir ve ret kararı başvuru sahibine gerekçeli olarak bildirilir.

İtiraz usulü

Madde 24 - Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir. İtiraz yazılı olarak yapılır. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. ⁽¹⁾

20 nci maddede belirtilen süreler içinde, kurum ve kuruluşlar tarafından başvuru sahibine olumlu veya olumsuz herhangi bir cevap verilmemesi halinde başvuru, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 10 uncu maddesi uyarınca altmış günün geçmesiyle reddedilmiş sayılır.

İkinci fıkra gereğince bilgi edinme istemi reddedilmiş sayılan başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce dava açma süresinin başladığı tarihten itibaren on beş gün içinde Kurula yazılı olarak itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. ⁽¹⁾

Kurula itiraz, başvuru sahibinin idari yargıya başvurma süresini durdurur.

Kurul kararları

Madde 25 - Kurul; bilgi edinme başvurusuyla ilgili olarak yapılacak itirazlar

üzerine, verilen kararları inceler ve karara bağlar; kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar verir. ⁽²⁾

Kurul, bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin hususları düzenlemeye yetkilidir.

Kurul tarafından istenen bilgi veya belgeler

Madde 26 - Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahiplerinin Kurula itirazı üzerine, Kurul başvurunun yapıldığı kurum veya kuruluştan her türlü bilgi veya belgeyi isteyebilir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi on beş iş günü içinde vermekle yükümlüdür. ⁽¹⁾

İtiraz üzerine Kurul ayrıca, başvuru sahibi ile kurum veya kuruluşların, itiraz konusuyla ilgili yazılı veya şifahi görüşlerine başvurabilir, konuyla ilgili uzmanların görüşünü alabilir ve gerekli gördüğü diğer incelemelerde bulunabilir.

Kurula gönderilen bilgi veya belgeler ile Kurul tarafından edinilen görüş, değerlendirme ve incelemelerden gizlilik derecesi bulunanların korunmasında ve saklanmasında gizlilik ilkesine uyulur. Kurul başkan ve üyeleri ile bu bilgileri derleyen ve değerlendiren tüm personel gizlilik ilkesinin gereklerine uymakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, Kurul başkan ve üyeleri ile diğer personelin görevlerinden ayrılmalarından sonra da devam eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkının Sınırları

Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 27 - Açıklanması halinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, milli savunmasına ve milli güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 28 - Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması halinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazanca sebep olacak bilgi veya

belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

İstihbarata ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 29 - Sivil ve askeri istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Ancak, bu bilgi ve belgeler kişilerin çalışma hayatını ve meslek onurunu etkileyecek nitelikte ise, istihbarata ilişkin bilgi ve belgeler aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde bilgi edinme hakkına konu olurlar:

a) Bilgi edinme başvuruları bizzat ilgilisi veya konuya ilişkin olarak düzenlenen özel vekaletname ile yetkilendirilmiş olmak koşulu ile vekili tarafından yapılır.

b) Sivil ve askeri istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgelerden, sadece kişilerin çalışma hayatını ve meslek onurunu etkileyici nitelikte olan ve ilgilisi hakkında bir işleme dayanak teşkil etmek üzere işlenmiş veya değerlendirilmiş bilgi veya belgeler bilgi edinme hakkı kapsamında değerlendirilir.

c) Kurum veya kuruluşların işlemlerine dayanak teşkil etmek üzere, istihbarat birimlerinden talep edilen ve istihbarat birimlerince değerlendirilmek suretiyle kurum veya kuruluşların istifadesine sunulan istihbari bilgi veya belgelere ilişkin bilgi edinme hakkı kapsamındaki başvurular, söz konusu araştırma veya soruşturmanın yapılmasını talep eden kurum veya kuruluşun bilgi edinme birimine yapılır ve başvuruya erişim bu kurum veya kuruluşça sağlanır.

İdari soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 30 - Kurum ve kuruluşların yetkili birimlerince yürütülen idari soruşturmalarla ilgili olup, açıklanması veya zamanından önce açıklanması halinde;

a) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak,

b) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak,

c) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek,

d) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek,

bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 31 - Açıklanması veya zamanından önce açıklanması halinde;

a) Suç işlenmesine yol açacak,

b) Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanuni yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,

c) Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,

d) Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlal edecek,

nitelikteki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

(Değişik fıkra:RG-10/4/2019-30741-C.K-864/6 md.) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve diğer özel kanun hükümleri saklıdır.

Özel hayatın gizliliği

Madde 32 - Kişinin izin verdiği haller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması halinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, mesleki ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Kamu yararının gerektirdiği hallerde, kurum ve kuruluşların kayıtlarında bulunan kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

Haberleşmenin gizliliği

Madde 33 - Haberleşmenin gizliliği esasını ihlal edecek bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Ticari sır

Madde 34 - Kanunlarda ticari sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler ile, kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla sağlanan ticari

ve mali bilgiler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Fikir ve sanat eserleri

Madde 35- Fikir ve sanat eserlerine ilişkin olarak yapılacak bilgi edinme başvuruları hakkında ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Kurum içi düzenlemeler

Madde 36 - Kurum ve kuruluşların, kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkının kapsamı dışındadır. Ancak, söz konusu düzenlemeden etkilenen kurum çalışanlarının bilgi edinme hakları saklıdır.

Kurum içi görüş, bilgi notu ve tavsiyeler

Madde 37 - Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yürütmek üzere, elde ettikleri görüş, bilgi notu, teklif ve tavsiye niteliğindeki bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluş tarafından aksi kararlaştırılmadıkça bilgi edinme hakkı kapsamındadır.

Bilimsel, kültürel, istatistik, teknik, tıbbi, mali, hukuki ve benzeri uzmanlık alanlarında yasal olarak görüş verme yükümlülüğü bulunan kişi, birim ya da kurumların görüşleri, kurum ve kuruluşların alacakları kararlara esas teşkil etmesi kaydıyla bilgi edinme istemlerine açıktır.

Tavsiye ve mütalaa talepleri

Madde 38 - Tavsiye ve mütalaa taleplerine ilişkin başvurular bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Gizliliği kaldırılan bilgi veya belgeler

Madde 39 - İlgili mevzuat uyarınca gizliliği kaldırılmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkının sınırları olarak Kanunda düzenlenen diğer istisnalar kapsamına girmediği takdirde bilgi edinme başvurularına açık hale gelir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Arşiv malzemesi ve arşivlik malzemeler

Madde 40 - Başvuru sahiplerinin; Devlet Arşivleri Başkanlığı veya araştırma hizmeti veren diğer arşivlerde mevcut arşiv malzemesi ve arşivlik malzemedan yararlanma

şartları, yükümlülükleri ve arşiv malzemesinin örneklerinin verilmesi hususunda, 31/1/2002 tarihli ve 2002/3681 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilen hükümler, süre hariç olmak üzere uygulanır. ⁽¹⁾

Yargı denetimi dışında kalan işlemler

Madde 41 - Yargı denetimi dışında kalan idari işlemlerden kişinin çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikte olanlar, bilgi edinme hakkı kapsamına dahildir. Ancak bu şekilde sağlanan bilgi edinme hakkı, işlemin yargı denetimine açılması sonucunu doğurmaz.

Denetim ve ceza hükümleri

Madde 42 - Bilgi edinme hakkının kullanımı kapsamındaki başvurulara ilişkin uygulamalar, kurum ve kuruluş yöneticilerince mevzuat dahilinde denetlenir.

Kanunun ve bu Yönetmeliğin uygulanmasında ihmali, kusuru veya kastı bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, işledikleri fiillerin genel hükümler çerçevesinde ceza kovuşturması gerektirmesi hususu saklı kalmak kaydıyla, tabi oldukları mevzuatta yer alan disiplin cezaları uygulanır.

Kanunda ve bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde erişilen bilgi ve belgeler ticari amaçla çoğaltılamaz, kullanılamaz, erişimi sağlayan kurum ve kuruluştan izin alınmaksızın yayınlanamaz. Bu madde hükmüne aykırı olarak erişilen bilgi veya belgeleri ticari amaçla çoğaltanlar, kullananlar veya yayınlayanlar hakkında kanunların cezai ve hukuki sorumluluğa ilişkin hükümleri uygulanır.

Eğitim

Madde 43 - Kurum ve kuruluşlar, Kanunun ve bu Yönetmeliğin uygulanması konusunda personeline gerekli eğitimi sağlar ve bu amaçla eğitim programları düzenler.

Rapor düzenlenmesi

Madde 44 - Kurum ve kuruluşlar, bir önceki yıla ait olmak üzere;

- Kendilerine yapılan bilgi edinme başvurularının sayısını,
- Olumlu cevaplanarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,
- Reddedilen başvuru sayısı ve bunların dağılımını gösterir istatistik bilgileri,

d) Gizli ya da sır niteliğindeki bilgiler çıkarılarak ya da bu nitelikteki bilgiler ayrılarak bilgi veya belgelere erişim sağlanan başvuru sayısını,

e) Başvurunun reddedilmesi üzerine itiraz edilen başvuru sayısı ile bunların sonuçlarını,

gösterir bir rapor hazırlayarak, bu raporları her yıl Şubat ayının sonuna kadar Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna gönderirler. Bu raporlar, bilgi edinme birimlerinin koordinasyonunda hazırlanır. Bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları raporlarını bağlı, ilgili ya da ilişkili oldukları bakanlık vasıtasıyla iletirler. Kurul, hazırlayacağı genel raporu, söz konusu kurum ve kuruluşların raporları ile birlikte her yıl Nisan ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderir. Bu raporlar takip eden iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kamuoyuna açıklanır.

Geçici Madde 1 - Kurum ve kuruluşlarda bir ay içinde 8 inci madde hükümlerine uygun olarak bilgi edinme birimleri oluşturulur.

Geçici Madde 2 - Kurum ve kuruluşlar, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde 6 ncı maddede belirtilen kurum dosya planlarını, bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde hazırlar ve bilgi iletişim teknolojilerini kullanmak suretiyle kamuoyunun bilgisine sunarlar.

Geçici Madde 3 - Kurum ve kuruluşların belge kayıt, dosyalama ve arşiv düzeninde ihtiyaç duyulan mevzuat değişiklikleri ve diğer düzenleyici işlemler altı ay içinde yapılır.

Geçici Madde 4 - Kurumsal internet sayfası bulunmayan kurum ve kuruluşlar iki ay içinde internet sayfalarını oluştururlar.

Geçici Madde 5 - Kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri iki ay içinde elektronik posta yoluyla başvuru kabul edecek elektronik posta adreslerini oluşturarak internet sayfalarından kamuoyunun bilgisine sunarlar.

Geçici Madde 6 - 22 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen başvuru ücretlerine ilişkin ilkeler belirleninceye kadar, 2004 yılı için uygulanmak üzere kurum ve kuruluşlar tarafından tespit edilecek tarifelere göre ücret tahsil edilebilir. Ancak erişimine olanak sağlanan bilgi veya belgelerin ilk on

sayfalarının kopyaları için, postalama maliyeti dahil herhangi bir ücret alınmaz.

Yürürlük

Madde 45 - Bu Yönetmelik 24/4/2004 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 46 - Bu Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür

KAVRAMA TESTİ: 1

1. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre “Kurum ve kuruluşların kayıtlarında yer alan 4982 sayılı Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,” ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi
- B) Başvuru sahibi
- C) Belge
- D) Belge ve bilgiye erişim
- E) Kurul

2. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre “4982 sayılı Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,,” ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi
- B) Başvuru sahibi
- C) Belge
- D) Belge ve bilgiye erişim
- E) Kurul

3. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre “Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları 4982 sayılı Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plan, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,” ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi
- B) Başvuru sahibi
- C) Belge
- D) Belge ve bilgiye erişim
- E) Kurul

4. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre “İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,” ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi
- B) Başvuru sahibi
- C) Belge
- D) Belge ve bilgiye erişim
- E) Kurul

5. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Herkes, Kanun ve bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usuller çerçevesinde bilgi edinme hakkına sahiptir.

B) Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerinden yararlanırlar.

C) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

D) . Karşılıklılık ilkesi kapsamında bulunan ülkeler Adalet Bakanlığınca Resmi Gazetede ilan edilir.

E) Kurum ve kuruluşlar, ellerinde mevcut olan ve bilgi edinme başvurusuna konu olabilecek bütün bilgi veya belgeleri, bilgi edinme hakkının kullanımını kolaylaştıracak şekilde tasnif ederler.

6. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi kaç iş günü içinde sağlarlar?

- A)30
- B)20
- C)15
- D)10
- E)8

7. Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren (.....) gün içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir. İtiraz yazılı olarak yapılır. Kurul, bu konudaki kararını (.....)iş günü içinde verir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki boşluğa gelebilecek en uygun ifadeler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- | | |
|-------|----|
| A)10 | 20 |
| B)20 | 30 |
| C)30 | 60 |
| D)15 | 45 |
| E) 15 | 30 |

8. Kamu yararının gerektirdiği hallerde, kurum ve kuruluşların kayıtlarında bulunan kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az kaç gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir.

- A)10
- B)7
- C)15
- D)30
- E) 45

9. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre başvuruların kabulü, değerlendirilmesi ve işleme konulması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Başvuru dilekçeleri veya formları, kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri tarafından kabul edilir.

B) Kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri dışındaki herhangi bir birimine ulaşan başvuru dilekçeleri veya formlar, işleme konulmadan derhal bilgi edinme birimlerine gönderilir.

C) Elektronik posta yoluyla yapılan bilgi edinme başvurularında, başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişilerin verdiği T.C. kimlik numarası, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasından, başvuru sahibi tarafından verilen ad ve soyadın doğru olup olmadığının tespiti amacıyla gerektiğinde sorgulan.

D) Gerçeğe aykırı ad ve soyadla yapılan başvurular işleme konulur.

E) Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu sonradan anlaşılan başvuru sahiplerinin dilekçeleri veya formları, bu durumun anlaşıldığı tarihte hiç başvuru yapılmamış sayılarak işleme konulmaz.

10. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre başvuru dilekçesi veya formu kaydedildikten sonra, en geç kaç iş günü içinde kurum veya kuruluşun ilgili birimlerine gönderilir?

- A)1
- B)2
- C)3
- D)4
- E) 5

11. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre görüş sorulan kurum ve kuruluşa, görüş bildirmesi için kaç iş gününden az süre verilemez?

- A)1
- B)2
- C)3
- D)4
- E) 5

12. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi on beş iş günü içinde sağlarlar
- B) Kurum ve kuruluşlarca uygulanacak bilgiye erişim ücret tarifesi Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.
- C) Bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının kurum ve kuruluş tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle, beş veya on günlük süreler kesilir
- D)Kurul; bilgi edinme başvurusuyla ilgili olarak yapılacak itirazlar üzerine, verilen kararları inceler ve karara bağlar
- E) Kurul, bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin hususları düzenlemeye yetkilidir.

13.

I- İstihbarata ilişkin bilgi veya belgeler
III- Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler
III- Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler
Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdakilerden hangisi veya hangileri bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır?

- A)I-II-III
- B)I-II
- C)II-III
- D)I-III
- E) Yalnız I

14. Açıklanması veya zamanından önce açıklanması halinde;

- I- Suç işlenmesine yol açacak,
- II- Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanuni yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,
- III- Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,
- IV- Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlal edecek, nitelikteki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi ve belgelerden yukarıdakilerden hangisi veya hangileri bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır?

- A)I-II-III
- B)I-II-IV
- C)II-III-IV
- D)I-II-III-IV
- E)III-IV

15. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kurul başkan ve üyeleri ile bu bilgileri derleyen ve değerlendiren tüm personel gizlilik ilkesinin gereklerine uymakla yükümlüdür.

B) Bilgi edinme başvuruları bizzat ilgilisi veya konuya ilişkin olarak düzenlenen özel vekaletname ile yetkilendirilmiş olmak koşulu ile vekili tarafından yapılır.

C) Kanunlarda ticari sır olarak nitelenen bilgi veya belgeler ile, kurum ve kuruluşlar tarafından gerçek veya tüzel kişilerden gizli kalması kaydıyla sağlanan ticari ve mali bilgiler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır

D) Fikir ve sanat eserlerine ilişkin olarak yapılacak bilgi edinme başvuruları hakkında ilgili kanun hükümleri uygulanır

E) Haberleşmenin gizliliği esasını ihlal edecek bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışında değildir.

16. Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre gerçek kişilerin yapacağı başvurularda dilekçede aşağıdakilerden hangisinin bulunması zorunlu değildir?

- A) Başvuru sahibinin adı
- B) Başvuru sahibinin soyadı
- C) Başvuru sahibinin oturma yeri veya iş yeri adresi
- D) Başvuru sahibinin imzası
- E) Başvuru sahibinin yaşı ve öğrenim durumu

17. Tüzel kişiler tarafından yapılacak bilgi edinme başvurusu;
I- tüzel kişinin unvanı ve adresi
II- yetkili kişinin imzasını
III- yetki belgesini içeren dilekçe

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre tüzel kişiler için yapılacak başvuruda yukarıdaki öncülde verilenlerden hangisi veya hangilerinin bulunması zorunludur?

- A) I-II-III
- B) I-II
- C) II-III
- D) I-III
- E) Yalnız I

18.

(I)Gerçek veya tüzel kişiler tarafından, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereğince elektronik imza kullanılarak gönderilen başvurularda, T.C. kimlik numarası aranmaz.

(II)Elektronik posta yoluyla yapılacak başvurularda, başvuru formunun kurum veya kuruluşun bilgi edinme biriminin elektronik posta adresine ulaştığı tarih, başvuru tarihidir.

(III)Elektronik posta yoluyla yapılacak başvurular için, kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri, bu amaçla kurumsal bir elektronik posta adresi oluşturur ve internet sayfalarında yayımlar.

(IV)Kurum ve kuruluşlar elektronik ortamda yapılan başvuruya elektronik ortamda cevap verebileceği gibi, istenen bilgi veya belgenin niteliğine göre yazıyla da cevap verebilir.

(V)Başvuru dilekçeleri faks yoluyla da, kurum ve kuruluşlara gönderilebilir. Ancak faks yoluyla yapılacak başvurularda ayrıca, gerçek kişiler ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişilerin T.C. kimlik numaraları belirtilmez.

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

19.Elektronik posta yoluyla yapılacak başvurularda, başvuru formunun kurum veya kuruluşun bilgi edinme biriminin elektronik posta adresine (.....), başvuru tarihidir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki boşluğa gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A)Ulaştığı tarih
- B)Ulaştığı tarihten itibaren beş gün sonrası
- C) Ulaştığı tarihten itibaren üç gün sonrası
- D) Ulaştığı tarihten itibaren yedi gün sonrası
- E) Ulaştığı tarihten itibaren sekiz gün sonrası

20.Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.
- B) Kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış veya kitap, broşür, ilan ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme başvurusuna konu olamaz.
- C) Başvuru dilekçeleri veya formları, kurum ve kuruluşların bilgi edinme birimleri tarafından kabul edilir.
- D) Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi beş iş günü içinde sağlarlar
- E)Elektronik ortamda veya yazılı olarak alınan başvuruların bilgi veya belge güvenliği, kurum ve kuruluşlarda genel hükümlere göre sağlanır

ÇÖZÜMLER:

1- Bilgi: Kurum ve kuruluşların kayıtlarında yer alan 4982 sayılı Kanun kapsamındaki her türlü veriyi, Doğru cevap A seçeneğidir.

2-B
Başvuru sahibi: 4982 sayılı Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri. Doğru cevap B seçeneğidir.

3-C
Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları 4982 sayılı Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plan, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını. Doğru cevap C seçeneğidir.

4-D
Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini, Doğru cevap D seçeneğidir.

5-D
Karşılıklılık ilkesi kapsamında bulunan ülkeler Dışişleri Bakanlığınca Resmi Gazetede ilan edilir. Doğru cevap D seçeneğidir

6-C
Bilgi veya belgeye erişim süreleri Madde 20 - Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi on beş iş günü içinde sağlarlar. Doğru cevap C seçeneğidir.

7-E
İtiraz usulü Madde 24 - Bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden

itibaren on beş gün içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir. İtiraz yazılı olarak yapılır. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. Doğru cevap E seçeneğidir.

8-B
Kamu yararının gerektirdiği hallerde, kurum ve kuruluşların kayıtlarında bulunan kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

9-D
Gerçeğe aykırı ad ve soyadla yapılan başvurular işleme konulmaz. Doğru cevap D seçeneğidir.

10-B
Başvuru dilekçesi veya formu kaydedildikten sonra, en geç iki iş günü içinde kurum veya kuruluşun ilgili birimlerine gönderilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

11-E
Görüş sorulan kurum ve kuruluşa, görüş bildirmesi için beş iş gününden az süre verilemez. Doğru cevap E seçeneğidir.

12-C
Bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının kurum ve kuruluş tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle, on beş veya otuz iş günlük süreler kesilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

13-A
Devlet sırrına ilişkin bilgi veya belgeler
Madde 27 –
Açıklanması halinde Devletin emniyetine, dış ilişkilerine, milli savunmasına ve milli güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla Devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Ülkenin ekonomik çıkarlarına ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 28 - Açıklanması ya da zamanından önce açıklanması halinde, ülkenin ekonomik çıkarlarına zarar verecek veya haksız rekabet ve kazançta sebep olacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır. İstihbarata ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 29 - Sivil ve askeri istihbarat birimlerinin görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Doğru cevap A seçeneğidir.

14-D

Adli soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

Madde 31 - Açıklanması veya zamanından önce açıklanması halinde;

- Suç işlenmesine yol açacak,
- Suçların önlenmesi ve soruşturulması ya da suçluların kanuni yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek,
- Yargılama görevinin gereğince yerine getirilmesini engelleyecek,
- Hakkında dava açılmış bir kişinin adil yargılanma hakkını ihlal edecek, nitelikteki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır.

Doğru cevap D seçeneğidir.

15-E

Haberleşmenin gizliliği esasını ihlal edecek bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır. Doğru cevap E seçeneğidir.

16-E

Gerçek kişiler tarafından yapılacak bilgi edinme başvurusu; başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresini içeren dilekçeyle, istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum ve kuruluşa yapılır.

Doğru cevap E seçeneğidir.

17-A

Tüzel kişiler tarafından yapılacak bilgi edinme başvurusu; tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçeyle, istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum ve kuruluşa yapılır. Doğru cevap A seçeneğidir.

18-E

Başvuru dilekçeleri faks yoluyla da, kurum ve kuruluşlara gönderilebilir. Ancak faks yoluyla yapılacak başvurularda ayrıca, gerçek kişiler ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişilerin T.C. kimlik numaraları belirtilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

19-A

Elektronik posta yoluyla yapılacak başvurularda, başvuru formunun kurum veya kuruluşun bilgi edinme biriminin elektronik posta adresine ulaştığı tarih, başvuru tarihidir. Doğru cevap A seçeneğidir.

20-D

Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi on beş iş günü içinde sağlarlar. Doğru cevap D seçeneğidir.

RESMÎ YAZIŞMALARDA UYGULANACAK USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) *Bu Yönetmeliğin amacı; güvenli elektronik imza kullanılarak elektronik ortamda veya el yazısıyla atılan imza ile fiziksel ortamda yapılan resmî yazışmalara ilişkin kuralları belirlemek, bilgi veya belge alışverişini, hızlı ve güvenli bir biçimde yürütmek ve uygulama birliğini sağlamaktır.*

(2) Bu Yönetmelik, bütün kamu kurum ve kuruluşlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı ve 7 nci maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aidiyet zinciri: Belgenin hazırlanmasından tasfiyesine kadar olan sürecini,

b) Arşiv imza: Kriptografik metodların zaman içerisinde koruyucu özelliğini yitirmesine karşı, periyodik olarak alınan zaman damgası ile korunan elektronik imzayı,

c) Belge: Herhangi bir bireysel işlemin, kurumsal fonksiyonun veya kurumsal işlemin yerine getirilmesi için alınmış ya da idare tarafından hazırlanmış; içerik, ilişki ve formatı ile ait olduğu fonksiyon veya işlem için delil teşkil ederek aidiyet zincirini muhafaza eden, güvenli elektronik imza ya da el yazısıyla imzalanmış ve kayıt altına alınmış her türlü bilgiyi,

ç) Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (DETSİS): *Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı* tarafından yürütülen ve idarelerin merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatındaki birimlerinin Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası ile tanımlandığı sistemi,

d) Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS): İdarelerin faaliyetlerini yerine getirirken *hazırladıkları ve faaliyetlerinin delili olabilecek e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun belgelerin* içerik, üstveri, format ve ilişkisel özelliklerini koruyan, belgelerin ait olduğu fonksiyon veya işlem için delil teşkil eden ve aidiyet zinciri içerisindeki yönetimini elektronik ortamda sağlayan sistemi,

e) Elektronik onay: Güvenli elektronik imza kullanılmayan durumlarda paraf yerine geçecek kaydın elektronik ortamda alınmasını,

f) Elektronik ortam: *EBYS içerisinde e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun olarak güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerin hazırlandığı, kayıt altına alındığı, saklandığı ve gönderildiği ortamı,*

g) e-Yazışma Teknik Rehberi: Elektronik ortamda yapılacak resmî yazışmalar kapsamında oluşturulan belgelerin yapısı, formatı, imzalama ve şifreleme mekanizmaları gibi teknik hususları tanımlayan ve *Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı* tarafından yayımlanan güncel rehberi,

ğ) Fiziksel ortam: Kâğıt ortamında yapılan işlemleri,

h) Form: Biçimli belgeyi,

ı) Format: Elektronik dosya türlerini,

i) Günlük rapor: EBYS'de yapılan ekleme, değiştirme, silme, arama, görüntüleme, gönderme ve alma gibi işlemlerin hangi EBYS elemanı üzerinde ve kim tarafından gerçekleştirildiği ile işlemin gerçekleştirildiği tarih ve saat bilgisini ihtiva eden kayıtları,

j) Güvenli elektronik imza: Münhasıran imza sahibine bağlı olan, sadece

imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulan, nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin ve imzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlayan elektronik imzayı,

k) İdare: Kamu kurum ve kuruluşlarını,

l) İmza sahibi: *Güvenli elektronik imza oluşturmak amacıyla bir imza oluşturma aracını kullanan veya zorunlu hâllerde ya da olağanüstü durumlarda hazırlanan belgeyi el yazısıyla imzalayan gerçek kişiyi,*

m) Kurumsal belge kayıt sistemi: *Mevzuatı sebebiyle EBYS kullanamayan idare tarafından ya da "Çok Gizli" nitelikteki belgeler ile olağanüstü durumlarda hazırlanan*

ş) Zaman damgası: Bir elektronik verinin üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve/veya kaydedildiği zamanın tespit edilmesi amacıyla elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından güvenli elektronik imza ile doğrulanan zaman kaydını,

t) Zorunlu hâl: *İlgili mevzuattaki özel hükümlere göre belgenin fiziksel ortamda hazırlanması gereken hâlleri,* ifade eder.

ÖRNEK SORU:1

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe "İdarelerin kendi içlerinde, birbirleriyle veya gerçek ya da tüzel kişiler ile iletişim sağlamak amacıyla güvenli elektronik imza kullanarak elektronik ortamda ve zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda el yazısıyla atılan imza ile fiziksel ortamda yürüttükleri süreci" **ifade eden tanım aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Fiziksel ortam
- B) Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (DETSİS):
- C) Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS)
- D) Üst yazı
- E) Resmi yazışma

ÇÖZÜM:E

Resmi yazışmanın tanımı yapıldığından doğru cevap E seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: 2

I-Üst yazı: *Belgenin, varsa ek veya ekleri hariç kısmını ifade eder.*

II-Üstveri: Bir belgeyi tanımlayan gönderici, konu, tarih, sayı ve benzeri tüm bilgileri, ifade eder.

III-Aidiyet zinciri: Belgenin hazırlanmasından tasfiyesine kadar olan sürecini ifade eder.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre yukarıdaki öncüllerde verilenlerden hangisi veya hangilerinin tanımı doğru olarak yapılmıştır?

A) I-II-III

B) I-II

C) I-III

D) II-III

E) Yalnız I

ÇÖZÜM: A

Hepsi. Doğru cevap A seçeneğidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belgenin Özellikleri

RESMÎ YAZIŞMA ORTAMLARI

MADDE 4- (1) Kamu kurum ve kuruluşlarınca resmî yazışmalar, elektronik ortamda e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun olarak hazırlanan ve güvenli elektronik imza ile imzalanan belgelerle yapılır. Bu belgeler, elektronik ortamda muhatapları ile paylaşılır ve elektronik ortamda saklanır. Ayrıca güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler, çıktısı alınarak el yazısıyla atılan imza ile imzalanmaz ve fiziksel ortamda saklanmaz.

(2) Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda resmî yazışmalar, el yazısıyla imzalanan belgelerle yapılır. Bu belgelerin gönderilmesi ve saklanması fiziksel ortam şartlarına göre gerçekleştirilir.

NÜSHA SAYISI

MADDE 5- (1) *Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler tek nüsha olarak hazırlanır.*

(2) *Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanacak belgeler, paraflı nüshası hazırlayan idarede kalacak şekilde en az iki nüsha olarak düzenlenir.*

ÖRNEK SORU:3

Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler (.....) nüsha olarak hazırlanır. Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanacak belgeler, paraflı nüshası hazırlayan idarede kalacak şekilde en az (.....) nüsha olarak düzenlenir.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre yukarıdaki boşluklara aşağıdaki ifadelerden hangisi gelmelidir?

- A)2 2
B)3 3
C)Tek 1
D)Tek 2
E)Tek 3

ÇÖZÜM:D

Elektronik ortamda tek Zorunlu hallerde çift nüsha Doğru cevap D seçeneğidir.

BELGENİN ŞEKLİ ÖZELLİKLERİ

MADDE 6- (1) Belgeler, A4 (210x297 mm) boyutu dikkate alınarak hazırlanır.

(2) Belge ekleri farklı form, format veya ebatlarda hazırlanabilir.

(3) *Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanacak belgelerin üst yazıları için kâğıdın bir yüzü kullanılır. Ancak üst yazının ekleri için kâğıdın her iki yüzü de kullanılabilir.*

YAZI TİPİ VE HARF BÜYÜKLÜĞÜ

MADDE 7- (1) Hazırlanan belgelerde "Times New Roman" veya "Arial" yazı tipi normal yazı stilinde kullanılır. Harf büyüklüğünün Times New Roman için 12 punto, Arial için 11 punto olması esastır. Ancak gerekli hâllerde yazı alanında harf büyüklüğü 9 puntoya, iletişim bilgileri kısmında ise 8 puntoya kadar düşürülebilir. Belge eklerinde farklı yazı tipi ve harf büyüklüğü kullanılabilir.

ÖRNEK SORU: 4

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre elektronik ortamda hazırlanan belgelerde aşağıdaki yazı tiplerinden hangisi kullanılır?

- A)Times New Roman veya Consolas
B) Times New Roman veya Arial
C)Calibri veya Arial
D)Comic veya Verdana
E)Cambria-Arial

ÇÖZÜM:B

Hazırlanan belgelerde "Times New Roman" veya "Arial" yazı tipi normal yazı stilinde kullanılır.Doğru cevap B seçeneğidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**BELGENİN BÖLÜMLERİ****YAZI ALANI**

MADDE 8- (1) Belgenin yazı alanı sayfanın üst, sol ve sağ kenarından 1,5 cm boşluk bırakılarak düzenlenir. İdare, logo kullanmak istediğinde sayfanın üst boşluğu 0,5 cm olarak düzenlenir.

KURUMSAL LOGO

MADDE 9- (1) İdareler, tercihen kurumsal logo kullanabilir. Logo, tek kullanıldığında belgenin en üst orta kısmında "T.C." ibaresini ortalayacak şekilde veya "Başlık" alanını ortalayacak şekilde belgenin üst sol kısmında yer alır (Örnek 1). Belge

üzerinde iki ayrı logo kullanıldığında ise “Başlık” alanını ortalayacak şekilde hiyerarşi yönünden üst olan idareye ait logo solda, alt olan idareye ait logo sağda kullanılır. Bir kavram veya etkinlik gibi hususlarla ilgili logo kullanılmak istendiğinde, “Başlık” alanını ortalayacak şekilde idareye ait olan logo solda; diğer logo sağda kullanılır. Belge üzerinde en fazla iki logo kullanılabilir (Örnek 1).

ÖRNEK SORU: 5

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre belgenin yazı alanı sayfanın üst, sol ve sağ kenarından kaç cm boşluk bırakılarak düzenlenir?

- A) 2,5 cm
- B) 2,0 cm
- C) 1,5 cm
- D) 1 cm
- E) 3 cm

ÇÖZÜM:C

Belgenin yazı alanı sayfanın üst, sol ve sağ kenarından 1,5 cm boşluk bırakılarak düzenlenir. Doğru cevap C seçeneğidir.

BAŞLIK

MADDE 10- (1) Başlık (antet), belgeyi gönderen idarenin adının belirtildiği bölümdür.

(2) Başlık, belgenin yazı alanının üst kısmına ortalanarak yazılır. İlk satıra “T.C.” kısaltması, ikinci satıra idarenin adı büyük harflerle, üçüncü satıra birimin adı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak yazılır. Ancak bağlı veya ilgili idarelerde ilk satıra “T.C.” kısaltması, ikinci satıra bağlı veya ilgili olunan idarenin adı büyük harflerle, üçüncü satıra idarenin adı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ve dördüncü satıra da birimin adı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak yazılabilir (Örnek 2).

(3) İdarelerin il ve ilçe teşkilatlarında kullanılan başlıklar, 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak, ilk satıra “T.C.” kısaltması, ikinci satıra bağlı olunan mülki idarenin adı büyük harflerle, üçüncü satıra ilgili birimin adı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak yazılır. Dış temsilciliklerde başlıklar, il ve ilçe teşkilatında olduğu gibi yazılır (Örnek 2).

(4) Bölge müdürlüklerinde hangi bölge teşkilatı olduğu yazılır (Örnek 2).

(5) Doğrudan merkezî teşkilata bağlı taşra birimlerinde, başlıkta merkezî teşkilat ve taşra teşkilatı adlarına yer verilir (Örnek 2).

(6) Başlığın yazımında DETSİS’te yer alan başlık kayıtları esas alınır.

ÖRNEK SORU: 6

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre başlık ile ilgili olarak açıklama yapanlardan hangisi yanlış bilgi vermiştir?

- A)Ahmet: Başlık (antet), belgeyi gönderen idarenin adının belirtildiği bölümdür.
- B)Mehmet: Başlık, belgenin yazı alanının üst kısmına ortalanarak yazılır.
- C)Buğra: İlk satıra “T.C.” kısaltması, ikinci satıra idarenin adı büyük harflerle, üçüncü satıra birimin adı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak yazılır.
- D)Nurettin: Başlığın yazımında TAKBİS de yer alan başlık kayıtları esas alınır.
- E)Baybars: Bölge müdürlüklerinde hangi bölge teşkilatı olduğu yazılır .

ÇÖZÜM:D

Başlığın yazımında DETSİS’te yer alan başlık kayıtları esas alınır.Doğru cevap D seçeneğidir.

SAYI

MADDE 11- (1) Belgelerde sayı bulunması zorunludur. “Sayı:” sırasıyla; belgenin hazırlanma süreçlerini ifade eden

elektronik ortam için “E”, zorunlu hâller için “Z” veya olağanüstü durumlar için “O” ibarelerinden uygun olanı, DETSİS’te belirtilen Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası, standart dosya planı kodu ile kayıt numarasından oluşur ve bunların arasına kısa çizgi işareti (-) konulur (Örnek 3).

(2) “Sayı:” yan başlığı, başlığın son satırından itibaren iki satır boşluk bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır (Örnek 3). Kayıt numarası, belge hazırlanırken EBYS üzerinden alınır ve belge üzerinde gösterilir (Örnek: E-67915368-903.07.02-4752). Zorunlu hâllerde hazırlanan belgenin kayıt numarası, el yazısıyla imzalandıktan sonra EBYS veya kurumsal belge kayıt sistemi üzerinden alınır (Örnek: Z-67915368-804.02-4757). İdarece kullanılan EBYS veya kurumsal belge kayıt sistemi içerisinde her bir belgenin hazırlanma sürecine göre kayıt numarasının eşsiz olması zorunludur.

(3) Olağanüstü durumlarda belge, fiziksel ortam esaslarına uygun olarak hazırlanır ve belgeye yetkili birim tarafından kurumsal belge kayıt sisteminden kayıt numarası alınır (Örnek: O-67915368-952.02.05-10). EBYS’ye erişim sağlandığında ise belge ve üstveri bilgileri EBYS’ye kaydedilir.

ÖRNEK SORU: 7

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre sayı yan başlığı, başlığın son satırından itibaren kaç satır boşluk bırakılarak yazılır?

- A)1
- B)2
- C)3
- D)4
- E)5

ÇÖZÜM: B

Sayı:” yan başlığı, başlığın son satırından itibaren iki satır boşluk bırakılarak ve yazı

alanının solundan başlanarak yazılır. Doğru cevap B seçeneğidir.

TARİH

MADDE 12- (1) Tarih; sayı ile aynı satırda olmak üzere yazı alanının en sağında gün, ay, yıl olarak rakamla ve aralarına nokta işareti “.” konularak yazılır (Örnek 3). Gün ve ay iki haneli, yıl ise dört haneli olarak düzenlenir (Örnek: 01.09.2019). Ay adları, harfle de yazılabilir. Bu durumda gün, ay ve yıl arasına herhangi bir işaret konulmaz (Örnek: 10 Ekim 2019).

(2) Belgenin en son yetkili tarafından güvenli elektronik imza ile imzalandığı zamanı gösteren zaman damgasındaki tarih bilgisi, belge tarihi olarak esas alınır ve tarih bilgisi üstveri alanında yer alır. Elektronik ortamdaki belgede, birinci fıkrada belirtilen alanda tarih bilgisine belge görüntüsünde yer verilir.

(3) Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanan belgede tarih, belgenin imzalandığı zamanı belirtir ve belge imzalandığı tarihte kayıt altına alınır.

(4) Tutanak, rapor, tebliğ-tebellüğ belgesi ve benzeri belgelerde tarih, metnin bitiminde yer alabilir.

ÖRNEK SORU: 8

I-Tarih; sayı ile aynı satırda olmak üzere yazı alanının en sağında gün, ay, yıl olarak rakamla ve aralarına nokta işareti “.” konularak yazılır
II-Gün ve ay iki haneli, yıl ise dört haneli olarak düzenlenir (Örnek: 01.09.2019)

III- Ay adları, harfle de yazılabilir. Bu durumda gün, ay ve yıl arasına nokta konur.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre yukarıdaki öncüllerde verilenlerden hangisi veya hangileri yanlıştır?

- A)I-II-III
- B)I-II
- C)I-III
- D)Yalnız II
- E) Yalnız III

ÇÖZÜM: E

Ay adları, harfle de yazılabilir. Bu durumda gün, ay ve yıl arasına herhangi bir işaret konulmaz (Örnek: 10 Ekim 2019).Doğru cevap E seçeneğidir.

KONU

MADDE 13- (1) “Konu:” yan başlığı, “Sayı:” yan başlığının bir alt satırına yazılır. Belgenin konusu, yazı alanının dikey orta hizasını geçmeyecek biçimde kelimelerin baş harfleri büyük olarak ve sonuna herhangi bir noktalama işareti konulmaksızın yazılır (Örnek 3). Konu, bir satırı geçerse ikinci ve devamındaki satırlar “Konu:” yan başlığının altı boş bırakılarak yazılır.

(2) Konu, belgenin içeriği hakkında kısa ve öz bilgi barındırır (Örnek 3).

ÖRNEK SORU: 9

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre belgenin içeriği hakkında kısa ve öz bilgi barındıran bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Sayı
- B)Tarih
- C)Konu
- D)Muhatap
- E)İlgi

ÇÖZÜM:C

Konu, belgenin içeriği hakkında kısa ve öz bilgi barındırır.Doğru cevap C seçeneğidir.

MUHATAP

MADDE 14- (1) Muhatap, belgenin gönderildiği idareyi veya kişiyi belirtir. Bu bölüm konunun son satırından itibaren, iki satır boşluk bırakılarak ve sayfa ortalanarak yazılır.

(2) Muhatabın idare veya özel hukuk tüzel kişisi olması durumunda, adı büyük harflerle ve sonuna yönelme hâl eklerinden uygun olanı getirilerek yazılır. Muhatap idarenin adının yazımında DETSİS’te yer alan kayıtlar esas alınır. İhtiyaç duyulması hâlinde muhataba ilişkin birim adı bilgileri parantez içinde ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle bir alt satıra yazılır (Örnek 4). Cumhurbaşkanı Yardımcısı’nın muhatap olduğu belgelerde “CUMHURBAŞKANI YARDIMCISINA” ibaresi yazılır (Örnek 4).Cumhurbaşkanı Yardımcısı’nın birden fazla olması hâlinde ilk satıra “CUMHURBAŞKANI YARDIMCISINA” ibaresi, bir alt satıra ise parantez içinde “Sayın” ibaresinden sonra Cumhurbaşkanı Yardımcısı’nın adı ilk harfi büyük diğerleri küçük, soyadı ise büyük harflerle yazılır (Örnek 4).

(3) İdare dışına gönderilen belgelerde, gerekiyorsa belgenin gideceği yerin adresi, muhatap satırının altına, satır ortalanarak ilk harfleri büyük diğerleri küçük

harflerle yazılır. Adres bilgisi *uzun ise* birden fazla satıra yazılabilir. Muhatap gerçek kişi ise muhatap bölümüne “Sayın” ibaresinden sonra muhatapın adı ilk harfi büyük diğerleri küçük harflerle, soyadı ise büyük harflerle yazılır ([Örnek 5](#)).

(4) *Bağlı, ilgili veya ilişkili idarelere gönderilecek belgeler doğrudan o idareye gönderilebilir. Ancak idarenin bağlı veya ilgili olduğu idarenin bilgi sahibi olmasının gerekli görüldüğü durumlarda belge, söz konusu bağlı veya ilgili olunan idare aracılığıyla gönderilir.* ([Örnek 6/A, 6/B](#)).

(5) *Mülki idareye veya dış temsilciliğe bağlı teşkilatlarda ilk satıra bağlı olunan mülki idarenin veya dış temsilciliğin adı büyük harflerle, ikinci satıra ilgili birimin adı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak parantez içerisinde yazılır. Ancak aynı mülki idareye veya dış temsilciliğe bağlı birimler arasında gerçekleştirilen yazışmalarda, bağlı olunan mülki idarenin veya dış temsilciliğin bilgi sahibi olmasının gerekli görüldüğü durumlar haricinde belge, doğrudan muhatap birime gönderilir.*

(6) *Birden fazla muhataba iletilecek dağıtım belgelerinin muhatap bölümüne “DAĞITIM YERLERİNE” ibaresi yazılır* ([Örnek 15, 16](#)).

İLGİ

MADDE 15- (1) İlgî, belgenin bağlantılı olduğu diğer belge veya belgelerin belirtildiği bölümdür.

(2) “İlgî:” yan başlığı, muhatap bölümünün son satırından itibaren iki satır boşluk bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır ([Örnek 7](#)).

(3) “Sayı”, “Konu” ve “İlgî” yan başlıklarından sonra kullanılan iki nokta “:” işareti aynı hizada yazılır ([Örnek 7](#)).

(4) İlgide yer alan bilgiler bir satırı geçerse, devamı “İlgî:” yan başlığının ve sıralamayı gösteren harflerin altı boş bırakılarak alt satıra yazılır ([Örnek 7](#)).

(5) İlginin birden fazla olması durumunda, belgeler önceki tarihli olandan başlanarak tarih sırasına göre sıralanır. Sıralamada, Türk alfabesinde yer alan bütün küçük harfler, kendilerinden sonra kapama parantez işareti “)” konularak kullanılır ([Örnek 7](#)).

(6) İlgide, ilgi tutulan belgeyi gönderen idarenin adı ile belgenin tarihi ve sayısı belirtilir. Ancak ilgi tutulan *belgenin*, muhatap idarenin daha önce gönderdiği bir belge veya muhatap idareye daha önce gönderilen bir belge olması durumunda idare adı belirtilmez ([Örnek 7](#)).

(7) İlgide, “... tarihli ve ... sayılı ...” ibaresi kullanılır ve ilginin sonuna nokta (.) işareti konulur ([Örnek 7](#)).

(8) İlgide belirtilen belge, muhatapta bulunmadığı durumlarda söz konusu belge, ek olarak muhatapına iletilebilir ([Örnek 7](#)).

(9) İlgide belirtilen belge, gerçek kişiden geliyorsa ilgi bölümü “...’ın ... tarihli başvurusu/dilekçesi.” biçiminde yazılır ([Örnek 9](#)). Ancak belgenin muhatapı, ilgi tutulan başvurunun veya dilekçenin sahibi ise ilgi bölümünde gerçek kişinin isim bilgisine yer verilmez.

(10) Gerçek kişi ve tarih bilgisi bulunmayan başvuru/dilekçe ilgi tutulmak istendiğinde, ilgi bölümü “İsimsiz ve tarihsiz başvuru/dilekçe.” biçiminde yazılır. Söz konusu başvurunun/dilekçenin işleme alınıp alınmayacağı ilgili mevzuat hükümlerine göre değerlendirilir.

ÖRNEK SORU:10

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) “İlgi:” yan başlığı, muhatap bölümünün son satırından itibaren tek satır boşluk bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır.
- B) Belgeler, A4 (210x297 mm) boyutu dikkate alınarak hazırlanır
- C) İdare, logo kullanmak istediğinde sayfanın üst boşluğu 0,5 cm olarak düzenlenir.
- D) Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanacak belgeler, parafli nüshası hazırlayan idarede kalacak şekilde en az iki nüsha olarak düzenlenir.
- E) Sayı”, “Konu” ve “İlgi” yan başlıklarından sonra kullanılan iki nokta “:” işareti aynı hizada yazılır.

ÇÖZÜM:A

“İlgi:” yan başlığı, muhatap bölümünün son satırından itibaren iki satır boşluk bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır. Doğru cevap A seçeneğidir.

METİN

MADDE 16- (1) Metin alanı, “Muhatap” veya varsa “İlgi” ile “İmza” arasındaki kısımdır.

(2) “İlgi” ile metin başlangıcı arasında bir satır, “İlgi” yoksa belgenin muhatabı ile metin başlangıcı arasında iki satır boşluk bulunur (Örnek 8).

(3) Metindeki kelime aralarında ve noktalama işaretlerinden sonra bir karakter boşluk bırakılır. Noktalama işaretleri kendinden önce gelen harfe bitişik yazılır.

(4) Paragrafa 1,25 cm içeriden başlanır ve metin iki yana hizalanır. Paragraflar arasında satır boşluğu bırakılmaz (Örnek 8). İhtiyaç duyulması hâlinde paragraflar harf veya rakam ile sıralanabilir.

(5) Birden fazla sayfa tutan üst yazılarda sayı, tarih, konu, muhatap ve ilgi

bilgilerine sadece ilk sayfada; imza, ek ve dağıtım bilgilerine ise sadece son sayfada yer verilir (Örnek 9). İletişim bilgisine ve belge doğrulama bilgilerine her sayfanın en alt kısmında yer verilir (Örnek 9). Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanan ve birden fazla sayfadan oluşan belgelerde ise her sayfanın en alt kısmında iletişim bilgisine yer verilir.

(6) Metin içinde geçen sayılar, rakamla veya harfle yazılabilir. Gerekli görülmesi hâlinde sayılar rakamla yazıldıktan sonra parantez içinde harfle de gösterilebilir.

(7) Dört ve dörtten çok haneli sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta (.) işareti konulur (Örnek: 1.452; 25.126; 326.197). Sayılarda kesirler virgül (,) ile ayrılır (Örnek: 10.545,72).

(8) Belge, Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Yazım Kılavuzu ve Türkçe Sözlük’ün güncel yayımı esas alınarak dil bilgisi kurallarına göre anlamlı ve özlü olarak yazılır. Belge içinde zorunlu olmadıkça yabancı kelimeye yer verilmez, verildiği durumda ise parantez içinde anlamı belirtilir. Ancak muhatabı yabancı ülke veya uluslararası kuruluş olan resmî yazışmalarda yabancı dil kullanılabilir. Bu durumda belge varsa uluslararası yazışma usullerine göre hazırlanabilir. Ayrıca yabancı dille yazılan belgenin Türkçe tercümesi oluşturulur ve yabancı dille hazırlanan belge ile ilişkilendirilerek saklanır.

(9) Metin içinde yer alan alıntılar tırnak içinde ve/veya eğik (italik) olarak yazılabilir.

(10) Metin içinde harfler kullanılarak maddelendirmeye/numaralandırmaya ihtiyaç duyulduğunda, Türk alfabesinde yer alan bütün küçük harfler kendilerinden sonra kapama parantez işareti “)” konularak kullanılır.

(11) Metin içinde kısaltma kullanılacak ise ifadenin ilk kullanıldığı yerde

açık biçimi, sonra parantez içinde *kısaltılmış biçimi* yazılır (Örnek: Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), *Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)*).

(12) Metnin son bölümü:

a) Yazışma yapan makamlar arasındaki hiyerarşi yönünden alt makamlara "... rica ederim.", üst ve aynı düzeydeki makamlara "... arz ederim." ibaresiyle bitirilir.

b) Üst, aynı düzey ve alt makamlara birlikte dağıtımli olarak yapılan yazışmalar "... arz ve rica ederim." veya "... arz/rica ederim." ibaresiyle bitirilir.

c) *Muhatap kısmında ikinci satırda parantez içerisinde birim veya idare ismi belirtilen yazışmalar, birinci satırda yer alan muhatap idare dikkate alınarak arz veya rica ibarelerinden uygun olanı ile bitirilir.*

ç) *1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi gereğince bakanlıklarla yapılan yazışmalar, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı tarafından veya adına imzalandığında "Rica ederim." ibaresiyle bitirilir.*

d) *Belge, imza yetkisini devreden makam adına imzalandığında, yetkiyi devreden makamın hiyerarşik durumu dikkate alınarak arz veya rica ibarelerinden uygun olanı ile bitirilir.*

e) *Muhatabı gerçek kişi olan yazışmalar "Saygılarımla.", "İyi dileklerle." veya "Bilgilerinize sunulur." ibareleriyle bitirilebilir.*

ÖRNEK SORU:11

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre "metin" ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Metin alanı, "Muhatap" veya varsa "İlgi" ile "İmza" arasındaki kısımdır
B) İlgi ile metin başlangıcı arasında bir satır, "İlgi" yoksa belgenin muhatabı ile metin başlangıcı arasında iki satır boşluk bulunur.
C) Paragrafa 1,50 cm içeriden başlanır ve metin iki yana hizalanır
D) Metin içinde yer alan alıntılar tırnak içinde ve/veya eğik (italik) olarak yazılabilir.
E) Belge, Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Yazım Kılavuzu ve Türkçe Sözlük'ün güncel yayımı esas alınarak dil bilgisi kurallarına göre anlamlı ve özlü olarak yazılır.

ÇÖZÜM:C

Paragrafa 1,25 cm içeriden başlanır ve metin iki yana hizalanır. Doğru cevap C seçeneğidir.

İMZA

MADDE 17- (1) Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların altında unvanına, yazı alanının en sağında ortalanarak yer verilir (Örnek 9).

(2) Belgeyi imzalayanın adı ilk harfi büyük diğerleri küçük, soyadı ise büyük harflerle yazılır. Unvan, ad ve soyadın altına ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle yazılır. Akademik unvanlar veya rütbeler adın ön tarafına ya da bir satır altına ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle açık ya da kısaltılarak yazılabilir.

(3) *Elektronik ortamda yapılacak resmî yazışmalarda, imza atmaya yetkili makam belgeyi güvenli elektronik imzası ile imzalar. Elektronik ortamda yapılan yazışmalarda, yetkili makamın ad ve soyad bilgilerinin üzerinde belgenin güvenli elektronik imza ile imzalandığına dair herhangi bir ibareye, şekle veya ifadeye yer verilmez.*

(4) EBYS'ler, belgede yer alan imzanın dayanağı olan teknik standartta belirtilen arşivleme metodunu destekler, imzanın ilgili teknik standarda göre "arşiv imzası" tipine dönüştürülebilmesini ve uzun dönemli doğrulanabilmesini sağlar nitelikte olmalıdır.

(5) Resmî yazışma sürecinde, imza yetkisi bulunan görevlilere idarece güvenli elektronik imza temin edilir. Münhasıran şahsına ait özlük işlemleriyle ilgili yazışmalarda imzası aranan personelin güvenli elektronik imzasının bulunmadığı durumlarda, personelin özlük işlemine ilişkin talebi idarenin belirleyeceği usule göre alınır.

(6) Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda imza, ad ve soyadın üzerinde bırakılan boşluğa el yazısıyla atılır. El yazısıyla atılan imza, kaybolmayacak ve kâğıda işlenmesini sağlayacak mavi renkli kalemle atılır.

(7) İdareler arası yazışmalarda belgeyi imzalayacak olan makam, muhatap idarenin ast-üst ilişkisi, belgenin içeriği ve önem derecesi dikkate alınarak hazırlanacak olan ve yetkili makamlarca uygun görülen imza yetkileri ve/veya yetki devri yönergesine göre seçilir.

(8) Bakanlıklar ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların Cumhurbaşkanlığı ile yapacakları yazışmalar, belgenin mahiyeti ve aciliyet durumu değerlendirilerek bakan veya ilgili bakan yardımcısı tarafından imzalanır. Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların Cumhurbaşkanlığı ile yapacakları yazışmalar ise en üst yönetici tarafından imzalanır. Ancak 19/12/2005 tarihli ve 2005/9986 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümleri saklıdır.

(9) Belgeyi imza yetkisi devredilen makam imzaladığında, imzalayanın adı ve

soyadı birinci satıra, yetki devreden makamı gösteren "Bakan a.", "İdari İşler Başkanı a.", "Vali a.", "Belediye Başkanı a." "Başkan a." "Genel Müdür a." veya "Rektör a." biçimindeki ibare ikinci satıra, imzalayan makamın unvanı ise üçüncü satıra yazılır (Örnek 10). İdare birimleri arasındaki iç yazışmalarda yetki devreden unvanı kullanılmaz.

(10) Belge vekâleten imzalandığında, imzalayanın adı ve soyadı birinci satıra, vekâlet olunan makam "Genel Müdür V.", "Başkan V.", "Belediye Başkan V." "Rektör V." veya "Dekan V." biçiminde ikinci satıra yazılır (Örnek 10).

(11) Belgenin iki yetkili tarafından imzalanması durumunda üst unvan sahibinin adı, soyadı, unvanı ve imzası sağda yer alır. Belgenin ikiden fazla yetkili tarafından imzalanması durumunda en üst unvan sahibinin adı, soyadı, unvanı ve imzası en solda olmak üzere yetkililer unvan sırasına göre soldan sağa doğru sıralanır (Örnek 11).

(12) Elektronik ortamda hazırlanan rapor veya benzeri bir belge, sorumluluğu bulunan yetkili veya yetkililer tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanır. Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda rapor ya da benzeri bir belgenin hazırlanması hâlinde, belgede sorumluluğu bulunan yetkili veya yetkililer tarafından son sayfa imzalanır, son sayfadan önceki sayfalar ise imza sahibi veya imza sahipleri tarafından ya imzalanır ya da paraflanır. Gerekli görülmesi hâlinde, fiziksel ortamda sayfalar ayrıca en az bir kişisel mühürle veya idare mührüyle mühürlenir. İmza, paraf veya mühür metin bölümünün okunmasını engellemeyecek şekilde sayfada yer alır.

(13) Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda üst yazıya ilişkin olarak idare tarafından hazırlanan ve on ikinci fıkrada belirtilenler haricindeki ekler, imza sahibi veya imza sahiplerinden en az biri tarafından imzalanır ya da paraflanır veyahut paraf zincirinde yer alanların en az biri

tarafından paraflanır. Gerekli görülmesi hâlinde ekler ayrıca idare mühürüyle mühürlenir. İmza, paraf veya mühür metin bölümünün okunmasını engellemeyecek şekilde sayfada yer alır.

(14) *Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda* hazırlanan dağıtımli belgelerde, nüshaların her biri ilgili makam tarafından imzalanabileceği gibi imzalanan bir nüsha, 29 uncu maddedeki usule göre çoğaltılarak da muhataplara gönderilebilir.

ÖRNEK SORU:12

I-Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların altında unvanına, yazı alanının en sağında ortalananak yer verilir.

II- Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların altında unvanına, yazı alanının en solunda ortalananak yer verilir.

III- Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların altında unvanına, yazı alanının ortasında yer verilir.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre imza ile ilgili yukarıdaki öncüllerde verilenlerden hangisi veya hangileri yanlıştır?

- A) I-II-III
- B) I-II
- C) I-III
- D) II-III
- E) Yalnız III

ÇÖZÜM:D

Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların

altında unvanına, yazı alanının **en sağında** ortalananak yer verilir. Doğru cevap D seçeneğidir.

EK

MADDE 18- (1) Belgede ek olması hâlinde “Ek:” başlığı imza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır. *Olur belgelerinde ise “Ek:” başlığı oluru alınan makamın imza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır.*

(2) Belgenin sadece bir eki olması durumunda “Ek:” başlığının sağında eki belirtecek ibareye yer verilir. Belgede birden fazla ek varsa “Ek:” başlığının altında ekler numaralandırılır ve ekleri belirtecek ibarelere yer verilir. Eklerin sayfa, adet, kişi sayısı gibi açıklayıcı ifadeleri parantez içinde belirtilir ([Örnek 12](#)). Birden fazla ek olması durumunda eklerin üzerinde ek numarası, yazı alanının sağ üst köşesinde belirtilir (Örnek: EK-1, EK-2).

(3) *Elektronik ortamda hazırlanan belgelere ve zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanan belgelere veri depolama araçları ile eklenecek elektronik dosyalar uluslararası kabul görmüş, endüstri standardı niteliği taşıyan “Kamu Bilgi Sistemlerinde Birlikte Çalışabilirlik Esasları”nın güncel sürümünde belirtilen formatlarda oluşturulur.*

(4) Ek listesi yazı alanına sığmayacak kadar uzunsa ayrı bir sayfada, “EK LİSTESİ” başlığı altında yazılır ve üst yazıda “Ek: Ek Listesi” şeklinde gösterilir ([Örnek 13](#)).

(5) Belge eklerinin muhataba gönderilmediği durumlarda “Ek konulmadı” veya “Ek-... konulmadı” ifadesi yazılır ([Örnek 14](#)).

(6) Güvenlik gerekçesi, teknik veya benzeri nedenlerle üst yazıyla birlikte gönderilemeyen veya alınamayan belge ekleri üst yazıyla ilişkilendirilmek suretiyle üst yazıdan ayrı olarak gönderilebilir veya

alınabilir. Söz konusu nedenlerle alınan belge ekleri üst yazıyla ilişkilendirilmek şartıyla üst yazıdan ayrı olarak muhafaza edilebilir.

DAĞITIM

MADDE 19- (1) Belgenin birden fazla muhataba gönderilmesi durumunda dağıtım bölümüne yer verilir. “Dağıtım:” başlığı ek varsa “Ek:” bölümünden sonra, ek yoksa imza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılarak yazı alanının solundan başlanarak yazılır ([Örnek 14](#)).

(2) Belgenin gereğini yerine getirme durumunda olanlar “Gereği:” kısmına, belgenin içeriği hakkında bilgi sahibi olması istenenler ise “Bilgi:” kısmına yazılır. “Gereği:” kısmı “Dağıtım:” başlığının altına, “Bilgi:” kısmı ise “Gereği:” kısmı ile aynı satıra ve yazı alanının ortasına doğru yazılır. “Bilgi:” kısmı yoksa muhatap adları doğrudan “Dağıtım:” başlığının altına yazılır ([Örnek 14](#)).

(3) Dağıtımli belgeler, dağıtım bölümünde belirtilen muhataplara gönderilir. Dağıtım bölümü yazı alanına sığmayacak kadar uzunsa “Dağıtım:” başlığı altına “DAĞITIM LİSTESİ” yazılır ve ayrı bir sayfada “DAĞITIM LİSTESİ” başlığı altında gösterilir ([Örnek 15](#)). Ancak gerekli hâllerde dağıtım listesi “Ek” olarak da üst yazıya eklenebilir ([Örnek 16](#)).

ÖRNEK SORU:13

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Belgenin sadece bir eki olması durumunda “Ek:” başlığının sağında eki belirtecek ibareye yer verilir.
- B) Birden fazla ek olması durumunda eklerin üzerinde ek numarası, yazı alanının sol üst köşesinde belirtilir.
- C) Eklerin sayfa, adet, kişi sayısı gibi açıklayıcı ifadeleri parantez içinde belirtilir
- D) Belgenin gereğini yerine getirme durumunda olanlar “Gereği:” kısmına, belgenin içeriği hakkında bilgi sahibi olması istenenler ise “Bilgi:” kısmına yazılır.
- E) Dağıtımli belgeler, dağıtım bölümünde belirtilen muhataplara gönderilir.

ÇÖZÜM:B

Birden fazla ek olması durumunda eklerin üzerinde ek numarası, yazı alanının sağ üst köşesinde belirtilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

OLUR

MADDE 20- (1) Makam oluru alınan belgeler, ilgili birimin yöneticisi tarafından güvenli elektronik imza ile teklif edilir ve oluru alınan makam tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanır. Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda ise imzalar el yazısıyla atılır.

(2) Belge, olur için makama sunulurken imza bölümünden sonra uygun boş satır bırakılarak yazı alanının ortasına büyük harflerle “OLUR” yazılır. “OLUR” ibaresinin alt satırına imzalayanın adı ilk harfi büyük diğerleri küçük, soyadı büyük ve bir alt satıra unvanı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak yazılır. Oluru alınan makamın güvenli elektronik imza ile oluşturduğu imzaya ait tarih bilgisi, belge tarihi olarak esas alınır ve 12 nci maddenin

birinci fıkrasında belirtilen alanda belge görüntüsü üzerinde gösterilir. (Örnek 17)

(3) Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanan olur yazılarında "OLUR" ibaresinden sonra tarih ve imza için uygun boş satır bırakılarak ilk satırda imzalayanın adı ve soyadına, ikinci satırda ise unvan bilgilerine yer verilir (Örnek 18/A).

(4) Oluru teklif eden birim ile olur alınan makam arasında başka makamlar varsa bunlar olura katılabilir. Teklif eden birim yetkilisinin imza bölümü ile "OLUR" ibaresinin bulunduğu bölüm arasına uygun boşluk bırakılarak yazı alanının solunda yer alacak şekilde "Uygun görüşle arz ederim." ibaresi yazılır ve bu ibarenin alt satırına imzalayanın adı ilk harfi büyük diğerleri küçük, soyadı büyük ve bir alt satıra unvanı ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle ortalanarak yazılır (Örnek 18/A). Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanan olur yazılarında ise "Uygun görüşle arz ederim." ibaresinin altına ilgili makam tarafından tarih yazılır (Örnek 18/B).

PARAF

MADDE 21- (1) Paraf bölümünde tarih, unvan, ad ve soyad bilgileri kısaltma kullanılmadan ast-üst ilişkisine uygun olarak belirtilir. Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeye ait paraf bilgileri, belgenin üstverisinde tutulur (Örnek 19/A). Belge muhataba iletildiğinde, belgeye ait paraf bilgileri paylaşılmaz.

(2) Elektronik ortamda hazırlanan belgelerde paraf, güvenli elektronik imza veya elektronik onay ile atılır. Elektronik onaylar, EBYS'nin günlük raporlarında kayıt altına alınır. Günlük raporlar, günlük olarak zaman damgasıyla damgalanır ve günlük raporlarının saklama süresi ilişkili olduğu belgelerin saklama süresinden daha kısa olamaz.

(3) Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda el yazısıyla atılan paraf,

kaybolmayacak ve kâğıda işlemlerini sağlayacak mavi kalemle atılır. Fiziksel ortamda hazırlanan belgelerde paraf, belgenin sadece idarede kalacak nüshasında, yazı alanının sonunda ve sol kenarında yer alır (Örnek 19/B).

KOORDİNASYON

MADDE 22- (1) İdare içinde birden fazla birimin iş birliği ile hazırlanan ve yetkili makamın imzasına sunulan belgelerde, belgeyi hazırlayan birime ait paraf hiyerarşisinden sonra "Koordinasyon" seçimi yapılır ve iş birliğine dâhil olan ilgililerin unvanları, adları ve soyadları belirtilir (Örnek 20).

BELGE DOĞRULAMA BİLGİLERİ

MADDE 23- (1) Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgelerde, "İletişim bilgileri" alanının üst sınırını belirleyen çizginin üzerinde iki satırlık alanın ilk satırında "Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır." ibaresi bulunur. Belge doğrulama bilgilerini içeren "belge doğrulama kodu" ikinci satırda, "karekod" ise "İletişim bilgileri" alanının en sağ kısmında yer alır (Örnek 21).

(2) Belge doğrulama işlemi, doğrulama kodu ve karekod ile Dijital Türkiye (e-Devlet) üzerinden sağlanır.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

MADDE 24- (1) İletişim bilgileri; solda belgeyi gönderen idarenin adresini, posta kodunu, telefonunu, faks numarasını, e-posta adresini, kayıtlı elektronik posta (KEP) adresini ve internet adresini; sağda bilgi alınacak kişinin adını, soyadını, unvanını ve telefon numarasını içerecek şekilde sayfa sonuna yazılır ve çizgi ile ayrılır (Örnek 21).

GİZLİLİK DERECELİ BELGELER

MADDE 25- (1) “Hizmete Özel” gizlilik derecesi bulunan belgelerin hazırlanması, kaydedilmesi, saklanması, gönderilmesi, alınması ve diğer işlemleri elektronik ortamda gerçekleştirilir.

(2) “Özel” ve üstü gizlilik dereceli belgelerin hazırlanması, kaydedilmesi, saklanması, gönderilmesi, alınması ve diğer işlemler ilgili mevzuatta belirtilen hükümlere uygun olarak fiziksel ortamda gerçekleştirilir.

(3) Belgenin imzacısı olan yetkili makam, belgeye ait gizlilik derecesinin belirlenmesinden sorumludur.

SÜRELİ VE KİŞİYE ÖZEL YAZIŞMALAR

MADDE 26- (1) Güvenli elektronik imza ile imzalanan süreli belgelerde “ACELE” veya “GÜNLÜDÜR” ibaresine üstveride ve üst yazı üzerinde yer verilir. “GÜNLÜDÜR” ibaresi taşıyan belgelere cevap verilmesi gereken süre veya tarih, metin içinde ve ilgili üstveri alanında belirtilir.

(2) “ACELE” ibaresi taşıyan belgeye derhâl ve süratle; “GÜNLÜDÜR” ibaresi taşıyan belgeye belirtilen süre içinde cevap verilir.

(3) Elektronik ortamda veya zorunlu hâllerde ya da olağanüstü durumlarda hazırlanan süreli belgelerde “ACELE” veya “GÜNLÜDÜR” ibaresi yazı alanının sağ üst köşesinde kırmızı renkli olarak belirtilir ([Örnek 19/A](#), [19/B](#)). Birden fazla sayfalı belgelerde “ACELE” veya “GÜNLÜDÜR” ibaresi sadece birinci sayfada belirtilir ([Örnek 9](#)).

(4) “KİŞİYE ÖZEL” ibaresi, belgenin ilgisine teslim edilmesini ve sonrasında yürütülecek süreci ifade eder.

(5) “KİŞİYE ÖZEL” ibaresi taşıyan belgenin zarfı açılmadan zarf üzerinde yer alan bilgiler, yetkili birimce EBYS’ye veya kurumsal belge kayıt sistemine kaydedilir ve ilgisine teslim edilir. “KİŞİYE ÖZEL” ibaresi taşıyan belge üzerinde yalnızca ilgili kişi tasarruf hakkına sahiptir ve ilgilinin talebi ile EBYS’ye kaydedilir.

SAYFA NUMARASI

MADDE 27- (1) Birden fazla sayfa tutan belgelere sayfa numarası verilir. Sayfa numarası, iletişim bilgilerinin altında ve sayfanın ortasında, toplam sayfa sayısının kaçıncısı olduğunu gösterecek şekilde belirtilir ([Örnek 9](#)).

ÜSTVERİ ELEMANLARI

MADDE 28- (1) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgelerdeasgari olarak e-Yazışma Teknik Rehberi’nde belirtilen üstveri elemanları kullanılır. e-Yazışma Teknik Rehberi’nde belirtilen üstveri elemanları ile birlikte ilgili mevzuatta belirtilen standartlara uygun üstveri elemanları da kullanılabilir.

(2) İdare, ihtiyacına binaen birinci fıkrada belirtilen üstveri elemanlarına ilave olarak üstveri elemanları kullanabilir.

(3) Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgenin üstveri elemanları, belgenin ayrılmaz bir bütünüdür. Tarih ve sayı gibi belge görüntüsü üzerinde yer alan bilgiler ile üstveride yer alan bilgiler arasında fark olamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**BELGENİN ÇOĞALTILMASI, GÖNDERİLMESİ, ALINMASI VE İADE EDİLMESİ****BELGENİN ÇOĞALTILMASI**

MADDE 29- (1) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgenin çoğaltılması, yetkilendirilmiş görevliler tarafından çıktı alınarak gerçekleştirilir. Çoğaltılan güvenli elektronik imzalı belgenin doğrulama işlemi, 23 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde yapılır.

(2) Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda ya da bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce fiziksel ortamda hazırlanan bir belgeden örnek çıkartılması

hâlinde, çoğaltılan belgenin uygun bir yerine "ASLI GİBİDİR" ibaresi konulur ve yetkilendirilmiş görevli tarafından ad, soyad, unvan ve tarih belirtilmek suretiyle imzalanır. Bu şekilde çoğaltılan belge, asıl belge gibi kabul edilir.

BELGENİN ELEKTRONİK ORTAMDA GÖNDERİLMESİ VE ALINMASI

MADDE 30- (1) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgelerin gönderilmesi ve alınması işlemlerinin, elektronik ortamda ilgili mevzuatla yetki verilmiş üçüncü bir taraf aracılığıyla kayıt altına alınarak yapılması esastır. Ancak idareler arasında güvenli elektronik imzalı belgelerin gönderilmesi ve alınması işlemleri, taraflarca yapılacak anlaşmalar çerçevesinde ve kayıt altına alınmak kaydıyla başka bir iletim mekanizmasıyla da yapılabilir.

(2) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler, veri depolama araçlarıyla da iletilebilir. Bu durumda gönderme ve alma işlemine ilişkin kayıt tutulur.

(3) İdare, resmî yazışma kapsamında kendisine iletilen ve e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun şekilde hazırlanmış belgeleri işleme koymakla yükümlüdür.

(4) İdare, başka bir idareden kendisine resmî yazışma kapsamında iletilen ve e-Yazışma Teknik Rehberi'nde tanımlanan kurallara uygun şekilde hazırlanmamış bir belgeyi reddetme hakkına sahiptir. Bu durumda, kendisine iletilen belgeyi reddeden idare, gönderen idareye bu durumu sebepleriyle birlikte belgenin kendisine ulaştığı tarihi takip eden ikinci iş gününün sonuna kadar bildirir.

(5) Resmî yazışma kapsamında idare dışına gönderilen güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler, gerekli hâllerde elektronik olarak şifrelenir. Elektronik belgelerin şifrelenmesi işlemi e-Yazışma Teknik Rehberi'nde tanımlandığı şekilde yapılır.

Kullanılacak şifreleme sertifikaları yetkili elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarından temin edilir.

(6) e-Yazışma Teknik Rehberi'nde tanımlanan şifreleme mekanizmasına uygun şekilde kendilerine şifreli belge iletilebilmesini talep eden idareler, kendileri için elektronik şifreleme sertifikası temin eder. İdareler için oluşturulan elektronik şifreleme sertifikaları DETSİS üzerinden paylaşılır. İdareler, elektronik şifreleme sertifikasına sahip olması şartıyla diğer idarelerden resmî yazışma kapsamında kendilerine gönderilen ve e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun şekilde şifrelenmiş belgeleri kabul etmekle yükümlüdür. İdareler, karşılıklı olarak üzerinde anlaşmak koşuluyla, e-Yazışma Teknik Rehberi'nde tanımlanan şifreleme mekanizmasından farklı şifreleme mekanizmaları kullanabilir.

(7) İdare, e-Yazışma Teknik Rehberi'nde tanımlandığı şekilde şifrelenerek kendisine gönderilen resmî yazışma kapsamındaki bir belgenin şifresini açamazsa veya belgenin şifresini açmakla birlikte belge içeriğinin e-Yazışma Teknik Rehberi'nde belirtilen şifreleme mekanizması için tanımlanan özellikleri taşımadığını belirlerse bu belgeyi reddeder ve durumu şifreli belgenin kendisine ulaştığı günü takip eden ikinci iş gününün sonuna kadar kendisine iletilen şifreli belgeyi tanımlayan bilgilerle birlikte, belgeyi gönderen idareye bildirir ve hem bu bildirim hem de kendisine iletilen şifreli belgeyi kayıt altına alır. İdarenin bildirimde bulunmaması hâlinde, gönderilen şifreli belge açılmış, içeriğine erişilmiş ve bu belgenin e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun şekilde hazırlandığı kabul edilmiş sayılır.

BELGENİN FİZİKSEL ORTAMDA GÖNDERİLMESİ VE ALINMASI

MADDE 31- (1) *Muhatabına elektronik olarak iletiminin mümkün olmadığı*

durumlarda, yetkilendirilmiş görevliler tarafından çıktısı alınan güvenli elektronik imzalı belge, elektronik ortamdaki aslına erişim amacı ile fiziksel ortamda gönderilir. Fiziksel ortamda alınan belgenin doğrulama işlemi, 23 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde gerçekleştirilir. Doğrulaması yapılan belge, muhatap idare tarafından işleme alınır.

(2) Belge zarflanarak muhatabına iletildiğinde başlık bilgisi, ihtiyaç duyulması hâlinde gönderen idarenin adres bilgisi, belgenin tarihi ve sayısı zarfın sol üst köşesine; muhatabın adı ve adres bilgisi zarfın ortasına kısaltma kullanılmadan yazılır. Varsa süre ve kişiye özel bilgisi (ACELE, GÜNLÜDÜR, KİŞİYE ÖZEL), üstte olmak üzere, zarfın sağ üst köşesinde kırmızı renkli büyük harflerle belirtilir ([Örnek 22](#)).

(3) “Hizmete Özel” haricindeki gizlilik dereceli belgelerin gerekli güvenlik tedbirleri alınarak fiziksel ortamda gönderilmesi esastır. Ancak 23/10/2010 tarihli ve 27738 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Gerçek ve Tüzel Kişilerin Elektronik Haberleşme Hizmeti İçinde Kodlu veya Kriptolu Haberleşme Yapma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik”in 2 nci maddesinde yetkili kılınan idareler, gizlilik dereceli belgeleri gerekli güvenlik tedbirlerini almak şartıyla güvenli elektronik imza ile imzalayarak elektronik ortamda da gönderebilir.

(4) İdareye fiziksel ortamda gelen belgenin alındığı tarih ile belgeye ait üstveriler EBYS’ye veya kurumsal belge kayıt sistemine kaydedilir.

(5) İdareler, fiziksel ortamda alınan belgeler için gelen belge kaydında kullanacakları etikette/kaşede en az Örnek 23’te belirtilen unsurlara yer verir. Etiket/kaşe, üst yazının ilk sayfasının ön veya arka yüzüne basılır.

(6) Birime fiziksel ortamda gelen belgelerle ilgili havale, talimat ve benzeri işlemler, üst yazının ilk sayfasının ön veya arka yüzüne kaşe basılarak belge üzerinde gösterilebilir. Bu kaşenin şekli ilgili birimler tarafından belirlenir.

(7) Kişiler tarafından idareye yazılan dilekçelerin; “... arz ederim.” şeklinde bitirilmemesi veya “... rica ederim.” ibaresiyle ya da başka ibarelerle bitirilmesi dilekçenin işleme alınmasına engel değildir.

BELGENİN İADE EDİLMESİ

MADDE 32- (1) İdareye muhatabı olmadığı hâlde elektronik ortamda güvenli elektronik imzalı bir belge gelmesi durumunda, belgenin muhatabı olunmadığı bilgisi ve söz konusu belgeye ilişkin tanımlayıcı bilgiler, gönderene elektronik ortamda iletilir. Ancak asıl muhatabın açıkça belli olması durumunda, belge muhataba iletilebilir ve gönderen idareye bilgi verilebilir. Bu durumda belgenin bir kopyası elektronik ortamda muhafaza edilir.

(2) İdareye muhatabı olmadığı hâlde fiziksel ortamda gelen bir belgenin asıl muhatabı anlaşılıyorsa gönderene iade edilir. Ancak asıl muhatabın açıkça belli olması durumunda, gerektiğinde belgenin bir sureti alınarak asıl muhatabına gönderilir ve belgeyi gönderene de bilgi verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM ÇEŞİTLİ VE SON HÜKÜMLER

GÖRÜŞ, BİLGİ VE BELGE TALEPLERİNDE SÜRE

MADDE 33- (1) İdare içi ve idare dışı görüş, bilgi ve belge talep yazıları günlük yazılır. İdareler, ilgili mevzuattaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla süre belirtilmeyen belge taleplerini, talebin kendilerine ulaşmasından itibaren en geç beş iş günü; süre belirtilmeyen bilgi ve görüş taleplerini ise talebin kendilerine

ulaşmasından itibaren en geç on beş iş günü içinde yerine getirir. Talebin ulaştığı tarih, *elektronik* ortamda gelen talepler için ilgili yazının EBYS'ye giriş kaydının yapıldığı zamanı; *fiziksel* ortamda gelen talepler için ise ilgili yazının EBYS'ye veya kurumsal belge kayıt sistemine girdiği zamanı ifade eder.

TEKİT YAZISI

MADDE 34- (1) Belgeye süresi içinde cevap verilmemesi durumunda muhataba tekit yazısı yazılabilir ([Örnek 24](#)).

UYGUN YAZILMAYAN BELGELER

MADDE 35- (1) Bu Yönetmeliğe uygun olarak yazılmayan belgelere verilecek cevabî yazılarda, bu Yönetmeliğin ilgili maddeleri belirtilmek suretiyle muhatap uyarılabilir. Söz konusu durumun devam etmesi hâlinde, süreli belgeler hariç müteakip belgeler gerekçesi belirtilerek iade edilebilir.

DÜZENLEME YETKİSİ VE KILAVUZ HAZIRLANMASI

MADDE 36- (1) Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığınca, bu Yönetmeliğin uygulama birliğinin sağlanması ve idari işleyişin verimli yürütülebilmesi amacıyla "Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Kılavuzu" hazırlanır ve duyurulur.

(2) İdareler, resmî yazışmalarla ilgili olarak bu Yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla ek düzenleme yapabilir.

(3) Bu Yönetmelik ile ilgili eğitim stratejilerini belirlemeye ve koordinasyonu sağlamaya, ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve gerektiğinde uygulamaya yönelik esasları düzenlemeye

Yürütme

MADDE 39- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı yetkilidir.

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN MEVZUAT VE ATIFLAR

MADDE 37- (1) 15/12/2014 tarihli ve 2014/7074 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer mevzuatta, birinci fıkrada belirtilen mülga yönetmeliğe yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

EBYS'LERİN UYUMLU HALE GETİRİLMESİ

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan EBYS'ler, idarelerce altı ay içinde bu Yönetmelik hükümlerine uyumlu hâle getirilir. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kurulacak olan EBYS'ler, bu Yönetmelik hükümlerine uyumlu şekilde kurulur.

(2) 30 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen güvenli elektronik imza ile imzalanan belgelerin, elektronik ortamda gönderilmesi ve alınması işlemlerini sağlamak amacıyla yetki verilmiş üçüncü taraf aracılığıyla oluşturulacak kullanıcı hesaplarını temin etmeyen idareler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde kullanıcı hesaplarını temin ederek DETSİS'e kaydeder ve faal olarak kullanımını sağlar.

YÜRÜRLÜK

MADDE 38- (1) Bu Yönetmelik yayımını takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girer.

KAVRAMA TESTİ:1

1.Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre bir belgeyi tanımlayan gönderici, konu,tarih ve sayı ve benzeri tüm bilgileri ifade eden tanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Elektronik onay
- B)Form
- C)Zaman damgası
- D)Üst yazı
- E) Üstveri

2.(I)İdareler, tercihen kurumsal logo kullanabilir. (II) Logo, tek kullanıldığında belgenin en üst orta kısmında “T.C.” ibaresini ortalayacak şekilde veya “Başlık” alanını ortalayacak şekilde belgenin üst sol kısmında yer alır.(III) Belge üzerinde iki ayrı logo kullanıldığında ise “Başlık” alanını ortalayacak şekilde hiyerarşi yönünden üst olan idareye ait logo solda, alt olan idareye ait logo sağda kullanılır.(IV)Bir kavram veya etkinlik gibi hususlarla ilgili logo kullanılmak istendiğinde, “Başlık” alanını ortalayacak şekilde idareye ait olan logo solda; diğer logo sağda kullanılır. (V)Belge üzerinde en fazla bir logo kullanılabilir.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre kurumsal logo ile ilgili yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

3. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgeyi gönderen idarenin adının belirtildiği bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Antet
- B)Sayı
- C)Tarih
- D)İlgi
- E)Dağıtım

4.

I-25.11.2019

II-25 Kasım 2019

III-25/11/2019

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre tarih ile ilgili yukarıdaki numaralı cümlelerde verilenlerden hangisi veya hangileri doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E)I-II-III

5. Belgenin yazı alanı sayfanın üst, sol ve sağ kenarından (.....) cm boşluk bırakılarak düzenlenir.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıda boş bırakılan yere gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangidir?

- A)1,5 cm
- B)2,0 cm
- C)3,0 cm
- D)3,5 cm
- E) 1,0 cm

Büro Memur-Sen

6. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre "belgenin içeriği hakkında kısa ve öz bilgi barındıran" şeklinde tanımlanan belge bölümü aşağıdakilerden hangisidir ?

- A)Tarih
- B)Sayı
- C)Konu
- D)Metin
- E) İlgi

7 (I)İlgi, belgenin bağlantılı olduğu diğer belge veya belgelerin belirtildiği bölümdür. (II)“İlgi:” yan başlığı, muhatap bölümünün son satırından itibaren bir satır boşluk bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır (III)“Sayı”, “Konu” ve “İlgi” yan başlıklarından sonra kullanılan iki nokta “.” işareti aynı hizada yazılır (IV) İlgide yer alan bilgiler bir satır geçerse, devamı “İlgi:” yan başlığının ve sıralamayı gösteren harflerin altı boş bırakılarak alt satıra yazılır (V) İlginin birden fazla olması durumunda, belgeler önceki tarihli olandan başlanarak tarih sırasına göre sıralanır.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki numaralı cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

8. **Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre “Muhatap” veya varsa “İlgi” ile “İmza” arasındaki kısımdır” şeklinde tanımlanan belge bölümü aşağıdakilerden hangisidir ?**

- A)Tarih
- B)Sayı
- C)Konu
- D)Metin
- E) İlgi

9. Dört ve dörtten çok haneli sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya (.....) işareti konulur. Sayılarda kesirler (.....) ile ayrılır.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki boşluğa gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)(.) (,)
- B) (,) (,)
- C) (.) (.)
- D)(...) (...)
- E) (!) (.)

10.

I-Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların altında unvanına, yazı alanının en soluna ortalanarak yer verilir.

II-Belge vekâleten imzalandığında, imzalayan adı ve soyadı birinci satıra, vekâlet olunan makam “Genel Müdür V.”, “Başkan V.”, “Belediye Başkan V.” “Rektör V.” veya “Dekan V.” biçiminde ikinci satıra yazılır.

III-Elektronik ortamda yapılacak resmî yazışmalarda, imza atmaya yetkili makam belgeyi güvenli elektronik imzası ile imzalar

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre imza ile ilgili yukarıdakilerden hangisi doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)II-III
- E)I-III-III

11.

I	<p><i>Prof. Dr. Adı SOYADI</i></p> <p><i>Rektör a.</i></p> <p><i>Rektör Yardımcısı</i></p>
II	<p><i>Adı SOYADI</i></p> <p><i>Bakan a.</i></p> <p><i>Bakan Yardımcısı</i></p>
III	<p><i>Adı Soyadı</i></p> <p><i>Büyükşehir Belediye Başkanı A.</i></p> <p><i>Genel Sekreter</i></p>

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre imza örnekleri ile ilgili yukarıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)II-III
- E)I-II-III

Büro Memur-Sen

12.

I-Yazışma yapan makamlar arasındaki hiyerarşi yönünden alt makamlara "... rica ederim",
II-Üst ve aynı düzeydeki makamlara "... arz ederim." ibaresiyle bitirilir.

III-Üst, aynı düzey ve alt makamlara birlikte dağıtımli olarak yapılan yazışmalar "... arz ve rica ederim." veya "... arz/rica ederim." ibaresiyle bitirilir.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yazışmalar ile ilgili yukarıdakilerden hangisi veya hangileri doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)II-III
- E)I-II-III

13. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre süreli ve kişiye özel yazışmalar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) ACELE" ibaresi taşıyan belgeye derhâl ve süratle; "GÜNLÜDÜR" ibaresi taşıyan belgeye belirtilen süre içinde cevap verilir

B) Elektronik ortamda veya zorunlu hâllerde ya da olağanüstü durumlarda hazırlanan süreli belgelerde "ACELE" veya "GÜNLÜDÜR" ibaresi yazı alanının sağ üst köşesinde mavi renkli olarak belirtilir

C) Birden fazla sayfalı belgelerde "ACELE" veya "GÜNLÜDÜR" ibaresi sadece birinci sayfada belirtilir.

D)KİŞİYE ÖZEL" ibaresi, belgenin ilgisine teslim edilmesini ve sonrasında yürütülecek süreci ifade eder

E) "KİŞİYE ÖZEL" ibaresi taşıyan belgenin zarfı açılmadan zarf üzerinde yer alan bilgiler, yetkili birimce EBYS'ye veya kurumsal belge kayıt sistemine kaydedilir.

14.

I- Sayı ile aynı satırda olmak üzere yazı alanının en sağına yazılır.

II- Sayı:" yan başlığının bir alt satırına yazılır

III- Belgenin gönderildiği idareyi veya kişiyi belirtir.

IV- Belgenin bağlantılı olduğu diğer belge veya belgelerin belirtildiği bölümdür.

V- Muhatap" veya varsa "ilgi" ile "İmza" arasındaki kısımdır.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki numaralı cümleler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A)I numaralı cümlede tarihten bahsedilmektedir.
- B)II numaralı cümlede konudan bahsedilmektedir.
- C)III numaralı cümlede muhataptan bahsedilmektedir.
- D)IV numaralı cümlede ilgiden bahsedilmektedir.
- E)V numaralı cümlede imzadan bahsedilmektedir.

15.

I- Belgeyi gönderen idarenin adresi.

II-Posta kodu

III-Telefonunu, faks numarası

IV- e-posta adresini

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre iletişim bilgilerinde yukarıdakilerden hangisi veya hangileri yer alır ?

A)I-II-III-IV

B)I-IV

C)II-III-IV

D)I-III-IV

E) I-II-II

16. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre acele ibaresi taşıyan belgelere ne zaman cevap verilir ?

A)Müzekkerenin ulaştığı tarihten itibaren 7 gün içinde.

B)Derhal ve süratle

C) Müzekkerenin ulaştığı tarihten itibaren 15 gün içinde

D) Müzekkerenin ulaştığı tarihten itibaren 8 gün içinde

E) Müzekkerenin ulaştığı tarihten itibaren 5 gün içinde

17.Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgeye süresi içinde cevap verilmemesi durumunda muhataba aşağıdaki yazılardan hangisi yazılır ?

A)Gizli yazı

B)Acele yazı

C)Tekid yazısı

D)Günlü yazı

E)Uyarı yazısı

18.Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belge doğrulama işlemi, aşağıdakilerden hangisi ile Dijital Türkiye (e-Devlet) üzerinden sağlanır?

A)Elektronik imza

B)Şifre

C)Barkot

D)Karekod

E)Elektronik veri

19.

I- Muhatap, belgenin gönderildiği idareyi veya kişiyi belirtir.

II-Bu bölüm konunun son satırından itibaren, iki satır boşluk bırakılarak ve sayfa ortalanarak yazılır.

III- Muhatabın idare veya özel hukuk tüzel kişisi olması durumunda, adı büyük harflerle ve sonuna yönelme hâl eklerinden uygun olanı getirilerek yazılır.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgenin bölümlerinden “muhatap” ile ilgili yukarıdakilerden hangisi veya hangileri doğrudur?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I-II

E)I-II-III

20. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgeler boyutu aşağıdakilerden hangisi dikkate alınarak hazırlanır?

- A) A4 (210x297 mm)
- B) A3- (210x297 mm)
- C) A8 (210x297 mm)
- D) A5 (210x297 mm)
- E) A2 (210x297 mm)

ÇÖZÜMLER:

1-E

Üstveri: Bir belgeyi tanımlayan gönderici, konu, tarih, sayı ve benzeri tüm bilgileri, ifade eder. Doğru cevap E seçeneğidir.

2-E

Kurumsal logo

MADDE 9

Belge üzerinde en fazla iki logo kullanılabilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

3-A

Başlık

MADDE 10-

Başlık **(antet)**, belgeyi gönderen idarenin adının belirtildiği bölümdür. Doğru cevap A seçeneğidir.

4.D

Tarih

MADDE 12- (1) Tarih; sayı ile aynı satırda olmak üzere yazı alanının en sağında gün, ay, yıl olarak rakamla ve aralarına nokta işareti konularak yazılır. Gün ve ay iki haneli, yıl ise dört haneli olarak düzenlenir Ay adları, harfle de yazılabilir. Bu durumda gün, ay ve yıl arasına herhangi bir işaret konulmaz.

I-25.11.2019-Doğru

II-25 Kasım 2019-Doğru

III-25/11/2019 -Yanlış

Doğru cevap D seçeneğidi

5-A

Yazı alanı

MADDE 8- (1) Belgenin yazı alanı sayfanın üst, sol ve sağ kenarından 1,5 cm boşluk bırakılarak düzenlenir.

6-C

Konu, belgenin içeriği hakkında kısa ve öz bilgi barındırır. Doğru cevap C seçeneğidir.

7-B

“İlgi:” yan başlığı, muhatap bölümünün son satırından itibaren iki satır boşluk bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır. Doğru cevap B seçeneğidir.

8-D

Metin

MADDE 16- (1) Metin alanı, “Muhatap” veya varsa “İlgi” ile “İmza” arasındaki kısımdır. Doğru cevap D seçeneğidir.

9-A

Dört ve dörtten çok haneli sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta (.) işareti konulur (Örnek: 1.452; 25.126; 326.197). Sayılarda kesirler virgül (,) ile ayrılır. Doğru cevap A seçeneğidir.

10-D

İmza

MADDE 17- (1) Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların altında unvanına, yazı alanının en sağında ortalanarak yer verilir. Doğru cevap D seçeneğidir.

11-C

*Adı SOYADI
Büyükşehir Belediye Başkanı a.
Genel Sekreter*

Yalnız III yanlış olduğundan doğru cevap C seçeneğidir.

12-E

Metnin son bölümü:

Yazışma yapan makamlar arasındaki hiyerarşi yönünden alt makamlara “... rica ederim”, üst ve aynı düzeydeki makamlara “... arz ederim.” ibaresiyle bitirilir.

Üst, aynı düzey ve alt makamlara birlikte dağıtımli olarak yapılan yazışmalar “... arz ve rica ederim.” veya “... arz/rica ederim.” ibaresiyle bitirilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

13-B

Elektronik ortamda veya zorunlu hâllerde ya da olağanüstü durumlarda hazırlanan süreli belgelerde “ACELE” veya “GÜNLÜDÜR” ibaresi yazı alanının sağ üst köşesinde kırmızı renkli olarak belirtilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

14-E

Metin

MADDE 16- (1) Metin alanı, “Muhatap” veya varsa “İlgi” ile “İmza” arasındaki kısımdır şeklinde metin bölümü tanımlanmıştır. Doğru cevap E seçeneğidir.

15-A

İletişim bilgileri

MADDE 24- (1) İletişim bilgileri; solda belgeyi gönderen idarenin adresini, posta kodunu, telefonunu, faks numarasını, e-posta adresini, kayıtlı elektronik posta (KEP) adresini ve internet adresini; sağda bilgi alınacak kişinin adını, soyadını, unvanını ve telefon numarasını içerecek şekilde sayfa sonuna yazılır ve çizgi ile ayrılır. Doğru cevap A seçeneğidir.

16-B

“ACELE” ibaresi taşıyan belgeye derhâl ve süratle; “GÜNLÜDÜR” ibaresi taşıyan belgeye belirtilen süre içinde cevap verilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

17-C

Tekit yazısı

MADDE 34- (1) Belgeye süresi içinde cevap verilmemesi durumunda muhataba tekit yazısı yazılabilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

18-D

Belge doğrulama işlemi, doğrulama kodu ve karekod ile Dijital Türkiye (e-Devlet) üzerinden sağlanır. Doğru cevap D seçeneğidir.

19-E

Öncülde verilenlerin hepsi doğru olduğundan doğru cevap E seçeneğidir.

20-A

Belgenin şekli özellikleri

MADDE 6- (1) Belgeler, A4 (210x297 mm) boyutu dikkate alınarak hazırlanır. Doğru cevap A seçeneğidir.

KAVRAMA TESTİ:2

1.Öğretmen Mehmet, öğrencilerine Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliği dikkate alarak belge üzerinde en fazla kaç logo kullanılabileceği ile ilgili bir araştırma ödevi vermiştir.

Öğrencilerden hangisi yapılan araştırmada doğru cevabı vermiştir?

A)Aliye: Belge üzerinde en fazla bir logo kullanılabilir.

B)Melih: Belge üzerinde en fazla iki logo kullanılabilir.

C)Ayşe: Belge üzerinde en fazla üç logo kullanılabilir.

D)Zeynep:Belge üzerinde en fazla dört logo kullanılabilir.

E) Enes: Belge üzerinde en fazla beş logo kullanılabilir.

2. İdare içinde birden fazla birimin iş birliği ile hazırlanan ve yetkili makamın imzasına sunulan belgelerde, belgeyi hazırlayan birime ait paraf hiyerarşisinden sonra “.....” seçimi yapılır.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A)Ek

B)Dağıtım

C)Paraf

D)İletişim bilgileri

E) Koordinasyon

3. İdare içi ve idare dışı görüş, bilgi ve belge talep yazıları günlük yazılır. İdareler, ilgili mevzuattaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla süre belirtilmeyen belge taleplerini, talebin kendilerine ulaşmasından itibaren en geç (.....) iş günü; süre belirtilmeyen bilgi ve görüş taleplerini ise talebin kendilerine ulaşmasından itibaren en geç (.....) iş günü içinde yerine getirir.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A	3	5
B	5	15
C	10	15
D	10	30
E	15	30

4. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'e göre, Metin alanı, “.....” veya varsa “.....” ile “.....” arasındaki kısımdır.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A) Başlık - İmza - *Muhatap*

B) Sayı – İmza-*Muhatap*

C) *Muhatap* -İlgi - İmza -

D) Konu-Sayı - İmza

E) Konu – İmza-Sayı

5.

I-Muhatap, belgenin gönderildiği idareyi veya kişiyi belirtir

II-Bu bölüm konunun son satırından itibaren, iki satır boşluk bırakılarak ve sayfa ortalanarak yazılır

III-Muhatabın idare veya özel hukuk tüzel kişisi olması durumunda, adı büyük harflerle ve sonuna yönelme hâl eklerinden uygun olanı getirilerek yazılır.

IV-İdare dışına gönderilen belgelerde, gerekiyorsa belgenin gideceği yerin adresi, muhatap satırının altına, satır ortalanarak ilk harfleri büyük diğerleri küçük harflerle yazılır.

V-Birden fazla muhataba iletilecek dağıtımli belgelerin muhatap bölümüne “DAĞITIM YERLERİNE” ibaresi yazılır

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre, resmi belgenin bölümlerinden olan muhatap ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi/hangileri doğrudur?

- A)I-II-III
- B)I-III-IV-V
- C)II-III-IV-V
- D)I-IV-V
- E) I-II-III-IV-V

6.Resmî belgelerde logo kullanımı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A)İdareler, tercihen kurumsal logo kullanabilir
- B) Logo, tek kullanıldığında belgenin en üst orta kısmında “T.C.” ibaresini ortalayacak şekilde veya 4 / 16 “Başlık” alanını ortalayacak şekilde belgenin üst sol kısmında yer alır.
- C) Belge üzerinde iki ayrı logo kullanıldığında ise “Başlık” alanını ortalayacak şekilde hiyerarşi yönünden üst olan idareye ait logo solda, alt olan idareye ait logo sağda kullanılır.
- D)Belge üzerinde iki ayrı logo kullanıldığında ise “Başlık” alanını ortalayacak şekilde hiyerarşi yönünden üst olan idareye ait logo sağda, alt olan idareye ait logo solda kullanılır
- E)Belge üzerinde en fazla iki logo kullanılabilir.

7. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre resmi yazışmalarda süresi içinde belgeye cevap verilmemesi durumunda muhataba yazılabilecek yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Tekit
- B) Muhtıra
- C) Rapor
- D) Tensip
- E) Ara karar

8. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göremetin içinde harfler kullanılarak maddelendirmeye/numaralandırmaya ihtiyaç duyulduğunda, aşağıdakilerden hangisi kullanılır?

- A) Büyük harfler
- B) Küçük harfler
- C) Rakamlar
- D) Semboller
- E) Simgeler

9. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre, "Bir elektronik verinin, üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve/veya kaydedildiği zamanın tespit edilmesi amacıyla elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından güvenli elektronik imza ile doğrulanan zaman kaydını" ifade eden tanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurumsal belge kayıt sistemi
- B) Resmi yazışma
- C) Zaman damgası
- D) Yetkili makam
- E) Elektronik Belge Yönetim Sistemi

10. Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre "Güvenli elektronik imza oluşturmak amacıyla bir imza oluşturma aracını kullanan veya zorunlu hâllerde ya da olağanüstü durumlarda hazırlanan belgeyi el yazısıyla imzalayan gerçek kişiyi" ifade eden tanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İmza sahibi
- B) Yetkili makam
- C) Muhatap
- D) Gönderici
- E) Alıcı

11.

- I- Personel Genel Müdürlüğü
- II- T.C
- III- ADALET BAKANLIĞI

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre resmi yazıda başlık yukarıdaki numaralı cümlelerde verilenlerden hangi sıralamayla oluşur?

- A) II-III-I
- B) I-II-III
- C) I-III-II
- D) II-I-III
- E) III-I-II

12. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre resmi yazışma hükümleri aşağıdakilerden hangisi tarafından yürütülür?

- A) TBMM
- B) Adalet Bakanı
- C) Cumhurbaşkanı
- D) Çalışma Genel Müdürü
- E) İçişleri Bakanı

13. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre “Belgenin hazırlanmasından tasfiyesine kadar olan süreci,” ifade eden terim/tanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurumsal belge kayıt sistemi
- B) Fiziksel ortam
- C) Format
- D) Form
- E) Aidiyet zinciri

14.

I-Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler tek nüsha olarak hazırlanır.

II-Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanacak belgeler, parafli nüshası hazırlayan idarede kalacak şekilde en az iki nüsha olarak düzenlenir.

III--Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler çift nüsha olarak hazırlanır.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre nüsha sayısı ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E)I-II-III

15.

- I-Üst sol
- II-Üst sağ
- III-Üst orta

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre logonun, tek kullanıldığında belgenin neresinde yer alacağı ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangisi doğrudur?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I-II
- E)I-II-III

16. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgenin hazırlanma süreçlerini ifade eden elektronik ortam için aşağıdaki harflerden hangisi kullanılır?

- A)Z
- B)O
- C)E
- D)F
- E)B

17.

I-Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgelerde, “İletişim bilgileri” alanının üst sınırını belirleyen çizginin üzerinde iki satırlık alanın ilk satırında “Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.” ibaresi bulunur.

II-Belge doğrulama bilgilerini içeren “belge doğrulama kodu” ikinci satırda, “karekod” ise “İletişim bilgileri” alanının en sağ kısmında yer alır.

III-Belge doğrulama işlemi, doğrulama kodu ve karekod ile UYAP (Ulusal Yargı Ağı Bilişim Projesi) üzerinden sağlanır.

Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik’e göre yukarıdaki numaralı cümlelerde verilen bilgilerin doğru yanlış sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralama ile verilmiştir?

	I	II	II
A	Doğru	Doğru	Yanlış
B	Doğru	Doğru	Doğru
C	Doğru	Yanlış	Doğru
D	Yanlış	Doğru	Yanlış
E	Yanlış	Yanlış	Doğru

ÇÖZÜMLER

1-B

Belge üzerinde en fazla iki logo kullanılabilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

2-E

Koordinasyon MADDE 22- (1) İdare içinde birden fazla birimin iş birliği ile hazırlanan ve yetkili makamın imzasına sunulan belgelerde, belgeyi hazırlayan birime ait paraf hiyerarşisinden sonra “Koordinasyon” seçimi yapılır ve iş birliğine dâhil olan ilgililerin unvanları, adları ve soyadları belirtilir. Doğru cevap E seçeneğidir.

3.B

İdare içi ve idare dışı görüş, bilgi ve belge talep yazıları günlük yazılır. İdareler, ilgili mevzuattaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla süre belirtilmeyen belge taleplerini, talebin kendilerine ulaşmasından itibaren en geç beş iş günü; süre belirtilmeyen bilgi ve görüş taleplerini ise talebin kendilerine ulaşmasından itibaren en geç on beş iş günü içinde yerine getirir. Doğru cevap B seçeneğidir.

4-C

Metin alanı, “Muhatap” veya varsa “İlgi” ile “İmza” arasındaki kısımdır. Doğru cevap C seçeneğidir.

5-E

I-II-III-IV-V . Hepsi Doğru cevap E seçeneğidir.

6-D

Belge üzerinde iki ayrı logo kullanıldığında ise “Başlık” alanını ortalayacak şekilde hiyerarşi yönünden üst olan idareye ait logo solda, alt olan idareye ait logo sağda kullanılır. Doğru cevap D seçeneğidir.

7-A

Tekit. Doğru cevap A seçeneğidir.

8-B

Türk alfabesinde yer alan bütün küçük harfler kendilerinden sonra kapama parantez işareti “)” konularak kullanılır.

Doğru cevap B seçeneğidir.

9-C

Zaman damgası: Bir elektronik verinin üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve/veya kaydedildiği zamanın tespit edilmesi amacıyla elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından güvenli elektronik imza ile doğrulanan zaman kaydını ifade eder. Doğru cevap C seçeneğidir.

10-A

İmza sahibi: Güvenli elektronik imza oluşturmak amacıyla bir imza oluşturma aracını kullanan veya zorunlu hâllerde ya da olağanüstü durumlarda hazırlanan belgeyi el yazısıyla imzalayan gerçek kişiyi ifade eder: doğru cevap A seçeneğidir.

11-II-III-I

Doğru cevap A seçeneğidir.

12-C

Cumhurbaşkanı. Doğru cevap C seçeneğidir.

13-E

Aidiyet zinciri: Belgenin hazırlanmasından tasfiyesine kadar olan sürecini, ifade eder. Doğru cevap E seçeneğidir.

14-D

Nüsha sayısı

MADDE 5- (1) Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler tek nüsha olarak hazırlanır.

(2)Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanacak belgeler, parafli nüshası hazırlayan idarede kalacak şekilde en az iki nüsha olarak düzenlenir.

Doğru cevap D seçeneğidir.

15-A

İdareler, tercihen kurumsal logo kullanabilir. Logo, tek kullanıldığında belgenin en üst orta kısmında “T.C.” ibaresini ortalayacak şekilde veya “Başlık” alanını ortalayacak şekilde belgenin üst sol kısmında yer alır. Doğru cevap A seçeneğidir.

16-C

Belgelerde sayı bulunması zorunludur. “Sayı:” sırasıyla; belgenin hazırlanma süreçlerini ifade eden elektronik ortam için “E”, zorunlu hâller için “Z” veya olağanüstü durumlar için “O” ibarelerinden uygun olanı, DETSİS’te belirtilen Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası, standart dosya planı kodu ile kayıt numarasından oluşur ve bunların arasına kısa çizgi işareti (-) konulur. Doğru cevap C seçeneğidir.

17-A

I ve II doğru III ise yanlıştır: III ün doğru ifadesi

III-Belge doğrulama işlemi, doğrulama kodu ve karekod ile Dijital Türkiye (e-Devlet) üzerinden sağlanır.

Doğru cevap A seçeneğidir.

DEĞERLENDİRME TESTİ

1. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'e göre Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı tarafından yürütülen ve idarelerin merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatındaki birimlerinin Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası ile tanımlandığı sistemi ifade eden tanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS):
- B) Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (DETSİS):
- C) Sesli ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS)
- D) Kurumsal belge kayıt sistemi
- E) Resmî yazışma:

2. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'e göre bir belgeyi tanımlayan gönderici, konu, tarih, sayı ve benzeri tüm bilgileri, ifade eden tanım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Form
- B) Format
- C) Üst yazı
- D) Altveri
- E) Üstveri

3. (.....) "haricindeki gizlilik dereceli belgelerin gerekli güvenlik tedbirleri alınarak fiziksel ortamda gönderilmesi esastır.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre, yukarıdaki boşluğa aşağıdaki ifadelerden hangisi gelmelidir?

- A) Hizmete özel
- B) Acele
- C) Özel
- D) Günlü
- E) Süreli

4. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre paraf bölümünde aşağıdakilerden hangisi belirtilmez?

- A) Tarih
- B) Unvan
- C) T.C Kimlik Numarası
- D) Ad
- E) Soyad

5.Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre imza ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda imza, ad ve soyadın altında bırakılan boşluğa el yazısıyla atılır

B) El yazısıyla atılan imza, kaybolmayacak ve kâğıda işlemlerini sağlayacak mavi renkli kalemle atılır

C) Resmî yazışma sürecinde, imza yetkisi bulunan görevlilere idarece güvenli elektronik imza temin edilir

D) Belgeyi imzalayanın adı ilk harfi büyük diğerleri küçük, soyadı ise büyük harflerle yazılır.

E)Belgenin iki yetkili tarafından imzalanması durumunda üst unvan sahibinin adı, soyadı, unvanı ve imzası sağda yer alır.

6.Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre Bakanlıklar ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların Cumhurbaşkanlığı ile yapacakları yazışmalar, belgenin mahiyeti ve aciliyet durumu değerlendirilerek aşağıdakilerden hangisi tarafından imzalanır?

A)Genel Müdür

B)Genel Müdür Yardımcısı

C)Daire Başkanı

D)Bakan Yardımcısı

E)Özel Kalem Müdürü

7.Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre birden fazla muhataba iletilecek dağıtımli belgelerin muhatap bölümüne aşağıdaki ibarelerden hangisi yazılır?

A)Dağıtım listesi

B)İlgili yerlere

C)Ek

D)Dağıtım yerlerine

E)Dağıtım

8.

I-Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanacak belgeler, parafli nüshası hazırlayan idarede kalacak şekilde en az iki nüsha olarak düzenlenir.

II- Elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler tek nüsha olarak hazırlanır.

III- Belgeler, A4 (21,59 mmX35,56) boyutu dikkate alınarak hazırlanır.

IV- Belge ekleri farklı form, format veya ebatlarda hazırlanabilir.

V-Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda hazırlanacak belgelerin üst yazıları için kâğıdın bir yüzü kullanılır.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A)I-IV-V

B)II-IV-V

C)III-IV-V

D)I-II-IV-V

E) I-II-III-IV-V

9.

I-Hazırlanan belgelerde “Times New Roman” veya “Arial” yazı tipi normal yazı stilinde kullanılır

II-Belgenin yazı alanı sayfanın üst, sol ve sağ kenarından 1,5 cm boşluk bırakılarak düzenlenir.

III-İdare, logo kullanmak istediğinde sayfanın üst boşluğu 0,5 cm olarak düzenlenir.

IV-İdareler, tercihen kurumsal logo kullanabilir. Logo, tek kullanıldığında belgenin en üst orta kısmında “T.C.” ibaresini ortalayacak şekilde veya “Başlık” alanını ortalayacak şekilde belgenin üst sol kısmında yer alır

V-Başlığın yazımında DETSİS’te yer alan başlık kayıtları esas alınır.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A)I-II-III

B)II-III-IV

C)I-III-IV

D)I-II-III-IV

E) I-II-III-IV-V

10.

I-İlgi, belgenin bağlantılı olduğu diğer belge veya belgelerin belirtildiği bölümdür.

II-“İlgi:” yan başlığı, muhatap bölümünün son satırından itibaren iki satır boşluk bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır.

III-Sayı”, “Konu” ve “İlgi” yan başlıklarından sonra kullanılan iki nokta “:” işareti aynı hizada yazılır

IV-İlgide yer alan bilgiler bir satırı geçerse, devamı “İlgi:” yan başlığının ve sıralamayı gösteren harflerin altı boş bırakılarak alt satıra yazılır

V-İlgide, “... tarihli ve ...sayılı ...” ibaresi kullanılır ve ilginin sonuna nokta (/) işareti konulur

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre ilgi ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A)I-II-III

B)II-III-IV

C)III-IV-V

D)I-II-III-IV

E) I-II-III-IV-V

11. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre metin bölümü ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Metin alanı, “Muhatap” veya varsa “İlgi” ile “İmza” arasındaki kısımdır

B) Birden fazla sayfa tutan üst yazılarda sayı, tarih, konu, muhatap ve ilgi bilgilerine sadece ilk sayfada; imza, ek ve dağıtım bilgilerine ise yine ilk sayfada yer verilir

C) “İlgi” ile metin başlangıcı arasında bir satır, “İlgi” yoksa belgenin muhatabı ile metin başlangıcı arasında iki satır boşluk bulunur

D) Metindeki kelime aralarında ve noktalama işaretlerinden sonra bir karakter boşluk bırakılır.

E) Paragrafa 1,25 cm içeriden başlanır ve metin iki yana hizalanır

12.

I- Belgeyi imza yetkisi devredilen makam imzaladığında, imzalayanın adı ve soyadı birinci satıra, yazılır.

II- Yetki devreden makamı gösteren “Bakan a.”, “İdari İşler Başkanı a.”, “Vali a.”, “Belediye Başkanı a.” “Başkan a.” “Genel Müdür a.” veya “Rektör a.” biçimindeki ibare ikinci satıra, yazılır.

III- İmzalayan makamın unvanı ise üçüncü satıra yazılır.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgeyi imza yetkisi devredilen makamın imzalamasıyla ilgili yukarıdakilerden hangisi veya hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I-II

E) I-II-III

13.

I-Adı SOYADI

Personel Daire Başkanı

II-Adı SOYADI

Personel Genel Müdür Yardımcısı

III-Adı SOYADI

Personel Genel Müdürü

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre belgenin ikiden fazla yetkilinin birlikte imzalaması halinde belge örneği sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralama ile verilmiştir?

A) III-II-I

B) II-I-III

C) III-I-II

D) I-III-II

E) I-II-III

14. Elektronik ortamda veya zorunlu hâllerde ya da olağanüstü durumlarda hazırlanan süreli belgelerde “ACELE” veya “GÜNLÜDÜR” ibaresi yazı alanının (.....) köşesinde (.....) renkli olarak belirtilir.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A	üst orta	kırmızı
B	sağ alt	kırmızı
C	sağ üst	kırmızı
D	sol üst	kırmızı
E	sol alt	kırmızı

Büro Memur-Sen

15. Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi belgenin bölümlerinden birisi değildir?

A) Yazı tipi

B) Yazı alanı

C) Kurumsal loğa

D) Başlık

E) Sayı

16. (.....) , belgenin içeriği hakkında kısa ve öz bilgi barındırır

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A)Muhatap
- B)Konu
- C)Sayı
- D)İlgi
- E)Metin

17.Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan EBYS'ler, idarelerce ne kadarlık süre içinde bu Yönetmelik hükümlerine uyumlu hâle getirilir?

- A)Bir ay
- B>Üç ay
- C)Altı ay
- D)Bir yıl
- E)İki yıl

18.Bu Yönetmeliğin uygulama birliğinin sağlanması ve idari işleyişin verimli yürütülebilmesi amacıyla "Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Kılavuzu" nu aşağıdakilerden hangisi hazırlar?

- A)Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
- B)İçişleri Bakanlığı
- C)Adalet Bakanlığı
- D)Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- E)Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

19.

I-Elektronik ortamda hazırlanan belgelerde paraf, güvenli elektronik imza veya elektronik onay ile atılır.

II- idare içinde birden fazla birimin iş birliği ile hazırlanan ve yetkili makamın imzasına sunulan belgelerde, belgeyi hazırlayan birime ait paraf hiyerarşisinden sonra “Koordinasyon” seçimi yapılır ve iş birliğine dâhil olan ilgililerin unvanları, adları ve soyadları belirtilir

III-Belgenin birden fazla muhabata gönderilmesi durumunda dağıtım bölümüne yer verilir.

IV-Belgede ek olması hâlinde “Ek:” başlığı imza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılarak ve yazı alanının sağından başlanarak yazılır.

V-Metnin bitiminden itibaren bir ilâ iki satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların altında unvanına, yazı alanının en sağında ortalanarak yer verilir

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A)II-III-IV
- B)I-II-IV
- C)I-II-III
- D)I-II-III-IV
- E) I-II-III-IV-V

20-

I-Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler, veri depolama araçlarıyla da iletilebilir. Bu durumda gönderme ve alma işlemine ilişkin kayıt tutulur.

II-İdare, resmî yazışma kapsamında kendisine iletilen ve e-Yazışma Teknik Rehberi’ne uygun şekilde hazırlanmış belgeleri işleme koymakla yükümlüdür.

III-Belge zarflanarak muhabata iletildiğinde başlık bilgisi, ihtiyaç duyulması hâlinde gönderen idarenin adres bilgisi, belgenin tarihi ve sayısı zarfın sol üst köşesine; muhabatın adı ve adres bilgisi zarfın ortasına kısaltma kullanılmadan yazılır.

IV- İdare içi ve idare dışı görüş, bilgi ve belge talep yazıları günlük yazılır. İdareler, ilgili mevzuattaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla süre belirtilmeyen belge taleplerini, talebin kendilerine ulaşmasından itibaren en geç üç iş günü; içinde yerine getirir.

V-Belgeye süresi içinde cevap verilmemesi durumunda muhabata tekit yazısı yazılabilir.

Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe göre yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A)IV-V
- B)III-IV-V
- C)II-III-IV-V
- D)I-II-III-V
- E) I-II-III-IV-V

ÇÖZÜMLER

1-B

Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (DETSİS): Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı tarafından yürütülen ve idarelerin merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatındaki birimlerinin Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası ile tanımlandığı sistemi ifade eder. Doğru cevap B seçeneğidir.

2-E

Üstveri: Bir belgeyi tanımlayan gönderici, konu, tarih, sayı ve benzeri tüm bilgileri, ifade eder. Doğru cevap E seçeneğidir.

3-A

Hizmete Özel” gizlilik derecesi bulunan belgelerin hazırlanması, kaydedilmesi, saklanması, gönderilmesi, alınması ve diğer işlemleri elektronik ortamda gerçekleştirilir. Doğru cevap A seçeneğidir.

4-C

Paraf bölümünde tarih, unvan, ad ve soyad bilgileri kısaltma kullanılmadan ast-üst ilişkisine uygun olarak belirtilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

5-A

Zorunlu hâllerde veya olağanüstü durumlarda imza, ad ve soyadın üzerinde bırakılan boşluğa el yazısıyla atılır. Doğru cevap A seçeneğidir.

6-D

Bakanlıklar ile bunlara bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşların Cumhurbaşkanlığı ile yapacakları yazışmalar, belgenin mahiyeti ve aciliyet durumu değerlendirilerek bakan veya ilgili bakan yardımcısı tarafından imzalanır. Doğru cevap D seçeneğidir.

7-D

Birden fazla muhataba iletilecek dağıtım belgelerinin muhatap bölümüne “DAĞITIM YERLERİNE” ibaresi yazılır. Doğru cevap D seçeneğidir.

8-D

Belgeler, A4 (210x297 mm) boyutu dikkate alınarak hazırlanır.

Sıralama I-II-IV-V

Doru cevap D seçeneğidir.

9-E

Hepsi doğru. Doğru cevap E seçeneğidir.

10.D

İlgide, “... tarihli ve ...sayılı ...” ibaresi kullanılır ve ilginin sonuna nokta (.) işareti konulur.

I-II-III-IV Doğru. Doğru cevap D seçeneğidir.

11-B

Birden fazla sayfa tutan üst yazılarda sayı, tarih, konu, muhatap ve ilgi bilgilerine sadece ilk sayfada; imza, ek ve dağıtım bilgilerine ise sadece son sayfada yer verilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

12-E

Belgeyi imza yetkisi devredilen makam imzaladığında, imzalayanın adı ve soyadı birinci satıra, yetki devreden makamı gösteren “Bakan a.”, “İdari İşler Başkanı a.”, “Vali a.”, “Belediye Başkanı a.” “Başkan a.” “Genel Müdür a.” veya “Rektör a.” biçimindeki ibare ikinci satıra, imzalayan makamın unvanı ise üçüncü satıra yazılır. Doğru cevap E seçeneğidir.

13-A

III-Adı SOYADI

Personel Genel Müdürü

II-Adı SOYADI

Personel Genel Müdür Yardımcısı

I-Adı SOYADI

Personel Daire Başkanı

Doğru sıralama A seçeneğinde doğru olarak verildiğinden cevap A seçeneğidir.

14-C

Elektronik ortamda veya zorunlu hâllerde ya da olağanüstü durumlarda hazırlanan süreli belgelerde “ACELE” veya “GÜNLÜDÜR” ibaresi yazı alanının sağ üst köşesinde kırmızı renkli olarak belirtilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

15-A

Yazı tipi belgenin özelliklerinden olduğundan doğru cevap A seçeneğidir.

16-B

Konu, belgenin içeriği hakkında kısa ve öz bilgi barındırır. Doğru cevap B seçeneğidir.

17-C

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan EBYS'ler, idarelerce altı ay içinde bu Yönetmelik hükümlerine uyumlu hâle getirilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

18-A

Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığınca, bu Yönetmeliğin uygulama birliğinin sağlanması ve idari işleyişin verimli yürütülebilmesi amacıyla “Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Kılavuzu” hazırlanır. Doğru cevap A seçeneğidir.

19-

IV-Belgede ek olması hâlinde “Ek:” başlığı imza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılır.

V- Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılarak, belgeyi imzalayacak olan makam sahibinin adına, soyadına ve bunların altında unvanına, yazı alanının en sağında ortalanarak yer verilir.

I-II-III Doğru olduğundan doğru cevap C seçeneğidir.

20-D

İdare içi ve idare dışı görüş, bilgi ve belge talep yazıları günlük yazılır. İdareler, ilgili mevzuattaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla süre belirtilmeyen belge taleplerini, talebin kendilerine ulaşmasından itibaren en geç beş iş günü; süre belirtilmeyen bilgi ve görüş taleplerini ise talebin kendilerine ulaşmasından itibaren en geç on beş iş günü içinde yerine getirir.

I-II-III-V Doğru. Doğru cevap D seçeneğidir

ETKİNLİK TESTİ

ÖRNEK: (1) Sayfanın üst, sol ve sağ kenarından 1,5 cm boşluk bırakılarak düzenlenir.(1) –Yazı alanı

Örnekteki gibi açıklama ve resmi yazışma bölümlerini EŞLEŞTİRELİM.

NO	AÇIKLAMA		BÖLGE BÖLÜMLERİ
1	Sayfanın üst, sol ve sağ kenarından 1,5 cm boşluk bırakılarak düzenlenir	(1)	Yazı alanı
2	Sayı:” yan başlığının bir alt satırına yazılır	()	Kurumsal logo
3	İdareler, tercihen kullanılabilir.	()	Başlık
4	Belgenin gönderildiği idareyi veya kişiyi belirtir.	()	Tarih
5	Belgeyi gönderen idarenin adının belirtildiği bölümdür.	()	Sayı
6	Belgenin bağlantılı olduğu diğer belge veya belgelerin belirtildiği bölümdür.	()	Konu
7	Sayı ile aynı satırda olmak üzere yazı alanının en sağında yer alır.	()	Muhatap
8	Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılan bölümdür.	()	İlgi
9	İmza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılan bölümü ifade eder.	()	Metin
10	Belgenin hazırlanma süreçlerini ifade eden elektronik ortam için “E”, zorunlu hâller için “Z” veya olağanüstü durumlar için “O” ibarelerinden uygun olanı, DETSİS’te belirtilen Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası, standart dosya planı kodu ile kayıt numarasından oluşur ve bunların arasına kısa çizgi işareti (-) konulur	()	İmza
11	Muhatap” veya varsa “İlgi” ile “İmza” arasındaki kısımdır	()	Ek
12	Belgenin birden fazla muhataba gönderilmesi durumunda bu bölüme yer verilir.	()	Paraf
13	Tarih, unvan, ad ve soyadı bilgileri kısaltma kullanılmadan ast-üst ilişkisine uygun olarak belirtilen bölümdür.	()	Koordinasyon
14	İdare içinde birden fazla birimin iş birliği ile hazırlanan ve yetkili makamın imzasına sunulan belgelerde, belgeyi hazırlayan birime ait paraf hiyerarşisinden sonra seçimi yapılan bölümdür.	()	Üstveri elemanlar
15	Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgelerde asgari olarak eYazışma Teknik Rehberi’nde belirtilen üstveri elemanları kullanılır	()	Dağıtım

ETKİNLİK TESTİ-ÇÖZÜMLER

NO	AÇIKLAMA		BÖLGE BÖLÜMLERİ
1	Sayfanın üst, sol ve sağ kenarından 1,5 cm boşluk bırakılarak düzenlenir	(1)	Yazı alanı
2	Sayı:" yan başlığının bir alt satırına yazılan bölümdür.	(6)	Kurumsal logo
3	İdareler, tercihen kullanılabilir.	(2)	Başlık
4	Belgenin gönderildiği idareyi veya kişiyi belirtir.	(7)	Tarih
5	Belgeyi gönderen idarenin adının belirtildiği bölümdür.	(3)	Sayı
6	Belgenin bağlantılı olduğu diğer belge veya belgelerin belirtildiği bölümdür.	(8)	Konu
7	Sayı ile aynı satırda olmak üzere yazı alanının en sağında yer alır.	(4)	Muhatap
8	Metnin bitiminden itibaren iki ilâ dört satır boşluk bırakılan bölümdür.	(10)	İlgi
9	İmza bölümünden sonra uygun satır boşluğu bırakılarak ve yazı alanının solundan başlanarak yazılan bölümü ifade eder.	(11)	Metin
10	Belgenin hazırlanma süreçlerini ifade eden elektronik ortam için "E", zorunlu hâller için "Z" veya olağanüstü durumlar için "O" ibarelerinden uygun olanı, DETSİS'te belirtilen Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası, standart dosya planı kodu ile kayıt numarasından oluşur ve bunların arasına kısa çizgi işareti (-) konulur	(5)	İmza
11	Muhatap" veya varsa "İlgi" ile "İmza" arasındaki kısımdır	(9)	Ek
12	Belgenin birden fazla muhataba gönderilmesi durumunda bu bölüme yer verilir.	(15)	Paraf
13	Tarih, unvan, ad ve soyadı bilgileri kısaltma kullanılmadan ast-üst ilişkisine uygun olarak belirtilen bölümdür.	(12)	Koordinasyon
14	İdare içinde birden fazla birimin iş birliği ile hazırlanan ve yetkili makamın imzasına sunulan belgelerde, belgeyi hazırlayan birime ait paraf hiyerarşisinden sonra seçimi yapılan bölümdür.	(13)	Üstveri elemanlar
15	Güvenli elektronik imza ile imzalanan belgelerde asgari olarak e Yazışma Teknik Rehberi'nde belirtilen üstveri elemanları kullanılır	(14)	Dağıtım

SERMAYE PİYASASI KANUNU

Kanun Numarası: 6362

YEDİNCİ KISIM**Sermaye Piyasası Kuruluna İlişkin Esaslar****Kuruluş ve bağımsızlık**

MADDE 117 – (1) Bu Kanunla ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Sermaye Piyasası Kurulu kurulmuştur. Kurulun merkezi İstanbul'dadır. Kurul, Kurul Karar Organı ve Başkanlık teşkilatından oluşur.

(2) Kurul, bu Kanunla ve mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurulun kararları yerindelik denetimine tabi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurulun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

(3) Kurul, bu Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde sahip olduğu mali kaynaklarını görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, kendi bütçesinde belirlenen usul ve esaslar dâhilinde serbestçe kullanır.

(4) Kurul, bu Kanunla ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak amacıyla yeterli sayı ve nitelikte personeli istihdam eder.

(5) Kurulun para, evrak ve her türlü malları devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kanuna göre Kurulun merkezi aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Ankara
- B)İstanbul
- C)İzmir
- D)Bursa
- E)Kocaeli

ÇÖZÜM: B

Kurulun merkezi İstanbul'dadır. Doğru cevap B seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kanuna göre kuruluş ve bağımsızlık ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bu Kanunla ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Sermaye Piyasası Kurulu kurulmuştur
- B) Kurul, Kurul Karar Organı ve Başkanlık teşkilatından oluşur.
- C)Kurul, bu Kanunla ve mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır
- D) Kurulun para, evrak ve her türlü malları devlet malı hükmünde olup haczedilebilir.
- E)Kurul, bu Kanunla ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak amacıyla yeterli sayı ve nitelikte personeli istihdam eder.

ÇÖZÜM:D

Kurulun para, evrak ve her türlü malları devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez. Doğru cevap D seçeneğidir.

Kurul Karar Organı

MADDE 118 – (1) Kurul Karar Organı, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul Başkanı, Başkanlık teşkilatının da başıdır.

(2) Başkanın izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınması veya üyeliğinin düşmesi durumlarında ikinci başkan, onun da bulunmadığı hâllerde başkan vekili Başkana vekâlet eder.

ÖRNEK SORU:Sermaye Piyasası Kanuna göre Kurul kaç üyeden oluşur?

- A)5
- B)7
- C)9
- D)12
- E) 15

ÇÖZÜM: B

Kurul Karar Organı, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Doğru cevap B seçeneğidir.

Kurul Başkanı ve üyeleri ile ilgili esaslar

MADDE 119 –(1) Kurul Başkanı ve üyelerinin aşağıdaki şartları taşımaları zorunludur:

a) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımak

b) En az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmak

(2) **(Değişik: 2/7/2018-KHK-703/165 md.)** Başkan, ikinci başkan, başkan vekili ve üyeler, Cumhurbaşkanınca atanır.

(3) Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Kurul Başkan ve üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmazlar.

ÖRNEK SORU:Sermaye Piyasası Kanuna göre Başkan, ikinci başkan, başkan vekili ve üyeler, aşağıdakilerden hangisince atanır?

- A) Cumhurbaşkanınca
- B)TBMM Başkanunca
- C)Hazine ve Maliye Bakanınca
- D)İçişleri Bakanınca
- E)Adalet Bakanınca

ÇÖZÜM : A

Başkan, ikinci başkan, başkan vekili ve üyeler, Cumhurbaşkanınca atanır.Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair (.....) Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler.

Sermaye Piyasası Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A)Danıştay
- B)Sayıştay
- C)Yargıtay
- D)Anayasa Mahkemesi
- E) Uyuşmazlık Mahkemesi

ÇÖZÜM: C

Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler.Doğru cevap C seçeneğidir.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri

MADDE 120 – (1) **(Mülga birinci ve ikinci cümle: 2/7/2018-KHK-703/165 md.)** (...) Başkanlığın ve üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması hâlinde, boşalan üyeliğe, 119 uncu maddede belirtilen esaslar dâhilinde en geç iki ay içinde atama yapılır.

(2) Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Ancak, ağır hastalık veya engellilik nedeniyle altı aydan daha uzun bir süre iş göremeyecekleri, atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri veya durumlarının 121 inci maddeye aykırı olduğu tespit edilen veya görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri, süreleri dolmadan Cumhurbaşkanının onayı ile görevden alınırlar. Ayrıca, geçici iş göremezlik hâlinin altı aydan fazla sürmesi hâlinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer.⁽¹⁾⁽²⁾

ÖRNEK SORU:Sermaye Piyasası Kanuna göre Başkanlığın ve üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması hâlinde, boşalan üyeliğe, 119 uncu maddede belirtilen esaslar dâhilinde en geç kaç ay içinde atama yapılır?

- A) Bir
- B) İki
- C) Üç
- D) Dört
- E) Altı

ÇÖZÜM:B

Başkanlığın ve üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması hâlinde, boşalan üyeliğe, 119 uncu maddede belirtilen esaslar dâhilinde en geç iki ay içinde atama yapılır. Doğru cevap B seçeneğidir.

Yasaklar

MADDE 121 – (1) Kurul Başkan ve üyeleri, asli görevlerini aksatmayacak şekilde bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ders ve konferans verebilir ve bunlardan doğacak telif hakları ile ders ve konferans ücretlerini alabilirler. Ancak, özel bir kanuna dayanmadıkça, Kuruldaki resmî görevlerinin yürütülmesi dışında kalan resmî veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, Kurulun düzenlemek ve denetlemekle yetkili olduğu ortaklıklarda ve kuruluşlarda pay sahibi olamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamazlar.

(2) Kurul Başkan ve üyeleri göreve başladıkları tarihten itibaren, kendilerinin veya eşlerinin ve velayetleri altındaki çocuklarının sahibi buldukları sermaye piyasası araçlarından, Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin olan araçlar ve emeklilik fon payları hariç, Kurulun düzenlemek ve denetlemekle sorumlu olduğu kuruluşların her türlü sermaye piyasası araçlarını eş, evlatlık, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere, otuz gün içinde satmak suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Göreve başlama tarihinden itibaren otuz gün içinde bu fıkraya

uygun hareket etmeyen üye, üyelikten çekilmiş sayılır.

(3) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli, Kuruldaki görevleri sebebiyle öğrendikleri gizlilik taşıyan bilgileri ve ticari sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamazlar.

(4) Kurul Başkan ve üyeleri, görevden ayrılmalarını izleyen iki yıl içinde yatırım kuruluşlarında görev alamaz. Bu fıkra hükmüne uymayanlara 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen cezalar verilir.

(5) Kurul Başkan ve üyeleri 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(6) Kurul meslek personeli, görevden ayrıldıktan sonra, son iki yılda incelemiş veya denetlemiş oldukları halka açık ortaklıklarda ve sermaye piyasası kurumlarında iki yıl boyunca görev alamazlar.

ÖRNEK SORU:

I-Kurul Başkan ve üyeleri dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz.

II-Kurul Başkan ve üyeleri ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz.

III-Kurul Başkan ve üyeleri ders ve konferans veremez.

Sermaye Piyasası Kanuna göre yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I-II
- E) I-II-III

ÇÖZÜM: D

I ve II doğru III yanlış olduğundan doğru cevap D seçeneğidir.

ÖRNEK SORU:Sermaye Piyasası Kanuna göre Kurul meslek personeli, görevden ayrıldıktan sonra, son iki yılda incelemiş veya denetlemiş oldukları halka açık ortaklıklarda ve sermaye piyasası kurumlarında kaç yıl boyunca görev alamazlar?

- A)2
- B)3
- C)4
- D)5
- E)6

ÇÖZÜM:A

Kurul meslek personeli, görevden ayrıldıktan sonra, son iki yılda incelemiş veya denetlemiş oldukları halka açık ortaklıklarda ve sermaye piyasası kurumlarında iki yıl boyunca görev alamazlar.Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kanuna göre Kurul Başkan ve üyeleri göreve başladıkları tarihten itibaren, kendilerinin veya eşlerinin ve velayetleri altındaki çocuklarının sahibi buldukları sermaye piyasası araçlarından, Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin olan araçlar ve emeklilik fon payları hariç, Kurulun düzenlemek ve denetlemekle sorumlu olduğu kuruluşların her türlü sermaye piyasası araçlarını eş, evlatlık, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere, kaç gün içinde satmak suretiyle elden çıkarmak zorundadır?

- A)15
- B)20
- C)25
- D)30
- E)45

ÇÖZÜM:D

30 gün doğru cevap D seçeneğidir.

Kurul Karar Organının görev ve yetkileri

MADDE 122 –(1) Kurul Başkan ve üyelerinden oluşan Kurul Karar Organı, bu Kanun ve diğer mevzuatta belirtilenlerin yanı

sıra aşağıdaki görevleri yapar ve yetkileri kullanır:

a) Kurulun düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu alanla ve Kurulla ilgili yönetmelik ve tebliğ taslaklarını, başvuru dosyalarını, Kurul personeline hazırlanan inceleme ve denetleme raporlarını görüşüp karara bağlamak

b) Kurulun bütçesini, kesin hesabını ve yıllık faaliyet raporunu görüşüp karara bağlamak

c) Başkanın önerisi üzerine, Kurul başkan yardımcıları ve daire başkanlarını atamak

ç) Yurt içi veya yurt dışı temsilcilik açılması, gayrimenkul alımı, satımı, yapımı veya kiralanması hususundaki önerileri görüşüp karara bağlamak

d) Kurulun üçüncü kişilerle olan alacak, hak ve borçları hakkında her türlü işleme, gerektiğinde sulhe, ibraya ve tahkime karar vermek

e) Kurulun görev alanıyla ilgili uluslararası kuruluşlara üyelik, bu kuruluşlara yapılacak ödemeler ile bu kuruluşlar ve Türkiye Cumhuriyetinin üyesi olduğu uluslararası kuruluşların Kurulun görev alanıyla ilgili projelerine katkıda bulunulması konularında karar vermek

(2) Kurul Karar Organı, 128 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan Kurulun görev ve yetkilerinden (d), (e), (ı) bentlerinde belirtilenleri, kapsamını açıkça belirtmek ve yazılı olmak kaydıyla Kurul Başkanına devredebilir.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi Kurul karar organının görev ve yetkilerinden birisi değildir?

- A)Kurulun bütçesini, kesin hesabını ve yıllık faaliyet raporunu görüşüp karara bağlamak
B)Yurt içi veya yurt dışı temsilcilik açılması, gayrimenkul alımı, satımı, yapımı veya kiralanması hususundaki önerileri görüşüp karara bağlamak
C)Kurulun görev alanıyla ilgili uluslararası kuruluşlara üyelik, bu kuruluşlara yapılacak ödemeler ile bu kuruluşlar ve Türkiye Cumhuriyetinin üyesi olduğu uluslararası kuruluşların Kurulun görev alanıyla ilgili projelerine katkıda bulunulması konularında karar vermek
D)Kurulun düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu alanla ve Kurulla ilgili yönetmelik ve tebliğ taslaklarını, başvuru dosyalarını, Kurul personelince hazırlanan inceleme ve denetleme raporlarını görüşüp karara bağlamak
E)Cumhurbaşkanının önerisi üzerine, Kurul başkan yardımcıları ve daire başkanlarını atamak.

ÇÖZÜM:E

Başkanın önerisi üzerine, Kurul başkan yardımcıları ve daire başkanlarını atamak. Doğru cevap E seçeneğidir.

Kurul Karar Organının çalışma esasları

MADDE 123 – (1) Kurul Karar Organının, en az iki haftada bir defa olmak üzere, gerekli hâllerde gündemli olarak toplanması esastır. Kurul Başkanı tarafından belirlenen toplantı gündeminde yer alan öneri yazıları ve ekleri toplantı tarihinden üç gün önce üyelere ulaştırılır, toplantıya katılan üyelerin çoğunluğunun kabulü şartıyla toplantı gündeminde yer almayan hususlar da Kurul toplantısında görüşülebilir. Böyle bir durumda verilen karar bir tutanak ile tespit edilir. Kurul toplantıları Kurul merkez ve temsilcilikleri ile Kurul tarafından kararlaştırılmak üzere yurt içinde başka merkezlerde de yapılabilir. Geçerli mazereti olmayan tüm üyelerin katılımı ile gündemsiz toplantı yapılması, Kurul toplantılarına mesafeli katılım ve toplantılara

ilişkin sair hususlar Kurul tarafından çıkarılacak bir iç yönetmelik ile belirlenir. Kurul Karar Organı, üyelerin talebi hâlinde Kurul merkezi dışında Kurul temsilciliklerini de ilgili üyenin daimi çalışma yeri olarak belirleyebilir.

(2) Görev, izin ve hastalık gibi geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam beş toplantıya katılmayan Kurul üyesi üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve ilgili Bakana bildirilir.

(3) Kurul Karar Organı, en az beş üye ile toplanır ve en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Üyeler çekimser oy kullanamaz. Oyların eşitliği hâlinde Başkanın, Başkanın yokluğunda İkinci Başkanın oyu doğrultusunda karar alınmış sayılır.

(4) Kurul Başkan ve üyeleri kendisi, eşi, evlatlıkları ve üçüncü derece dâhil kan ve ikinci derece dâhil kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamazlar. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(5) Kurul Karar Organının toplantılarının gizliliği esastır. İhtiyaç duyulması hâlinde görüşlerinden yararlanılmak üzere Kurul personeli ve Kurul Karar Organı tarafından toplantıya katılmasında fayda görülen Kurul dışından kişiler Kurul Karar Organı toplantısına davet edilebilir. Ancak, Kurul kararları toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

(6) Bu Kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere, Kurul Karar Organı, yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı görülenler dışındaki kararlarını internet ortamı başta olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurur.

(7) Kurul üyeleri ile Kurul personelinin uyacakları mesleki ve etik ilkeler ile Kurul Karar Organının çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

ÖRNEK SORU: Kurul Karar Organı, en az (.....)üye ile toplanır ve en az (.....) üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır.

Sermaye Piyasası Kanuna göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	Birinci Boşluk	İkinci Boşluk
A	7	5
B	5	4
C	5	3
D	4	4
E	7	4

ÇÖZÜM B

Kurul Karar Organı, en az beş üye ile toplanır ve en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır.Doğru cevap B seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: **Sermaye Piyasası Kanuna göre görev, izin ve hastalık gibi geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam kaç toplantıya katılmayan Kurul üyesi üyelikten çekilmiş sayılır?**

- A)2
- B)3
- C)5
- D)7
- E)10

ÇÖZÜM: C

Görev, izin ve hastalık gibi geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam beş toplantıya katılmayan Kurul üyesi üyelikten çekilmiş sayılır. Doğru cevap C seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: **Kurul Karar Organının, en az kaç haftada bir defa olmak üzere, gerekli hâllerde gündemli olarak toplanması esastır?**

- A)1
- B)2
- C)3
- D)4
- E) 5

ÇÖZÜM: B

İki hafta. Doğru cevap B seçeneğidir.

Başkan

MADDE 124 – (1) Kurulun en üst yöneticisi olan Başkan, Kurulun genel yönetim ve temsilinden sorumludur.

(2) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurul Karar Organı toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları yönetmek

b) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Kurul Karar Organına sunmak

c) Kurul Karar Organı kararlarının yayımlanmasını sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek

ç) Kurulun strateji ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan yıllık bütçesinin, mali tablolarının, faaliyet raporlarının ve performans raporlarının hazırlanmasını sağlamak ve bunları Kurul Karar Organına sunmak

d) Hizmet birimlerinin, verimli ve uyumlu çalışmalarını sağlamak, Kurul hizmet birimleri arasındaki görev ve yetki sorunlarını çözmek, gerektiğinde hizmet birimlerine ek görev ve sorumluluklar vermek

e) Kurulun faaliyet gösterdiği alanda strateji, politikalar ve ilgili mevzuat ile Başkanlığın ve çalışanların performans ölçütleri hakkında değerlendirme yapmak

f) Kurulun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek

g) Kurul Karar Organı tarafından atanması öngörülenler dışındaki Kurul personelini atamak

ğ) Kurul adına basın ve yayın organlarına beyan ve açıklamalarda bulunmak

h) Kurul bütçesinin uygulanmasını, gelirlerinin toplanmasını ve Kurul Karar Organının yetkisi dâhilinde bulunmayan harcamaların yapılmasını sağlamak

ı) 128 inci maddenin birinci fıkrasının (ı) bendinde düzenlenen bilimsel araştırmaların yapılmasını sağlamak üzere gerekli iç teşkilatın

kurulmasına ve işleyişine ilişkin esasları belirlemek

i) Kurulun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek

j) Bu Kanun ve ilgili mevzuatta düzenlenen yatırım sözleşmesinin sektörel uzmanlık gerektiren alanlara ilişkin olması hâlinde, kamu kurum ve kuruluşlarından birlikte çalışmak üzere uzman personel ya da belirli bir konuda çalışma raporu talep etmek

(3) Başkan, Kurul Karar Organına ilişkin olmayan görev ve yetkilerinden bir bölümünü, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla alt kademelere devredebilir.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kanuna göre aşağıdakilerden hangisi Kurul Başkanının görevlerinden birisi değildir?

A)Kurul Karar Organı toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları yönetmek

B) Kurulun strateji ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan yıllık bütçesinin, mali tablolarının, faaliyet raporlarının ve performans raporlarının hazırlanmasını sağlamak ve bunları Kurul Karar Organına sunmak

C) Hizmet birimlerinin, verimli ve uyumlu çalışmalarını sağlamak, Kurul hizmet birimleri arasındaki görev ve yetki sorunlarını çözmek

D) Kurulun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek

E) Kurul başkan yardımcılarını seçmek.

ÇÖZÜM: E

Kurul kararıyla başkan yardımcıları atandığından doğru cevap E seçeneğidir.

Kurul başkan yardımcıları

MADDE 125 – (1) Başkana, başkanlığa ilişkin görevlerinde yardımcı olmak üzere Kurul kararıyla beş Kurul başkan yardımcısı atanır. Kurul başkan yardımcılarının 119 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşıması zorunludur.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kanuna göre Kurul kararıyla kaç başkan yardımcısı atanır?

A)3

B)4

C)5

D)7

E)9

ÇÖZÜM:C

Beş başkan Yardımcısı atanır. Doğru cevap C seçeneğidir.

Hizmet birimleri⁽¹⁾

MADDE 126 – (1) Kurulun hizmet birimleri, daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış on iki hizmet biriminden oluşur. Kurul Karar Organının teklifi ve ilgili Bakanın onayı ile bu sayının yarısını geçmemek kaydıyla yeni daire başkanlıkları oluşturulabilir, sayısı on ikinin altına düşmemek kaydıyla mevcut daire başkanlıkları kapatılabilir, birleştirilebilir veya görev ve yetkilerinin bir kısmı yeni kurulacak daire başkanlıklarına verilebilir. Hizmet birimleri, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve yetkilere uygun olarak Kurul Karar Organının teklifi ve Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

(2)Yurt içinde gerekli görülen yerlerde Kurul Karar Organının kararıyla, sermaye piyasaları açısından yoğun ilişki içinde bulunan ülkelerde ise Cumhurbaşkanı kararıyla temsilcilik açılabilir. Yurt dışı temsilciliklerin açılacağı yerler ve süresi ile temsilciliklerin çalışma usul ve esasları, bu temsilciliklerde görev yapacak personelin niteliği, sayısı, görev süresi ve bunlara ödenecek ücretlerin belirlenmesi, personele yapılacak ödemeler dışında kalan diğer harcamaların neler olacağı ve harcamaya ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir.⁽¹⁾

(3) Kurul Karar Organı 128 inci maddenin birinci fıkrasının (ı) bendinde düzenlenen bilimsel araştırmaların yapılmasını sağlamak üzere Araştırma Merkezi Müdürlüğü kurabilir.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kanuna göre hizmet birimleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kurulun hizmet birimleri, daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış on iki hizmet biriminden oluşur.
- B) Kurul Karar Organının teklifi ve ilgili Bakanın onayı ile bu sayının yarısını geçmemek kaydıyla yeni daire başkanlıkları oluşturulabilir, sayısı on ikinin altına düşmemek kaydıyla mevcut daire başkanlıkları kapatılabilir.
- C) Yurt içinde gerekli görülen yerlerde Kurul Karar Organının kararıyla, sermaye piyasaları açısından yoğun ilişki içinde bulunan ülkelerde ise kanunla temsilcilik açılabilir.
- D) Kurul Karar Organı 128 inci maddenin birinci fıkrasının (ı) bendinde düzenlenen bilimsel araştırmaların yapılmasını sağlamak üzere Araştırma Merkezi Müdürlüğü kurabilir.
- E) Yurt dışı temsilciliklerin açılacağı yerler ve süresi ile temsilciliklerin çalışma usul ve esasları, bu temsilciliklerde görev yapacak personelin niteliği, sayısı, görev süresi ve bunlara ödenecek ücretlerin belirlenmesi, personele yapılacak ödemeler dışında kalan diğer harcamaların neler olacağı ve harcamaya ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir.

ÇÖZÜM: C

Yurt içinde gerekli görülen yerlerde Kurul Karar Organının kararıyla, sermaye piyasaları açısından yoğun ilişki içinde bulunan ülkelerde ise Cumhurbaşkanınca kararıyla temsilcilik açılabilir. Doğru cevap C seçeneğidir.

Kurul personeli

MADDE 127 – (1) Bu Kanun ve ilgili mevzuat ile Kurula verilen görevlerin gerektirdiği sürekli görev ve hizmetler, meslek personeli, Kurul başkanlık danışmanları ile ekli (1) sayılı listede yer alan diğer kadrolarda görev yapan personelden oluşan Kurul personeli eliyle yürütülür. Meslek personeli Kurul başkan yardımcısı, daire başkanı, daire başkan yardımcısı, sermaye piyasası başuzman, uzman ve uzman yardımcısı, başuzman hukukçu, uzman hukukçu ve uzman hukukçu yardımcısı ile bilişim başuzmanı,

bilişim uzmanı ve uzman yardımcılarında oluşur. Meslek personeli sıfatını daha önce kazanmış bulunan Kurul başkanlık danışmanı, grup başkanı ve müdür de meslek personeli sayılır.

(2) Kurul personeli bu Kanunla düzenlenen hususlar dışında 657 sayılı Kanuna tabidir.

(3) Kurulun kadroları ekli (1) sayılı listede gösterilmiştir. Söz konusu cetveldeki toplam kadro sayısı geçilmemek ve mevcut kadro unvanları veya 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname eki cetvellere yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olmak üzere kadro, unvan ve derecelerinin değiştirilmesi ile bu kadroların kullanılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurul Karar Organı yetkilidir.

(4) Meslek personeli dışındaki Kurul personeli başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilemez.

(5) Sermaye piyasası uzman yardımcılığı ile uzman hukukçu yardımcılığı ve bilişim uzman yardımcılığına atanacaklar hakkında 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(6) Kurul personelinin çalışma usul ve esasları Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurulun görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 128 – (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bu Kanun ile verilen görevler ile bu Kanunun emrettiği uygulamaların yerine getirilmesini ve öngörülen neticelerin sağlanmasını teminen gerekli olan iş ve işlemleri yapmak

b) Kamunun zamanında, yeterli ve doğru olarak aydınlatılmasını sağlamak amacıyla genel ve özel nitelikte kararlar almak

c) Bu Kanun kapsamına giren kurum ve ortaklıkların bağımsız denetim, derecelendirme, değerlendirme ve bilgi sistemleri denetimi faaliyetine ilişkin şartları ve çalışma esaslarını belirlemek ve bu şartları taşıyanları listeler hâlinde ilan etmek

ç) Finansal istikrar ve ulusal veya uluslararası mevzuatın gereklerinin sağlanması amacıyla diğer finansal düzenleyici ve

denetleyici kurumlarla her türlü iş birliğini yapmak ve bilgi alışverişinde bulunmak

d) Sermaye piyasalarında düzenleme ve denetimle yetkili muadili yabancı kurumlar ile sermaye piyasalarıyla ilgili olarak karşılıklılık ve mesleki sırrın korunması ilkeleri çerçevesinde karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulmasına ve belge taleplerinin karşılanmasına, yabancı ülkelerdeki sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki merkez, şube veya ortaklıkları ile yazılı bir sözleşme çerçevesinde dışarıdan hizmet aldıkları kurumlarda denetim yapılmasına ve gerekli idari tedbirlerin alınmasına, bu kapsamda yürütülecek faaliyetlere ilişkin masrafların paylaşımına yönelik ikili veya çok taraflı mutabakat zabitleri imzalamak ve sermaye piyasalarıyla ilgili her türlü iş birliğini yapmak

e) Sermaye piyasasının gelişmesini teminen yeni sermaye piyasası kurumlarına ve araçlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemek ve bunları denetlemek

f) Halka açık ortaklıklarda görev alacaklar, sermaye piyasası kurumlarının yönetici ve diğer çalışanlarının mesleki eğitimi, mesleki yeterliliği ve mesleki ehliyetlerini gösterir sertifika verilmesine ilişkin esasları belirlemek, bu amaçlarla merkez veya şirket kurmak ve bunların faaliyet usul ve esaslarını belirlemek

g) Sermaye piyasasında yatırımcı ve tasarruf sahiplerine yönelik olarak yatırım tavsiyesinde bulunacak kişiler ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek

ğ) Kamuyu Aydınlatma Platformunun işletim ve çalışma esasları ile bu Kanun kapsamında Kurula yapılacak bildirim ve başvuruların usul ve esaslarını belirlemek

h) Sermaye piyasası kurumlarının, halka açık şirketlerin, borsaların ve öz düzenleyici kuruluşların bilgi sistemlerinin işletimine ve bu Kanun çerçevesindeki denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek

ı) Yerli veya yabancı akademisyen veya uygulamacılardan oluşan çalışma gruplarına veya kişilere, mevcut veya gelecekteki düzenleme tercihlerinde esas teşkil etmek üzere sermaye piyasalarına ilişkin ulusal veya uluslararası nitelikli bilimsel araştırmalar yaptırmak

i) Kurulun üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlar, mali, iktisadi ve mesleki teşekküller ile Türkiye'nin doğrudan üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşların çalışmalarına katılmak, bu kuruluşlarla ortak projeler geliştirmek ve projelerine katkıda bulunmak

j) Kurulun görev alanı ile ilgili uluslararası kuruluşlara, mali, iktisadi ve mesleki teşekküllere üye olmak

k) (Ek: 12/7/2013-6495/57 md.) Halka açık ortaklıkların yönetim kurullarında, yönetim kurulu üyelerinin tamamının veya bir kısmının görev süresinin dolması veya üyeliklerinin boşalması sebebiyle yönetim kurulu toplantı yeter sayısının sağlanamaması ve görev süresi dolan veya üyeliği boşalan yönetim kurulu üyelerinin yerlerine görev sürelerinin bitimini veya üyeliğin boşalmasını takip eden 30 gün içinde yeni yönetim kurulu üyelerini seçmek üzere genel kurulun toplanamaması veya genel kurulda yeter sayıda yönetim kurulu üyesinin seçilememesi durumunda, Kurul, yerlerine halka açık ortaklık genel kurulunca yeni üyeler seçilinceye veya Kurulca başka üyeler atanıncaya kadar görev yapmak üzere yönetim kurulu toplantı yeter sayısını sağlayacak asgari sayıda, Kurulun kurumsal yönetim ilkelerinde sayılan bağımsızlık kriterlerini sağlayan yönetim kurulu üyelerini resen atar. Görev süresinin dolması nedeniyle boşalan halka açık ortaklık yönetim kurulu üyeliklerine Kurulca atamalar yapıncaya kadar, görev süresi dolan yönetim kurulu üyeleri görevlerine devam eder. Kurulca yapılan resen atama sonucunda geriye kalan boş üyelikler için, kurumsal yönetim ilkelerinde sayılan bağımsızlık kriterlerini sağlayan, boş üye sayısının 3 katı kadar kişiyi halka açık ortaklığın ortaklarından aday göstermelerini talep eder. Kurul bu talebini ortakların halka açık ortaklıkta sahip olduğu pay oranlarını dikkate alarak belirler ve bu bentteki esaslara uygun olarak atama yapar. Olağan genel kurul toplantısını kanuni süresi içinde üst üste iki hesap dönemi içinde yapmayan ve yönetim kurulu üyeleri kısmen veya tamamen Kurulca yukarıdaki fıkralar uyarınca atanmış halka açık ortaklıklarda genel kurulun yetkileri YTM tarafından kullanılabilir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(2) Kurul, yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar olarak kullanır. Kurul, kararlarının Resmî Gazete’de veya internet ortamı dâhil uygun vasıtalarla yayımlanmasına karar verebilir. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konur.

(3) Kurul, yabancı ülkelerin sermaye piyasalarında düzenleme ve denetime yetkili muadili kuruluşlardan aldığı bilgi ve belgeleri, yargı organlarının talebi veya diğer suç teşkil eden konuların kovuşturulması hâlleri hariç, bu kuruluşlarla ilgili mevzuata göre imzalanacak mutabakat zaptı çerçevesinde ilgili mercilere intikal ettirebilir ve kullanabilir.

(4) Kurul Başkanlık teşkilatı, görevlerinin yerine getirilmesinde bakanlıklardan, ilgili resmî ve özel kuruluşlar ve kişilerden görüş ve bilgi isteyebilir. Bunlar söz konusu isteğe cevap vermek ve Kurulun görevlilerine gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler. Kurul, kanunen başka merciler tarafından takibi gereken hususları ilgili mercilere intikal ettirir.

Büro Memur-Sen

ÖRNEK SORU:

I-Finansal istikrar ve ulusal veya uluslararası mevzuatın gereklerinin sağlanması amacıyla diğer finansal düzenleyici ve denetleyici kurumlarla her türlü iş birliğini yapmak ve bilgi alışverişinde bulunmak

II-Sermaye piyasasının gelişmesini teminen yeni sermaye piyasası kurumlarına ve araçlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemek ve bunları denetlemek

III- Sermaye piyasasında yatırımcı ve tasarruf sahiplerine yönelik olarak yatırım tavsiyesinde bulunacak kişiler ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek

IV-Kamuyu Aydınlatma Platformunun işletim ve çalışma esasları ile bu Kanun kapsamında Kurula yapılacak bildirim ve başvuruların usul ve esaslarını belirlemek

V-Kurulun üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlar, mali, iktisadi ve mesleki teşekküller ile Türkiye’nin doğrudan üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşların çalışmalarına katılmak, bu kuruluşlarla ortak projeler geliştirmek ve projelerine katkıda bulunmak

Sermaye Piyasası Kanuna göre kurulun görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi veya hangileri doğrudur?

- A)I-II-III
- B)II-III-IV
- C)III-IV-V
- D)I-II-III-IV
- E) I-II-III-IV-V

ÇÖZÜM: E

Öncülde verilenlerden hepsi doğru olduğundan doğru cevap E seçeneğidir.

Şeffaflık ve hesap verebilirlik

MADDE 129 – (1) Yıllık faaliyet raporu, raporun ait olduğu dönemi izleyen yılın haziran ayı sonuna kadar Kurulun internet sitesinde yayınlanır ve ilgili Bakana gönderilir. Kurul, faaliyetleriyle ilgili olarak yılda en az bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna bilgi verir.

(2) Kurul, ilgili Bakanlığın gerekli gördüğü hâllerde Cumhurbaşkanlığına bilgi verir.^[1]

(3) Kurul tarafından yapılan düzenlemeler, değişiklikleri de içerecek şekilde sürekli olarak güncellenmek suretiyle Kurulun internet sayfasında yayınlanır.

(4) Kurulca hazırlanacak süreli raporların biçim ve içerikleri ile usul ve esasları Kurulca belirlenir.

Kurulun bütçesi, harcama ve işlemlerinin denetimi^[22]

MADDE 130 – (1) Kurulun gelirlerinin giderlerini karşılaması esastır. Kurul bütçesi, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun ilgili hükümlerinde belirlenen usul ve esaslara göre hazırlanır ve kabul edilir.

(2) Kurulun gelirlerinin giderlerini karşılamaması durumunda açık, genel bütçeden yapılacak Hazine yardımlarından karşılanır.

(3) İhraççılar veya halka arz edenler, Kurul bütçesine gelir kaydedilmek üzere, satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının varsa nominal değerinden aşağı olmamak üzere ihraç değerinin binde üçü tutarında ücret yatırmak zorundadır. Yatırım fonlarının ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının üçer aylık dönemlerin son iş gününde, net varlık değerlerinin yüz binde beşi tutarındaki ücret, izleyen on iş günü içinde Kurul hesabına yatırılır. Bu fıkarda belirtilen oranları aşmamak kaydıyla, sermaye piyasası aracının niteliği, vadesi veya ihraççısı dikkate alınmak suretiyle Kurul Karar Organı tarafından farklı oranlar belirlenebilir. Cumhurbaşkanı alınacak ücretleri kanuni oranlarının iki katını aşmamak üzere artırmaya veya kanuni oranlarına indirmeye yetkilidir.^[23]

(4) **(Değişik: 27/3/2015-6637/12 md.)** 2015 yılı gelirlerinden başlamak üzere, Kurul tarafından düzenlenen ve denetlenen borsaların ve diğer teşkilatlanmış piyasaların, merkezî takas kurumlarının, merkezî saklama

kurumlarının ve MKK'nın faiz gelirleri hariç tüm gelirleri üzerinden, Kurula 2014 yılı gelirleri üzerinden kaydedilmiş olan gelir tutarlarının her yıl, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Türkiye geneli için hesaplanan Tüketici Fiyat Endeksi ve Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksinin, Aralık ayından bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranlarının aritmetik ortalaması oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarları Kurul bütçesine Kurul tarafından gelir olarak kaydedilir. Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten sonra kurulacak, fıkra kapsamındaki kurumların, kuruluşlarını takip eden yıldan başlamak üzere, faiz gelirleri hariç tüm gelirlerinin azami yüzde onu olmak üzere her takvim yılı için Kurulca belirlenecek oranı Kurul bütçesine Kurul tarafından gelir olarak kaydedilir. Ancak, bu fıkraya göre yapılacak ödemelerin zamanı ve tutarları, gelirin elde edildiği yılı izleyen takvim yılında Kurulun nakit durumu dikkate alınarak Kurul tarafından en az otuz gün öncesinden ilgili kurumlara bildirilir. Bir takvim yılı içinde talep edilmeyen tutarlar izleyen yıllarda ödenecek tutara eklenir ve Kurul tarafından aynı usul ile talep edilebilir.

(5) **(Ek:26/6/2024-7518/16 md.)**²² Her yıl platformların bir önceki yıl faiz gelirleri hariç tüm gelirlerinin yüzde biri Kurul, yüzde biri de blok zincir ve ilgili bilişim teknolojilerinin geliştirilmesinde kullanılmak üzere TÜBİTAK bütçesine ilgili yılın mayıs ayı sonuna kadar ödenerek gelir olarak kaydedilir. Bu fıkraya göre yapılacak tahakkuk ve ödemelerle ilgili diğer esaslar Kurulca belirlenir.

(6) Kurul, faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın haziran ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı ikincil düzenlemeler ile bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlar. Faaliyet raporu, ayrıca Kurulun performans hedefleri ile uygulama sonuçlarının karşılaştırılmasını ve değerlendirilmesini de içerir.

(7) Kurulun demirbaş ve varlık satışı ve benzeri işlemlerine, bütçe uygulamasına ve giderlerin yapılmasına ilişkin esaslar ile Kurulun iç denetim usul ve esasları, 5018 sayılı Kanunun Kurulun tabi olduğu hükümleri saklı kalmak üzere Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

ÖRNEK SORU:İhraççılar veya halka arz edenler, Kurul bütçesine gelir kaydedilmek üzere, satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının varsa nominal değerinden aşağı olmamak üzere ihraç değerinin binde (.....) tutarında ücret yatırmak zorundadır. Yatırım fonlarının ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının (.....) aylık dönemlerin son iş gününde, net varlık değerlerinin yüz binde beşi tutarındaki ücret, izleyen (.....) iş günü içinde Kurul hesabına yatırılır.

Sermaye Piyasası Kanuna göre yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II	III
A	Beşli	Üçer	On
B	Beşi	Beşer	Onbeş
C	Üçü	Dörder	On
D	Üçü	Üçer	On
E	İki	İkişer	On

ÇÖZÜM:D

İhraççılar veya halka arz edenler, Kurul bütçesine gelir kaydedilmek üzere, satışı yapılacak sermaye piyasası araçlarının varsa nominal değerinden aşağı olmamak üzere ihraç değerinin binde üçü tutarında ücret yatırmak zorundadır. Yatırım fonlarının ve değişken sermayeli yatırım ortaklıklarının üçer aylık dönemlerin son iş gününde, net varlık değerlerinin yüz binde beşi tutarındaki ücret, izleyen on iş günü içinde Kurul hesabına yatırılır. Doğru cevap D seçeneğidir.

Ücretler, mali ve sosyal haklar

MADDE 131 –(1) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeline 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali

personeler mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir. Emsali personelere yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz.

Kurul Başkan ve üyelerinin görevden ayrılması

MADDE 132 –(1) Kurul Başkan ve üyeliklerine atananların Kurulda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Kurul tarafından yapılmasına devam olunur. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul Başkan ve üyeliğine atanıp yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Kurul tarafından verilmeye devam edilir. Bu maddede belirtilen nedenlerle üyeliği sona erenlere Kurul tarafından yapılacak ödemelerin süresi iki yılı geçemez.

(2) Kurul Başkan ve üyelerinin bu görevlerinde geçirdikleri süreler, tabi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir. Bu hüküm, akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere, üniversite akademik kadrolarından gelen Kurul Başkan ve üyeleri hakkında da uygulanır.

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personelinin hukuki ve cezai sorumluluğu

MADDE 133 –(1) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, Kurul Başkan ve üyeleri için ilgili Bakanın, Kurul personeli için ise Başkanın izin vermesi kaydıyla genel

hükümlere göre yapılır. Kurul üyeleri ile Kurul personelinin iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurul personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilgili Bakana aittir.

(2) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli hakkında görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı soruşturma izni verilebilmesi için, bu kişilerin kendilerine çıkar sağlamak veya Kurula zarar vermek kastıyla hareket ederek bu işlemler sonucunda kendilerine çıkar sağlamış oldukları hususunda açık ve yeterli emarelerin bulunması gerekir. Soruşturma izni verilmesi hâlinde bu durum ilgililere tebliğ olunur. Soruşturmaya izin verilmesine ya da verilmemesine dair kararlar aleyhine, tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde Danıştay nezdinde itiraz yoluna başvurulabilir. İzin verilmiş olsa dahi, itiraz süresi geçene kadar veya Danıştaya yapılan itiraz sonucunda hüküm tesis olunana kadar soruşturma başlatılamaz.

(3) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, bunlarla vekâlet akdi yapmak suretiyle görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ve Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin on beş katını aşmamak üzere avukatlık ücreti, Kurul bütçesinden karşılanır.

(4) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli aleyhine, Kurulun bu Kanunda belirtilen görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle, gerek görevlerinin ifası sırasında gerek görevden ayrılmalarından sonra, açılmış veya açılacak her türlü tazminat ve alacak davası, Kurul aleyhine açılmış sayılır. Bu davalarda husumet Kurula yöneltilir. Avukatlık ücreti ve dava giderine ilişkin üçüncü fıkra hükmü bu hukuk davaları için de aynen geçerlidir. Yargılama sonucunda Kurul aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Kurulun ödeme yapması hâlinde,

Kurul bu meblağı, ilgililerinden talep eder. Kurulun, yaptığı ödemeleri ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekir.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kanuna göre Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, Kurul Başkan ve üyeleri için aşağıdakilerden hangisinin izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır?

- A) İlgili Bakanın
- B) Cumhurbaşkanının
- C) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının
- D) Cumhurbaşkanı Yardımcısı
- E) Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanının

ÇÖZÜM: A

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, Kurul Başkan ve üyeleri için ilgili Bakanın, Kurul personeli için ise Başkanın izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır. Doğru cevap A seçeneğidir.

Kurul kararlarına karşı yargı yolu

MADDE 134 – (1) Kurul kararlarına karşı açılacak idari davalar idare mahkemelerinde görülür. Kurul kararlarına karşı yapılan başvurular acele işlerden sayılır.

Sırların saklanması ve açıklanması

MADDE 135 – (1) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurul personeli, görevleri sırasında öğrendikleri sırları bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamaz ve kendilerinin veya başkalarının yararına kullanamazlar. Kurulun dışarıdan destek hizmeti aldığı kişi ve kuruluşlar ile bunların çalışanları da bu hükme tabidir. Bu yükümlülük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder.

(2) Bu Kanun hükümleri uyarınca Kurulun, yurt dışındaki muadili denetim

mercileri ile düzenleyeceği mutabakat zabıtları çerçevesinde vereceği bilgi ve belgeler birinci fıkradaki sır kapsamında değildir. Kurul, düzenleyeceği mutabakat zabıtları veya zabıtlar dışında elde edeceği sırların korunmasını sağlamakla görevlidir. Kurulun elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgeler, halka arzda, kuruluş ve faaliyet izni verilmesinde, faaliyetlerin denetiminde, düzenlemelere uyulup uyulmadığının izlenmesinde ve Kurul kararlarına karşı açılacak idari davaların görülmesinde kullanılabilir. Kurulun bu fıkra kapsamında elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgeler ceza soruşturması ve kovuşturması kapsamında savcılıklar ile ceza mahkemeleri, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar ile bağlantılı olarak talepte bulunacak Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurul personeli dışında hiçbir kişi, kurum ve kuruluşa verilemez. Mahkeme kararına bağlanmış sır kapsamına giren bilgilerin verilmesinden Kurul sorumlu tutulamaz.

(3) İkinci fıkrada bahsedilen mutabakat zaptı sınırları açıkça tanımlanan bir paylaşma yetkisi veriyorsa veya mutabakat zaptında karşılıklılık esası yoksa veya karşı taraf aynı derecede sır saklama yükümlülüğüne tabi değilse, fıkrada bahsedilen sır saklama ile ilgili hükümler kıyasen uygulanır

**SERMAYE PİYASASI KURULU TEŞKİLAT,
GÖREV
VE ÇALIŞMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ**

**I. BÖLÜM
YÖNETMELİĞE VE KURUL'A İLİŞKİN GENEL
ESASLAR
1. KISIM**

Genel Hükümler

Yönetmeliğin Kapsamı:

Madde 1 – Sermaye Piyasası Kurulu'nun görev, yetki ve sorumlulukları, iç teşkilatı, yönetim ve çalışma kural ve yöntemleri bu Yönetmelikte düzenlenmiştir.

Kurul'un Teşkilat şeması bu Yönetmeliğe ektir.

Yönetmeliğin Amacı:

Madde 2 – Bu Yönetmelik;

a) Kurul için sevk ve idare aracıdır. Çeşitli sevk ve idare kademelerinde bulunanlar arasında işbirliği olanaklarının artmasını ve Kurul'un kanun, kararname, tebliğ ve yönetmeliklerle kendisine verilen görevleri daha kısa zamanda ve kolaylıkla yerine getirmesini,

b) Kurul'a verilmiş olan görevlerin çeşitli yönetim kademeleri arasında bölünüşünün ve bu görevlerin yerine getirilmesinde ilgililerin yetki ve sorumluluklarının belirgin hale gelmesini,

c) Birimler arasında koordinasyonunu en verimli bir şekilde işlemesini ve bu Yönetmelikle belirlenen görevlerin yerine getirilmesini, verilmiş olan yetkilerin kullanılmasını ve yetkilerin kullanılmasında karşılaşılabilecek tereddütlerin giderilmesini,

d) Tüm sevk ve idare mensuplarının kendi birimlerini ve Kurul'un organizasyonunu, çeşitli çalışma birimlerinin görev ve yetki alanlarını, kendi birimleri ile diğer birimler arasındaki iş ilişkilerini, iş ilişkisi kuracakları birim ve kuruluşları bilmelerini, sağlamayı amaçlar.

Saklı Hükümler:

Madde 3 – Bu Yönetmelikte yer almayan ya da açıklık bulunmayan konularda genel hükümleri de gözönünde bulundurarak karar vermeye, uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye Kurul'un karar organı yetkilidir.

Dayanak:

Madde 4 – Bu Yönetmelik, 28/7/1981 gün ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 29 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Yönetmeliğin Bütünlüğü:

Madde 5 – Sermaye Piyasası Kanunu'nun 29 uncu maddesinde öngörülen konuları düzenlemek amacıyla çıkarılan, Sermaye Piyasası Kurulu "Personel Yönetmeliği" ile "Fon, Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği" bu Yönetmeliğin ayrılmaz birer parçası olup, anılan maddede öngörülen konuları düzenleyen Yönetmelikler bir bütün oluştururlar.

Kavramlar:

Madde 6 – Bu Yönetmelikte geçen kavram ve kısaltmaların anlamları aşağıda gösterilmiştir:

a) S.P.: Sermaye Piyasası

b) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulu

c) Başkan: Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı

d) Üye: Sermaye Piyasası Kurulu üyesi

2. KISIM

Sermaye Piyasası Kurulu

Kuruluş Amacı:

Madde 7 – Sermaye Piyasası Kurulu; sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlık içinde çalışmasını, menkul kıymetler ve sermaye piyasasıyla ilgili kuruluşlar hakkında kamunun aydınlatılmasını, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını, ortaklıklarda mülkiyetin yaygınlaştırılmasını, menkul kıymetler borsalarının çalışmasına, gelişmesine ve yaygınlaşmasına elverişli bir ortamın hazırlanmasını sağlayıcı düzenleme, denetleme, inceleme, araştırma ve açıklamalar yaparak, başta sanayi kuruluşlarının hisse senetleri olmak üzere tasarrufların menkul kıymetlere yatırılmasını özendirerek, sermaye piyasasındaki sağlıksız gelişme eğilimlerini önlemek, tasarruf sahipleri ve sermaye piyasasıyla ilgili kuruluşları yurt ekonomisinin yararına yönlendirmek suretiyle, halkın iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını gerçekleştirmek, amaçlarıyla kurulmuştur.

Sermaye Piyasası Kurulu'nun Hukuki Yapısı:

Madde 8 – Sermaye Piyasası Kurulu, 2499 sayılı Kanun ve diğer kanunlarda öngörülen görevleri yerine getirmek üzere kanunla kurulmuş, yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanan bir kamu tüzel kişisidir.

Kurul'un merkezi Ankara'dadır, Kurul gerekli gördüğü yerlerde büro açabilir.

Sermaye Piyasası Kurulu'nun Görev ve Yetkileri:

Madde 9 – Sermaye Piyasası Kurulu'nun başlıca görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir:

1 – Sermaye Piyasası alanında aşağıdaki mesleki faaliyetleri yürütmek;

a) Denetleme: Menkul kıymetleri halka arzedilen ve sermaye piyasasında faaliyet gösteren kuruluşlar nezdinde ya da bu kuruluşlardan gelen periyodik bildirimler üzerinden merkezde, bu kuruluşların faaliyetlerini mevzuat ve mali bünye açısından denetlemek,

b) İzleme: Sermaye piyasasında izinli ya da izinsiz faaliyet gösteren kuruluşları, bu piyasada işlem gören menkul değerleri ve sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü yayın, duyuru ve reklamları izlemek, bu amaçla arşiv oluşturmak,

c) Kayıt tutma: Sermaye Piyasası Kanununa tabi kuruluşların ve halka arzedilen her türlü menkul değerlerin kaydını tutmak,

d) Araştırma yapma: Yurt ve Dünya ekonomisinin gidişi ve eğilimlerinin sermaye piyasası üzerine etkileri, sermaye piyasası uygulamasında ortaya çıkan sorunlar ve Maliye Bakanlığı'nca istenecek diğer konularda araştırma yaparak, alınması gereken ekonomik ve mali önlemler ile mevzuatta yapılması gereken değişiklikler konusunda Maliye Bakanlığı'na öneride bulunmak,

2 – Sermaye Piyasası alanında uygulamaya dönük hukuki sonuç doğuran özel nitelikte idari kararlar almak;

a) İnceleme: Kurula yapılan başvuruları incelemek, izin vermek, başvuruyu reddetmek,

özel kural ve koşullar koymak, ek bilgi ve belgeler istemek, süre vermek, süre uzatmak,

b) Değerlendirme: Alınan, derlenen ve kendisine tevdi edilen bilgi ve belgelerden, denetim ve izlemelerden elde edilen sonuçları inceleyip değerlendirmek, yapılacak işlemleri, alınacak önlemleri kararlaştırmak, izinsiz halka arz ve satışı durdurmak, yanıltıcı ilan ve reklamları yasaklamak, daha önce verilmiş izin ve belgeleri iptal etmek, finansman durumu zayıflayan ortaklıkları uyarmak, bu konularda yetkili mercilere yapılacak önerileri saptamak, ve özel idari nitelikli bu tür kararlarını ilgililere, yetkili kamu kuruluşlarına, gerekirse yargı organlarına ve kamuya duyurmak,

3 – Sermaye Piyasası alanında genel hukuki nitelikli idari karar ve düzenlemeler çıkarmak;

a) Menkul kıymetlerin halka arz ve satışını düzenlemek, denetlemek ve yönlendirmek amacıyla;

Menkul kıymetleri halka arzolan anonim ortaklıkların ve aracı kuruluşların uyacakları esasları, bunların Kurul'a başvurularının ve bildirimlerinin kural, yöntem, biçim ve koşullarını belirlemek,

b) Kamunun aydınlatılmasını sağlamak amacıyla;

Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi kuruluşlar tarafından halka açıklanacak bilanço, kar ve zarar tablosu, yıllık rapor, denetim raporu ve diğer bilgiler için standart tablolar saptamak, kamuya yapılacak her türlü davet ve duyuruların biçim, kapsam ve içeriğini belirlemek,

ve genel nitelikli bu tür kararlarını yönetmelik ve tebliğlerle ilgililere ve kamuya duyurmak,

ile görevli ve yetkilidir.

Maliye Bakanlığı ile İlişkiler:

Madde 10 – Yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanan Kurul'un ilgili olduğu bakanlık, Maliye Bakanlığı'dır. Maliye Bakanlığı, Kurul'dan her türlü bilgiyi ve belge örneklerini istemeye, Kurul'un yıllık gelir ve giderleri ile her türlü işlemlerini denetlemeye ve gerekli gördüğü önlemleri almaya yetkilidir.

Kurul;

1 – Mesleki faaliyetleriyle ilgili olarak:

a) Maliye Bakanlığı'nca istenecek inceleme ve araştırmaları yapmak,

b) Sermaye piyasası ile ilgili mevzuatta yapılması gerekli değişiklikler konusunda Maliye Bakanlığı'na öneride bulunmak,

c) Kamu yararının gerektirdiği hallerde menkul değerlerin halka arzının geçici olarak durdurulmasını Maliye Bakanlığı'na önermek,

d) Sermaye Piyasası Kanunu'nun 47. maddesinde yazılı suçlardan dolayı ilgililer hakkında kovuşturma yapılması, borsa bankerliği belgesi iptal edilen aracı kuruluşun tedricen tasfiyesine karar verilmesi, Sermaye Piyasası Kanunu'na uyum sağlayamayan menkul kıymetler yatırım ortaklıkları hakkında fesih davası açılması konularında Maliye Bakanlığı'na, öneride bulunmak,

2 – İdari faaliyetleri ile ilgili olarak:

a) Kurul personelinin kadroları ve ücretleri ile Kurul'un gider bütçesi ve Maliye Bakanlığı bütçesinden verilmesi gereken yardım tutarı hakkında Maliye Bakanlığı'na öneride bulunmak,

b) Kurul bütçesini, Kurul'un yıllık gelir ve giderlerine ilişkin kesin hesabını, Kurul faaliyet raporunu Maliye Bakanlığı'na sunmak, ile görevli ve yükümlüdür.

Diğer Kuruluşlarla İşbirliği:

Madde 11 – Kurul, görevlerinin yerine getirilmesinde bakanlıklardan, ilgili resmi ve özel kuruluşlar ile kişilerden, özellikle Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsalarından, T.C. Merkez Bankasından ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumundan görüş ve bilgi isteyebilir.

Kurul, kanunen başka merciler tarafından takibi ve sonuçlandırılması gereken hususları ilgili mercilere intikal ettirir.

Kurul, tahviller için verilen halka arz izinleri ve bunların satış sonuçları hakkında üçer aylık dönemler itibarıyla T.C. Merkez Bankasına bilgi vermekle yükümlüdür.

Kurul'un Teşkilat ve Organları:

Madde 12 – (Değişik birinci fıkra: 25/10/1991 - 91/2355 K.) Sermaye Piyasası Kurulu, Kurul Başkanı ve Üyeleri ile Başkana bağlı olarak Kurul faaliyetlerini yürüten teşkilattan oluşur.

Başkan ve Üyeler, Sermaye Piyasası Kurulu'nun karar organını oluştururlar.

Kurul Başkanı, karar organının ve yürütme teşkilatının başıdır.

(Dördüncü fıkra mülga: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

II. BÖLÜM KARAR ORGANININ GÖREV, YETKİ, SORUMLULUK VE ÇALIŞMA ESASLARI

1. KISIM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Karar Organının Görev ve Yetkileri:

Madde 13 – Kurul Başkan ve üyelerinden oluşan karar organı, kanunlarla Kurul'un görev ve yetkisine verilmiş konuların tümünde en üst düzeyde görüşme ve karar alma yetkisine sahiptir.

Karar organının başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

1) Mesleki nitelikli;

a) Sermaye Piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla hazırlanacak, uygulamaya ilişkin genel hukuki yapıyı oluşturacak yönetmelik ve tebliğleri,

b) Başvuru dosyalarını, inceleme, izleme, denetleme ve araştırma raporlarını,

c) Kurul mensuplarınca hazırlanan görüş-öneri nitelikli etüd, inceleme, araştırma ve diğer çalışmaları, Kurul'ca derlenen istatistik verileri, en üst düzeyde değerlendirerek, gerekli görülenlerin yayımlanmasını,

görüşüp karara bağlamak,

2) İdari nitelikli;

a) Kendi çalışma kural ve yöntemlerini saptamak,

b) Sicil Raporu yönetmeliği ve hizmet birimlerinin iç yönetmeliklerini yürürlüğe koymak,

c) Kurul'da saklanacak bilgi ve belgeleri, tutulacak defter ve kayıtları, muhasebe kural ve yöntemlerini, harcama ve tahsilat belge ve usullerini; Kurul hizmetlerinde ve işlemlerinde kullanılacak antetli kağıt, form, karton ve benzeri basılı kağıtların adlarını, boyutlarını, içeriklerini ve diğer özelliklerini, kullanma şekil ve yöntemlerini belirlemek,

d) Ana hizmet birimlerinin yıllık ya da belli süreli çalışma programlarını görüşüp kesinleştirmek,

e) Kurul'un bütçesini, gelir ve giderlere ilişkin kesin hesabını ve yıllık çalışma raporunu görüşüp karara bağlamak,

f) Personele ilişkin kadro, atama, yükseltme, disiplin, ek ücret, tazminat, ikramiye ve diğer sosyal yardımlar gibi konularda, Personel Yönetmeliği'nin kendi yetkisine bıraktığı hususları görüşüp karara bağlamak,

g) Fon Yönetmeliği'nde kendi yetkisine bırakılan satınalma, satma ve kiralama konularındaki dosyaları, sözleşme önerilerini görüşüp karara bağlamak,

h) Kurul'un üçüncü kişilerle olan alacak, hak ve borçları hakkında her türlü işleme, gerektiğinde sulha, ibraya ve tahkime karar vermek,

ı) Kurul merkezi dışında büro açılmasına, açılmış büroların kapatılmasına karar vermek,

j) Kurul Başkanı adına temsil ve imzaya yetkili üst yönetim personelinin bu yetkilerinin kapsamını belirlemek, imza örneklerini tescil ile ilan etmek,

k) Kurul'un hizmet birimlerinin çalışmaları hakkında Kurul Başkanından bilgi istemek, çalışma sonuçlarını değerlendirmek, özel denetim yapılmasını istemek,

ile görevli ve yetkilidir.

Üyelerin Görev ve Yetkileri:

Madde 14 – Kurul Üyelerinin başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

1 – Kurul Üyeleri aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler;

a) Kurul'un toplantı, görüşme ve kararlarına katılmak,

b) Kurul'ca verilen görevleri yerine getirmek,

c) Kurul çalışmalarının uyumlu, verimli ve düzenli yürümesini sağlamak konusunda Kurul Başkanı'na yardımcı olmak.

2 – Kurul Üyeleri;

a) Kurul işleri hakkındaki görüş, düşünce ve önerilerini Kurul Başkanlığı'na bildirirler.

b) Kurul kararı alınmasına gerek görülen konuların görüşülmesi ve karara

bağlanması veya Kurul'ca verilen kararların uygulanması ile ilgili olarak Başkanlığa önerge verebilirler.

c) Kurul'un hizmet birimlerinin çalışmalarını aksatmamak ve Başkanlığa bilgi vermek koşuluyla, Kurul'daki her türlü defter, kayıt ve belgeler üzerinde incelemede bulunabilirler.

Üyelerin Hizmet Birimleri ile İlişkileri:

Madde 15 – Üyeler, ana ve yardımcı hizmet birimlerinin çalışmalarına müdahale edemeyecekleri gibi Kurul'da çalışanlara emir ve talimat da veremezler.

Kurul Üyelerinin ana ve yardımcı hizmet birimleri ile ilişkileri Başkanlık ve Kurul özel bürosu aracılığıyla sağlanır.

Yasaklar:

Madde 16 – Kurul Başkan ve Üyeleri:

a) Özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamaz, ticaretle uğraşamaz, ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Hayır dernekleri ile amacı sosyal yardım ve eğitim işlerine yönelmiş vakıflardaki görevler ve kar amacı gütmeyen kooperatif ortaklığı bu hükmün dışındadır.

b) Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 245 inci maddesinin 3 üncü bendinde yazılı derecelerde karabeti bulunan kimselerle ilgili konularda görüşmelere ve oylamalara katılamazlar.

Kurul Başkan ve Üyelerinin Sorumluluğu:

Madde 17 – Kurul Başkan ve üyeleri, Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili diğer kanunların Kurul'u yetkili kıldığı görev ve hizmetlerin zamanında ve tam olarak yerine getirilmemesinden Bakanlar Kurulu'na karşı sorumludurlar.

Kurul Başkan ve üyeleri, kendi işleri için göstermeleri gerekli ve mutad olan dikkat, basiret ve çalışmayı Kurul işlerinde de göstermek zorundadırlar.

2. KISIM

Karar Organının Çalışma Esasları

Gündem ve Toplantılar:

Madde 18 – Kurul Başkanı tarafından belirlenen gündem ve toplantı günü ile saati

Kurul özel bürosu tarafından en az 24 saat önce üyelere dağıtılır.

Başkanın teklifi ve üyelerin kararı ile olağan toplantıların gündeminde değişiklik yapılabilir.

Gündem dışı olarak üyeler tarafından yapılacak önerilerin aynı toplantıda görüşülmesi toplantıya katılanların oy birliği ile olur.

Üyeler tarafından verilecek önerilerin gelecek ilk olağan toplantının gündemine alınması zorunludur.

Toplantılar, esas olarak Kurul merkezinde yapılır. Kararlaştırılması halinde toplantıların, Kurul'un büro teşkilatının bulunduğu yerlerde yapılması da mümkündür.

Başkanın bulunmadığı hallerde toplantıları Başkan Vekili yönetir.

Toplantıya Katılmama Halleri:

Madde 19 – Kurul Başkan ve üyelerinin bütün toplantılarda bulunmaları asıldır.

Kurul Başkanı, yönetim ve temsil görevinin zorunlu kıldığı hallerde ve toplantı yeter sayısı bakımından sakınca yaratmamak koşuluyla toplantının yönetimini Başkan Vekiline bırakabilir.

Kurul üyelerinden özürli olanların, özürlerini yazılı olarak Başkanlığa bildirmeleri, hasta olanların hastalıklarını Kurul'da görevli veya resmi bir tabibin raporu ile belgelendirmeleri gereklidir.

Kurul Başkan ve üyelerinin yurtiçi ve yurtdışı görev gezileri ile izinleri ve kullanma tarihleri, toplantı yeter sayısı bakımından sakınca yaratmamak koşuluyla Kurul kararı ile düzenlenir.

Yurtdışı görev gezileri Maliye Bakanının Onayı alındıktan sonra uygulanır.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı:

Madde 20 – Kurul, Başkan dahil en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve salt çoğunlukla karar verir.

Toplantılara katılmayan Başkan ve üyeler, yazılı olarak oy kullanamayacakları gibi, oyunu kullanmak üzere üyelerden birine ya da Başkana vekalet de veremezler.

Toplantıya altı üyenin katılımı veya toplantıda çeşitli görüşlerin belirlemesi gibi nedenlerle olumlu ya da olumsuz bir çoğunluk

kararına bağlanamayan konular, bir sonraki toplantıya bırakılır.

Sonraki toplantıya bütün üyelerin katılımı için Başkanlıkça gerekli önlem alınır.

İkinci toplantıda oylar olumlu yada olumsuz olarak kullanılır. Çekimser oy red hükmündedir. Bu toplantıda da oylarda eşitlik olması halinde Başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır.

Alınan karara aykırı görüşü olanlar, dayandıkları nedenleri toplantıda açıklamak zorundadırlar.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esaslarına göre başkan aşkan dahil en az kaç üyenin hazır bulunması ile toplanır ve salt çoğunlukla karar verir?

- A)3
- B)5
- C)7
- D)9
- E)12

ÇÖZÜM: B

Kurul, Başkan dahil en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve salt çoğunlukla karar verir. Doğru cevap B seçeneğidir.

SERMAYE PİYASASI KURULU TEŞKİLAT, GÖREV VE ÇALIŞMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

Tutanak ve Kararlar :

Madde 21 – Toplantılarda alınan kararlar, toplantı sırasında tutanağa geçirilerek, tutanağın her sayfası katılan Başkan ve üyelerce imzalanır.

Kurul, önemine göre, hangi konularla ilgili olan konuşmaların tutanağa geçireceğini önceden bir ilke kararına bağlayabileceği gibi, bunu toplantı sırasında da kararlaştırabilir. Ancak Başkan ve üyelerden birinin tutanağa geçirilmesini istediği görüşmeler de karar defterine yazılır.

Karara aykırı görüşte olanlar, farklı görüşlerinin nedenlerini yazmak zorundadırlar.

Öneri veya önerenin aynen benimsenmesi halinde "öneri veya önerenin aynen kabul edildiğini" belirten açıklama, önerge veya öneri yazısı ile birlikte karar kapsamına girer.

Kararların en geç bir ay içinde karar defterine yazılıp toplantıya katılmış olan Başkan ve üyeler tarafından imzalanması zorunludur.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esaslarına göre kararların en geç kaç ay içinde karar defterine yazılıp toplantıya katılmış olan Başkan ve üyeler tarafından imzalanması zorunludur ?

- A)1
- B)2
- C)3
- D)4
- E) 6

ÇÖZÜM: A

Kararların en geç bir ay içinde karar defterine yazılıp toplantıya katılmış olan Başkan ve üyeler tarafından imzalanması zorunludur. Doğru cevap A seçeneğidir.

Karar Defteri :

Madde 22 – Kurul'un görüşme tutanakları ve kararları, aralarında açık bırakılmamak ve satır aralıklarında çıkıntı olmamak kaydıyla, noterden onaylanmış birbirini izleyen sayfa numaralı bir deftere, metnin sağlığından hiç bir şekilde şüpheyi gerektirmeyecek bir biçimde tarih ve numara sırasıyla yazılır.

Karar defteri ciltli veya yıl sonlarında ciltlettirilmek kaydıyla, yaprakları onaylı ve birbirini izleyen sıra numaralı kalamoza şeklinde de olabilir.

Karar defterine her toplantıya ait tutanak ve kararların yazılmasında aşağıdaki sıra gözetilir.

a) Toplantıya katılanlarla katılmayanların adları ve katılmama nedenleri,

b) Gündem sırasına göre konu ile ilgili öneri yazısı veya önerge,

c) Görüşme tutanağı,

d) Karar metni,

e) Ayrı görüş açıklaması.

Karar defterinin her sayfası Başkan ve üyelerce paraf edilir. Son sayfa Başkan ve üyelerin adları yazılarak ilgililer tarafından imzalanır.

Tutanağın Saklanması ve Karar Örnekleri :

Madde 23 – Tutanağın imzalı aslı, Kurul özel bürosunda saklanır ve kararların onaylı örnekleri derhal gerekli yerlere gönderilir.

Maliye Bakanlığı'na gönderilecek kararlarda, farklı görüş açıklamalarının da belirtilmesi gereklidir. Uygulama kademelerine gönderilecek onaylı karar örneklerinde farklı görüş açıklamaları bulunmaz.

Karar örneklerinin aslına uygunluğu, Kurul Başkanı veya Başkan Vekili tarafından onaylanır.

Görüşmelerin Gizliliği ve Toplantılara Katılabilecek Olanlar:

Madde 24 – Kurul'un toplantıları gizlidir. Kurul Başkanı ve üyeler tarafından görüşlerini bildirmeleri istenen Genel Sekreter, Başhukuk Danışmanı, daire başkanları ve meslek personeli ile görüşme tutanaklarını düzenlemekle görevi özel büro personeli dışında hiç kimse toplantılara katılamaz.

Sermaye Piyasası Kanunu'nun 45 inci maddesinin 2 inci fıkrası uyarınca Maliye Bakanı tarafından geçici olarak görevlendirilmiş Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları ve Bankalar Yeminli Murakkıpları, inceledikleri konularla sınırlı olmak üzere Maliye Bakanı'nın izni alınarak Kurul'da dinlenebilirler.

Kurul'ca belirli bir konuda görüşlerini bildirmeleri yada belli dosyaların raportörlüğünü yapmaları istenen uzman kişiler de ilgili oldukları konuların görüşüldüğü Kurul toplantılarına davet edilebilirler.

Ancak, Kurul kararları toplantıya dışardan katılanların yanında alınmaz.

III. BÖLÜM

İDARİ TEŞKİLAT VE GENEL YÖNETİM İLKELERİ

1. KISIM

Teşkilatlanma ve Üst Yönetim Görev ve Yetkileri

Kurul'un İdari Teşkilatı:

Madde 25 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Kurul faaliyetlerinin yönetimine ilişkin teşkilatı aşağıda gösterilmiştir :

- Başkanlık,
- Başkan yardımcılıkları,
- Hizmet Birimleri,

Kurul Başkanının Görev ve Yetkileri:

Madde 26 – Kurul Başkanı, Sermaye Piyasası Kurulu'nun en üst amiri olup, Kurul'un genel yönetim ve temsilinden sorumludur.

Bu sorumluluk, Kurul'un çalışmalarının genel çerçevede düzenlenmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi ve gerektiğinde kamuya yansıtılması görev ve yetkilerini kapsar.

Başkan özellikle;

a) Kurul'un karar organı ve hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışmasının en üst düzeyde organizasyonu ve koordinasyonunu sağlamak,

b) Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatlerini belirlemek ve toplantıları yönetmek,

c) Kurul kararlarının gereğinin yerine getirilmesini sağlamak, bu kararların uygulanmasını izlemek ve uygulama sonuçları hakkında üyelere bilgi vermek,

d) Genel Sekreterlikten intikal eden önerilere son şeklini vererek ya da mütalaasını ekleyerek karar organına sunmak,

e) Kurul bütçesinin uygulanmasını, gelirlerinin toplanmasını, giderlerin yapılmasını sağlamak,

f) Kurul çalışanlarının özlük haklarına, hakedişlerine ve personel hukukuna ilişkin olarak Yönetmeliklerle kendi yetkisine bırakılan işlemleri yürütmek,

g) Sermaye piyasası ile ilgili olarak alınacak kararlar ve ilgili mevzuat hakkında görüş bildirmek,

h) Kurul'un Maliye Bakanlığı ve diğer kuruluşlarla ilişkilerini düzenlemek ve yürütmek,

i) Kurul'u resmi ve özel kuruluşlar nezdinde temsil etmek,

j) Kurul adına basın ve yayın organlarına beyan ve açıklamalarda bulunmak, ile yetkili ve görevlidir.

Başkan Vekili:

Madde 27 – Kurul Başkanının görevinde bulunmadığı izin, hastalık, yolculuk ve diğer hallerde kanun, kararname ve yönetmelikler çerçevesinde Kurul Başkanına verilmiş olan görev ve yetkilerin kesintisiz olarak yürütülmesini sağlar.

Kurul Başkan Yardımcıları: ⁽¹⁾

Madde 28 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Kurul başkan yardımcıları, Kurul Başkanı tarafından verilen görevleri yapmak, talimatları yerine getirmek, teşkilat kademeleri ve ilgili hizmet birimleri arasında uyum ve işbirliğini, çalışmanın organizasyon ve koordinasyonunu sağlamakla yükümlüdür.

Kurul başkan yardımcılıklarına bağlı hizmet birimlerini belirlemek Kurul Başkanı'nın yetkisindedir.

Kurul Çalışma Komiteleri: ⁽¹⁾

Madde 29 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Kurul karar organı, aşağıda görev ve yetkileri gösterilen komiteleri kurmaya, üyelerini ve çalışma esaslarını belirlemeye yetkilidir.

a) Değerlendirme Komitesi: Kurul'un görev alanına giren ve ilgili birimlerde yürütülen faaliyetlerin koordinasyonunu sağlamak, hizmet birimlerinden gelen görüş ve önerileri değerlendirmek, alınan kararları Kurul'un ilgili mercilerine sunmakla görevlidir.

b) Mevzuatı Geliştirme ve Planlama Komitesi: Kurul'un görev alanına giren mevzuatla ilgili değişiklik önerilerini ve ilgili birimlerde hazırlanan düzenlemeleri değerlendirmek, uygunluğunu incelemek, sonuçlarını rapora bağlamak, Kurul'un faaliyet alanına giren konularda temel hedef ve stratejileri belirlemek, planlama yapmak ve yapılan planların yürütülmesini takip etmekle görevlidir.

c) İcra Komitesi: Değerlendirme Komitesi ile Mevzuatı Geliştirme ve Planlama

Komitesinden gelen önerileri değerlendirmek, karara bağlamak ve uygulanmasını sağlamak üzere aldığı kararları Kurul Başkanına sunmakla görevlidir.

İstanbul Temsilciliği: (1)

Madde 30 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

İstanbul Temsilciliği, ilgili Kurul birimleri ile koordineli bir biçimde, İstanbul ili ve çevresinde faaliyet gösteren Sermaye Piyasası Kanununa tabi ortaklıklar ile sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarıyla ilişki kurmak, Kurul'da yürütülen faaliyetler hakkında ilgili kurum ve kuruluşların bilgilendirilmesini ve gerekli koordinasyonu sağlamak, İstanbul ili ve çevresinde faaliyet gösteren sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarının faaliyetlerini ve gelişmelerle ilgili değerlendirmelerini Kurul'a ve Kurul'un ilgili birimlerine aktarmak, Kurul Başkanlığını bulunduğu bölgede temsil etmek ile görevlidir.

İstanbul Temsilciliği, yönetim ve hizmet bakımından daire başkanlığı statüsündedir.

İstanbul Temsilciliğinin teşkilatı ile çalışma esasları Kurul karar organı tarafından tesbit edilir.

Kurul'un Hizmet Birimleri:

Madde 31 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Kurul'un hizmet birimleri, daire başkanlıkları ile bunlara bağlı olarak çalışan daire başkan yardımcılıkları, grup başkanlıkları, müdürlükler ve müdürlükler ve müdürlükler bünyesindeki servislerden oluşur.

Kurul'un hizmet birimleri aşağıda gösterilmiştir:

- a) Denetleme Dairesi Başkanlığı,
- b) Ortaklıklar Finansmanı Dairesi Başkanlığı,
- c) d) Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı,
- e) (Değişik: 30/10/2009 - 2009/15634 K.) Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı,
- f) Araştırma Dairesi Başkanlığı,
- g) Muhasebe Standartları Dairesi Başkanlığı,
- h) Bilgi İşlem İstatistik ve Enformasyon Dairesi Başkanlığı,
- i) Hukuk İşleri Dairesi Başkanlığı,

- j) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,
- k) (Ek: 30/10/2009 - 2009/15634 K.) Kurumsal İletişim Dairesi Başkanlığı,
- 1) (Ek: 30/10/2009 - 2009/15634 K.) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esaslarına göre aşağıdakilerden hangisi Kurulun hizmet birimlerinden birisi değildir?

- A) Bilgi İşlem İstatistik ve Enformasyon Dairesi Başkanlığı
- B) Hukuk İşleri Dairesi Başkanlığı,
- C) Eğitim Dairesi Başkanlığı
- D) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
- E) Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı,

ÇÖZÜM: C

Eğitim Dairesi Başkanlığı. Doğru cevap C seçeneğidir.

Daire Başkanı:

Madde 32 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Daire başkanı, kendi biriminin Kurul Başkanı adına genel yönetimi ve temsilinden sorumlu olup, birimin yıllık çalışma programlarını, bütçe önerisini, çalışma raporunu hazırlamak ve Kurul'un yetkili mercilerine sunmakla yükümlüdür.

Daire başkanı, görevli olduğu daireye, kanun, kararname, tebliğ ve Kurul kararları ile verilmiş görevlerin eksiksiz ve zamanında yerine getirilmesini, birimin alt kademeleri arasında uyum ve işbirliğini, çalışmanın organizasyon ve koordinasyonunu, bağlı olduğu merciin talimatları çerçevesinde sağlamakla görevlidir.

Daire başkanının bağlı olacağı mercii belirleme yetkisi Kurul Başkanına aittir.

Daire Başkan Yardımcısı:

Madde 33 – Bir dairedeki iş hacminin gerektirmesi halinde, daire başkanının talimatı çerçevesinde çalışmak ve görevlerinde ona yardımcı olmak amacıyla, gereği kadar daire başkan yardımcısı atanabilir.

Yönetimde Görev ve Yetki Kademeleri:

Madde 34 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Kurul'un yönetiminde esas alınacak genel görev ve yetki kademeleri aşağıda gösterilmiştir.

- a) Kurul Başkanı,
- b) Kurul başkan yardımcısı,
- c) Daire başkanı,
- d) Daire başkan yardımcısı,
- e) Grup başkanı,
- f) Müdür,
- g) Müdür yardımcısı,
- h) Şef,
- i) Şef yardımcısı.

2. KISIM**Kurul'da Sevk ve İdarenin Genel Kuralları****Yönetimde Uygulanacak Temel İlkeler:**

Madde 35 – Her birim amiri, planlama, uygulama ilkelerinin belirlenmesi, işin organizasyonu, Kurul'da eğitim ve geliştirme konularında görev ve sorumluluk taşır.

Amirler, bu yükümlülüklerini yerine getirmek için;

a) Yönetimleri altındaki faaliyetlerin nitelik ve amaçlarını belirler, planlar ve düzenler.

b) Mevcut uygulamanın doğruluk ve yeterliliğini diğer görevlilerle işbirliği anlayışı içinde sürekli olarak izler.

c) Çeşitli önerileri değerlendirip ilgili makama sunar.

d) Yönettikleri faaliyetleri organize eder ve amiri buldukları birim görevlilerine işleri dağıtarak yetki ve sorumlulukların sınırlarını belirler.

e) Hizmete uygun personelin seçiminde, idareye yardımcı olur ve personelin birim içindeki tüm seksiyonların faaliyetleri ve işlemleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlar.

f) Kendi biriminin görev çalışma yönetmeliği önerisini düzenler.

g) Verimliliği sağlamak amacıyla, yerleşme ortamının uygunluğunu ve gerekli araç ve gereçlerin sağlanması girişimlerinde bulunur.

h) İşlerin süresinde, doğru ve tam olarak yürütülmesini sağlamak üzere tüm faaliyetleri kontrolü altında tutar.

i) Diğer birimlerle ilgili işlem ve kararlarda koordinasyonu sağlar ve kırtasiyeciliği azaltıcı önlemler alır.

j) Faaliyetleri hakkında periyodik istatistik ve diğer bilgilerin ilgili makama ulaşmasını sağlar.

k) İş yeteneklerini dikkate alarak, uyumlu iş dağıtımını yaparken, personele daha iyi yetiştirme olanağı yaratmaya çaba gösterir.

l) Kanun, kararname ve tebliğlerle Kurul'a verilmiş bulunan görevlerden, kendi birimlerini ilgilendirenlerin zamanında ve en iyi bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli çabayı gösterir ve önlemleri alır.

Görev ve Yetki İlişkisi:

Madde 36 – Bir görevin yerine getirilmesi bu göreve ilişkin yetkilerin de ilgiliye tanınmasını gerektirir. Her personel, ilgili mevzuat ve yetkili amirlerince kendine verilen görevlerin yapılmasında gerekli dikkat ve özeni göstermek zorundadır.

Görev ve Yetkilerin Kullanılışı:

Madde 37 – Görev ve yetkiler etkin bir biçimde sürat, güven içerisinde Ülke ekonomisi ve toplum yararları gözetilerek yerine getirilir ve kullanılır. Görevler, Kurul topluluğunda iş ahengini yaratacak ve personelin sorumluluk payını belirtecek bir iş bölümüne göre ve verimlilik ilkesine bağlı olarak verilir ve yerine getirilir.

Yetki Devri:

Madde 38 – Her amir yetkilerinden uygun gördüklerini astlarına devredebilir. Devredilen yetkilerin kapsam ve sınırları, işin gereğine göre, yetkiyi devreden amir tarafından belirlenir.

Amirler tarafından devredilmiş olan yetkiler, amirin değişmesi halinde, yeni amirce aksine bir talimat verilmediği sürece aynen devam eder.

Bir göreve vekaleten atananlar, o görev için verilmiş olan yetkiyi tam olarak kullanır ve buna göre de o görevden sorumlu tutulurlar.

Ancak, yürürlükteki mevzuat uyarınca, doğrudan doğruya Başkanlık'ça emir ve yetki verilmesini, genel uygulamaya ilişkin karar alınmasını gerektiren hallerde, yetki sahipleri yetkilerini kendiliklerinden alt kademelere devredemezler.

Başkan, devredeceği yetkileri ve bunların kullanılmasını kanun ve yönetmelikler uyarınca kendi takdirine göre düzenler.

Sorumluluk:

Madde 39 – Tüm personelin sorumluluğu görevlerinden doğan yetkileri ile orantılıdır. Görevlerin yerine getirilmesinde iş gereklerine, çalışma esaslarına; gizlilik ilkelerine, mevzuata ve verimlilik ölçülerine aykırı hareket ve kakarları ile kasıt, hata ve ihmallerinden meydana gelen olumsuz sonuçlardan görevli amir ve memurlar sorumludurlar.

Personel, Kurul'a verdikleri zararları Sermaye Piyasası Kanunu ve diğer mevzuat uyarınca tazminle yükümlüdür.

Amir ve Emir:

Madde 40 – Emri altında çeşitli kademede personel çalıştıranlara "Amir" denir.

Amirler, kendilerine doğrudan doğruya bağlı bulunan personele mevzuat hükümleri içinde emir vermek yetkisine sahiptirler.

Amir, konusu suç teşkil eden emir veremez. Suç teşkil eden emri yerine getiren personel, emre uyduğu gerekçesiyle sorumluluktan kurtulamaz.

Yetkili amire başvurmaya olanak bulunmayan acele hallerde personel, kendi sorumluluğu altında gereken önlemi alır ve durumu derhal yetkili amire bildirir.

İşlerin Sürekliliği:

Madde 41 – Kurul'daki görevler yerine getirilirken, görülen hizmetin, bir bütünün parçası, tamamlayıcısı, başlangıcı veya devamı olduğu gözden uzak tutulamaz.

Bu nedenle görülen her hizmet, görev ve iş, zaman, nitelik ve nicelik bakımlarından öteki hizmet, görev ve işlere aykırı düşecek, ya da onları aksatacak özellik taşıyamaz.

IV. BÖLÜM

ÇALIŞMA BİRİMLERİNİN TEŞKİLATI VE GÖREV TANIMLARI

1. KISIM

Denetleme Dairesi Başkanlığı⁽¹⁾

Görev:⁽¹⁾

Madde 42 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Denetleme Dairesi, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi olan anonim ortaklıklar ile

yardımcı kuruluşların ve diğer sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarının işlem ve hesaplarının Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca Kurul adına incelenmesi ve denetlenmesi ile görevlidir.

Kuruluş:

Madde 43 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Denetleme Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanı'na bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ile Ortaklıklar Denetleme Grubu, Borsa ve Borsa Dışı Piyasalar Denetleme Grubu, Sermaye Piyasası Kurumları Denetleme Grubu başkanlıkları ve kalem müdürlüğünden oluşur.

Denetleme Dairesinde görevlendirilen sermaye piyasası başuzman, uzman ve uzman yardımcıları Sermaye Piyasası Kanunu'nun 45 inci maddesinde belirtilen Kurul denetçisi statüsündedirler.

2. KISIM

Ortaklıklar Finansmanı Dairesi Başkanlığı⁽¹⁾

Görev:⁽¹⁾

Madde 44 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Ortaklıklar Finansman Dairesi Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi ortaklıkların menkul kıymetlerinin halka arz ve ihracına ilişkin işlemlerinin düzenlenmesi ve izin verilmesi; kamuyu aydınlatma ilkelerinin saptanması ve bu ilkeler çerçevesinde ortaklıkların kamuya açıkladıkları bilgilerin kontrolü ve izlenmesi; izin sonrası mali tablo ve raporların izlenmesi ve gözden geçirilmesi; ortaklıkların muhasebe, kayıt ve belge düzeni ile ihraç edebilecekleri yeni menkul kıymet türleri ile ilgili düzenlemelerin yapılması; mevcut hisse senetlerini halka arz edecek gerçek ve tüzel kişilerin ihraç ve halka arz süresine ilişkin işlemlerin düzenlenmesi, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi ortaklıkların mali yapısını, faaliyet sonucunu veya tasarruf sahiplerinin kararlarını, hak ve yararlarını etkileyebilecek olaylara ilişkin bilgilerin piyasaya iletilmesinin sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve izlenmesi; menkul kıymet stoklarının izlenmesi; izin kayıt süreci ile ilgili sektörel mali ve ekonomik standartlarla muhasebe standartlarının

tesbiti ve geliştirilmesi; küçük ortaklıklarla ilgili özel mali tablo, rapor, kamuyu aydınlatma ve izin standartlarının tesbiti, düzenlenmesi ve geliştirilmesi ile görevlidir.

Kuruluş: ⁽¹⁾

Madde 45 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Ortaklıklar Finansmanı Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanı'na bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ile İnceleme Grubu, Kamuyu Aydınlatma ve Menkul Kıymetler Düzenleme Grubu, İzleme Grubu başkanlıkları ve kalem müdürlüğünden oluşur.

3. KISIM

Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı ⁽¹⁾

Görev: ⁽¹⁾

Madde 46 – (Değişik: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)

Aracılık Faaliyetleri Dairesi, Sermaye Piyasası Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde sayılan sermaye piyasası faaliyetlerini ifa eden veya edebilecek kurum ve kuruluşların, mevzuata uygun kuruluş ve faaliyetlerine izin vermek, kuruluş ve faaliyet ilkeleri ile ilgili gereken düzenlemeleri yapmak; söz konusu kurum ve kuruluşların sermaye yeterliliği ve risk kontrolüne ilişkin standartlar geliştirmek ve belirlenen standartlara uyumu sağlamak; aracılık faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlar ile ihraççı ortaklık ve yatırımcılar arasındaki ilişkileri, karşılıklı hak ve yararları koruyucu yönde düzenlemek; yatırımcıların kolaylıkla, en az maliyet ve güvenle piyasalarda işlem yapmalarını sağlamak için gereken düzenlemeleri yapmak; sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsa ve borsa dışı teşkilatlanmış piyasalara ilişkin önerilerde bulunmak ve düzenlemeler yapmak; uluslararası menkul kıymet piyasaları ile eşgüdümü temin etmek; takas, saklama ve kaydileştirme kurumları ve işlemleri ile yatırımcıları tazmin sistemleri ve tedrici tasfiyeye ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak ile görevlidir.

Kuruluş:

Madde 47 – (Değişik: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)

Aracılık Faaliyetleri Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ve Aracı Kuruluşlar İnceleme Grubu, Aracılık Faaliyetleri ve Tasarruf Sahibi İlişkileri Düzenleme Grubu, Aracı Kuruluşlar Gözetim Grubu, Piyasalar, Piyasa Kurumları ve Takas-Saklama Grubu başkanlıkları ile kalem müdürlüğünden oluşur.

4. KISIM

Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı ⁽¹⁾

Görev: ⁽¹⁾

Madde 48 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Kurumsal Yatırımcılar Dairesi, kolektif yatırım kurumlarının kuruluş ve faaliyet ilkelerini düzenlemek ve izin vermek; bu alanda yeni menkul kıymet ve kurumların geliştirilmesi ile ilgili çalışma ve düzenlemeler yapmak, öneriler hazırlamak; bu kurumların portföylerini yönetecek ortaklıkların kuruluş ve faaliyet izinlerine ilişkin düzenlemeler yapmak ve izin vermek; kolektif yatırım kurumlarının ihraç edecekleri mali araçların halka arzına izin vermek; kolektif yatırım kurumları ile yönetim şirketlerinin faaliyetlerine ilişkin mali tablo ve rapor standartları ile kamuyu aydınlatma ilkelerini belirlemek, düzenlemek ve izlemek ile görevlidir.

Kuruluş: ⁽¹⁾

Madde 49 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Kurumsal Yatırımcılar Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ve Kamuyu Aydınlatma ve İnceleme Grubu, Gözetim Grubu, Düzenleme ve Menkul Kıymetleştirme Grubu başkanlıkları ile kalem müdürlüğünden oluşur.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Kuruluş, Görev ve Çalışma Esaslarına

göre “kollektif yatırım kurumlarının kuruluş ve faaliyet ilkelerini düzenlemek ve izin vermek; bu alanda yeni menkul kıymet ve kurumların geliştirilmesi ile ilgili çalışma ve düzenlemeler yapmak, öneriler hazırlamak;” **görevi aşağıdaki hizmet birimlerinden hangisinin görevidir?**

- A)Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı
- B)Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı
- C) Denetleme Dairesi Başkanlığı
- D)Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı
- E)Muhasebe Standartları Dairesi Başkanlığı

ÇÖZÜM: A

Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Kurulu Teşkilat,Görev ve Çalışma Esaslarına göre “Sermaye Piyasası Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde sayılan sermaye piyasası faaliyetlerini ifa eden veya edebilecek kurum ve kuruluşların, mevzuata uygun kuruluş ve faaliyetlerine izin vermek, kuruluş ve faaliyet ilkeleri ile ilgili gereken düzenlemeleri yapmak” **görevi aşağıdaki hizmet birimlerinden hangisinin görevidir?**

- A)Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı
- B)Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı
- C) Denetleme Dairesi Başkanlığı
- D)Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı
- E)Muhasebe Standartları Dairesi Başkanlığı

ÇÖZÜM:B

Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı .Doğru cevap B seçeneğidir. ,

5. KISIM

Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı ⁽¹⁾⁽²⁾

Görev: ⁽¹⁾

Madde 50 – (Değişik: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)

Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarında

meydana gelen olağandışı fiyat ve miktar hareketleri ile piyasa bozucu faaliyetleri Kurul adına Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca izlemek, incelemek ve denetlemek ile görevidir.

Kuruluş: ⁽¹⁾

Madde 51 – (Değişik: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)

Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ile Piyasa Gözetim Grubu ve Piyasa Denetim Grubu başkanlıkları ile kalem müdürlüğünden oluşur.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Kurulu Teşkilat,Görev ve Çalışma Esaslarına göre “borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarında meydana gelen olağandışı fiyat ve miktar hareketleri ile piyasa bozucu faaliyetleri Kurul adına Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca izlemek” **görevi aşağıdaki hizmet birimlerinden hangisinin görevidir?**

- A)Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı
- B)Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı
- C) Denetleme Dairesi Başkanlığı
- D)Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı
- E)Muhasebe Standartları Dairesi Başkanlığı

ÇÖZÜM:D

Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı .Doğru cevap D seçeneğidir.

6. KISIM

Araştırma Dairesi Başkanlığı ⁽¹⁾

Görev: ⁽¹⁾

Madde 52 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Araştırma Dairesi, Kurul karar organı veya Kurul Başkanlığınca istenen veya Kurul'un yetki alanına giren konularda ekonomik araştırmalar yapmak; ekonomik gelişmeleri değerlendirerek Kurul birimlerine bilgi sunmak; Kurul faaliyet alanı ile ilgili konularda

çalışan yurtdışı kurum ve kuruluşlarla ilişkileri yürütmek; mali piyasalardaki gelişmeleri izleyip bu konularda araştırmalar yaparak strateji ve karar oluşum sürecine yardımcı olmak; yapılan veya yapılacak düzenlemelerin olası etkilerini değerlendirmek ve geleceğe yönelik önerilerde bulunmak amacıyla simülasyon çalışmaları yapmak; Kurul içi ve Kurul dışı eğitim çalışmalarını planlamak ve yürütmek ile görevlidir.

Kuruluş: ⁽¹⁾

Madde 53 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Araştırma Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ile İktisadi Analiz Grubu, Planlama ve Strateji Tespiti Grubu, Yurt Dışı İlişkileri Yürütme Grubu başkanlıkları ile eğitim müdürlüğü ve kalem müdürlüğünden oluşur.

Eğitim müdürlüğü, Kurul içi ve Kurul dışı eğitim programlarını hazırlamak ve yürütmekle görevlidir. Müdürlükte, bir müdürün yönetiminde yeter sayıda personel görevlendirilir.

7. KISIM

Muhasebe Standartları Dairesi Başkanlığı ⁽¹⁾

Görev: ⁽¹⁾

Madde 54 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Muhasebe Standartları Dairesi, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi ortaklıklar ile sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarının mali tablo ve raporları ile ilgili genel ve özel nitelikte muhasebe standartlarının tesbitine yönelik olarak ilgili dairelerle koordinasyonu sağlamak ve bu yönde çalışmalar yapmak; muhasebe standartları ile ilgili ihtiyaç tesbiti ve düzenleme yapmak; uluslararası standartlara uyum ve vergi muhasebe amaçlarının ayrımlanması çalışmalarını yürütmek; muhasebe uygulamalarını izlemek ve bu konuda uygulama birliğini sağlayacak öneriler hazırlamak; muhasebe ve denetim ile ilgili yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliğini sağlamak, bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş ve faaliyetlerine izin vermek, bu faaliyetleri izlemek; bu kurumlarla işbirliği içinde yeni muhasebe ve denetim

standartlarının düzenlenmesi çalışmalarını yürütmek ile görevlidir.

Kuruluş: ⁽¹⁾

Madde 55 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Muhasebe Standartları Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı bir daire başkan yardımcısı ve Muhasebe ve Denetim Standartları Düzenleme ve Koordinasyon Grubu, Bağımsız Denetleme Kuruluşları İzin ve İzleme Grubu başkanlıkları ve kalem müdürlüğünden oluşur.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esaslarına göre “Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi ortaklıklar ile sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarının mali tablo ve raporları ile ilgili genel ve özel nitelikte muhasebe standartlarının tesbitine yönelik olarak ilgili dairelerle koordinasyonu sağlamak ve bu yönde çalışmalar yapmak” görevi aşağıdaki hizmet birimlerinden hangisinin görevidir?

- A) Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı
- B) Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı
- C) Denetleme Dairesi Başkanlığı
- D) Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı
- E) Muhasebe Standartları Dairesi Başkanlığı

ÇÖZÜM: E

Muhasebe Standartları Dairesi Başkanlığı .Doğru cevap E seçeneğidir.

8. KISIM

Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi Başkanlığı ⁽¹⁾

Görev: ⁽¹⁾

Madde 56 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi, Kurul hizmet birimlerinin etkin faaliyette bulunabilmesi için gerekli bilgisayar ortamını hazırlamak; Kurul'un faaliyet alanına giren konulardaki bilgi, belge, yayın ve istatistikleri toplamak, bunları bilgisayar ortamına aktararak veri tabanları hazırlamak;

toplanan verileri derleyerek istatistik raporları hazırlamak; kısa dönemli iktisadi yayınları hazırlamak ve yayınlamak, bilgisayar modernizasyonunu sağlamak ve yürütmekle görevlidir.

Kuruluş :⁽¹⁾

Madde 57 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Bilgi İşlem İstatistik ve Enformasyon Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı bir daire başkan yardımcısı ve İstatistik ve Ekonomi İzleme Grubu, Bilgi İşlem Grubu başkanlıkları ile arşiv müdürlüğü, kütüphane ve dokümantasyon müdürlüğü, kalem müdürlüğünden oluşur.

Arşiv Müdürlüğü; Kurul'ca düzenlenen, tasnif edilen arşiv malzemesi ile ilerde arşiv malzemesi haline gelecek malzemenin tespit edilmesi, herhangi bir sebepten dolayı kayba uğramaması, muhafazasına lüzum görülmeyen malzemenin tesbiti, ayıklanması, imhası ile arşivlik malzemenin ilgililer tarafından incelenip yararlanabileceği şekilde muhafazasının temini amacıyla, bir müdürün yönetiminde yeter sayıda arşivci ve büro personelinin oluşur.

Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü; Kurul personelinin araştırma ve eğitim çalışmaları sırasında ortaya çıkan bilgi ihtiyacını en kısa zamanda ve uygun biçimde karşılamak ve Kurul İç Yönetmeliği ile kendine verilen görevleri yapmak üzere, bir müdürün yönetiminde yeter sayıda kütüphaneci ve memurdan oluşur.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esaslarına göre “,

Kurul hizmet birimlerinin etkin faaliyette bulunabilmesi için gerekli bilgisayar ortamını hazırlamak; Kurul'un faaliyet alanına giren konulardaki bilgi, belge, yayın ve istatistikleri toplamak,” **görevi aşağıdaki hizmet birimlerinden hangisinin görevidir?**

- A) Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı
- B) Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı
- C) Denetleme Dairesi Başkanlığı
- D) Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı
- E) Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi Başkanlığı

ÇÖZÜM:E

Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi Başkanlığı

9. KISIM

Hukuk İşleri Dairesi Başkanlığı⁽¹⁾

Görev:

Madde 58 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Hukuk İşleri Dairesinin görevi, Başkanlığa ve diğer hizmet birimlerine hukuki danışma hizmeti yapmak; Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi ortaklıkların ve sermaye piyasası kurum ve kuruluşlarının Kurul'a yaptıkları başvurulara ve bu ortaklıklarda yapılan denetleme faaliyeti sonuçlarına ilişkin olarak hukuki konularda gereken incelemeleri yapmak ve görüş bildirmek; ortaklık esas sözleşme ve tadil tasarılarını gerekli görüldüğünde mevzuata uygunluk açısından inceleyerek görüş bildirmek; hukuki konularda araştırma ve incelemeler yapmak; Kurul'a ilişkin her türlü uyuşmazlığın mercilerinde takibi ve çözümlenmesi amacıyla Kurul'u temsil etmektir.

Kuruluş:

Madde 59 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Hukuk İşleri Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ile Hukuki Danışmanlık Grubu, Dava ve Takip İşleri Grubu başkanlıkları ve kalem müdürlüğünden oluşur.

Grup başkanlıklarında bir grup başkanının yönetiminde yeter sayıda uzman,

uzman yardımcısı ve avukat bulunur. Dairede görevli başuzman, uzman ve uzman yardımcıları da, avukat sıfatını haiz olmaları halinde, Kurul'un taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinde avukat sıfatıyla Kurul'u temsil etmek ve kamu kurum ve kuruluşlarında Kurul adına her türlü işlemi yapmakla görevlidir.

10.KISIM

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Görev :

Madde 60 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

İdari ve Mali İşler Dairesi, Kurul'un muhasebe, kayıt, bütçe, gelir, gider, vaziyet ve bilanço çalışmalarını; personele ilişkin özlük hakları, sağlık, emeklilik, sosyal yardım, yurt içi ve dışı seyahatlere ilişkin işlemlerin yürütülmesiyle sosyal hizmet işleri; haberleşme, yapım, alım, donatım, onarım, bakım, temizlik, koruma, güvenlik ve diğer yardımcı hizmetleri; Kurul Başkanlığı ve daire başkanlıklarınca yürütülen çalışmalara gereken yardımı yapmak ile görevlidir.

Kuruluş : ⁽¹⁾

Madde 61 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

İdari ve Mali İşler Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ve Fon ve Muhasebe, Personel, İdari İşler müdürlüklerinden oluşur.

Fon ve Muhasebe Müdürlüğü : ⁽¹⁾

Madde 62 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Fon ve Muhasebe Müdürlüğü; Kurul'un genel muhasebe planının uygulanması; Kurul bütçe önerisinin hazırlanması, Fon gelirlerinin tahsilinin ve giderlerinin yapılmasının sağlanması; bütçe ödeneklerinin usulüne uygun kullanılmasının izlenmesi; haftalık, aylık ve yıllık vaziyetlerin çıkarılması; bilançonun hazırlanması, muhasebe belge ve fişlerinin düzenlenmesi, muhasebe kayıtlarına ilişkin defterlerin tutulması; muhasebe kayıt ve belgelerinin saklanması; hesapların incelenmesi ve tahlili, personele ilişkin her türlü hakediş bordrolarının düzenlenmesi ile emeklilik ve sigorta primlerinin, vergilerin hesaplanıp yatırılması; vezne işlemlerinin

yürütülmesi; bankalara para yatırma ve çekme işlemlerinin yönetilmesi; veznedarların ve mutemetlerin denetlenmesiyle görevlidir.

Fon ve Muhasebe Müdürlüğü, bir Muhasebe Müdürünün yönetiminde, muhasebe, bütçe ve bilanço, tahakkuk, tediye, tahsilat servis şefleri ile yeter sayıda muhasebeci, veznedar, mutemet ve tahakkuk memurundan oluşur.

Personel Müdürlüğü :

Madde 63 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Personel Müdürlüğü, Kurul'un personel politikasının belirlenmesine esas olacak hazırlıkları yürütmek; personel politikası ile personele ilişkin kanun ve diğer mevzuatın uygulanmasını sağlamak; personelin hizmet içi eğitimine ilişkin çalışmaları düzenlemek, koordine etmek ve yürütmek; Kurul'un yıllık kadro ve personele ilişkin gider bütçesi önerilerini hazırlamak; personelin derece ve kademe ilerlemelerini izlemek ve sonuçlandırmak; personelin her türlü atama ve nakil işlemleri ile yurt içi ve yurt dışında sürekli veya geçici olarak görevlendirileceklere ilişkin onay ve kararları hazırlamak; personelin göreve devamını, izin ve hastalık gibi nedenlerle görevden ayrılışlarını izlemek; personelin özlük ve sicil dosyalarını tutmak ve saklamak; Kurul'un imza sirkülerini düzenlemek; personele ilişkin onay ve kararları tebliğ etmek; çalışma hayatını ilgilendiren mevzuatı izlemek; sağlık servisini yönetmek, Kurul Personelinin her türlü sevk, tedavi ve ilaç bedellerine ilişkin işlemlerini yürütmek; her türlü sosyal yardımları düzenlemek; personelin yurt içi ve yurt dışı seyahat işlemlerini yürütmek; Kurul'ca düzenlenen toplantı, seminer, sempozyum gibi etkinliklerde idari organizasyonu sağlamak, personelin Kurul'a bağlılığını artırıcı sosyal faaliyetlerde bulunmak; personele öğle yemeği vermek, eğitim ve dinlenme tesisleri ile lojmanları yönetmekle görevlidir.

Personel Müdürlüğü, bir müdürün yönetiminde personel ve sosyal işler servis şefleri ile yeter sayıda personelden oluşur.

İdari İşler Müdürlüğü :

Madde 64 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

İdari İşler Müdürlüğü, Kurul'un iç ve dış haberleşmesinin düzenli ve süratli bir biçimde yürütülmesini, haberleşme sisteminin aksatılmadan uygulanmasını sağlamak; sistemin hızlandırılmasına ve geliştirilmesine ilişkin çalışmaları yürütmek; haberleşme araçlarının Kurul içinde dağıtımı ve Kurul dışına sevkinin düzenli, güvenli, ve süratli bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak muhaberat kopyalarının saklanmasına ilişkin işlemleri yürütmek; emlak alımı, kiralınması, donatımı,yapı ve onarımı, sigortası, tapu kayıtlarının izlenmesi, saklanması, amortisman kayıtlarının tutulması işlerini yürütmek; hizmet birimlerinin ihtiyacı olan demirbaş eşya, kırtasiye, matbu ve diğer malzemeyi satın almak, tabettirmek, taşımak, depolamak, dağıtmak, depove amortisman kayıtlarını tutmak, sigorta işlerini yürütmek; alım, satım ve ihale komisyonunun çalışmalarını izlemek ve denetlemek; Kurul'a ait ya da kiralanan işyeri, lojman ve diğer sosyal tesislerin, muhafaza, bakım ve temizliği, yangına karşı korunması önlemlerini almak; Kurul içinde güvenliği ve kamu güvenlik güçleri ve sivil savunma teşkilatı ile işbirliğini, sağlamak; küçük kasayı yönetmek; yardımcı hizmetli, kapıcı, bekçi, silici şoför ve teknisyen gibi personelin sevk, idare ve disiplini sağlamakla görevlidir.

İdari İşler Müdürlüğü, bir müdürün yönetiminde; haberleşme, malzeme, iç hizmetler servis şefleri ile yeter sayıda personelden oluşur.

11. KISIM**Kurumsal İletişim Dairesi Başkanlığı⁽¹⁾****Görev****MADDE 64/A- (Ek: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)**

Kurumsal İletişim Dairesi, sermaye piyasasının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımı ve yatırımcıların bilgilendirilmesinin sağlanması amacıyla Kurulun ulusal ve uluslararası sermaye piyasası kurumları, kamu kurumları ve yazılı ve görsel medya ile ilişkilerini düzenlemek, her türlü toplantı ve konferansları organize etmek; kitap ve broşür

dâhil bilgilendirme amaçlı her türlü dokümanı hazırlamak; Kurulun internet sayfasında yer alacak bilgileri yayına hazırlamak; 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca yapılan başvuruları sonuçlandırmak; Kurulun yurt içinde ve yurt dışında gerekli protokol hizmetlerini organize etmek; kurumsal kimliğin oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak; Kurul içi iletişimin etkinliğini artırmak amacıyla Kurulda üretilmiş veri, doküman ve diğer bilgi kaynaklarının standartlarını oluşturmak ve bu bilgi kaynaklarının aktarımı ve dağılımını temin etmek, Kurul çalışanlarına yönelik tanıtıcı toplantı ve seminerler düzenlemek; Kurulun uluslararası kurumlar ile ilişkili faaliyetlerini düzenlemekle görevlidir.

Kurulun basın sözcülüğü görevi, Kurul Başkanının onayı ile Kurul Başkanı adına Kurumsal İletişim Dairesi tarafından yürütülür.

Kuruluş**MADDE 64/B- (Ek: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)**

Kurumsal İletişim Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ile Medya ve Yatırımcı İlişkileri Grubu, Uluslararası İlişkiler Grubu, Sermaye Piyasaları Eğitim ve Tanıtım Grubu başkanlıkları, Bilgi Edinme Birimi ve kalem müdürlüğünden oluşur.

12. KISIM**Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı⁽¹⁾****Görev****MADDE 64/C- (Ek: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)**

Strateji Geliştirme Dairesi, Kurulun strateji, politika, amaç ve hedeflerinin belirlenmesine yönelik çalışmaları yapmak, strateji planını hazırlamak, uygulamayı izlemek, değerlendirmek, üst yönetime iyileştirici önerilerde bulunmak, ilerleme raporlarını düzenlemek ve bunları ilgili birimlerle paylaşmak; Kurulun performans ve kalite ölçütlerini oluşturmak, geliştirmek, uygulamak, izlemek, değerlendirmek, üst yönetime iyileştirici önerilerde bulunmak; Kurumun iş tanımları, iş ve işlem akışları ile verimliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak; Kurul bütçesinin stratejik plana ve

yıllık hedeflere göre hazırlanmasını sağlayacak önerilerde bulunmak ile görevlidir.

Kuruluş

MADDE 64/D- (Ek: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)

Strateji Geliştirme Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ve kalem müdürlüğünden oluşur.

13. KISIM

*Kurul Başkanlık Danışmanları ve Özel Büro⁽¹⁾⁽²⁾
Kurul Başkanlık Danışmanları: ⁽¹⁾*

Madde 65 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Gerekli görülen hallerde öngörülecek hizmetlerin yürütülmesini teminen yeterli sayıda başkanlık danışmanı görevlendirilmesine Kurul Başkanı yetkilidir.

Kurul Özel Bürosu ve Başkanlık Özel Kalemi:⁽¹⁾

Madde 66 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.) Kurul özel bürosu, karar organının toplantılarına ilişkin gündemin dağıtılması, konuşma tutanaklarının kaleme alınması, ilgili defterlere kaydedilmesi, üyelere imzalatılması; Kurul üyelerinin hizmet birimleri ile ilişkileri, bilgi alma, görüş ve danışma olanaklarının sağlanması, üyelerin sekreterlik hizmetlerinin ve yazı işlerinin yürütülmesi ile görevlidir.

Kurul kararorganının emrinde olanbu büro, bir müdür yönetiminde yeter sayıda personelden oluşur.

Başkanlık Özel Kalemi; Başkanlığa başvuran iş sahipleri ve ziyaretçilere gerekli usul ve yolları göstermek, Başkanlığın sekreterlik ve her türlü hizmetlerini yürütmekle görevlidir. Bir özel kalem müdürü ve yeter sayıda personelden oluşur.

Dairelerdeki Grup Başkanlıkları ve Müdürlüklerin Kuruluşu:⁽¹⁾

Madde 67 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Daire başkanlıklarında, daire başkanının teklifi ve Kurul karar organının onayı ile, ihtiyaç halinde, yeni grup başkanlıkları kurulabilir.

Grup başkanlıkları, bir grup başkanının yönetiminde yeter sayıda başuzman, uzman ve uzman yardımcısından meydana gelir.

Dairelerin yazı, kayıt, dosya ve diğer büro hizmetlerini yürütmekle görevli kalem müdürlükleri ve kalem müdürlerinin yönetiminde yeter sayıda büro personeli bulunur.

Dairelerdeki iş hacminin gerektirmesi halinde, daire başkanının talimatı çerçevesinde çalışmak ve grup başkanlıklarının görevlerinde onlara yardımcı olmak amacıyla, daire başkanının teklifi ve Kurul karar organının onayı ile yeni müdürlükler oluşturulabilir.

V. BÖLÜM

KURUL'DA İŞ AKIMI VE ÇALIŞMANIN SONUÇLANDIRILMASI

1. KISIM

Haberleşme İşlemleri

Haberleşme Kayıtları:

Madde 68 – Kurul'a gelen ve Kurul'dan giden haberleşme evrakı için ayrı ayrı kayıt defteri tutulur ve bunlar, Başkanlık'ça hazırlanan "Evrak Kayıt Yönetmeliği"ne göre defterlere işlenir.

Gelen Evrak:

Madde 69 – Kurul Başkanlığı'na gelen yazılar, haberleşme servisinde alınır. Aynı gün üzerine "Gelen Yazılar Defteri"nin kayıt sıra numarası ve geldiği tarih yazıldıktan sonra ilgili birimlere gönderilir. Birim başkanı önemli gördüğü konular hakkında Genel Sekretere derhal bilgi verir.

Gizli ve kişiye özel olan zarflar ancak üzerinde adı yazılı olanlar tarafından, ad yoksa, Genel Sekreter veya yetkili kılacağı kimse tarafından açılabilir.

Kurul mensuplarının adlarına gelen yazılar Kurul kayıtlarına geçirilmez.

Giden Evrak:

Madde 70 – Kurul'ca gönderilecek yazılar, Haberleşme servisinde "Giden Yazılar Defteri"ne kaydedilir ve genel numaraları verildikten sonra niteliklerine göre posta veya diğer yollarla ilgililerine ulaştırılır.

Kayıtların Kapatılması ve izlenmesi:

Madde 71 – Gelen ve giden yazılar, Dairelerde niteliklerine göre verilen veya

alınan cevaplara ait kayıtlarla, cevapsız olan işlemlere ait yazılar da doğrudan doğruya dosyalarıyla irtibatlandırılarak kayıtları kapatılır.

Giden yazılardan cevabı beklenenler tekit defterine, gelen yazılardan servislere havale edilenler ise genel kayıtlarla irtibatlandırılarak, kaydedilir ve izlenir.

Kurul'a gelen tekitler kayda alınmaz, dosyası ile ilgilendirilir.

2. KISIM

Çalışma Sonuçları ve Raporlar

Çalışma Sonuçları:

Madde 72 – Kurul personeli, yaptıkları inceleme, araştırma, denetleme, teftiş ve diğer çalışma sonuçlarını düzenleyecekleri raporlarda gösterirler.

Kurul personeli tarafından düzenlenecek raporlar konularına göre; işlem, denetim, etüt-araştırma ve soruşturma, raporlar adları ile dört ana gruba ayrılır.

İşlem Raporları:

Madde 73 – Kurul içi işlemlere ilişkin raporlar;

1) Dosya Raporu: Kurul'a yapılan başvuruların incelenip, sonuçlarının gösterildiği, Kurul kararına da dayanak olmak üzere dosya raportörlerince hazırlanan raporlardır.

2) İzleme Raporu: Kurul'ca alınan, derlenen ve Kurul'a tevdi edilen bilgi ve belgeler üzerinden, basın ve yayım organlarının izlenmesinden elde edilen bilgilerin ve bunların mevzuat karşısındaki durumunun belirtildiği raporlardır.

3) Bilgi Raporu : Kurul'un görevlilerinin ya da çalışma birimlerinin belirli bir konuya veya döneme ilişkin çalışmalarının gidişi ve sonuçları hakkında bilgi sunmak amacıyla hazırlanan raporlardır.

Denetleme Raporları :

Madde 74 – Denetim personeli tarafından ilgili kişi ve kuruluşlar hakkında yapılan inceleme ve denetimler sonucu düzenlenen raporlar;

1) Mevzuat Raporu : Denetimlerde, defter, kayıt ve belgelere, maddi olay ve gözlemlere dayanılarak saptanan mevzuata aykırı işlem ve eylemlerin, bunların

sorumlularının, ilgili yasa maddelerine göre ve delilleriyle birlikte gösterildiği raporlardır.

2) Mali Analiz Raporu : Sermaye Piyasası Kanununa tabi kuruluşların varlıkları, alacakları, öz kaynakları, borçları, taahhütleri, kar ve zarar hesapları arasındaki ilgili ve dengelerin ve finansman yapısını etkileyen diğer tüm öğelerin tespit ve tahlili amacıyla düzenlenen raporlardır.

3) İhbar ve Şikayet Raporları : İhbar ve şikayet konuları ile bunlar üzerinde yapılan incelemelerin sonuçlarının gösterildiği raporlardır.

İncelemeden elde edilen sonuçlara göre "mevzuat" ya da "bilgi" raporu içeriğinde düzenlenir.

Etüt-Araştırma Raporları :

Madde 75 – Yürürlükteki mevzuat ve uygulanmasında görülen aksaklık ve noksanlıklar ile bunların düzeltilmesi yollarına, bu alanda yeniden konulması gereken hüküm ve yöntemlere ilişkin görüş ve önerilerin; Kurum mensuplarının mesleki ve bilimsel alandaki çalışmalarının; Başkanlıkça incelenmesi istenen çeşitli konulara ilişkin maddi veriler, bunların analiz sonuçları ve görüş, düşünce ve önerilerin belirtildiği raporlardır.

Soruşturma Raporları :

Madde 76 - Sermaye Piyasası Kurulu'nun çalışma birimleri ve personeli hakkında, Kurul'un uygun görmesi üzerine Başkan'ca yaptırılan inceleme ve soruşturma sonuçlarını içeren raporlardır.

Bu raporlar, soruşturmadan elde edilen sonuçlara göre "mevzuat" ya da "bilgi" raporu niteliğinde olabilir.

Raporların Biçim ve Kapsamı:

Madde 77 – Raporlar; başlık, metin ve sonuç olmak üzere genellikle üç ana bölüme ayrılarak kaleme alınır.

Başlık'da; Raporun numarası, düzenleme tarihi, düzenleyenin adı soyadı ve ünvanı, incelenen birim, gerçek ya da tüzel kişinin adı ve adresi, inceleme konusu ve incelemenin dayanağı kısaca gösterilir.

Metin; giriş ve inceleme bölümlerinden oluşur.

Giriş bölümünde, inceleme konusu kısaca anlatılarak çerçevesi belirtilir.

İnceleme bölümünde; Maddi olaylar ve gözlemler, ilgili mevzuat ve yorumu, sorumlular, inceleyen görüş düşünce ve kanaati, karşı görüşler, önerilen işlem ve yaptırımlar açık ve etraflı biçimde gösterilir.

Sonuç bölümünde; varılan sonuçlar kısaca ve madde madde belirtilir.

Rapor düzenlenmesinde yukarıda gösterilen biçim esas olmakla birlikte, incelemenin niteliğine, konunun özelliklerine ve raporun türüne göre, zorunlu görülecek değişiklikler yapılabilir.

Ancak Kurul'ca saptanmış rapor örnekleri varsa bunlara uyulması zorunludur.

Rapor Dili:

Madde 78 – Raporların, düzenli cümleler kullanılarak sade ve memuriyet vakarına uygun bir üslupla ve adları raporda geçen kişi ve kuruluşları rencide edebilecek sıfat ve sözler kullanılmaksızın yazılmasına, hiç bir kuşkuya yer bırakmayacak biçimde açık ve anlaşılır olmasına, konuyla ilgili olmayan ayrıntıdan kaçınılarak düzenlenmesine özen gösterilir.

Raporlarla İlgili Diğer Hususlar:

Madde 79 – Raporlar, Kurul Başkanlığı'na hitaben, inceleme işinin bitimini izleyen en kısa sürede ve en az 4 nüsha olarak yazdırılarak 3 nüshası daire başkanlığına verilir, bir nüshası düzenleyenin dosyasında saklanır.

Raporun dayanağını oluşturan belgeler bir dizi pusulasına bağlanarak raporun birinci nüshasına eklenmelidir.

Raporun birinci nüshası Başkanlık arşivinde üçüncü nüshası daire başkanlığında saklanır.

Raporlar, Kurul Başkanlığı'nca, Kurul üyeleri ve görüşlerine başvurulacak yerler dikkate alınarak yeter sayıda çoğaltılabilir.

3. KISIM

Dosya Oluşturulması ve Hizmet Birimlerinde Çalışma Usulü

Dosya Esası:

Madde 80 – Kurul'un sermaye piyasasına ilişkin mesleki görev ve çalışmaları, ilgili birimlerde açılan işlem dosyaları üzerinden yürütülür ve onaya veya karara bağlanır.

Dosyalara konu ve nitelikleri yönünden, Başkanlık'ça kararlaştırılan genel kod harf ve sayıları ile özel sıra numaraları verilir.

Kurul'un görev ve yetki alanına giren hizmet konularına ilişkin olarak açılacak başlıca dosya gruplarının neler olacağı karar organı tarafından belirlenir.

Raportörün Görevleri:

Madde 81 – Kurul'un servisleri tarafından hazırlanan dosyalar incelenmek üzere birim başkanlığınca raportöre verilir.

Raportör, dosyadaki dayanak verileri, ilgili mevzuat ve amaca uygunluk bakımından inceler, değerlendirir ve ulaştığı kanaati bir servis raporunda belirtir.

Servis raporunda, raportör tarafından dosya üzerinde yapılan çalışma sonucu, olumlu ya da olumsuz yönde edinilen kanaate göre, Kurul kararına esas olmak üzere yapılacak öneri, kanaat ve önerinin maddi ve hukuki dayanağı ve gerekçeleri açıkça belirtilir.

Başvuruların incelenmesi:

Madde 82 – Kurul'a yapılan başvurular raportörler tarafından iki aşamada incelenir;

1) Ön İnceleme: Başvuru ve ekleri öncelikle Kanun ve Kurul'ca konulmuş kural ve yöntemler bakımından incelenerek başvurunun usulüne uygun ve eksiksiz olup olmadığı araştırılır.

Usul yönünden yapılan incelemede eksiklikler ve aksaklıklar saptanırsa, ilgili birim tarafından bunların tamamlanması sağlanır.

2) Esasın İncelenmesi: Usul yönünden incelemenin sonucu olumlu ise, servis raporunda bu kaniye işaret edilerek esasın incelenmesine geçilir.

Esasın incelenmesinde başvurunun, mevzuata uygunluğu yanında Sermaye Piyasası Kanunu'nun amaçları özellikle ülke ekonomisinin gerekleri ve tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunması açısından değerlendirme yapılır.

Yönetmelik ve Tebliğlerin Hazırlanması:

Madde 83 – Kanun, yönetmelik, tebliğ ve genel hukuki karar önerilerinin doğrudan doğruya ilgili olduğu çalışma birimleri tarafından hazırlanması esastır.

Ancak, Başkanlık'ça uygun görülenler ile Kurul'un çeşitli birimlerini ilgilendiren

konularda hazırlanacak olanlar, ilgili birimlerin de görüşleri alınarak, değişik birim ve servislere veya gerektiğinde Kurul dışındaki uzmanlara hazırlatılabilir.

Hazırlanan öneriler, ilgili birimlere gönderilip görüşleri alındıktan sonra Başkanlık'ça gerektiğinde kurulacak komite veya komisyonlara da inceletilebilir.

4. KISIM

Çalışmanın Sonuçlandırılması, Onay ve Kararlar

Dosya Üzerinde İşlemler:

Madde 84 – Çalışma birimlerinde oluşturulan dosyalar, daire başkanlıklarından geçirilerek Genel Sekreterlik eliyle Kurul Başkanı'na sunulur.

Denetim, etüd-araştırma ve genel idari karar dosyaları üzerinde raportör incelemesi yapılmaz.

Servis raporuna bağlanmış olsun ya da olmasın tüm dosyalar, daire başkanlıkları ve Genel Sekreterce incelenerek, grup başkanı, daire başkanı ve Genel Sekreterin dosyaya ilişkin kanaati kısaca belirtilir.

Düzeltilme ve Çelişkilerin Giderilmesi:

Madde 85 – Dosyalardaki raporlarda görülen açık hata ve eksiklikler bunu saptayan makam tarafından ilgili personel'e bildirilerek düzeltilmesi sağlanır.

Olayla mevzuat arasında ilişki kurulmasında ya da mevzuat hükümlerinin yorum ve uygulanmasında raporu düzenleyenle, dosyayı inceleyen üst makam arasındaki görüş ayrılıkları, ilgili grup başkanının başkanlığında, o gruptaki kıdemli meslek personeli arasından seçilecek iki üyenin katılımıyla oluşturulan üç kişilik bir danışma komitesine inceletilir.

Dosya, danışma komitesi kararı ile birlikte Başkanlığa sunulur ve konu, Başkan tarafından gündeme alınarak karar organında sonuca bağlanır.

Başkanlığın Yapacağı İşler:

Madde 86 – Başkan, çalışma birimlerinden tevdi edilen dosyaları inceler.

Başkan'ın yetkisi kapsamına giren konulara ilişkin dosyalardaki öneriler, olumlu ya da olumsuz Başkanlık onayına bağlanarak sonuçlandırılır. Kurul Başkanı'nın yetkisini aşan

konuları içeren dosyalar, karar organının gündemine alınır.

Kurul kararına ya da Başkanlık onayına bağlanan öneriler, buna ilişkin dosya ile birlikte ilgili çalışma birimine gönderilerek karar ya da onayın gereğinin yerine getirilmesine ilişkin işlemler yürütülür.

Kararların Yürürlüğe Konulması:

Madde 87 – Kurul'ca alınan ve derhal icra edilebilir nitelik taşıyan kararlar aşağıdaki usule yürürlüğe konulur:

1) Kurul'un bir konuyu ya da gerçek ve tüzel kişiyi ilgilendiren özel nitelikli kararları;

a) İlgililere yazılı olarak tebliğ edilir.

b) Görüş ya da cevap alınmasına ilişkin kararlarda, ilgilinin cevabı üzerine oluşturulan nihai karar;

aa) Gerekli görülüyorsa ilgiliye yeniden tebliğ edilir.

bb) Yargı merciinde takibi gerekiyorsa Başhukuk Danışmanlığına gönderilir.

cc) İdari makamlarda sonuçlandırılması gerekiyorsa, gerekçeleri ile birlikte bu kuruluşlara gönderilir.

2) Kurul'un genel hukuki nitelikli kararları; Resmi Gazete'de ilan edilir ve diğer basın ve yayın organları aracılığıyla ilgililere ve kamuya duyurulması sağlanır.

Maliye Bakanlığı'nın Görevi:

Madde 88 – Kurul'un, Bakanlar Kurulu kararı ya da müşterek kararlar yürürlüğe konulabilecek veya Maliye Bakanlığı'nca sonuçlandırılacak nitelikteki karar ve önerileri, gerekçeleri ile birlikte Maliye Bakanlığına sunulur.

Bu tür karar ve önerilere ilişkin işlemler, Maliye Bakanlığı'nca yerine getirilir ve sonuçlandırılır. Bakanlıkça bu konuda yapılan işlemlerden, alınan karar ve sonuçlardan Kurul'a bilgi verilir.

Meslek Personeline İlişkin Genel Esaslar

Meslek Personeli:

Madde 89 – Kurul'un asli görevlerinde çalıştırılmak üzere, özel yarışma sınavı ile hizmete alınan, en az üç yıllık bir staj döneminden sonra yeterlik sınavına tabi tutulan, sermaye piyasası alanında ihtisas sahibi personeldir.

(Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.) Meslek personeli, sermaye piyasası başuzman, uzman ve uzman yardımcılarını kapsar Başkan yardımcısı, daire başkanı, daire başkan yardımcısı, grup başkanı bu Yönetmeliğin uygulanmasında meslek personeli sayılır.

Meslek personeli, görevlerini Kurul Başkanı adına yürütürler.

Her meslek personelinin bir bölge merkezi vardır. Bu merkez, Kurul Başkanı tarafından belirlenir.

Meslek Kıdemi:

Madde 90 – Meslek personelinin yönetme ve yürütme, çalışma ve yetiştirme gibi faaliyetlerinin organizasyonu ile protokol ve temsil konularında "meslek kıdemi" ilkesi uygulanır.

Meslek kıdemi, personelin yeterlik sınavı tarihleri ve bu sınavdaki derecelerine göre belli edilir.

Meslek Personelinin Görevleri:

Madde 91 – Meslek personeli genel olarak;

a) Sermaye Piyasası Kanunu ve diğer kanunların sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasını ve her türlü sermaye piyasası işlemlerini denetlemek,

b) Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi kuruluşların varlıkları, alacakları, öz kaynakları, borçları, taahhütleri, kar ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengeleri ve mali yapıyı etkileyen diğer tüm öğeleri tespit ve tahlil etmek,

c) Kurul'a yapılan başvurulara, alınan, derlenen ve tevdi edilen bilgi ve belgelere, denetim ve izleme sonuçlarına ilişkin dosyaları inceleyip Kurul'ca alınacak idari kararların dayanak ve gerekçesini oluşturmak, raportörlüğünü yapmak,

d) Mevzuat ve uygulama ile ilgili olarak karşılaşılan ya da Başkanlık'ça gerekli görülen değişik konular hakkında etüt, araştırma ve incelemeler yapmak, görüş bildirmek, öneride bulunmak,

e) Gerekli görülen hallerde, mevzuata ilişkin tasarıların hazırlanmasına, görüşülmesine, Kurul içi ya da kuruluşlar arası toplantı ve çalışmalara katılmak, konferans vermek, kurs ve seminerler yapmak,

f) İktisadi, mali, hukuki, özellikle sermaye piyasası ve borsa mevzuatı, menkul değerler, para, altın ve döviz işlemleri, aracılık faaliyetleri, işletmecilik, muhasebe ve mali analiz gibi mesleki konularda yurt içinde ve yurt dışındaki gelişmeleri ve yayınları izlemek, gerekli dokümanı toplamak ve Başkanlık'ça bu konularda öngörülen çalışma ve incelemeleri yapmak,

g) Meslek personeli yardımcılarının en iyi biçimde yetiştirilmesine, bilgi ve deneyimlerinin geliştirilmesine, yardımcı olmak, Kurul'un sınav komisyonlarına grup ve ekiplerine, diğer çalışma komisyon, komite ve toplantılarına katılmak, ile görevlidirler.

Meslek Personelinin Yetkileri:

Madde 92 – Sermaye Piyasası Kurulu meslek personeli;

a) Sermaye Piyasası Kanunu ve diğer kanunların sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasını, Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi anonim ortaklıklar ve yardımcı kuruluşlar nezdinde denetlemeye,

b) Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi anonim ortaklıklar ve yardımcı kuruluşlar, bunların iştirakleri ile bunlarla ilişkisi olan gerçek ve tüzel kişilerden görevleri ile ilgili görecekları tüm bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye, yetkilidirler.

İlgili Kişi ve Kuruluşların Sorumluluğu:

Madde 93 – Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi anonim ortaklıklar ve yardımcı kuruluşlar, bunların iştirakleri ile bunlarla ilişkisi olan gerçek ve tüzel kişiler, iş yerlerinde Kurul'un görevlilerine geçici çalışma yeri ve araçları sağlamak konusunda gereken kolaylığı göstermek, görevliler tarafından istenecek her türlü bilgiyi, işlem ve belgelerin örneklerini

gizli dahi olsalar vermek ve durumu tespit eden tutanakları imzalamakla yükümlüdürler.

Yasaklar:

Madde 94 – Kurul'un hiçbir görevlisi Kurul Başkanı'ndan (daire başkanından) görev ya da izin almadıkça inceleme, araştırma, etüt ve soruşturma yapamaz, bu tür çalışmalar için Kurul'dan ya da ilgili kişi ve kuruluşlardan bilgi toplayamaz ve isteyemez.

Kimlik Cüzdanı ve Resmi Mühür:

Madde 95 – Meslek personeline Kurul Başkanlığı tarafından, Kanuni görev ve yetkilerini ve ilgili kuruluşların genel yükümlülüğünü gösteren, Kurul Başkanı'nın, Genel Sekreterin ve ilgilinin imzalarını taşıyan fotoğraflı bir kimlik cüzdanı ile bir resmi mühür verilir.

Meslekten ayrılma halinde kimlik cüzdanı ve resmi mühür Başkanlığa geri verilmelidir.

Meslek personelinin kimlik cüzdanlarını yanlarında taşıması ve denetlemeye başlamadan önce inceleme yapılan kuruluşun yetkililerine göstermeleri zorunludur.

2. KISIM

Mesleki Çalışmanın Programlanması

Yıllık Çalışma Programı:

Madde 96 – Meslek personelinin yapacakları çalışmalar Kurul'ca yıllık çalışma programlarına bağlanır. Programın bir örneği Başkanlığa gönderilir.

Yıllık çalışma programlarında, bir yılın Ocak ayı başından ertesi yılın Aralık ayı sonuna kadar olan bir yıllık dönemde gerçekleştirilmesi öngörülen denetim, inceleme ve araştırmaların; konusu, sayısı, yeri, birimleri, süreleri ve sırası ayrıntılı olarak gösterilir.

Yıllık Programların Hazırlanması:

Madde 97 – Yıllık çalışma programları; Sermaye Piyasası Kanunu'nda öngörülen düzenleme ve denetim Yurt düzeyinde etkinliğinin gerçekleştirilmesi ilkesine bağlı kalınarak, Kurul'un işgücü, iş hacmi ve çalışma standartları; denetim, inceleme ve araştırma gereksinimleri göz önünde tutularak hazırlanır.

Çalışma programlarının hazırlanmasında ekonomik ve mali verilerden, geçmiş yılların çalışma programlarının

uygulama sonuçlarından, meslek personelinin görüş ve önerilerinden yararlanır.

Program hazırlığı Maliye Bakanlığı'na ve T.C. Merkez Bankası Başkanlığı'na duyurularak yeni program için inceleme ihtiyaçları ve görüşleri saptanır.

Denetim programlarının hazırlanmasında Maliye Bakanlığı denetim elemanlarının inceleme yer ve birimleri göz önünde bulundurularak gerekli koordinasyonun sağlanmasına çalışılır.

Ek İşler ve Program Değişiklikleri:

Madde 98 – Yıllık çalışma programlarının kesinleşmesinden sonra Başkanlık'tan gelen ek işler ve Kurul'a intikal eden ihbar ve şikayetler önem ve öncelikleri göz önünde tutularak bir sıraya konulur.

Bu tür işler, Başkanlığın onayı ile çalışma programına eklenir.

Açık kimlik ve adres gösterilmeyen ya da imza bulunmayan ihbar ve şikayet yazıları programa alınmaz.

Yıllık Çalışma Programının Uygulanması:

Madde 99 – Yıllık çalışma programının onaylanmasından sonra daire başkanlıklarınca hazırlanacak "iş programları" ile uygulanmasına geçilir.

Meslek personelinin program döneminde, uzun ve kısa süreli inceleme yerlerinde yapacakları denetleme, inceleme ve araştırmaların birim ve konularını, yer, süre ve sıralarını gösteren "iş programı" ile yıllık çalışma programının ilke ve hedeflerini, yapılacak çalışmaların kapsam ve amaçlarını ve Kurul Başkanlığının bu konulara ilişkin genel talimatını içeren "program talimatı", bir yazı ekinde her yılın en geç Aralık ayı sonuna kadar meslek personeline bildirilir.

Yıllık Çalışma Raporu:

Madde 100 – Yıllık çalışma programının uygulama sonuçları, yazılan raporlara ve Kurul istatistiklerine dayanılarak daire başkanlıklarınca hazırlanan yıllık çalışma raporunda toplanır.

Bu raporda, yıllık çalışma programının gerçekleştirme durumu yanında, çalışma sonuçlarının genel bir değerlendirmesi yapılır, önemli incelemeler, araştırmalar ve diğer çalışmalara ilişkin bilgiler verilir.

Yıllık çalışma raporu, gelecek döneme ilişkin program önerisiyle birlikte Kurul Başkanlığı'na sunulur.

3. KISIM

Meslek Personelinin Çalışma Esasları

Genel Çalışma İlkeleri:

Madde 101 – Meslek personeli görevlerini sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde ve Kurul'da oluşan genel görüş ve teamülleri, bilimsel veri ve yöntemleri göz önünde bulundurarak yerine getirirler.

Meslek personelinin çalışmaları esas olarak; mevzuatın aksamadan uygulanmasının sağlanmasına, olayların ve eğilimlerin nedenlerinin tahliline, ilgili kuruluşların mali yapılarının iyileştirilmesine ve sermaye piyasası kaynaklarının kalkınma amacına yöneltilmesine ilişkin önlemlerin araştırılmasına yöneliktir.

Mesleki ve Bilimsel Çalışmalar:

Madde 102 – Meslek personeli, görev konularına giren işler yanında, mesleki ve bilimsel çalışmalara da önem verirler.

Başkanlık, bu tür çalışmaları, sermaye piyasası yönünden yararlı görülen konulara ağırlık vermek suretiyle ve gerektiğinde programa bağlayarak düzenler ve özendirir.

Başarılı inceleme ve araştırma sonuçlarının Kurul'ca yayınlanması sağlanır.

Çalışmada İhtisasa Yönelme:

Madde 103 – Yıllık çalışma programlarının düzenlenmesinde ve Kurul çalışmalarının yönetiminde meslek personelinin konularına giren alanlardan birinden bilgilerini derinleştirmeleri ve ihtisas sahibi olmalarına önem verilir.

Meslek personeli, Kurul'un iş hacmine göre, ihtisas sahibi oldukları alanlar da göz önünde bulundurularak, Kurul Başkanı'nın onayı ile Kurul'un diğer birimlerinde ve yönetim kademelerinde sürekli ya da geçici olarak görevlendirilebilirler.

İş Programının Uygulanması:

Madde 104 – Meslek personeli, kendilerine iş programları veya yazılarla verilen görevleri, belirtilen işle orantılı sürelerde bitirirler. Süresinde tamamlanamıyacağı anlaşılan işler hakkında

Kurul Başkanlığı'na (daire başkanlığına) bilgi verilmesi gereklidir.

Program sırasında değişiklik yapılması zorunluluğu ile karşılaşıldığında durum Kurul Başkanlığı'na (daire başkanlığına) bildirilir ve onay alındıktan sonra gerekli değişiklik uygulanabilir.

İş programının uygulanmasında meslek personelinin gruplar, ekipler ve komisyonlar halinde çalışmaları esastır.

Çalışma Grupları:

Madde 105 – Devamlı inceleme yerlerinde oluşturulan çalışma birimlerine "grup" denilir. Grup başkanı ve gruba dahil meslek personeli Genel Sekreter'in önerisi üzerine Kurul Başkan'ınca belirlenir.

Grup başkanı, çalışma grubunda görevli meslek personelinin ve grup bürosunun çalışmalarını düzenlemek, grubun ve büronun idari işlerini yürütmek, meslek içi denetim ve eğitime yardımcı olmak ve bölgede Kurul Başkanı'nın vereceği yetki ile Kurul'u temsil etmekle görevlidir.

Grup başkanının yokluğunda grup başkanlığı görevi o grupta bulunan meslek personelinin en kıdemlisi tarafından yürütülür.

Ekipler ve Komisyonlar:

Madde 106 –Yapılacak işin niteliği, hacmi ve süresinin birden fazla meslek elemanının birlikte çalışmasını gerektirdiği hallerde Başkanlık'ça çalışma ekip veya komisyonları oluşturulur.

Ekip veya komisyon çalışmalarının yönetiminde "meslek kıdemli" esastır.

Ekip veya komisyonların çalışma sonuçları ortak bir raporda toplanır. Hazırlanacak ortak raporda çalışmaya katılanların adı, rapor sayısı ve imzası yer alır. Ekip çalışmalarında, meslek personeli yardımcılarının bilgi, görgü ve tecrübelerinin geliştirilmesine özen gösterilir.

Ekiplerin görevi, rapor düzenleninceye kadar devam eder.

Ekip Kıdemlisinin Görev ve Yetkileri:

Madde 107 – Ekip veya komisyon çalışmalarının biçimi ve özü, iş bölümü, bilgi alma, yazışma ve raporun hazırlanmasına ilişkin hususlar, ekip veya komisyona katılanların görüşleri de alınarak ekip veya

komisyondaki en kıdemli meslek personeli tarafından belirlenir.

Ekip kıdemlisi, ekip veya komisyona katılanların görüşünü alarak, çalışmaya verilecek en uygun yönün saptanmasını ve İş akışını izleyip, en olumlu sonuçların alınmasını sağlayabilecek yöntemlerin uygulanmasına çalışır.

Ekip kıdemlisi, çalışmaların gidişi hakkında, zaman zaman Başkanlığa (grup başkanlığına) özet bilgi vermek zorundadır.

4. KISIM

Denetim Görevlilerinin Çalışma Esasları

Çalışma Yerleri:

Madde 108 – Denetim personelinin yıllık iş programları, uzun ve kısa süreli inceleme yerleri ve merkez emri çalışmaları esasına göre düzenlenir.

Uzun süreli inceleme yerleri, Kurul merkezinin bulunduğu yer ile sermaye piyasası işlemlerinin yoğunluğu nedeniyle denetim elemanlarının çalışmalarının aralıksız sürdürüldüğü, Kurul'un Grup ve büro teşkilatının bulunduğu yerler; kısa süreli inceleme yerleri ise, bunların dışındaki turne yerleridir.

Turne Esasları:

Madde 109 – Turne süreleri; Kurul'un iş durumu, denetleme ihtiyaç ve imkanları ile denetleme personelinin meslek kıdemi de göz önünde bulundurularak Kurul'ca belirlenir.

İş yoğunluğu ve kadro olanaksızlıkları nedeniyle bir başka uzun süreli inceleme yerinde yaptırılan çalışmalar da turne yerinde yapılmış sayılır.

Turne zamanlarının belirlenmesinde, turne yapılacak illerin iklim koşullarının gözönünde bulundurulması esastır.

Programda gösterilen ayın ilk haftası içinde turne yerine hareket edilmesi zorunludur.

Denetleme personeli gerektiğinde, merkezde çalışmalar yapmak üzere görevlendirilebilir.

Çalışma Anlayış ve Amacı:

Madde 110 – Denetim personelinin, görevlerini yerine getirirken ilgili kişi ve kuruluşların yönetici ve çalışanlarına karşı ciddi, vakarlı ve soğukkanlı davranmaları, tartışmalardan kaçınmaları esastır.

Denetimlerde saptanan hususlar hakkında ilgililerle görüşülerek, mevzuat hükümlerinin uygulanmasında uyarıcı, yol gösterici ve öğretici olunmaya çalışılır.

5. KISIM

Meslek Personelinin Haberleşme, Dosya ve Hakediş Düzeni:

Başkanlıkla ve Diğer Yerlerle Haberleşme:

Madde 111 – Meslek personeli Başkanlıkla ve Kurul örgütü ile haberleşmesini acele olmayan hallerde yazıyla ve doğrudan doğruya (daire başkanlıklarından geçirerek) yaparlar.

Haberleşme, acele ve gizli hallerde telefonla, gizli olmayan hallerde telgrafla yapılabilir.

Telgraflarda saygı kelime veya cümleleri kullanılmaz.

Meslek personeli, Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca yaptıkları incelemelerle ilgili olarak bu Kanuna tabi kuruluşlarla doğrudan doğruya yazışma yapabilirler.

Haberleşme Kayıtları:

Madde 112 – Meslek personeli, kendilerine gelen yazılarla, gönderdikleri veya tevdi ettikleri yazı, rapor ve diğer belgelerin kaydı için Kurul'ca belirlenmiş örneğine uygun "Gelen Yazılar" ve "Zimmet Defteri" tutarlar.

Bu defterlere, alınan ve yazılan tüm yazılar, alınış - yazılış tarih ve numara sırasıyla kaydedilir.

Yazılan yazılara her takvim yılı başından itibaren teselsül eden bir genel, yazının niteliği ve gönderildiği yere göre değişen bir de özel sıra numarası verilir.

Meslek personeli tarafından postaya veya diğer yerlere verilen yazılar zimmet defterine kaydedilerek defterin ilgili sütunu teslim alana imza ettirilir.

Kurul'un büro örgütü olan yerlerde büroya teslim edilen yazılar için de aynı işlem yapılır.

Bildirimler :

Madde 113 – Her meslek personeli ya da çalışma ekibi, Başkanlık'tan aldığı talimata göre bir yerden diğer bir yere gidişini, hareketinden önce, gidilmesi gereken yere varışını da, o yere varıldığı gün, uzak yerlerden telgrafla yakın yerlerde ise yazı ile

Başkanlığa (daire başkanlığına) bildirmek zorundadır.

Ekip halindeki yolculuklarda sadece ekip kıdemlisinin bildirimi yeterlidir.

İzin ve Hastalık Halleri :

Madde 114 – Meslek personeli Başkanlık'tan (idare başkanlığından) izin almaksızın çalıştıkları yerden ayrılamazlar.

İzne başlanması,hastalık nedeniyle işin bırakılması ve göreve dönülmesi hallerinde ayrılış ve başlayış tarihleri derhal Başkanlığa bildirilir.

Ekip çalışmalarında bildirimler ekip kıdemlisi tarafından yapılır.

Meslek personeli,önceden programlanmış olsa dahi,haklı nedene dayanmaksızın ellerindeki işi bitirmeden izne başlayamayacakları gibi,ekip halindeki çalışmalarda ekibe katılan personelin izne başlayabilmesi,ekip kıdemlisinin uygun görüşünün alınmasına bağlıdır.

Çalışma ve Hakediş Düzeni

Madde 115 – Meslek personelinin aylık çalışma ve hakedişlerinin bildirimi için Başkanlık'ça özel çizelgeler hazırlanabilir.

Kurul merkezi ve bürolarının bulunduğu yerler dışında görevlendirilen meslek personelinin hakedişlerini alabilmeleri için kendilerine Kurul'ca bir kredi cüzdanı ve çek karnesi verilebilir.

Hakedişlerin ödenmesi için Kurul'ca anlaşma yapılan banka ile ilişkilerde uyulacak esaslar ve kredi cüzdanı ve çek karnesinin kullanılma koşulları Kurul'ca belirlenir.

Demirbaş Eşya :

Madde 116 – Meslek personeline,Kurul'un demirbaş defterine kaydedilerek verilebilecek olan yazı ve hesap makinaları,evrak çantası ve benzeri demirbaş eşyanın iyi bir şekilde muhafaza edilmesi ve meslekten ayrıldıklarında geri verilmesi zorunludur.

Dosya Düzeni :

Madde 117 – Meslek personeli aşağıda gösterilen dosyaları düzenli bir şekilde tutmak zorundadırlar.

- Mesleki Mevzuat,
- Kurul iç genelgeleri
- Raporlar
- Kurul içi yazışmalar

e) Kurul dışı yazışmalar

f) Çalışma ve Hakediş çizelgeleri.

VII. BÖLÜM ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Sır Saklama :

Madde 118 – Kurul Başkan ve Üyeleri ile personeli ve Sermaye Piyasası Kanunu'na göre Kurul dışından görevlendirilen diğer denetim elemanları,çalışmaları ve denetlemeleri sırasında,Kurul'a, Kurul ile ilişkide bulunan kişi ve kuruluşlara ve üçüncü kişilere ait öğrendikleri bilgilerin gizliliğine uymakla yükümlüdürler.

Bu kişiler, yaptıkları inceleme,araştırma ve denetlemeler nedeniyle aldıkları belge,suret,fotokopi ve dosyanın ekini oluşturan diğer veriler ile yazılı bilgileri saklamak ve başkalarının eline geçmemesini sağlayacak önlemleri almak zorundadırlar.

Sırlar,kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına herhangi bir surette açıklanamaz,görevlilerin veya üçüncü kişilerin yararına kullanılamaz.

Bu yükümlülük,ilgililerin görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

Kurul Varlığından ve İşlemlerinden Sorumluluk :

Madde 119 – Kurul'un para,evrak ve her çeşit malları Devlet Malı hükmündedir. Bunlara karşı suç işleyen,görevini kötüye kullanan veya ihmal eden Kurul Başkan ve Üyeleri ile personeli Devlet Memurları gibi cezalandırılırlar.Bu konudaki kovuşturmalar Maliye Bakanlığı'nın fezlekesine rapten genel hükümlere göre yürütülür.

Kendilerine verilen görevlerde,ağır hata ve ihmalden veya yetkilerini aşmaktan doğacak zararlar,kimler tarafından yapılmış ise sorumluluk yalnız onlar üzerinde kalır.Bu sorumluluk,ortaya çıkan maddi ve gerçek zararı aşamaz.

Geçici Madde 1 – (Ek: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Bu Yönetmelikle Kurul teşkilatında yapılan değişikliğe bağlı olarak, yeni kurulan birimlere atamalar yapılıncaya kadar, değişiklik öncesi teşkilatın görev ve yetki kademelerinde yer alanlar bu görevlerine devam ederler.

Yürürlük :

Madde 120 – Bu Yönetmelik, 13 Ocak 1982 tarihinden geçerli olmak üzere Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme :

Madde 121 – Bu Yönetmeliği Bakanlar Kurulu yürütür.

26/4/1982 TARİHLİ VE 8/4644 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARI İLE YÜRÜRLÜĞE KONULAN YÖNETMELİĞE İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1) 30/10/2009 Tarihli ve 2009/15634 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yürürlüğe Konulan Yönetmelik:

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Yönetmelikle Kurul teşkilatında yapılan değişikliğe bağlı olarak, yeni kurulan birimlere atamalar yapıncaya ve görev tanımı değişiklikleri gereğince mevcut işler görev verilen birime devredilinceye kadar, değişiklik öncesi teşkilatın görev ve yetki kademelerine göre bu görevlerin yürütülmesine devam olunur

ÇÖZÜMLÜ TEST:

1.Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre aşağıdakilerden hangisi aşağıdakilerden hangisi Sermaye Piyasası Kurulunun sermaye piyasası alanında yürüttüğü mesleki faaliyetlerden biri değildir?

- A)Denetleme
- B)İzleme
- C)Kayıt tutma
- D)Değerlendirme
- E) Araştırma yapma

2.Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanan Kurul'un ilgili olduğu kurum, aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Hazine ve Maliye Bakanlığı
- B)Adalet Bakanlığı
- C)Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
- D)Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
- E)Bankaları Denetleme ve Düzenleme Kurulu

3.Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göregündem ve toplantılar ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin vermiş olduğu bilgide yanlışlık yapılmıştır?

A)Memur Ali:Kurul Başkanı tarafından belirlenen gündem ve toplantı günü ile saati Kurul özel bürosu tarafından en az 24 saat önce üyelere dağıtılır.

B)Memur Mehmet: Başkanın teklifi ve üyelerin kararı ile olağan toplantıların gündeminde değişiklik yapılabilir.

C)Memur Hüseyin:Gündem dışı olarak üyeler tarafından yapılacak önerilerin aynı toplantıda görüşülmesi toplantıya katılanların oy birliği ile olur.

D)Memur Zekeriya: Başkanın bulunmadığı hallerde toplantıları en yaşlı üye yönetir.

E) Memur Nurettin: Toplantılar, esas olarak Kurul merkezinde yapılır. Kararlaştırılması halinde toplantıların, Kurul'un büro teşkilatının bulunduğu yerlerde yapılması da mümkündür.

4.Kurul, Başkan dahil en az ----- üyenin hazır bulunması ile toplanır ve salt çoğunlukla karar verir.

Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre yukarıdaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A)Üç
- B)Dört
- C)Beş
- D)Altı
- E)Dokuz

5.Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre Kararların en geç ne kadarlık bir süre içinde karar defterine yazılıp toplantıya katılmış olan Başkan ve üyeler tarafından imzalanması zorunludur?

- A)7 gün
- B)Bir hafta
- C)On gün
- D)iki hafta
- E)Bir ay

6.

I-Değerlendirme Komitesi:

II- Mevzuatı Geliştirme ve Planlama Komitesi:

III- İcra Komitesi:

Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre yukarıdakilerden hangisi veya hangileri Kurul Çalışma Komitelerindedir?

- A)Yalnız I
- B)Yalnız II
- C)Yalnız III
- D)I ve II
- E)I,II ve III

7.Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre aşağıdakilerden hangisi Denetleme Dairesinde yer alan görevlilerden biri **değildir?**

- A)yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanı'na bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı
- B)Ortaklıklar Denetleme Grubu
- C)Borsa ve Borsa Dışı Piyasalar Denetleme Grubu
- D)Kalem şefleri
- E)Sermaye Piyasası Kurumları Denetleme Grubu başkanlıkları

8. Memur Hüseyin: Bu daire kolektif yatırım kurumlarının kuruluş ve faaliyet ilkelerini düzenlemek ve izin vermek; bu alanda yeni menkul kıymet ve kurumların geliştirilmesi ile ilgili çalışma ve düzenlemeler yapmak, öneriler hazırlamak; bu kurumların portföylerini yönetecek ortaklıkların kuruluş ve faaliyet izinlerine ilişkin düzenlemeler yapmak ile görevlidir.

Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre memur Hüseyin'in görev tanımı yapmış olduğu Başkanlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Denetleme Dairesi Başkanlığı
- B) Ortaklıklar Finansmanı Dairesi Başkanlığı
- C) Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı
- D) Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı
- E) Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı

9. Memur Aliye: Bizim çalıştığımız birim borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarında meydana gelen olağandışı fiyat ve miktar hareketleri ile piyasa bozucu faaliyetleri Kurul adına Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca izlemek, incelemek ve denetlemek ile görevlidir.

Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre memur Aliye'nin görev tanımı yapmış olduğu Başkanlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Denetleme Dairesi Başkanlığı
- B) Ortaklıklar Finansmanı Dairesi Başkanlığı
- C) Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı
- D) Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı
- E) Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı

10.Tanım: Kurul hizmet birimlerinin etkin faaliyette bulunabilmesi için gerekli bilgisayar ortamını hazırlamak; Kurul'un faaliyet alanına giren konulardaki bilgi, belge, yayın ve istatistikleri toplamak, bunları bilgisayar ortamına aktararak veri tabanları hazırlamak; toplanan verileri derleyerek istatistik raporları hazırlamak; kısa dönemli iktisadi yayınları hazırlamak ve yayınlamak, bilgisayar modernizasyonunu sağlamak ve yürütmekle görevlidir.

Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre tanımlanan yapılan Başkanlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Denetleme Dairesi Başkanlığı
- B) Ortaklıklar Finansmanı Dairesi Başkanlığı
- C) Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı
- D) Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi Başkanlığı
- E) Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı

11.

I -İdari ve Mali İşler Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanına bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı

II-Fon ve Muhasebe,

III-Personel,

IV- İdari İşler müdürlükleri

V-Bilgi Edinme Birimi

Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre yukarıdakilerden hangisi İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının hizmet birimlerinden biri değildir?

A)I

B)II

C)III

D)IV

E)V

12.Sermaye Piyasası Kurulu Teşkilat, Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliğine göre meslek personeli Kurul'un asli görevlerinde çalıştırılmak üzere,özel yarışma sınavı ile hizmete alınan, en az kaç yıllık bir staj döneminden sonra yeterlik sınavına tabi tutulan, sermaye piyasası alanında ihtisas sahibi personeldir?

A)Bir

B)İki

C)Üç

D)Beş

E) Sekiz

ÇÖZÜMLER

1-D

Değerlendirme. (madde 8) Doğru cevap D seçeneğidir.

2-A

Yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanan Kurul'un ilgili olduğu bakanlık, Maliye Bakanlığı'dır.(Madde 10) Doğru cevap A seçeneğidir.

3-D

Başkanın bulunmadığı hallerde toplantıları Başkan Vekili yönetir.(Madde 18) Doğru cevap D seçeneğidir.

4-C

Kurul, Başkan dahil en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve salt çoğunlukla karar verir.(Madde 20) Doğru cevap C seçeneğidir.

5-E

Kararların en geç bir ay içinde karar defterine yazılıp toplantıya katılmış olan Başkan ve üyeler tarafından imzalanması zorunludur.(MADDE 21) Doğru cevap E seçeneğidir.

6-E

Kurul karar organı, aşağıda görev ve yetkileri gösterilen komiteleri kurmaya, üyelerini ve çalışma esaslarını belirlemeye yetkilidir.

Değerlendirme Komitesi
Mevzuatı Geliştirme ve Planlama Komitesi:

İcra Komitesi

Doğru cevap E seçeneğidir.

7-D

Denetleme Dairesi, yönetim ve hizmet bakımından Daire Başkanı'na bağlı olarak çalışan bir daire başkan yardımcısı ile Ortaklıklar Denetleme Grubu, Borsa ve Borsa Dışı Piyasalar Denetleme Grubu, Sermaye Piyasası Kurumları Denetleme Grubu başkanlıkları ve kalem müdürlüğünden oluşur.(MADDE 43) Doğru cevap D seçeneğidir.

8-E

Kurumsal Yatırımcılar Dairesi Başkanlığı

Görev:

Madde 48 – (Değişik: 25/10/1991 - 91/2355 K.)

Kurumsal Yatırımcılar Dairesi, kolektif yatırım kurumlarının kuruluş ve faaliyet ilkelerini düzenlemek ve izin vermek; bu alanda yeni menkul kıymet ve kurumların geliştirilmesi ile ilgili çalışma ve düzenlemeler yapmak, öneriler hazırlamak; bu kurumların portföylerini yönetecek ortaklıkların kuruluş ve faaliyet izinlerine ilişkin düzenlemeler yapmak ve izin vermek; kolektif yatırım kurumlarının ihraç edecekleri mali araçların halka arzına izin vermek; kolektif yatırım kurumları ile yönetim şirketlerinin faaliyetlerine ilişkin mali tablo ve rapor standartları ile kamuyu aydınlatma ilkelerini belirlemek, düzenlemek ve izlemek ile görevlidir. Doğru cevap E seçeneğidir.

9-C

Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi Başkanlığı⁽¹⁾⁽²⁾

Görev:⁽¹⁾

Madde 50 – (Değişik: 30/10/2009 - 2009/15634 K.)

Piyasa Gözetim ve Denetim Dairesi, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören sermaye piyasası araçlarında meydana gelen olağandışı fiyat ve miktar hareketleri ile piyasa bozucu faaliyetleri Kurul adına Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış yönetmelik, tebliğ ve diğer mevzuat uyarınca izlemek, incelemek ve denetlemek ile görevlidir. Doğru cevap C seçeneğidir.

10-D

*Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi
Başkanlığı⁽¹⁾*

Görev : ⁽¹⁾

**Madde 56 – (Değişik: 25/10/1991 -
91/2355 K.)**

Bilgi İşlem, İstatistik ve Enformasyon Dairesi, Kurul hizmet birimlerinin etkin faaliyette bulunabilmesi için gerekli bilgisayar ortamını hazırlamak; Kurul'un faaliyet alanına giren konulardaki bilgi, belge, yayın ve istatistikleri toplamak, bunları bilgisayar ortamına aktararak veri tabanları hazırlamak; toplanan verileri derleyerek istatistik raporları hazırlamak; kısa dönemli iktisadi yayınları hazırlamak ve yayınlamak, bilgisayar modernizasyonunu sağlamak ve yürütmekle görevlidir. Doğru cevap D seçeneğidir.

11-E

Kurumsal İletişim Dairesi: Bilgi Edinme Birimi

Doğru cevap E seçeneğidir.

12-C

Kurul'un asli görevlerinde çalıştırılmak üzere, özel yarışma sınavı ile hizmete alınan, en az üç yıllık bir staj döneminden sonra yeterlik sınavına tabi tutulan, sermaye piyasası alanında ihtisas sahibi personeldir. (Madde 89)
Doğru cevap C seçeneğidir.

Büro Memur-Sen

SERMAYE PİYASASI KURULU ÜYELERİ VE PERSONELİNİN UYACAKLARI MESLEKİ VE ETİK İLKELER HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkan ve üyeleri ile Kurul personelinin 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirirken uyacakları mesleki ve etik ilkeleri belirlemektir.

(2) Bu Yönetmelik Sermaye Piyasası Kurulu Başkan ve üyeleri ile personelinin uymaları gereken mesleki ve etik ilkeleri, çıkar çatışmalarından uzak durma, sır saklama, kuruluşların hizmetlerinden yararlanmaya ilişkin esasları, Kurul dışı çalışmalarına ilişkin esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Sermaye Piyasası Kanununun 123 üncü maddesinin yedinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Başkan: Sermaye Piyasası Kurulu Başkanını,
 - Kanun: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,
 - Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,
 - Kurul personeli: Kanunun 127 nci maddesinde tanımlanan personeli,
 - Kurul üyeleri: Sermaye Piyasası Kurulu üyelerini,
 - Kuruluşlar: Kanun uyarınca Kurul gözetim ve denetimine tabi ortaklıklar ve sermaye piyasası kurumları ile varsa bunların kurucularını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Mesleki ve Etik İlkeler

Mesleki ve etik ilkeler

MADDE 4 – (1) Başkan ve Kurul üyeleri ile Kurul personeli görevlerini yerine getirirken mesleki özen ve titizlik, dürüstlük, tarafsızlık ve nesnellik, eşitlik ilkelerine uygun hareket eder ve çıkar çatışmalarından uzak durur. Kurul

personeli, sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması ve yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasını esas alan Kurul amaçlarına uygun bir şekilde görevlerini yerine getirebilmek için mesleki bilgi, beceri ve bireysel yeteneklerini sürekli geliştirmeye gayret eder.

(2) Başkan, Kurul üyeleri ve Kurul personeli işe başlarken meslekî ve etik ilkelere uygun davranışta bulunmayı taahhüt eder ve en kısa sürede durumlarını bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirirler.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Üyeleri ve Personelinin Uyacakları Mesleki ve Etik İlkeler Hakkında Yönetmeliğe göre

I-Başkan ve Kurul üyeleri ile Kurul personeli görevlerini yerine getirirken mesleki özen ve titizlik, ilkelerine uygun hareket eder.

II-Dürüstlük, tarafsızlık ve nesnellik, ilkelerine uygun hareket eder.

III- Eşitlik ilkelerine uygun hareket eder ve çıkar çatışmalarından uzak durur.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- I-II
- I-II-III

ÇÖZÜM: E

Hepsi doğru. Doğru cevap E seçeneğidir.

Çıkar çatışmalarından uzak durma

MADDE 5 – (1) Başkan, Kurul üyeleri ile Kurul personeli görevleri sırasında ve görevleri ile ilişkili olarak kendi ve birinci derece kan ve kayın hısımlarının ve yakınlarının çıkarlarının söz konusu olabileceği her türlü durumdan kaçınır; çıkar çatışması kapsamına giren menfaatlardan kendilerini uzak tutarlar.

(2) Kurul personeli, görevlerini tarafsız ve nesnel bir şekilde yürütmesini engelleyecek potansiyel veya mevcut çıkar çatışmasının farkına varır varmaz durumu üstlerine bildirirler.

(3) Kurul personeli, görevden ayrıldıktan sonra son iki yılda incelemiş veya denetlemiş oldukları halka açık ortaklıklarda ve sermaye piyasası kurumlarında iki yıl boyunca görev alamazlar.

Sır saklama

MADDE 6 – (1) Başkan ve Kurul üyeleri ile personeli, görevleri sırasında öğrendikleri sırlar ile ilgililere ve üçüncü kişilere ilişkin gizli kalması gereken bilgileri kanunen açıkça yetkili kılınan merciler dışında hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye açıklayamaz; kendilerinin veya başkalarının yararına veya üçüncü kişilerin zararına kullanamaz. Bu yükümlülük Başkan, Kurul üyeleri ve Kurul personelinin Kuruldan ayrılmaları halinde de devam eder. Kanunun 135 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri saklıdır.

(2) Başkan tarafından yetkilendirilmeksizin, Kurul personeli çalışmaları ve görevleri ile ilgili olarak basın ve yayın organlarına beyan ve açıklamalarda bulunamaz. Kurul personelinin tekzip hakları saklıdır.

Kuruluşların hizmetlerinden yararlanmaya ilişkin esaslar

MADDE 7 – (1) Başkan ve Kurul üyeleri ile Kurul personeli, görevin gerektirdiği mutabık mekân ve demirbaşlar, ulaşım imkânları dışında, Kuruluşların olanaklarından ücretsiz olarak yararlanamaz.

(2) Başkan, Kurul üyeleri ve personeli ile bunların eş ve velayetleri altındaki çocukları, Kuruluşlardan, kamuya ilan edilenden daha avantajlı koşullarda mal ve hizmet alımında bulunamazlar, başkaları adına daha avantajlı mal ve hizmet alımına aracılık edemezler.

(3) Kurul personeli ve bunların eş ve velayeti altındaki çocukları, Kurul gözetim ve denetiminde olan ortaklık paylarını ve paya bağlı diğer sermaye piyasası araçlarını edinemez. Yatırım fonu ve bireysel emeklilik fonu katılma payları bu kapsama dâhil değildir. Miras, pay bölünmesi, birleşme gibi irade dışı değişimler sebebi ile bu fıkra kapsamında ortaklık payı elde edilmesi halinde bu durumun yedi gün içerisinde Kurula bildirilmesi ve ilgili payların en kısa süre içinde elden çıkarılması zorunludur.

Kurul üye ve personelinin Kurul dışı çalışmalarına ilişkin esaslar

MADDE 8 – (1) Kurul üye ve personeli;

a) Ticaretle uğraşamaz.

b) Serbest meslek faaliyetinde bulunamaz.

c) Kuruluşlara ait periyodik yayınlarda makale, bilimsel yazı gibi eserlerin yayımlanması halleri hariç olmak üzere, fikri hak oluşturan eserlerini Kuruluşlarda bastıramaz ve bu Kuruluşlara satışına aracılık edemez.

(2) Aşağıdaki faaliyet, iş, eylem, çalışmalar ve görevler birinci fıkrada sayılan yasaklar dışındadır:

a) Asli görevlerini aksatmayacak şekilde ve Kurul personeline Başkanlıktan alınacak onay çerçevesinde bilimsel amaçlı yapılan yayın, ders ve konferans ücretleri ile alınan telif hakları,

b) Asli görevlerini aksatmayan bilimsel veya akademik amaçlı hakemlikler ile mahkemelerce ve/veya ilgili savcılıklarca verilen bilirkişilik görevleri,

c) Üyesi olunan yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, site ve apartman, okul aile birliği, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri görevleri,

ç) Bilimsel araştırma ve geliştirme, eğitim ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, üyelerinin mesleki, sosyal, kültürel ve ekonomik dayanışma ve gelişimini sağlamak amacıyla kurulan vakıf ve derneklerin yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri görevleri.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Üyeleri ve Personelinin Uyacakları Mesleki ve Etik İlkeler Hakkında Yönetmeliğe göre Kurul üye ve personelinin Kurul dışı çalışmalarına ilişkin esaslar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ticaretle uğraşamaz.
- B) Serbest meslek faaliyetinde bulunamaz.
- C) Fikri hak oluşturan eserlerini Kuruluşlarda bastıramaz
- D) Kuruluşlara ait periyodik yayınlarda makale, bilimsel yazı gibi eserlerin yayımlayamaz.
- E) Fikri hak oluşturacak eserlerini Kuruluşlara satışına aracılık edemez.

ÇÖZÜM:D

Kuruluşlara ait periyodik yayınlarda makale, bilimsel yazı gibi eserlerin yayımlanması halleri hariç. Doğru cevap D seçeneğidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hususlarla ilgili olarak 13/4/2005 tarihli ve 25785 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(2) Meslekî ve etik ilkelerin uygulanmasında karşılaşılan tereddütleri gidermeye Kurul Karar Organı yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Başkan yürütür.

ÖRNEK SORU: Sermaye Piyasası Kurulu Üyeleri ve Personelinin Uyacakları Mesleki ve Etik İlkeler Hakkında Yönetmeliğe göre Kurul personeli, görevden ayrıldıktan sonra son kaç yılda incelemiş veya denetlemiş oldukları halka açık ortaklıklarda ve sermaye piyasası kurumlarında kaç yıl boyunca görev alamazlar?

- A) Bir-iki
- B) İki-iki
- C) İki-üç
- D) Üç-üç
- E) Üç-dört

ÇÖZÜM:B

Kurul personeli, görevden ayrıldıktan sonra son iki yılda incelemiş veya denetlemiş oldukları halka açık ortaklıklarda ve sermaye piyasası kurumlarında iki yıl boyunca görev alamazlar.(Madde 5) Doğru cevap B seçeneğidir.

KAVRAMA TESTİ:1

1.

I-Yazılı dilekçe,

II- Elektronik posta,

III-Tutanağa geçirilen sözlü başvuru

IV-Telefon

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe göre başvurular yukarıdaki verilen yollardan hangisi ile yapılır?

A)I-II-III-IV

B)I-II-IV

C)II-III-IV

D)I-III-IV

E) I-II-III

2. Başvuru, gerçek kişiler tarafından adı, soyadı, oturma yeri veya iş adresi ile imzayı kapsayan dilekçelerle, en az genel müdür ve Kurulca genel müdür düzeyinde oldukları kabul edilenler için Kurul Başkanlığına, diğer görevliler için ise kurum yetkili disiplin kurullarına yöneltilmek üzere ilgili kurum amirliğine yapılır.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi kamu görevlileri etik kurulunun yetki alanına giren kamu görevlilerinden biri değildir?

A) Büyükşehir Belediye Başkanı

B) Genel Müdür

C) Düzenleyici ve denetleyici Kurum ve Kurul Başkan ve Yardımcıları

D)Bakan

E) Büyükelçiler

(I)Görev yapılan kuruma katkı anlamına gelen, kurum hizmetlerinin hukuka uygun yürütülmesini etkilemeyecek olan ve kamu hizmetine tahsis edilmek, kurumun demirbaş listesine kaydedilmek ve kamuoyuna açıklanmak koşuluyla alınanlar (makam aracı ve belli bir kamu görevlisinin hizmetine tahsis edilmek üzere alınan diğer hediyeler hariç) ile kurum ve kuruluşlara yapılan bağışlar,(II) Kitap, dergi, makale, kaset, takvim, cd veya buna benzer nitelikte olanlar,(III) Görev yapılan kurumla iş veya hizmet ilişkisi içinde olanlardan alınan borç ve krediler.(IV)Halka açık yarışmalarda, kampanyalarda veya etkinliklerde kazanılan ödül veya hediyeler, (V) Herkese açık konferans, sempozyum, forum, panel, yemek, resepsiyon veya buna benzer etkinliklerde verilen hatıra niteliğindeki hediyeler.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe göre hediye alma yasağı ile ilgili olarak yukarıdaki numaralı cümlelerde verilenlerden hangisi hediye alma yasağı kapsamındadır?

A)I

B)II

C)III

D)IV

E)V

4.Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe göre “Kamu görevlileri, kamu yönetimine güveni sağlayacak şekilde davranırlar ve görevin gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını davranışlarıyla gösterirler. Halkın kamu hizmetine güven duygusunu zedeleyen, şüphe yaratan ve adalet ilkesine zarar veren davranışlarda bulunmaktan kaçınırlar.” şeklinde açıklanan etik davranış ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Hizmet standartlarına uyma
- B)Saygınlık ve güven
- C)Dürüstlük ve tarafsızlık
- D)Nezaket ve saygı
- E)Halka hizmet bilinci

5. Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az (.....) kişilik bir etik komisyonu oluşturulur.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe göre yukarıdaki boşluğa gelebilecek en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A)3
- B)5
- C)7
- D)9
- E)11

6.Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe göre Kurul, gerek gördüğü takdirde mal bildirimlerini inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişi ve kuruluşlar (bankalar ve özel finans kurumları dahil) talep edilen bilgileri, en geç kaç gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler?

- A)30
- B)45
- C)15
- D)10
- E)20

7.Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe göre “Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; halkın günlük yaşamını kolaylaştırmayı, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamayı, hizmet kalitesini yükseltmeyi, halkın memnuniyetini artırmayı, hizmetten yararlananların ihtiyacına ve hizmetlerin sonucuna odaklı olmayı hedeflerler.” şeklinde açıklanan etik davranış ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Hizmet standartlarına uyma
- B)Saygınlık ve güven
- C)Dürüstlük ve tarafsızlık
- D)Nezaket ve saygı
- E)Halka hizmet bilinci

8.Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğe göre Kurul inceleme ve araştırmasını etik davranış ilkelerinin ihlal edilip edilmediği çerçevesinde yürütür. Kurul yapacağı inceleme ve araştırmayı, en geç kaç ay içinde sonuçlandırır.

- A)5
- B)1
- C)3
- D)4
- E)2

9.Murtaza Bey PTT den emekli olmuş ve arkadaşlarını ziyarete gitmiştir. Gittiğinde de sıraya girmeden elektrik faturasını ödemiştir.

Murtaza Bey’in bu davranışı aşağıdaki etik ilkelerinden hangisine örnek teşkil eder?

- A)Bilgi verme, saydamlık ve katılımçılık
- B) Eski kamu görevlileriyle ilişkiler
- C)Dürüstlük ve tarafsızlık
- D)Nezaket ve saygı
- E)Halka hizmet bilinci

10.Zabıt Kâtibi Caner çalıştığı mahkeme kalemine gelen vatandaşı “Buyrun, hoş geldiniz, size nasıl yardımcı olabilirim.” şeklinde karşılamıştır.

Zabıt Kâtibi Caner’in bu davranışı aşağıdaki etik ilkelerden hangisine örnek teşkil eder?

- A)Bilgi verme, saydamlık ve katılımçılık
- B) Eski kamu görevlileriyle ilişkiler
- C)Dürüstlük ve tarafsızlık
- D)Nezaket ve saygı
- E)Halka hizmet bilinci

11.

(I)Cumhurbaşkanı,

(II) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri,

(III)Cumhurbaşkanı Yardımcıları

(IV) Bakanlar,

(V)Üniversiteler

Kamu Görevlileri etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna göre yukarıdaki numaralı cümlelerde verilenlerden hangisi veya hangilerinde bu kanun hükmü uygulanmaz?

A)I-II-III

B)I-II-III-IV-V

C)II-III-IV

D)III-IV-V

E)II-IV-V

12.Yapılan sözlü sınavda yetenekli olmamasına rağmen sırf sınav komisyonu üyelerinden birinin yakını diye memur adayını mülakatta sınav komisyonu yüksek puan vererek kazandırmıştır.

Sınav komisyonu üyelerinin bu davranışı aşağıdaki etik ilkelere hangisine örnek teşkil eder?

A)Bilgi verme, saydamlık ve katılımcılık

B) Eski kamu görevlileriyle ilişkiler

C)Dürüstlük ve tarafsızlık

D)Çıkar çatışmasından kaçınma

E)Halka hizmet bilinci

13.Ramazan kolilerinin muhtaç ailelere dağıtımında görevli olan Kenan Bey dağıtımda yakınlarına öncelik tanımaktadır.

Kenan Bey'in bu davranışı aşağıdaki etik ilkelerinden hangisine örnek teşkil eder?

A)Dürüstlük

B)Aracılık yapma

C)Hizmet kayırmacılığı

D)Adam kayırmacılığı

E) Yapılan iş için ücret alma

14.A sendikasının yönetimi işyeri muhasebecisinden sendikalara üye olan çalışan sayısını istemekte; ancak muhasebeci istenen bilgileri vermemek için sürekli geçiştirmeye çalışmaktadır.

İşyeri muhasebecisinin bu davranışı aşağıdaki etik ilkelerinden hangisine örnek teşkil eder?

A)Görev sırasında elde edilen bilgilerin açıklanması

B)Yöneticilerin hesap verme sorumluluğu

C)Adam kayırmacılığı

D)Hizmet kayırmacılığı

E)Bilgi verme, saydamlık ve katılımcılık

15. Memur Şeyma yazıcıdan çıktı alırken kendini işine veremediğinden sürekli yanlış yazmakta ve çıktıları da yanlış almaktadır. Bu şekilde mesai bitiminde 25 adet A4 kağıdı tek bir işlem için kullanmıştır.

Memur Şeyma'nın bu davranışı aşağıdaki etik ilkelerinden hangisine aykırılık teşkil eder?

- A) Savurganlıktan kaçınma
- B) Bilgi verme sorumluluğu
- C) Hizmet kayırmacılığı
- D) Adam kayırmacılığı
- E) Çıkar çatışması

ÇÖZÜMLER:

1-E

Başvuru biçimleri

Madde 32 — Başvurular;

- a) Yazılı dilekçe,
- b) Elektronik posta,
- c) Tutanağa geçirilen sözlü başvuru yolları ile yapılır. Doğru cevap E seçeneğidir.

2-D

Başvuru, gerçek kişiler tarafından adı, soyadı, oturma yeri veya iş adresi ile imzayı kapsayan dilekçelerle, **en az genel müdür** ve Kurulca genel müdür düzeyinde oldukları kabul edilen EK-2 listede bulunan unvanlarda bulunanlar için Kurul Başkanlığına, diğer görevliler için ise kurum yetkili disiplin kurullarına yöneltilmek üzere ilgili kurum amirliğine yapılır. Doğru cevap D seçeneğidir.

3-C

Aşağıda belirtilenler ise hediye alma yasağı kapsamındadır:

- a) Görev yapılan kurumla iş, hizmet veya çıkar ilişkisi içinde bulunanlardan alınan karşılama, veda ve kutlama hediyeleri, burs, seyahat, ücretsiz konaklama ve hediye çekleri,
- b) Taşınır veya taşınmaz mal veya hizmet satın alırken, satarken veya kiralarken piyasa fiyatına göre makul olmayan bedeller üzerinden yapılan işlemler,
- c) Hizmetten yararlananların vereceği her türlü eşya, giysi, takı veya gıda türü hediyeler,
- d) Görev yapılan kurumla iş veya hizmet ilişkisi içinde olanlardan alınan borç ve krediler.**

Doğru cevap C seçeneğidir.

4-B

Saygınlık ve güven

Madde 10 — Kamu görevlileri, kamu yönetimine güveni sağlayacak şekilde davranırlar ve görevin gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını davranışlarıyla gösterirler. Halkın kamu hizmetine güven duygusunu zedeleyen, şüphe yaratan ve adalet ilkesine zarar veren davranışlarda bulunmaktan kaçınırlar. Doğru cevap B seçeneğidir.

5.A

Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden **en az üç kişilik** bir etik komisyonu oluşturulur. Doğru cevap A seçeneğidir.

6-A

Kurul, gerek gördüğü takdirde mal bildirimlerini inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişi ve kuruluşlar (bankalar ve özel finans kurumları dahil) talep edilen bilgileri, **en geç otuz gün** içinde Kurula vermekle yükümlüdürler. Doğru cevap A seçeneğidir.

7-E

Halka hizmet bilinci

Madde 6 — Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; halkın günlük yaşamını kolaylaştırmayı, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamayı, hizmet kalitesini yükseltmeyi, halkın memnuniyetini artırmayı, hizmetten yararlananların ihtiyacına ve hizmetlerin sonucuna odaklı olmayı hedefler. Doğru cevap E seçeneğidir.

8-C

Kurul inceleme ve araştırmasını etik davranış ilkelerinin ihlal edilip edilmediği çerçevesinde yürütür. Kurul yapacağı inceleme ve araştırmayı, **en geç üç** ay içinde sonuçlandırır.

9-B

Eski kamu görevlileri ilişkiler

Madde 21 — Kamu görevlileri, eski kamu görevlilerini kamu hizmetlerinden ayrıcalıklı bir şekilde faydalandıramaz, onlara imtiyazlı muamelede bulunamaz. Murtaza Bey'in davranışı bu ilkeye örnek teşkil ettiğinden doğru cevap B seçeneğidir.

10-D

Nezaket ve saygı

Madde 11 — Kamu görevlileri, üstleri, meslektaşları, astları, diğer personel ile hizmetten yararlananlara karşı nazik ve saygılı davranırlar ve gerekli ilgiyi gösterirler, konu yetkilerinin dışındaysa ilgili birime veya yetkiliye yönlendirirler: Zabıt Katibi Caner gelen vatandaşa nezaketli ve saygılı davranmıştır. Doğru cevap D seçeneğidir.

11-B

Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri ve yargı mensupları ve üniversiteler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz. Doğru cevap B seçeneğidir.

12-D

Çıkar çatışmasından kaçınma

Madde 13 — Çıkar çatışması; kamu görevlilerinin görevlerini tarafsız ve objektif şekilde icra etmelerini etkileyen ya da etkiliyormuş gibi gözükten ve kendilerine, yakınlarına, arkadaşlarına ya da ilişkide bulunduğu kişi ya da kuruluşlara sağlanan her türlü menfaati ve onlarla ilgili mali ya da diğer

yükümlülükleri ve benzeri şahsi çıkarlara sahip olmaları halini ifade eder. Doğru cevap D seçeneğidir.

13-C

Eş, dost kayırmacılığı olarak da tanımlayabileceğimiz hizmet kayırmacılığı doğru cevaptır. Doğru cevap C seçeneğidir.

14-E

Bilgi verme, saydamlık ve katılımcılık

Madde 19 — Kamu görevlileri, halkın bilgi edinme hakkını kullanmasına yardımcı olurlar. Gerçek ve tüzel kişilerin talep etmesi halinde istenen bilgi veya belgeleri, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununda belirlenen istisnalar dışında, usulüne uygun olarak verirler. Örnek olayda doğru cevap E seçeneğidir.

15-A

Savurganlıktan kaçınma

Madde 17 — Kamu görevlileri, kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarının kullanımında israf ve savurganlıktan kaçınır; mesai süresini, kamu mallarını, kaynaklarını, işgücünü ve imkanlarını kullanırken etkin, verimli ve tutumlu davranırlar. Örnek olayda doğru cevap A seçeneğidir.

**ÜST KADEME KAMU YÖNETİCİLERİ İLE
KAMU KURUM VE
KURULUŞLARINDA ATAMA USÛLLERİNE
DAİR
CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ**

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin
Sayısı : 3
Yayımlandığı Resmî Gazetenin Tarihi –
Sayısı : 10/7/2018 – 30474

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Atama Usûl ve Şartları

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin amacı üst kademe kamu yöneticileri ile ilgili usûl ve esaslar ile kamu kurum ve kuruluşlarında atama usûl ve esaslarını belirlemektir.

(2) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, ekli cetvellerdeki kadro, pozisyon ve görevler, bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarını kapsar.

Atama usulü

MADDE 2- (1) Anayasanın 104 üncü maddesine göre yürütme yetkisinin sahibi olan Cumhurbaşkanı, atamaya yetkili amirlere ait yetkileri haizdir.

(2) **(Değişik birinci cümle:RG-31/8/2024-32648-CK-162/1 md.)** Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kadro, pozisyon ve görevlere Cumhurbaşkanı kararıyla atama yapılır. Bu cetvellerde sayılmayan kadro, pozisyon ve görevlere, ilgili Cumhurbaşkanı yardımcısı, bakan veya atamaya yetkili amirler tarafından atama yapılır. Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakan bu yetkisini alt kademedeki yöneticilere devredebilir.

(3) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlerin boşalması hâlinde rektörler bakımından, Yükseköğretim Kurulu Başkanı, diğerleri bakımından ilgili Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan tarafından görevlendirme yapılabilir.

ÖRNEK SORU:

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlerin boşalması hâlinde rektörler bakımından ,-----diğerleri bakımından ilgili -----tarafından görevlendirme yapılabilir.

3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre yukarıdaki boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A	Üniversitelerarası Kurul	Bakan
B	Yükseköğretim Kurulu Başkanı	Cumhurbaşkanı yardımcısı
C	Üniversite Senatosu	Bakan
D	Üniversitelerarası Kurul	Cumhurbaşkanı Yardımcısı
E	Milli Eğitim Bakanı	Cumhurbaşkanı

ÇÖZÜM: B

Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlerin boşalması hâlinde rektörler bakımından, Yükseköğretim Kurulu Başkanı, diğerleri bakımından ilgili Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan tarafından görevlendirme yapılabilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

Atama şartları

MADDE 3- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlere atanacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.

b) En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.

c) Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az beş yıl çalışmış olmak.

(2) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (II) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlere atanacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.

b) En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.

c) Kamuda en az 5 yıllık hizmeti bulunmak.

ç) İl ve bölge müdürü kadro, pozisyon ve görevleri ile kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyeliklerine atanacaklar için kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak, alanında en az beş yıl çalışmış ve temayüz etmiş olmak.^[2]

(3) Yurtdışı daimî görevlere atanabilmek için birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan şartlara ilave olarak, 657 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi kapsamında yapılacak atamalar dâhil, yeterli dil bilgisine sahip olunduğunu belgelendirmek şarttır. **(İptal ikinci cümle: Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 Tarihli ve E: 2018/120, K: 2023/171 Sayılı Kararı ile.)**

(4) 657 sayılı Kanunun 59 uncu maddesine göre yapılacak atamalarda birinci ve ikinci fıkraların (a) bentleri hariç, bu madde hükümleri uygulanmaz.

(5) **(Ek: RG-15/7/2018-30479 - CK-4/800 md.)** Rektörler, (...) ^[3] profesörlük yapanlar arasından atanır.

(6) **(Ek: RG-15/7/2018-30479 - CK-4/800 md.)** Mesleğe özel yarışma sınavı ile girilen kadro, pozisyon ve görevlerde ikinci fıkranın (c) bendi hükümleri uygulanmaz.

(7) **(Ek: RG-13/9/2018-30534 - CK-17/3 md.)** TÜBİTAK Yönetim Kurulu üyeliklerine yapılacak atamalarda ikinci fıkranın (c) bendi hükmü uygulanmaz..

(8) **(Ek:RG-13/12/2018-30624-C.K.-23/11 md.)** Türkiye Uzay Ajansı Başkan Yardımcılıkları ve Yönetim Kurulu üyeliklerine yapılacak atamalarda ikinci fıkranın (c) bendi hükmü uygulanmaz.

(9) **(Ek:RG-18/9/2020-31248-C.K.-67/5 md.)** Vakıflar Meclisi üyeliklerine yapılacak atamalarda iki üye için ikinci fıkranın (c) bendi hükmü uygulanmaz.

ÖRNEK SORU: 3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre İl ve bölge müdürü kadro, pozisyon ve görevleri ile kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyeliklerine atanacaklar için kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak, alanında en az kaç yıl çalışmış olmak şartı aranır?

A)iki

B)Üç

C)Beş

D)On

E)Onbeş

ÇÖZÜM: C

Beş yıl. Doğru cevap C seçeneğidir.

Görev süresi

MADDE 4- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alanların görev süresi, atandıkları tarihte görevde bulunan Cumhurbaşkanının görev süresini geçemez. Cumhurbaşkanının görevi sona erdiğinde, bunların görevi de sona erer. Ancak bunlar, yerlerine atama yapıncaya kadar görevlerine devam eder. Görev süreleri sona erenler, yeniden atanabilir. Bunlar, görev süreleri sona ermeden de Cumhurbaşkanınca görevden alınabilir.

Sözleşme

MADDE 5- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlere atananlar, atandıkları kadro, pozisyon ve görevlerde sözleşmeli olarak da çalıştırılabilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilenlerin hizmet sözleşmelerini, idare adına imzalayacaklar Cumhurbaşkanınca belirlenir.

(3) **(İptal: Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 Tarihli ve E: 2018/120, K: 2023/171 Sayılı Kararı ile.)**

(4) Sözleşme süresi, üst kademe kamu yöneticisinin görev süresi ile sınırlıdır.

(5) Görev süresi sona eren veya görevden alınan üst kademe kamu yöneticisinin görevi ile ilişkisi kesilir ve sözleşmesi feshedilmiş sayılır.

Görevleri sona erenler ve görevden alınanlar

MADDE 6 - (1) (İptal birinci cümle: Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 Tarihli ve E: 2018/120, K: 2023/171 Sayılı Kararı ile.) (Mülga ikinci cümle:RG-31/8/2024-32648-CK-162/2 md.)

(2) (Mülga:RG-18/9/2020-31248-C.K.-67/6 md.)

(3) Üst kademe kamu yöneticisi kadro, pozisyon ve görevlerine kamu görevlileri arasından atananlardan görev süresi sona eren veya en az bir yıl görev yaptıktan sonra görevden alınanlardan, görev sürelerinin sona erdiği veya görevden alındıkları tarih itibarıyla emeklilik aylığı bağlanmasına hak kazanmış olmaları şartıyla, yaş haddini beklemeksizin emekli olmaları durumunda emeklilik ikramiyeleri;

a) Yaş haddinden emekliliğine en fazla üç yıl kalmış olanlara yüzde otuz,

b) Yaş haddinden emekliliğine üç yıldan çok, altı yıldan az (altı yıl dâhil) kalmış olanlara yüzde kırk,

c) Yaş haddinden emekliliğine altı yıldan fazla kalmış olanlara yüzde elli fazlasıyla ödenir, bu tutar Cumhurbaşkanınca tarafından bir katına kadar arttırılabilir.

(4) (Mülga:RG-31/8/2024-32648-CK-162/2 md.)

(5) (Mülga:RG-31/8/2024-32648-CK-162/2 md.)

(6) (Ek: RG-13/9/2018-30534-C.K.-17/3 md.) (Mülga:RG-18/9/2020-31248-C.K.-67/6 md.)

(7) (Mülga:RG-31/8/2024-32648-CK-162/2 md.)

Sürelî Görevler

MADDE 7- (1) 4 üncü madde hükümleri bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (III) sayılı cetvelde yer alanlar hakkında uygulanmaz. Bunların görev süreleri ekli (III) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk Silahlı Kuvvetleri Personeli

Terfi zamanı

MADDE 8- (1) Muvazzaf subayların terfileri her yıl 30 Ağustos Zafer Bayramı günü yapılır. Bu tarih Cumhurbaşkanı tarafından farklı bir tarih olarak belirlenebilir.

Subaylığa nasıp, terfi ve atama

MADDE 9- (1) (Ek birinci cümle: **RG-15/7/2018-30479 - CK-4/800 md.**) Asteğmen-albay rütbeleri arasında rütbe terfileri, bakan tarafından yapılır. Albaylıktan tuğgeneral/tuğamiral rütbelerine terfiler ile general ve amirallikte bir üst rütbeye terfiler ve atamalar Cumhurbaşkanınca yapılır.

(2) Kuvvet Komutanlarının görev süresi iki yıldır. Bu süre, birer yıllık sürelerle yaş haddine kadar uzatılabilir. Görevdeki kalış sürelerinin tespitinde, atanmış buldukları yılın 30 Ağustos tarihi esas alınır.

(3) Genelkurmay Başkanı, orgeneral-oramiraller arasından atanır. Genelkurmay Başkanının görev süresi 4 yıldır. (Ek cümle: **RG-4/8/2022-31913 Mükerrer-C.K-108/1 md.**) Bu süre, birer yıllık sürelerle Cumhurbaşkanınca yaş haddine kadar uzatılabilir. Görevdeki kalış süresinin tespitinde, atanmış bulunduğu yılın 30 Ağustos tarihi esas alınır.

ÖRNEK SORU: 3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre kuvvet komutanlarının görev süresi kaç yıldır?

- A) Bir
- B) İki
- C) Üç
- D) Dört
- E) Beş

ÇÖZÜM: B

İki yıl. Doğru cevap B seçeneğidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Personeli

Terfi zamanı

MADDE 10- (1) Muvazzaf subayların terfileri her yıl 30 Ağustos Zafer Bayramı günü yapılır. (Ek cümle: **RG-15/7/2018-30479 - CK-4/800 md.**) Bu tarih Cumhurbaşkanı tarafından farklı bir tarih olarak belirlenebilir.

Subaylığa nasıp, terfi ve atama

MADDE 11- (1) Jandarma Genel Komutanı generaller arasından Cumhurbaşkanınca atanır.

(2) Sahil Güvenlik Komutanı amiraller arasından Cumhurbaşkanınca tarafından atanır.

(3) (Ek birinci cümle: **RG-15/7/2018-30479 - CK-4/800 md.**) Astsubaylığa ve subaylığa terfiler bakan tarafından yapılır. Albaylıktan tuğgeneral/tuğamiral rütbelerine terfiler ile general ve amirallikte bir üst rütbeye

terfiler ve atamalar Cumhurbaşkanının onayı ile yapılır.

(4) Jandarma Genel Komutanı Yardımcıları, bölge jandarma komutanları ve il jandarma komutanları Cumhurbaşkanının onayı ile atanır.

(5) Sahil Güvenlik komutan yardımcısı, Sahil Güvenlik bölge komutanları Cumhurbaşkanının onayı ile atanır.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 12- (İptal madde: Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 Tarihli ve E: 2018/120, K: 2023/171 Sayılı Kararı ile.)

Tereddütlerin giderilmesi

MADDE 13- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

Mevcut üst kademe yöneticileri

GEÇİCİ MADDE 1- (İptal madde: Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 Tarihli ve E: 2018/120, K: 2023/171 Sayılı Kararı ile.)

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesi yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

3 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİNE İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1- 10/1/2019 tarihli ve 30651 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 27 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 106 ncı maddesinin birinci fıkrası:

(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte,

a) Adalet Bakanlığında; Yayın İşleri Dairesi Başkanı ve Teknik İşler Dairesi Başkanı,

b) Çevre ve Şehircilik Bakanlığında; I. Hukuk Müşaviri,

c) Dışişleri Bakanlığında; Personel Dairesi Başkanı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı, Bilgi İşlem Dairesi Başkanı ve I. Hukuk Müşaviri,

ç) İçişleri Bakanlığında; I. Hukuk Müşaviri,

d) Kültür ve Turizm Bakanlığında; I. Hukuk Müşaviri,

e) Milli Savunma Bakanlığında; I. Hukuk Müşaviri,

f) Sağlık Bakanlığında; Denetim Hizmetleri Başkanı, I. Hukuk Müşaviri,

g) Tarım ve Orman Bakanlığında; I. Hukuk Müşaviri,

ğ) Ticaret Bakanlığında; Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürü, Esnaf ve Sanatkârlar Genel Müdürü, Kooperatifçilik Genel Müdürü, Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürü ve Anlaşmalar Genel Müdürü,

h) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığında; I. Hukuk Müşaviri,

kadrolarında veya görevlerinde bulunanların görevleri başkaca hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer ve haklarında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı

maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır.^[5]

2- 7/8/2019 tarihli ve 30855 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 43 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Geçici 1 inci maddesi:

GEÇİCİ MADDE 1- (Değişik ibare: RG-18/4/2020-31103-CK-60/21 md.) (...)^[6] durumlarına uygun hazine ve maliye başmüfettişi, hazine ve maliye müfettişi ya da hazine ve maliye müfettiş yardımcısı kadrolarına doğrudan Hazine ve Maliye Bakanınca atanabilirler. Bu şekilde atanacakların sayısı (Değişik ibare: RG-18/4/2020-31103-CK-60/21 md.) hazine ve maliye başmüfettişi, hazine ve maliye müfettişi ya da hazine ve maliye müfettiş yardımcısı kadro sayısının yüzde ellisini geçemez. Bunların önceki kadrolarında geçirdikleri süreler atandıkları kadrolarda geçmiş sayılır. (Ek cümle: RG-18/4/2020-31103-CK-60/21 md.) Bu şekilde atananların, önceki kurumlarında ihraz ettikleri yeterlikleri Hazine ve Maliye Bakanlığı Teftiş Başkanlığında ihraz edilmiş sayılır.

3- 26/11/2019 tarihli ve 30960 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 53 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası:

(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında Personel Dairesi Başkanı kadrosunda bulunan personelin görevi başkaca bir işleme gerek kalmaksızın sona erer ve hakkında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı

maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir.

4- 17/1/2020 tarihli ve 31011 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 56 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Geçici 1 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları:

(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığında; Karayolu Düzenleme Genel Müdürü ile Tehlikeli Mal ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürü kadrolarında bulunanlarla kaldırılan birimlerin GenelMüdürYardımcısı kadrolarında bulunanların görevleri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın sona erer. Bunlar hakkında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işleme tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır.

(2) Mevzuatta bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırılan birimlere ve bunların yöneticilerine yapılan atıflar, kaldırılan birimlerin görevleri devralan birimlere ve yöneticilerine yapılmış sayılır.

5- 8/4/2020 tarihli ve 31093 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 58 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Geçici 1 inci maddesi:

GEÇİCİ MADDE 1- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye İstatistik Kurumu Daire Başkanı ve Destek Hizmetleri Daire Başkanı kadrolarında bulunanların görevleri başkaca bir işleme

gerek kalmaksızın sona erer. Bunlar hakkında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır.

6- 14/4/2020 tarihli ve 31099 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 59 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Geçici 1 inci maddesi.^[7]

GEÇİCİ MADDE 1- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte,

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında; Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürü, Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürü, Personel Dairesi Başkanı ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı,

b) Kültür ve Turizm Bakanlığında Personel Dairesi Başkanı,

kadrolarında bulunanların görevleri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın sona erer ve haklarında 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilir. 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri saklıdır.

Mevzuatta bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırılan birimlere ve bunların yöneticilerine yapılan atıflar, kaldırılan birimlerin görevlerini devralan birimlere ve yöneticilerine yapılmış sayılır.

Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile iptal edilen kadrolar hariç olmak üzere, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile

kaldırılan birimlere tahsisli kadro ve pozisyonların mevcutlu olarak ilgili Bakanlık merkez teşkilatı bünyesinde yer alan diğer birimlere dağıtılmasına ilgili Bakan yetkilidir.

7- 10/6/2020 tarihli ve 31151sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 64 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası: (İptal: Anayasa Mahkemesinin 30/11/2023 tarihli ve E.: 2020/66; K.: 2023/199 sayılı Kararı ile.)

I SAYILI CETVEL	
DİYANET İŞLERİ BAŞKANI	
MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANI	
MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERİ	
DEVLET DENETLEME KURULU BAŞKAN VE ÜYELERİ	
SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANI	
BAKAN YARDIMCILARI	
CUMHURBAŞKANLIĞI OFİS BAŞKANLARI	
CUMHURBAŞKANLIĞINA BAĞLI KURUM VE KURUL BAŞKANLARI	
TÜRKİYE RADYO – TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRÜ	
(Ek:RG-14/7/2021-31541-C.K-80/24 md.) TÜRKİYE RADYO – TELEVİZYON KURUMU YÖNETİM KURULU BAŞKAN VE ÜYELERİ	
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BAŞKANI	
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANI	
SAYIŞTAY BAŞSAVCISI	
VALİLER	
BÜYÜKELÇİLER, DAİMİ TEMSİLCİ/DELEGELER	
DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR BAŞKAN VE ÜYELERİ (RTÜK VE KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURULUNUN TBMM’CE SEÇİLEN ÜYELERİ HARİÇ)	
TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU BAŞKAN VE ÜYELERİ	
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU ÜYELERİ	
İÇ DENETİM KOORDİNASYON KURULU ÜYELERİ	
(Mülga:RG-5/2/2019-30677-C.K.-29/2)	
YUNUS EMRE VAKFI MÜTEVELLİ HEYET ÜYELERİ	
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKAN VE ÜYELERİ	
REKTÖRLER (MİLLİ SAVUNMA VE TÜRK-JAPON BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLERİ DAHİL)	
AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANI	
(Ek: RG-9/6/2022-31861–C.K-103/20 md.) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKAN	

YARDIMCILARI

(Ek: RG-9/6/2022-31861-C.K-103/20 md.) AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI REHBERLİK VE DENETİM BAŞKANI

GELİR İDARESİ BAŞKANI

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANI

TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANI

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU BAŞKANI

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI

AKARYAKIT İKMAL VE NATO POL TESİSLERİ İŞLETME BAŞKANI

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU BAŞKANI

(Mülga:RG-28/3/2020-31082-CK-57/18 md.)

(Mülga:RG-28/3/2020-31082-CK-57/18 md.)

BAKANLIKLARIN, TEFTİŞ KURULU, (Ek İbare:RG-7/8/2019-30855-C.K.-43/21) TEFTİŞ, REHBERLİK VE TEFTİŞ, REHBERLİK VE DENETİM, DENETİM HİZMETLERİ BAŞKANLARI İLE DİĞER KURUL BAŞKANLARI

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ BAŞKANI

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCILARI

MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKAN YARDIMCILARI, MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI BAŞKANLARI

MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETER YARDIMCILARI

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCILARI

CUMHURBAŞKANLIĞINA BAĞLI KURUM VE KURUL BAŞKAN YARDIMCILARI

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCILARI

DİN İŞLERİ YÜKSEK KURULU BAŞKANI

(Ek:RG-25/8/2022-31934-CK-109/1 md.) DİYANET AKADEMİSİ BAŞKANI

MUSHAFLARI İNCELEME VE KIRAAT KURULU BAŞKANI

TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANI

ÇANAKKALE SAVAŞLARI VE GELİBOLU TARİHİ ALAN BAŞKANI

TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU BAŞKANI

(Mülga:RG-28/3/2020-31082-CK-57/18 md.)	
TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANI	
TÜRKİYE TIBBİ CİHAZ VE İLAÇ KURUMU BAŞKANI	
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLARI	
ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANI	
TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU BAŞKANI	
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKANI	
TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANI	
TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ BAŞKANI	
ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME ARAŞTIRMALARI MERKEZİ BAŞKANI	
VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANI	
GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCILARI	
TÜRK AKREDİTASYON KURUMU GENEL SEKRETERİ	
HELAL AKREDİTASYON KURUMU GENEL SEKRETERİ	
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCILARI	
ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKAN YARDIMCILARI	
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKAN YARDIMCILARI	
GENEL MÜDÜRLER	
STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLARI	
HELAL AKREDİTASYON KURUMU YÖNETİM KURULU BAŞKANI	
İLLER BANKASI GENEL MÜDÜRÜ	
BASIN İLAN KURUMU GENEL MÜDÜRÜ	
(Mülga:RG-5/2/2019-30677-C.K.-29/4)	
TÜRKİYE VARLIK FONU YÖNETİM KURULU BAŞKANI, GENEL MÜDÜRÜ VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ	
ADLİ TIP KURUMU BAŞKANI	
AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM VE GENÇLİK MERKEZİ BAŞKANI	
TÜRKİYE’NİN TARAF OLDUĞU ULUSLARARASI ANLAŞMALAR GEREĞİ KURULAN ÜNİVERSİTELERİN MÜTEVELLİ HEYETİ, YÖNETİM VE DENETİM KURULU BAŞKAN VE ÜYELERİ	
(Ek:RG-13/12/2018-30624-C.K.-23/11 md.) TÜRKİYE UZAY AJANSI BAŞKANI	
(Ek:RG-5/2/2019-30677-C.K.-29/5 md.) DİN İŞLERİ YÜKSEK KURULU ÜYELERİ	
(Ek:RG-2/5/2019-30762-C.K.-34/16 md.) TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ BAŞKANI	

(Ek:RG-19/6/2019-30806-CK-39/14 md.) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ BAŞKANI

(Ek:RG-28/3/2020-31082-CK-57/18 md.) TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKANI

(Ek:RG-28/3/2020-31082-CK-57/18 md.) TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKAN YARDIMCILARI

(Ek:RG-29/10/2021-31643-C.K-85/40 md.) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANI

(Ek:RG-29/10/2021-31643-C.K-85/40 md.) GÖÇ İDARESİ BAŞKANI

(Ek:RG-29/10/2021-31643-C.K-85/40 md.) GÖÇ İDARESİ BAŞKAN YARDIMCILARI

(Ek:RG-29/10/2021-31643-C.K-85/40 md.) GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI REHBERLİK VE DENETİM BAŞKANI

(Ek:RG-9/6/2022-31861-C.K-104/2 md.) KAPADOKYA ALAN BAŞKANI

(Ek:RG-9/11/2022-32008-CK-112/4 md.) ALEVİ-BEKTAŞI KÜLTÜR VE CEMEVİ BAŞKAN VE BAŞKAN YARDIMCILARI

(Ek:RG-26/1/2023-32085-C.K-117/10 md.) ULUDAĞ ALAN BAŞKANI

(Ek:RG-16/10/2023-32341-C.K-153/8 md.) KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANI

(Ek:RG-16/10/2023-32341-C.K-153/8 md.) KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKAN YARDIMCILARI

Büro N

II. SAYILI CETVEL	
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI TEFTİŞ KURULU ÜYELERİ	
DİPLOMASİ AKADEMİSİ BAŞKANI	
(Mülga:RG-5/2/2019-30677-C.K.-29/5)	
MUSHAFLARI İNCELEME VE KIRAAT KURULU ÜYELERİ	
HELAL AKREDİTASYON KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYELERİ	
(Mülga:RG-14/7/2021-31541-C.K-80/24 md.)	
TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKAN YARDIMCILARI	
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU BAŞKAN YARDIMCILARI	
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU BAĞLI KURUM BAŞKANLARI	
(Mülga:RG-9/6/2022-31861-C.K-103/20 md.)	
SAYIŞTAY SAVCILARI	
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKAN YARDIMCILARI	
TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKAN YARDIMCILARI	
POLİS AKADEMİSİ BAŞKANI	
ADLİ TIP KURUMU BAŞKAN YARDIMCILARI, İHTİSAS KURULLARI BAŞKAN VE ÜYELERİ	
BAKANLIK DAİRE BAŞKANLARI	
BAKANLIK MÜFETTİŞLERİ (ADALET, MÜLKİYE, VERGİ VE İŞ MÜFETTİŞLERİ DÂHİL)	
HAZİNE KONTROLÖRLERİ, (...) ^[8] , (...) ^[9]	
(Değişik satır:RG-31/8/2024-32648-CK-162/3 md.) CUMHURBAŞKANLIĞINA VE BAKANLIKLARA BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLARIN I. HUKUK MÜŞAVİRLERİ (KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ HARİÇ)	
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK EĞİTİM ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANI	
GENEL MÜDÜR YARDIMCILARI (BAĞLI, İLGİLİ, İLİŞKİLİ KURULUŞLAR DÂHİL)	
GELİR İDARESİ DAİRE BAŞKANLARI	
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYELERİ (3)	
TÜRKİYE TIBBİ CİHAZ VE İLAÇ KURUMU BAŞKAN YARDIMCILARI	
TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU BAŞKAN YARDIMCILARI VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ	
(Mülga:RG-28/3/2020-31082-CK-57/18 md.)	
ADALET BAKANLIĞI TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCILARI	

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCILARI
SPOR TOTO TEŞKİLAT BAŞKANI
DAİMİ TEMSİLCİ YARDIMCILARI, CUMHURBAŞKANLIĞI İLE BAKANLIK VE BAĞLI İLGİLİ, İLİŞKİLİ KURULUŞLARININ YURTDIŞI SÜREKLİ GÖREVLERİNE ATANACAKLAR
İLLER BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCILARI
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
MİLLİ PİYANGO İDARESİ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKAN YARDIMCILARI
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI KURULU ÜYESİ
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKAN YARDIMCILARI
(Mülga:RG-19/6/2019-30806-CK-39/14 md.)
TÜRKİYE İŞ KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
(Mülga:RG-5/2/2019-30677-C.K.-29/6)
(Mülga:RG-5/2/2019-30677-C.K.-29/7)
(Mülga:RG-28/3/2020-31082-CK-57/18 md.)
TÜRK AKREDİTASYON KURUMU GENEL SEKRETER YARDIMCILARI
(Mülga satır:RG-31/8/2024-32648-CK-162/3 md.)
BAKANLIKLARDAKİ KURUL ÜYELERİ
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU YÖNETİM KURULU ÜYELERİ
VAKIFLAR MECLİSİ ÜYELERİ
BÖLGE MÜDÜRLERİ (BAĞLI, İLGİLİ, İLİŞKİLİ KURULUŞLAR DAHİL)
DEFTERDARLAR
BAKANLIK İL MÜDÜRLERİ
İL EMNİYET MÜDÜRLERİ
İL MÜFTÜLERİ
(Değişik:RG-6/2/2021-31387-CK-70/25 md.) VALİ YARDIMCILARI, HUDUT MÜLKİ İDARE AMİRLERİ VE KAYMAKAMLAR^[10]
(Mülga:RG-3/7/2024-32591-CK-161/12 md.)
(Mülga:RG-30/6/2021-31527-CK-76/11 md.)
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANI
(Ek:RG-13/12/2018-30624-C.K.-23/11 md.) TÜRKİYE UZAY AJANSI BAŞKAN

YARDIMCILARI, TÜRKİYE UZAY AJANSI YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

(Ek:RG-10/1/2019-30651-C.K.-27/106 md.) ULAŞIM EMNİYETİ İNCELEME MERKEZİ BAŞKANI

(Ek:RG-28/3/2020-31082-CK-57/18 md.) TÜRKİYE ENERJİ, NÜKLEER VE MADEN ARAŞTIRMA KURUMU YÜRÜTME KURULU ÜYELERİ

(Ek:RG-18/4/2020-31103-CK-60/19 md.) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI TEFTİŞ BAŞKAN YARDIMCILARI

(Ek:RG-18/4/2020-31103-CK-60/19 md.) HAZİNE KONTROLÖRLERİ KURULU BAŞKAN YARDIMCILARI

(Ek:RG-29/10/2021-31643-C.K-85/40 md.) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKAN YARDIMCILARI

(Ek:RG-7/4/2022-31802-CK-98/14 md.) BÖLGE LİMAN BAŞKANLARI

(Ek:RG-7/4/2022-31802-CK-98/14 md.) ULUSAL DENİZ EMNİYETİ BAŞKANI

III SAYILI CETVEL		GÖREV SÜRESİ
KADRO/UNVAN/GÖREV		
DİYANET İŞLERİ BAŞKANI		4 YIL
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU ÜYELERİ		4 YIL
REKTÖRLER		4 YIL
ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANI		4 YIL
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BAŞKANI		4 YIL
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCILARI		4 YIL
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI ÜYESİ		4 YIL
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU BAŞKANI		4 YIL
TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANI		4 YIL
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU BAŞKANI		3 YIL
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKANI		4 YIL
TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU GENEL MÜDÜRÜ		4 YIL
TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU YÖNETİM KURULU BAŞKAN VE ÜYELERİ ^[11]		4 YIL
DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUM BAŞKAN VE ÜYELERİ (RTÜK HARİÇ)		4 YIL
TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU BAŞKAN VE ÜYELERİ		4 YIL
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKAN VE ÜYELERİ		4 YIL
İÇ DENETİM KOORDİNASYON KURULU ÜYELERİ		4 YIL
YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANI		4 YIL
ADLİ TIP KURUMU BAŞKANI		4 YIL
TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜSÜ BAŞKANI		3 YIL
SAYIŞTAY BAŞSAVCISI		4 YIL
(Ek:RG-2/5/2019-30762-C.K.-34/16 md.) TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ BAŞKANI		3 YIL
(Ek:RG-19/6/2019-30806-CK-39/14 md.) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ BAŞKANI		4 YIL ^[12]

ÇÖZÜMLÜ TEST

1.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre Üst kademe kamu yöneticisi kadro, pozisyon ve görevlerine kamu görevlileri arasından atananlardan görev süresi sona eren veya en az ne kadar süre görev yaptıktan sonra görevden alınanlardan, görev sürelerinin sona erdiği veya görevden alındıkları tarih itibarıyla emeklilik aylığı bağlanmasına hak kazanmış olmaları şartıyla, yaş haddini beklemeksizin emekli olmaları durumunda emeklilik ikramiyeleri; artırılabilir?

- A) Üç ay
- B) Altı ay
- C) Bir yıl
- D) İki yıl
- E) Üç yıl

2.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre emeklilik ikramiyeleri yaş haddinden emekliliğine kaç yıldan fazla kalmış olanlara yüzde elli fazlasıyla ödenir?

- A) İki
- B) Üç
- C) Beş
- D) Altı
- E) Sekiz

3.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre görev süresi Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli kaç sayılı cetvelde yer alanlar hakkında uygulanmaz?

- A) (I) sayılı
- B) (II) sayılı
- C) (III) sayılı
- D) (IV) sayılı
- E) (V) sayılı

4.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre Jandarma Genel Komutanı generaller arasından aşağıdakilerden hangisi tarafından atanır?

- A) Milli Savunma Bakanı
- B) İçişleri Bakanı
- C) Cumhurbaşkanı
- D) Genelkurmay Başkanı
- E) Türkiye Büyük Millet Meclisi

5.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre Subaylığa nasıp, terfi ve atamaile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A)Jandarma Genel Komutanı generaller arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır.
- B)Sahil Güvenlik Komutanı amiraller arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır.
- C)Astsubaylığa ve subaylığa terfiler bakan tarafından yapılır. Albaylıktan tuğgeneral/tuğamiral rütbelerine terfiler ile general ve amirallikte bir üst rütbeye terfiler ve atamalar Cumhurbaşkanının onayı ile yapılır.
- D)Sahil Güvenlik komutan yardımcılar, Sahil Güvenlik bölge komutanları Milli Savunma Bakanının onayı ile atanır.
- E) Jandarma Genel Komutanı Yardımcıları, bölge jandarma komutanları ve il jandarma komutanları Cumhurbaşkanının onayı ile atanır.

6.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre Sayıştay Başsavcısının görev süresi kaç yıldır?

- A)2
B)3
C)4
D)5
E)6

7.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre kurum ve görev süresi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Kurum	Görev Süresi
A	RTÜK Başkanı	4 yıl
B	Adalet Akademisi Başkanı	3 yıl
C	Diyanet İşleri Başkanı	4 yıl
D	Yükseköğretim Kurulu Üyeleri	5 yıl
E	Rektörler	4 yıl

8.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre üst kademe kamu yöneticisi kadro, pozisyon ve görevlerine kamu görevlileri arasından atananlardan görev süresi sona eren veya en az bir yıl görev yaptıktan sonra görevden alınanlardan, görev sürelerinin sona erdiği veya görevden alındıkları tarih itibarıyla emeklilik aylığı bağlanmasına hak kazanmış olmaları şartıyla, yaş haddini beklemeksizin emekli olmaları durumunda emeklilik ikramiyeleri; yaş haddinden emekliliğine en fazla üç yıl kalmış olanlara yüzde kaç fazla ödenir?

- A)%20
- B)%25
- C)%30
- D)%40
- E)%50

9.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alanların görev süresi, atandıkları tarihte görevde bulunan Cumhurbaşkanının görev süresini geçemez.

B)Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) ve (II) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlere ilgili Bakan tarafından atama yapılır.

C)Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlerin boşalması hâlinde rektörler bakımından Yükseköğretim Kurulu Başkanı, diğerleri bakımından ilgili Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan tarafından görevlendirme yapılabilir.

D)4 üncü madde hükümleri bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (III) sayılı cetvelde yer alanlar hakkında uygulanmaz.

E) Asteğmen-albay rütbeleri arasında rütbe terfileri, bakan tarafından yapılır. Albaylıktan tuğgeneral/tuğamiral rütbelere terfiler ile general ve amirallikte bir üst rütbeye terfiler ve atamalar Cumhurbaşkanınca yapılır.

10.

I-Genelkurmay Başkanı, orgeneraller arasından atanır.

II- Genelkurmay Başkanının görev süresi 4 yıldır

III-Genelkurmay Başkanı, oramirallerarasından atanır.

3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre yukarıdaki ifadelerden hangisi veya hangileri doğrudur?

A)Yalnız I

B)Yalnız II

C)Yalnız III

D)I ve II

E)I,II ve III

Büro Memur-Sen

11.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göreSubaylığa nasıp, terfi ve atama ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A)Jandarma Genel Komutanı generaller arasından Cumhurbaşkanlığı tarafından atanır.

B)Sahil Güvenlik Komutanı amiraller arasından Cumhurbaşkanlığı tarafından atanır.

C)Astsubaylığa ve subaylığa terfilerCumhurbaşkanlığı tarafından yapılır.

D)Jandarma Genel Komutanı Yardımcıları, bölge jandarma komutanları ve il jandarma komutanları Cumhurbaşkanlığı onayı ile atanır.

E)Sahil Güvenlik komutan yardımcıları, Sahil Güvenlik bölge komutanları Cumhurbaşkanlığı onayı ile atanır.

12.3 sayılı Üst Kademe Yöneticileri İle Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre Kara Kuvvetleri Komutanının görev süresi kaç yıldır?

A)Bir

B)iki

C)Üç

D)Dört

E)Beş

ÇÖZÜMLER

1-C

1 yıl. (Madde 6) Doğru cevap C seçeneğidir.

2-D

6 YIL (Madde 6) Doğru cevap D seçeneğidir.

3-C

4 üncü madde hükümleri bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (III) sayılı cetvelde yer alanlar hakkında uygulanmaz. (Madde 7) Doğru cevap C seçeneğidir.

4-C

Jandarma Genel Komutanı generaller arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır.(Madde 11) Doğru cevap C seçeneğidir.

5-D

Sahil Güvenlik komutan yardımcıları, Sahil Güvenlik bölge komutanları Cumhurbaşkanının onayı ile atanır.(Madde 11) Doğru cevap D seçeneğidir.

6-C

4 yıl. Doğru cevap C seçeneğidir.

7-D

Yükseköğretim Kurulu Üyelerinin görev süresi 4 yıldır. Doğru cevap D seçeneğidir.

8-C

%30. Doğru cevap C seçeneğidir.

9-B

Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) ve (II) sayılı cetvelde yer alan kadro, pozisyon ve görevlere Cumhurbaşkanı kararıyla atama yapılır.(Madde 2) Doğru cevap B seçeneğidir.

10-E

Öncüllerde verilenlerin hepsi doğru olduğundan doğru cevap E seçeneğidir.

11-C

Astsubaylığa ve subaylığa terfiler bakan tarafından yapılır.(MADDE 11) Doğru cevap C seçeneğidir.

12-B

Kuvvet Komutanlarının görev süresi iki yıldır.(Madde 9) Doğru cevap B seçeneğidir.



